

SECUNDVS ORATIONVM DEMOSTHE-
NIS TOMVS, QUI CONTINET O-
*rationes forenses publicas, conuersas per Hierony-
mum Vuolfium Oetingensem.*

ORDO ORATIONVM.

- 1 Oratio de corona.
- 2 Oratio de falsa legatione.
- 3 Oratio aduersus Leptinem.
- 4 Oratio in Midiam.
- 5 Oratio in Androtionem.
- 6 Oratio in Aristocratem.
- 7 Oratio in Timocratem.
- 8 Oratio in Aristogitonem prior.
- 9 Oratio in Aristogitonem altera.
- 10 Oratio in Theocrinem.
- 11 Oratio in Neæram.
- 12 Appellatio aduersus Ebulidem.

SECUNDVS ORATIONVM DEMOSTHENIS
 NIS TOMVS. QVI CONTINET O
 rationes quibus habuit et conuersas per Hieronymum
 num. V. huiusmodi Orationes.

ORDO ORATIONVM.

- 1 Oratione decorans.
- 2 Oratione de fidei legatione.
- 3 Oratione aduersus Epaminondam.
- 4 Oratione in Mithridate.
- 5 Oratione in Antiocho rege.
- 6 Oratione in Aristocrate.
- 7 Oratione in Timocrate.
- 8 Oratione in Aristocrate prior.
- 9 Oratione in Aristocrate altera.
- 10 Oratione in Theocrate.
- 11 Oratione in Nicete.
- 12 Appellatio aduersus Epaminondam.

LIBANII ARGUMENTVM ORA-

TIONIS DE CORONA, PER HIERONYMVM
Vuolfium Oetingensem.

Vro circūdedit orator Athenienses, consuetis hisce & manu factis multo & firmio-
re & meliore, tum beneuolentia erga rempublicam, tum dicendi ui: atq; (ut ipse ait)
non saxis aut lateribus Athenas muniit, sed magnis exercitiis, & multitudine socio-
rum terra mariq;. Veruntamen & in manufacta mcenia non parum contulit ciuitati.
Cum enim multis in partibus ruinosum murum instaurare uisum esset Atheniensibus,
delecti sunt deni uiri e' singulis tribubus ad illud opus, quibus nihil præter nudam ope-
ris curam præstandum esset. impensæ enim erant publicæ. Quorum unus cum etiam
orator creatus esset, non ut cæteri, solam curationem reipub. præstitit in ea re: sed & ipsum opus egregie perse-
cit, & pecuniam de suo reipub. contulit. Laudauit hanc eius beneuolentiam senatus, & studium remuneratus
est aurea corona. Parati enim fuerunt Athenienses ad gratiam referendam bene merentibus. Ctesiphon autem
sententiã dixerat, coronandum esse Demosthenem, tempore, bacchanalibus, loco, Bacchi theatro: spectatori-
bus, omnibus Græcis qui ad ludorum celebritatem conueniebant. & coram his à præcone proclamandū: De-
mosthenem Demosthenis F. Pæaniensem, uirtutis uniuersæ ergo coronari à repub. & beneuolentiæ erga ip-
sam. Erat igitur honos ab omni parte admirabilis. Itaq; & liuor eum arrosit, & hoc senatusconsultum uiolata-
rum legum est accusatum. Aeschines enim Demosthenis inimicus, iudicium uiolatarum legum dictauit Ctesi-
phonti, dicens, magistratu functum Demosthenem, & rationibus quas nondum retulerit, referendis, esse obno-
xium: lege autem cauere, ne obnoxij coronetur. & rursus legem adducens, quæ iubeat: Si quem populus Athe-
niensium coronet, in concione coronam proclamari: si senatus, in curia: alibi autem non licere. Ait etiam, tri-
butas Demostheni laudes esse falsas. non enim bene administrasse rempub. oratorem, sed & largitionibus cor-
ruptum, & multorum malorum causam fuisse ciuitati. Atq; hoc accusationis ordine usus est Aeschines: ut pri-
mum de obnoxiorū, secundo de præconiorum lege, tertio loco de administratione reipub. diceret: ac petijt, ut
Demosthenes eundem seruaret ordinem. Orator autem & à repub. est auspiciatus, & rursus in eadem oratio-
nem terminauit, artificiose omnino. Nam à firmioribus est & incipiendum, & in iisdem finis faciendus. In me-
dio autem legalia collocauit, ac legi de obnoxijis opponit sententias: illi autem de præconijis, aliam legem, aut le-
gis partem, ut ipse inquit, in qua concessum sit, etiam in theatro proclamare, si populus aut senatus id sciuerit.

Merita De-
mosthenis.

Remunera-
tio.

Inuidia.
Accusatio.

Ordo accusa-
tionis.

Ordo defen-
sionis.

ALIUD ARGUMENTVM IGNOTI AVTO- ris, in eandem Orationem.

Athenienses & Thebani bellum gerentes cum Philippo, ad Chæroneam Bœotiæ oppidum uicti sunt.
Victor igitur Macedo, præsidium Thebis imposuit, et urbem suæ ditionis fecit. Quare Athenienses ue-
riti ne idem sibi usueniret, & singulis momentis tyranni impressionem expectantes, decreuerunt uetustate ca-
ducas muri partes esse instaurandas. Proinde à singulis tribubus mcenium curatores designati sunt. Itaq; et Pan-
dionia tribus idem munus detulit tribuli suo oratori. Cum igitur in manibus esset opus, et ampliorem pecuniam
requireret, quam quæ data fuerat ex ærario: eam orator de suo insumpsit, & non expensam reipub. tulit sed
donauit. Hanc occasionem Ctesiphon, unus e' magistratibus, nactus, retulit de eo ad senatū, in hanc sententiã:
Quoniam Demosthenes per omnem ætatem suam erga rempub. beneuolentiã declarare non desistat, et nunc
miris reficiendis curator, cum ampliorem pecunia indigeret, de suo depromptam donarit, discernendum esse à
senatu populoq;, ut aurea corona donetur in theatro, cum nouæ tragediæ agantur: eo fortasse, quod multitudo
accurreret spectandi nouas fabulas cupiditate. Cum igitur id senatusconsultum etiam populo proponeretur,
intercedit Ctesiphontis accusator, Aeschines, ob diuersam in repub. factionem inimicus: in eo decreto tres esse
leges uiolatas dictitans. Vnam, quæ obnoxij coronari uetet ante relatas rationes: nondum autem has, inquit,
Demosthenes retulit, cum & theatralem pecuniam tractet, & muros instauraret: item, expectandum fuit, in-
quit, & differendus honos, donec facta inquisitione, de eius integritate constaret. Alteram legem recitat, quæ
iubet in Pnyce coronari, non in theatro: ac ciues reprehendit, quæ concessissent, ut in theatro corona Demo-
sthenis pronunciaretur. Tertia lex ad totius uitæ & gestæ reipub. refertur inquisitionem. Vetat enim, ne un-
quam falsæ literæ in Metroum referantur, ubi sunt omnia publica monumenta. Mentitus autem, inquit, est, te-
stificanda Demosthenis beneuolentia & studio, cum is malè uelle potius & hostis esse patriæ reperiatur. hac
tertia lege, quam ex usu suo esse uideret orator, tanquam ancora quadam apprehensa, prostrauit uelut in luctu
aduersarium, artificio in accusatorem solertissimo usus, & prudentissimo. Inde enim ansam habuit capiendi &
debellandi hostis. Nam cæteras duas leges, tum eam quæ est de obnoxijis, tum alterã de præconio, in medium
orationis abiecit: arte imperatoria ignauis in medium compulsis, & fortissima in extremis est usus, ad aliarum

Instauratio
murorum.

Liberalitas
Demosthenis

Decretū Cte-
siphontis.

Intercessio
Aeschinis.
Leges uiola-
tæ. I.
II.

III.
Defensio Deo-
mosthenis.

imbecillitate utriusque fulciendam. Quin et ad utilitatem dirigit orationem, & artem callide dissimulat. Cum enim in principio praeterire legitimum caput uideatur, alia ratione legitimum adhibuit. Etenim legem recitavit Aeschines de coronis falsam: cui dum respondet orator, occasionem inuenit in medium proferendi acta sua in re-
 pub. & legitimo pugnandi. Ac orationis dispositio talis est. Caput autem firmum habet Aeschines, legitimum: orator, iustum: commune ex aequo est, utile, quod non in manifestam uenit disquisitionem. Status scripto constans, negotialis scripto enim constat senatusconsultum. Quanquam autem accusatio, uiuente adhuc Philippo, relata est: oratio tamen habita, & iudicium factum est, cum Alexander regnum suscepisset. Nam quum post Philippi obitum praesidium Thebani, sumpta fiducia, eiecissent: Alexander id factum sui contemptum interpretans, Thebas euertit. Post, cum facti paeniteret, Graecia praue recundia excessit, & expeditionem contra Barbaros mouit. Athenienses autem occasionem dari sibi putarunt, in iudicium adducendi proditores, qui Graeciam uiolassent: atque ita constitutum fuit hoc iudicium. Proinde primum exordium uoto constat, distributione tractatum, quo beneuolentiam captat, qua in praesentia maxime indigemus: estque Homericam imitatione explicatum,

Firmamenta utriusque partis. Tempus actae causa.

Exordium.

O Graeculum imperitum rerum, si nescit, nullum animal esse homine mendacius, praesertim oratore.

Dijque de aequo meis omnes attendite uotis. Quin & innuit se fretum esse beneuolentia sua: neque enim omne deorum genus inuocaret, nisi ita esset affectus. Verbum διατελω, perseuero, e decreto sumptum est: & significat, eum per omnem uitam bene cupiuisse reipub. eiusque curam gerere perpetuam, & uitam amissurum prius, quam hanc sententiam mutaturum.

DEMOSTHENIS DE CORONA ORATIO, HIERONYMO VVOLFIO interprete.

Optat parem sibi beneuolentiam tribui.

PRIMUM, Athenienses, deos & deas omnes precor, ut quantam ego beneuolentiam erga & rempub. & uos omnes constanter habeo, tanta mihi a uobis in hoc iudicio tribuatur. Deinde, ut (quod uos uestramque & religionem & gloriam maximè decet) eam dii uobis mentem dent, ne aduersarium, qua ego ratione sim audiendus, in consilium adhibeatis (iniquum enim id esset) sed leges & iustitiam,

ὁμοίως ἀμφοῖν ἀκροῦσθε

in quo, praeter alia aequissima omnia, & hoc scriptum est, eodem animo utrumque esse audiendum. cuius uerbi non ea modo uis est, ne ullum praedictum afferatur, aut ut par utriusque beneuolentia tribuatur: sed illa etiam, ut eo ordine & defensione sic uti sinatis, quo reus quisque uult atque instituit.

Queritur de suis difficultatibus, et aduersarij comodis.

Ego autem cum multis in hoc discrimine nominibus Aeschine sum inferior, tum uero duobus, hisque magnis. uno, quod non isdem de rebus periclitor. neque enim idem mihi nunc est, uestra frustrari beneuolentia: et isti, non probare accusationem. Nam, ut mihi (sed nihil ominosum, orationis initio dicam) sic isti superuacaneum est, me accusare. altero, quod mortalibus omnibus natura est insitum, ut & conuicia & criminationes libenter audiant, & semetipsos laudantibus succenseant. Ex his igitur, quod uoluptati est, iste praeripuit: id uero quod omnes ferè grauitè ferunt, mihi est relictum. Cuius ego rei metu, si facta mea non recensuero: nec obiecta crimina posse dissoluere uidebor: neque cur honorè haberi mihi uelim, ostendere. Sin ad facta mea & acta in repub. narranda accessero, saepe necesse habebō dicere de meipso. Ac operam quidem dabo, ut id quam modestissimè faciam. Quod autem res ipsa dicere coegerit, eius in istum culpa merito transferetur, qui tale certamen instituerit. Vos, opinor, Iudices, omnes fateamini, communem hanc esse causam & mihi & Ctesiphonti, nec minore

Conuicia. πῶς ἂν ἴσῃ

Et tacere et dicere incommo- dum.

Translatio culpa in aduersarium.

Demosthenis dignitate agi.

nore

nore à me sollicitudine defendendam. Nam cum quacunq; re priuari acerbum & graue sit, ab inimico præsertim: tum uerò beneuolentia uestra & humanitate, tanto molestissimum, quanto consequi easdem est amplissimum. Iam cum hæ res in hoc iudicio agantur: peto, & oro uos omnes pariter, ut me audiatis crimina iustè refutantem, ut iubent leges: quas qui principio tulit Solon, uir amans reipub. & popularis, non eò duntaxat quòd latæ essent, sed propter iudicum etiam iusiurandum ratas esse oportere censuit: non quòd uobis diffideret (ut mihi quidem uidetur) sed quia uidebat criminationes & calumnias, quibus accusator propter priorem in dicendo locum pollet, reo euitare non licere, nisi quisque uestrum, deorum immortalium religione obseruata, etiam posteriore loco dicentis excusationes benignè admitteret, scèq; æquum & cõmunem utriq; auditorem præbendo, sic de tota controuersia sententiam ferret. Cum autem & priuatæ uitæ totius, ut apparet, hodie reddēda mihi ratio sit, & actorum in repub. rursus, ut in principio feci, deos inuocabo, & in conspectu uestro precor: primùm, quantam ego beneuolētiā constanter habeo, erga & rempub. & uos omnes, tanta mihi ut à uobis in hoc certamine tribuatur: deinde, ut uobis omnibus dij in mentem dent, ut in hac causa id statuatis, quod commodabit & reipub. gloriæ, & pietati singulorum. Quòd si Aeschines ea solum quæ in accusatione perscripsit, tractasset: ego quoq; de ipso senatusconsulto statim respondi. Quia uerò cæteris recensendis non pauciora uerba fecit, & in me pleraq; mētitus est: simul & necessarium & iustum esse puto, ut paucis, Athenienses, de his primùm dicā: ne quis uestrum uerbis extra causam factis ductus, alieniore animo refutationē ipsius accusationis meā audiat. Quòd igitur ad conuicia & priuatæ meæ uitæ accusationem attinet, uidete quàm simpliciter iustèq; respōdeam: si me scitis esse talem, qualem iste criminatus est (neq; enim usquam alibi uixi, q̄ apud uos) non recuso quo minus ne uocem quidem meam audiatis, etiam si rempub. totam quàm optimè administrarim: sed surgatis, meq; statim condemnetis. Sin isto multo meliorem, & natum è melioribus, & nemine mediocriū (ne quid arroganter dicam) deteriorem, & me & meos existimatis & notis: & isti nec in alijs credite (liquebit enim eum æquè omnia confinxisse) & mihi, quam omni tempore beneuolentiam ostēdistis, in multis antea factis iudicijs, etiam nunc exhibete. Etsi autem ueterator es, Aeschine, in eo tamen perquam stultè putasti, me factorum atq; actorum in republica omissa commemoratione, ad maledicta tua uenturum. nō sanè id faciam, non ita infanio. Verùm acta in repub. quæ mendacijs & calumnijs proficidisti, statim excutiam: istius uerò tam effusæ petulantie deinceps, si his audire placuerit, mentionem faciam. Ac crimina quidem multa sunt & atrocità, ut nonnullis eorum magnæ & capitales pœnæ sint cõstitutæ legibus: præsentis autem iudicij consiliū ab inimici proficiscitur odio, & ferocia, & conuicio, & despectu simul, & reliquis eius generis affectibus. & de criminibus obiecta quæ sunt, si uera essent, repub. nec dignas, nec dignis proximas sumere pœnas ullo modo posset. *Non sanè cuiquam est negandus accessus ad populum, & dicendi potestas. Id uerò ex hostili odio atq; inui-

Iusiurandum iudicum.

Repetit uoti.

Refutāda aduersarij mendacia.

Priuata maledicta iudicum conscientia refutat.

Dilatis conuicijs, se dere dicturum ait.

Calūnias Aeschinis exagitat.

** s; d; malè coherent hæc. siue desit siue supersit. siue mutatum sit aliquid, aut transpositum.*

Non nunc, sed
olim fuisse ac-
cusandum.

Ctesiphon ac-
cusatur, De-
mosthenes pe-
nitur.

x. Narrat qui
Græciæ sta-
tus fuerit, cum
accederet ipse
ad remp. ad re-
futandam Ae-
schinis de pa-
ce facta calum-
niam.

dia factitare: neque, ita me deus amet, rectum est, neque ciuile, neque iustum, Athenienses. Nam si ea quibus me reipub. nocere uidebat, tanta fuerunt, quanta modò tragicè uociferabatur & recensebat: legum pœnis, recentibus adhuc delictis, me subijcere debuisset. Si me delatione ad senatum digna committere uidebat, deferret, atque eo modo in iudicium uestrum adduceret: sin scribere contraria legibus, uiolatarum legum accusaret. Cum enim Ctesiphontem propter me persequi iudicio possit: me ipsum profectò, si à se posse conuinci confideret, accusaret. Quod si quid aliud eorum quæ modò calumniabatur & recensebat, aut quiduis alioqui in uos delinquere me uidebat: leges sunt de omnibus, & supplicia, & accusationes, & iudicia, quæ acerbis & magnas habent multas, atque ijs uti licuit omnibus. Quæ si eum fecisse constaret, & hac erga me ratione esse usum: consentanea factis, eius esset accusatio. Nunc, declinata recta & iusta uia, res dum gererentur in præsentia, coarguere noluit: tanto autem temporis interuallo post criminibus & dictis, & conuicijs coaceruatis, histriionem agit: cum me accuset, hunc in iudicium adducit: cum totius certaminis, eius susceptæ mecum inimiciæ principatum teneant, nusquam mecum creditur, sed alium dignitate palàm spoliare cõtendit. Itaque præter alias rationes, Athenienses, quæ pro defensione Ctesiphontis afferri possent, illud etiam æquissimè dici mihi posse uidetur: iustum esse, ut nostras inimicitias ipsi inter nos disceptemus: non ut ommissa concertatione nostra, alium cui mali aliquid demus, quæramus: quo nihil fieri potest iniquius. Omnia igitur accusationis capita, uel ex his æquè per iniuriam & mendacium esse dicta perspicitur. Verùm seorsim etiam singula excutiam, eaque potissimum, quæ de pace & legatione in me est mentitus, suis, quæ Philocrate socio fecit, facinoribus in me translatis. Est autem necessariū, Athenienses, & conueniens fortasse uobis, quæ fuerit temporum illorum conditio, reuocare in memoriam: ut pro ratione temporum singula spectetis. Phocensi cōflato bello, non propter me (tunc enim ego nondum ad rempub. accesseram) primū uos ita fuistis animati, ut Phocenses uelletis esse incolumes, quanquam uideretis eos iniuste facere: Thebanis autem, quicquid accidisset mali, gauisuri essetis, non sine causa, nec iniuria eis irascentes. suis enim ad Leuctra successibus, non usi moderatè fuerant. Deinde tota Peloponnesus in factiones erat diuisa: neque enim inimici Lacedæmoniorum tantum ualebant, ut eos euerterent: neque qui prius illorum autoritate imperant, urbibus moderabatur: sed quædam erat inexplicata, & apud hos & apud alios uniuersos lis & perturbatio. Quæ cum uideret Philippus (neque enim obscura erant) largitionibus faciendis, in singularū urbium proditores, omnes commisit, & inter se concitauit. Postea, dum alij errant et desipiunt, ipse se instruit, & in perniciem omnium crescit. Ut autem afflictos belli diurnitate, tunc molestos, nunc infelices Thebanos, perspicuum erat omnibus ad uos cōfugituros: Philippus, ut ne id fieret, ne ue ciuitates conuenirent: & uobis pacem & illis auxilium pollicetur. Quid igitur ei profuit, ut uos penè ultrò caperemini? Cæterorum Græcorum siue ea ignauia, siue ignorantia nominanda est, siue horum utrumque, qui uos bellum assiduum & longum

& longum gerentes, idque pro communi omnium utilitate, ut re ipsa declaratum est: neque pecunia, neque hominibus, neque ulla re alia prorsus, adiuuerunt: quibus & iure & conuenienter irati, alacriter Philippo obtulerunt. Illa igitur tum concessa pax, propter haec, & non propter me (ut iste calumniatur) facta fuit. Istorum autem iniurias & corruptelas in illa, praesentium turbarum (si quis recte inuestiget) causas esse deprehendet. Atque haec omnia studio ueritatis, subtilius persequor et commemoro. Vt enim maxime aliqua in eis peccata esse uideantur, nihil ad me utique attinent: sed qui primus & sententiam dixit, & mentionem de pace fecit, fuit Aristodemus histrius: qui successit & scripsit, & cum isto suam operam in eam rem locauit, Philocrates fuit Hagnusius, tuus Aeschine particeps, non meus, non si tibi mentientia rumpantur: subscriptores & suffragatores fuere, quacumque tandem de causa (omittam enim hoc in praesentia) Eubulus & Ctesiphon. Ego uero nihil usquam. Veruntamen, cum tales isti sint, & re ipsa esse probentur: eo uenit impudentiae, ut dicere non dubitet, me cum pacis auctorem fuisse, tum uero obstiterisse, quo minus eam respublica faceret, communi Graecorum concilio adhibito. Tu uero (o quo te nomine recte appellem?) cum adesses & uideres, tanta re & societate a me spoliari ciuitatem, quantum modo tragicè uociferabaris, & recensebas: usquam ne indignatus es, aut progressus, ea quae nunc accusas, explicasti, aut commemorasti? At qui si ego mercede a Philippo conductus, Graecorum conspiracy prohibitionem prohibebam: id tibi reliquum erat, ut non taceres, sed clamitares, & testificareris, & his significares, id quod nunquam fecisti, neque eam ex te uocem audiuit quisquam. merito. neque enim legatio fuerat tum ad ullum Graecorum missa, sed iam olim eorum animi patebant: neque iste sani quicquam dixerat ea de re. Adhaec mendacijs suis acerrimè respublica calumniatur. Nam si uos simul caeteros Graecos ad bellum accersebatis, simul ipsi legatos ad Philippum de pace mittebatis: Eurybatae facinus, non reipublicae officium aut bonorum hominum faciebatis. sed non ita est, non est. Qua enim causa eos illo tempore accersissetis: ad pacem? at eam habebant omnes. ad bellum? at ipsi de pace agebatis. Itaque neque primae pacis me uel ducem uel auctorem esse constat: neque caeterorum quicquam, quae in me confinxit, uerum esse ostenditur. Postquam autem pacem fecit respublica. hic iterum considerate quid uterque nostrum agere instituerit. Ex his enim scietis, quis fuerit qui Philippo in omnibus suffragaretur, & quis uestram causam egerit, & publicae studuerit utilitati. Ego igitur senator decretum feci, ut legati quamprimum in ea loca nauigarent, in quibus esse Philippum audirent, & iusiurandum exigere. illi uero, nec post senatusconsultum meum id facere uoluerunt. id quod ualuerit, ego uos docebo, Athenienses. Philippo expediebat, plurimum temporis intercedere inter iusiurandum: uobis, quam minimum. quamobrem? quia uos non ab ea die duntaxat qua iurastis, sed ab ea qua sperastis fore pacem, omnes belli apparationes deserueratis. ille autem id maxime perpetuò moliebatur, existimans (id quod uerum fuit) quae nostrae urbi eripisset ante datum iusiurandum, ea se omnia constanter habiturum, neminemque propter ea pacem soluturum. Quae cum ego praeuiderem, Athenienses, et reputarem,

Pax facta inter Philippum et Athenienses, non facta consilio Demosthenis. Perstringit Aeschinem.

Silentium Aeschinis in re praesentia.

Aeschines in Athenienses iniurius.

Acta post pacem.

Decretum Demosthenis, et mora legatorum.

reputarem, decretum illud feci: nauigandum in ea esse loca, in quibus esset Philippus, & iusiurandū quàm primum exigendum, ut obtinētibus Thracibus, foederatis uestris, ea loca quæ iste modò eleuabat, Serrium & Myrtiū & Ergiscen: ita iuraretur, & non ille opportunis locis occupatis, Thraciæ potiretur, né ue magna pecunia multisq; militib. instructus, reliquas res adgrederetur. Hoc decretum non dicit, neq; recitat: sed quòd ego senator adducēdos esse legatos censui, id exagitat. Sed quid mihi agendū fuit? non decernendum, ut adducerentur ij, qui eò uenerant ut colloquerentur uobiscum: aut nō iubendum, ut architectus eis spectādi locum daret? At binis obolis numeratis spectassent, id decretum si factum non esset. Parua igitur reipub. commoda mihi tuenda erant, summa autem totius reipub. (id quod isti fecerunt) Philippo uendenda: minimè uerò. Age, cape decretum illud, & recita: quod iste cum satis sciret, preterijt. **RECITA. DECRETVM.** Prætor Mnesiphilo pridie Cal. Quintiles, Pandionia tribu præfidente, Demosthenes Demosthenis F. Pæaniensis, retulit: Postquam Philippus missis legatis de pace, foedus ex confesso fecit cum Atheniensibus: placere senatui populocq; Atheniensium, ut pax in prima concione iussa, perficiatur, legatos ex omnibus Atheniēsis iam deligi quinq;: delectos autem proficisci oportere, nulla mora interposita, eò ubi esse Philippum audierint: & iusiurandū tum ab eo exigendū, tum dandum primo quoq; tempore, de facto per eum cum populo Atheniensi foedere, comprehensis etiā utrorumq; socijs. Legati creati sunt, Eubulus Anaphlystius, Æschines Cothocides, Cephisophon Rhamnusus, Democrates Phlyensis, Cleon Cothocides. Quæ cum ego tum decreuissem, & reipublice, non Philippi utilitatem spectarem: parum solliciti boni isti legati, sederunt in Macedonia tres totos menses, donec Philippus è Thracia redijisset, omnibus illic euersis: cum licuisset decem diebus, uel triduo potius, aut quadriduo in Hellepontum proficisci, & ea loca tueri, exacto iureiurando, priusquam ea ille expugnasset. Aut enim præsentibus nobis ea non attigisset, aut iusiurandum ab eo non accepissemus. Quare pacem non impetrasset, nec utraque habuisset & pacem et loca. Prima igitur in legatione & Philippi in postura, & corruptela iniustorum istorum hominum, & dijs inuisorum, talis extitit, propter quam & tunc & nunc & semper pugnare me fateor, & cōtrouersias habere cum istis. Iam aliud statim maius isto scelus spectate. Postquā receperat Philippus, se pacem habiturum, occupata Thracia culpa istorum qui decreto meo non paruerant: rursus ab eis emit ne abirent ex Macedonia, donec expeditionem cōtra Phocenses susceptam instruxisset: ne, si illi huc renunciaissent, eum instruere se & profecturū esse, uos copias educeretis, & triremibus ad Pylas missis, ut prius Porthmum clauderetis: sed, ut simul istos id nunciantes uos audiretis, simul ipse intra Pylas esset, uosq; nihil agere possētis. Tanto autem in timore atq; in æstu fuit Philippus, ne etiā his à se occupatis, ante interitum Phocensium uos eis, audita re, auxilia decerneretis, & ipse rei gerendæ occasionem amitteret: ut rursus impurum istum conduceret, non iam communiter cum cæteris legatis, sed priuatim solum, ut ad uos ea diceret & nunciaret, per quæ omnia

Legati Philippi, iussu Demosthenis adducti ad populū.

Cessatio legatorum in exigendo iureiurando.

Cessatio legatorum in reditu.

Æschinis in Macedonia.

omnia perierunt. Peto autem, Athenienses, & oro, ut hoc per totam eausam memineritis, si Aeschines nihil extra accusationem criminatus esset, me quoque nullum aliud uerbum fuisse facturum. Cum autem ille omnia crimina & maledicta coaceruarit, necesse mihi quoque esse, ad singulas criminaciones pauca respondere. Quae igitur illius uerba tum fuerunt: propter quae perierunt omnia: non esse tumultuandum propterea, quod Philippus esset intra Pylas progressus: consecuturos enim uos omnia quae uelletis, si quiesceretis: atque intra biduum aut triduum audituros, quorum hostis uenisset, ijs amicum: contra, quibus amicus, ijs hostem esse factum. Neque enim uerbis amicitias aiebat confirmari, ualde utens honesto nomine, sed ijsdem utilitatibus. Expedire autem Philippo & Phocensibus, & uobis pariter omnibus, stupore & molestia Thebanorum liberari. Haec ex eo quidam libenter audiebant, propter intercedentes eo tempore cum Thebanis inimicitias. Quid uero statim haec secutum est: ut paulo post miseri Phocenses interirent, & eorum urbes euerterentur: ut uos, dum quiescitis, & isti paretis, paulo post supellectilem ex agris conueheretis: ut iste aurum acciperet: atque insuper, ut res nostra Thebanorum & Thessalorum inimicitias susciperet: Philippus autem factis illis gratiam iniret. Vt autem uera esse haec constet, recita mihi & Callisthenis decretum, & literas Philippi, e quorum utrisque uobis omnia haec erunt manifesta. Recita. **DECRETUM.** Mnesiphilo praetore, concione a ducibus conuocata, & de sententia consulum & senatus * iij. Idus Septemb. Callisthenes Eteonici F. Phalereus dixit: Ne quis Atheniensium ulla de causa in agro pernoctet, sed in urbe maneat, & Piraeo, qui non in praesidijs dispositi sunt. Eorum autem quem quisque ordinem suscepit, eum tucatur, & nec diurno, nec nocturno tempore absit: quisquis autem huic decreto non paruerit, proditoris reus esto: nisi necessitate aliqua ineuitabili se fuisse circumuentum ostenderit. Eam autem necessitatem cognoscat dux armamentario praefectus, & quaestor, & scriba senatus. Deferantur etiam quae sunt in agris omnia celerrime: quae sunt intra stadia cxx, in urbem & Piraeum: quae ultra stadia cxx, Eleusinem, & Phylen, & Aphidna, & Rhamnuntem, et Sunium. Dixit Callisthenes Phalereus. Nunquid hac spe pacem feceratis, aut haec uobis pollicebatur ista mercenarius? Age recita & literas, quas postea Philippus huc misit. **LITERAE PHILIPPI.** Rex Macedonum Philippus senatui populoque Atheniensium S. Scitote nos intra Pylas esse progressos, & Phocidem subegisse. Ac quae oppida ultrò deditioem fecerunt, in ea praesidia introduximus. quae uero imperium detrectabant, uiccepimus: & ciuib. sub corona uenditis, euertimus. Cum autem audirem & uos instrui ad opem illis ferendam: scripsi uobis, ne ea de re amplius laboretis. Nam in uniuersum, non moderate facere mihi uidemini, qui pacem pepigeritis, & nihilominus in aciem descendatis, praesertim cum Phocenses in communibus nostris pactis non sint comprehensi. Quare si non manebitis in conuentis: nulla re, nisi auspicandis iniurijs, eritis superiores. Auditis, quam perspicue significet atque explanet his ad uos literis, suis foederatis: Haec ego feci inuitis Atheniensibus, & aegre ferentibus? Quare, si sapitis, o Thebani & Thessali, & eos hostes existimabitis, & mihi fidem habebitis. non quod haec uerba posuerit: sed haec certe

Excusat inuectiuas in Aeschinem.

Pollicitationes Aeschinis.

Euentus pollicitationum.

μαρτυρία
ὡς δ' ἐλάττω
ἀπίοντο.

Interpretatio
literarum Philippi.

Bb ostendere

Thebanorum
excidium.

ostendere uoluit. His rebus factū est, ut digressus, illos ita sibi deuinciret, ne quicquam deinceps prospicerent, aut animaduernerēt, sed eum omnia in suam redigere potestatem paterentur. Vnde accidit, ut miseri Thebani in præsenti- bus calamitatibus uersentur. Istius autem fidei conciliator atq; adiutor strenuus, qui falsa huc nunciauit, & fucū uobis fecit, is est qui Thebanorum mala nunc lamentetur, & quā ea miserabilia sint, cōmemoret: cum sit & eorum & Phocensium malorum, & quæcunque alia Græci perpessi sunt, omnium ipse autor. Tu scilicet Aeschine, casus illos ægrè fers, et Thebanorū uicem doles, cum possessiones habeas in Bœotia, & illorum agros colas: ego autem gaudeo, qui statim exposcebar ab eo qui illa fecerat: sed incidi in eas res, quas paulo post dici, magis fortasse conueniet.

Pacis occasio-
ne Græciæ
principes largi-
tionibus corru-
pti à Philippo.

Redeo igitur eò, ut probem istorum corruptelas & iniurias, præsentium negotiorum causas extitisse. Postquam tum uos decepti eratis à Philippo per istos, qui se in legationibus mercede Philippo locauerant, nihil que ue- ri uobis nunciarant: tum ærumnosi Phocenses & decepti erant, & oppida eorum euersa: quid factum est? Thessali, homines nefarii, et uecordes Thebani, amicū, bene meritū, seruatore[m] Philippū ducebāt. Is eis erat omnia, neq; uocē ferebant eius, qui aliquid aliud uellet dicere. Vos autē, quamuis ea quæ fiebant, suspecta haberetis, & ægrè ferretis: tamen pacē seruabatis. Neque enim erat quod faceretis soli. Quin & alij Græci, quemadmodum uos, decepti, & ijs frustrati quæ sperarant, pacem cupidè seruabant, etsi & ipsi quodammodo iamdiu bello peterētur. Cum enim circumiens Philip- pus, Illyrios & Triballos, & Græcorum etiam quosdam subigeret, & mul- tas magnasq; copias sibi subijceret: & quidam ex urbibus, propter pacis li- centiam illuc euntes, corrumperentur, quorum iste unus fuit: tunc omni- bus his, contra quos illa parabantur, bellum inferebatur. qui si id non ani- maduertebant, alia iam fuerit ea disputatio, neq; ad me attinet. Ego enim prædicebam & testificabar tum apud uos semper, tum quocūq; mittebar, sed ciuitates ægrotabant: cum & magistratus, rebusq; gerendis præfecti,

Et tua res agi-
tur, paries cum
proximus ar-
det.

Magistratus
auari, populus
delicatus.

munera captarent, ac largitionibus corrumperentur: & homines priuati partim non prospicerent, partim quotidiana indulgētia & ocio essent deli- niti, atq; hoc morbo correpti uniuersi. neque uerò putabant singuli ad se uenturas esse calamitates, sed aliorum periculis opes suas cōfirmatum iri, quando uellent. Sic opinor accidit, ut & uulgus hominum per nimiam il- lam & intempestiuam socordiam, libertatem amiserit: & magistratus, atq; ij qui se cetera, semetipsis exceptis, uendere putabant, se uanisse primos in- tellexerint. Non enim, ut tum fiebat, cum munera acceptarent, amici et ho- spites nominantur: sed assentatores, & dijs inuisi, & cætera, quæ par est, omnia, nunc audiunt. Nemo enim, Athenienses, propter proditoris utili- tatem sumptus facit: neque potitus ijs quæ concupiuerat, proditoris con- filijs de eo quod superest, amplius utitur. Alioqui nihil felicius esset prodit- tore. Verum non ita sunt hæc, non ita sunt. Qui enim posset fieri: multum certè abest. sed postquam is qui imperare studet, in suam omnia potestatem redegerit, etiam eorum qui illa uendiderunt, fit dominus: gnarus autē im- probitatis, tum uerò, tum & odit, & diffidit, & infectatur. Sic autem rem considerate,

Proditorū exi-
tus.

considerate. Etsi rerum ipsarū tempus abiit, at eas sciendi tempus semper adest cordatis. Tantisper Læsthenes amicus Philippi nominabatur, dum Olynthū prodidisset: Tantisper Timolaus, dum Thebas perdidisset: tantisper Eudicus & Simus Larissæi, dum Philippo Thessaliam subiecissent. Et tamen, cum exagitantur, & contumelijs afficerentur, & quid mali nō ferrent: totus orbis terrarum repletus est proditoribus. Quid Aristratus Sicyone: Quid Perilaus Megaris: non ne abiecti? Ex his etiam evidētissimè perspicitur, qui patriam maximè tueatur, atque istis acerrimè aduersetur, eum uobis, Aeschine, proditoribus et mercenarijs occasionē corruptelarū suppeditare: quorum si multi sunt, uestrisq; conatibus resistūt, uos estis incolumes, & mercede aucti. Nam, quantum in uobis quidem ip sis fuit, olim sanè perissetis. Etsi autem de actis illorum temporum plura dicere possem: tamen uel hæc plus satis esse arbitror, sed isti id acceptum ferendum, qui tanquam crapulam quandam suæ improbitatis & scelerū in me effuderit, quam necesse fuit apud uos, qui per ætatem res illas cognitās habere non potestis, eluere. Interim autem uos quoq; fortassis affecti estis molestia, qui prius etiam, quàm ullum ego uerbum facerem, illam istius operam nostis mercenariam, quanquam eam ipse amicitiam & hospitium nominat, atq; nunc alicubi dixit: is qui mihi Alexandri hospitium exprobrat. Ego tibi hospitium Alexandri: unde id tibi contigit? aut qua dignitate es receptus: neq; Philippi hospitem, neq; Alexandri amicū ego te dixerim: non ita infanio, nisi etiam messores & alij mercenarij, amici & hospites appellandi sint dominorum. Non ita sunt hæc. Vnde? multum certè abest: sed mercenarium ego te Philippi olim, & nunc Alexandri uoco, & hi omnes. Quod si id non credis, interroga eos, atque adeò ego ipse tuo loco id faciam. Vtrū uobis, Athenienses, mercenarius Aeschines, an hospes esse Alexandri uidetur? Audis quid dicant: iam ad accusationem ipsam respondebo, & acta mea recensebo, ut quanquam sciens Aeschine, tamen audias, quamobrè me dicam, & hoc senatuscōsulto decretis, & multo etiam maioribus honoribus esse afficiendum. Age ipsam accusationem cape et recita.

ACCUSATIO. Chæronide prætorē viij. Idus Februariās, Aeschines Atrometi F. Cothocides, retulit ad prætorem uiolatarum legū actionem contra Ctesiphontem Leosthenis F. Anaphlystium: scripsisse eum decretum legibus contrarium, de Demosthene Demosthenis F. Pæaniensi aurea corona donando, & in theatro, magnis bacchanalibus, nouis tragœdijs, proclamando: donari à populo Demosthenem Demosthenis F. Pæaniensem aurea corona uirtutis ergò & beneuolentiæ, quam constanter habeat, & in Græcos uniuersos & populum Atheniensem, atq; fortitudinis: & quia non desistat agere & dicere populo utilissima, atq; alacer sit ad bene de eo merendū, quocunq; modo possit: quæ omnia falso scripsit, & contra leges: cum legib. interdictum sit, primū ne falsa scripta in publica monimenta referātur: deinde, ne quis ante relatas rationes coronetur. Demosthenes autē muris reficiendis est curator, & theatri pecuniæ præfectus. Post, ne corona in theatro proclametur bacchanalibus, tragœdijs nouis: sed si senatus coronet, in curia esse proclamandū: sin ciuitas, in Pnyce pro

Læsthenes.
Timolaus.
Eudicus.
Simus.
Aristratus.
Perilaus.
Proditores ab
aduersarijs cō
seruantur.

Excusatio lon
gioris narrati
onis, cum Ae
schinis inse
ctatione.

Mercenarius,
non amicus et
hospes Alexā
dri.

Nūc ad ipsam
causam acce
dit.

Defensionis
ordine quo sit
usus.

Acta sua in
republica necessa-
rio exponen-
da.

πρὸς ἀδελφούς.

πρὸς ἀλλοτρίους.

Proditores,
Philippi adiu-
tores.

Propositio.
Demostheni
sua consilia nō
ad securitatē,
sed ad dignita-
tem, reipub.
fuisse accōmo-
danda.
ἀνὰ κοινῶσις.

Atheniensium
factum esse
omnium hone-
stissimum.

cōcione. æstimata lis talentis quinquaginta. subscriptores Cephisophon
Cephisophōtis F. Rhamnusus, Cleon Cleonis F. Cothocides. Quæ igitur
in decreto accuset, Athenienses, hæc sunt. Ego uerò his ipsis declaratū uo-
bis opinor, me iustis rationib. omnia refutaturum. Seruato enim eodem
ordine quem iste in accusatione instituit, de omnibus deinceps singulatim
dicam, & uolens nihil prætermittam. Quod igitur scripsit, me utilissima
populo & agere & dicere non desistere, & paratum esse ad bene de eo me-
rendum, ubicūq; possim, propterea q; laudauit: acta in repub. mea uenire
in iudicium existimo. In quæ si inquiratur, constabit, utrū uerè de me scri-
pserit ea Ctesiphon, & conuenienter, an uerò falso. Quod autem non ad-
scripsit, postquam rationes retulerim, esse coronandum, & in theatro co-
ronam proclamari iussit: id ipsum etiam ad acta in repub. pertinere existi-
mo, utrum coronam merear, & proclamationem inter ciues, nec ne. Prete-
rea leges etiam mihi ostendendæ esse uidentur, quarū autoritate huic hæc
scribere licuit. Ita quidem iustè, Athenienses, & simpliciter, me defendere
constitui: accedam autem ad res à me gestas. necq; me quisquā existimet su-
spendere orationem de accusatione, si in actiones Græcas & disputationes
incidero. Qui enim eam decreti partem, quæ est de eo, me optima & face-
re & dicere, insectatur, & falsitatis accusatis est, qui orationem de omnib.
actis in repub. meis, & factis, conuenientem, & accusationi necessariam fe-
cerit. Deinde cum uariæ sint in repub. functiones, eas ego mihi delegi, quæ
ad Græciæ statum attinerent. Quare æquum est, ut & probationes ex ijs
petam. Ac quæ antequam ego ad remp. accessi, & conciones habui, Philip-
pus occupauit atq; obtinuit, omittam. Nihil enim illorū ad me attinere pu-
to. Quibus aut occupadis ex eo die, quo ego accessi ad rempublicā, sit de-
iectus, eorū cōmonefaciam, rationemq; reddam, si prius hoc dixerō: Ma-
gnam, Athenienses, prerogatiuam habuit Philippus. Apud Græcos enim
non aliquos, sed æquè omnes, prouentus proditorum & largitionibus in-
hiantium, & dijs inuisorum hominū contigit ut existeret, & tantus quan-
tum nemo unquam prius fuisse meminit: quos suffragatores & adiutores
nactus, prius quoq; inter se malè animatos & dissentientes Græcos, magis
etiam conturbauit, alios decipiēdo, alios largiendo, alios omni modo cor-
rumpēdo, & in multas partes disgregauit eos, quibus hoc unū expediebat
uniuersis, ut illius incrementa prohiberent. Tali autem in statu, atq; etiam
ignoratione coorientis & nascentis mali cum uersarentur omnes Græci:
considerandum est uobis, Athenienses, quid suscipiendum atque facien-
dum reipub. fuerit, & eius à me ratio reposcenda. Nam qui in ea se reipub.
parte collocarit, is ego sum. Nunquid eam oportuit, Aeschine, abiectis a-
nimis & dignitate sua, Thessalorum & Dolopum numero, Philippū adiu-
tare in parando Græciæ principatu, & maiorum gloriam & ius abolere?
an uerò id quidem faciendum non fuit (nihil enim fieri potest indignius)
sed quæ euentura uidebat, si nemo prohiberet, atq; multo antè, ut par est,
prospiciebat, conuiuendum, illa uti fierent? Ego uerò acerrimū actorum
reprehensorē perquam rogare uelim, utrius factionis optarit fuisse rem-
publicam? eius ne, cuius ope factum est, ut Græci eas clades atq; ignomi-
niam

niam susciperent: in quo numero censeri Thessali possunt, & gregales horum: an uerò illius, quæ hæc fieri passa est, priuati emolumentum spe: quo loco Arcades & Messenij & Argiui sunt habendi? sed & horum plerique, imò omnes, peius quàm nos tractati sunt. Etsi enim Philippus uictoria potitus, statim abiisset, ac postea quieuiisset, neque sociorum suorum, neque cæterorum Græcorum ulli, re ulla molestus: tamen ij, qui conatibus eius aduersati non essent, reprehendi nonnihil & accusari potuissent. At si omnes pariter dignitate, principatu, libertate, atque etiam rebus publicis, quos potuit, spoliavit: nonne uos mea secuti consilia præclarissimè omnium uos gessistis? Sed illuc redeo. Quid ciuitatem nostram facere decebat, cum Græciæ principatum & tyrannidem cogitare Philippum & moliri cerneret? aut quid mihi suafori dicendum, aut decernendum fuit, cum Athenis agerem? (id enim plurimum refert) qui ab omni memoria scirem ad hunc usque diem, quo ego suggestum conscendi, semper de principatu & honore & gloria patriam dimicasse, & plus hominum atque pecuniæ, honoris studio, & propter omnium Græcorum utilitatem, impendisse, quàm cæteros Græcos, qui pro se quisque impenderunt? Videbam & Philippo, qui cum certamen nobis erat, pro imperio & principatu oculum exectum, clauiculam fractam: eum manu, pede mutilatum, omnem quamcunque fortuna uellet corporis auferre partem, facile & expedite abijcere, ut cum eo quod reliquum esset, honoratè & gloriose uiueret. Atqui nemo dicere audebit, decuisse Pelææ educato, in oppido & obscuro (tum quidem) & paruo, tantam innasci animi magnitudinem, ut Græciæ principatum expeteret, id quæ in animum induceret. uobis autem Atheniensibus, quotidie in omnibus & orationibus & spectaculis uirtutis maiorum monumenta intuentibus tantam inesse ignauiam, ut Græcorum libertatem ultrò, uolentes, Philippo proderetis? Nemo est qui ita sentiat. Reliquum fuit igitur, & necessarium simul, omnibus eius actionibus, quibus iniuriam uobis faciebat, iuste aduersari. Id faciebatis ab initio uos, meritò, & ex officio. Scripsi & ego, & consului, quibus in republica uersabar temporibus, fateor. Sed quid fuit mihi faciendum? Iam enim te interrogo: cæteris omnibus omissis, Amphipoli, Pydna, Potidæa, Haloneso: nullius horum facio mentionem. Serrium autem & Doriscum, & Peparæthi uastationem, & cæteras eius reipublicæ nostræ factas iniurias, nec utrum extiterint, noui. Tu autem dixisti, me, qui illa dixissem, populum onerasse inimicitijs, cum illa decreta Eubuli & Aristophontis & Diopithis sint, non mea: o homo, qui temerè quicquid in buccam uenerit, effutias: neque nunc res de rebus dicam. At ille qui Eubœam abalienabat, eamque ad oppugnandam Atticam muniebat: qui Megara inuadebat, qui Oreum occupabat, qui Porthmum suffodiebat, qui & Orei Philistidem tyrannum, & Eretriæ Clitarchum constituebat, qui Hellepontum subigebat, qui Byzantium obsidebat, et Græcarum urbium alias euertebat, in alias exules reducebat: nunquid ijs omnibus agendis iniquè faciebat, & foedus uiolabat, et pacem soluebat, an non? Vtrum Græcorum aliquem existere oportebat, qui eum illa facere prohiberet,

καὶ ἰπὸ θρασύων.

Resistendum fuisse Philippum conatibus.

Ab exemplo Philippi.

ἀνακοίνωσις ἐπιτάφιος

Subiectio: Suadendum fuisse à Demostheni, ut Philippus coherceretur.

μυσῶν λέει.

nec ne? Nam si non oportuit, sed conuiendum fuit, ut, quod dicitur, My-
forum præda Græcia fieret, uiuentibus & superstitis Atheniensibus: su-
peruacaneum & ego laborem cepi, qui talibus de rebus uerba fecerim: su-
peruacaneum laborem & respub. cepit, quæ mihi paruerit: ea uerò quæ fa-
cta sunt omnia, delicta et errata mea sunt. Sin aliquem esse decuit qui pro-
hiberet, quem nam eum alium quàm populum Atheniensem esse cõuenie-
bat: Hæc igitur ego tunc administraui: & cum ab eo mortales omnes op-
primi seruitute uiderẽ, aduersatus sum, tum prædicendo, tum monẽdo, ne
ea Philippo licentia concederetur. Atqui pacem ille soluit, nauibus captis:
non nostra ciuitas, Aeschine. Profer ipsa decreta & literas Philippi, & reci-

Belli alios fuis-
se suosores, de-
cretis & lite-
ris Philippi
probat.

ta ordine. Nam hæc, si considerentur, quis cuius rei sit autor, perspicuum
fiet. Recita decretũ. **DECRETVM.** Prætor Neocle, mense Sextili, in-
dictis à ducibus comitijs, Eubulus Mnesitheï F. Cyprius, dixit: Postquam
duces in concione retulerunt, Leodamantem nauarchum, et missa cum eo
uiginti nauigia in Hellepontum, ad portandum frumẽtum, à Philippi du-
ce Amynta excepta, & perducta esse in Macedoniã, & in custodia teneri:
curandum esse consulibus & ducibus, ut senatus conueniat, & legati deli-
gantur ad Philippum, qui profecti, cum eo agant de nauarcho dimitten-
do, & nauigijs & militibus. Quod si id ex ignorãtia fecerit Amyntas, nihil
queri de eo populum. Sin præter mandata deliquisse cõstiterit, Athenien-
ses inquisituros, & pœnas pro delicti modo exacturos. Sin horum neu-
trũ sit, sed priuatim iniurijs sint, uel is qui misit, uel is qui missus est: id quo-
que indicandum, ut re cognita, populus deliberet, quid agendum sit. Hoc
igitur decretũ Eubulus fecit, nõ ego: id uerò quod sequitur, Aristophon,
deinde Hegesippus, post iterum Aristophõ, mox Philocrates, deinde Ce-
phisophon, post, omnes alij: ego uerò nihil horum. Recita decretum.

DECRETVM. Neocle prætor, pridie Cal. Septembris, de sententia sena-
tus, Coss. & duces, relata concionis uoluntate, exposuerunt, iubere popu-
lum, legatos deligi ad Philippum, de nauibus repetendis, eisq; mãdata da-
ri & plebiscita, & designarunt hos: Cephisophontem Cleonis F. Anaphly-
stium, Democritum Demophontis F. Anagyrasiũ, Polycritum Apeman-
thi F. Cothocidẽ: præsidẽte tribu Hippothoontia, Aristophon Colytten-
sis, præses, dixit. Vt igitur ego hæc ostendo decreta, sic & tu ostende Ae-
schine, quo ego decreto scripto, autor belli fuerim. Id uerò nõ potes. Nam
si posses, nihil eo prius nunc protulisses: atq; adeò nec Philippus belli cau-
sam mihi imputat, cum de alijs queratur. Recita ipsas Philippi literas.

Demosthenẽ
nec à Philip-
po cõcitati bel-
li accusari.

* Legitur &
λαομείδης.

LITERAE PHILIPPI. Rex Macedonum Philippus Senatui populocq;
Atheniẽsi S. Profecti ad me legati uestri Cephisophon & Democritus et
Polycritus, de nauibus dimittendis uerba fecerunt, quibus præfuit * Lao-
damas. Vt igitur breuiter dicam, magnus mihi stupor esse uester uidetur,
si me hoc nõ intelligere putatis, missa fuisse illa nauigia per speciẽ frumenti
ex Hellepõto in Lemnum portandi: reuera ut Selymbrianis, qui à me ob-
sidebantur, & communi amicitiaẽ fœdere comprehensi non erant, opem
ferrent. Atque hæc mandata fuerunt nauarcho, sine quidem populi Athe-
niensis autoritate, sed à quibusdam in magistratu, & alijs, qui cum priuati

nunc

nunc sint, omnibus modis efficere student, ut populus, repudiata mecum inita amicitia, ad bellum redeat, atque in eo conficiendo multo magis elaborant, quam ut Selymbrianis opitulentur: eamque rem sibi questui fore putant. Ego tamen id neque uobis neque mihi consultum esse puto. Quamobrem & nauigia quae nunc ad me perducta sunt, uobis remitto: atque in posterum, si uestros magistratus uetueritis malitiose rempub. gerere, et coercueritis, operam dabo, ut & ego pacem custodiam: Valete. Hic nusquam Demosthenis meminit: neque de me quicquam queritur. Quamobrem igitur, cum alios accuset, actorum meorum non meminit? quod iniuriarum suarum meminisset, si quid de me scripsisset. Iis enim ego inharebam, & ijs aduersabar. ac primum Peloponnesem legatione decreui, cum ille primum in Peloponnesum inuaderet, deinde Euboicam, cum Euboeam attingeret: post, expeditionem Oritanam, non iam legationem, itemque Eretriensem, cum ille iam tyrannos in illis urbibus constituisset. Post haec classes illas omnes ablegauit, per quas Chersonesus conseruata est, & Byzantium, & omnes foederati. Vnde uobis res pulcherrimae, laudes, gloria, honores, coronae, gratiarum actiones ab ijs qui beneficijs affecti fuerant, reddebantur. Eorum autem qui afficiebantur iniuria, ijs qui uobis obtemperarant parata fuit salus: qui uero neglexerunt, id consecuti sunt, ut saepe uestrarum praedictionum meminerint: utque sibi uos non modo consultum uoluisse, sed etiam prudentes homines & uates esse putent. Euenerunt enim omnia, quae uos eis praedixeratis. Atqui magnam pecuniam daturum fuisse Philistidem, ut Oreum: magnam & Clitarchum, ut Eretriam obtineret: magnam etiam Philippum, ut ea contra uos praesidia haberet, & caeteri eius conatus non patesserent, utque in reliquas eius iniurias nemo usquam inquireret: nemo ignorat, & tu minime omnium. Legati enim tum a Clitarcho & Philistide huc missi, apud te diuersabantur Aeschine: tu eorum eras procurator, quos resp. ut hostes, & neque iusta neque utilia postulantes, repulit. non tibi amici fuerunt. Nihil igitur horum factum est, o homo in me maledice, qui dicis me accepta tacere pecunia, expensa clamitare. Tu uero non ita, sed clamitas & dum habes: & nunquam defines, nisi te hi coercuerint hodie coactum in ordinem. Ob ea igitur, cum uos me tum coronassetis, & Aristonicus eadem scripsisset syllabas, quas Ctesiphon hic nunc scripsit, & proclamata esset in theatro corona, & secundum hoc mihi nunc sit praconium: neque aduersatus est Aeschines, cum adesset, neque decreti autorem accusauit. Age cape & hoc decretum, & recita. Recita. **DECRETVM.** Praetore Chaeronida Hegemonis F. vi. Cal. Februarias, tribu Leontina praesidente, Aristonicus Phrearrius dixit: Posteaquam Demosthenes Demosthenis F. Peganiensis, multa & magna officia praestitit populo Atheniensi, multisque foederatorum, & cum prius, tum praesenti hoc tempore per senatusconsulta opem tulit, & quasdam in Euboea ciuitates liberauit, & populo Atheniensi bene uelle perseverat, & cum dicit, tum agit quicquid est esse & ipsorum Atheniensium & caeterorum Graecorum: placere senatui populoque Atheniensi, ut laudetur Demosthenes Demosthenis F. Peganiensis, & aurea corona donetur, & corona in theatro proclametur, bacchanalibus, nouis traegædis.

Demosthenis
acta in repub.

Perstringit
Aeschinem.

Simile decretum
ante factum
de Demosthe-
ne, & a nemi-
ne accusatum.

Commendat
acta sua.

Byzantium li
beratum.

Bellū pace fe-
licius.

gædis. Coronæ autem proclamatio curæ sit præfidenti tribui, & agono-
thetæ: sententiam dixit Aristonicus Phrearrius. Est ne igitur uestrum ali-
quis, qui dedecus aliquod suscepisse sciat remp. nostram propter hoc de-
cretum, aut illufam esse, aut derisam: eâ ue accidisse, quæ modò iste futura
esse dicebat, si ego coronarer? Atqui, dum res nouæ sunt, notæq; omni-
bus, siue præclarè se habent, gratiam consequuntur: siue quocunq; modo
aliter, supplicium. Constat autem gratiam mihi tunc esse habitam, non re-
prehensione supplicio' ue me affectum. Proinde ad ea usque tempora, qui-
bus hæc acta sunt, in confesso est omni tempore ea fecisse me, quæ essent è
repub. quòd & dicenda sententia, et decernendo, uobis deliberantibus, fui
superior: & quòd decreta perfecta sunt, & coronis respublica, & ego, &
uos omnes propter ea donati: quòd uos dijs sacra fecistis & supplicatio-
nes, quasi ea fausta essent. Expulsus igitur ex Eubœa Philippus, ut armis
uestris, sic administratione decretisq; (etiamsi rumperentur istorum qui-
dam) meis: aliud oppugnandæ reipublicæ nostræ præsidium quæritabat,
et quia uidebat nos plurimo omnium mortalium importato frumēto uti,
operam dabat, ut frumētariam uectionem in suam potestatem redigeret.
Progressus igitur in Thraciam, à Byzantijs sibi fœderatis, petijt primùm,
ut unâ secum bellum uobis inferrent. Quod cum recusarent, & (quod ue-
rum erat) non ijs se conditionibus coisse societatem dicerent: extructo ual-
lo urbem circumdedit: & machinis admotis, obsedit. Ea dum fiebant, quid
nos facere decuerit, non iam interrogabo. Perspicuum enim est omnibus:
sed quis fuerit, qui iuuerit Byzantios, eosq; conseruarit? Quis obstiterit,
quo minus illis temporibus Hellepontus alienaretur? Vos ô Athenien-
ses. Vos autem cum dico, rempub. dico. Quis uerò reipub. & dicebat, &
scribebat, & agebat: deniq; se administrationi rerū profusus dederat? Ego.
Atqui ex ijs quantæ ad omnes redierint utilitatès, non iam è uerbis est co-
gnoscendum, cum re ipsa sitis experti. Quod enim bellum tum gerebatur,
præterquàm quòd famam honestam peperit: id quoq; præstitit, ut omnia
ad uitam sustentandam necessaria, & uberius, & minoris pararentur à uo-
bis, quàm hac præfenti pace, quam lenes isti cum patriæ detrimento custo-
diunt: ei spei inhiantes, qua utinam frustrentur, neq; unâ fruuntur ijs, quæ
uos reipub. amantes, à dijs immortalibus exoptatis: neq; uobis ea imper-
tiant, quæ ipsi instituerunt. Recita eis & Byzantium coronas, & Perin-
thiorum, quibus rempub. propter hæc ornauerunt. **DECRETVM BY-
ZANTIORVM.** Pontifice Bosporicho Damagetus in Tealia de consilij
sententia dixit: Posteaquam populus Atheniensis cum superioribus tem-
poribus bene cupere Byzantijs nō destitit, & socijs cognatisq; Perinthijs,
& multa magnaq; officia præstitit: tum præfenti hoc tēpore, Philippo no-
strum agrum & urbem hostiliter aggresso, ad excidium Byzantium &
Perinthiorum, & agrū incendijs, & succis arboribus deuastante: opem
tulit nauibus cētum & uiginti, & frumento & telis & legionibus, nos que
è magnis periculis eripuit, & patriam rempub. restituit, & leges & monu-
menta maiorum: placere populo Byzantium & Perinthiorum, dare A-
theniensibus affinitatem, ciuitatem, agrī possessionem, & proprium, &
principem

principem locū in spectaculis, apud Tholū, apud senatū & populū, apud sacrificos, & in urbe habitare uolentibus, immunitatem omnium onerum ciuiliū: & erigendas esse statuas in Bosporo tres sedenūm cubitūm singulas, populi Atheniensis coronati à populo Byzantiorū et Perinthiorū: mittenda etiā esse munera in celebres Græciæ cōuentus, Isthmia & Nemea & Olympia & Pythia, & proclamandam coronam, qua donatus est populus Atheniensis à nobis, ut norint Græci omnes Atheniensium uirtutem, & Byzantium & Perinthiorum pietatem. Recita etiā donatas à Cherronesitis coronas. **DECRETVM CHERRONESITARVM.** Cherronesitæ qui Sestum incolunt, Eleuntem, Madytum, Alopeconesum: ornant Atheniensium senatum & populum aurea corona sexaginta talentorū, & Græciæ aram extruunt & populi Atheniensis, quod in Cherronesitas beneficium contulerit omnium maximum, ereptos è Philippi manibus, & restituta patria, legibus, libertate, sacris: & sequenti æuo omni non desinent agere gratias, & quacuncq; ratione poterunt, benemereri hæc decreuerunt in communi concilio. Non igitur id solum, ut Cherronesus & Byzantium seruaretur, & Helleponti dominatu Philippus tum excluderetur, & reip. propter hæc honos haberet, consilio meo & administratione perfectum est: sed illud etiā mortalibus omnibus ostensum, quanta esset & reip. nostræ bonitas, & Philippi improbitas. Nam is quidem amicus & socius Byzantiorū, palam omnibus eos obsidebat: quo quid fieri possit foedius, aut sceleratius? Vos autem, qui non iniuria multa, eaq; grauiā de eis queri potuissetis, propter ea quæ superioribus temporibus in uos cōmiserant: non modò memoriam iniuriarum oblitterastis, & ne iniurijs afficeretur, prohibuistis, sed etiam conseruastis, unde gloriam, beneuolentiam estis ab omnibus assecuti. Ac multos iam à uobis, uersatos in rep. coronis esse donatos, sciunt omnes: propter quem autem alium respub. coronata sit (consiliarium dico, & oratorem) nisi propter me, nemo omnium dicere queat. Ut autem & maledicta quibus Eubœenses & Byzantios incessit, reficās eorum memoriam, si quid in uos commiserant inciuilius, calumnias esse ostendam: non propterea tantum quod mendacia sint (nam id uos præscire arbitror) sed, ut maximè uera essent: quia tamen ita agi, ut ego egi, fuit utilissimū, unum atq; alterum præclarū reip. facinus exponam, idq; paucis. Etenim & singulis priuatim & publicè omnibus danda est opera, ut in ea quæ habent honestissima, intuentes, cætera semper studiose faciant. Vos autē, Atheniensis, cum Lacedæmonij terra mariq; imperarent, & undiq; finitima Atticæ loca præfectis, & præsidijs Eubœam, Tanagram, Bœotiam uniuersam, Megara, Aeginam, Cleonas, reliquas insulas obtinerent: urbe nō mœnia tum habente, egressi estis ad Aliartum: atq; iterum, non multis diebus post, ad Corinthum: quum illius temporis Atheniensis multas causas simultatum haberent erga & Corinthios & Thebanos, propter ea quæ bello Decelico facta erant. Sed iniuriarum non meminerunt, & multum abfuit ut id facerent. Atqui Aeschine tum utraq; hæc, neq; pro benemeritis suscipiebant, neq; carere periculo uidebant: sed propterea nō deserebant supplices, quin pro gloria & honore semetipsos periculis offerrebant.

Cherronesitæ
liberati.

Amplificatio
per cōtentio-
nem.

Propter solum
Demosthenē
Atheniensis
coronati.

Rectè defen-
sos esse Eubœ-
enses et Byzā-
tios exemplis
probat.

γνώμη.

Bœotij.
Corinthij.

Cc rebant,

Breue & irre-
parabile tempus
Omnibus est ui-
ta: sed fumam
extēdere factis,
Hoc uirtutis o-
pus.

Lacedæmonij.

Atheniensium
clementia.

Eubœenses.

Aequitas A-
theniensium.

Conclusio.

Culpam com-
municat cum
Atheniensibus,
si qua sit
commissa.

Lex Demo-
sthenis trierar-
chica.

Abstinencia
Demosthenis

rebant, recto & honesto consilio. omnium enim hominum uita morte fini-
tur, etiamsi quis in corte conclusum tueri sese studeat. Fortibus autem uiris
semper res honestæ præclaræ quæ omnes, spe bona tanquam clypeo fretis
& munitis suscipiendæ sunt, & quicquid Dei uoluntate contigerit, infra-
ctis animis perferendum. Hæc maiores nostri factitabant, hæc natu gran-
diores è uobis, qui Lacedæmonios nō amicos, neq; benemeritos, sed post
multas et magnas iniurias reip. nostræ factas, cum Thebani post Leuctricā
uictoriā eos delere instituerent, obstitistis, non perterriti robore illo The-
banorum, & gloria qua florebant: neq; ratione inita, quid in uos illi cōmi-
sissent, pro quibus pugnabatis. Illis itaque factis, Græcis omnibus declara-
stis, quicquid tandem in uos ab ullo commissum fuerit, contra eum uos
cæteris in rebus retinere iracundiam: sin eorum salus aut libertas pericli-
tari cœperit, uos offensarum & obliuisci, & nullam rationem habituros.
Neque in hos tantum ita fuistis animati, sed rursus, cum Thebani Eubœ-
am sibi uendicarent, non neglexistis: neq; Themisonis & Theodori iniuri-
arū de Oropo estis recordati, sed & his opē tulistis: cum eo primū tēpo-
re reipub. ultrò se obtulerint quidam triremes instructuri, quorum unus
ego fui: sed nondum de his. Etsi autem præclarum fuit conseruasse uos
insulam: illud tamen fuit multo præclarius, quod redactis in potestatem
uestrā & ciuib. & oppidis, ea iustè reddidistis illis ipsis qui in uos deliqu-
erant, nulla iniuriarum, cum ad fidem uestram confugissent, habita ratio-
ne. Sexcenta alia recensere possem, quæ prætereo, nauales pugnas, expe-
ditiones, terrestria prælia, & olim commissa, & nunc uestra ætate: quæ
resp. nostra omnia pro cæterorum Græcorū libertate gessit, & incolumita-
te. Proinde ego, cum spectassem remp. nostram, tot & tantis in rebus pro
aliorum utilitate dimicare uoluisse: cum ipsius quodāmodo res ageretur,
quid iubere, quid ue suadere illi debui: ut succenseret scilicet ijs qui defen-
di se cupiebant? & causas quæritaret, propter quas omnes utilitates abi-
ceremus? Ecquis me iurè non occidisset, si ueterem reipub. dignitatem &
gloriam, uerbo duntaxat dehonestare instituissem? Nam ipsam rem satis
scio, uos nequaquā fuisse admissuros. Quod si uoluissetis, quid uobis obsti-
tisset? non licebat? non erant isti qui id consulerent? Nunc ad ea reuertar,
quæ post hæc ordine administraui, in quib. uos rursus cōsiderabitis, quid
reip. fuerit utilissimū. Nam cum uiderem, Athenienses, classem uestrā dila-
bi, & homines locupletes paruis impensis immunitatē consequi, ciues aut
mediocres aut tennes rem familiarē perdere, atq; ita fieri etiā ut resp. occa-
siones negligeret: legē tuli, qua & officiū facere coegi locupletes, & iniuria
prohibui deinceps tenuiores: atq; effeci, quod utiliss. fuit, ut ciuitas tēpesti-
uè instrueretur: atq; in ea causa uiolatarū legum accusatus, ad uos sum in-
gressus et absolutus, & quintam suffragiorū partem nō tulit accusator. At
quantam pecuniam duces classium aut secundanos, aut tertianos mihi da-
tuos fuisse putatis? maximè ut eam legem non ferrem: sin minus, ut præ-
uaricatus eam non perferrem? Tantam, Athenienses, quantam apud uos
dicere non audeo. Neque id ab re faciebant. Per priores enim leges eis
licebat sedenis obire munera, sic ut ipsi pauca, immò nihil impenderent:
inopes

inopes autem ciues atterent. Mea uerò lege cauebatur, ut pro facultatibus & portione singuli conferrent. Ita binarum triremium præfectus extitit, qui prius sextus & decimus in unam contribuerat. Neq; enim triremium præfectos se nominabant, sed contributores. Id igitur ut caueretur, ne ue iusta præstare cogereñt, nihil est quod daturi non fuerint. Ac mihi primum decretum recita, quo in iudicium ueni: & recensiones, tum illam ueteris legis, tum hanc meæ. Recita. **DECRETVM.** Prætoꝛe Polycle xvi. Cal. Septembris, tribu præsideñte Hippothoontia, Demosthenes Demosthenis F. Pæaniensis, legem naualem priori substituit, qua contributiones fiebant trierarchorum: & suffragia tulit senatus & populus. Cum autem uiolatarum legum reum fecisset Demosthenem Patrocles Phlyensis, nõ accepta suffragiorum parte, soluit quingentas drachmas. Agè profer & præclaram recensioñem. **RECENSIO.** Trierarchi ad triremem uocentur sedendi, è manipulorum contributionibus, à quinq; & uiginti annis usque ad quadraginta, qui ex æquo suppeditent. Agè confer cum hac meæ legis recensioñem. **RECENSIO.** Trierarchi ad triremem deligendi sunt è censu rei familiaris à denis talentis. quòd si res familiaris pluris æstimata fuerit, munus id pro portione ad ternas naues & scapham progrediatur. Eadem ratio seruetur in ijs quorum opes decem talentis sunt minores, ut contributis alijs, decem talenta expleant. Num parum opis attulisse uideor pauperibus, aut parum impensuros fuisse putatis diuites, ne equa præstare cogereñtur: Neq; uerò illud solum mihi laudi duco, quòd non præuaricatus sum: aut, quòd accusatus, absolutus sum: sed quòd conducibilem etiam legem tuli, & ipsa experientia cõprobatam. Nam cum totius belli tempore classes ex mea lege mitterentur, nullus unquam trierarchus supplex fuit, ut oneratus: nullus in Munychia sedit, nullus à classarijs uinctus est, nulla triemis neq; foris ob tarditatem perijt reip. neq; domi relicta fuit, quòd ire non posset. At ueteribus legibus hæc omnia fiebant, & in causa erant pauperes, qui obire munera nõ poterant. Multis sanè facultates decrant. Ego aut cum à pauperib. ad diuites trãstulisset trierararchias, omnia ritè fiebant. Enimuero hoc ipsum etiam laudè mereor, quòd omnia eius generis munia mihi delegi, unde ad remp. simul & gloria & honos & copiae redibãt: quodq; nihil inuidè, nihil acerbè, nihil maliciose gessi, aut abiectè, aut contra urbis dignitatè: & eundem esse meum animum cõstabit, & in urbanis administrationibus, & in Græcorum negocijs. Neq; enim in rep. locupletum gratiam prætuli defensionis multitudinis: neq; in rebus Græcorum Philippici munera & hospitium pluris feci, q̃ communes Græcorum omnium utilitates. Reliquum nunc esse mihi puto, ut de præconio dicam, & rationibus referendis. Nam & optima fecisse me, et perpetuò uestri esse studiosum, satis ex his que dicta sunt, à me ostensum esse existimo. Tametsi actorum in rep. factorumq; meorum partem maximam prætereo: existimans primum ordine mihi ad uiolatarum legum crimen esse respondendum. deinde, tametsi de reliquis administrationibus nihil dixero, uestrum tamè omnium conscientiam pro me loqui. Ac uerba quidem, que iste sursum & deorsum permiscendo de uiolatis legibus faciebat, ita me dii ament, neq; uos percepisse

Vtilitas legis
Demostheni-
cæ.

Demosthenis
integritas in
gerenda repub.

Transitio ad
præconium.

Obscuritas
uerborum Ae-
schinis.

*Administrati-
onum, non do
nationum cau
sa, obnoxius
referendis ra-
tionibus.*

Ab iniquo.

*Laudatus non
ob administra-
tionē, sed pro-
pter liberalita-
tem.*

Ab exemplis.

Nausicles.

*Charidemus.
Diotimus.*

arbitror, neq; ipse potui plerq; intelligere. Simpliciter autem recta uia de iure disputabo. Ego tantum abs sum ab eo, ut dicam me non esse obnoxium (id quod iste modo subinde exagitabat & inculcabat) ut per omnem uitam obnoxium esse me fatear reddendę rationi eorum quę administrarim aut gesserim apud uos: sed eorum quę de meo pollicitus & largitus sum populo, nullum me diem obnoxium esse affirmo. Audis Aeschine: neq; alium quenquam, etsi nouemuirorum aliquis fuerit. Quę enim lex est tanta iniquitate & inhumanitate referta, ut aliquem liberalitate usum, & gratia spo- liet, & calumniatores ducat, illosq; rationibus alienę liberalitatis exigen- dis præficiat: nulla certę. Quod si quam iste esse ait, ostendat: ea ego acqui- escam, & tacebo. sed nulla est, Athenienses. At iste calumniator, tum quod theatralis pecunię curator, largitus sum pecuniã, eum, inquit, obnoxium laudauit senatus. non scilicet ob eorum quicquam, quorum rationes refe- rendę mihi erant, sed ob ea quę largitus sum, o calumniator. Sed & muro- rum, inquit, instaurator fuisti. & ob hoc ipsum rectę laudabar, quod im- pensas de meo sum largitus, & non expensas tuli. Expensi enim tabulę, ra- tiones & inquisitores requirunt: donatio autem, gratiarum actionem & laudationem meritõ consequitur. Quapropter hic ea de me scripsit. Atq; hæc ita se habere, & non tantum legibus, sed uestris etiam moribus esse defi- nita, ego facili multifariam ostendam. Primum, Nausicles, dum cum impe- rio fuit, sæpe à uobis corona donatus est ob priuatam liberalitatē. Deinde cum Diotimus clypeos dedit, atq; iterum Charidemus, coronis ornati sunt. Etiam Neoptolemus hic, cum fuerit multis operibus præfectus, propter ea quę de suo largitus est, honorib. est affectus. Nam id quidem indignum esset, si cui magistratu aliquo fungenti, aut largiri sua reip. propter magistra- tum non liceret, aut pro datis non recipienda gratia, sed ratio reddenda esset. Hęc ut uerę à me dici cõstet, cape ipsa decreta de his facta, et mihi recita. Re- cita. **DECRETVM.** Prętor fuit Demonicus Phlyensis, vi. Cal. Septemb. cum de sententiã senatus & populi Callias Phrearrius dixit: placere senatui populõq; corona donare Nausiclem armamentario præfectum, quod, cum Athenienses legionarij bis mille essent in Imbro, & Atheniensibus insu- lam incolentibus opem ferrent, cum Phialo quęstor designatus, propter tempestates nauigare non posset, & stipendia soluere militibus, de suo nu- merauit, & populo expensa non tulit: & proclamandam esse coronam bac- chanalibus, nouis tragœdis. **DECRETVM.** Dixit Callias Phrearrius, Coss. de sententiã senatus referentibus: postquam Charidemus cum legio- nibus Salaminem missus, & Diotimus magister equitum, in conflictu ad fluuium militibus quibusdam ab hostibus spoliatis, priuatis sumptibus a- dolescentes armarunt clypeis octingentis: placere senatui populõq; ut do- nentur Charidemus & Diotimus aurea corona, et proclamentur Panathe- neis magnis in gymnico certamine, & bacchanalibus, tragœdis nouis. Pro- clamatio autem curę sit sexuiris Coss. agonothesis. Horum singulis, Ae- schine, magistratus quem gesserant, rationes referendę erant: ob ea pro- pter quę coronabantur, non item. Proinde nec mihi. In simili enim causa simile mihi cum alijs ius quoq; tribuendum est. Largitus sum, & propterea laudor:

laudor: nec propter ea quæ de me dedi, sum obnoxius. in magistratu fui, & de eo rationes retuli, nõ de ijs quæ largitus sum mediufidius. At malè gessi magistratum? cur uerò tu, qui adesses cum me quæstores introduce-
 rent, non accusabas? Ut autè sciatis istum ipsum testificari mihi, me ob ea esse corona donatum, propter quæ rationes reddendæ mihi non fuerunt, cape & recita totum decretum de me factum. Quòd enim senatusconsultum non accusauit, eo ipso calumniatorem eum agere accusatione sua, constabit. **DECRETVM.** Prætore Euthycle, iij. Cal. Nouemb. tribu præsidète Oeneia, Ctesiphon Leosthenis F. Anaphlystius dixit: Quoniam Demosthenes Demosthenis F. Pæaniensis, muris reficiendis curator factus, tria talenta de suo in opus infumpta populo donauit: & theatri pecuniæ præfectus, largitus est ex omnibus tribubus ijs qui theatri pecunia fruuntur, centum minas ad sacrificia: placere S. P. Q. A. laudare Demosthenem Demosthenis F. Pæaniensem uirtutis ergò & bonitatis, qua constanter utitur omni tempore in populum Atheniensem: & ornare corona aurea, & proclamare coronam in theatro bacchanalibus, tragœdis nouis: præconiũ autè curæ sit agonotheatæ. Quæ igitur largitus sum, hæc sunt, quorum tu nihil accusasti. Quæ uerò senatus pro his mihi tribuenda censet, ea sunt quæ accusas. Quæ igitur data accipere, legitimum esse confiteris, pro ijs relatam gratiam uolatarum legum accusas: at homo profligatissimus, & dijs inuisus, et reuera liuidus, qualis erit per deos: non ne talis: iam quòd ad præconium in theatro attinet, sexcenties sexcentos esse proclamatos prætereos: & me sæpe ipsum prius esse corona donatum. sed Deum immortalem, ita ne uæcors es & stupidus, Aeschine, ut intelligere nequeas, ei qui coronatur, eandem contingere felicitatem ubicunque corona proclametur: sed propter corona donantium utilitatem in theatro fieri præconium? Nam quotquot audiuerunt, hi ad bene de republica merendum excitantur: & eos qui gratiam referunt, magis laudant, quàm eum qui coronatur. Quapropter legem hanc respublica tulit. sed ipsam cape mihi legem, & recita.

Se non malè gessisse magistratum.

Præconium in theatro.

LEX. Quos municipia quædam coronant, earum coronarum præconia fiant in ipsis municipijs: nisi si quos ipse populus Atheniensis aut senatus coronat, eos uerò liceat in theatro bacchanalibus proclamari. Audis Aeschine legem perspicuè dicere, præterquàm si quos populus aut senatus corona ornauerit: hi uerò proclamentur. Quid igitur ó miser calumniaris? quid fabulas comminisceris? cur ueratro te non purgas ob ista deliria: nec erubescis inuidiæ actionem instituere, non criminis alicuius: & leges alias immutare, alias mutilare, quas integras legi oportebat utiq; his, qui se ex legibus pronunciaturos iurarunt? Et cū ita te geras, recenses quæ inesse oporteat homini populari: tanquam statuas elocaris ex tabulis, eam que postea receperis non ita perfectam, ut tabulæ iubebant: aut tanquam è uerbis, & non è factis & rebus gestis homines populares æstimentur: & uociferaris, fanda que & nefanda nominas, tanquam de plauastro, quæ tibi tuoq; generi insunt, non mihi. Atqui & hoc ego Athenienses conuicium ab accusatione differre existimo, quòd accusatio crimina complectitur, quorum supplicia legibus constituta sunt; conuicium autem maledicta,

Insectatio calumniatoris.

Conuicij & accusationis discrimen.

quæ pro sua quicquid natura inimici alij in alios dicere solent. Aedificata autem puto à maioribus hæc prætoria, non ut uobis è priuatis ædibus in ea cõuocatis, nefarijs maledictis alios alij profcinderemus, sed ut iniurios in rempublicam conuinceremus. Quæ cum Aeschines æquè mecum sciret, scurram agere, quàm accusatorem maluit, sed hic quoque tamen par pari referre est æquum. Iam igitur eò ueniam, si hoc prius interrogaro: Vtrum te aliquis reipub. hostem, an meum esse dicat: meum nimirum. Cur igitur, ubi me horum uicem ex legibus ulcisci potuisses, si quid deliquissem: neglexisti in relatione rationum, in accusationibus, in alijs iudicijs? Vbi autem ego rebus omnibus sum innocens, legibus, tempore, præfinitione, præiudicijs sæpenumero prius hisce de rebus factis, innocentia mea subinde declarata: & existimationis siue plus, siue minus (ut in reb. publicè factis) ad rempublicam redire necesse est, ibi occurrasti. Vide, ne cum horum sis hostis, meum esse te simules. Postquam igitur, quod sit pium & iustum suffragium, omnibus est ostensum: meque, ut uideo (quamuis à conuicijs naturà abhorream) oportet propter coaceruata istius maledicta, pro multis & falsis maxime necessaria de eo dicere, atque ostendere, quis ille cum sit, & quibus ortus natalibus, adeò petulanter maledicere cœptet, & uerba quædam exagitet, cum ipse ea dixerit, quæ quis est homo paulo moderatior qui nominare non uereatur? Nam si Aeacus, aut Rhadamanthus, aut Minos esset accusator, & non uilitigator, rabula forensis, scriba perditus: eum talia fuisse dicturum non existimo, neque tam molesta uerba conquisiturum, tanquam in tragœdia clamitantem, ô tellus, & sol, & uirtus, & huius generis alia: et rursus, intelligentiam & eruditionem, inuocantem, qua honesta & turpia discernantur. hæc enim utique dicentem eum audiuistis. Quid uerò tibi, aut tuis, ô sentina flagitiorum, est cum uirtute commercij? quæ ue talium rerum dijudicatio? unde assecutus? quæ eam dignitatem adeptus es? Est uerò tibi fas eruditionis facere mentionem, qua qui uerè perpolitum sunt, eorum nemo de se tale quicquid dixerit: sed uel alio dicente, erubesceret. si uerò qui liberalis institutionis sunt expertes, ut tu, & præ ingenij stupore tamen simulantem id cõsequuntur, ut auditores fastidio enecent, cum talia iactant, non ut tales esse uideantur. Quantùm autem copia non deest eorum quæ in te dicam, tamen dubito cuius rei primùm faciam mentionem. utrùm illud dicam, patrem tuum Trometem seruisse seruitutem apud Elpiam, qui literas ad Theseum doceret, crassis compedibus & ligno uinctum: aut matrem tuam diurnas nuptias in fornice apud Calamitæ heroem, celebrantem, te nobis elegantem istam imaginem, & summum histrionem edidisse? An ut tibicen nauticus Phormio, Dionis Phrearrij seruus, eam ab illo præclaro quæstu reuocarit? Sed ita me Iupiter diique omnes ament, uereor, ne dum te digna dico, orationem me indignam instituisse uidear. His igitur omisissis, ab istius ipsius uita primordium capiam. *Neque enim eorum fuit, quorum fuit: sed eorum unus fuit, quos populus execratur. Nam serò tandem, serò inquã, heri quidem certè, & nudiustertius simul, Atheniësis factus est, & orator: ac duabus syllabis additis, patrem pro Tromete fecit Atrometum: matrem autem perquam grauius Colaucotheam nominauit: quam Empusam

Aeschines rei
pub. hostis, non
Demosthenis.

Recriminatio
Aeschinis.

Sesquipedalia
uerba Aeschinis.

Inscitia.

Aeschinis pater.
Mater.

Aeschines adulterinus
civis.
ὁ δὲ γὰρ ἐν τῷ
χρῆματι.

omnes

omnes sciunt fuisse uocitatam, indito nimirum ex eo nomine, quod omnia & faceret & pateretur. Nam unde alioqui? Sed tamen adeo ingratus es & improbus natura, ut liber è seruo, & diues è mendico per hosce factus, non modò gratiam eis non habeas: sed mercede conductus, his in gerenda republica aduerseris. Ac quæ in controuersia sunt, utrum ea pro republica dixerit, omittam. Quæ autem eum fecisse pro hostibus planè compertum est, ea in memoriam reuocabo. Quis uestrum ignorat, Antiphontem illum ciuitate eiectum, qui Philippo pollicitus, se naualia uestra incensurum, in urbem uenit? Quem cum ego in Piræo occultatum cepissem, & in concionem adduxissem: clamitando inuidus iste, & uociferando, me in populari imperio indigna facere, qui calamitosis ciuibus insultarem, & ædes inuaderem: effecit, ut sine decreto dimitteretur. Quod nisi senatus Areopagiticus, re animaduersa, & uestram ignorantiam alieno tempore accidisse, conspicatus, hominem indagasset, & comprehensum, ad uos reduxisset: ereptus fuisset homo talis, euitatò que supplicio, amissus per istum speciosum oratorem. Nunc uos eum quæstione habita, occidistis, quemadmodum sanè & istum occisum oportebat. Itaque gnarus istius facinorum senatus Areopagiticus, cum uos eum patronum Delphici templi misissetis, eadem ignoratione, qua multa uobis negocia publica elabuntur è manibus: ut eum etiam in consilium adhibuistis, decernendi tradita autoritate: istum statim repudiauit ut proditorem, & Hyperidi orationem mandauit: id que ab ara ferens suffragia, fecit, neque ullum suffragium pro isto impuro latum est. Hæc, ut à me uerè dici constet, accerse mihi harum rerum testes. **TESTES.** Testificantur Demostheni uice omnium hi: Callias Suniensis, Zeno Phlyensis, Cleo Phalereus, Demonicus Marathonius: cum populus aliquando designasset Aeschinem patronum Delphici templi ad Amphictyones, nos in confesso iudicauimus Hyperidem digniorem esse, qui pro ciuitate orationem haberet, & missus est Hyperides. Proinde cum istum uerba facturum senatus repulerit, & id munus alteri mandarit: tum proditorem eum esse, tum uobis malè uelle declarauit. Vnum igitur hoc factum est, istius hominis generosi, non ijs sanè simile, quorum me accusat. Iam alterum recordamini. Cum Philippus Pythonem misisset Byzantium illum, & à socijs suis uniuersis legatos unà misisset, ut probro affecturus urbem, & ostensurus eam derelinquere: tunc ego Pythoni insolescenti, & acriter in uos inuendenti, non cessi, neque stationem deserui, sed surrexi, & respondi, & ciuitatis nostræ causæ non defui, & Philippi iniurias tam euidenter coargui, ut eius socij ultrò surgerent & confiterentur.

At iste illis aderat, & in patriam testimonium dicebat, id que falsum. Neque hæc ei satis erant, quin denuò post hæc, cum Anaxino exploratore in Thraſonis ædibus congressus, deprehensus est. Atqui ab hostibus missum solus solum conuenit, & cum eo consilia communicauit: is ipse natura fuit explorator, & hostis patriæ. Atque hæc à me uerè dici, ut appareat, uoca mihi horum testes. **TESTES.** Celedemus Cleonis F.

Hyperides

Aeschinis facta contra rem publicam. Anipha defensus.

Aeschines a senatu Areopagitico improbat.

Aeschines hostium legatis suffragatus.

Cum Anaxino exploratore congressus.

DEMOSTHENIS ORATIO

Hyperides Callæschri F. Nicomachus Diophanti F. testificantur Demostheni, iureiurando adacti à ducibus, scire se, Aeschinem Atrometi F. Cothocidem conuenisse noctu in ædes Thraſonis, & consilia communicasse cum Anaxino, qui iudicatus fuit missus esse explorator à Philippo. Hæc testimonia relata sunt prætorè Nicia, tertio Nonas Iunias. Infinita alia, quæ de eo referre possem, prætermitto. Nam ita omnino se res habet. Multa ego huius generis etiam nunc possem ostendere, in quibus iste illis temporibus & hostibus inseruire & insultare mihi deprehensus est. sed ea uos nõ diligenter memoriæ mandatis, neq; ea qua conueniebat iracundia, prosequimini: & prauæ cuidam consuetudini multum licentiæ dedistis, ut cui libet liceat uestris utilitatibus patrocinantem supplantare et calumniari, uoluptatem & suauitatem audiendi conuicia, publicæ utilitati præferentes. Quapropter facilius est, & semper tutius, hostibus inseruendo locare operam, quàm eam in repub. deligere stationem, qua uestra commoda propugnentur. Ac ante bellum apertè Philippum defendere, graue quidè certè fuit, ò tellus & dij: quis enim neget? contra patriam. sed date, si uultis, date ei hoc. sed cum spoliatis iam palàm nauibus uastata Chersoneso, homo Atticam inuaderet, neq; iam dubiæ res essent, sed bellum impèderet: quid pro uobis unquam egerit inuidus iste iambographus ostendere non poterit, neq; extat ullum uel maius uel minus decretū, factum ab Aeschine, pro utilitate reipublicæ: sin aliquod extare dicit, ostèdat nunc ad meam aquã, sed nullum extat. Alterutrū autem necesse est, eum aut quòd nihil eorum quæ tum à me agebantur, posset reprehendere, non alia præter ea scripsisse: aut quòd hostium commodis studeret, non in mediū his protulisse meliora. Sed non dicebat, credo, neq; scribebat, cum uobis aliquid mali dandum esset: Imò nemini alij dicendi locus erat. Ac cætera quidem res publica ferre poterat, ut apparet, quæ iste clam faciebat: unum autem perfecit eiusmodi Athenienses, quòd ceteris omnibus fastigium imponeret, in quo magnam orationis suæ partem cõsumpsit, Amphissensium Locrorum decreta recensendo, spe peruertendæ ueritatis. Id uerò non ita est. Nam qui fieri possit: multum certè abest. neque tu unquam elues ea quæ illic egisti: non adeò multa dices. Aduoco autem in conspectu uestro, Athenienses, deos deasq; uniuersos, qui terram Atticam tenent, & Apollinem Pythiū, qui est huic urbi patrius, & hos omnes precor, ut, si uera nunc apud uos dixero, & tunc statim pro cõcione dixi, cum primū uidi impurum istum eam rem aggredi (cognoui enim statim, cognoui) ut mihi felicitatem tribuant & salutem. Sin ex odio aut propter priuatam similitatem, crimē isti falsum impingo, ne me ullius boni fructum capere patiãtur. Cur uerò hæc imprecatus sum, tamq; uehementer asseueraui: quòd cum & tabulas in curia repositas habeam, quibus hæc possum apertè ostèdere, & uos rem meminisse sciam, illud uereor, ne iste minor quàm qui tantum dare malorum potuerit, existimetur. quod prius accidit, cum miseris Phocensibus internecionis fuit autor falsa huc renunciando. Nam bellum Amphissense, propter quod ad Elatiam uenit Philippus, & propter quod Amphictyonum dux designatus fuit, quæ res uniuersam Græciã euertit, is est qui excitarit,

& om-

πράξις et querela de leuitate Atheniensium,

O perniciosam stultitiam

Concessio. Belli tempore nihil actum ab Aeschine pro utilitate reipublicæ. Dilemma.

Belli Amphissensis autor Aeschines.

Imprecatio.

& omnium unus uir maximorum autor malorum. & tum statim me testificante & clamitante in cōcione: Bellum in Atticam introducis Aeschine, bellum Amphictyonicum: alij qui aduocati cum eo confidebant, me concionem habere uetabant: alij demirabantur, & inane crimen propter priuatam simultatem inferre me ei putabant. Quæ autem natura fuerit rerum illarum, & qua de causa instructæ illæ fuerint, & quomodo gestæ, nunc audite, quando eum audire uobis non licuit. Negocium enim probè concinnatum uidebitis, & magnas utilitates ad cognitionem rerum cōmunium capietis. Et quanta fuerit in Philippo calliditas, spectate. Belli uestri finis aut exitus nullus erat Philippo, nisi Thebanos & Thessalos hostes effecisset urbi: & quantumuis miserè & malè uestri duces cum eo bellarent, tamè ab ipso bello & prædonibus, infinitis malis uexabatur. Neq; enim è ditio-
ne eius quicquã quod ibi nasceretur, uel exportabatur, uel importabatur, quo ipse indigebat. Neq; uerò erat eo tēpore mari uobis potentior: neq; in Atticam uenire poterat, si nec Thessali eum sequerentur, nec Thebani transitum darent. Vsu ueniebat autem ei qualescūq; duces missos à uobis (omitto enim hoc) prelio superanti, ob ipsam loci naturam, et utrorumq; facultates, ut malè tractaretur. Quod si suarum causa inimicitiarum, siue Thessalis, siue Thebanis suaderet, ut uos inuaderent, neminem sibi obtemperaturum putabat: sin per speciem communis causæ illorum dux designaretur, facilius sperabat se alia fraude, alia persuasione consecuturum. Quid igitur instituit? spectate quàm bene, bellū excitare inter Amphictyones, & de Pylæa tumultum, ad ea enim statim putabat eos ipsius opem requisitiuros. cuius belli, si quis uel à se missus assessor uel suorum sociorum autor esset, rem fore suspectam putabat, & Thebanos & Thessalos, & omnes fore cautiore. Sin Atheniēsis, & à uobis esset, suis aduersarijs, qui id ageret, facile clam futurum, id quod accidit. Quo igitur ea pacto confecit? Conducit istum. Nemine autem rem, ut opinor, præsciente, aut cauente (quem admodum apud uos talia fieri solent) designatus iste Pylagoras, & tribus quatuor uel suffragatis, renunciatus est. Vt autē assumpta reipub. nostræ autoritate ad Amphictyones uenit, alijs rebus omnibus relictis & despectis, ea confecit, propter quæ cōductus erat, & uerbis speciosis, & fabulis, unde Cyrhæus ager consecratus esset, cōpositis atq; cōmemoratis: hominibus eloquentiæ nō assuetis, et futura nō prospiciētib. assessoribus, persuadet, ut decernerēt obeundū esse agrum, quem se Amphissenses ut suū fundum colere dicebant, iste autem ad consecratam regionē pertinere criminabatur: Locrensis nullam mulctam nobis imponentibus, neq; ea quæ nunc iste per mendaciū causatur, postulātibus. Quod inde cognoscetis. Haud licebat utiq; Locrensis, non citata nostra urbe, iudicium contra nostrā urbem exequi. Quis igitur uos citauit? quo præditus magistratu? dic quis sit cōscijs? ostende. Verūm haudquaquam poteris: sed inani isto prætextu abutebaris, & falso. Obeuntibus autem agrum Amphictyonibus de sententia istius, factō impetu Locrenses, parum abfuit, quin uniuersos iaculis conficerent: quosdam etiam comprehenderunt legatorum. Vt uerò semel ex his querimonix, & bellum aduersus Amphissenses conflatū

Consiliū Philippi exponit, de excitando bello Amphictyónico.

Aeschinis a-
ctia, cum lega-
tus in Pylas
isset.

Dd est:

Philippus cre-
atus impera-
tor Amphicty-
onum.

Elateæ occu-
patio.

est: primum Cottyphus ipsorum Amphictyonum duxit exercitum. Ut autem alij non uenerunt, alij qui uenerant, nihil egerunt: insequente conuentu ad Philippum statim ducem referebant subornati, & olim scelerati quidam è Thessalis & alijs oppidis, & causas probabiles habebant: aut enim ipsis tributa conferenda, & alendum peregrinum militem dicebant, & puniendos qui facere id recusarent: aut illum ducem eligendum. Quid multis? sic creatus est imperator: & post hæc, collecto statim exercitu, progressus tanquam ad Cyrrhæum agrum, multum ualere iussis & Cyrrhæis & Locrensis, Elateam occupat. Quòd nisi statim Thebani, mutata sententia, se uobiscum coniunxissent, tanquam torrens uniuersa belli moles in urbem nostram irruisset. Nunc (tum quidem) cum illi subito cohercuerunt, idq; factum est cum primis, Athenienses numinis alicuius benignitate erga uos: post autem, & quantum in uno uiro est, mea quoq; autoritate. Da uerò mihi decreta ista, & tempora, quibus horum quidque factum est, ut sciatis, quantis rebus turbatis, nefarium istud caput pœnas non dederit. Recita decreta. **DECRETVM AMPHICTYONVM.** Sacerdote Clinagora, uerno conuentu, uisum est Pylagoris & assessoribus Amphictyonum: quoniam Amphissenses sacrum agrum inuadant & conserant, & armentis depascant: Pylagoris & assessoribus in rem præsentem ueniendum, & columnis limites dirimendos, & interdicens Amphissensibus, ne in posterum inuadant. **ALIVD DECRETVM.** Sacerdote Clinagora, uerno conuentu, uisum est Pylagoris & assessoribus Amphictyonum, & communi Amphictyonum, quando Amphissenses sacrum agrum inter se partiti colant, & armenta in eo pascant: & cum id facere prohiberentur, armata manu progressi, commune Græcorum concilium uel repulerint: quosdam etiam uulneribus affecerint, & ducem creatum ab Amphictyonibus Cottyphum Arcadem: legationem ad Philippum Macedonem mittendam, & petendum, ut opituletur & Apollini & Amphictyonibus, ut ne patiatur ab impijs Amphissensibus Deo fraudem fieri: atque eum dictatorem creari à Græcis, qui ius habeant concilij Amphictyonum. Age recita & tempora quibus hæc facta sunt: fuere etiam ea quibus iste Pylagoram egit. Recita. **TEMPORA.** Prætor Mnesithides decimosexto Calend. Decembris. Age da mihi literas, quas, ut non parebant Thebani, misit ad Peloponneses socios Philippus, ut etiam ex ijs perspiciatis, ueram causam rerum, quæ erat, ut illa quæ contra Græciam & Thebanos & uos moliretur, occultaret, seq; communia decreta Amphictyonum exequi simularet. Qui uerò eas occasiones & prætextus ei suppeditarat, iste fuit. Recita. **LITERAE PHILIPPI.** Rex Macedonum Philippus Peloponnesium foederatorum magistratibus & assessoribus, & alijs socijs omnibus S. Quoniam Locrenses, qui Ozolæ nominantur, atque Amphissam incolunt, in delubrum Apollinis Delphici delinquunt, & sacrum agrum armata manu progressi deprædantur: Deo, uobis adiutoribus, opem feram, & ulciscar eos, qui ius gentium, & religionem uiolarunt. Quare armati nobis occurrite in Phocide, allato cōmeatu quadraginta dierum, præsentem mēse

Loo,

Loo, ut nos habemus: ut Athenienses, Boedromione (sextili) ut Corinthij, Panemo. Qui se autem nobiscum non coniunxerint, * eos hostium numero habebimus: eos autem qui nostris consilijs non paruerint, mulctabimus. Valet. Videtis eum fugere suas causas, & in Amphictyonicas confugere? Quis igitur illis concinnandis adiutor? quis causas suppeditavit? quis malorum quæ inciderunt potissimum autor? nonne iste? Ne igitur passim dicatis, Athenienses, ab uno homine Græciam esse talia perperam, non ab uno, sed à multis atque improbis in singulis urbibus, prodiuim fidem atque hominum: quorum iste unus est, quem (si uerum libere dicendum sit) non dubitarim ego communem pestem eorum quæ postea perierunt omnium, dicere, hominum, locorum, urbium. Qui enim semen præbuit, is enatæ segetis malorum est autor, quem qui non è primo statim aspectu sitis auersati, demiror. Sed magnæ, ut apparet, apud uos tenebræ sunt obiectæ ueritati. Accidit autem mihi, facinora illius contra patriam designata aggresso, ut ad ea peruenerim, quæ illi aduersatus ego in republica gessi, quæ cum multis de causis merito ex me audietis: tum uerò, quod turpe est, Athenienses, cum ego res ipsas laborum uestra causa susceptorum sustinuerim, uos nec uerba de rebus uelle sustinere. Cum enim ego uiderem Thebanos, atque adeo uos quoque, propemodum à Philippipi procuratoribus, & hominibus apud utrosque corruptis adductos, & id quod utrisque erat formidabile, magnam que cautionem requirebat, ne potentiam Philippi crescere sineretis, negligere: nec ullam ea de re caueda suscipere curam, & ad inimicitias mutuas que similitates propendere: hoc ut ne fieret, perpetuo cauebam: non meapte duntaxat prudentia ea conferre existimans, sed gnarus Aristophontem, & rursus Eubulum, omni tempore conciliare uoluisset illam amicitiam, & cum alijs de rebus sæpe inter se dissentirent, in hoc semper concordasse: quos tu uiuentes, ô Vulpes, assentans sectabare: defunctis obrectare non erubescis. Nam quod me de Thebanis accusas, illos multo magis quam me accusas, qui ante me societatem illam probauerunt. Sed illuc redeo. Amphissenis bello per istum excitato, & inimicitijs aduersus Thebanos per alios eius adiutores perfectis, accidisse, ut Philippus nos aggrediretur: qua de causa isti urbes inter se committebant. Quod nisi paulo antè euigilassemus, ne recuperare quidem uires licuisset, eò usque isti rem perduxerant. Ut uerò alij in alios fueritis animati, his decretis auditis & responsionibus, scietis. Age cape hæc, & lege. **DECRETVM.** Heropytho prætore IIII calendis Martias, tribu præsidente Erechtheia, de sententia senatus & ducum: Quoniam Philippus oppida quædam finitima occupauit, quædam populatur, atque in summa, ad Atticam inuadendam se instruit, foedus nostrum pro nihilo ducens, & iusiurandum soluere instituit & pacem, fidem mutuo datam frangens: placere senatui populoque, ut legati ad eum mittantur, qui cum eo agant, & eum hortentur, potissimum, ut concordiam nobiscum factam & pacta tueatur: sin minus, ut spacium deliberandi præbeat reipublicæ, & inducias usque ad mensem Aprilem proroget. Lecti sunt è senatu Simus Anagyrrhasius, Euthydemus Phliasius,

παιδμεε
χρησμεε

Aeschines ma
lorum autor.

Semē malorū.
Veritas inuolū
ta tenebris.
Demosthenis
acta contra
Aeschinem.

Conciliatio
Thebanorū et
Atheniēsum.

Aristophom.
Eubulus.

Decreta de
Philippi cona
tibus prohiben
dis.

sius, Bulagoras Alopœcensis. ALIUD DECRETVM. Heropytho præ-
 tore, pridie Calend. Apriles de Belliducis sententia: Quoniam Philip-
 pus Thebanos alienare à nobis instituit, ita' que se parauit, ut in Atticæ lo-
 ca proxima cum omni exercitu ingrediatur, in quo fœdus quod ei nobis
 cum intercedit, uiolat, placere senatui populo' que, ut ad eum mittantur
 caduceator & legati, qui petant & eum hortentur, ut inducias faciat, ut è
 re nata populus deliberet. *Nunc enim eum non instituisse opem ferre
 in ulla re moderata. Lecti sunt è senatu Nearchus Sosinomi F. Polycra-
 tes Epiphronis F. & caduceator Eunomus Anaphlystius è populo. Re-
 cita etiam responsa. **RESPONSA DATA ATHENIENSIBVS.** Rex Macedonum Philippus S. P. Q. Atheniensi S. Quo animo fueritis
 erga nos ab initio affecti, non ignoro, & quid studio habeatis, coniunge-
 re uobiscum Thessalos & Thebanos, atque adeò Bœotios etiam cupien-
 tes. Qui cum saniores sint, et uestram amplecti sectam, uobisq; subijcere se
 recusent, atq; à parte utilitatis stent, nunc mutata sententia, missis legatis
 & caduceatoribus, pactionum mentionem facitis, & inducias petitis, nul-
 la per nos iniuria lacefsiti. Veruntamen ego legatis auditis, annuo postu-
 latis, & paratus sum facere inducias, si eos qui uobis nō rectè consulunt, re-
 pudiatos, ea qua digni sunt ignominia mulcabitis. Valete. **RESPONSA
 DATA THEBANIS.** Rex Macedonum Philippus S. P. Q. Thebano S.
 Accepi literas uestras, quibus concordiam & pacem mecum factam reno-
 uatis, sed tamen audio Athenienses omni studio contendere, ut ipsorum
 decretis suffragemini. Ut igitur prius uos accusabam, quòd spem, quam
 illi faciebant, essetis amplexuri, & eorum institutum secuturi: ita nunc po-
 steaquam intellexi, malle uos pacem nobiscum factam tueri, quàm alio-
 rum sequi sententias, sum delectatus. & uos cum multis nominibus lau-
 do, tum eo potissimum, quòd & tutiora consilia sectamini, & beneuolen-
 tiam erga nos retinetis. Quod non parum uobis momenti allaturum pu-
 to, si in isto instituto perseuerabitis. Valete. Ita concitatis inter se urbi-
 bus Philippus istorum opera, & his decretis elatus, et responsionibus, ad-
 uentauit cum exercitu, & Elateam occupauit, tanquam, etiamsi quid ac-
 cidisset, non iam conspiraturis uobis & Thebanis. Verùm qui tumultus
 in urbe tum fuerit excitatus, nostis omnes: paucis tamen audite cognitu
 maximè necessaria. *Vespera erat: uenit aut quidam ad consules, Elateam
 esse occupatam nuncians. Post hæc alij à cœna surgentes, & circumfo-
 raneos è tabernis expellebant, & crates incendebant: alij duces accerse-
 bant, & tubicinem uocabant: tumultu denique referta erat urbs. postri-
 die, primo diluculo consules senatum in curiam uocabant: uos autem in
 concionem ibatis, ac priusquam senatus referret ac decerneret, uniuersus
 populus animo suspenso sedebat: & post, ut ingressus fuit senatus, & con-
 sules ea quæ ipsis nunciata fuerant, proposuerunt, & nuncium produxe-
 runt, is' que nunciauit: præco rogabat, Quis concionem habere uellet?
 nemo prodibat, sæpius rogante præcone: nihilo magis surgebat quis-
 quam, præsentibus omnibus ducibus, omnibus oratoribus, & commu-
 ni patriæ uoce requirente aliquem, qui de urbis incolumitate differeret.*

Quam

ναὺ γὰρ ἐκέ-
 κριμεν κοινῶν
 ἐν ἑδραῖ τῶν
 μετρίων.

Trepidatio
 Atheniensium
 occupata à
 Philippo Ela-
 tea.

169

Quam enim præco uocem ex instituto legum edit, hæc iurè communis est totius patriæ uox existimanda. Quòd si surgendum fuisset ijs qui rempub. saluam uoluissent, omnes uos cæteriꝫ Athenienses consurrexissetis, & ad suggestū accessissetis. omnes enim, satis scio, incolumē esse eam uoluissetis: sin ditissimis, trecentis: sin quibus utraque hæc suppetebant, ut & reipublicæ consultum cuperent, & diuites essent, ijs qui postea magna largiti sunt, id quod propter & beneuolentiā & diuitias fecerunt. Sed ut apparet, illud tempus & illa dies non modò bene cupientem & locupletem uirum postulabat, sed & in reb. illis ab initio uersatum, & rectè meditatū, qua gratia Philippus illa ageret, & quid sibi uellet. Quas res qui ignorabat, & non multo antè peruestigarat accuratè, siue beneuolus, siue diues esset, nihilo magis sciturus erat, quid aut agendum, aut suadendum uobis esset. Is igitur eo die ego extiti, & progressus ad uos, ea dixi quæ me referentem duabus de causis attentè audiatis uelim: tum ut sciatis me solum ex oratoribus & in republica uersantibus beneuolentiæ munus in periculis non deseruisse, sed ex officio boni ciuis & dixisse & scripsisse pro uobis in ipsa trepidatione quæ opus fuerunt: tum quòd exiguo impenso tempore ad reliqua reipublicæ munia multo eritis instructiores. Dicebam igitur, qui nimis illud formidarent, quòd Thebani Philippo amici essent, eos uideri mihi præsentia negotia nō intelligere. satis enim scire me, si id ita se haberet, nos cum non Elateæ, sed in nostris uersari finibus, audituros: uerum ubi res Thebanas composuisset, cum huc uenturum esse, me comper tum habere. Ut autem hæc inquam se habeant, audite me. Ille quoscun que Thebanorum uel allicere pecunia, uel decipere licuit, paratos habet. Eos autem qui principiò illi restiterunt, & adhuc aduersantur, nequaquam commouere potest. Quid igitur sibi uult? & quamobrem Elateam occupauit? ut è uicinia ostenso exercitu, armisq; admotis, & suos amicos confirmaret atq; erigeret, & aduersarios percelleret: quo aut præ metu ea quæ nunc nolunt, concederent, aut cogerentur. Quòd si igitur, inquam, in præsentia, si qua re Thebani uos offenderunt, eius meminisse, & eis, ut qui cum hostibus faciant, diffidere instituemus, primùm quod optarit Philippus, faciemus. Deinde uereor, ne illi qui nunc ei aduersantur, cum eo se coniungant, & omnes uno animo Philippo studeant, atque in Atticam ueniant utrique. Verum si mihi parebitis, & in ijs quæ dixerò considerandis potius quàm exagitandis eritis occupati: arbitror fore, ut & recta dicere uidear, & imminēs reipublicæ periculum propulsem. Quid igitur faciendum esse censeo? primùm præsentem metum remittendum: deinde mutata sententia, Thebanis esse metuendum, ut qui cladibus sint multo propiores, & periculo priores expositi. Tertio loco iuuentutem & equites Eleusina esse educendos, ut ostendatis omnibus uosmetipsos esse in armis: & ut, qui Thebis uobiscum faciunt, pari libertate suam tueri causam audeant: cum sciāt, quemadmodum ijs qui patriam Philippo uendunt, præsto est Elateæ, qui opituletur exercitus: sic libertatis assertoribus, uos paratos esse ad ferendum auxilium, si quis eos inuaserit. Post hæc decerni iubeo decem legatos, & ijs cum ducibus permitten-

Demothenis
tacentibus om
nibus alijs, &
attonitis, salu
tare consiliū.

dum, & quando sit illuc ueniendum, & quando hinc abeundum. Sed ubi Thebas legati uenerint, quomodo rem hanc administrabitis? magno-
 pere moneo, ut mihi auscultetis, neque à Thebanis quicquam postuletis. Est enim id hoc tempore alienum: sed polliceamini uos opem laturos si iusserint, quod & ipsi in extremo discrimine uersentur, & uos melius, quàm illi, uentura prospiciatis: ut si hæc admiserint, & nobis paruerint, & quæ uolumus, consecuti fuerimus, ea etiam pro dignitate nostræ reipublicæ conficiamus, sin fortè uoto frustrari contigerit, illi semetipsos accusent, si quid nunc deliquerint: nos autem nihil turpe aut humile egerimus. His & similibus dictis, descendi. Quæ cum collaudassent omnes, & nemo quicquam contrà dixisset, non hæc ita dixi, ut non scriberentur: neque ita scripsi, ut legationem non obirem: neque legationem ita obij, ut Thebanis non persuaderem: sed ab initio ad finem usque sum omnia persecutus, & me uestra causa, in imminetia reipublicæ pericula conieci. Age profer mihi decretum, quod tum factum est. Iam uerò quem uis Aeschine te, et quem me ipsum illo esse die ponam? uis me quidem eum, quem tu per conuicium & contumeliam Battalum uoces? Te uerò, heroem, nec eum uulgarem, sed illorum aliquem qui in scena celebrantur, Cresphon-tem, aut Creontem, aut quem aliquando in Colytto Oenomaum malè re-
 præsentando contriuisisti? Illo igitur tempore Præaniensis ego Battalus, me præstiti patriæ utilio-rem, quàm tu Cothocides Oenomaus. Tui nullus uspiam fuit usus: ego uerò quæ bonum ciuem decent, feci omnia. Recita decretum. **DECRETVM DEMOSTHENIS.** Prætor Nausicle, tribu præsidente Aiacia, decimosextimo Calend. Iunij Demosthenes Demosthenis F. Præaniensis dixit: Quoniam Philippum Macedonum regem superiori tempore conditiones pacis cum populo Atheniensi factæ, uiolasse constat, despecto iureiurando, & apud omnes Græcos usitato iure, & urbes intercipere nihil ad se attinentes: quasdam etiam, quæ Atheniensium fuerunt, expugnatas cæpisse, nulla à populo Atheniensi lacessitum iniuria: & in præsentia longè grassari uis & crudelitate. Nam & quædam Græca oppida præsidij tenet, & respublicas abrogat: quædam etiam excindit, & ciues sub corona uendit: in quædam etiam, eiectis Græcis, barbaros collocat, in fana & monumenta maiorum inductos: in quo nihil sanè alienum facit uel patria sua, uel moribus: & præsentè hac sua fortuna importunè utitur, oblitus sui, qui è paruo & quolibet factus sit insperatò magnus. Ac dum oppida eum uidebat intercipientem Barbara & priuata, minus in se delinqui putabat populus Atheniensis. nunc uerò uidens Græcarum urbium aliàs indignè tractari, aliàs eueri: iniquum esse censet, & gloria maiorum indignum, committere ut Græci seruitute opprimantur. Itaque uisum est senatui populoque Atheniensi, ut uotis nuncupatis, & sacris peractis, dijs & heroibus urbis tutelaribus, & ditionis Atheniensium: & reuocata in memoriam uirtute maiorum, qui pluris fecere defensionem Græciæ libertatis, quàm suam patriam: ut ducentæ naues in mare protrahantur, & nauarchus intra Pylas appellat, & dux & magister equitum, pedestres & equestres copias Eleusinem educant: &

ut legat

Collatio actio-
 rum Aeschinis
 & Demosthe-
 nis.

ut legati mittantur ad ceteros Græcos, ac primùm omnium ad Thebanos, propterea quòd Philippus agro illorum est proximus, qui eos cohortentur, ut à Philippo non perterrefacti, suam & aliorum Græcorum libertatem defendant: & indicent, populum Atheniensem, obliterated ueterum, si quæ inter urbes intercesserint, offensarum memoria, opem latuum & copijs, & pecunia, & telis, & armis, qui sciat ipsis inter se contendere de principatu, cum Græci sint, præclarum esse: homini autem alienigenæ parère, & principatu spoliari, indignum esse Græcorum gloria & uirtute maiorum. Ad hæc nec alienum sibi ducere populum Atheniensem Thebanorum populum, uel cognatione, * uel gentilitate, & recordari maiorum suorum collata in Thebanorum maiores beneficia: cum & Herculis liberos, qui patrio imperio à Peloponnensibus spoliarentur, restituerint, bello deuictis ijs qui contrà uenire conabantur Herculis liberis: & nos Oedipum, eius que comites eiectiones suscepisse, & multa humanitatis & celebrata officia præstitisse Thebanis. Quamobrem ne nunc quidem populum Atheniensem Thebanorum cæterorum que Græcorum commodis defuturum: & pacisci cum eis de ineunda & societate & affinitate, & iureiurando dando & accipiendo. **LEGATI.** Demosthenes Demosthenis F. Pæaniensis, Hyperides Cleandri F. Sphettius, Mnesithides Antiphanis F. Phrearrus, Democrates Sophili F. Phlyensis, Callæschrus Diotimi F. Cothocides. Hoc Thebanarum rerum fuit initium, hæc prima constitutio, cum antè in inimicitias & odium & diffidentiam per istos impulsæ essent ciuitates. hoc decretum effecit, ut tum impendens reipublicæ periculum, tanquam nubes præteriret. Fuiſſet igitur boni ciuis tum ostendere omnibus, si quid his haberet melius, non nunc reprehendere. Consiliarius enim, & calumniator, cum nulla realia inter se sint similes, tum hoc maximè differunt, quòd ille antè res sententiam dicit, & se reddit obnoxium ijs qui paruerint, fortunæ, temporibus, cuilibet: hic, cum dicendum fuisset, tacuit: si quid aduersi accidit, id exagitat. Illud igitur, ut dixi, tempus fuisset uiri solliciti de reipublica, & de habendis iustis orationibus. Ego uerò tam prolixè ago, ut si quis nunc aliquid melius proferre potest, aut si quid omnino fieri potuit aliud, quàm ea quæ ego delegi, me iniurium esse confitear. si quid enim est, quod nunc aliquis uidit, quod tum fieri profuisset: id ego me fateor ignorare non debuisse. Si uerò neque est, neque fuit, neque dicere quisquam uel hodie possit: quid consiliario fuit agendum? non eorum quæ esse uiderentur, quæque darentur optima eligenda? At ego id feci, præcone rogante Aeschine, quis concionari uellet? non, quis præterita criminari? nec quis præstare uellet futurorum euentum? Cum uerò tu mutus illis temporibus in concionibus sederes, ego progressus uerba feci. Sed quoniam id tum non fecisti, nunc saltem ostende, dic, quæ nam aut oratio, quæ fuerit inuenienda, aut quæ reipub. utilis occasio fuerit à me prætermiſſa? quæ societas? quæ actio, ad quã hi potius incitandi mihi fuerint? Atqui præterita missa fieri solent semper ab omnibus: neque de ijs usque quisquã deliberatione instituit, sed aut futura aut presentia consiliarij munus requirunt.

Tum

τῷ δημοφύλῳ

Aeschines nō
suasor agēda-
rū, sed calum-
niator actarū
rerum.Demosthenis
consilio nihil
potuisse fieri,
melius.Nō euetus spe-
ctandus, sed a-
nimus.

Tum uerò cladium aliæ impendebant (ut apparebat) aliæ iam aderant. In
 quibus institutum mearum administrationum spectare, non euentum ca-
 lumniari debes. Rerum enim omnium exitus talis est, qualem Deus esse uo-
 luit. Ipsum uerò propositum consulentis animum declarat. Ne igitur id iniu-
 riæ loco mihi numeres, si ita contigit ut Philippus prælio uictor esset. Eius
 enim rei finis in Dei uoluntate, non penes me fuit. Sed me non omnia quæ
 humano prouideri consilio possent, exquisiuisse, nec ea rectè & diligenter
 egisse, & industria maiore quàm pro uiribus, aut non præclaras res, & di-
 gnitate reipub. instituisse, & necessarias: hæc mihi cum ostenderis, tum de-
 mum accusa. Sin autem delatum fulmen aut tempestas, non modò uobis,
 sed omnibus etiam alijs Græcis maior fuit: quid erat faciendum? Perinde
 id quidem fuerit, ac si quis nauicularium, qui incolumitatis causa fecisset om-
 nia, & nauigium rebus omnibus adornasset, quas ad eius conseruationem fa-
 cere putabat: postea tempestate cõflictatum, & fathiscētibus ei aliquib. in-
 strumentis, aut prorsus etiam confra ctis, naufragij criminaretur: sed neq;
 gubernauit nauem, inquiet, quemadmodum nec ego exercitum duxi: neq;
 fortunæ fui dominus, sed illa domina est omnium. Nam illud cõsidera & ui-
 de, si nobis, Thebanis adiutoribus, is prælij exitus in fatis fuit: quid fuisset
 expectandū, si nec illos socios, sed cū Philippo coniunctos, aduersarios ha-
 buissemus? qua de re quid tum ille non dixit? & si nunc, cum tridui itinere
 prælium ab Attica commissum fuerit, tantum periculum & terror ciuitati
 incessit, quid, si tibi in agro nostro ea clades accidisset, fuit expectandum?
 Nunquid putatis futurum fuisse, ut liceret nobis etiamnum stare, conue-
 nire, respirare? Multum unus dies & duo & tres reipub. contulerunt ad sa-
 lutem. Tum autem: sed dictu indigna sunt ea, quæ ne experiremur, numi-
 nis alicuius benignitate factum est, & obiectu societatis huius quam tu ac-
 cusas. Hæc autem omnia ad uos pertinere uolo, Iudices, & ad circumstan-
 tem foris coronam, & audientem. Nam ad istum quidem inquinatum ho-
 minem, breuis et perspicua fatis esset oratio. Nam si tibi explorata fuerunt
 futura Aeschine, soli, cum reipub. de ijs deliberabat, tum prædicenda fue-
 runt: sin haud præsciebas, eiusdem reus es inscitæ cum alijs. Cur igitur ob
 ea tu me magis accusas, quàm ego te? Tanto enim ego in ijs ipsis te melior
 ciuis fui quæ dico (neq; dum de alijs dissero) quo maiorem ego nauauo ope-
 ram in ijs rebus, quæ omnibus uidebantur profutura, nullius priuati peri-
 culi metu aut respectu deterritus. Tu uerò neq; alia his meliora dicebas
 (alioqui meis non usi essent consilijs) neq; ad hæc ipsa exequenda quicquã
 utilitatis & studij conferebas, sed quod homo nequissimus fecerit, & reip.
 inimicissimus, id fecisti, & post euentum prodixisti, & simulac Aristratus
 Naxi, & Aristolaus Thasi, perpetui & manifesti hostes nostræ urbis, Athe-
 niensium amicos iudicij uexant, etiam Athenis Aeschines Demosthenem
 accusat. Verum cui Græcorum calamitates ad nominis celebritatem & exul-
 tationem reseruabantur, cum equius esset ipsum interfici, quàm alios accu-
 sare: & cui eadem tempora quæ reipub. hostibus profuerunt, is bonus esse
 ciuis & patriæ amans haud potest. idq; declarat & uita tua, & facta & acta
 tua in republica, et nō acta. Agitur aliquid quod è re uestra fore uideatur?

Mutus

193
 Fatales impe-
 riorū conuer-
 siones tempe-
 stati conferun-
 tur.

Nisi fuisset ini-
 ta societas cū
 Thebanis, in
 maiore futurā
 fuisse pericu-
 lo reipub.

ἀρσώπικος.

Dilēmate ur-
 get aduersari-
 um.

Ante rē igna-
 uis, acta re ca-
 lumniator.

Insectatur Ae-
 schinē, ut rei-
 publ. hostem.

Mutus Aeschines. Non successit aliquid, & secus euenit quam oportuit. Adest Aeschines, quemadmodum rupta & conuulsa, si quid mali corpus occuparit, tum commouetur. Cum autem euetum acriter urgeat, aliquid etiam dicam admirabile, & quaeso per deos ne quis meam demiretur insolentiam, sed ut id quod dicam, consideret cum beneuolentia: si omnibus perspiciua fuissent ea quae futura erant, & praescissent omnes, & tu praedixisses Aeschine, & obtestatus esses, clamitans & uociferans, qui nec os aperuisti: ne tum quidem haec missa reipub. facienda fuissent, si modo uel gloriae maiorum, uel memoriae posteritatis rationem habuisset. Nunc enim frustrata esse conatibus iudicatur, quod omnibus commune est mortalibus, si Deo uisum ita fuerit. Tum uero, si principatum sibi in alios arrogasset, eoque postea celsisset: omnes Graecos ab ea Philippo esse proditos, crimini daretur. Nam si illa sine certamine abiecisset, propter quae nulla non pericula maiores adierunt, quis te non conspuisset? neque enim remp. aut me. Quibus, deum immortalē, oculis, qua fronte aspexissemus hospites in nostram urbem uentitantes, si res eò quò nunc, redissent, & dux & dominus omnium Philippus esset creatus? & praelium ad ea prohibenda susceptum, alij sine nobis commisissent? praesertim quum superioribus temporibus reipub. nostra nunquam ingloriam securitatem periculis, honestatis causa susceptis praeposuerit? Quis enim Graecorum nescit? quis Barbarorum? & à Thebanis, & qui ante hos potentes fuere, Lacedaemonijs, & à Persarum rege, cum optima gratia hoc libenter concessum fuisse reipublicae, ut quicquid uoluisset, acciperet, & sua teneret: imperata faceret, & alium Graecis sineret imperare? Verum ea non erant, ut apparet, Atheniensibus patria, nec tolerabilia, nec insita, neque unquam quisquam reipub. nostrae ab omni aeuo persuadere potuit, ut cum potentibus quidem, sed iniusta agentibus coniuncta, tuto seruiret: sed dimicare de principatu, de honore & gloria periclitari, nullo unquam aeuo destitit, atque ea uos ita splendida & conuenientia uestris moribus esse putabatis, ut & è maioribus eos qui haec fecerunt, maximè laudetis, nec iniuria. Quis enim non admiretur uirtutem illorum uirorum, qui & regionem & urbem relinquere sustinuerunt triremibus conscensis, ne imperata facere cogerentur? & eius rei suasorem Themistoclem, ducem elegerunt? Eum autem qui pronunciarat mandatis parèdum esse, Cirsylum lapidarunt, non ipsum solum, sed & mulieres uestrae uxorem eius. Non enim querebant illius temporis Athenienses uel oratorem, uel ducem, per quem feliciter seruirent: sed nec uiuendum sibi censebant, nisi id cum libertate facere liceret. Nam eorum quisque putabat se non patri & matri duntaxat esse natum, sed etiam patrie. Quid uero interest? quòd is qui se parentibus tantum natum esse putat, fatalem & naturalem mortem expectat: qui autem & patriae, is, ne hanc seruire uideat, emori uolet: & magis metuendas esse ducet contumelias & ignominias, quas in seruiente urbe ferre necesse est, quam interitum. Quòd si hoc ego dicere aggrederer, uos à me excitatos esse ad elationem animorum dignam maioribus, nemo est quin iurè me reprehenderet. Nunc ego uestra esse haec instituta declaro & ostendo etiam ante me his animis fuisse reipublicam:

E cæterum

Digressio: etiā cū manifesto periculo dignitatem reipub. tuendam fuisse.

Athenienses honesta pericula turpi ocio semper praetulerunt.

Themistocles

Cirsylus.
ὠδὶ φάσμα.

Patrie nati sumus.

Translatio.
Demosthenes minister, non autor magnanimitatis Atheniensium.

Suum periculum cum ignominia reipub. coniungit.

Ab exemplis maiorum.

Etiam occisi in praelijs honorandi.

In publicis consilijs priuata persona deponenda, assumenda publica.

συμβολα

Redit ad Thebanam legationem.

Calumniatorum consuetudo.

Philippi legatorum apud Thebanos oratio.

cæterum ministerij partem in singulis rebus gestis ad me quoque esse referendam affirmo. Iste autem, dum omnium me accusat, & succensere mihi uos iubet, ut qui terrorum & periculorum causa reipublicæ fuerim, non modò præsentem eripere mihi honorem studet, sed laudationibus etiam uos ad omnem posteritatem priuat. Nam si hunc uirum, quasi reipublicæ non optimè præfuerit, condemnabit, errasse uidebimini, non fortunæ temeritate cladem accepisse. Sed fieri non potest, Athenienses, ut erraueritis, defensione libertatis & salutis omnium, cum periculo suscepta: non, testor maiores nostros, qui in Marathone pro alijs dimicauerunt, & qui ad Plateas in acie steterunt, & qui ad Salaminem nauale prælium commiserunt, & qui ad Artemisium: & multos alios, qui in publicis monumentis sepulti iacent, fortes uiros, quos uniuersos æquè reipublica eodem dignata honore, sepeliit, Aeschine: non eos ex illis qui rem bene gesserunt, aut uicerunt, solos, iurè. Quod enim fortium uiro- rum officium fuit, omnes præstiterunt. Fortuna autem quam cuiq; numen tribuit, ea sunt usi. Et, ô execrande & gibbosa literator, tu, quo me honore horum & humanitate fraudares, triumphos, & prælia, & antiqua facinora narrabas, quorum quod nam requirebat præsens hoc iudicium? Me uerò, tertiane histrio, ad dandum reipublicæ de principatu consilium progressum, cuius sumere animum conueniebat: eius ne qui his indigna diceret: iurè quidem occisus essem. Deinde neq; uos decet, Athenienses, eodem animo causas priuatas & publicas disceptare. sed ut quotidianæ uitæ contractus è priuatis legibus & factis spectandi sunt: ita in communibus institutis, ad maiorum dignitatem est respiciendum, & suscipere se unà cum baculo & tessera magnanimitatem reipub. unicuique existimandum, cum ad publicas causas dijudicandas acceditis, si quidem ab illis non degeneradum esse creditis. sed in facinora maiorum uestrorum delapsus, quædam decreta & acta præterij. Eò igitur reuertar, unde sum digressus. Ut Thebas peruenimus, Philippi & Thessalorum & aliorum sociorum legatos ibi inuenimus, ac nostros amicos perterritos, illius, confidentes. Ut autem hæc me nunc nō utilitatis meæ causa confingere appareat, recita mihi literas quas nos legati tum statim misimus. Quanquam ille tam insigni usus est calumnia, ut si quid rectè factum est, id occasione, non mihi tribuat: sin quid secus cecidit, mihi culpam & fortunæ meæ ascribat. atque ita, si dijs placet, suasor & orator ego, nullius earum rerum quæ oratione & consilio actæ sunt, adiutor ei esse uideor: eorum uerò quæ in armis & ducendo exercitu male ceciderunt, solus autor esse. Quis crudelior calumniator, aut execrabilior esse possit, isto? Recita literas.

L I T E R A E. Conuocato igitur populo, priores illos produxerunt, propterea quod illi sociorum loco haberentur: qui progressi, concionem habebant, multum Philippum laudantes, & uos accusantes: omnia quæcunque unquam Thebanis contraria fecissetis, commemorantes. sed illud in summa petebant, ut pro acceptis à Philippo beneficijs, gratiam referrent, & uestras iniurias ulciscerentur, utro modo mallent: siue dato eis transitu ad uos, siue ipsi unà in Atticam facta impressione.

& ostendit

& ostendebant, sua quidem opinione, Attica armenta & mancipia, & cætera bona, si ipsis auscultassent, in Bœotiā uentura: sin nostra oratione mōuerentur, Bœotiam belli fore prædam, & direptum iri: atq; alia præterea multa, quæ tamen huc omnia pertinerent, dicebant. Quæ uerò nos contra ea dixerimus, singulatim equidē ita referre gestio, ut in uita mihi putem nihil fuisse iucundius: sed uereor, ne uos post res actas, si quas quodam quasi diluuiū putetis abreptas, uerbis quæ de eis fierēt, frustra uobis facessi negocium existimetis. Quæ autē nos eis persuaferimus, & quæ ipsi nobis respōderint, audite. Cape hoc, & recita. **RESPONSVM THEBANORVM.** Post hæc igitur uocabant uos, & accersebant: exiistis, opem tulistis (ut quæ intercessere, præteream) adeò familiariter uos exceperūt, ut cum legiones & equitatus foris essent, in ædes & urbem reciperēt exercitum, ad liberos & uxores & charissima quæq;. Itaq; tres eo die uestras laudes Thebani declararunt omnibus mortalibus pulcherrimas: unam fortitudinis, alteram iustitiæ, tertiam temperantiæ. Nam & stare uobiscum in acie, quàm cōtra uos, maluerunt: & meliores esse uos, & æquiora petere quàm Philippum iudicarunt: & quæ tum ipsi, tum uniuersi diligentissimè custodire solent, liberis & uxoribus uestræ fidei commisis, se de uestra temperantia nō dubitare ostenderunt. In quibus omnibus, Atheniēses (quantum quidem ad uos attinet) rectè sibi consuluerunt. Nam neq; in urbem ingresso exercitu, quisquam ulla de re uos uel per iniuriam accusauit, adeò continentes uos præbuitis, & bis instructo exercitu cum eis, in primis conflictibus, altero ad flumen, altero hyberno, non modò inculpato, sed etiam admirabiles uos præstitistis, modestia, apparatibus, alacritate animorum. Quapropter & ab alijs laudabamini, & à uobis ipsis sacrificia & uota dijs soluebantur. Atq; ego perquam ex Aeschine uelim quærere, cum illa fierent, & gratulationis, & admirationis & læticiæ ciuitas referta esset, utrum unā sacrificarit & lætatus sit cum multitudine: an tristis & gemens & egrè ferens communem felicitatem, domi sederit. Nam si adfuit, atq; cum alijs se cōspiciendum præbuit, an nō iniquè, uel potius nefariè facit, si quæ dijs immortalibus testibus, optima iudicauit, ea nunc à uobis alia quàm optima postulat iudicari, qui per deos iurastis: Sin haud adfuit, non ne multiplex meretur exitium, si, quibus alijs lætabuntur, eorum ipse aspectu contristabatur: Age & hæc mihi decreta recita. **DECRETA SACRIFICIORVM.** Itaq; nos tum sacrificijs occupati eramus: Thebani autē in ea opinione, ut se per nos saluos esse ducerent: eòq; res redierat, ut quibus propter istorū conatus auxilijs opus fore uidebatur, n̄ alijs ferretis auxilium, cum meis cōsilijs paruissetis. Quales autē tum Philippus uoces ediderit, in quib. propterea turbis fuerit, ex eius quas in Peloponnesum misit, literis cognoscetis. Age cape illas, & mihi recita, ut sciatis, mea asiduitas, & erratio, & ærumnæ, & crebra decreta, quæ iste modò exagitabat, quid effecerint. Atqui multi apud uos, Atheniēses, fuerūt oratores celebres & magni ante me, Callistratus ille, Aristophon, Cephalus, Thrasylbulus, innumeri alijs: nemo tamē eorum perpetuò se reipubl. totū, ulla in re, tradidit: sed qui decreta faciebat, legationem non obisset: qui legatum agebat, decreta non fecisset. Quisque

Demosthenis
apud Theba-
nos oratio.

Athenienses à
Thebanis ho-
norigicè acce-
pti.
Laus fortitudi-
nis, iustitiæ,
modestiae.

Pugna ad flu-
uium, hyber-
na.

Dilemma in
Aeschinē, uel
hostem, uel ca-
lumniatorem.

Euentus lega-
tionis apud
Athenienses,
Thebanos,
Philippum.

Demosthenes
suum in rep-
studium, colla-
tione cætero-
rum oratorū
amplificat.

Ee 2 enim

Occupatiōe ui-
tat arrogantiæ
suspicionem.

enim sibi relinquebat, & ocium & si quid accidisset, emergēdi occasionem
& receptū. Quid igitur, dicat aliquis, tu ne uiribus & audacia usque adeo
præstas alijs, ut ipse omnia facias? non dico hoc. sed adeo magnum esse,
quod rempublicam occupat, periculum credebam, ut mihi non locum
dare, neq; ullam me rationem habere priuatę securitatis, pati, sed boni esse
consulendum uideretur, si quis nihil prætermittēdo, nauaret aliquid atq;

Fiducia Demo-
sthenis de se-
metipso.

efficeret. De me ipso autem persuasum habebam, stupidè fortassis, sed per-
suasum tamen habebam, neq; ullum decreta facientem meliora quàm me
decernere, neq; aliquid agētem, agere, neq; legatum studiosius obire lega-
tionem posse q̄ me, aut incorruptius. Propter has causas, in omnib. nego-
cijs præsto fui. Age, lege Philippi literas. **L I T E R A E.** Eò redegerunt
acta in repub. mea Philippum Aeschine. Hanc ille uocem propter me edi-
dit, cum multis prius & confidentibus uerbis in repub. inueheretur, ob
quæ iurè corona donabar ab his, neq; tu coram cum adesses, refragabaris,
& Diondas cum intercederet, quintam suffragiorum partem nō ferebat.

Demosthenes
prius etiam si-
milibus decre-
tis cum fuerit
ornatus, intem-
pestiuè nunc
exagitari Cte-
siphontem.

Age recita mihi decreta ea: quæ & tum absoluta, & ab isto nec accusata fue-
runt. **DECRETA.** Hæc decreta, Athenienses, easdem syllabas, & eadem
uerba habent, quæ & prius Aristonicus, & nunc Ctesipho hic scripsit: ea
uerò Aeschines neq; accusauit ipse, neq; accusatori subseripsit. Aequius au-
tem fuisset, ut tum Demomelem, illius decreti autorem, & Hyperidem in-
sectatus esset, si me uerè nunc accusat, quàm ut hunc persequeretur. quam-
obrem? quod huic factum suum ad illos referre licet, & ad iudiciorum co-
gnitiones: & quod isthic ipse non accusauit illos, qui eadem quæ hic nunc,
scripserunt, & quod de rebus ita actis nulla iam legibus datur actio, & ob

Calūniatores
actum agunt.

multa alia: tum uerò ipsa causa per se in disquisitionem ueniebat, priusquā
horum quicquam accessisset. Sed nō licebat opinor tum, quod nunc facit,
ex antiquis annalibus, & multis decretis electa ea, quæ neq; præsciebat quis
quam, neq; in hunc diem fore putabat ut dicerentur, calumniari, et transla-
tis temporibus, causisq; actionum falsis loco uerarum substituendis, uide-
ri aliquid dicere. Non tum ea licebant, sed propinqua ueritate, factis ad-
huc uestra in memoria uersantibus, & tantum non in manibus uestris col-
locatis singulis, omnes orationes fuissent habitæ. Quapropter declinata
rerū præsentium disquisitione, nunc posterius uenit, oratorū ludum (ut mi-
hi quidem uidetur) & non acta in rep. examinatuos esse uos existimans,

Argutias Ae-
schinis de exi-
stimatione De-
mosthenis, ad
suam utilitatē
trahit, per in-
uersionem.

& de uerbis iudiciū, non de publica fore utilitate. Et tamen argutat, & di-
cit, quam opinionē de nobis domo allatam habueritis, esse eam negligē-
dam, sed quemadmodū cum existimetis superesse pecuniā alicui, si ratione
putata puri sint calculi, nihilq; supersit, cōcedatis: sic et nunc orationis pro-
bationibus esse assentiendum. Spectate autē q̄ natura sit ruinosum, uti par
est, quicquid non rectè actum fuerit. Nam isthoc ipso sapiente exemplo
confitetur, nunc uos habere persuasum, me patriæ causam defendere, se
Philippi. Neq; enim à sententia deducere uos studeret, nisi de utroq; no-
strūm talis esset opinio. Verū eum non rectè dicere, qui uos eam opinio-
nem deponere postulet, ego facile docebo: non calculis positis (neq; enim
hæc est pecuniæ computatio) sed singula paucis cōmemorando, computa-
toribus

toribus simul & testibus auditoribus uobis usurus. Mea administratio, quam iste accusat, effecit, & ut Thebani non cum Philippo in nostram ditionem irruerent, id quod omnes futurum putabant, sed coniuncti nobiscum, illum prohiberent: & ut bellum non in Attica esset, sed septingenta stadia ab urbe, in finibus Bœotiae committeretur: & ut non Euboici latrones nos hostilibus direptionibus uexarent, sed ut Attica pacata esset à mari, totius belli tempore, & ut Philippus nec Byzantium caperet, nec Hellepontum teneret, sed ut Byzantij nobiscum illum oppugnant. Nunquid tibi calculis conferenda uideatur actionum consideratio, aut ex æquo hæc tollenda esse, ac non potius id agendum, ut æternæ memoriæ consecrentur? Neque iam ad hunc, crudelitatem, quam in hīs, quorum in uniuersum dominus erat factus, uidere licuit, alijs experiri cōtigisse, humanitatis autem, quam cæteras ille res moliens, erga uos simulabat, uos, ut decuit, fructum percepisse. Verum omitto hæc. Quin illud etiam dicere non uerebor, qui oratorem rectè explorare, non calumniari uelit: eum non quæ tu nunc dicebas, ea accusaturum, exempla confingendo, & uerba & gestus imitando. Ex eo enim, non ne uides, non mutatum statum esse Græciæ, si hoc ego uerbum, non illud elocutus sum: aut huc manum, non illuc transtuli: sed ipsas res consideraturum fuisse, quas habuerit occasiones respublica, & quas copias, cum res gerendas aggredere, & quas ego ei deinceps, ut ad rempublicam accessi, compararim & quo loco fuerint res aduersariorum. Post, si ego minuissem copias, in me crimen hæere ostendisses: sin multum auxisse, non calumniatus esses. Quia uerò tu hoc fugisti, ego faciam. Itaque considerate an iusta utar oratione. Copias igitur habebat respublica, insulares, non uniuersos, sed infirmissimos: neque enim Chius, neque Rhodus, neque Corcyra nobiscum erat. Pecuniæ tributum ad quinque & quadraginta talenta, atque ea iam antè erant exacta: militem, aut equitem, præter domesticos, neminem. Quod uerò erat omnium maximè, & formidolosum nobis, & hostibus opportunum, isti effecerant, ut finitimi omnes inimicitijs essent, quàm amicitia propiores: Megarenses, Thebani, Eubœenses. Actalis status erat reipublicæ, neque præter hæc aliud dicere quisquam poterit. Quæ autem Philippi fortuna fuerit, cum quo certamen nobis erat, considerate. Primùm præerat hīs qui eum sequebantur, pro imperij autoritate, quod omnium maximus est in re bellica momētū. Deinde illi arma perpetuò habebant in manibus. Ad hæc, pecunia abundabat, & quæ ei uisa erant, agebat, non decretis antè denunciatis, neque palàm deliberans, neque à calumniatoribus exagitandus, neque uiolatarum legum accusandus, neque cuiquam obnoxius: sed planè ipse dominus, imperator, gubernator omnium. Ego uerò qui ei aduersarer (nam & hoc exquiri æquum est) cuius rei potestatem habebam: nullius. Primùm enim ipsam conciones habendi facultatē, cuius solius erā particeps ego, ex æquo proponebatis uos illius mercenarijs & mihi: & quibus illi reb. me superabāt (multa aut̄ eiusmodi fiebāt, alijs alia de causis) ea uos pro hostibus decernebatis. Et si aut̄ ego tanto erā deteriore cōditione, tamē socios feci uobis Eubœenses, Achæos,

E e 3 Corinthios,

Administratio
Demosthenis
minimè cū cal
culis cōferēda.

πράξις.

De oratore
quo pacto iudi
candum.

Opes Atheni
ensium quomo
do aucta à De
mosthene.

αἰτίδους.

Copia et præ
rogatiua Phi
lippi.

Inopia & diffi
cultates De
mosthenis.

Societates A
theniensium.

Corinthios, Thebanos, Megarenfes, Leucadios, Corcyraeos: à quib. & peregrini milites quindecies mille, & bis mille equites, absque oppidanis copijs conuenerunt: pecuniæ autem quantam potui contributionem effeci. Quod si aut de iure erga Thebanos dicis Aeschine, aut erga Byzantios, aut erga Eubœenses, aut similibus de rebus nunc disputas: primum ignoras, olim etiam, cum pro Græcorum defensione trecentæ triremes uniuersæ dimicarent, rempub. nostram ducentas præbuisse, & non iniuriam sibi putasse fieri, neq; in iudicium adduxisse illius cõsilij autores, neq; id grauius ferre uisam esse (turpe enim fuisset) sed dijs immortalibus habuisse gratiã, si cõmuni periculo Græcis impendente, ipsa duplo plura quàm alijs ad omnium salutem contulisset. Deinde inanem ab his gratiam inis, me calumniando. Cur enim nunc dicis quæ agenda fuerint, ac non tum potius, cum præsens in urbe adesses, decernebas, si per illa tempora licebat, quibus nõ quæ uolumus, sed ea quæ negocia darent, erant accipienda? Nam qui contra liceretur, & celeriter, à nobis repulso, acciperet, & precium auget, paratus aderat. Quod si nunc de ijs accusor quæ gesta sunt, quid futurum fuisse putatis, si me tum de his scrupulose disputante abissent urbes, & se cum Philippo coniunxissent, isq; simul & Eubœæ & Thebarum et Byzantij potitus esset? quid nam fuisse facturos aut dicturos cõsetis impios istos homines? non ne eos esse desertos? non ne esse repulso, cum nobiscum esse uoluissent? Deinde si Hellespontum per Byzantios obtinuisset: si frumentariam in Græciam uectionem, in potestatem suam redeget: si bellum finitimum, & graue in Atticam per Thebanos esset illatum: si mare propter grassantes ex Eubœa piratas nauigari non potuisset: non ne hæc dixissent, & præter hæc etiam multa alia? Improbata res Athenienses, improbata res est calumniator semper, & undecunq; inuidendi & obrectandi causas quarit: iste autem homuncio natura est uulpecula, quæ iam inde ab initio nihil sani, nihil ingenui fecit, tragicus simius, rusticanus Oenomaus, adulterinus orator. Quid enim eloquentia tua patriæ prodest? nunc nobis disputas de rebus præteritis? Perinde ac si quis medicus, decumbentibus egrotis, ingressus non dicat, nec ostendat, quomodo morbum euasuri sint: sed ubi quis eorum perierit, eiq; iusta persoluantur, in funus prodiens, cõmemoret: si hoc atq; illud homo iste fecisset, nõ obiisset. Attonite, ita ne nunc demum refers? Neq; uerò uel cladem, si ea tibi facit animos, ob quam gemere te, o execrande, conueniebat, ulla re, quæ in mea potestate fuerit, accidisse reipublicæ inuenietis: idq; sic considerate. Nusquam, quò ego legatus missus sum à uobis, unquã uictus recessi à Philippi legatis: non è Thesalia, non Ambracia, non ex Illyrijs, non à Thracensibus regibus, non Byzantio, non aliunde usquam, non deniq; nuper Thebis: sed quibus in rebus eius legati oratione uincebantur, eas armis aggressus euertebat. Ea igitur à me postulas, neq; erubescis eundem, & ut mollem incessere, et Philippi exercitibus postulare, ut unus ego sim superior? idq; uerbis? Cuius enim ego rei alterius habui potestatem? neq; enim uitæ singulorum, neq; fortunæ pugnantium, neq; militaris imperij, cuius à me rationem postulas. Ad eò es demens. sed quæ oratori præstanda sunt, eorum à me quamuis rationem

Occupatio.
Honorificum
Atheniēfibus,
contulisse plu-
rimū ad Græ-
ciæ defensio-
nem.

Intempestiua
Aeschinis ca-
lumniā.

A minori ad
maius.

ἠδιφώνημα.

Inseſtatio Ae-
schinis.
Similitudo.

Demosthenes
quantum in ip-
so fuit, semper
inuitus.

Oratoris in re
publ. officium.

rationem

rationem exige: non recuso. Quæ igitur illa sunt: ut uideat initiâ rerum, & presentiat & prædicat alijs. hæc à me facta sunt: atq; etiam singulis in negocijs tarditates, tergiuersationes, ignorationes, cōtentiones, quæ ciuilia urbibus insunt uniuersis & necessaria errata: ea ut in paucissima contrahat: contraq; ut ad concordiam & amicitiam, & officij faciendi alacritatem cohortetur. Etiam hæc à me omnia facta sunt: neque ullus mortalium unquã reperiet me ulla in re officio meo defuisse. Quod si quis quemcunq; rogaret, quibus rebus Philippus maximam eorum quæ confecit partem, expecterit, omnes respondebunt: exercitu, & largiendo, & corrupendis ijs qui in gerendis rebus uersantur. At ego neq; in exercitus imperiũ habui, neq; dux fui. Quare quæ ibi facta sunt, ad me nihil attinent. sed resistendo largitionibus superauit Philippum. Ut enim emptor uincit eum qui precium accipit, sedq; emi patitur: ita qui nihil accipit, neq; corrumpitur, uincit emptorem. Quare, quod ad me attinet, inuicta est ciuitas. Quæ igitur eò contuli, ut hæc iurè decerneret hic de me, præter alia multa, hæc & his similia sunt. Quæ autem uos omnes nostis, ea iam dicam. Statim post prælium, populus, qui sciret & uidisset quæ ego feceram omnia, cum iam ipsis periculis et terroribus cingeretur, neq; per iracundiã aliquid in me grauius consulere multitudinem, mirandum fuisset: primùm sententias meas de salute reip. comprobauit: & omnia quæ munitionis causa agebantur, constitutio custodum, fossæ, conferenda ad mœnium instauratione pecunia, per decreta mea fiebant. Deinde cū eligendus esset rei frumētariæ curator, ex omnibus me populus elegit: & post eorũ conspiratione, quibus curæ erat ut me pessumdarēt, qui accusationes, rationũ relationes, delationes, cætera eius generis omnia contra me instituebant, principiò non per semetipsos, sed per eos quos maximè latere posse sperabant (nostis enim profecto, & meministis, me primis diebus ferè quotidie in ius uocari solitum) & neq; desperationem Sosisclis, neq; calumniam Philocratis, neq; Diondæ & Melani insaniam, neque aliud illi quicquam contra me intentatum reliquissent: in his inquam omnibus, maximè per deos immortales, secundo loco per uos & alios uniuersos Athenienses, merito conseruabar. hoc enim et uerum est, & cum laude coniunctum eorum iudicium qui & iurati fuerunt, & religiosè pronunciarunt. In delationibus igitur, cum me absolueretis, & quintam suffragiorũ partem accusatoribus non tribueretis: tum decernebatis, me rectissimè fecisse. Cum uerò publicis actionibus absoluerer, legitima & decreuisse & dixisse me ostendebatur: cum rationum actiones obsignaretis, iuste & incorruptè à me acta esse omnia cōfitebamini. Quæ cum ita essent, quid cōueniebat, aut equũ erat, Ctesiphontē reb. meis gestis, nominis imponere: an non id quod populũ imponere uidebat: nō quod iuratos iudices: nō quod ueritate apud omnes cōfirmari: Esto, inquit: sed illud Cephalo præclarũ, nullius reum fieri criminis. Imò mehercule etiã fortunatũ. Sed quæ magis aliquis, si sit sæpe reus factus, nunquã reus peractus: uituperandus iurè propterea fuerit: Quanquã, Athenienses, isti etiam illud Cephalo præclarũ respondere possum: nullã enim unq; iste mihi diem dixit, nullã litẽ intendit. Quare tua quidẽ confessione nihilo sum ciuis Cephalo deterior.

Istius

Translatio.
alios à Philippo corruptos esse, non se.

Transitio.

Acta sua probauisse, probat à populi in se studio.

Conclusio. Re ete se à Ctesiphonte laudatum.

Concessio. nō accusari felicitatis esse potius, quam accusari, improbitatis.

Correctio cōcessionis.

Nemini fortuna
na exprobran
da.

Fortuna Athe
narū bona, om
nium mortali
um grauis.

Fortuna priua
ta in priuatis
reb. spectāda.

Collatio fortu
nae Demosthe
nis & Aeschi
nis.

Excusat πῶ
πῶλαιστο
γία.

Fortuna De
mosthenis.

Fortuna Ae
schinis.

Minister.
Præstigiator.

Istius autem iniquitas & inuidentia, cum multis ex rebus perspici potest, tum uerò ex ijs quæ de fortuna differuit. Ego uerò in uniuersum, quisquis homo cum sit, homini fortunā obijcit, eum prorsus amentem esse duco, si enim is qui optimè secū agi putat, & prosperrima se uti fortuna, ignorat talis ne mansura sit usq; ad uesperum: quī de ea dicere conuenit, aut eam alijs exprobrare. Quia uerò iste, præter multa alia, etiam de his insolēti usus est oratione: considerate Athenienses, & spectate, quanto & uerius & humanius ego de fortuna quàm iste disputem. Equidem fortunam reip. uestræ bonā esse iudico, idq; uideo uobis, & Dodonæi Iouis, & Pythij Apollinis oraculis, declarari: sed fortunam mortalium omnium his temporib. esse grauem & acerbam. Quis enim Græcorum, aut quis Barbarorum, non multa mala hac tempestate est expertus? Quòd autem & honestissima quæq; suscepimus, & Græcis qui putabant, si nos proiecissent, se beatè uicturos, his ipsis feliciores sumus: id ego bonæ reip. nostræ fortunæ tribuo. Quòd autem impegimus, & non quæ uoluimus omnia nobis euenerunt: ceterorum hominum fortunæ partem nobis conuenientem, ciuitati tributā esse censeo. At priuatam fortunam meam, & uniuscuiusq; nostrum, in priuatis exquiri rebus æquum esse duco. Ac ego quidem sic de fortuna fieri iudiciū postulo, rectè & uerè, ut mihi persuadeo, & uos assentiri mihi existimo. Iste autem priuatam fortunam meam, cōmuni fortuna reip. ualentio rem esse dicit, paruam & uilem, bona & ampla. Id uerò fieri quī potest: Quamquam Aeschine, si in meam inquirere fortunā omnino instituis, eam cum tua confer: quam si tua meliorem inueneris, desine conuiciari. cōsidera igitur à primordio statim. Atq; uos per Iouem & omnes deos oro, ne quisq; ineptire me putet. Ego enim, neq; si quis paupertatem exagitat, sanū eum esse puto: neq; si quis splendidè educatus, ea re gloriatur. Sed istius importuni maledictis & calumnijs in huiusmodi uerba incidere cogor, quibus, ut rei natura patitur, egoq; potero, quàm modestiss. utar. Mihi igitur contigit Aeschine, dum fui puer, conuenientia discendi loco frequentare, & ea habere, quæ opus sunt homini turpe nihil facturo propter inopiam: Egresso è pueris, his consentientia agere, & dilitia munera obire, triremes instruere, tributa conferre, nulla uel priuata in re, uel publica, liberalitatem meam requiri sinere, sed & amicos & rempub. iuuare. Postquam autem ad rempublicam accessi, ea instituta mihi sequi uisum est, ut & à patria & cæteris Græcis sæpe sim corona donatus, & ut neq; uos inimici, non præclara fuisse quæ institui dicere, aggredere mini. Talis igitur fortuna mea perpetuò fuit, de qua multa alia quæ dicere possem, prætereo, ne quem ijs referendis quæ mihi laudi duco, offendam. Tu uerò præclare uir & alios conspuens, cum hac eam fortunam confer, qua tu es usus: puer in magna egestate es educatus, unà cum patre ad ludum literarium selsitans, atramētum terens, & subsellia spongijis detergens, & pædagogium uerrens, famuli uicem, nō ingenui pueri obiens. Vir factus, matri inuitanti libros lectitasti, & in cæteris rebus ad imposturam necessarijs, adiutasti, hinnulorum pellibus, & aqua lustrans atq; expians eos qui inuitabantur, & extergens luto, & fufuribus: & cum surrexisses à lustratione, dicere iubens, Mala effugi, reperi meliora,

meliora, id tibi laudi ducens, neminem unquam tantum ululasse: idque & ego puto. Nolite enim credere eum, cum tam clarè loquatur, non splendidissimè ululare. Interdium autem præclaros illos cœtus per vias ducens, fœniculo & populo redimitos, serpentes quas parias uocant elidens, & supra caput efferens, & clamitans, Euce Saboe: & interim saltitans, Hyes, Attes, Attes, Hyes, auspex & antèambulo, & picifer & facifer, & eius generis alijs nominibus ab aniculis salutabare: mercedem pro istis muneribus accipiens, placentas & scriblitas, & recentes panes: ob quæ quis eum non uerè fœlicem prædicet, & fortunam eius magnificiat? Postquam autem in municipij album inscriptus es, quocumque modo (id enim prætereo) postquam ergo inscriptus es, statim pulcherrimum tibi munus delegisti, ut dictata scriberes, & in conuenticulis operam locares. Vt autè tandè id quoque reliquisti, perpetratis ijs omnibus quæ in alijs accusas: nihil mehercule indignum admisisti natalibus tuis in posteriore uita, sed locata opera tua illis, qui suspiriosi cognominantur, histrionibus, Simmicæ & Socrati, tertias partes actitabas: & dum ficus & uuas & oliuas colligeres, tanquam fructuum emptor, ex alienis prædijs, propterea plura uulnera accipiebas, quàm propter ludos, in quibus uos periculum capitis adibatis. Erat enim uobis implacabile & perpetuum bellum cum spectatoribus, à quibus plerumque uulnera cum acceperis, non iniuria talium periculorum rudes, ut timidos derides. Verùm omisis ijs quæ paupertati imputari queunt, ad ipsas ingenij tui uenio accusationes. Eam enim gerendæ reipublicæ rationem delegisti, (posteaquam id quoque tibi aliquando in mentem uenit) qua, florènte patria, léporis uitam degeres perterritus & tremens, & semper uerbera expectas propter scelerum conscientiam. In aliorum autem prosperis successibus, ab omnibus spectata est tua confidentia. At, qui mille ciuibus interfectis, fuit alacris: quo iurè supplicio afficietur à uiuentibus? Quanquam autem alia multa de eo possem dicere, tamen ea præteribo. non enim faciendum puto, ut omnia quæ ostendere queam, eius flagitia, & probra expedite proferam, sed ea tantum, quæ sine turpitudine à me referri possunt. Confer igitur inter se tuam & meam uitam leniter, & non acerbè, Aeschine. Deinde hos interroga, utrius uitam unusquisque eorum malit. docuisti literas: ego didici. initiasti: ego initiatus sum. saltasti: ego sumptus præbui. dictata scripsisti: ego in cõcione sedi. tertias partes actitasti: ego spectauit. excidisti: ego explodi. pro hostibus egisti omnia: ego pro patria. Omitto cetera: sed hoc, hodierno die de me, an corona sim donadus, sit iudicium: sed me nihil sceleratè fecisse, in cõfesso est: tu id cõsecutus es, ut calumniator esse uidearis, atque in periculo uersaris, utrum in eo pergere debeas, an uerò iam cõpesci, non accepta quinta parte suffragiorum. Cum autè bona (non ne uides?) fortuna fueris usus, meam ut malam accusas. Age uerò etiã publicorum munerum quæ obij, testimonia recitabo uobis omnia. Sed & tu dicta quæ corrupisti, uicissim nobis recita: Venio relictis inferorum sedibus: et, Mala nunciare nolle me quidè scias: &, Malum male te: potissimum dii, deinde & hi omnes perdat, improbum ciuem, & proditorum, & tertianum histrionem. Recita testimonia. In rep. igitur fui talis. in priuata autem uita, nisi omnes nostis me comē

Ff & huma

Scriba.

Histrion.

de d'iofis et
transitio à for
tuna ad animi
uita.
Patriæ proditor.

de d'iofis.

Contentio u
triusque fortu
nae, per conge
riem.

Publica Demosthenis liberalitas.

Dicta corrupta ab Aesch.

Priuatã uita
Demosthenis
ἐν τῷ πρῶτῳ
φίλῳ.

Calamitates
nō Demosthe-
ni, sed satis im-
putandæ.

Communicat
culpam, si qua
commissa sit,
cum Aeschine.

Iniquū esse, in
fortunium cul-
pæ tribui.

Eloquētia De-
mosthenis &
publicè & pri-
uatim utilis,
Aeschinis no-
cens.

Eloquētiæ uis
pēdet à uolun-
tate auditorū.

& humanū, & in supplices liberalē, tacebo, & nihil dicam, nec ea de re ullū proferā testimoniū: nec si quos ab hostib. redemi, nec si quib. in filiabus elo candis adiuuēto fui, neq; tale quicquam. Etenim in ea ferē sum sentētia, ut existimē eius qui accepit beneficiū, esse, ut perpetuò meminerit: eius qui bene fecit, ut statim obliuiscat, si ille boni uiri, hic nō pusilli sit facturū offi ciū. Nam cōmemorare et dicere quę ipse bene feceris, parū abest ab expro brando. Nihil igit tale cōmittam, neq; eò progrediar: sed quęcūq; propter hęc de me sit existimatio, ea sum cōtentus. Lubet aut̄ priuatis omīssis, pau ca etiā apud uos dicere de rep. Si quē potes Aeschine, qui sub hoc sole sunt referre mortaliū, qui indemnīs et expers olim Philippi, nunc Alexādi fue rit dominatus, siue Gręcorū, siue Barbarorū: esto, cōcedo tibi meā siue for tunā, siue infortuniū nominare mauis, omniū malorū fuisse causam. Si ue rō, qui me nunq; uiderūt, neq; uocē meā unq; audiuerūt, multi multa & acerba sunt perpessi, nō modò uiritim, sed & totæ urbes et gētes: quāto est æquius et uerius, omniū, ut apparet, mortaliū cōmunem fortunā, & impe tū quendā rerū grauē, et aliū q; oportebat, horū causam existimare? Quib. tu omīssis, me apud hos gerentē remp. criminari: idq; cū scias, si nō totū, partē saltē cōuicij quadrare in omnes, & maximē te. Nam si ego pro me fir ma autoritate deliberassem, licuisset uobis cæteris oratorib. me criminari. At si & in cōcionibus omnib. semper adfuisstis, & publicè quid expediret, deliberandū resp. proposuit, et cū omnibus, tum uerò tibi uel maximē ea esse ē rep. uisa sunt (neq; enim ex beneuolētia mihi cōcelsisses spem et admī rationē et honores, quę omnia tum suberāt ijs quę à me agebant) sed ueris uictus nimirū, & eò q; nihil poteras dicere melius, nō ne iniurius es & ini quus, qui eanunc accuses, quib. tum nō poteras dicere meliora: ac apud ali os mortales omnes distincta et ordinata quodāmodo talia esse uideo. Iniu riā facit aliquis ultrò: irā et pœnā subit. Peccauit inuitus: loco pœnę uenia parata est, si quis nec iniuriā facit, nec delinquit, et cū se totū ijs reb. tradide rit, quę omnib. profore uidebant, successu caruit cū uniuersis: nō equū est illi op. pbrare, nō conuicia dicere, sed uicē eius dolere. Neq; hęc solis legib. cōtineri, sed ipsam naturā institutis nō scriptis, & morib. humanis, sanxisse inueniet. Aeschines igit usq; ad eò homines uniuersos superat crudelitate & calūniādi studio, ut quorū & ipse ut infortuniorū meminit, illa etiā mihi crimini dederit: et præter cætera, tanq; ipse simpliciter & ex beneuolētia o rationes omnes habuisset, caueri me et obseruari iusserit, ut ne fucū facerē, né ue seducerē: uetatorē & p̄stigiatorē & rabulā, & alijs eiusmodi nomi nib. appellās. Quasi uerò, si q; ea quib. ipse est obnoxius, prior alijs impege rit, ea sic adhesura sint, neq; auditores quicq; amplius cōsideraturi quis nā ille ipse sit, q; ea dixerit. Ego uerò scio istū uobis notū esse omnib. uosq; senti re in istū ea cadere multò magis q; in me: qn & illud satis scio, meā eloquen tiam (esto em̄: quanq; uideo oratorū facultatē, maxima ex parte in potesta te esse auditorū, ut em̄ uos accipitis, et beneuolētia q; psequimini, sic de prudētia oratoris sit iudiciū.) Sed ut sit aliqua & in me talis peritia, eā repe rietis omnes, et publicè p uobis usurpari semper, & nusq; cōtra uos, neq; cōtra quenq; priuatim: istius cōtrā, nō modò hostiū causā agēdo, sed ut si quis

quis isti aliqua re fuit molestus, aut alicubi eius offensam incurrit, eos accusando. Neque enim ea iuste, neque reipublice utiliter utitur. Nam bono civi non est postulandum, ut sua uel iracundia, uel inimicitiae, uel eius generis alia confirmetur à iudicibus, qui pro republica sunt huc ingressi: aut ea de causa in iudicium ueniendum. sed maximè præstaret, non esse tali præditum ingenio: sin mutari natura nequit, illius certè impetus sunt moderandi. Quibus autem in rebus uehementem esse hominem, uersantem in rep. & oratorem decet: cum periclitatur summa reipublicae: quando populo res est cum aduersarijs: In his. hæc enim generosi sunt & strenui ciuis et boni. Cum autem in nullo unquam crimine publico, addam etiam nec in priuato, pœnas de me sumere postularit, uel reipublicae, uel suo prope nomine: coronae & laudationis accusatione uenire nunc consarcinata, & tot uerba in ea consumere, priuatarum inimiciarum & inuidentiæ & pusilli animi est iudiciū, bonæ rei nullius. Atque illud etiam, quod me prætermisso, Ctesiphontem hunc inuadit, et iudicio uexat, summæ est improbitatis. Vnde fit ut existimem, te Aeschine accusationem istam exercitatae uocis ostentandæ studio, non ullius exigendæ pœnæ causa instituisse. Neque uerò magno aestimanda est oratoris uel oratio, uel contentio uocis: sed idem uelle cum populo, atque idem nolle, & eosdem amare & odisse, quos patria, id demum magno aestimandum est. Qui enim ita erit animatus, is bono studio dicet omnia. Qui uerò eos colit, à quibus imminere sibi periculum respub. præuidet, is non eadem nititur ancora qua populus. Proinde nec securitatis eandem habet expectationem. Sed uides: ego: easdem enim mihi, quas reipub. utilitates proposui, & nihil eximium neque proprium esse uolui. An ne tu quidem qui uerò: cum statim post pugnam legatus ad Philippum proficiscerere, qui esset illis temporibus. causa patriæ calamitatum: idque, cum illud munus antea omni tempore defugisses, quemadmodum omnes norunt. Quis autem est qui remp. decipiat: non is qui dissimulat ea quæ sentit: Quem præco singulis comitijs iure execratur: non ne talem: Quid uerò grauius & sceleratius in oratore dici queat, quam eum non eadem sentire & loqui: Tu autem talis es deprehensus. & tu uocem edis, & horum uultum audes atque ora intueri: nunquid eos ignorare putas, qui sis: aut tanto ueterno & obliuione teneri omnes, ut non meminerint uerborum quæ iactabas apud populū, te ipsum de uouens, & deierans, nihil esse tibi rei cum Philippo, sed me id tibi crimen impingere ex priuata similitate falso: Cum primum autem prælium nunciatum fuit: hisce neglectis, statim fatebare, et præ te ferebas, amicitiam & hospitium tibi esse cum eo, operæ mercenariæ nomine cum his commutato. Qua enim pari, iusta uel de causa Aeschini Glaucothæ tympanistriæ filio, hospes, aut amicus, aut notus esset Philippus, equidem non uideo. sed conductus es ad interuertenda horum commoda. Sed tamen cum tua proditio adeo manifestè ab his deprehensa sit, & ipse de te, post pugnae euentum, iudiciū feceris: mihi conuiciaris, & obijcis ea, quorum quosuis potius quam me autores esse deprehendes. Multas & præclaras & magnas res & suscepit, & prosperè gessit, Aeschine, resp. per me, quarum non fuit immemor. Cuius rei hoc signum est, quod populus, cum eum qui orationem funebrem haberet, clade recenti

Moderatū improbae naturæ

Acriter defendenda resp. publica.

Inuidentiæ Aeschines exagitat.

Aeschines patriæ hostis. & amicus.

Deceptor reipublicæ.

Philippi proditor, non hospes, aut amicus.

Mandatā Demostheni funebre oratione, argumento esse, et eius acta probari populo, & Aeschinem improbari.

adhuc deligeret, non te, quantumuis uocalem delegit, quamuis esses designatus: neque Demadē, qui modò pacem impetrarat: neque Hegemonē, neque alium uestrum quenquē, sed me. Cumque tu prodisses, & Pythocles, ferociter & impudēter, o Jupiter & dii, & me accusaretis eorum que & tu nunc obijcis, & conuiciaremini, multo etiā magis me delegit. Causam etsi nec ipse ignoras, tamē & ego tibi dicā. Vtraque norat hi, & meā beneuolentiā et alacritatē, qua negocia gerebā: & uestra scelera. Que enim felici rerū statu iureiurando negabatis, ea, ut cladē accepit resp. cōfessi estis. Eos igitur qui in cōmunibus calamitatibus suā sententiā impunitatē nacti erāt, arbitrati sunt hostes & olim fuisse, & tū patuisse. Deinde cōuenire etiā putarūt, ut is qui tum de defunctis orationē haberet, & eorum uirtutē ornaret: nec sub eodē tecto fuisset, nec eadē sacra libasset cū ijs qui contra illos in acie stetissent: neque eos qui illic comessaretur et triūpharet de Græcorū calamitatibus cū ijs qui ipsi suis manibus cēdē fecissent, huc reuersos, esse honorandos: neque ab ijs illorum fortunā simulata uoce deplorandā, sed ab ijs qui ex animo uicē illorum dolerent. Id quod in se esse uidebāt, & in me: in uobis nō itē. Propterea me delegerunt, nō uos. Neque uerò cū populus sic egisset, defunctorū patres & fratres, tū à populo delecti, egerūt aliter: sed cū eos epulū funebre præbere oporteret, id præbuerūt apud me, tanquē cōiunctissimū defunctis, sicut cætera solēt fieri. nec iniuria. Genere enim ipsi inter se cōiunctiores fuerunt, quā mihi: cōmuniter, omnibus nemo cōiunctior. Cuius enim euadere illos, & bene rem gerere maximè intererat, is etiā, cū eis accidissent, quæ utinā nunquā accidissent, maximū de clade cōmuni dolorē capiebat. Sed recita ei epigramma, quod publicè ciuitati uisum est eorum monumento inscribere: ut ex ipso intelligas Aeschine, iniquum esse te, & calumniatorē, & impurum. Recita.

Inscriptione se pulchri probat, fortunam non esse in crimen uocandā.

EPIGRAMMA.

Pro patria, quos hic tumulus tegit, arma ferentes,
Hostilem ualida uim pepulere manu:
Græcia Barbaricis ne subderet ora capistris,
Et graue seruitij ferret adacta iugum.
Terribili uirtute licet fera bella cierent,
Orci iudicio succubere tamen.
Et demum fortes (quoniam Iouis illa uoluntas)
Contegit in placido patria terra sinu.
Dij bene perficiunt quicquid uoluere, nec usquam
Errant: mortales aspera fata premunt.

Audis Aeschine, etiā in hoc ipso, nihil errare deorum esse, & omnia bene gerere: nō cōsiliario eam facultatē adscribit, sed milites in acie superiores sunt, sed dijs immortalibus. Quid igitur, execrāde, mihi propterea cōuiciaris, & ea dicis, que in tuū tuorumque capita dii cōuertant? Quancūque autē, Athenienses, & alia mihi crimina & mendacia obiecit, unū demiratus sum maximè omnium, quod in mentione cladum ciuitatis, nō ut patrię amās, & bonus ciuis affectus fuit, neque lacrymauit, neque ullū talem animi sensum præ se tulit: sed contēta uoce, & lætabundus, & faucibus resonās, me accusari à se putauit scilicet: cū ostēderit interim, se acceptis cladibus, minimè sic affici ut alios. Decet autē eum qui legū & reip. cura tãgi se dicit, ut iste nunc, ut nihil aliud, hoc saltē habere, ut ipsē cū populo rebus doleat, & ipsē lætetur: nō cum reip. administrationē profiteatur, stare ab aduersarijs: id quod te nunc fecisse perspicuū est, dum me rerum omnium autorem esse, & propter me remp. in molestias

Aeschinē, qui sine dolore patrię mala commemorarit, malum esse ciuem.

lestias incidisse dicis: cum uos nō à mea administratione aut instituto Græcis opitulari cœperitis. Nam si mihi quidē id uos largiremini, propter me uos tantopere aduersatos esse principatui qui contra Græcos comparabatur: maius mihi donū largiremini, q̄ ea uniuersa sunt, quæ alijs tribuistis. Sed neq; egoid affirmo (facerem enim uobis iniuriā) neq; uos, sat scio, id mihi concederetis: neq; iste, si rectè faceret, priuatæ simultatis causa, maxima uestra decora læderet & calumniaret. Sed quid hæc reprehēdo, cū alia multo indigniora obiecerit atq; e mentitus sit? Nam qui Philippi mihi stultiū obijcit, o tellus & dij, quid is nō diceret? At meherclè, deos omnes testor, si res uerè cōsideranda sit, mēdacijs & è similitate ortis sermonib. è medio sublatis, qui nā reuera illi sint, in quorū capita euentorū causam conferre debeāt uniuersi: istius similes eos esse in singulis urbibus, nō mei, reperietur. qui quū infirmæ essent opes Philippi, & admodū tenues, sæpe prædicētib. nobis et hortantib. et docētibus ea quæ optima erant, propter priuatas fordes publicā utilitatē deserēbāt, suos quicq; ciues decipiētes et corrūpentes, donec seruos reddiderunt: Thessalos, Daochus, Cīneas, Thrasylæus: Arcades, Cercidas, Hieronymus, Eucalpidas: Argiuos, Myrtis, Teledamus, Mnaseas: Eleos, Euxitheus, Cleotimus, Aristæchmus: Messenios, liberi Philiadæ, hominis dijs inuisi, Neon & Thrasylachus: Sicyonios, Aristratus: Megarēses, Ptœodorus, Helixus, Perilaus: Thebanos, Timolaus, Theogiton, Anemetas: Eubœenses, Hipparchus, Clitarchus, Sosistratus. Dies me deficiet proditorū nomina recensentē. Horū omniū, Atheniēses, cōsilia fuerūt eadem in suis ciuitatibus, quæ istorū apud uos: hominū nefariorū & adulatorū & furiarū: qui suam quicq; patriā mutilarūt, quasi propria libertate, olim Philippo, nunc Alexandro, uentre metientes & fœdis libidinib. felicitatem. Libertatē autē & se nulli parēre domino, qui ueterib. Græcis fines erant, & regulæ honorū, subuerterūt. Huius igitur adeo turpis & peruulgatæ cōspirationis & improbitatis, uel proditæ potius, Athenienses (si nugandū non est) Græcorū libertatis, nec resp. nostra, mortaliū omniū cōsensu, causam ullā præbuit ex mea administratione, nec ego apud uos. Et me rogas, ob quam uirtutē honorē haberi mihi postulem? Ego igitur tibi dico, cum magistratus apud Græcos omnes, à te factō initio, corrupti essent, ut olim à Philippo, sic nunc ab Alexandro: me neq; occasio, neq; uerborū comitas, neq; pollicitationū magnitudo, neq; spes, neq; metus, neque gratia, neq; aliud quicq; cōmouit aut impulit, ut quicq; prætermittē qd iustū aut è rep. esse arbitrarer: neq; unq; quæ uobis cōsului, istorū exemplo, tanq; in trutina nutās et inclinans ad quæstū, cōsului, sed recto et iusto & incorrupto animo à me omnia facta sūt: & cū in maximarū inter meæ ætatis homines, rerū administrationib. sim uersatus, eas omnes integrè et rectè administrai. Propter hæc honore me dignū cēseo. Mœniū autē instauratōnē hęc, & fossarū, de qua tu me cauillabare, etsi me gratiā et laudē mereri iudico, quidni: lōgè tamē ab actorū in rep. meorū dignitate semoueo. neq; em lapidib. urbē muniij, aut laterib. ego, neq; hoc in meis laudib. præclaris. esse duco. Sed si meā munitōnē rectè cōsiderare uoles, inuenies armā et urbes & loca et portus et naues et multos equos, et uiros pro harū rerū

Trāslatio culpæ, sed honorifica, in auditores.

Correctio translationis: proditoribus mala omnia accepta ferenda esse.

Catalogus proditorum Græciæ.

Vel ob integritatē & abstinentiam Demostheni honos habendus.

Quibus rebus urbs munita à Demosthene.

defensione pugnatuos. Hæc ego Atticæ propugnacula construxi, quantum humano consequi licuit ingenio: & his rebus regionē muni, non ambitum tantum Piræei, aut urbis: neque cōsilijs ego sum uictus à Philippo (multū certè abest) aut apparatus: sed sociorū duces & copiæ à fortuna destituti. Quæ sunt harum rerum argumenta: euidentia & manifesta: quæ consideretis uelim. Quid erat ciui reipub. studio agendum? Quid illi, qui omni cura & alacritate & integritate, patriæ consultum uellet? non oportebat è mari Eubœa munire Atticam: è mediterraneo Bœotia: è Peloponneso, locis nostro agro finitimis: non prouidere, ut inuectio frumenti per omnia loca nobis amica usq; ad Piræum perueniret? non ea quæ tenebamus missis tueri præsidijs, & ijs rebus quæ eò pertinerent, agendis & dicendis: Proconesum, Chersonesum, Tenedum: nō alia conari ut coniuncta & socia essent: Byzantiū, Abydus, Eubœa: non hostib. maximas quas haberēt copias, eripere: non quæ reipub. deessent, ea supplere? Atqui hæc uobis omnia perfecta sunt meis decretis & actionibus. Quæ & rectè deliberata, Athenienses, si quis sine inuidiâ cōsideret, inueniet, & summa cum integritate acta esse, & nullius rei occasionē præteritam, aut ignoratā à me, aut proditam: & eorū quæ sub unius uiri potestatē & cogitationē caderēt, nihil neglectū. Quod si numinis alicuius, aut fortunæ uis, aut ducū socordia, aut uestra Aeschine, qui urbes proditis, improbitas, aut omnia hæc simul, summæ rerū tantisper incōmodarunt, dū eam subuertissent: quid Demosthenes deliquit? Si uerò, qualis ego fui apud uos pro mea parte, unus in singulis Græcarū urbiū uir fuisset: imò uerò, si unū duntaxat uirū Thesalia, & unum Arcadia mecū consentientē habuissent: nemo Græcorū, qui uel intra Pylas sunt, uel extra, præsentib. malis conflictaret, sed omnes liberi & sui iuris sine ullo metu, tutò, feliciter, suas incolerent patrias: tantorū & taliū beneficiorū uobis & ceteris Atheniensib. gratiā habentes propter me. Ut aut uideatis, me uerbis uti longè tenuioribus q̄ pro magnitudine rerū, inuidiæ metu: recita mihi hæc, & lege numerū auxiliorū, quæ ex meis decretis missa sunt. NUMERVS AUXILIORVM. Hæc & similia sunt agenda bono ciui, Aeschine: quæ si successissent, ô tellus & di, extra controuersiam summū dignitatis gradū obtinuissimus, cumq; cum iustitia. Cum uerò secus ceciderit, nominis certè celebritas parta est, & culpæ nemo remp. potest, aut eius institutū. Fortuna quidē accusanda est, quæ talē esse rerū euentū uoluit. Nō ita me amet Iupiter, deserenda reip. est utilitas, & opera locanda aduersarijs, & hostiū magis q̄ patriæ cōmodis promouendis inuigilandū: neq; ei qui actiones è dignitate reip. suadendas & decernendas suscepit, inc̄ eis perseuerarit, obtrectandū. Non si priuatim teleferit aliquis, id memoriæ mandandū, et retinendū: neq; ociū agendum iniustū & inlidiosum, id quod tu facis frequēter. Est enim, est ociū, ciues, iustū & utile reip. quod multi uestrū simpliciter agūt. Sed nō id ociū iste agit, multū certè abest. Sed deserta, cum ei uisum est, rep. (sæpe autē ei uisum est) obseruat, quando uos pertesum sit eius qui perpetuò uersatur in concionibus, aut à fortuna quid aduersi obijciatur, aut aliqua alia difficultas incidit: ut multa sunt humana: tum uerò, tum demum orator subitò ueluti uentus exo-

Omnia boni ciuis à Demosthene præstita officia.

Calamitas uel fortunæ, uel proditorib. accepta ferenda.

ὠδὴ φώνημα.

Infectatio Aeschinis, ut improbi ciuis.

Ociū Aeschinis sycophanti cum.

tus exo-

tus exoritur, & exercitata uoce, & collectis uerbis & sententijs, perspicue & uno spiritu recitat ea, quæ cū nihil omnino profint, nec ullius boni possessionē afferant, tum calamitatē cuius ciuiū pariant, & cōmune probrū. At istius meditationis & diligentia, Aeschine, si ab integro animo proficeretur, & cōmodorum patriæ studioso, fructus oportebat generosos & præclaros & omnibus esse utiles: societates urbiū, subsidia pecuniarū, mercatus instructionē, legum utiliū constitutionē, declaratorū hostium oppugnationes. Horū omniū fuit superiori ætate delectus: dedit præteritū tempus bono uiro multas declarandæ beneuolentiæ suæ occasiones: in quarū nulla te fuisse cōstat, non primū, non secundū, non tertium, non quartū, non quintū, non sextū, non deniq; ullo in numero, non certè cum patriæ opes auferentur. Nam quæ societas tua opera est inita cum republica? quod latum auxiliū? quæ parta beneuolentiæ, aut gloria? quæ obita legatio? quod ministeriū per quod resp. facta sit honoratior? quid nostrarū, quid Græcanicarū rerū, aut hospitaliū quib. præfuiſti, per te correctū? quæ triremes? quæ arma? quæ naualia? quæ murorū instauratio? qui equitatus? quæ deniq; ullis in rebus tui fuit utilitas? quod uel locupletibus, uel tenuibus ciuile & æquū per te latū est pecuniæ auxiliū? nullū. Sed heus tu, si nihil horū, at certè beneuolentiæ et studiū: ubi? quando? qui, ô omniū iniquissime, cum omnes, quotquot unq; os pro suggesto aperuerūt, ad salutē aliquid cōtulerunt: & postremò cum Aristonicus collectū argentū ad dignitatē recuperandā: ne tum quidē uel prodisti, uel largitus es quicquā: nō ex inopia, qui enim? qui hæreditatem cœperis Philonis affinis tui, pecuniæ amplius quinque talentū: & duorū talentū munus ex collecta acceperis à ducib. cœtū, propter legē naualē exagitata. Sed ne aliud ex alio dicēdo, à proposito excidam, prætermittā hæc. nam te nō ex inopia nihil cōtulisse, ex his apparet, sed id cauētē, ne ulla re illos offenderes, quib. omnes in rep. tuæ feruiunt actiones. In quib. igitur rebus tu uir fortis es? & quando splendidus: cū aliquid cōtra hos dicendū est, in ijs es uoce clarissima, expromptissima memoria, optimus histrion, tragicus Theocrines. Et ueterū præstantiū uirorū mentionē facis? bene sanè facis. Non tamē æquū est, Athenienses, ut occupata ea beneuolentiā qua uos defunctos prosequimini, cū illis me cōponat et cōferat, qui uobiscū uiuo familiariter. Quis enim ignorat omniū, uiuētes omnes inuidiæ uel plus uel minus esse obnoxios: in defunctos aut, etiā hostiū odia cōquiescere? Quæ cū natura ita cōparata sint, cū ijs ego qui ante me fuerunt, nunc cōponar & specter: nequaquā, necq; em̄ iustū necq; par est, Aeschine: sed tecū & cū alio quocunq; uis eorū qui tuā sectā sequuntur, quicq; uiuūt: atq; illud cōsidera, utrū honestius & præstabilius sit reip. propter ueterū beneficia, quæ sunt immēsa, quorū utiq; magnitudo uerbis exprimi nō potest, ea quæ in præsentē collata uitā sunt, abicere & cōculcare: an omnib. qui aliquid agunt bono studio, honoris aliquid & benignitatis à rep. tribui? Quancq; si & hoc mihi dicendū est, mea quidē acta et cōsilia, si quis rectè cōsideret, illorū temporū laudatos uiros cōmulari, eodēq; referri deprehendet. Tua uerò eos, qui tum illos incessabant. Cōstat enim tum quoq; fuisse aliquos, qui æquales suos cauillarentur, superiores laudaret, in quo inuidē idemq; tecum faciebant. Ita ne me ne conferendum quidem cum

Aeschines inu-
tilis ciuis reip.

Aeschines non
beneuolus rei-
publicæ.

ἐς τὴν ἑδρὰν
μίσω.

Demosthenes
nō cum defun-
ctis præstati-
bus uiris, sed
cū suæ ætatis
hominib. con-
ferendus.

Correctio.
Demosthenes
imitator uete-
rum.

cum

*Eiusdem ætatis
& generis ho-
mines confe-
rendi.*

*Demosthenes
cedit nemini.*

*Moderati cuius
officia præsti-
ta à Demosthe-
ne.*

*Aeschinis in se
oratio.*

*Concludit uo-
to, sicut à uoto
etiam exor-
sus est.*

cum illis esse dicis: Tu uerò conferendus Aeschine: an frater tuus? aut qui-
uis alius nostri seculi oratorum? Equidem ullum esse nego. Sed cum ui-
uentibus, ó bone, (ne quid aliud dicam) uiuentem compara, & eos qui
sunt eiusdem generis, ut cætera omnia: poetas, choros, actores. Philam-
mon, non quòd Glauco Carystio, & quibusdã alijs ueterib. pugilibus infir-
mior esset, sine coronis ex Olympia discedebat, sed quòd omnium qui secũ
cõgredi essent, optimè pugnaret, coronabatur, & uictor proclamabatur.
Et tu cum præsentibus me confer oratoribus, tecum, cum quocunq; uis
omnium, cedo nemini: inter quos, dum sequi optima reipublicæ licebat,
dum certamen de beneuolentia erga patriam in medio positum erat om-
nibus, ego rectissimè consulere uidebar: & meis decretis, & legibus & le-
gationibus omnia gerebantur. Vestrum autem nemo usquam erat, præ-
terquàm si his insultandum esset. Postquam uerò (quæ utinam facta non
essent) acciderunt, & non iam suorum, sed mandata exequentium, & ope-
ram contra patriam cupidè nauantium, & alijs adulari uolentium delectus
habebatur: tum tu & istorum unusquisq; dignitate florebat, et magnificus
erat, et equos splendide alebat: ego uerò infirmus, fateor. sed beneuolentior,
quàm uos, populo. Duo autem Athenienses hæc, naturà moderatũ ciuem
habere oportet (sic enim de me ipso minima cum inuidia uerba facere po-
tero) ut & in potestatibus generosi animi institutum, & reipublicæ in asse-
rendo principatu dignitatem, tueatur, & in omni tempore & actione, be-
neuolentiam. Hæc enim sita sunt in ingenio: posse autem & ualere, in fortu-
na. illam igitur mansisse apud me, omnino inuenietis: idq; ita considerate.
Num, cum dedendum postularent: cum ad Amphictyones citarent: cum
minitarentur: cum pollicitarentur: cum execrabiles istos, tanquam bestias
in me immitterent, unquam ego meam in uos beneuolentiam abieci? Nam
ab initio statim rectam & ueram gerendæ reipub. uiam sum ingressus: ho-
nores, principatus, gloriam patriæ colere, augere, in his uiuere institui.
Non ob aliorum ego successus hilaris & exultans in foro circumeo, dex-
tram protendens, & rem bene gestam nuncians, & gratulans ijs quos illuc
renunciaturos existimem. bona autem reipublicæ nostræ cum horrore au-
dio, & gemens, & demisso capite in terram, ut isti impij, qui & ciuitatẽ ca-
uillantur (quasi non semetipsos cauillentur, cum id faciunt?) & aliò spe-
ctant, & alterius res prosperas cum Græcorum cladibus coniunctas, lau-
dant, & ut eæ perpetuò durent, elaborandum esse dicunt. Ne uerò, ne, ó
dij immortales, quisquã ista uestrum annuat, sed in primis istis etiã melio-
rem mentem atq; animum date. Sin omnino ita sunt insanabiles:
& eos ad internecionem funditus terra mariq; delete:
& nobis ceteris, quamprimùm impendentibus
terroribus ademptis, salutem cum secu-
ritate concedite.

LIBANII

LIBANII ARGUMENTVM ORATIONIS DE
falsa legatione.

Aeschines homo Atheniensis fuit, Atrometi filius & Glaucothææ, utriusq; obscuri, ut ait Demosthenes. illum enim literis docendis, hanc lustrando, & sacra quædam friuola peragendo, uictum quærîtasse dicit. Quin ipsum etiam Aeschinem traditum est, & tragicum fuisse histrionem, & scribam ciuitatis, quod uile ministerium habebatur. Sed in oratorum tandem numerum uenit, & legationem de pace ad Philippum obiit. Belligerantes enim Athenienses cum Philippo de Amphipoli, & ut ipsi multas clades accipientes, sic nihil memorabile gerentes, decreuerunt legatos ad Philippum de pace mittere: & mittunt legatos decem numero, inter quos Aeschines & Demosthenes fuerunt. Cum autem accepisset Philippus pacis conditiones, rursus in eundem secundò legationem obeunt, ut iusurandum de pace detur. In his negocijs tria Demosthenes obiicit Aeschini: cum Philocrati scedam & noxiam suadenti & decernenti pacem, patrocinaum esse: tempus triuuisse, unde contigerit ut res Thraciæ periret: Atheniensibus falsa renunciaisse, unde factum sit ut Phocenses deleterentur. Dixit enim, inquit, Philippum nõ euersurum Phocenses: & uos, ei fide habita, hominibus opem non tulistis. Asserit autem hæc omnia mercede & largitionibus adductum, maliciose fecisse. Status est de facto, & coniecturalis, sed inimicitia extitisse dicuntur propter Timarchum Demosthenis amicum, quem in ordinem coegerat Aeschines, improbæ uitæ accusatum, propterea quòd ad Pittalacum *gallinariū, ut ait, ingrederetur homo formosus, ad spectandas *gallorum pugnas, & flagitiosa tum faceret, tum pateretur.

ὄρνιθιαν.
ὄρνιθιας.

ALIUD ARGUMENTVM INCERTI AVTORIS IN
eandem orationem.

Bellum inter Philippum & Athenienses longum intercesserat, ex quo ille pactis & conuentis uiolatis, Amphipolum ab Olynthijs acceperat, quæ erat urbis Atheniensis possessio, & Olynthijs parebat: quo etiam socij tempore defecerant. Flagrabat & aliud bellum Phocensium cum Thessalis & Thebanis: cum Thessalis, propter templum Delphicum: cum Thebanis, propter Orchomenum & Coroneã. Constat enim ex historia, eos & his eripuisse duas illas urbes ipsius finitimas, & Thessalis depulsis, Amphictyoniam occupasse, quòd Delphi cum templum in media Phocide esset situm. Cum autem longo tempore bellum inter se gessissent Athenienses et Philippus, ac tandem utriq; pacem facere uellent, sed eius petendæ facere initium utriq; turpe ducerent: Aristodemus & Neoptolemus actores tragicædiarum, quibus propter artem quocunq; impune ire licebat, atq; etiam ad hostes: profecti in Macedoniam, artem suam ostentauerunt, adeoq; humaniter à Philippo sunt accepti, ut præter cæteras pecunias, alia quoq; de suo eis largiretur: & cum fore sentiret, ut ad se legatos mitterent Phocenses, & Thessali & Thebani, uoluit Athenienses decipere: eaq; causa arrepta Philippus, cum dimitteret Aristodenum & Neoptolemum, eis dicit, se amicum esse Atheniensibus. Rursus contigit, ut tale quiddam accideret: Phrynon quidam Atheniensis, regressus Olympia, siue à certamine, siue à spectaculo, captus est à quibusdam Philippi militibus in festo, & spoliatus omni pecunia. Is reuersus Athenas, precatur Athenienses, ut se legatum decernant: quò profectus ad Philippum, reciperet ea quibus esset spoliatus. Assensere Athenienses, atq; eum & Ctesiphontem decreuerunt. Quos in Macedoniam profectos, Philippus humaniter accepit, neq; solum per milites erepta reddidit, sed et alia de suo est largitus: & factū excusauit, ignorasse milites, eo tempore fuisse festiuitatem. & rursus his item dixit, se esse amicum Atheniensibus. Qui in Atticam reuersi, eadē quæ alteri nunciarunt. His auditis Athenienses certò comperire uoluerunt, an re uera pacem agere uellet Philippus. Itaq; decem legatos decernunt. Sunt autem hi: Ctesiphon, Aristodemus, Iatrocles, Cimon, Nausicles, Dercyllus, Phrynon, Philocrates, Aeschines, Demosthenes. Eos igitur mittunt in Macedoniam, cognituri, an re uera pacem uellet agere Philippus: & si uerum esset, ut secum adducerent legatos, qui iusurandum acciperent. Regressi decem legati, quorum unus fuit & Demosthenes, adduxerunt à Philippo tres legatos, Antipatrum, Parmenionem, & Eurlochum, exacturos iusurandum. Cum autem conuocarentur socij Atheniensium ad dandum iusurandum, & mora intercederet: intelligens Demosthenes Philippi ingenium semper aliquid subigentis & grassantis, suadet Atheniensibus, ut celeriter dent iusurandum, etiam non præsentem Cerfobleptem: Nobis, inquit, in Thraciã abeuntibus iusurandum dabit Cerfobleptes. Sciendum autem est, Demosthenem in *se cundã legatione non abiisse tali de causa: profectus in prima legatione, inuenit quosdam Athenienses in Macedonia captiuos, & pollicetur, se illos sua pecunia redempturum: id quod nisi in persona legati, facere non poterat. Iusserat autem nauim abire legatos, quò celeriter iter conficerent, & ubicunq; Philippum esse audirent, eò proficiscerentur, & illic iusurandum exigerent. Illi uerò non paruerunt, sed pedestri itinere abierunt: & cum in Macedoniam peruenissent, tres totos menses desederunt, donec multis Atheniensium oppidis subactis, Philippus reuerteretur, atq; inter alia, ipso etiã Cerfoblepte capto. Ac ne reuersus quidẽ statim dedit iusuradũ, sed distulit, dum expeditionem contra Phocenses instruxisset, etsi ij legatos ad eum de bello deponendo miserant.

Occasio pacis
inter Philip-
pum & Athe-
nienses.

Cerfobleptes
exclusus scẽ-
dere.

Fortasse tertia
legendum.
Demosthe-
nes cur secun-
dum legatus
non ierit.

Gg

Cum

Cum autem contra Phocenses proficisceretur, non in fano, uti fieri par erat, sed in caupona iusurandum dedit, in hæc uerba: Pacem facio cum Atheniensibus, & Atheniensium socijs, Alensibus & Phocensibus exceptis, quod Alenses hostes essent Pharsalijs, suis amicis: cum Phocensibus autem se pacem facere negabat, quod fanum Delphicum impiè uiolassent. Secunda igitur legatione in Atticam reuersa, Demosthenes controuersiam mouet, decreta Philippi non placere sibi dicentis. Aeschines respondet, ea dixisse Philippum aperte: sibi uerò in aurem insusurrasse, se Alenses & Phocenses excepisse, ne re animaduersa Thebani sibi cauerent, quos inuasurus & perditurus, hos conseruaturus esset. Athenienses de sententia Aeschinis, tertiam legationem decreuerunt, cognitari, an Philippus staret pollicitationibus Aeschinis. Demosthenes & legationem eiurauit, & se negauit quicquam cum legatione rei habiturum, siue ea bene, siue malè obiretur. Tum ueritus Aeschines, ne manens domi Demosthenes, persuaderet populo, ut Phocensibus auxilium mitteret, simulat, ut ait Demosthenes, se ægrotare. uenit frater eius Eunomus, adducto que medico, iurat ægrotare Aeschinem. sic ipsum Eunomum, Aeschinis loco, populus legatum creat. Qui legati cum abiissent, ut in Eubœam peruenerunt, audire Phocenses euersos esse à Philippo, & cum dedecore redierunt. Reuersa tertia legatione in Atticam, Aeschines suapte autoritate legatus abiit ad Philippum, ut ait Demosthenes. Sciendum autem est, post legationem singulos legatos rationem reddidisse. Ac primi legati tam præclare suam probauerunt innocentiam, ut Demosthenes eos decreto ad prandium inuitari iusserit. Moris enim erat, ut legati, re bene gesta, conuiuio publico exciperentur. Quidam dubitant cur eos Demosthenes, si scierit fuisse proditores, ad publicum inuitari prandium curarit: Ad quod respondemus, eum à prandio propositum eorum animaduertisse. Ex posteriore autem legatione solus Demosthenes rationem reddidit, quam & Aeschine reddituro, Timarchus & Demosthenes eum accusare instituerunt: postulat Aeschines, ut inquisitio fiat: facta inquisitione, ostendit Timarchum profuituisse pudicitiam, et eum eiicit. Lege enim cauebatur, ne quis impudicus rempublicam administraret. Deinde aggreditur Demosthenes Aeschinem, accusat. Quidam etiam quærent, cur hic tertiæ legationis meminerit? Respondemus, eum triennio post dictam diem, causam egisse in iudicio. Missa enim posteriore legatione, Athenienses, cognito Phocensium excidio, ex agris in urbem sua comportant, & in magno sunt tumultu. Triennio post ingressus Demosthenes Aeschinem accusare, duo ei crimina obiicit, interitum Phocensium, & accepta munera. Sciendum autem est, præcipuum esse crimen interitum Phocensium, ad cuius probationem altera quaestio incidit, propter pecuniam Aeschinem id esse ausum: ut probetur prius crimen de Phocensibus, argumento sunt, inquit, illa comparata & instructa esse. Per quæ simul etiam tollit Aeschinis colorem, ad ignorationem et deprecationem cõfugientis, atq; argumentorū alia ex prætermisissis, alia ex factis petit: quod suffragatus fuerit Philocrati, pacem sine Phocensibus decernenti: quod non exegerit iusurandum à Thebalis Philippi socijs, qui non militassent contra Phocenses, si iusurandum dedissent: quod spacium Philippo præbuerit instruendæ contra Phocenses expeditionis: commoratum enim fuisse de industria, & consumpsisse tempus, ne missa classe populus Pylas clauderet: quod deceperit populum data opera, duplici spe: una, fore ut Thebani perderentur: altera, ut Phocenses conseruarentur, ne spacium daretur de incolumitate Phocensium deliberandi, cum dixisset, fidem habendam esse Philippo, qui se illos in gratiam nostræ urbis conseruaturum promississet. Ac prioris quaestionis hæc argumenta sunt: posterioris autem de largitionibus, dum ostendit, accepisse Aeschinem pecuniam, hæc argumenta, quorum item alia è prætermisissis petita sunt, alia è factis. Non odit Philippum, inquit, quamquam ab eo deceptus, ut ait: Patrocinatus est Philippo, ut Amphictyos fieret, cum ea de re legationem huc mississent Amphictyones: perpetua consuetudine Philocratis uititur, corrupti largitionibus: postulatus ad dicendum testimonium, cum Hyperides Philocratem detulisset, quamquam præsens, os non aperuit: creatus legatus in Phocidem ad Philippum de pollicitationibus, ægrotare se simulauit: captis Phocensibus post eiurationem, ultro sine autoritate publica est profectus, quo etiam tempore cauere eum oportebat. Hæc argumenta sunt secundæ orationis. Inter ea autem firmissimum est, quoq; maxime nititur, promissio & pollicitatio Aeschinis de Thebanis & Phocensibus. Argumentum orationis coniecturale est, neq; enim crimina fatetur Aeschines, sed omnino negat. Causæ genus alij simplex putant, & copiosam in eo, ut reuera sit, concurrisse materiam: alij simul confirmari duo crimina statuunt, unum Phocense, alterum Thracense. Menander autem, incidetia uocat. Exordium sumptum est à calumnia. Dum enim aduersarium, timidum & supplicem facit, indicat eum causa parum esse fretum. Simul etiam ad odium cõcitandum ea sententia pertinere potest,

DEMOSTHE

ὅτε ἰὺ φιλᾶ
ξασαὶ αὐδ' ἴ
ἰχλῶ.

DEMOSTHENIS DE FALSA LEGATIONE ORATIO, HIERONYMO

Vuolfio interprete.

Quanta in hoc iudicio, Athenienses, contentione utantur aduersarij, quibus prehensionibus, ferè omnes uos arbitror animaduertisse, cum paulo antè uideritis quosdã, dum sortiremini, facessere negocium & supplicare uobis. Petam autem à uobis omnibus ea quæ etiam non rogantibus præstari est æquum: ut neq; gratiam ullam, neq; uirum pluris faciatis, quàm equitatem & iusiurandum, quo unusquisq; uestrum dato huc est ingressus: uel hac de causa, quòd hoc è re uestra est & totius ciuitatis: aduocatorum autem istæ intercessionès & studia, propter priuata emolumèta suscipiuntur, ad quæ prohibenda legum autoritate conuenistis: non, ut ea iniquis hominibus confirmaretis. Ac alios quidem qui recto proposito ad rem publicam accedunt, etiam si rationem reddiderunt, semper tamen ultrò ad respondendum paratos, Aeschinem autem istum longè aliter animatū esse uideo. Priusquàm enim ad uos ingrederetur, & actorum suorum rationem redderet, alterum eorum qui rationes postulabāt, sustulit; alijs, obambulans minitatur, & iniquissimā omnium cōsuetudinem, & uobis perniciosissimā, inuehit in ciuitatem. Si enim is qui aliquid publicū gessit & procurauit, sui terrore, & nō æquitate efficiet, ne ab aliquo accusetur: omnis uobis eripietur autoritas. Ac me quidem probaturum, multa istum & grauius scelera designasse, & extremo supplicio esse dignum, confido, & omnino persuasum habeo. Quid autem, etiam in hac persuasione formidem, dicam apud uos, & non dissimulabo: Mihi uidentur causæ omnes quæ apud uos aguntur, non minus, Athenienses, temporum esse, quàm negociorum, & quia multum temporis post legationem intercessit, metuo ne id obliuionem aliquam, aut consuetudinem uobis attulerit iniuriarum. Sed tamen, quem admodum etiam sic & intellecturi quæ æqua sunt, & pronuntiaturi nunc uideamini, id uobis dicam: si uobiscum ipsi consideretis iudices, & reputetis, quarum rerum ciuitatē à legato rationem repetere oporteat: Primum eorum quæ renunciauit: secundo loco, eorum quæ persuasit: tertio, eorum quæ uos ei mandastis: post hæc, temporum, & his omnibus transactis, incorruptè nec ne ea facta sint omnia. Cur tandem horum? quòd ex renunciationibus, rectè uobis deliberare de rebus licet: quæ si ueræ fuerint, ea quæ decuerint, statuetis: sin non tales, contraria. Legatorum autem consilia ueriora esse putatis. Auditis enim eos, ut gnaros earum rerum, de quibus misi sunt. Nequaquam igitur decet conuinci legatum, dati uobis ullius futilis & perniciosi cōsiliij. Iam quæ illum dicere aut agere iussistis, & nominatim decreuistis esse faciendæ: ea conuenit esse procurata. Esto: temporum autem quamobrem? quia sæpe usu uenit Athenienses, ut multarum rerum & magnarum occasio paulo momento temporis concludatur: quã si quis ultrò aduersarijs condonarit & prodiderit, etiam si omnia conetur, nunquàm poterit recipere. An uerò gratis, nec ne: quòd inde accipere, unde reipublicam damnum detur, omnes, satis scio, & indignum esse fateamini, & grauius

Postulat ut æquitatis, nō improbitatis aduersariorū, rationem habeat iudices.

Aeschinis uolentiam exagitat.

Occupatio. Non quia ueteres iniuria, iudeo minus grauius ferendæ.

Docilitatē captat distributione de legati officio.

1 Renunciata.

2 Suasa.

3 Mandata.

4 Tempora.

5 Integritas.

Gg 2 uindican-

uindicandum. Ac legislator quidem hoc non distinxit, sed simpliciter atque feuerè uetuit accipere munera: existimans, ut mihi uideatur, eum qui semel acceperit, & largitionibus sit corruptus, non iam constantè manere iudicem publicorū commodorū. Quod si ostendero & perspicuè probaro, Aeschines istum & nihil ueri renunciaſſe, & obſtitiffiſſe populo, ne uerū ex me audiret, & utilibus maximè contraria ſuaſiſſe uobis, & nihil eorum quæ mandaueratis in legatione feciſſe, & conſumpſiſſe tempora in quibus multarum & magnarū rerum occaſiones reip. perierunt, & propter hæc omnia, munera & mercedes accepiſſe cum Philocrate: condemnate eum, & ut factis eius dignū eſt, mulctate: ſi hæc non ostendero, aut non oſtēdero omnia, & me improbū ducite, & iſtum abſoluite. Quancūq; autem multa & grauiā præter hæc etiā alia in eò accuſare poſſem, Athenienſes, ob quæ nemo non eum iurè oderit, tamen ante omnia uos quæ dicturus ſum (licet id, ut ſatis ſcio, plerique ueſtrū meminerunt) cōmonſtraciam, in quem reip. gradū Aeschines ſe primū collocarit, & quales cōſiones contra Philippū ſibi habendas eſſe cenſuerit: ut ſciatis eum ſuis actis, & primis cōſionibus, maximè de acceptis muneribus poſſe conuinci. Primus igitur hic eſt Athenienſiū, qui animaduertit Philippum (ut tum pro concione aſſerebat) inſidiari Græcis, & corrumpere magiſtratum quorſdam in Arcadia, & adhibito Iſchandro Neoptolemi ſecundano actore, retulerit ad ſenatum, retulerit ad populum his de rebus, & ſuaſerit uobis quocūq; terrarum legatos eſſe mittendos, qui Græcos huc cōuocarent, de bello Philippico deliberaturos: & poſtea reuerſus ex Arcadia, præclaras illas & lōgas orationes recensuerit, quas maxima hominum frequentia Megalopoli aduerſus Hieronymum Philippi deſenſorem, habuiſſe pro uobis ſe aſſerebat: & commemorari, quantis iniurijs omnem Græciam, non ſuas tantum patrias largitionū audi & pecuniam à Philippo accipientes, afficerent. Poſtea quā igitur ea tum iſto adminiſtrante, & tale de ſe ſpecimen præbente, uobis ad Philippū legatos mittere perſuaſum eſt, ab Ariſtodemō, & Neoptolemo & Cteſiphonte, & cæteris nihil ſani ex Macedonia renunciantibus: eorum legatorū & iſte fit unus, non qui ueſtra uenderet, aut qui Philippo fidem haberet, ſed qui cæteros cuſtodiret. Nam propter orationes antè habitas, & Philippi odiū, ſic de eo non ab re omnes ſentiebatis. Deinde mecum congreſſus paciſcitur, ſe cōmuniter legationem obiturum, & ut ſacrilegum & impudentē Philocratem uterque caueremus, multū hortatur. ac, donec huc rediſſemus à prima legatione, equidem Athenienſes nō animaduerti, corruptum eſſe eum, & ſemetipſum uēdidiffiſſe. Præter enim cætera, quæ (ut recensui) prius dixerat, ſurgens pridie cōſionis, qua de pace deliberabatis, principio uſus eſt: quod ego uerbis etiā (ut opinor) iſdem, quæ ille dixit, apud uos commemorabo: Si multū & diu meditatſus eſſet Philocrates, quo pacto optimè aduerſaretur Athenienſes, nihil eum melius fuiſſe reperturum arbitror talibus decretis. Ego uerò pacē iſtam, dum unus Athenienſis ſuper fuerit, nunquam ciuitati ſuaſerim eſſe faciendam. Pacem tamen faciendam eſſe dico. Talia loquebatur breuiter & moderatè. Qui uerò pridie hæc dixerat, audientibus uobis omnibus, poſtridiè cū pax cōfirmanda erat, me

fociorum

Propoſitio
tius orationis.

Narratio, qua
preparatur
auditor.

1 Aeschines
principio ad-
uerſatus Phi-
lippo.

2 Aeschines
legatus ad Phi-
lippum.

3 Aeschines
concio de pace
prior.

πὸλα fortas-
ſe, id eſt reip.

sociorū decretum defendente, & id agente, ut pax iusta & æqua fieret: uobisq; ita sentientibus, & nec uocem spurcissimi Philocratis audire uolentibus: surgit ad concionandum, illiq; patrocinator, uerbis, o dij immortales, multis mortibus uindicandis: neq; maiorum uobis mentionem esse faciendam, neque eos qui triumphos & naualia prælia prædicarent, tolerandos: se' que lege lata decreturum, ne cui Græcorum opem ferretis, qui non prior uobis opem tulisset. Atque hæc detestabilis iste & impudens dicere audebat, astantibus legatis & audientibus, quos è Græcia tum conuocaueratis de istius cōsilio cum se nondum uendidisset. Quemadmodū igitur Athenienses iterum à uobis delectus ad iusiurandum exigendum, & tempora consumpserit, & omnia reip. negocia corruperit, & quæ mihi ea prohibere cupienti contentiones cum eo fuerint, statim audietis: sed postquā ab ea legatione propter exigendum iusiurandum suscepta, reuersi sumus, ad quam hæc rationum relationes pertinēt, & neq; paruum neq; magnum quicquam eorum reperimus, quæ, cum pacem faceretis, dicta & expectata fuerant, sed in omnibus decepti eramus. cumq; isti rursus alia uēdidissent, & contra ipsum decretum legationem obijissent: accessimus ad senatum. Et horum quæ dicam, multi sunt conscij. Curia enim referta erat plebeijs hominibus. Ego uerò progressus in medium, omnem ueritatem senatui renunciaui, & istos accusaui, & enumerauī à prima illa spe, quam Ctesiphon & Aristodemus uobis renunciarant: & postea cum pacem fecissetis, quæ ille pro concione dixisset, & quò perduxissent rempublicam, & de ijs quæ restabant (ea uerò erant Phocenses & Pylæ) suasi, ea ne amitteretis, ne' ue in eandem fraudem incideretis, ne' ue alia ex alia spe suspensi & pollicitationibus, in extremum res discrimen adduci pateremini. Atque hæc senatui persuasi. Cum uerò concio conuenisset, & ad uos uerba facienda essent, progressus Aeschines iste primus omnium nostrū (obtestor autem uos per louem & deos, date operam, ut unā mecum memoriæ infigatis, si uera dixerō. Ea enim demum sunt, quæ omnia negocia uestra corruerunt & perdiderunt) longissimè abfuit, ut renunciaret aliquid in legatione actum, aut ut de ijs quæ in senatu dicta essent, si me fortè uera dicere dubitabat, ullam in cœtu populi mentionem faceret: sed eam orationem habuit, & tot tantis' que bonis refertam, ut uniuersos uos in suam sententiam pertraxerit. Aiebat enim se uenire, ac persuasisse Philippo omnia, quæ essent utilia reipublicæ, & in Amphictyonica causa, & in cæteris uniuersis, & prolixam uobis orationem recensebat, quam se contra Thebanos apud Philippum habuisse diceret: & capita uobis referebat: & commemorabat, se id sua effecisse legatione, ut intra biduum, aut triduum, si domi maneretis, & non moueretis bellum, neque uobis ipsi negocium faceretur, audituri essetis, & Thebas solas absque reliqua Bœotia obsideri, & Thespias atque Plataeas instaurari, & Apollini pecuniam solui, non à Phocensibus, sed à Thebanis, qui occupationem templi suassissent. Se enim docuisse Philippum, nihilo deliquisse minus eos qui consilium dedissent, quàm qui manus intulissent. Propterea' que se proscriptum esse à Thebanis. Quin audiuisse se & Eubœensium quosdam

4 Cōcio Aeschinis de pace posterior.

5 Aeschinis mēdacia et pollicitationes in concione.

Gg 3 territos

territos & perturbatos propter coniunctionem inter Philippū & remp. initam, qui in hanc sententiam uerba fecissent: Non præterit nos, o legati, quibus cōditionibus pacem feceritis cum Philippo, neq; ignoramus, uos illi dedisse Amphipolim: Philippum autem promississe, traditurum se uobis Eubœam. Atq; aliud etiam se procurasse. sed nondum id uelle dicere. Quosdam enim è collegis iam inuidere sibi. Sic autē obscure & rectē Oropum innuebat. Cum uerò propter hæc celebraretur, atq; uideretur & orator esse optimus, & uir admirabilis, descendit magna cum maiestate. Ego uerò ut surrexi, & ea ignorare me dixi, & eorū aliquid dicere sum conatus, quæ ad senatum retuleram: ibi alter hinc, alter illinc assistens iste & Philocrates, clamitare, inturbare, me tandem subsannare: uos ridere, & neq; audire uelle, neq; credere, alia quàm quæ iste renunciarat. atq; (ita me dñ bene ament) haud ab re uobis id accidere uidebatur. Quis enim tanta & tot oblatum iri bona existimans, ferret aliquem qui aut ea nulla fore diceret, aut acta istorum accusaret? Nam cætera omnia nimirum tum minoris erant, præ excitatis expectationibus, & spe: qui refragabantur, obturbare sine causa, & obtrectare uidebantur: illa perquam admirabiliter atq; utiliter confecta esse putabantur ciuitati. Qua igitur gratia uobis hæc primò nunc in memoriam redegi, & recēsi has orationes: Vna de causa, eacq; maxima & prima, ut nemo uestrūm si quid me dicentem audierit, & acta accusantem, idq; ei iniquum & importunum esse uideatur: cur tum illa non dixerim in re præsentī, & uos docuerim, demiretur: sed pollicitationes istorum meminere, quibus, singulis temporibus utentes, dicendi facultate alios excludebant, & renunciationem istius præclaram illam: ut sciatis, præter cætera omnia, etiam hanc ab illo uobis factam esse iniuriam, quod uerū statim & cum opus erat, audire prohibiti estis, spe & fucis & pollicitationibus decepti. Primū igitur hac, & ea potissimū, qua dixi, gratia, hæc commemorauī. Deinde, quadam & hac nihilo minore de causa, ut eius, antequam corrumperetur largitionibus, institutum in republ. recordati, q̄ id munitum fuerit, quanquam Philippo diffidens: secutam post repente si dem & amicitiam consideretis. Deinde si euenerunt ea quæ iste uobis renunciauit, & acta præclara fuerunt: ut propter ueritatem & reipub. utilitatem esse facta existimetis. Sin omnia cōtrā quàm iste dixit, acta sunt, & multum dedecoris et magna reipub. pericula attulerunt, propter sordes istius & ueritatem ab eo pecunia uenditam, ut mutatum eum esse uideatis. Dicam autem (quādo huc prouecta est oratio) primū omnium, quo pacto uobis Phocense negocium eripuerint. Ne uerò quisquā uestrūm, iudices, magnitudinem rerum intuens, accusationes & crimina maiora esse putet, quàm pro istius autoritate: sed illud spectate, si quemcunque uos illi munerī præfecissetis, & oblatas occasiones eius fidei mandassetis: illum etiam, si istius exemplo, uoluisset opera sua locata hostibus, uos decipere, & fraude circumuenire, eadem quæ & istum excitare mala potuisse. Non enim, si uos leuibus sæpe hominibus publica mandatis negocia, res etiā leues sunt, quæ honori ciuitatis nostræ ab alijs deferunt. neq; multis uerbis est opus. Sic etiam Phocenses Philippus sanè perdidit, sed isti ei adiutores fuerunt.

Hoc igitur

Demosthenes
explosus.

Cupiditas mē
ti tenebras of-
fundit.

Conclusio hu-
ius narratio-
nis, cum occu-
patione, cur
nunc demum
Aeschinis acta
commemoret.
1. Ne uideatur
post tēpus ac-
cusare.

2. Ut appareat
mutatum esse
Aeschinem.

Præcipuum to-
tius orationis
caput, de inte-
ritu Phocen-
sium.

Occupatio.
Aeschinem
quantūuis ho-
minem uilem,
autoritate pu-
blica instru-
ctum, magnæ
calamitatis au-
torem esse po-
tuisse.

Hoc igitur considerandum & uidentum est, utrum, quatenus Phocensium salus à legatione pendebat, eatenus isti corruperint, & perdiderint omnia: non quasi iste per se perdere Phocenses potuisset. Vnde: sed da mihi senatusconsultum, quod me referente factum est, & testimonium eius qui tum id fecit: ut sciatis & me non tum tacuisse, nunc ab actis me mouere, sed statim accusasse, & præuidisse futura: & senatum, qui ex me audire uerum prohibitus non fuit, neque laudasse istos, neque in curiam uocare dignatum fuisse. Atqui id ab urbe condita ullis accidisse legatis, nemo meminit: ne Timagoræ quidem, quem capitis damnauit populus, sed istis hæc acciderunt. Recita primò testimonium, deinde senatusconsultum. TESTIMONIUM. SENATVSCONSULTVM. Hic neq; laus, neque inuitatio legatorum in curiam à senatu, continetur: si iste contineri ait, ostendat atque exhibeat, & ego descendam. Sed non continentur. Quòd si omnes eadem in legatione egissemus, iurè neminem laudasset senatus. Reuera enim uituperanda essent acta omnium. Sin alij bona fide rem gesserunt, alij contra, satis apparet propter improborum scelera, etiam bonos uiros eandem ignominiam subiisse. Quo pacto igitur facile cognoscetis omnes, quis nam improbus ille sit? In memoriam ipsi reuocate uobis, quis nam ille sit, qui ab initio acta accusarit? perspicuum enim est, fonti satis fuisse futurum tacere: & præsentis eluso tempore, non amplius actorum reddere rationem. Qui autem nullius culpæ sibi conscius erat, is si siluisset, facinorum & scelerum socius fuisse uideretur. Ego igitur is ab initio fui, qui istos accusarim: istorum uerò me nemo. Ac senatus illa quidem iam decreuerat: concione autem conuocata, & Philippo iam intra Pylas progresso (primum enim id fuit omnium scelerum, quòd Philippum ijs negocijs præfecerant, & cum primum nobis negocia cognoscenda essent, deinde consultandum: post, quod uisum esset, agendum: ut simul uos & audiretis, & ille adesset, & nec quid fieri oporteret, dici facile posset) id quidem senatusconsultum populo nemo legit, neque audiuit populus: sed iste surrexit, & ea prædicauit, quæ modò uobis exposui, multa & ingentia bona, quæ se persuasisse Philippo, atque afferre iactabat, propterea que se proscriptum esse à Thebanis. Proinde uos primùm attoniti præsentia Philippi, & istis irascentes, qui non antè indicassent, aliquanto mitiores fiebatis, quòd omnia uos consecuturos quæ uelletis, sperabatis, nec uocem audire meam, aut cuiusquam alterius uolebatis. Post hæc recitabantur missæ à Philippo literæ, quas iste scripserat, commoratus post nos, quæ palàm & apertè nihil erant aliud, quàm defensio scelerum, quæ isti perpetrarant. Nam & hoc inest, se prohibuisse illos in urbes ituros, & iusiurandum exacturos: & se, ut adiumento essent in reconciliandis Alensibus & Pharsalijs, eos detinuisse, denique omnia istorum peccata in se transfert, & sibi adscribit. Sed Phocensium aut Thespensium, aut eorum quæ iste nunciarat apud uos, nulla uel minima mentio. Neque hoc fortè fortuna ita factum est, sed quarum rerum uobis pœnæ sumendæ erant ab istis, qui nihil fecerant aut administrarant eorum quæ senatusconsulto iusseratis, earum ille cul-

Legati à senatu in curiam non inuitati.

Alia occupatio, qua acta sua ab actis legatorum segregat.

Legati accusati à Demosthene, Philippi literis excusati.

Refutatio &
exagitatio li-
terarum Phi-
lippi.

Totam impo-
sturā Aesch-
ini acceptā se-
rendā, nō De-
mostheni.

Demosthenes
Aeschini ad-
uersatus.

ille culpā in se trāsfert, seque in causa fuisse affirmat: quem uos punire scilicet non possētis. Quæ autē ille fraude obtinere & pręripere ciuitati uoluit, iste renunciauit, ut neque accusare, neque postea queri quicquid de Philippo possētis, cum ea nec in literis illius, nec orationib. usquā continerentur. Age recita eis ipsas literas: quas ut iste scripsit, sic ille misit: & cōsiderate, an ad eū illa modū se habeant, quem ego exposui. Recita. LITERAE. Auditis Athenienses literas, quā pręclaræ sint & humanæ? De Thebanis autem & Phocensibus, aut alijs, ne tantillum quidem. In ijs igitur nihil profusus æqui & boni continetur, idque uos ipsi statim perspiciētis. Nam & Aelenses, quorum reconciliandi gratia se istos detinuisse dicit, eam conciliationem experti sunt, ut extorres sint facti, & urbs eorum sit euerfa. Captiuos autem, is qui dispiciebat quo pacto uobis gratificaretur: missos facere ne in mentem quidem sibi uenisse profitetur. Sepe autem testatum uobis est, idque publicē, me attulisse talentum, & ad eos redimendos profectum esse, quod testimonium nunc etiam audietis. Quapropter ut iste laudem illam mihi eriperet, etiam id ut inscriberet, Philippo persuasit. Quod igitur maximum est omnium, qui priorib. literis per nos allatis, inscripserat, se aperte etiā fuisse scripturū quantis beneficijs uos affecturus esset, si sciret, societate etiam secum initū iri: is inita societate, scire se negat, tum qua re uobis gratificet, tum id quod ipse promisit: quod utique nosset, si fucū uobis nō fecisset. Verūm ut eum hæc scripsisse constet, cape priores literas, atque ex illis id ipsum recita: ab hoc initio. Recita. EX LITERIS. Ante pacem igitur impetratam, si etiam societas secum iniretur, se scripturum promittebat, quantis rempublicam beneficijs affecturus esset: postquam autem utrunque obtinuit, ignorare se dicit qua uobis re gratificetur. Cum uero uos ea facturos dicatis, quæ ei nec pudenda, nec ignominiosa sint, ad has excusationes confugiendo, etsi sanè & ipse dixerit aliquid, & uos adducamini ad pollicendum, receptum sibi relinquit. Hæc igitur & alia multa eo tempore statim in re præsentī coargui potuerunt, uosque edoceri, & cauere, ne rerum gerendarum occasiones amitteretis, nisi Thespiæ & Plateæ & Thebanis sine mora infligendum supplicium, ueritatem uobis eripuisset. Atqui ea si tantum audienda fuissent, & uerba danda ciuitati, rectè dicta essent. Sin reuera gerenda & præstanda, taceri expediebat. Nam si in eo res iam erant, ut nec sentientes Thebani quicquam proficerent: cur factæ non sunt? Sin propterea sunt impeditæ, quod illi præsenferant, quis enunciauit? nonne iste? sed illa Philippus neque instituit, aut uoluit: neque sperauit iste. Proinde enunciationis eum crimine libero: sed fucū illis uerbis fieri uobis oportuit, & id effici, ne uerum ex me audire uelletis: & ut domi maneretis, & tale scitum iuberetur, quo Phocenses interituri essent. eò pertinebant illæ deliciae, hinc erant illæ conciones. Ego uero cum tanta & talia illum pollicerī tum audirem, & mentiri compertum haberem: idque unde, dicam uobis. Primum ex eo, cum Philippus iusiurandum de pace daturus esset, quod Phocenses ab istis exclusos esse fœdere apparebat, quod taceri & omitti conueniebat: si futurum erat ut conseruarentur. Deinde quod neque Philippi legati id dicebant, neque literæ Philippi, sed iste: hinc igitur

igitur coniecturam capiens surrexi & prodij, daturus operam ut refragarer: ut autem audire nolebatis, quicui, tantum duntaxat testatus (atque obsecro uos per deos, ut in memoriam reuocetis) me eorum consiliorum neque gnarum esse, neque socium: & addidi, me nec expectare. Ut autem uos illud uerbum nec expectandi, aegre ferebatis: facite, inquam, Athenienses, si quid istorum factum fuerit, ut istos laudetis & ornatis, & coronis donetis: me uero non. Sed si quid secus acciderit, istis irascimini: ego uero cedo. Non nunc, subiicit Aeschines iste, non nunc cede, sed uide ne tunc tibi uendices. Ita fiet, inquam, nisi uelim esse iniurius. At Philocrates, post illum surgens, ualde insolenter, Nil mirum, inquit, est Athenienses, non eadem uideri mihi & Demostheni, nam is quidem aquam, ego uero uinum bibo. Ibi uos ridebatis. Iam decretum considerate Athenienses, quod postea scribendum curauit Philocrates. Hic enim orationis ordo perquam opportunus est. At si quis tempora computarit, quibus scriptum fuit, & pollicitationes quas iste tum afferbat, constabit eos nihil fecisse aliud, quam tradidisse Philippo & Thebanis Phocenses, tantum non manibus post tergum religatis. Recita decretum. **DECRETUM.** Videtis Athenienses, decretum quantis laudibus & benignitate uerborum sit refertum: & pax eadem, inquit, esto quae Philippo, etiam liberis eius, & societas: & laudetur Philippus, quod pollicetur se facturum ea quae aequa sint. Verum nihil ille quidem pollicitus fuerat: sed tantum aberat a pollicendo, ut se ignorare diceret, qua re uobis gratificaretur. Iste autem pro eo loquebatur, & pollicebatur. Philocrates igitur uos in istius uerba propensos nactus, illud inscribit decreto. Quod nisi fecerint Phocenses ea quae deceant, nec Amphictyonibus templum tradiderint: populum Atheniensem auxilia missurum contra eos, per quos stet, quominus ea fiant. Itaque Athenienses, uobis domi manentibus, & non egressis, & regressis Lacedaemonijs fraude animaduersa, & nemine alio Amphictyonum praesente, praeter Thessalos & Thebanos: minima cum offensione, & moderatione summa scripsit, templum illis esse tradendum, cum tradendum esse scripsisset Amphictyonibus, quibus neque enim erant ibi alij, quam Thebani & Thessali. Sed neque conuocari iussit Amphictyones, neque differri, dum conuenissent: neque Proxenum ferre opem Phocensibus, neque educere exercitum Athenienses, neque tale quicquam. Quin & literas misit Philippus binas, quae uocabant uos, non ut exiretis: nequaquam, neque enim spacium sustulisset, quo exire potuissetis, & tum demum uocasset: neque me huc nauigaturum, detinuilset: neque talia istum uerba facere iussisset, propter quae uos minime exituri eratis. sed id spectauit, ut uos putantes eum facturum quae uelletis, nihil ei contrarium decerneretis: & Phocenses uim non propulsarent, neque resisterent, expectatione spei factae ipsis per uos, sed desperatione omnes deditioem facerent. Sed recita eis ipsas Philippi literas. **LITERAE.** Acliterae quidem haec uocant: atque adeo statim. Istos autem, si quid istorum uerum sincerumque fuisset, quid decuisset aliud quam suffragari, ut copias educeretur: & decernere, ut Proxenus, quem in illis locis esse norant, statim opem ferret. At omnia his eos contraria fecisse constat: nec ab re, nihil enim eius literas curabant, sed quo eas consilio scripsisset, no-

Somma Philocratis in Demosthenem.

Decretum Philocratis causa interitus Phocensium.

Interpretatio literarum Philippi.

Aeschines & Philocrates Philippo suffragati.

Hh set, no-

Phocensium cōditio.

Prudentes.

Animosi.

Suspicientes.

Cum homine mortali facta pax immortalis.

Supputatione temporū colligit, Aeschines se imputandum Phocensium excludit.

set, nouerant. Id igitur adiuuabant, & defendebant. Phocenses igitur, ut quid apud uos actum esset in concione, audierunt, & decretum illud Philocratis acceperunt, & promissionem istius, & pollicitationes: modis omnibus perierunt, quod ita intelligetis. Fuerunt ibi qui Philippo diffiderēt, cordati homines: ij adducti sunt, ut ei fidem haberent. quamobrem? quia putabant, etiam si decies à Philippo deciperentur, nunquam fore ut Atheniensium legati Athenienses decipere auderent: sed uera esse illa, quæ iste uobis renunciaffet: & Philippum in Thebanorum, nō ipsorum uenire excludium. Erant alij quidam, qui quiduis perferendum, & propulsandā esse uim arbitrarentur, sed & illorum animos fregit persuasio illa de Philippi amicitia, & expectatio belli uestri, nisi fecissent, cum illi antè à uobis auxilium sperassent. Quin & poenitere uos factæ cum Philippo pacis putabāt quidam. Iis & ad posteros eam pertinere pacem demōstrarunt: ut iam undiq; uestra auxilia essent desperanda. Quapropter omnia ea in unū decretum coniecerunt. In quo iniuriam uobis omnium maximam fecisse mihi uidentur. Nam cum uiro mortali, & propter tēpora quædam potenti, pace immortalis decernenda, pacisci urbis opprobrium, & spoliare non modò aliorum, sed etiam fortunæ beneficijs rempublicam, & tam insigni uti improbitate, ut non modò præsentis Athenienses, sed eos etiam qui olim aliquando futuri sunt, omnes iniurijs affecerint: non ne intolerādum est? Hoc igitur nunq̄ ascribere deinde sustinuissetis ad pacē ETIAM POSTERIS, nisi ab Aeschine tum recitatis pollicitationibus crederetis, quibus freti Phocenses perierunt: siquidem, dum se Philippi fidei committunt, & ultrò illi oppida tradunt, omnia eorum contraria, quæ isti uobis renunciant, sunt experti. Vt aut̄ certò sciatis, hæc ita, & propter istos periisse, tempora uobis computabo, quibus singula facta sunt. Quæ uerò istorum aliquis inficiabitur, is surgat, & ad meam aquam dicat. Pax igitur xi. Calend. Martias facta est. Peregrè autem abfuimus nos ad exigendū iusiurandum tres menses totos. & hoc toto tempore Phocenses fuerunt incolumes. A legatione propter exigendum iusiurandum suscepta, huc reuersi sumus Idibus Sextilis: & iam intra Pylas erat Philippus, & Phocensibus pollicebatur ea quorum illi nihil credebant. Cuius rei signum hoc est, quod alioqui huc ad nos non uenissent. Secuta est postea cōcio, in qua isti omnia negocia perdiderunt mentiendo & decipiendo uos, decimo sexto Calendas Septembris. Quinto igitur die post, etiam uestra decreta Phocensibus esse nunciata, ratiocinor. Adfuerunt enim Phocensium legati, quibus studio fuit cognoscere & quid isti renunciaturi essent, & quid uos decreturi. Proinde ad xii. Calend. Septemb. ponimus responsum uestrum Phocenses cognouisse. à sexto enim die ad hunc quintus fit: posterior igitur est decimus, nonus, octauus: hoc, factum est foedus: illic perditæ & cōsummata erant omnia. Vnde id perspicitur? v. Calend. concionem uos habebatis in Piræo de naualibus: uenit Dercyllus Chalcide, & uobis nunciat, Philippum summam rerum commisisse Thebanis: & quintum eum esse diem ponebat, ex quo foedus esset factū. Octauus igitur, septimus, sextus, quintus, quartus. Temporibus igitur quibus renunciabant, quibus decernebant, omnibus

omnibus, cōuincitur, eos colluisse cum Philippo, & adiutores fuisse Phocensium internecionis. Iam quòd nulla Phocensium urbium expugnata, aut factò in eam impetu uì capta est, sed persuasione funditus omnes perierunt, maximo argumēto est, id eis accidisse propterea, quòd Aeschini crediderunt, se à Philippo conseruatum iri. Neque enim illum ignorabant.

Age, profer mihi & societatem Phocensium, & decreta per quæ muros eorum subruit: ut sciatis, qua necessitudine uobiscum coniuncti, qualia pertulerint propter istos sacrilegos. Recita. SOCIETAS ATHENIENSIVM ET PHOCENSIVM. Coniuncti igitur fuere uobiscum, amicitia, societate, auxilio. quid uerò pertulerint propter istum, qui uos opem ferre prohibuit, audite. Recita. CONVENTA PHILIPPI ET PHOCENSIVM. Auditis Athenienses? Conuenta Philippi & Phocensium, inquit, non Thebanorum & Phocensium, nec Thessalorum & Phocensium, nec Locrensiū, nec aliorum qui adfuerunt, ullius: & rursus, Tradendas esse, inquit, urbes Philippo, non Thebanis, non Thessalis, non alij cuiquam. quapropter? quia renunciabatur ab istis, Philippum propter Phocensium conseruationem adesse. Ei igitur credebant omnia, ad eum omnia referebant: cum eo pacem faciebant. Age recita reliqua: considerate quæ sperarint, & quæ sint perpessi: nūquid similia & cōsentanea illis, quæ iste renunciavit. Recita. DECRETVM AMPHICTYONVM. His Athenienses, nihil atrocius factum est, nec maius, non modò nostra ætate in Græcia, sed nec, ut opinor, etiam superiore tempore. Tantarum igitur & talium rerum unus homo Philippus potitus est per istos, incolumi urbe Atheniensium, cui præesse Græcis patrium est, & non conuiere, ut quicquam tale perpetretur. Itaq; quemadmodum ærumnosi Phocenses interierint, cum ex his decretis uidere est, tum etiam ex ipsis rebus quæ actæ sunt, quæ res spectaculum Athenienses crudele sunt & miserabile. Cum enim nuper Delphos proficisceremur, necesse habebamus ea uidere omnia: ædificia diruta, mœnia prostrata, regionem iuuētute desolatam, mulierculas duntaxat & paucos puerulos, & senes homines miserandos. Denique nemo uerbis allequi possit ea mala, quæ nunc illic sunt. Atqui eos olim contrarium Thebanis de uobis tulisse suffragium, cum de urbis excidio ageretur, è uobis ego omnibus audio. Quod igitur putatis Athenienses, maiores uestros, si in uitam redirent, suffragium aut sententiā laturos, de interitus Phocensium autoribus? Equidem arbitror, tametsi eos suis manibus lapidassent, nullum se commississe piaculum putaturos. Quis enim turpe non sit, imò quæ maior esse turpitudine queat, quàm ijs qui nos tum conseruarunt, & salutare de nobis suffragium tulerunt, cōtraria per istos accidisse: & neglectos esse, ijs acceptis malis, qualia nulli Græcorum alij acceperunt? Quis igitur eorum autor? quis imposturæ artifex? an non iste? Cum autem merito Athenienses, fortuna Philippi multis sit prædicanda nominibus: tum uerò hoc felicissimum ei contigit, quod ita me dii deæ que omnes ament, haud scio an ulli contigerit nostris temporibus. Nam urbes magnas cepisse, & multas nationes subegisse, & eius generis omnia, prædicanda sanè

Exaggeratio excidij Phocensium ab intercedenti societate.

Ἐπιπρωσις

Athenienses olim defensi à Phocensibus.

Philippus ob proditorū copiam felicissimus.

Amplificatio per extenuationem.

Hh 2 sunt,

*αὐτολογία,
cum amplifica-
tione per col-
lationem.*

*Vel per religi-
onem non pos-
se absolui Aes-
chinem.*

Somma.

*Ab absurdo:
Non mandan-
da dijs, quæ ip-
si præstare pos-
sumus.*

*Refutatio, in
solo Aeschine
hæreere culpã
internecionis
Phocensium.
Tempus accu-
sandi Phocen-
ses alienum.*

*Ab ipsius Aes-
chines testi-
monio.*

*Propter utili-
tatem suam de-
fendi ab Athe-
niensib. homi-
nes improbos.*

sunt, & splendida. quis enim neget? Sed eadem, & à multis alijs facta re-
censeri queant. illam peculiarem, & cum alio nemine omnium communem
habet fortunam. quam? quod, cum improbos homines ad sua conficien-
da requireret, improbiores reperit, quam uoluisset. Quis enim istos ta-
les esse non fateatur? siquidem quæ nec ipse Philippus, cum eius tanta res
ageretur, ementiri audebat, nec in ullas inscribere literas, neque legatorum
eius ullus dixit: ad ea isti, locata sua opera, uos deceperunt. Ac Antipater
quidem & Parmenio domino inseruientes, neque deinceps collocuturi uo-
biscum, tamen id excogitarunt, ne per se uos deciperemini. At isti Athenarum,
liberrime ciuitatis, legati delecti, uos, quos obuios intueri, cum quibus fa-
miliariter uiuere reliquo uitæ tempore necesse habent, & apud quos ratio-
nem actorum reddituri erant, eos decipere non dubitarunt. Quo pacto ho-
mines improbiores aut profligatiores esse queant? Vt autem sciatis etiam,
eum à uobis diris imprecationibus esse obligatum, & nefas esse uobis & im-
pium, talia mentitum absolueret: recita deuotionem, & lege: eam cape quæ
hac lege continetur. **DEVOTIO.** Hæc pro uobis Athenienses, in singu-
lis concionibus præco uota facit mandata legibus: & cum senatus conse-
dit, apud eum repetit. Neque iste se hæc ignorare potest dicere. Dum e-
nim scriptioni apud uos daret operam, & senatui inseruiret, ipse legem hanc
præconi enarrabat. An non igitur absurdum quiddam, & rerum naturæ
contrarium faceretis, si quæ mandatis, imò quæ petitis, ut dii uestram ui-
cem exequantur: ea cum hodie in uestrapte manu sint, non facietis: sed
quem ab illis malè perdi optatis, ipsum & genus & familiam, cum ipsi ab-
soluetis? Nequaquam. Nam qui uos latuerit, eum dijs puniendum relin-
quite. Quem uerò ipsi deprehenderitis, de eo nihil iam illis mandatote.
Eò autem impudentiæ & audaciæ uenturum eum esse audio, ut, omnibus
actis cedens, quæ renunciauit, quæ pollicitus est, per quæ rem publicam
decepit, tanquam apud alios aliquos iudicium exerceatur, non apud uos
qui omnia nostis: primum Lacedæmonios, deinde Phocenses, denique He-
gesippum sit accusaturus: quæ quidem ridicula sunt, uel summæ potius
sunt impudentiæ. Quæ enim nunc dicet de Phocensibus, aut Lacedæmo-
nijs, aut Hegesippo, aut de Proxeno non recepto ab eis, aut de impietate eo-
rum, aut quocumque nomine tandem eos accusabit: ea certè facta fuerant om-
nia, priusquam legati isti huc uenissent: neque obstabant, quo minus Phocen-
ses conseruarentur. quo autore? isthoc ipso Aeschine. Neque enim, si absque
Lacedæmonijs esset: neque, si Proxenum non repulissent: neque, si per Hege-
sippum non stetisset: neque si hoc uel illud non impedisset, conseruatum iri
Phocenses: non ita tum renunciauit. sed his omnibus præteritis, se adueni-
re uerbis difertis dixit, ac persuasisse Philippo, ut Phocenses seruaret, ut Bœ-
otia urbes instauraret, ut uestre autoritati negocia committeret: ea statim
confectum iri, intra biduum, aut triduum: propterea se à Thebanis pro scri-
ptum, promissa interfectori pecunia. Ne igitur ea quæ ante istius renuncia-
tionem, uel à Lacedæmonijs facta fuerunt, uel à Phocensibus, audiatis, ne-
que patiamini, neque Phocensium accusare improbitatem sinatis. Neque
enim

enim Lacedæmonios olim propter uirtutem conseruastis, neque execrandos illos Eubœenses, neque alios multos, sed quòd eos esse incolumes, è republica erat, ut etiam nunc Phocenses. Et quid Phocenses, aut Lacedæmonij, aut uos, aut alij aliqui mortales deliquerint post istius uerba, quo minus eius orationem euentus sequeretur: id rogitate. neque enim ostendere potest. Nam quinque dies duntaxat intercesserunt, in quibus iste falsa renunciauit, uos credidistis, Phocenses audiuerunt, se dederunt, perierunt. Vnde opinor etiam manifestè patet, omnem imposturam & fraudem fuisse instructam in Phocensium interitum. Quo enim tempore Philippus uenire non poterat propter pacem, sed sese comparabat: Lacedæmonios accersebat, se facturum eis esse omnia pollicitus, ne eos sibi Phocenses, uobis intercessoribus, conciliarent. Postquam autem uenerat in Pylas, & Lacedæmonij, animaduersis insidijs recesserant, rursus istum premissit ad uos decipiendos, ne iterum, uobis animaduertentibus eum Thebanorum agere negocium, tempus terere, & bellum gerere cogeretur, tum Phocensibus se defendentibus, tum uobis opem illis ferentibus: sed ut citra pulueris tactum (quod aiunt) omnia conficeret, id que factum est. Non igitur quòd & Lacedæmonios & Phocenses decepit Philippus, propterea iste se uobis impunè illusisse postulet: neque enim æquum est. Quòd si pro Phocensibus & Pylis, & alijs rebus quæ perierunt, Chersonesum suoperesse reipublicæ, dixerit: per deos uos obsecro, Iudices, ne admittatis, neque patiamini, ut ad legationis iniurias, etiam ex defensione probrum ciuitati concilietur: uos, ut aliquid priuati eriperetis, sociorum salutem neglexisse. neque enim ita fecistis: sed pace iam facta, & Chersoneso incolumi, quatuor totos menses post, eos perdiderunt. Deinde Chersonesum nunc etiam in maiore uersari periculo, quam tum, reperietis. Vtrum enim facilius fuisset ulcisci Philippum, si quid in eam commisisset, antequam horum aliquid reipublicæ præripuisset, an nunc? Equidem opinor tum longè facilius. Quæ igitur eius est prouinciæ nunc prærogatiua, adempto metu & periculis, ei, qui illam sit affecturus iniuria? Iam etiam tale quiddam eum esse dicturum audio, mirari se, cur à Demosthene accusetur, à Phocensium autem nemine? Quòd cuiusmodi sit, in primis ex me audire præstat. Phocensium optimi quique, & modestissimi extorres facti, ocium nimirum agunt: neque quisquam eorum propter rempublicam priuatas suscipere uelit inimicitias. Qui uerò nihil sine argento facturi sint, ij præbitorem non habent. Neque enim ego cuiquam quicquam dederim, ut hic mihi adsistentes clamitarent qualia perpessi essent. Veritas enim & res ipsa clamat. Cum populo autem Phocensium, adeò male & miserabiliter agitur, ut iam eis non laborandum sit de accusandis rationibus Athenis perperam redditis: sed de eo, ne seruiant, et metumemoriantur, tum Thebanorum, tum Philippi militum, quos alere cogunt, in uicos redacti, & armis spoliati. Ne igitur ista eum dicere sinite: sed, aut non perijisse Phocenses, ostendere iubete: aut se non promississe, Philippum eos conseruaturum. Nam hæ sunt legationis rationes: quid actum est? quid renunciauisti? si

Breuitate temporis conuincit Aeschinem doli mali.

Consiliū Philippi et Aeschinens.

Refutatio: Chersonesi incolumitatem nec redemptam esse Phocensium interitu.

Refutatio: Nō si à nemine Phocensium accusetur Aeschines, id signum esse eius innocentie.

Phocensium interitus non tantum turpis, sed etiam noxius, & periculosus Atheniensibus.

Per Aeschinæ auctæ Atheniensibus inimicitiae.

Comparatione decretorum ostendit, quantum reip. nocuerit Aeschinæ perditio.

Refutatio: Es fugium Aeschinæ de pacis com modis declamaturi, non esse audiendum.

Inuersio: Quo pax melior, eo sceleratior Aeschines, qui eam corruerit.

Refutatio: Non creuisse pace, sed imminutas esse potius opes Atheniensium.

uera, absoluitor: sin falsa, dato poenam. Quod si Phocenses non adsunt, quid tum? Sic enim tractasti eos, pro tua quidem parte, ut nec amicis optulari, nec inimicos ulcisci possint. Iam praeter dedecus & ignominiam, quae in actis insunt, etiam magna ex his orta esse reipublicae pericula, ostendi facile potest. Quis enim uestrum ignorat, Phocensi bello, & Phocensibus Pylas tenentibus, nec à Thebanis quicquam uobis fuisse metuendum, nec uel in Peloponnesum, uel in Euboeam, uel in Atticam uenturum fuisse Philippum, aut Thebanos? Eam igitur securitatem, quae & à loco & rebus ipsis reipublicae suppetebat, istorum fraudibus & mendacijs circumuenti, uos amisistis, & munitam armis, & bello perpetuo, & magnis urbibus sociorum hominum, & amplo agro, passis estis euertere: & frustra priora auxilia in Pylas missa sunt, quae amplius ducentis talentis uobis constituerunt, si etiam priuatos eorum, qui expeditioni interfuerunt, sumptus supputetis. Inanis etiam spes est, quam de ulciscendis Thebanis conceperatis. Quod autem, cum multa & acerba ea sint, in quibus iste Philippo inferunt, contumeliosissimum est, & in rempublicam, & in uos omnes: id ex me audite. Cum Philippus ab initio constituisset omnia quae decreuerat praestare Thebanis, iste contrario nunciato, & uos palam fecit non uolentes, & tum uobis inimicitias auxit cum Thebanis, tum gratiam Philippo peperit. Quis igitur mortalium insolentius agere uobiscum potuisset? Cape decretum Diophanti & Callisthenis, & recita: ut sciatis, cum officio fungeremini, supplicationes decretas, & laudationibus affectos esse uos, & à ciuibus uestris, & ab alijs. Postquam autem isti uos deceperunt, uos liberos & uxores ex agris in urbem transtulisse, & ut sacra Herculis, cum pax esset, intra moenia fierent, decreuisse. Id quod miror, si eum, per quem deos patrio ritu colere non licuit, impunè dimittetis. Recita decretum. **DECRETVM.** Haec igitur olim è dignitate urbis decreuistis. Age recita & ea quae sequuntur. **DECRETVM.** Hec tum uos decreuistis, ab istis impulsis, cum ea spe initio neque pacem fecissetis, neque societatem inissetis, neque post cum adducti estis, ut posteros etiam scripto complecteremini, sed tanquam mirabilia nescio quae propter istos bona percepturi. Quoties autem etiam post, audientes Philippi exercitum ad Porthmum aut ad Megara esse, tumultuati sitis: scitis omnes. Non igitur hoc spectandum est, aut cessandum, etiam si nondum Atticam inuadit: sed illud uidendum, an per istos potestas ei data sit id faciendi, quando libitum fuerit: & illa calamitas respicienda, & autor & instructor illius potestatis odio prosequendus & ulciscendus. Equidem scio, Aeschinem ad accusationem nihil esse responsum: sed, quò uos quàm longissimè à causa abducat, commemoraturum: quantum uniuersi mortales commodorum ex pace percipiant: contra, quas è bello clades: ac denique laudatione pacis, defensionis loco allaturum. Sunt autem ea omnia cum eius criminatione coniuncta. Nam si pax, quae alijs tot bonorum causa est, tot negociorum & tantae perturbationis causa nobis extitit: quid tandem dici conueniet, nisi istos muneribus acceptis, rem suapte natura bonam corrupisse? Quid uerò: an non triremes trecete, et armamenta illarum, & pecuniae

& pecuniæ uobis supersunt, & supererunt propter pacem: fortasse dicat. Vobis autem cōtrā ita sentiendum est: etiam Philippi opes ea pace multo auctiores esse factas, & apparatu armorum, & prouincijs, & redditibus, quos ille nactus est ingentes. accesserunt & nobis aliqui, sed tamen rerum gerendarum apparatus, & sociorum, quo omnes aut sibimetipsis, aut potentioribus opes parant, ac tenent, noster quidem ab isto uenditus, perijt & debilitatus est: illius autem, formidabilis est factus, & multo maior. Non igitur æquum est, illi utraque esse aucta per istos, & societates, et redditus: nobis, quæ propter pacem meritò teneremus, istorum proditiōnibus & corruptelis æstimari. Non enim hæc pro illis recepimus, neque multis uerbis est opus, sed et hæc eodem modo teneremus: & illa, si absq; istis esset, accessissent. Illud autem Athenienses omnino assentiēmini, etiam si multa & grauiā mala reipublicæ acciderint, eorum autem nullius auctor sit Aeschines, non esse iustum, ut in eum sæuiatur: nec, si quid per aliquem alium bene gestum est, ut illud eum tueatur, sed considerabitis quærum iste rerum sit auctor, ei que & gratiam, si ea dignus uidebitur, referetis: & contrā, si commeruisse uidebitur, succensebitis. Hæc igitur quomodo rectè deprehendetis: si eum non omnia simul commiscere patiēmini: ducum scelera, bellum gestum cum Philippo, commoda pacis: sed si singula per se considerabitis. Quod genus est: Fuit nobis bellum cum Philippo, hic, nunquis accusat Aeschinem? uult ne aliquis eum accusare de rebus in bello gestis? nemo. Proinde horum eum absoluite, neque eum respondere necesse est. Nam in controuersijs & testes producendi, & argumenta proferenda sunt reo, non ijs defendendis quæ in confesso sunt, facere imposturam. Caue igitur quicquam de bello dicas, nemo enim de eo quicquam te accusat. Postea quidam nobis suaserunt pacem, persuaferunt: legatos misimus: adduxerunt illi huc eos qui pacem facturi essent, hic iterum, nunquis ea de re culpat Aeschinem? asserit aliquis eum pacis autorem: aut deliquisse, qui legatos ea gratia missos, huc adduxerit? nemo. Proinde nec de pace facta à republica, quicquam est dicendum. neque enim iste auctor est. Si quis autem roget, quid igitur dicis homo? & unde primordia capis accusandi? Inde Athenienses, cum uobis deliberantibus, non utrum pax faciēda esset, nec ne (nam id quidem iam decretum erat) sed de eo qualis nam? Iusta enim decernentibus refragatus: mercede decernenti suffragatus est largitionibus corruptus. Deinde ad iusiurandum exigendum delectus, & de mandatis uestris nihil prorsus egit: & socios qui in bello euaserāt, perdidit: & tanta est mentitus, quantum nemo alius unquam mortalium, neq; antè, neq; post. Nam ab initio eo usq; dum permissum Philippo est agere de pacis cōditionibus, Ctesiphon & Aristodemus primum initium fecerunt imposturæ. Postquam autem iam eò uentum fuit, ut res gerenda esset, eam Philocrati & isti tradiderunt: qui, ea suscepta, omnia perdidērunt. Et postquam rationes actōrum referendæ sunt, iste homo, ut apparet, ueterator & dijs inuisus, & scriba, ita se defendet, quasi de pace agatur? Non ut de pluribus quàm accusatur, respondeat: nam ea quidem insania esset, sed uidet hoc in suis

Confirmatio:

Aeschinis culpa imminutas esse opes reip.

Tractandus pro suis quisq; meritis.

Singulis excutiendis ueritas indagatur.

Remotiōe ceterarum rerū peruenit ad uerum crimen.

Aeschines nō dux.

Non pacis auctor.

Capita accusationis.

1 Suasio turpis pacis.

2 Legatio eam mentita.

uidet quomodo.

Effugia, causæ infirmitatē arguunt.

in suis

in suis actis non modò nihil esse boni, sed etiam scelera inesse omnia: pacis autem defensionem, ut nihil aliud, nomen saltem habere plausibile. quàm uereor Athenienses, uereor, ne serò, ut debitores, magno cum fœnore nos agere intelligamus. Eius enim securitatem & firmitatem isti prodiderunt: Phocenses & Pylas: non tamen propter istum, eam initio fecimus. Quamquam autem id quod dicam absurdum, uerum tamen omnino est: Si quis re uera pace gaudet, ducibus, quos omnes culpant, gratiam habeat. Nam si illi, ut uolebatis, bellum administrassent, uos nec nomen pacis tolerassetis. Pax igitur per illos, periculosa & lubrica & infida pax, per istos facta est corruptos largitionibus. Repellite igitur, repellite eum à disputatione de pace, & in disputationem de actis compellite. Non de pace accusatur Aeschines, sed pax propter Aeschinem crimen habet. argumento illud est: quòd si pax ita facta esset, ut uos postea in nulla re decepti essetis, neque sociorum quisquam periisset: nemini mortalium omnium pax molesta fuisset, ignominia duntaxat excepta. Et si autem & eius culpæ pars in isto hæret, cum sit Philocrati suffragatus: nihil tamen immedicabile fuisset admissum. Nunc multorum aliorum malorum istum causam esse apparet. Ac turpiter quidem, & flagitiose per istos ea esse omnia perdita & corrupta, scire omnes uos arbitror. Ego uerò, Iudices, tantum abest ut quicquam illis rebus adiungere calumniæ uelim, aut à uobis id fieri postulem, ut si illa per uerècordiam aut simplicitatem acta sunt, aut quamcunque aliam ignorantem: & ipse missum Aeschinem faciam, & uobis missum ut faciatis, suadeam. Quamquam harum excusationum nulla ciuilis, aut iusta est.

Pax infida.

πρὸς ἀδελφοὺς.

Pax ignauia ducum accepta ferèda: periculosa pax proditoribus.

ἀντιμεταβολή

Alia propositio: Aeschinè non per errorem, sed scelerate corrupis se omnia.

Cōcessio καὶ ὑπὸ δέσιν.

Correctio confessionis: Non beneuolentia tantum, sed et prudentia in magistratu requiritur.

Repetitio confessionis.

Conclusio ὑπὸ δέσιν.

Confirmatio.

Propositio maior, aut uerbis Philippi, aut spe sua deceptus Aeschines, odisse Philippum debet.

Neminem enim uos rempublicam gerere iubetis, aut cogitis: sed si quis sibi persuasit, se habere adiumenta rerum gerendarum, atque accesserit, pro uestra bonitate & humanitate eum recipitis, benignè, & non inuidè: quin & magistratus ei mandatis, & eius fidei uestra negocia committitis.

Quæ si quis probè administrauerit, honorabitur, & eo nomine supra uulgus efferetur: sin frustratus fuerit, excusationes & causas afferet: æquum non est. Neque enim ita satisfactum erit eueris socijs, nec liberis eorum, nec uxoribus, neque cæteris, se propter meam inscitiam, ne istius dicam, ea esse perpeffos. Multum certè abest. Sed tamen uos condonate Aeschini atrociam ista & immensa, si per simplicitatem, aut quamcūq; aliam ignorantem commisisse uidebitur. At si ex improbitate, argèto accepto, & muneribus, idq; apertè ex ipsis actis demonstrabitur, maximè quidem si fieri potest, occidite: sin minus, at in eo documentū statuite uiuente. Considerate autem ipsi uobiscum, eius conuincendi ratio quàm æqua futura sit. Omnino est necesse, Aeschinem istum ea uerba apud uos fecisse de Phocensibus, & Thespiciensibus, & Eubœa, si non ultrò se uendiderat, uos que decipiebat, uel quod apertè audierat Philippum pollicentem, se illa suscepturum, & facturum: uel si id non fuit, præstigijs quibusdam & fucis humanitatis illius cæteris in rebus deceptum, etiam hæc de illo sperasse: ut non sit horum alterum, fieri non potest. Propter hæc autem utraque ei Philippum maximo esse odio decet. Cur? quia quod ad illum attinet, ei acerbissima & turpissima quæque acciderunt: uos decepit, laborat infamia, di-

mia, di-

mia, dignus interitu iudicatur. Quòd si ita fieret, ut conueniebat, iam
 dudum proditiōnis reus ageretur. nunc propter nostram mansuetudi-
 nem, & simplicitatē, rationes reddit: easq; cum uult. Est ne igitur aliquis
 uestrūm, qui ex Aeschine ullam uocem audierit, Philippum accusante?
 Quid: redarguentem aut dicentem eum aliquid uidit? nemo. Sed omnes
 Athenienses prius accusant Philippum, & quiuis semper, quorum utiq;
 nulli ulla priuatim facta est iniuria. Ego uerò hæc uerba ab eo requirerē,
 si se non uendidisset: Athenienses, me quidē tractate, ut uultis: credidi, de-
 ceptus sum: errauī, fateor: illum autem hominem caute Athenienses: per-
 fidus est, impostor, improbus. non uidetis quomodo mecum egerit: ut
 deceperit? Horum uerborum nullum audio, neq; uos: quamobrem? quia
 non deceptus, neq; falsus, sed mercede ultrò conductus, atq; argento acce-
 pto, ea dixit, & illi prodidit, ac se præclarum ac iustū illi mercenarium præ-
 buit: legatum autem uobis & ciuem proditorem, & ter, non semel, morte
 multandum. Neq; uerò ex his solum constat, eum mercede conductum
 omnia illa dixisse: sed uenerunt nuper Thesali, & Philippi legati cum eis,
 postulātes, ut Philippo Amphictyonicā dignitatem decerneretis. Quem
 igitur omnium mortalium maximè istis refragari decebat? Aeschinem i-
 stum. Cur? quia eius renunciationi contraria illa fecit. Iste enim dixerat, il-
 lum Thespias & Plataeas muniturum, & cum Phocenses non perditurū,
 tum Thebanorum in uos insolentiam refrænaturum. At ille & Theba-
 nos maiores fecit q̄ oportebat, & Phocenses funditus deleuit: ut & The-
 spias & Plataeas muro non circumdedit, sic Orchomenum & Coroneam
 insuper excidit. Possunt ne res inter se ullo modo magis esse contrariæ?
 Neq; uerò refragatus est, neq; os aperuit, neq; uocem ullam contrariam
 emisit. Quod tantum cum sit, non tamen est graue: sed & solus omniū in
 hac urbe degentium suffragatus est. & quod nec Philocrates facere fuit
 ausus, impurus ille, id Aeschines fecit: ac tumultuantibus uobis, & eum au-
 dire nolentibus, descendens de suggesto, missis à Philippo legatis innu-
 ens: Multos esse dicebat, qui tumultuarentur: paucos qui militarent, si ne-
 cesse esset. meministis enim utiq;: cum ipse, ô dii, sit mirificus bellator. Iā si
 nullum legatum quicquam accepisse ostendere possemus, neq; res ita patē-
 ret, ut palam esset uniuersis, quæstiones & eius generis alia restarent. At si
 Philocrates se accepisse, non modò pro concione sæpè confessus est, sed &
 uobis ostentauit uendendo tritico, ædificando, profitendo se iturum etiā si
 uos non iuberetis, uehendis lignis, auro in mensis apertè cōmutando: non
 profectò habebit iste quod illum accepisse neget, qui ipse confessus est &
 ostentauit. Est uerò quisquam mortalium adeò uæcors, aut infelix, ut dum
 & Philocrates dona accipiat, & ipse malè audiat ac periclitetur, cum ei lice-
 ret stare ab innocentibus. hos quidem infestet, cum illo autem congressus
 iudicium subire malit. Equidem opinor esse neminem, sed hæc omnia si re-
 ctè consideretis, inuenietis Athenienses, magna & euidentia esse signa acce-
 ptæ ab isto pecuniæ. Iam illud, quod non ut postremò factum est, sic mini-
 mum signum est, istum Philippo se uendidisse, spectate. Procul dubio no-
 stis, dudum, cum proditiōnis reum ageret Hyperides Philocratem, me

li progres

1 Propositio
nis probatio,
ab effectis &
euentis.

2 Assumptio,
seu minor: Sed
non odit Phi-
lippum.
Expolitio,
Quæ oratio
deciisset Ae-
schinem.

3 Complexio
seu conclusio.

2 Argumētū:
Aeschines
Thessalis &
Philippi lega-
tis de Amphic-
tyonica digni-
tate suffraga-
tus.

Tale omnino
est uulgi inge-
nium.

3 Argumētum:
Familiaritas
Philocratis
corrupti largi-
tionibus.

4 Argumētū:
Aeschines pro-
fiteri noluit, si-

bi nihil esse
 rei cum actis
 Philocratis.

progressum dicere, unum quendam in accusatione mihi restare scrupu-
 lum: quo pacto solus Philocrates tot & tantorū scelerum causa fuisset, no-
 uem legati nullius. atq; id ita se habere negauī. nullam enim eius per se fu-
 turam fuisse auctoritatem, nisi adiutores illorum aliquos habuisset. Vt igitur
 inquam neq; absoluam, neq; criminer quenquam, sed res ipsa et noxios
 inueniat, & criminis expertes absoluat: furgat quicumq; uolet, & progres-
 sus in conspectum uestrum, declaret se non esse socium, nec probare acta
 Philocratis. atq; eum qui ita fecerit, absoluo ego, inquam. Hęc meministis,
 ut ego arbitror. Nemo autem prodijt, nec ostendit se. Ac cæterorum qui-
 dem singulis aliqua causa fuit. Nam alius rationes retulerat, alius fortasse
 non aderat, alius affinem illic habebat. Isti autem causarum illarum nulla e-
 rat: sed usqueadeò se in uniuersum uendiderat, neq; in præteritis tantum
 suam locarat operam, ut non dissimulet, se in posterum etiam, si nunc abso-
 lutus fuerit, illi præstò futurum contra uos. Quare cauēt, ne quod uel uer-
 bulum Philippo non iucundum sibi elabatur: nec etiam si eum dimiseritis,
 desinet. sed laborare infamia, accusari, quiduis apud uos perpeti satius esse
 ducit, quàm aliquid minus gratum Philippo facere. Quæ uerò illa est so-
 cietas: quæ tanta ista sollicitudo de Philocrate? Quem, si omnem legatio-
 nem præclarissimè obijisset, & pecuniam tamen se propter legationem ac-
 cepisse fateretur, ut fatebatur: illud ipsum fugere & sollicitè cauere incorru-
 ptum legatum conueniebat, & testari suam integritatem. Sed id non fecit
 Aeschines. Hęc nõne perspicua sunt, Athenienses? Hęc nõne clamitāt
 & loquuntur, pecuniam accepisse Aeschinē, & propter argentum perpe-
 tuò esse improbum, non ex simplicitate, aut ignoratione, aut per calamita-
 tem. et quis, inquit, testificatur, me accepisse munera? Hęc enim splendida
 illa defensio est. Res ipsæ, o Aeschine, quę sunt fide omnium dignissimæ.
 neq; dici potest, aut prætexi, uel ex persuasione alicuius, aut gratificandi gra-
 tia eas esse tales: sed quales prodendo & corrumpendo tu effecisti, tales in
 exquirendo apparent: & præter res ipsas iam tute in te dices testimonium.
 Age huc assiste, & responde mihi: neq; enim propter imperitiam habere
 te negabis, quid dicas. Cum enim nouas causas tanquam fabulas, easq; si-
 ne testibus, ad præfinitam diem accusator uincas, ex eo constat, te esse a-
 cerrimum. Quanquam autem multa sunt & atrociora scelera Aeschinis i-
 stius, & magna improbitate referta, ut uobis etiam, nisi fallor, uideatur: nul-
 lum tamen, meo quidem iudicio, est atrocius, aut euidentius corruptela-
 rum eius argumentū: aut quod magis ostendat, palamq; demõstret, eum
 accepisse munera, & uendidisse omnia, eo quod iam dicam. Cum iam ter-
 tium legatos missuri essetis ad Philippum, propter præclaras & magnas il-
 las spes, quas iste pollicebatur: delegistis & istum, & me, & ex reliquis ple-
 rosq; eosdem. Ego progressus statim eiurauī. Tumultuantibus autem qui-
 busdam, & me ire iubentibus: negauī me abiturum. iste autem delectus e-
 rat. Deinde cum concio surrexisset, congressi isti, consultabant, quem ibi
 statum deprehensuri essent. Dum enim etiamnum in motu essent omnia,
 & incerta futurorum expectatio, tum & congressus, & uerba uaria in foro
 fiebant. Metuebant enim, ne subito concio indiceretur: & uos, audita ex
 me

Ipsarum rerū
 testimonia si
 de dignissima.

5 Argumen-
 tum. Eiurata
 legatio, & po-
 stea ultro obi-
 ta.

Consiliū Ae-
 schinis in eiur-
 anda legatio-
 ne.

me ueritate, aliquid opportuni de Phocensibus decerneretis, & Philippus gerendarum rerum occasionem amitteret. Nam si decretum duntaxat fecissetis, conseruati essent. Non enim licuisset Philippo, nisi uos decepti essetis, manere diutius. Neque enim frumentum erat in agris, propter bellum incultis: neque etiam inuehi potuisset, uestris triremibus ibi presentibus, & mare obtinentibus. & Phocensium urbes multae erant, & expugnatu difficiles, nisi mora, & obsidione. Nam si singulis dieb. singulas cepisset urbes, duae & uiginti fuerunt numero. Propter ea igitur omnia ne quid eorum mutaretis, in quibus decepti eratis, istum hic reliquerunt, sed eiurare, nulla allata causa, non ferendum erat, & uehementer suspectum. Quid ais? Ad tot & tanta bona quae nunciasti, non abis, nec legatione fungeris: sed manendum erat. Quid ^{μικροῖς} fit? morbum simulat: frater eius, adducto Execesto medico, curiam ingressus, coram senatu iurat, aegrotare istum: eius uice ipse deligitur. Ut autem perierant Phocenses, quinque diebus aut sex post, & ea locatio ab isto consumpta erat, quasi aliud quiddam conduxisset: Dercyllus Chalcide reuersus, uobis concionem in Piraeo habentibus nunciat, Phocenses periisse: & uos Athenienses, eo audito, et illorum uicem dolebatis, ut par erat: & ipsi perterriti, & liberos & uxores ex agris in urbem transferendos decernebatis, & castella instauranda, & Piraeum muniendum, & Herculana sacra in urbe facienda. Cum haec fierent, & tanta perturbatio, & tantus tumultus urbem inuasisset, tum iste uir eloquens & sapiens & uocalis, nec a senatu, nec a populo delectus, legatus abiit ad eum qui illa perpetrarat: nulla habita ratione uel morbi, cuius praetextu legationem tum eiurarat: nec quod alius ipsius loco legatus creatus erat: nec quod lege talia facinora capite sancita sunt: nec quod absurdissimum esset, postquam renunciarat se a Thebanis esse proscriptum, cum iam praeter Boeotiae totius imperium, etiam Phocensis regionis potiti essent, tum in medias Thebas, & Thebanorum castra uadere: sed ita erat extra se raptus, & totus in quaestu & largitione, ut sublatis & despectis caeteris rebus omnibus abiret. Quae res cum talis sit, multo etiam ⁶ *Argumentum, ac potius exaggeratio quinti, conuiuium cum Philippo post Phocensium excidium.* grauiora sunt ea, quae postquam illuc uenit, perpetravit. Cum enim uos qui adestis omnes, & caeteri Athenienses, tam miserè & crudeliter cum miseris agi Phocensibus duceretis, ut neque senatorios spectatores, neque Sexuiros ad Pythiam mitteretis, sed patrium spectaculum desereretis: iste ad triumphales epulas negotijs & bello confecto, quas Thebani & Philippus in honorem deorum instruxerant, accessit: & cum libationum, tum uotorum fuit particeps: quae ille ob sociorum nostrorum moenia & agros & arma perdita nuncupabat, & unam coronas gestauit, & Peana concinuit cum Philippo, & familiariter propinauit. Neque ego haec sic, iste aliter narrare poterit: sed eiuratio inter publica uestra monumenta in tabulario, quibus minister publicus praestit, asseruatur, & decretum palam de ista re est scriptum. Quae autem ibi perpetrarit, collegati eius, & qui adfuerunt, testimonium in eum dicent, qui etiam haec mihi retulerunt. Neque enim ego unam in legatione fui, sed eam eiuravi. Age, recita mihi decretum, & literas, & testes accerse. **DECRETVM, LITERAE, TESTES.** Quae igitur uota putatis nuncupasse dijs Philippum, cum libaret, aut Thebanos? Non ne ut in bello uim & uictoriam ipsi

riam ipsi & socijs largirentur, & horum contraria Phocensium foederatis. Iste igitur eadem precabatur & imprecabatur patriæ: quæ nunc uos in eius caput conuertere oportebit. Itaque abiit cõtra legem quæ id facinus capitale esse iubet. Illuc porrò profectum alijs mortibus luenda designasse constat. Iam eius acta priora, & obite propter hæc legationes, merito cum interfecerint. Quare considerate quæ litis æstimatio eam dignitatem obtineat, ut tot sceleribus non minor esse uideatur. An non turpe fuerit, Athenienses, cum publicè uniuerſi uos & totus populus omnia ea quæ pacem consecuta sunt, reprehendatis, & nec Amphictyonum decretis assentiamini, & irascamini Philippo, eumq; suspectum habeatis, tanquam impia sint & crudelia illa facta, & neq; iusta, neq; uobis conducibilia: si in curiam ingressi, ad rationes de illis redditas dijudicandas, & iureiurando pro republica dato, malorum omnium autorem, & quem in talibus facinoribus palàm deprehendistis, eum absoluetis? Ecquis autem cæterorum ciuium, uel potius Græcorum omnium, non iurè uos reprehendet, qui uideat uos irasci Philippo: qui pacem è bello ut faceret, negocia ab ijs qui uendere solent, mercatus, rem agit omnino uenia dignã: istum autem absolueret, qui uestra tam flagitiosè uendidit, cum legibus extrema supplicia talibus facinoribus sint constituta? Fortassis etiam talis ab isto prætextus adferetur, principium fore inimicitiarum cum Philippo, si pacis interpretes damnaueritis. Ego uerò, id uerum si est, quod grauius isti crimen impingam, nulla ratione reperio. Si enim is qui pecuniam impendit, ut pacem impetraret, ita nunc factus est formidabilis & magnus, ut uobis, neglecto iureiurando, & iustitia, uidendum sit iam, qua re gratum Philippo faciatis: quo supplicio afficiendi erunt eius rei autores, ut dignas dent pœnas? Sed amicitia uobis utilioris etiam, principium futurum esse, quantum coniectura licet assequi, id quoq; me ostensurum opinor. Hoc certò tenendum uobis est, Philippum, Athenienses, non contemnere uestram urbem: neq; quòd uos inutiliores putarit quàm Thebanos, uobis illos prætulisse: sed ab istis edoctum esse & audiuisse, id quod prius etiam publicè uobis exposui, nemine istorum refragante: populum esse turbam, rem omnium inconstantissimam & stolidissimam, ut in mari undam fluctuantè, quæ fortuito agitetur: alium accedere, alium abire, rempublicam curæ esse nemini: ac quid actum sit, ne meminisse quidem. habendos autem aliquos amicos, qui ei apud uos singula conficiant, atq; eius arbitratu gubernent. Quod si in primis sit consecutus, eum à uobis facile, quicquid libitum fuerit, impetraturum. Si igitur eos qui tum illa ad eum dixerunt, statim, ut huc redierant, in crucem actos audiisset, fecisset idem quod rex Persarum. Quid autem fuit quod ille fecit? Deceptus à Timagora, cui quadraginta, ut ferunt, talenta dederat: ut audiuit eum à uobis interfectū, ac nec suam ipsius tueri uitam, nedum quæ pollicitus fuerat, potuisse præstare: animaduertit se pecuniam non ei numerasse penes quæ summa esset autoritas. Proinde primùm Amphipolim urbem uestro imperio subiecit, quam hæctenus sociam suam & amicam esse scripserat: deinde nemini unquam postea pecuniam dedit. Idem igitur & Philippus fecisset, si horum aliquem pœnas dare uidisset,

idq;

*Cõclusio: Dã
mandũ esse Ae
schinem.*

*Refutatio: Nõ
propter cauẽ
dã Philippi of
fensionem, ue
niam esse dã,
dã Aeschini.
Inuersio.*

*Philippũ à pro
ditoribus edo
ctum, insulta
re Atheniensib
us.
Sic ferè audi
untur factæ cõ
ciones.*

*Sublatis prodi
toribus, Philip
pum minus fo
re in Atheni
enses iniuriũ.*

idē; etiam nunc, si uiderit, facturum est. sed cum audiat eos conciones habere, florere gloria apud uos, alijs creare pericula, quid facere conetur? multum impendat, cum liceat pauciora: an omnes colere uelit, cum duos aut tres liceat? insaniret profectō. Neque enim Thebanorum urbi Philippus benefactum publicē uoluisset. multum certē abest. sed à legatis est ei persuasum. quo autem pacto, dicam ego uobis: Venerunt Thebis ad eum legati, cum & nos à uobis missi, illic essemus. ijs pecuniam ille dare uoluit, eamque, ut aiebant, omnino magnam. non admiserunt, nec acceperunt eam Thebanorum legati. Post in sacrificio quodam & cœna, potans cum eis Philippus, & humanum erga illos se præbens, cum alia multa, ut captiuos & eius generis alia, tum pocula tandem argētea & aurea eis offerebat. Ea illi omnia repudiabant, & nusquam sui obliuiscabantur. Postremō Philon unus legatorum habuit, ò Athenienses, orationem, quā non pro Thebanis, sed pro uobis habitā esse oportuit. aiebat enim: Se, cum Philippum uideret, magno & humano in ipsos esse animo, delectari et gaudere. sed se iam antea ipsius esse hospites, & amicos, etiam sine illis muneribus. Petere autem, ut ad negocia urbis que tum illa ageret, ea humanitate conuersa, aliquid & seipso dignum & Thebanis præstaret: ita polliceri & se & totam urbem ei fore addictam. Iam spectate quid hoc pacto Thebani consecuti sint, & quid uobis acciderit: & uerē æstimate, quanti sit non uēdere negocia ciuitatis. Primū pace potiti sunt laborantes et afflictī iam bello, et succumbentes. Deinde hostes Phocenses ad internecionem deleti, eorumque mœnia et oppida sublata è medio. Nunquid sola hæc? non mediūsfidius, sed acceperunt etiam Orchomenus, Coronea, Corsiæ, Tilphosæū, Phocensis agri quantum uoluerunt. Thebani igitur hæc è pace consecuti sunt, quibus utique maiora nec optarint. Thebanorum autem legati quid? nihil, nisi quod eorum opera hæc patriæ contigerunt. Id uerō præclarū est, Athenienses, et egregium, si uirtutis et gloriæ ratio habeatur, quas res isti pecunia uendiderunt. Conferamus iam quid Atheniensium respublica è pace consecuta sit, & quid legati Atheniensium, & considerate, num similia respublica & isti ipsi. Respublica igitur, ut cesserit omnibus et possessionibus & socijs: ut iuraret Philippo, si quis alius illas inuaserit, uobis ut restituat, uos prohibituos, & uobis eas uolentem tradere pro inimico & hoste habituros: eum uerō qui eripuit, pro socio & amico. Hæc enim sunt quæ & Aeschines iste defenderit, & adiutor eius Philocrates decreto sanxerit. & cum ego pridie superior, uobis persuasissem, ut sociorum decretum confirmaretis, & legatos Philippi accerferetis: iste caullationibus eludēs, postridiè persuasit, ut in Philocratis sententiam iretis, in qua & hæc & alia multo his grauiora continentur. Ac reipublicæ quidem hæc ex pace contigerunt, quibus flagitiosa nec inueniri faciliè possunt. Legatis autē quid, horum autoribus? Cætera omnia taceo, quæ ipsi uidistis: ædes, ligna, frumentum. Sed in sociorum qui perierunt regione, possessiones, & fundi pluri mi, quæ Philocrati talentum, isti Aeschini tricenas minas pensitant. Nonne uerō graue est & miserabile, sociorum uestrorū calamitates, reditus legatis uestris esse factas? & eandem pacem urbi, à qua missi fuerunt, et so-

Thebanorum
legatorum in-
tegritas.

Philonis The-
bani oratio ad
Philippum.

Integritas lega-
torum quantū
Thebanis pro-
fuerit.

Perfidia lega-
torum quantū
Atheniensibus
nocuerit.

Proditores, so-
ciorū prædij
locupletati,

Alia refutatio: Propter bellū malè administratum, non necesse fuisse pacem inquam accipere.

Comparatione Thebanorum ostendit, pacis iniquitatē non bellidibus, sed legatorum perfidia acceptā ferendam.

Videntur deesse uersus cōplures.

Consiliū Demosthenis in maturanda legatione.

ciorum interitum, & possessionum iacturam, & pro gloria dedecus attulisse: legatis autem qui rempublicam uiolarūt, reditus, opes, possessiones, diuitias, pro extrema inopia peperisse: Et hæc uerè à me dici ut constet, uoca mihi testes harum rerum Olynthios. TESTES. Neq; uerò mirabor, si etiam tale aliquid dicere audebit, non licuisse præclaram, neq; qualem ego postularim, facere pacem, cum duces malè rem bellicam administrassent. Quod si dixerit, obtestor uos, ut memineritis eum interrogare, utrum ex alia urbe legatus abierit, an ex hac eadem? Nam si ex alia, quam bello superiorem fuisse dicet, ac bonos duces habuisse, meritò pecuniam accepit: sin ex hac ipsa, qua gratia propter quæ urbs à qua missus erat, suis bonis celsit, ob ea ipse accepisse dona cernitur: Eadem enim & urbi mittenti tribuenda fuerunt, & missis ex ea legatis, si quid rectè factum esset. Iam & illud cōsiderate, Athenienses, utrum putetis Phocenses Thebanis, an Philippum uobis bello fuisse multò superiorem? Equidem compertum habeo, Phocenses Thebanis. Tenebāt enim Orchomenum, & Coroneam, & Tilphoseum, & suos qui Neotibus fuerant, receperant, & septuaginta & ducētos occiderant ad Hedyleum, & tropæum erexerant, & maiorum Ilias Thebanos circumdederat. Vobis autem nec tale quicquam acciderat, & absit ut accidat in posterum. Illud autem erat in Philippico bello grauissimum, quòd ei cum uolebatis nocere, non poteratis: ne uerò noceretur uobis, minimè timebatis. Qui factum est igitur, ut per eandem pacem Thebanis, qui tanto bello uincebantur, & sua recipiendi & hostium opes adiungendi potestas data sit: uobis autem Atheniensibus, & quæ bello defendebantur, ea pace facta perierint: quòd illorum legati opes eorum non uendebant, uestras isti uendiderunt. At dicet, hercule, socios fuisse bello defatigatos. * Nam hæc ita fuisse facta, etiam ex ijs quæ sequuntur magis intelligetis. Vt enim pax ista Philocratis facta autoritate, confecta fuit, cui iste suffragatus est, & Philippi legati discesserant, exacto iureiurando (& hæcenus quidem nihil actum erat immedicabile, sed turpis pax erat, et aliena dignitate reipublicæ) loco horum autem admiranda illa bona percepturi eramus: postulabam ego, et istis dicebā, ut primo quoq; tempore in Hellepontum nauigarēt, ne ue quicquam negligenter: aut Philippum occupare quicquam interiecto tempore paterentur, ex locis illius regionis. Compertum enim habebam, quæcunq; bello in pacem conuerso proiecta fuerint, ea ijs qui neglexerint, perijsse. Nemo enim unquā, cui persuasum fuit de totius imperij statu pacem inire, pro ijs quæ ab initio neglecta fuerunt, bellum gerere uoluit: sed ea tenent iij qui occuparunt. Ad hæc si nauigassemus, duplici bono auctum iri putabam rempublicam. Aut enim si adessemus, & ex decreto iusiurandum ab eo exegissemus: & quæ reipublicæ nostræ præripuisset, redditorum, & reliqua non inuasurum: aut, nisi ille hæc faceret, nos statim huc renunciaturos, ut uos in remotis illis, & minoribus cognita hominis auaritia & perfidia, de his finitimis & maioribus, Phocensibus inquam & Pylis retinendis, cogitaretis. Quòd si ille hæc non occupasset, neq; uos decepti essetis: in tuto uobis essent omnia, & quæ æqua sunt, ille uobis ultrò præstaret. Neq; hæc ab re ita fore putabam. Si enim

enim essent Phocenses, uti tum erant, incolumes, & Pylas tenerent: ille nullum uobis incutere terrorem potuisset, propter quem ius aliquod uestrum neglexissetis. Neque enim aditu terra patefacto, neque nauibus uictoria potitus, in Atticam uenturus fuit. Vos autem illi statim, si ius uiolasset, mercatus claudere potuissetis: & ad pecuniae penuriam, & caeterarum rerum iterum uelut obsidionem redacturi. Quare ille seruiturus fuit pacis commoditatibus, non uos. Et haec non nunc a me fingi ex euentu, & simili, sed tum statim & sensisse & prauidisse me in uestram utilitatem, & iudicibus indicasse, inde cognoscetis: Cum iam nullae conciones restarent (habita enim erant omnes) & isti nondum abiissent, sed hic tempus tererent, senator decretum facio, populi autoritate senatui permitta, ut primo quoque tempore legati abirent, & ut Proxenus dux eos in illa loca deportaret, in quibus uersari Philippum cognouisset: his uerbis, quae nunc refero, aperte in decreto positus. Age cape id decretum, & recita. **DECRETVM.** Hinc igitur eos eduxi, adeo inuitos, ut ex his quae postea fecerunt, liquido cognoscetis. Ut autem Oreum peruenimus, & cum Proxeno congressi sumus: isti nauigatione neglecta, & executione mandatorum, passim oberrabant: & antequam in Macedoniam ueniremus, dies tres et uiginti consumpsimus: reliquos uero omnes Pellae desedimus, antequam Philippus ueniret, his quos in itinere fuimus additis, quinquaginta totos. Interea Doriscum, Thraciam, Muros, Sacrum montem, omnia denique pacis tempore, et foederum, capiebat et procurabat Philippus: crebro dictitate me, et clamitate, primum ita ut in commune consuli solet: deinde ut qui docerem ignaros: postremo ut in eos qui se uendidissent, et impurissimos homines sine ulla dissimulatione inueheret. Qui autem his aperte refragaretur, et omnibus tam dictis meis, quam decretis uestris aduersaretur, iste fuit. An uero eadem caeteris etiam legatis omnibus placuerint, statim scietis. Ego enim nondum quicquam de ullo dico, neque queror, neque ullum eorum coactum, hodie uideri bonum uirum oportet: sed ultrò, et scelerum uitata societate. Quae esse atrocia flagitia, et non admissa gratis, omnes uos uidistis: quorum qui socij fuerint, res ipsa ostendet. At hercule, eo tempore iusiurandum a socijs exegerunt, aut alia quae decuisent egerunt? Multum certe abest. sed tribus mensibus peregre absumptis, et mille drachmis in uaticum a uobis acceptis, quantum a nulla ciuitate numerari solet: neque cum illo proficiscerentur, neque cum illinc huc redirent, iusiurandum exegerunt, sed in caupona, quae est ante Castoris et Pollucis (si quis uestrum Pharis fuit, intelligit quid dicam) ibi iusiurandum dabatur, cum iam cum exercitu Philippus huc proficisceretur, turpiter Athenienses, & non est uestra dignitate. At ut illa eo modo fierent, id Philippus omnium maximi aestimauit. Nam si nec pacem ita uti instituerant isti primum, decernere potuissent, exceptis Alensibus et Phocensibus, sed coactus esset a nobis Philocrates id delere, ac perspicue ponere Athenienses et Atheniensium socios: noluisse id iusiurandum ab ullo sociorum suorum dari. Neque enim ea quae nunc uobis erepta tenet, oppugnatum iuissent, sed iusiurandum excussissent: neque eos conscios esse uoluisset pollicitationum, per quas pacem

Mora legatorum, quae spaciū Philippo praebuit occidendae Thraciae.

Iusiurandum a socijs ex sero, et alieno loco in Philippi gratiam exactum.

impetra

Conclusio:
Dammados es
se legatos.

Festinatio le-
gatorum pro-
pter Philippi
commodum.

Quid ante
Philippi adue-
tum actum a
Demosthene,
& alijs lega-
tis.

impetrauit, neq; id ostendi palam omnibus, non ciuitatem Atheniensium succubuisse in bello: sed Philippum esse qui pacem expeteret, et ab Atheniensibus pacem pollicitationibus impetraret. Ne igitur hæc quæ dico palam fierent, propterea censuit eis nusquam esse abeundum. Isti autem ei omnia gratificabatur, cum ostentatione, et insigniter assentabant. Verum, si horum omnium conuincuntur, consumpsisse tempus, neglexisse Thraciam, nihil ex decretis egisse uestris, aut ex utilitate reipublicæ, falsa huc renūciasse: qui possunt isti à cordatis iudicibus & religiosis conseruari. Quæ ut à me uerè dici constet, recita primùm decretum, quo pacto uobis fuerit exigendum iusiurandum: deinde literas Philippi: post, Philocratis decretum, mox plebiscitum. **DECRETVM. LITERAE. DECRETA.** Iam ut appareat uos potuisse Philippum in Hellesponto deprehendere, si quis mihi paruisset, & uestra mandata executus esset ex decretis: uoca testes qui illic adfuerunt. **TESTES** Recita & alterum testimoniū, quid Euclidi post profecto Philippus respōderit. **TESTIMONIUM.** Eos igit nec inficias ire posse, quin illa pro Philippo egerint, ex me audite. Cum priore legatione profecti sumus de pace faciēda, uos caduceatorem præmisistis ad impetrandam fidem publicam. Tum igitur, ut primùm Oreum uenerunt, non expectarunt caduceatorem, neq; ullam moram fecerunt: sed quanquam Alus obsideretur, tamen eò traiecerunt. & rursus inde ad Parmenionem, qui oppidum obsidebat: egressi per hostilem exercitum, Pagafas abierunt: & progressi, caduceatori Larissæ occurrerunt. tanto studio & alacritate tum proficiscebantur. Cum autem pax esset, & sine omni periculo ire liceret, & à uobis mandatum haberent, ut properarent: tum nec ut iter accelerarent, nec ut nauigarent, in mentem eis uenit. Cur tandem? quia tum id è re Philippi erat, ut pax quamprimum fieret: nūc, ut quamplurimū temporis tereretur ante exactum iusiurandum. Sed ut & hæc uerè à me dici constet, etiam hoc cape testimoniū. **TESTIMONIUM.** An igitur fieri potest, ut ulli homines magis conuinci possint, se omnia pro Philippo agere, quàm qui in eodem itinere, cum pro uobis festinandum esset, desederunt: cum uerò non eundem esset ante caduceatoris reditū, festinarunt? Quo igitur tēpore illic fuimus, & Pellæ desedimus, cōsiderate quid quisq; nostrum facere instituerit. Ego captiuos redimere & quærere, & de meo pecuniam insumere, & à Philippo petere ut hospitalium munerum uice quæ nobis offerebat, illos missos faceret. Iste autem quid perpetuò fecerit, statim audietis. Quid igitur illud erat: ut Philippus communiter pecuniam nobis largiretur. Ut autem nec illud ignoretis, illè nos periclitatus est omnes ad singulos priuatim missitans, & multum sanè auri offerens. Ut autem frustra experiebatur quemcunq; tandem (neq; enim de me ipso mihi dicendum est, sed facta & res ipsæ declarabunt) communiter datam pecuniam uniuersos putabat statim temerè accepturos: eos igitur in tuto fore, qui se priuatim uendidissent, si uel minimum communiter datæ pecuniæ accepissemus: eò dabatur, hospitalia autem munera prætexebantur. Ut autem ego prohibui, rursus isti de integro inter se partiti sunt. Ut autem à Philippo petebam, ut eam pecuniam in captiuos impenderet: neque

opport.

opportunum illi fuit istos prodere, neq; dicere, illum uel illum accepisse, neque impensam fugere: sed elusit, se ad Panathenæa illos amissurum pollicitus. Recita igitur testimonium Apollophanis, deinde aliorum qui adfuerunt. **TESTIMONIUM.** Age uobis exponam etiam, quot ipse captiuos redemerim. Dum enim ante reditum Philippi Pellæ comorabamur, nonnulli captiuorum, qui erant *sponsione obligati, diffidentes, ut mihi uidetur, se postea Philippo persuasuros, dixerunt, se uelle semetipsos redimere, neq; id beneficium acceptum Philippo relatu-ros: & mutuò sumpserunt, alius tres minas, alius quinq; , alius prout cuique conditiones erant propositæ. Postquam autem Philippus pollicitus fuit, se cæteros missos facturum, ego conuocatis illis quibus mutuuum argentū ipse dederam, & actorum cōmonefactis, ne suam sibi festinationē fraudi fuisse putarēt, ne ue suis sumptib. redimerentur tenues homines, cum spes esset, fore ut cæteri à Philippo dimitterentur: dono dedi precium redemptionis. Quæ ut uerè à me dici constet, recita & hæc testimonia. **TESTIMONIA.** Quam igitur remisi pecuniam, & dono dedi calamitosi ciuibus, hæc est. Quòd si mox iste ad uos dicet, cur tandem, ut ais, Demosthenes ex mea Philocratis defensione cum intellexisses, nos sani nihil agere: in posteriore legatione ad iusiurandum exigendum missa, interfuisti, & eam non eiurasti: hoc mementote, me promississe illis quos redemeram, & allaturum pecuniam, & eos, quantum in me esset, conseruaturum. Non committendum igitur erat, ut mentirer, & desererem calamitosos ciues. Neq; etiam admodum honestum aut tutum erat, detrectata legatione priuatim illic oberrare. Nam nisi illos seruare uoluisssem: dii me omnes perdant & eradicent, si magnam mereri pecuniam uoluisssem, ut istorum in legatione collega essem. Cuius rei signum hoc est, quòd ad tertiã legationem bis delectus à uobis, bis iureiurando recusauit, & in illa profectioe illis per omnia fui aduersatus. Quæ igitur in legatione mei arbitrij fuerunt, in hunc semodum uobis habuerūt. In quibus autem isti ut plures, uincebant, ea omnia perierunt. At & cætera omnia conuenienter his acta essent, si quis mihi paruisset. Neq; enim ego ita infelix, aut uæcors fui, ut pecuniam darem, cum alios accipere uiderem, pro meo uestri studio. Quæ autem & sine impensis confici potuissent, & uniuersæ ciuitati longè plus profuissent, ea fieri noluissem. Imò quid maluissem Athenienses? Sed me uincebant isti nimium. Agite uerò quid inter hæc iste egerit, & quid Philocrates, spectate. Hæc enim inter se collata, clariora erunt. Primùm igitur Phocenses & Alenses fœdere excluderunt, & Cerfobleptem, tum contra decretum, tum contra ea quæ ad uos relata erant. Deinde aggressi sunt decretum mouere & transferre, per quod legati missi eramus. Postea Cardianos Philippo socios inscripserūt, & scriptas à me literas ad uos non mittendas censuerūt: ipsi autem uæcordes suas literas miserunt. & tamen generosus iste me pollicitum esse Philippo dixit, me rempub. uestram abrogaturum, quòd illas reprehendebam, non modò turpes existimans, sed & ueritus, ne insons ego meo interitu culpam illorum lucrem. At Aeschines nunquam destitit priuatim congregi cum Philippo, ac cætera quidem taceo: Dercyllus autē

Captiui redē-
pti à Demo-
sthene.
Ἰσχυροῦν μὲν

Refutatio: Se
posteriorem le-
gationē obijss-
se, nō quòd a-
cta legatorum
probarer, sed
ut captiuos
redimerett.

Confert acta
Aeschinis &
Philocratis in
legatione, cū
suis actis.

Aeschinis nō
eterni con-
gressus cum
Philippo, &
mora.

Kk Phæris

Legatorū im-
portunitas.
ἀνακρά-
λαιωσις: quā
obiecta Aes-
schini crimina
in summā col-
ligit.

Petitio, seu cō-
clusio: cōdem-
nandum esse
Aeschinem.

Inculcat Pho-
cidis & Thra-
ciae amissionē.

Exempla eorū
quos multata-
runt Athenien-
ses.

Quo maior so-
cordia populi,
eo acrius pu-
niendi impo-
stores.

Refutatio, καὶ
πράλησις:
Etiam uerbo-
rum reddenda
ratio, praeser-
tim si quis mu-
nera acceperit

Pharis eum nocte quadam obseruauit, nō ego, adhibito puero hoc meo: cōq; deprehenso, è tabernaculo Philippi exeunte, puerum mihi renuncia- re iussit, & ipsum id meminisse. Et tandē nefarius iste, & impudēs noctem & diem, digressis nobis, remansit apud Philippum. Et hęc uerē à me dici ut appareat, primū ego ipse in tabellas referam, & meo periculo testifi- cabor. Deinde cæterorum legatorum singulos citabo, & omnino aut testi- ficari, aut eiurare cogam. Quod si eiurarint, periurij eos manifestē in con- spectu uestro conuincam. **TESTIMONIUM.** Quibus igitur malis & negocijs in toto itinere sim conflictatus, uidistis. Quid enim eos illic fecisse putatis, dum prope largitorem essent: cum uidentibus uobis, qui & haben- di honoris, & irrogandæ multæ potestate ualeatis, talia designent? Colli- gam igitur in summam capita accusationis ab initio, ut ostendā ea me præ- stitisse, quæ in principio orationis, me uobis ostensurū esse sum pollicitus. Demonstrauī eum nihil renunciaſſe ueri, sed fucum fecisse uobis: ipsarum rerum, non uerborū testimonijs usus. Demonstrauī eum in causa fuisse, ne uos uera ex me audire uelletis: tum istius promissis & pollicitationibus oc- cupati, cum omnia contrā q̄ oportuit sualisset: & sociorū refragatum esse paci, Philocraticæ suffragatum, tempora contriuisse, ut nec si uelletis, pos- setis educere copias in Phocidem: & alia multa & atrocia in itinere cōmissis- se: prodidisse omnia, uendidisse, accepisse munera, nullū præterisse impro- bitatis genus. Hęc igitur in principio promisi, hęc demonstrauī. Iam quid reliquum sit, uidete. Simplex est enim, quę mihi iam uobiscum erit oratio. Iurastis uos pronūciaturos ex legib. & plebiscitis, & decretis senatus quin- gētorum. Constat autem istum omnia cōtraria legibus, decretis, institutis in legatione fecisse. Eum igitur cōdemnari conuenit à cordatis iudicibus. nam si nihil aliud cōmississet, duo tamen eius facinora morte multanda es- sent. neq; enim Phocenses tantū, sed et Thraciā prodidit Philippo. At duo loca utiliora reip. in orbe terrarum nemo possit ostendere: in terra, Pylis: Helleſponto, in mari. quæ utraq; isti flagitiose uendiderunt, & uestro ma- lo Philippo tradiderunt. Illud ipsum igitur, præter cætera, quantum scelus est, Thraciā & Muros prodidisse: Infinita dici possent: & q̄ multi propter talia facinora sint interfecti apud uos. hos autem magna esse pecunia mul- ctatos, ostensu non est difficile, Ergophilum, Cephisodotū, Timomachū: olim aliquādo Ergodem, Dionysiū, alios, quos uniuersos parū abest quin dicam minus quā istum nocuisse reipublicæ. Nam eo tēpore, Athenien- ses, pericula uos etiamnum consilio cauebatis & prospiciebatis. Nunc, nisi quod uos quotidie uexat, & præsentia sua molestijs afficit, negligitis. Po- stea frustra hic decernitis, & Cersobleptæ à Philippo dandū esse iusiuran- dum, & Philippo non dandū esse locum inter Amphictyones, & pacē esse corrigendā. At decretorū istorum nullo fuisset opus, si nauigare iste, & of- ficio fungi uoluisset. nunc quę nauigando cōseruare potuissent, ea dum ire iubet, perdidit: quæ dicēda ueritate, mentiēdo. Indignabitur aut statim, ut ego audio, si solī sibi popularium oratorū, uerborum ratio reddenda sit. Ego uerō æquum esse, ut omnes eorum quæ dicant, si propter argentum dicunt, rationem reddant, prætermittam, sed illud dico: Si Aeschines, ut homo

ut homo rerum imperitus, delirauit alicubi, & frustratus est, ne seuerius inquirete, sed missum facite, ueniam date. Sin legationem obiens, accepta pecunia, de industria uos sefellit: ne absoluite: neque ferte illud, pœnas uerborum non esse dandas. Cuius enim alterius rei quàm uerborum ratio à legatis reposcenda est? neque enim legatis committuntur trirèmes, aut loca, aut legiones, aut arx: nemo hæc legatis tradit: sed uerborum & temporum. Quòd si reipublicæ tempora non præripuit, non deliquit: sin præripuit, deliquit. Verba autem si uera renunciauit, aut utilia, absoluat: sin & falsa, & corruptus, & inutilia, teneatur. Nulla enim re populus lædi grauius potest, quàm audiendis mendacijs. Quorum enim in uerbis sita est respublica, quo pacto si ea uera non sunt, tuò geri potest respublica? Quòd si quis insuper ea quæ hostibus conducant, accepta mercede dicat: an non etiam in magno periculo eritis? Neque etiam eadem iniuria est, tyranno, aut oligarchiæ præripere tempora, quæ uobis: neque parum interest. In illis enim imperijs omnia ex edicto celeriter fiunt, apud uos autem in primis ad senatum omnia referenda, & ab eo decernenda sunt, *id'que cum præconibus & legationibus adscriptum fuerit duntaxat, non semper. Deinde indicenda concio, eà que tempore legibus constituto. Post uincendi & superandi sunt ijs qui rectissimè consulunt, illi qui ex inscitia, aut ex improbitate aduersantur. Post hæc autem omnia, cum iam & decretum aliquid fuerit, & iam conducibile esse uidetur: spacium dandum est multitudinis tenuitati, in quo ea comparent, quorum indigent, ut decreta etiam exequi possint. Qui igitur ea tempora sustulit in tali, qualis apud uos est, respublica: is non tempora sustulit, non, sed ipsas actiones planè uobis eripuit. Etsi autem in promptu est quædam ijs qui uos decipere uolunt, omnibus, oratio: illi qui ciuitatem turbant: qui Philippum reipublicæ bene facere prohibent: ijs tamen ego nihil respondebo, sed literas uobis Philippi legam, & tempora singula quibus decepti estis, redigam uobis in memoriam, ut sciatis, frigidum illud nomen ad fastidium usque repetitum, illum decipiendis uobis, præterisse. **LITERAE PHILIPPI.** Cum igitur tam turpia, tam multa, omnia denique contra uos in legatione commiserit, passim dicit: Quid de Demosthene est dicendum, qui collegatos accuset? Mehercule siue uelim, siue nolim, cum sim & tot à te in toto itinere insidijs appetitus, & duarum nunc mihi rerum detur optio, aut ut talium actorum uestrorum socius esse uidear, aut ut accusem. Ego uerò tuum me collegatum fuisse nego, & tum te in legatione multa & non ferenda designasse: tum me ea fecisse dico, quæ essent reipublicæ utilissima. Philocrates quidem tibi collegatus fuit, & tu illi, & Phrynon. Vos enim ista agitabatis, & ista uobis omnibus probabantur. Vbi autem sal? ubi mensa? ubi libationes? Hoc enim circumiens tragicè declamat, quasi non homines iniurij, rerum illarum sint proditores, sed ij qui officio funguntur. Ego uerò scio, senatores omnes semper rem diuinam facere communiter, & concœnare inter se, & unà libare: neque ta-

Legatis uerba
& tēpora duntaxat committuntur.

Amplificatio: in populari respublica cur gerantur omnia tardius?

ἢ τῶν ὄσων ἢ κύριον καὶ προσβελῶς πρὸς ἑξῆρας μίλιον οὐκ ἀεί.

ἀποδ' ἰωξίς καυillationis de Philippi beneficentia.

Refutatio: re-
cte à se improbos collegatos accusari.

Ab exemplo magistratuum omnium.

men propterea boni malos imitantur. sed si quem suorum in facinore deprehenderit, apud senatum & populum deferunt. Senatus item communia sacra habet auspiorum, communia conuiuia: unà libant, unà sacrificant duces: parum abest, quin magistratus dicam omnes. Nunquid propterea collegis delinquentibus dant impunitatem? Minimè uerò.

Leo Timagoram accusauit, cum quadriennium in legatione cum eo fuisset: Eubulus Tharrecem, & Smicythum, cum quibus communem mensam habuit: Conon antiquus ille, Adimantum, imperij militaris socium. Vtri igitur, Aeschine, salem & libationes negligebant: ij qui prodebant, & legationem ementiebantur, & largitionibus corrumpebantur, an ij qui accusabant? ij nimirum, qui totius patriæ libationes uiolabant, ut tu, & non solum priuatas. Vt autem sciat, non eorum modò qui publicè unquam ad Philippum, sed eorum etiam qui priuatim uenerunt, & omnium mortalium extitisse nequissimos & improbissimos, pauca ex me audite, ad hanc legationem nihil attinentia.

*Digressio, qua
petulantia Aeschini
exponitur u.g. τ' αὐτί
δεσιν.*

A Satyro histrione in Philippo conuiuio hospitis filiae liberatae.

Cum Olynthum cepisset Philippus, Olympia celebrabat: ad id autem sacrificium & celebritatem, omnes artifices congregarat: quos, cum exciperet epulis, & uictores coronis ornaret: interrogabat Satyrum, comicum histrionem, cur tandem solus nihil postularet? num in se aliquas sordes, aut aliquam animi erga ipsum offensionem perspexisset? Respondisse aiunt Satyrum: Quæ alij requirerent, eorum sibi nihil esse opus: quæ uerò ipse libenter postularet, Philippo quidem datum esse omnium facilima & donatu, sed uereri se ne repudiaretur. Cum autem ille dicere iussisset, & iuuenilius aliquid addidisset, se nihil non esse facturum. respondisse illum ferunt: Apollophanem Pydnaeum sibi fuisse hospitem & amicum: postquam autem per insidias occisus ille obisset, à cognatis eius, metu perterritis, filiolas eius puellulas Olynthum, quo tutiores essent, esse missas. Eæ nunc, inquit, expugnata urbe, captæ penes te sunt, ætate iam nubili. Eas à te peto, & quæso, ut mihi des. Quas si mihi dederis, quale munus daturus sis, audire & cognoscere te uelim: quo ego lucri nihil faciam, sed eas dote data elocabo: & non committam, ut aliquid indignum uel nobis, uel patre patiantur. Quod ut conuiuæ audiuerunt, tantus plausus, tanta collaudatio, tantus tumultus excitatus est ab omnibus, ut Philippus humanitate motus concederet. quanquam ex interfecto Alexandri, fratris Philippi, fuerat is Apollophanes. Agite conferamus cum hoc Satyri conuiuio, aliud conuiuium istorum in Macedonia celebratum: ut spectetis, an æquale huic & simile uideatur. Inuitati isti ad Xenophronem Phædimi F. unius è triginta tyrannis, abierunt. Ego uerò non abij. Vt autem ad pocula uentum est, introducit is mulierem quandam Olynthiam, formosam quidem illam, sed ingenuam & modestam, ut exitus declarauit. Eam primùm bibere cogit paulatim, & isti (ut mihi uidetur) edere, ut mihi postridie Iatrocles narrauit. Vt autem res procedebat, & mero incalescebant animi, asidere, atque etiam aliquid canere iubent. Aestuan-

Ingenua mulier Olynthia in conuiuio ab Aeschine exagitata.

te mu-

te muliere, ut quæ neque uellet, neque sciret; contumeliam id factum interpretantur iste & Phrynon, & non ferendum esse dicunt, ut captiua ex dijs inuisis & nefarijs Olynthijs, delicias faceret. Age uoca seruum, inquit, & lorum aliquis afferat. Venit seruus scuticam gestans. Cum autem potassent scilicet, & leui de causa bilis moueretur, ut aliquid illa dixerat, & illachrymarat, lacerata & direpta tunica, seruus crebras plagas tergo ingerit. Tum amens animi præ dolore & terrore mulier, subsiliens ad genua Iatrocli accidit, & mensam subuertit. Quod nisi is eam eripuisset, interfecta esset in illa ebrietatis insania. Temulentia enim istius impuri crudelis est. Ac de hac muliere & in Arcadia sermo fuit percelebris inter innumeros, & Diophantus apud uos renunciavit, quem mox dicere cogam testimonium: peruulgatus rumor fuit, & in Thessalia, & ubique gentium. Et tamen talium sibi conscius facinororum impurus iste, uos audebit intueri? & actam à se uitam clara statim uoce prædicabit? quæ res mihi spiritum intercludit. Num hi nesciunt, te à primordio ætatis legisse libros matri inuitanti, & puerum etiamnum in cœtibus Liberi patris, & inter ebriosos homines esse uolutatum? Post autem scriptioni apud magistratus dedisse operam, & propter binas aut ternas drachmas fuisse sceleratum? Postremò, non ita olim alienis sumptibus ad tertias partes actitandas, cum bene tecum agi putares, uictitasse? quam igitur uitam referes? quam non uixisti? nam eam quidem quam uixisti, talem esse constat. Sed ó licentiam. Iste apud uos alium impudicitiae reum egit. Verùm nondum hæc. Sed testimonia mihi prius ista recita. **TESTIMONIA.** Cum igitur ea quæ in uos commisisse conuictus est, tot & tanta sint, Iudices, in quibus quid mali non inest? corruptus, assentator, diris obligatus, mendax, amicorum proditor: omnia insunt atrocissima: nihil horum defendet, neque quicquam æqui aut boni respondere poterit.

Quæ autem ego eum responsurum esse audio, sunt illa quidem insaniæ proxima: sed ei qui nullam iustam habet excusationem, quiduis necesse est comminisci. Dicturum audio, eorum me quæ accusem, socium sibi fuisse & approbatorem & adiutorem omnium: ac deinde repente mutatum, accusare. Quanquam autem actorum illa neque iusta est defensio, neque conueniens, sed mei quædam accusatio (ego enim, ista si feci, nequam homo sum, res autem propterea nihilo sunt meliores: neque multis uerbis est opus) tamen officij mei esse puto, ut utrumque uobis ostendam, & mentiturum eum, si talia dicet, & legitimam defensionem declinaturum. Quæ ita fuerit iusta & simplex, si aut non fecisse se quæ accusentur, ostenderet, aut acta quæ sint, profuisse reipublicæ. Quorum iste neutrum facere poterit. Neque enim expedire profectò, ut Phocenses perierint, ut Pylas Philippus teneat, ut Thebani sint potentes, ut milites in Eubœa uersentur, ut Megaris insidiæ fiant, ut pax nullo sit iureiurando confirmata, dicere potest: quibus tum contraria uobis nunciauit, ut quæ & utilia essent,

Kk 3 & futu-

ὡδὶ φώνηται
& insectatio
uitæ Aeschini

Refutatio: De
mosthenē non
esse socium a-
ctorū Aeschi-
nis.

Non commu-
nicandū cum
alio crimen,
sed refutandū

Legitimam de-
fensionem Ae-
schini non sup-
petere.

*Demosthenē
nō eadē egisse,
quā Aeschinē*

*Aeschines &
Philocrates à
Demosthene
accusati.*

*Aeschines quo
se pacto defen-
dere debuisset.*

*Demosthenes
ab Aeschine ra-
tiones reddere
prohibitus.*

& futura essent: neque illa non esse facta persuadere uobis poterit, qui uidistis ipsi, & comperta habetis. Reliquum igitur est, nihil istorum omnium ad me attinere ostendam. Vultis igitur ut cæteris omnibus omisis, ut scilicet apud uos in eos sim inuectus, ut in itinere eos offenderim, ut eis omni tempore sim aduersatus: istos ipsos producā testes, omnia inter me & illos contraria esse facta: istos pecuniā contra uos accepisse, me recusasse. Videte igitur, quem nam in ciuitate fateamini esse uæcordissimum, & temeritatis atq; impudentiæ refertissimum: neminem uestrum uel per errorem alium scio dicturum, quā Philocratem. Quem autem omnium clamosissimum, & quælibet clarissima uoce pronunciantem: Aeschinem istum nimirum. Quem autem isti carere audacia, & timidum esse ad turbas dicunt, ego autem uerecundum: me. Neque enim unquam uobis molestus fui, aut coegi inuitos. At in omnibus concionibus, quoties de his mentio facta est, & accusantem me audistis, & semper istos redarguentem, & palam dicentem, eos accepisse pecuniam, & omnia uendidisse negocia ciuitatis. Quæ isti cum audirent, nemo unquam eorum iuit inficias, non os aperuit, non se ostendit. Quæ igitur causa est, ut omnium uæcordissimi in ciuitate, & uoce amplissima præditi, à me omnium timidissimo, & nemine clarius loquente, tantum superentur? Quia ueritas est potens, contrarium infirmum. Conscientia proditorum, eripit istis audaciam. Ea linguam reprimat, obturat os, angit, silentium imponit. Postremum autem illud profectò nostis, eum cum nuper legatum ire non sineretis, clamitasse se mihi diem dicturum apud senatum, & accusaturum, & heu, heu. Atqui illa sunt longorum & multorum certaminum & orationum principium: hæc autem simplicia, & duo aut tria circiter uerba, quæ uel heri emptum mancipium proferre posset: Athenienses, negocium hoc perindignum est: iste me earum rerum accusat, quarum ipse socius fuit: & pecuniā accepisse me dicit, cum ipse acceperit, aut in partem uenerit. Horum quidem nihil dixit, nec locutus est, nec ex eo quisquam uestrum audiuit: sed alia minitabatur. Quamobrem? Quod ea à se esse facta sibi conscius erat, & hæc uerba seruiliter reformidabat. Non igitur eò accedebat animus, sed resiliabat: retrahebatur enim per conscientiam. Sed alia quædam conuiciari, nemo eum prohibebat, & maledicere. Quod autem est maximum omnium, & non uerba iam, sed res ipsa: cum ego uellem quod æquum erat, ut bis legatus ieram, sic bis reddere uobis rationem: Aeschines iste multis testibus adductis, ad Rationum magistratos accessit, & uetuit me uocare in iudiciū, ut qui rationem reddidissem, nec essem obnoxius. Et res erat perquam ridicula. Quæ igitur illa fuit: cum de priore legatione rationem reddidisset, quam nemo accusabat, nolebat denuò in ius uenire de hac, qua nunc reus agitur, in qua omnes iniuriæ continebantur. Quod autem ego me bis sistebam, & ipsi necessitas imponebatur, se denuò sistendi: propterea me citari non sinebat. At id factum Athenienses, utrunq; uobis ostendit apertè, & istum semetipsum damnasse, ut iam nemo uestrum eum sine impietate possit absoluere, & nihil de me ueri dictu-

ri dicturum. Si enim habuisset, tum & dicendo & accusando protulisset: non mediisfidius citari uetuisset. Hoc à me uerè dici ut cōstet, uoca mihi huius rei testes. **TESTES.** Iam si quæ in me conuicia extra legationem dixerit, multis nominibus cum audire non debebitis. Non enim ego sum hodie reus, neque deinceps mihi quisquam infundet aquam. Quid igitur aliud illa sunt quàm iustarum rationum inopia? Quis enim accusare uelit dum reus agitur, si haberet defensionem. Illud etiam considerate, Iudices, si ego ipse reus essem, & Aeschines iste accusaret, Philippus autem esset iudex, atque ego nō negare possem me deliquisse, sed isti maledicerem, & exagitare instituerem: non ne putatis illud ipsum aegrè laturum Philippum, si quis apud eum hominibus de ipso bene meritis malediceret? Ne igitur uos deteriores sitis Philippo, sed ad ea respondere cum cogite, quorum accusatur. **RECITA TESTIMONIUM.**

TESTIMONIUM.
Ego igitur integritatis meæ conscientia fretus, & rationem reddendam, & quæ legibus iubentur, præstanda omnia ducebam. Iste contrà. Quare quæ fieri potest, ut in eodem negocio ego & iste fecerimus eadem? Aut quæ conuenit isti nunc apud uos ea dicere, quorum me antea nūquam insimulauit? nequaquam certè: sed tamen dicet, nec mehercule iniuria. Scitis enim utique hoc, ex quo nati sunt homines, & iudicia exercentur, neminem unquam, qui crimen fateretur, esse condemnatum: sed frontem perfricant, negant, mentiuntur, causas comminiscuntur, omnia faciunt ne pœnas luant. Quarum rerum nulla uos oportet hodie decipi, sed ex uestrapte conscientia de causa iudicare: non meis aut istius credere sermonibus, aut testibus, quos iste paratos habebit ad quiduis testificandum, Philippo præbitore utens. Videbitis autem, quàm pro eo sint expeditè dicturi testimonium: neque illud etiam, si ille clarum, ego obscurum loquemur. Neque enim de oratoribus, aut orationibus, si sapitis, iudicium hodie facietis: sed ignominiam propter res flagitiose & sceleratè perditas, susceptam, in autores reiicietis, negocijs, quæ omnes nostis, examinatis. Quæ igitur illa sunt? quæ uos scitis: neque opus est, ut ea uos ex nobis audiatis. Nam si omnia quæ uobis pollicitus est, pacem sequuta sunt, & ea ignauia & timiditate uos esse refertos fatemini: ut, cum neque in agro nostro hostes uersarentur, neque ex mari oppugnaremur, neque ulla alia calamitate respublica conflictaretur: sed &annonæ parui emeretur, & nihilo peius quàm nunc uobiscum ageretur, si præscissetis, & ex istis prius audissetis, & socios perituros & Thebanos potentes fore, & Thraciam Philippum occupaturum, & in Eubœa castella extructum iri ad uos oppugnandos, & omnia quæ facta sunt, futura esse, & tamen pacem cupidè fecistis: absoluite Aeschinem, nec cum tot flagitijs periurium coniungite. Neque enim uobis iniuriam facit: sed ego insanio, & sum attonitus, qui eum nunc accusem. Sin omnia horū contraria, & multa & benigna locuti, Philippum bene uelle reipubl. Phocenses conseruaturū, Thebanorum insolentiam refrenaturum, quin ultra hæc, maiora in uos quàm quæ cum Amphipoli conferenda sint, collaturum, si pacē impetrasset, Eubœam, Oropum redditurū: si hæc locuti & polliciti,

omnia

Aeschinis conuicia non audienda.

ut dicitur in oratione eius, ab exemplo Philippi.

Conclusio.

Reorum est iudicare.

Testes Aeschinis mercenarij scilicet in uocem Aeschinis

Aeschinem, si obiecta diluere crimina non possit, condemnandum.

πεκατάλη-
 1. is. Demo-
 stheni nullā su-
 isse causā, cur
 infontes accu-
 saret.
 Inuersio, & à
 minori.

Vera causa ac-
 cusationis.

Reprehensio
 negligentiae ma-
 gistratum.

Exēplū quā
 religiose colat-
 ur Philippus
 à proditori-
 bus.

omnia fefellerunt, & fucum uobis fecerunt, & uobis tantum non Atticam eripuerunt, condemnate, neq; ad alias factas uobis cōtumelias (neq; enim ego scio quo illa nomine alio appellanda sint) propter istorum corruptelas uos diras, & periurium domum reportare. Iam illud etiam considerate Athenienses, quā nam ego de causa istos, infontes si essent, accusare instituissem? non enim reperietis. Num suaue est, multos habere inimicos? imò ne tutum quidem. At cum isto aliqua mihi simultas intercedebat? nulla. Quid igitur? de te ipse pertimueras, & propter metum hoc tibi saluti fore putabas? hoc enim eum dicere audiui. At nihil erat periculi Aeschine, nihil peccatum erat, ut tu ais. Nam si hæc dicet, considerate Iudices, si ob quæ ego prorsus insons mihi metui, ne propter istos perirem: quid istos pati conueniat, qui ipsi deliquerunt? Verum non propter hæc, sed cur te accuso? Per calumniam nimirum, ut argentum à te extorqueam? utrum autem præstabilius mihi fuisset, à Philippo accipere multum largiente, & ne mine istorum minus, & amicum etiam illum habere, & istos? essent enim, essent amici mihi, si in earundem rerum societatem uenissem. Neq; enim nunc paternas inimicitias exercent mecum, sed propter actorum communitatem recusatam. An ut ab istis aliquid de acceptis emendicarem, & tum illius, tum istorum susciperem inimicitias? cum captiuos priuatis sumptibus tanti redemerim, pauca turpiter ab istis & per simultatē accipere uellem? Non ita sunt hæc. Sed & uera renunciaui, & à corruptelis abstinui, propter iustitiam & ueritatem & uitam reliquam: existimās, ut & alij quidam apud uos, si bonus uir essem, fore ut honos mihi haberetur: et nō commutādū esse mihi uestri studium ullo emolumento. Istos autem odi, quod improbos esse & sacrilegos in legatione animaduerti, & per istorū corruptelas, etiam priuato meo honore sum spoliatus, cū uos toti legationi irasceremini. Accuso autē nunc, & rationem reddi postulo, propter curā rerum futurarū: & uolo lite & iudicio declarari apud uos, à me & ab istis omnia facta esse cōtraria. Et uereor, uereor (dicā enim, o Iudices, quicquid sentio, apud uos) netum me quoque eodem cum istis reti implicetis, criminis omnis expertem: nunc autem nimium sitis negligentes, & supini. Prorsus enim, Athenienses, dissoluti mihi esse uidemini, & eò usq; differre seueritatem, dum in mala incidatis: quibus dum alios conflictari uidetis, non cauetis, neq; mouemini, tametsi res publica multis iam diu, & diris modis lædatur: neq; id esse graue & immane putatis. Etsi enim aliquid reticere statueram, nunc tamen facere non possum quin eloquar. Nostis utique Pythoclem istum, Pythodori F. cum eo ego coniunctissimè uixi, neq; ulla inter me & illum in hunc usq; diem extitit offensio. Is nunc deuitat occursum meum, ex quo ad Philippum profectus fuit. Et sicubi mecum congregi necesse habet, resilit statim, ne se quis mecum uideat colloquentem. Cum Aeschine autem circumquaque obit forum, & deliberat, & meditatatur. An non igitur acerbum est, Athenienses, & indignum, in eos qui colere Philippum instituerunt, ad eò excitatos eius in utranq; partem esse sensus, ut quisq; putet, tanquam eo semper assistente, ne ullum quidē suum hic factum clam fore: sed & amicos existiment, qui illi placuerint, & inimicos

inimicos similiter: ipsi autem qui ad nutum uestrum uiuunt, & honorem à uobis expetunt, eumque commutatum nolunt, tantum surditatis et tantum tenebrarum à uobis occurrere, ut ego nunc ex equo cum nefarijs istis dimicem: idque apud uos, quibus nota sunt omnia. Vultis igitur nosse & audire huius rei causam? Dicam equidem. Peto autem, ne quid dicenti mihi uerum succedatis. Ille unum habet corpus, & unum animum, toto pectore & amat bene de se merentes, & odit aduersarios. Vestrum autem singuli, primum nec bene merentes de republica, bene de se mereri putant, nec male merentes: sed alia singulis maiori curae sunt, per quae sepe abducimini ab officio, ut misericordia, inuidia, iracundia, supplicibus, gratificando, alijs rebus infinitis. Nam ut alia effugias omnia, nunquam tamē eos effugies, qui neminem tale esse uelint. At singulatim ita commissa delicta, paulatim progressa, uniuersae tandem cedunt in reipublicae detrimentum. Quale nihil hodie uobis committendum est Athenienses, nec dimittendum is, qui tantis uos affecit iniurijs. Quaeso enim uos, qui de uobis sermones erunt, si istum dimittetis? Athenis legati ad Philippum iuerunt quidam: Philocrates, Aeschines, Phrynon, Demosthenes. Quid tum? Hic praeterquam quod nihil ex legatione accepit, captiuos priuatis sumptibus redemit: ille, quae pecunia uendiderat negocia ciuitatis, ea passim scorta emit, & pisces: & sceleratus ille Phrynon filium ad Philippum misit, antequam in album uirorum inscriberetur: Demosthenes nihil uel republica, uel se indignum fecit. Atque idem, cum & aedilitates obiret, & triremes instrueret, etiam hos sumptus ultrò faciendos existimauit, ut captiuos redimeret, neque ullum ciuium propter egestatem in erumna esse pateretur: ille tantum abfuit ut ullum captiuum redimeret, ut totam prouinciam & amplius decies mille milites probe instructos, & simul plures mille equitibus, è nostris socijs, ut captiuus Philippi fierent, adiutor fuerit. Quid igitur secutum est? Athenienses, cum is esset in iudicium adductus, olim norant. Quid autem? Eos qui pecuniam acceperant, & munera, qui probris affecerant semetipsos, Rempublicam, suos liberos, dimiserunt: & tum se sapere, tum bene actum iri cum republica putauerunt. De accusatore autem quid? esse attonitum, ignorare ingenium ciuitatis, non habere quò suos nummos abijciat. Ecquis Athenienses, in hoc exemplum intuens, iustum se praebere uolet? quis gratis agere legatum? si nec accipere, nec quamquam qui acceperint, plus apud uos inuenire fidei licebit? quare non modo iudicium de istis, hodiè facitis, non: sed & legem sancitis istis in omne aeuum, utrum propter pecuniam flagitiose legati omnes hostium utilitatibus seruire debeant, an gratuito & sine corruptelis agere quae uobis sunt utilissima. Ac de caeteris nullo teste uobis est opus. A Phrynone autem missum esse filium ut constet, uoca mihi testes. **TESTES.** Hunc igitur non accusauit Aeschines, quod suum filium ad probrum misit ad Philippum. At si quis adolescens, alijs forma praestantior, non cauens illam ex facie nasci solitam suspicionem, liberius postea uixit, eum impudicitiae accusauit. Agè igitur iam de conuiuio & decreto dicam. Propemodum sane, quae potissimum ad uos dicenda sunt, praeterissem. Primae illius legationis senatusconsultum ego cum scriberem, & rursus apud populum in ipsi concionibus, quibus deliberaturi eratis de pace, cum

Ingratitudo
populi & nescitudo
reipublicae.

Inuidia inenutabilis.

Socordia perniciosa.

Dehortatio,
ne iudices Aeschinem absoluant, ut & cum
Phrynone, & ab
infamia.

A periculo.

Refutatio: inuitationem legatorum non argumento esse, probari acta eorum à Demosthene.

nullum isti etiamnum uerbum fecissent, neque de ullo eorum facinore constaret, consuetudinis iure usus, & laudauit istos, & in curiam inuitauit. Ac mehercule & Philippi legatos hospitio excepi, idque Athenienses, omnino splendide. Nam cum uiderem eos illic etiam eam rem gloriae sibi ducere, ut beatis & splendidis: statim duxi me primum eis superiorem esse oportere, & magnificentia antecellere. Ea igitur iste nunc afferet & recensabit: ipse, inquit, laudauit nos, & ipse legatos conuiuio excepit: neque tempus illius facti distinguet. Facta autem illa sunt, antequam res publica quicquam detrimenti cepisset, antequam palam factum esset, istos se uendidisse: cum legati primum reces aduenissent, & populo audiendum esset quid dicerent: cum nondum uel istum patrocinari Philocrati, uel illum talia esse decreturum, constaret. Si igitur talia dixerit, memento te temporum, quae iniurijs antecesserunt, post autem nulla mihi cum istis familiaritas aut societas intercessit. Recita testimonium. **TESTIMONIUM.** Fortassis autem frater ei patrocinator Philochares & Aphobetus, quorum utriusque multa & equa respondere poteritis. Necesse autem est, Athenienses, ut liberè loquar, nihilque dissimulè. Nos Aphobete & tu Philochares, scimus te alabastrorothecas pingere solitum, & tympana: istos notarios & uulgares fuisse homines. Atque haec ut ab omni sunt improbitate remota, sic neque imperij dignitatem merentur. Legationibus, imperijs, maximis honoribus uos dignati sumus. quod si nemo uestrum quicquam delinqueret, non nos merito uobis ullo nomine, sed uos nobis de his iure gratiam haberetis. Multis enim honore quam uos dignioribus, praeteritis, uos extulimus. At si quis uestrum in illis ipsis, qui uobis habebant, honoribus deliquit, idque tanta in re: quanto magis odio quam conseruatione digni estis: multo equidem opinor. Vim autem fortasse faciet, ut homines uocales et impudentes, atque illa re freti: non uitio uertendum, fratri opitulari. uos autem nolite succumbere, illud cogitantes, conuenire illis, ut istum curent: uobis, ut leges et totam rempublicam, & praeter omnia iurandum, quo dato ad iudicandum sedetis. Quod si rogarunt uestrum aliquos, ut illum seruaretis, illud considerate: utrum ita rogarint, si insons reperiretur, an, si in rempublicam iniurius? Si insons, & ego censeo: sin in uniuersum: id rogarunt, ut nullum periurium recusaretis. Non enim si occulta suffragia sunt, latebunt deos. sed & hoc uidit, & omnium rectissime prouidit legislator, ut clam suffragia ferrentur. Cur? ut nemo reorum sciret, quis ei esset gratificatus: sed deus sciret, & numen, eum qui iniqua pronunciaisset. A quibus praestabilius est singulis, sibi & liberis iusta quae sunt pronuncians, spem bonam reseruare, quam obscuram & incertam gratiam istorum captare, & absoluere istum, qui in se ipse dixit testimonium. Quo enim alio maiore teste probem Aeschine, te multa & non ferenda in legatione designasse, quam te teste contra teipsum? Qui enim putasti eum qui aliquid eorum quae in legatione egisti, palam facere uoluit, in tantam & talem calamitatem coniiciendum: ex eo constat, pessime tecum actum iri te putasse, si tua iudices facinora conperissent. Illud igitur eius factum, in eius fraudem, si sapitis, esse factum intelligetis: non eo duntaxat quod ingens signum est, quare ratione legationem obierit, sed quod in accusando ea uerba protulit, quae nunc

*Distinguenda
tempora actio-
num.*

*Deprecationi
fratrum Aeschini-
nis, Philocharis,
et Aphobeti, non relin-
quendum esse lo-
cum.*

*Suffragia cur
occulta uoluerit
esse legisla-
toris.*

*Accusationem
Timarchi arguere mala
Aeschinis con-
scientiam.*

in eum

in eum possint retorqueri. Quod enim ius accusando Timarcho, cōstitui-
sti, idem etiam ab alijs usurpatum in te ualere debebit. Tum autem dice-
bat ad iudices, Defendet eum Demosthenes, & meam legationem accusa-
bit, & si uos à causa abduxerit, strenuè declamabit, et passim iactabit: quo
modo? quid? Abduxit à causa iudices, & surrepto eis negotio abiit. Ne-
quaquam uerò. sed quibus de rebus controuersia est, ad eas respondeto.
Tum igitur cum illum accusares, criminari tibi & queri licebat, quicquid li-
bebat. Quin & ad iudices dicebas, te, qui nullum actionis tuę testem habe-
res, ipsum hominem exhibere: Quam populi sermo celebrat creber, ir-
rita nunquam, Fama cadit penitus: quaedam dea cum sit & ipsa. Atqui &
te Aeschine nō isti omnes dicunt ex legatione accepisse pecuniā. Itaq; in te
quoq; illud profectò ualeat: Quam populi sermo celebrat creber, irrita nū-
quam Fama cadit penitus. Nam quòd te longè plures quàm illum crimi-
nantur, id cuiusmodi sit, considera. Timarchum, nec uicini omnes norant.
Vos autem legatos, nemo uel Græcorum uel Barbarorum est, qui pecuni-
am accepisse ex legatione, non dicat. Quare si fama uerax est, contra uos e-
tiam ualeat uulgaris ille rumor: cui fidem esse habendam, quaedam dea cum
sit & ipsa: Et, sapientem fuisse poetam uersuum autorem: tu ipse definiisti.
Præterea collegit iambos, si dijs placet, & prolixè recitauit, ueluti

*Mala improborum consuetudo cui placet,
Is qui fiet uir, non rogo: sciens satis
Sodalium illum conuenire moribus.*

*Dicta quaedam
ex accusatio-
ne Timarchi
retorquet in
Aeschinem.*

*Hesiodi uersus
de fama.*

*Versus è Phœ-
nice Euripidis,
de improborū
cōsuetudine.*

Eum igitur qui ad gallos gallinaceos ingreditur, & cum Pittalaco obam-
bulat, & eius generis alia cum dixisset: ignoratis, inquit, cuiusmodi sit existi-
mandus? Proinde & in te iambi isti mihi nunc erunt opportuni Aeschine,
quos si ad iudices dicam, rectè conuenienterq; dicam: cui consuetudo pla-
cet Philocratis, & eadem obeundæ legationis ratio: de eo nihil rogo, pecu-
niam eum accepisse sciens, ut Philocratem qui confitetur. Cum autem ora-
tionū scriptores & sophistas alios cognominet atq; exagitare studeat: eum
ipsum talem esse constabit. Hi enim iambi è Phœnice sunt Euripidis, quā
fabulā nunquā uel Theodorus uel Aristodemus egit: apud quos iste terti-
as partes actitauit, sed Molon representauit, & si quis alius ueterū histrio-
num. Antigona autem Sophoclis sæpè Theodorus, sæpè Aristodemus
egit: in qua factos iambos præclare & uobis utiliter, quos sæpe iste recita-
uit, & in promptu habet, prætermisit. Nostis enim hoc scilicet, in omnibus
fabulis Tragicis, eximium ueluti præmium uirtutis hoc esse tertianis acto-
ribus, ut tyrannorum habitu & scepra gerentes, in scenam ingrediantur.
Eos igitur iambos in ea fabula considerate, quales Poeta Aeschini Creonti
recitandos attribuerit: quos iste nec sibi ipsi dixit in legatione, neq; iudi-
cibus recitauit. Recita.

I A M B I S O P H O C L I S E X
Antigona.

*Pernoſſe mentem nullius queas uiri,
Tacitos ue ſensus pectoris deprendere,
Diu antequam uerſetur in republica.
Nam quiſquis urbi cuius imperium gerit*

*De tuenda pa-
tria.*

Metu subactus ora degeneri tenens,
Mutamq; linguam, haud consulit salubriter,
Culpandus est & hoc & omni tempore.

Itemq; amicum patriæ qui prætulit,
Habetor improbus uir, & ciuis malus.

Sed ipse (magnus: idq; Iuppiter sciat,
Qui cuncta uigili semper lumine aspicit)
Minimè tacebo si quid ingruat mali
Urbi, uel uitæ cum periculo meæ.

Nec urbis huius hostis impius mihi
Amicus esto. Nam considero satis,
Portum salutis patriam esse ciuibus:
Cui dum uentus prosper aspirauerit,
Ex illa amicos nobis eligi decet.

Detorquet uer-
sus Sophoclis
ad exagitan-
dum Aeschinis &
natales & pro-
ditionem.

Horum nihil sibi proposuit Aeschines in legatione: sed republica neglecta, Philippi hospitium & amicitiam multo sibi maiorem & utiliorē fore censuit, nihil motus omnino sapientis poetæ Sophoclis autoritate, & cū Noxam unā cum expeditione in Phocenses pergere uideret, nō prædixit, non antè denunciavit: sed contrā occultauit, & adiuuit, et dicturis obstitit: non recordatus, hanc esse portum salutis, & in ea inuitantem matrem suam & lustrantem, & fruentem eorum qui eius opera uterentur, opibus, istos tantos uiros educasse: & patrem suum (ut ego è natu maioribus audio) ad herois medici fanū docentem literas, ut potuerit illum quidem, sed in hac urbe uixisse tamen: se uerò & suos scripturæ operam dantes, & omnib. magistratibus inseruientes, argentum accepisse, & denique scribas à uobis delectos, biennium in Tholo esse enutritos: & nunc se ex hac urbe legatum esse missum. Horum nihil considerauit, neq; ut reipublicæ prosper uentus aspiraret, procurauit, sed eam euertit & demersit: & quantum in se fuit, operam dedit, ut in hostium potestatem redigeretur. Non ne tu igitur literator es, & improbus: nō ne tu scriptor orationum, & dijs inuisus: qui, quæ in scena sæpe recitasti, & memoria probè tenebas, præterieris? Quæ uerò in tua uita nunquam representaras, ea exquisita ad lædendum ciuem quendam, in medium attuleris? Agite uerò & de Solone quid dixerit, considerate. Dixit Solonem dedicatum esse in exemplum modestiæ oratorum, manum intra uestem tenentem: quo reprehendit & exagitat Timarchi petulantiam. At istam statuam nondum ante annos quinquaginta fuisse dedicatam, dicunt Salaminij. A Solone autem omnino ducēti sunt anni, & quadraginta ad hanc ætatem. Quare artifex, qui eum gestum effinxit, non ipse solum eo tempore non fuit, sed nec auus eius. Hoc igitur dixit iudicibus, et imitatus est. Id autem, quod gestu illo multo esset reipublicæ utilius, ut animus Solonis inspiceretur, & mens, id non est imitatus, sed omnia potius contrā fecit. Nam ille, cum Salamin descuiisset ab Atheniensibus, & capite sancitum esset, ne quis eam recuperandam esse suaderet, priuatim periculum sibi depoposcit, & elegiacos uersus quos fecerat, cecinit, & prouinciam reipublicæ restituit, & susceptum dedecus aboleuit. At iste, quæ rex Persarum & omnes Græci uestram esse decreuerunt, Amphipolim, eam tradidit & uendidit: & eius senatuscōsulti autorem defendit Philocratem: præclare sanè. Neq; enim ei Solonis recordari uacabat, neq; id hic solum fecit, sed

Aeschinis di-
ctum de sta-
tua Solonis
cauillatur.

ὁμοῦ

Salamin pru-
dētia Solonis
recuperata.

Amphipolis
per Aeschinē
amissa.

cit, sed illuc cum uenisset, nec mentionem fecit eius regionis, propter quā legatus abierat, idē ipse uobis renunciauit. Meministis enim profectō eum dicere: De Amphipoli & ego uerba facere potuissem, sed ut Demostheni de ea dicendi esset locus, ideo præterij. Ego uerò progressus dicebam, eum nihil eorum quæ ad Philippum dicere uoluisset, mihi reliquisse. Facilius enim sanguine, quàm dicendi loco cuiquam cedere: sed putasse, accepta pecunia non licuisse aduersari Philippo, qui pecuniam ea de causa largitus esset, ne id oppidum redderet. Agè cape Solonis elegiam illam, & recita, ut sciatis etiam Soloni homines istius similes fuisse inuisos. Non cōcio habenda est, Aeschin, e manu in sinu condita. Tu uerò, cum eam illic porrexeris, & exhibueris, & hos contumelia affeceris: hic differis magnificè, & propter miseris sententiolas, quas meditatus es, & uocis exercitationem, te pœnas esse daturum non putas, tot & tantorum scelerum, etsi pileolo capiti imposito obambularis, & in me conuicia dixeris: Recita tu.

Manu condita legatio obeunda.

De causis respublicas tum euertentibus, tum conseruantibus.

ELEGIACI VERSVS SOLONIS.

Nostra quidem fato Iouis, urbs non occidet unquam,
Propitijsq; dijs salua manere potest.
Nam Ioue nata, ferox hastaq; atq; ægide, Pallas,
Hanc teget, hostiles disijcietq; minas.
Mœnia sed ciues stolidi, cupidiq; lucrorum
Ardua, subuerti per sua facta student:
Atq; ducum populi mala mens, elataq; corda
Accersunt pœnas & mala multa sibi.
Despoliant ærarium, & ipsa altaria diuū,
Per fas atq; nefas quo cumulentur opes.
Furantur, rapiunt omnes datur unde, nec iram
Iustitiæ curant, sanctaq; scita deæ.
Illa tacet ueterum memor, & præsentia cernens,
Sæua sed ad pœnas post ruitura graues.
Urbibus hinc ulcus uenit immedicabile cunctis,
Ut iuga seruitij mox odiosa ferant.
Seditio ue oritur, sopita ue bella mouentur,
Bella quibus pubes læta perire solet.
Urbs etenim quæ nulla tenet socialia iura,
Est subito hostili disperitura manu.
Hæc agitant populum mala: sed paupercula turba
Venditur, & peregrè uincula dura gerit.
Nec sunt expertes cladis quos ampla beat res,
Et sua diuitibus pœna luenda uenit.
Publica sic intrant priuatos damna penates,
Excludi foribus nec mala tanta queunt.
Transiliunt muros altos, fuga nulla tuetur,
Siue petas thalamum, siue sub antra ruas.
His ego Palladios monitis pius instruo ciues,
Ut sapiant, uigilent, nil petulanter agant.
Inuehit heu quantas legum uiolatio clades?
At iustæ leges commoda quanta ferunt?
Compedibus stringunt sceleratos, ordinis æqui
Conseruatrices, nil nisi recta sinunt.
Aspera complanant, sedant fastidia, frænant
Indomitos, abigunt semina quæq; mali.

Iura regunt, mansue faciunt iurgentia corda,
Compefcunt miseræ feditionis opus.
Litis bilem atram reprimunt, ac deniq; uitam
Humanam erudiunt, ut sapienter eat.

Propter accu-
sationē Timar-
chi, nulla ue-
nia danda Ae-
schini.

Vel propter cō-
ditionē tempo-
rum punienda
Aeschinis pro-
ditio.

Græciæ mor-
bus.

Rei turpis ho-
nesta nomina.

Exēpla Thes-
salia a prodito-
ribus perdita.

Eleorū cædes.

Arcadū assen-
satio.

Peloponnesi
status.
Admonitio.

Auditis, Athenienses, de isto genere hominū Solō quid dicat, & de dijs, a quibus urbem conseruari asserit: Ego uerò semper hanc orationem ueram esse puto & opto, conseruari urbem nostram diuinitus, & quodammodo existimo, & sic accipio ea quæ nunc acciderunt omnia in accusatione hac diuinæ cuiusdam erga rem publicam beneuolentiæ signum extitisse. Idc̄ sic considerate: Homo qui multa in legatiōe, & atrociam scelera designauit, qui prouincias tradidit, in quibus deos a uobis & a socijs coli decebat: ignominia notauit quendam, qui eius accusatorē se profiteri non dubitauit. Cur? ne ipse delictorum suorum ueniam, aut ullam misericordiam consequeretur: sed & illo accusando in me inuehere instituit, & rursus pro cōcione accusationem mihi minitatus est, & eius generis alia fecit. Quamobrem? ut optima cum uenia apud uos ego, qui scelera istius optime noui, & omnia comperta habeo, accusarem. Quin etiam, cum omni superiori tempore iudicia eluserit, in id coniecit sese tempus, in quo, uel propter imminencia pericula, si ob nihil aliud, nec licitum, nec tutum uobis est, istum corruptum largitionibus absoluere. Semper enim Athenienses odio prosequendi sunt, & puniendi proditores & homines corrupti: tū uerò nunc id cum primis tempestiue & communi cum utilitate mortalium fiet. Morbus enim, Athenienses, ingens inuasit in Græciam, & difficilis, quicq; magnam & felicitatem & curam uestram postulet. Qui enim sunt in urbibus nobilissimi, & in quos collata est reipublicæ autoritas: hi suæ proditores libertatis, infelices ultrò in seruitutem se conijciunt, dum Philippi hospitium, & familiaritatem & amicitiam, atq; alia minuendi causa criminis, in ore habent. Cæteri autem, & magistratus singularum urbium quicunq; tandem, a quib. illos coherceri oportebat, & statim occidi, tantum abest ut tale aliquid agant, ut eos admirentur, & fortunatos iudicent, & singuli se tales esse optent. Atqui ea res & eiusmodi æmulationes, Thessalorum, Athenienses, nuper adeo principatum & communem autoritatem perdidit: nunc uerò iam etiam libertatem eis eripit. Nam quorundam ex eis arces Macedones præsidijs occupant: in Peloponnesum autem ingressa, cædes ille Elide cōcitauit: et ea iniquitate & infania miseros illos impleuit, ut, quo alij alijs imperent, & Philippo gratificentur, cognatorum suorum & ciuium cæde se polluant. Ac ne hic quidem res stetit, sed Arcadiam ingressa, omnia illic fursum deorsumq; uertit. & nunc Arcadum multi, cum eos libertatem facere maximi oporteat, æquè ut uos (soli enim uos ex omnibus, ut illi, estis indigenæ) Philippum admirantur, & græas ei statuas erigunt, et coronas decernunt. Ac deniq; si in Peloponnesum ierit, eū oppidis recipere decreuerunt. Eadem & Argiuorum ratio est. Hæc medijsfidius si seriò agendum est, non paruam prudentiam postulāt. Passim enim peruagata lues illa, etiam huc ingressa est, Athenienses. Dum igitur in tuto estis, caute, & eos qui illam primi introduxerunt, cogite in ordinem. Quod si neglexeritis,

xeritis: uidete, ne tum ea quæ nunc dico, rectè dicta esse uideantur, cum nullum rerum uestrarum initium reperietis. Non cernitis Athenienses, quàm euidentis & illustre exemplum sit in miseros Olynthios editum? qui nulla alia re magis, quàm propter istiusmodi facta perierunt. Id quæ ex eorum euentibus cognosci perspicuè potest. Qui cum quadringentos duntaxat equites haberent, & uniuersi non plures numero quinque millium essent, antequam Chalcidenses in unum locum conuenissent, à Lacedæmonijs petiti magnis & pedestribus & naualibus copijs (nostis enim hoc haud dubiè, terra mari que, ut paucis dicam, illis temporibus imperitasse Lacedæmonios) tamen tantis oppugnati copijs, neque urbem suam, neque castellum ullum amiserunt: sed & prælia multa uicerunt, & tres imperatores occiderunt, & denique pacem ex animi sui sententia fecerunt. Ut autem quidam acceptare munera cœperunt, & ex simplicitate uulgi, ac potius calamitate, illos fideliores existimauit quàm patrie studiosos & defensores: & Lasthenes ædes suas contexit lignis dono allatis è Macedonia, & Euthykrates boues multos aluit, precio nemini numerato: & alius aliquis oues aduexit, alius equos: uulgius autem, in cuius illa fraudem fiebant, non modò non irascebatur, aut id genus hominum puniebat, sed suspiciebat, prædicabat, uenerabatur, uiros putabat: cum ea ita crescerent, & largitiones inualescerent, quanquam equites mille haberent, & plures essent x millibus, & cum finitimis omnibus societate coniuncti: & uos eis decies mille conducticijs, & triremibus l. opẽ tulissetis, & quater mille præterea ciuibus: nihil horum eis salutis esse potuit. sed priusquam belli annus exiret, oppida omnia Chalcidicæ ditionis, proditores perdiderunt, nec Philippus iam ad nutum proditorum præstò esse potuit, neque sciuit, quid primum occuparet, & quingentos equites ab ipsis ducibus proditos, cum ipsis armis cepit, quod nemini mortalium unquam contigit: neque illi solem reuerabantur qui id agebant, neque terram patriam in qua stabant, neque fana, neque monumenta maiorum, nec dedecus ea facinora secuturum. Usque adeò uæcordes, Athenienses, & attonitos faciunt largitiones. Vos igitur, uos inquam ciues, & sapietis, et ad talia facinora non cõniuebitis, sed publicè punietis. Nihil enim fieri queat absurdius, quàm committere, cum in proditores Olynthiorum multa & atrociam statuèritis, ut eos qui apud uos metipso deliquerunt, non puniretis. Age recita decretum de Olynthijs.

DECRETVM. Hæc uos, iudices, rectè præclarèq; omnium et Græcorum consensu & barbarorum, decreuistis in proditores, et homines dijs inimicos. Cum igitur acceptatio munerum talia facinora præcedat, et propter illa etiam hæc quidam admittant: quemcunq; Athenienses acceptare munera uideritis, eum etiam proditorem esse putate, quod si alius occasiones, alius negocia, alius milites prodit: quicquid singulis commissum fuerit, id uti que perdunt. Aequè autem tales omnes digni sunt odio: et uos Athenienses, in ea re soli exemplis uti domesticis potestis, et maiores quos iurè laudatis, ipsa re imitari. Quod si prælia et expeditiones, et discrimina, in quibus illi fuerunt splendidi, hoc tempore non incidunt, cum ocium nunc uos agatis: at prudentiam eorum imitami, qua ubiuis est opus, neque operosius est,

Olynthus pro
ditiõe peritã

Ubi quædam
in produores

Conclusio.
A decreto A-
theniensium.

Qui acceptat
munera, habet
di pro prodito-
ribus.

Ab exemplo
maiorum.

Prudentia ubi-
uis est opus.

est,

est, aut molestius, sapere, quam desipere: sed pari spacio tēporis, sedens uestrum quisq; , si quæ oportet de rebus statuerit & decreuerit: reipublicæ commodis consulat, & à dignitate maiorum non degenerabit: sin quæ decent, statum rerum communium deteriorē faciet, & indignum maioribus. Ut igitur illi in istos fuerunt animati: Hęc cape scriba, & lege. Cognoscendum enim uobis est, uos in ijs reb. esse segnes, propter quas fontes capitis damnarunt maiores. Recita has. **LITERÆ DELECTVS**. Auditis

ἰαλογῆς
Arthmij proscriptio.
Maiorum uigilantia, minorum ignauia.

Exaggeratio.

Alia exempla puniæ acceptationis munerum.

Callias L. talentis multatus.

Mores magistratum, non euentus spectandus.

Epicrates a Etus in exiliū. Græciæ moribus.

Athenienses, hoc scripto contineri, Arthmij Pythonactis F. Zelitam, esse inimicum & hostem populi Atheniensis & sociorum, ipsum & uniuersum eius genus. Cur? Quod aurum à Barbaris in Græciam inuexit. Hinc apparet nimirum, & maioribus uestris, ne quisquam mortalium propter pecuniam, cladem importaret Græciæ, fuisse curæ: & uos nec illud cauere, ne uestrorum ciuium aliquis reipublicæ iniuriam faciat. At hercule id monumentum utcunq; collocatum est? imò cum hæc tota arx sit sacrosancta, & amplum spacium occupet: iuxta æream illam & magnam Mineruam, ad dextram situm est: quam in uictoriæ memoriam Barbarici belli, data pecunia illa à Græcis, reipublica consecrauit. Ac cum tanti fiebat iusticia, tanto que studio fontes plectebantur, ut eadem statio & deæ præmio, & talium scelerum supplicio tribueretur: nūc risus, impunitas: dedecus, nisi uos immodicam istam licentiam nunc reprimetis. Existimo autem rectè uos esse facturos, si non una tantum in re maiores, sed ex æquo in omnibus imitemini, quæ illi fecerunt. Illi igitur, quod uos omnes audiuisse compertum habeo, Calliam Hipponici F. qui legatus celebratam illam pacem fecit, ut nec intra spacium, quantum cursu equi uno die confici posset, Rex Persarum cum exercitu ad mare descenderet, nec ad Chelidonias & Cyaneos scopulos longa naue accederet: quod in legatione munera accepisse uisus fuit, parum abfuit quin occidissent, sed in referendis rationib. L talenta ab eo exegerūt. Atqui pulchriorem ea pacem neq; post, neq; prius ullam à ciuitate nostra esse factam, quisquam dicet. Verum non illud spectabant. Id enim suæ uirtuti & reipublicæ autoritati acceptum ferebant: an uerò gratis fieret, nec ne, legati ingenio. Ab eo igitur qui ad rempublicam esset accessurus, morum integritatem & abstinentiam flagitabant. Illi igitur ita inimicas ducebant largitiones, & reipublicæ perniciosas, ut nec in actione ulla, nec uiro locum habere paterentur. Sed uos, Athenienses, cum uideritis eandem pacem & mœnia uestrorum sociorū diruisse, & legatorum ædes extruxisse, & reipub. suas opes eripuisse: istis autem ea quæ nec per somniū unq; sperarant, contulisse: non ipsi eos occidistis, sed accusatore indigetis, & uerbis disceptatis causam eorum, quorū iniurias re ipsa omnes uidēt? Neq; uerò uetera duntaxat referri possunt, & per ea exempla uos ad ultionem incitari: sed uestra etate, qui adhuc uiuitis, multi pœnas dederūt. Quorum ego alios præteribo: eorum autem qui propter legationem, hac multo minus nocentem reipublicæ, capite multati sunt, unius atq; alterius mentionem faciam. Agè cape hoc decretum, & recita. **DECRETVM**. Ex hoc decreto, Athenienses, legatos illos uos capitis cōdemnastis, quorum unus fuit Epicrates, homo (ut ego è natu maiorib. audio) frugi & multū uti

lis rei

lis reipublicæ, & ex eorū numero, qui populum è Piræo reduxerūt, & alioqui popularis, sed tamen nihil ei horum profuit, meritò. Neq; enim ex dimidia parte bonum oportet esse eum qui tanta negocia suscipit, & si fides ei adiūgatur à uobis, ea abuti ad maiorū scelerum licentiam, sed planè uos nulla iniuria de industria afficere. Si quid igitur eorū isti non perpetrarunt, propter quæ illi capitis sunt damnati, me iam occidite. Considerate enim: Posteaq; contra literas, inquit, legationem obierunt illi, & decretum: atq; hoc primum crimen est. An uerò isti non contra literas? Non 'ne decretum iubet pacem ad Athenienses & ad Atheniensium socios pertinere: isti autem Phocenses foedere excluderunt? Non 'ne decretum iureiurando adigi urbium magistratus: isti autem, quos Philippus ad ipsos miserat, iureiurando adegerunt? Non 'ne decretum, nusquam solos cum Philippo colloqui: isti autem priuatim cum eo agere nunquam destiterunt? quidam eorum in senatu falsæ renunciationis sunt conuicti: at isti apud populum, & à quo? (id enim illustre est) à rebus ipsis. Nam eorum renunciationi, euenerunt omnia fanè contraria. Nec uera, inquit, scripserunt: at nec isti, & in socios mentiti sunt, & munera acceptarunt. isti uerò non in eos mentiti sunt, sed funditus eos perdiderunt. id quod multò est mendacijs acerbius. Iam de largitionibus, si se accepisse munera negarent, restaret, ut conuincerentur. Cum autem falsi sint, in cruciatum abreptos oportebat. Quid igitur Athenienses? cum hæc ita sint, cum uos illis uiris prognati, partim etiam ex illorum numero sitis superstites, committetis, ut de reipublica benè meritis, & populi ex Piræo reductor Epicrates, urbe pulsus, pœnas dederit? & rursus, dudum Thrasybulus ille, Thrasybuli hominis popularis filius, eius qui populum è Phyle reduxit, talentis decem sit mulctatus: & quidam ex Harmodij & Aristogitonis posteris, & eorum qui maxima in uos beneficia contulerūt, quos lege ob beneficentiam erga uos in omnibus fanis, in sacrificijs, libationum & poculorum participes effecistis, & celebratis & colitis pari cum heroib. honore, & dijs: hi quidē omnes pœnas legib. dederint, & neq; uenia neq; misericordia neq; plorantes pueri, nomina eorum qui benè de reipublica sunt meriti, referentes, neque quicq; aliud eis profuerit: Atrometi autem literatoris & Glaucothæ

Confert Aeschinis acta cū actis legatorū qui interfecti sunt.

Conclusio, cū infectatione Aeschinis.

Nulla merita Aeschinis.

Verba Aeschinis in Timarchū, retorquet in aurorem.

Mm ferear

A' minori.

A' maiori.

A' causa accu-
sati Timarchi.

Generorū Ae-
schinis infecta
tio.

ἀλλὰ τὸν ἀ-
δελφὸν ὁ-
ρῶν ἀφ' ὅσων
τοῦ, uidetur
esse ἀποπῶ-
πις, si nihil
deest.

Ab effectu
proditiōnis
Aeschinis.

Non Philippi
uita, sed iudi-
cum oscitātia
reipublicae pe-
riculosa.

Infectatio Eu-
buli Aeschinē
defendētis, et
alios minus rei
publicae no-
xios uel deserē-
tis, uel accu-
santis.

fereatur, inuēturos neminē. Ille igitur infœlix homo ignominia notatus est, quod istius scelera uidit: isti autem impunitatem concedetis? Cur? Nam si ab ijs qui in se ipsi deliquerunt, tantas pœnas expetiit Aeschines, quid in eos qui tantis in rebus reipublicæ nocuerunt, quorum istum unum esse constat, à uobis iuratis iudicibus erit statuendum? At Hercule adolescentes propter illud iudicium uobis erūt meliores? propter istum autem ij qui uersantur in republica, per quos in summum respublica discrimen adducitur. Est autem & horum habenda ratio. Vt autem sciatis, ab isto etiam hunc Trimarchum euersum esse, non ita me dii ament, de liberis uestris, quò illi essent modesti, sollicito, (sunt enim, Athenienses, iam nunc modesti: absit ut eò loci respublica redigatur, ut Aphobeto & Aeschine censoribus indigeat) sed quòd ille senator scripsit, si quis conuincatur arma uexisse ad Philippum, aut armamēta triremium, morte mulctandum. Cuius rei hoc signum est. nam quamdiu concionatus fuit Timarchus: diu. Eo igitur omni tempore in republica fuit Aeschines, & nunquam ægrè tulit, aut graue esse duxit, si homo illis moribus, conciones haberet, donec in Macedoniam profectus, seipsum mercede locauit. Agè ipsum Timarchi decretum cape, & recita. **DECRETVM.** Qui igitur pro uobis decreuit, ne belli tempore ad Philippum arma ferrentur: sin quis fecisset, capitale fore: periit, & contumelia est affectus. Iste autem, qui & uestrorum sociorum arma illi tradidit, accusat: & de stupro differit, prohi diuim atq; hominum fidem, duobus suis generis assistentibus: quibus conspectis uos exclamaretis, Nicia illo uacordi, qui se in Aegypto mercede locauit Chabriæ, & homine execrando Cerybione, qui in festis absq; personâ comestatur. sed quid hæc dico? at fratrem eius uidens Aphobetum. Sed illa die profectò omnes de impudicitia orationes aduerso, quòd aiunt, anni fluxerunt. Verum quanta ignominia rempublicam uestram istius improbitas & mēdacitas affecerit, omnibus relictis ceteris, quod nostis omnes uos, id dicam. Olim, Athenienses, quid à uobis decretum esset, obseruabant alij Græci omnes. Nūc obambulamus nos, quid uisum sit alijs speculātes, atq; auscultātes: quid Arcades? quid Amphictyones? quòd proficiscatur Philippus? uiuat ne? an obierit? Non ne ita facimus? Ego uerò id nō uereor, an uiuat Philippus: illud uereor, ne reipub. odium in facinorosos & uindicta obierit. Neq; mihi terrori est Philippus, si uos sani sitis. sed si à uobis impunitas proponet ijs qui illi mercede seruire nō recusant: si illis quidā patrocinauerunt, quibus uos fidē habetis: & qui omni superiori tempore negarūt se causam Philippi agere, nunc suggestū conscendēt. Hæc mihi terrori sunt. Nam cur tandē Eubule Hegesileo reo, qui consobrinus tuus est, & Thrasylulo dudum Nicerati auunculo, cū prima suffragia ferrent, aduocatus esse cum citarēre noluit: & ad litis aestimationem progressus, nec pro illorum defensione dixisti quicq;, et iudices precatus es, ut ueniam tibi darēt. Itā ne cum hominib. cognatis & necessarijs non patrocineris, Aeschini patrocinaueris? qui, cū Aristophō reū ageret Philonicum, & per illū tua acta accusaret: unā cum illo te accusabat, & inimicorū tuorū subsellijs uersabatur. Postquam aut post istos oratione

habita

habita, affirmasti, aut iam in Piræum esse descendendum, & pecuniã con-
ferendam, & theatralem in militarem conuertendam: aut iubenda quæ et
iste defenderat, & nefarius Philocrates decreuerat, unde factum est ut
pro honesta pace pax turpis fieret: postquam isti perpetratis postea scele-
ribus omnia perdididerunt, tum demum in gratiam redijisti: cum pro con-
cione Philippum insecteris, & per liberos tuos iuraris, haud dubiè peritu-
rum Philippum, si populus uelit: nunc isti opitulaberis? Qui peribit igitur,
si eos quos ille corrumpit largitionibus, tu seruaris? Nã cur tandem
Myroclum accusabas, quòd à singulis eorum qui metalla redemerant, ui-
cenas drachmas exegisset: Cur Cephisophontem sacrilegij reum agebas,
quòd triduo post statam diem septem minas numerasset: eos uerò qui ha-
bent, fatentur, conuicti sunt, palamq; deprehensi, fecisse illa in sociorum
perniciem: eos non modò non accusas, sed & seruari iubes? Atqui hæc es-
se formidabilia, & magnam requirere prudentiam & cautionem: ea uerò
quorum tu illos accusasti, ridicula, inde perspicietis. Fuerunt ne Elide qui-
dam ærarij depeculatores: omnino probabile est fuisse. An uerò quisq; eorum,
autor adiutor ue fuit abrogandi status popularis? Nullus. Quid? Fuerunt
ne Olyntho incolumi alij quidam tales? Equidem, opinor. Nunquid per istos
perijt Olynthus? non. Quid igitur? Megaris non ne putatis aliquem fuisse
peculatore, & ex ærario surripientem? Non aliter fieri potest, palamq; factum
est. Quis igitur ibi autor fuit rerum, quæ nunc illic acciderunt? Nemo horum.
Quales igitur, & qui sunt, qui tanta & talia facinora designent? Qui se
dignos esse putant, ut Philippi hospites & amici appellentur, quibus exercitus
& summa rerum creduntur: qui præ se multitudinem despiciunt. Nõ ne
Megaris Perilaus nuper apud trecentos causam dixit, quòd ad Philippum
uenisset: & Præodorus progressus pro eo deprecatus est, & genere & opibus
& autoritate princeps Megarensum, eumq; ad Philippum remisit: post, ille
conductitios milites adduxit, alter intus talia instruxit. Non enim est, non
quicquam est rerum omnium quod magis sit cauendum, quàm ne quem uulgo
maïorem fieri patiamini. Ne mihi sit incolumis: neq; uerò pereat quisquam,
certi cuiusdam arbitrato: sed is quem facta sua tuentur, & contra: ut ius & æquũ
est, in istum sententia feratur. Hoc enim populare est. Iam, sæpe accidit:
ut pro ratione temporum, quidam apud uos multum potuerint, ut Calli-
stratus ille: ut Aristophon, Diophantus, alij his antiquiores. sed ubi horum
singuli principatum tenuerunt: apud populum. In iudicijs autem, ad
hodiernum usq; diem nemo uel uobis uel legibus uel iureiurando plus
ualuit. Itaq; nec istum nunc sinatis. Hanc enim rem uobis magis esse
cauendam, quàm istis fidendum, deorum oraculum uobis recitabo, qui semper
multo magis rempublicam tuentur, quàm ipsi magistratus. Recita oracula.
ORACULA. Auditis Athenienses, qualia dij uobis prædicant? Qui si belli
tempore uobis hæc respondissent, imperatores cauendos esse uobis, monuissent.
Belli enim duces sunt imperatores: at pace facta, reipublicæ gubernatores.
Hi enim duces sunt: his uos paretis, ab his periculum, est ne decipiamini,
& urbẽ coniungendã esse monet oraculũ, ut om-

Philippi amici
tia periculo-
sior reipubli-
cæ quam pe-
culatus.

Perilaus &
Præodorus
Megarenses.

Nemo seren-
dus maior po-
pulo.

In iudicijs ser-
uanda æquali-
tas.

Oraculũ de ca-
uendis tyran-
nis.

*Cōcordiæ stude-
dendum.
Cauendū ne
hostibus oble-
tamento si-
mus.*

*Puniendis pro-
ditoribus, &
repudiandis
proditorū pa-
tronis, euer-
tere artes in-
fidiarum.*

*Aeschini eo
grauius irascē-
dū, quo acrius
inimō Philip-
po aduersatus
fuerit.*

*Inuectiuae Ae-
schinis in Phi-
lippum.*

*Aeschinis de
Atrestida uer-
ba.*

nes consentiant, ne ue hostibus uoluptatem præbeant. Vtrum igitur putatis, Athenienses, eum qui tot scelera perpetravit, conseruatum, an mulctatum uoluptatem Philippo præbiturum? Equidem opinor conseruatū. Asserit autem oraculum, semper esse curandum, ne hostes gaudeant. Omnes igitur hortatur uno animo, ut puniatis eos qui aliquid officij hostibus præstiterunt, Iupiter, Dione, omnes dii. Foris sunt qui insidiētur, intus qui iuuent insidiatores. Proinde insidiatorum munus est, largiri adiutorum autem, accipere, et eos qui acceperint, tueri. Iam humana etiā prudentia perspicere potest, omnium inimicissimum esse, & maximè periculosum, si princeps ciuitatis ijs familiaris fiat, quorum animi à populi studijs abhorrent. Quibus enim rebus Philippus omnes subegerit, qua ratione maxima quæq; confecerit, spectate: emendis actionibus ab ijs qui uendebant: corrumpendis principibus ciuitatum, ijsq; extollendis. Hæc autem utraq; in uestra potestate est, hodie, si uultis, facere irrita: si & audire istos noletis, qui talibus hominibus patrocinantur: sed ostendetis, nullam eorum esse apud uos auctoritatem, nunc enim uos in sua potestate esse dicunt: & ipsum uenditorem punietis, idq; in conspectu omnium. Nam cum omnibus iure irascamini, Athenienses, qui talia designarint, & prodiderint socios & amicos & occasiones, quibus rebus fit, ut singulorum fortunæ omnes uel floreat, uel marcescant: tum uerò isti maximè & iustissimè omnium. Qui enim, cum ex eorum se esse numero uoluerit, qui Philippo diffiderent, cum solus & primus perspexerit, communem illum esse hostem Græcorum omnium: transfugit ad hostes, & stationem deseruit, & subito factus est Philippi defensor: non ne multiplici dignus est interitu? Hæc autem esse uera, nec ipse poterit ire inficias. Quis enim est, qui Ischandrum primū ad uos adduxerit, quem amicū reipublicæ ex Arcadia huc uenire dicebat? Quis compilari Græciam & Peloponnesum à Philippo clamitabat, uos autem dormire? Quis, qui præclaras & prolixas & multas illas orationes declamaret, & Miltiadis & Themistoclis decretū recitaret, & illud in Aglauri sacello adolescentum iusiurandum? non ne iste? Quis autor fuit, ut tantum non ad mare rubrum legati mitterentur, tanquam & insidiæ fierent Græciæ à Philippo, & uos deceret id prospicere, & non deserere Græciæ libertatem? Non ne decreti autor Eubulus fuit, legatus autem in Peloponnesum iste iuit Aeschines? Quò cum peruenisset, quid dissuerit, & pro concione dixerit, ipse nouit. Quid uerò renunciarit, uos scio meminisse omnes. Ita enim concionabatur, ut Barbarum & pestem sæpe Philippum nominaret: & nunciabat, quanta lætitia Arcades afficerentur, si iam curam suscepisset rerum, & experrecta esset urbs Atheniensium. Quò uerò sibi omnium grauissimum accidisset, id esse dicebat, quòd in reditu in Atrestidam à Philippo abeuntem incidisset, qui secum mulierculas & puerulos proficiscentes haberet circiter triginta: se uerò miratum, ex uiatore quodam quæsisse, quis nam homo ille esset, & quæ turba cum eo: postquam autem audisset Atrestidam dono acceptis illis Olynthiorum captiuis à Philippo abire: indignum facinus sibi esse uisum, & illachrymasse, & doluisse uicem Græciæ, & segnitiam, quæ ad tales iniurias

iniurias conueneret: uobisq; suasis, ut mitteretis aliquos in Arcadiam, qui Philippi studiosos accusarēt. Se enim ex amicis audisse dicebat, si reipublicæ nostræ curæ esset, siq; legatos mitteret, pœnas illos daturus esse. Hæc igitur tum Athenienses, & quidem præclara, & è dignitate nostræ urbis pro cōcione dicebat. Ut autē in Macedoniam uenit, & hostem uidit, tum suum, tum Græcorum omnium Philippum: nūquid his similia aut affinia? Minime gentium, sed, neq; maiorum esse recordandum, neq; triumphos prædicandos, neq; cuiquā opem ferendam: scēq; eos qui de sentētia Græcorum de facienda cum Philippo pace deliberari iuberent, demirari aiebat, si in uestris priuatis negocijs alterius uobis assensu esset opus: essēq; Philippum ipsum, o dij, omnium studiosissimum Græcorum, eloquentissimum, Atheniensium amantissimum. sed adeo peruersos esse quosdam & morosos in urbe homines, ut non erubescerent ei conuicia dicere, & Barbarum eum uocitare. Fieri potest igitur, ut idem uir, illis sermonibus antè habitis, post, hæc dicere nō dubitasset, nisi corruptus esset largitionibus? Quid uerō: is ne qui Atrestidē tum infestus fuit propter Olynthios pueros & mulierculas, nunc adiutor Philocratis esse dubitat, qui mulieres Olynthias ingenuas ad libidinem huc adduxit: qui ob uitæ petulantiam sic innotuit, ut mihi nulla iam eius flagitia commemorāda sint, aut facinora: sed si tantum dixerō, Philocratem huc duxisse mulieres, omnes uos & eos qui circumstant, cætera nosse sciam: & dolere uicem infeliciū & ærumnosarū mulierum, quarum Aeschines non miseretur. nec in eas intuens Græciam deplorat, si illæ apud socios à legatis contumeliosè uexantur: suas quidē fortunas lamentabitur, cum ita se in legatione gesserit, & puerulos fortassis accerferet, & producet. Vos autem cogitabitis, Iudices, in respectu ad istius liberos, multorum sociorum uestrorum, & amicorum liberos errare, & mendicos circumire, crudeliter tractatos propter istum: quorum uos misereri multo est æquius, quam natos ita facinorosi & proditoris patris, & uestros liberos ab istis qui pacem ad posteros quoq; extenderunt, etiam spe esse spoliatos. Ipsius autem lachrymas intuentes, uos nunc habere hominem, qui uos iussit mittere in Arcadiam, qui Philippi studiosos accusarent. Nunc igitur nihil est necesse legatos mittere in Peloponnesum, aut longum iter proficisci, aut uaticum impendere: sed illud duntaxat, ut unusquisq; uestrū usque ad tribunal progressus, sanctū et æquum suffragium ferat pro patria, contra hominem, qui, o dij immortales, cum illas de quibus in initio dixi, conciones habuerit, de Marathone, de Salamine, de prælijs, de triumphis: statim ut Macedoniam attigit, omnia his contraria dixit: non recordandum esse maiorum, non triumphos narrandos, nemini opem ferendam, non communiter cum Græcis consultandum, tantum non diruendos esse muros: quibus orationes nullo unquam tempore apud uos habitæ sunt foediore. Quis est enim Græcorum & Barbarorum ita uæcors, aut imperitus rerum, aut usque adeo inimicus nostræ urbi, qui, si quis roget, Age dic mihi, eius Græciæ quæ nūc est, atq; incolitur, est ne ulla pars, quæ nomen suum retineret, atque incoleretur ab ijs qui nunc eam obtinēt Græcis, nisi in Marathone & ad Salaminem maiores nostri pro eis tanta

Cōciones Aeschinis reuersi è Macedonia.

Philippi laudes.

Philocratis deferisio.

Iudices misericordia Aeschinis & liberorū eius moueri nō debere.

Iterum exagitat Aeschinis posteriorē concionem.

Aeschinis uerba et reipublicæ et maiorib. contumeliosa.

uirtute dimicassent: Nemo id quidem, satis scio, dixerit: se fuisse futurum, ut à Barbaris hæc omnia caperentur. Quibus igitur laudib. & ornamentis illos uel hostium nemo spoliarit, eorum uos Aeschines meminisse non finit, illorum posteros, ut ipse argentum accipiat. Ac alia quidem bona nihil attinent ad defunctos: at rerum præclare gestarum laudes, eorum qui sic oppetiere, propria sunt possessio (neq; enim eis inuidia tum aduersatur) quibus eos iste dum defraudat, ipse meritò nunc dignitate priuabitur, & uos in hunc modum maiores rectè ulciscemini. Talib. uerbis, ô improbum caput, tu res gestas maiorum deprædatus, & calumniatus, omnia negotia perdidisti. Postea istis dictis & factis prædiatus nobis & magnificus extitisti. Nam illud, antequam rem publicam omnibus cladibus affecisset, fatebatur, se fuisse scribã, & gratiã habere uobis de creditis magistratib. & moderatum se præbebat. Posteaq; aut infinita scelera designauit, supercilium erigit, ac si quis dicat: Aeschines qui scriba fuit, statim hostis est, statim malè audisse se dicit, & per forũ ambulat, ueste ad talos usque demissa, paricum Pythocle gradu incedens, buccas inflans, Philippi hospitum & amicorum nobis iam unus est, qui à populo recedere uolunt, & tempestatem atq; insaniam receptum statum interpretantur: qui non ita dudum Tholum adhuc adorabat. Libet autem uobis summatim percurrere, quib. calliditatibus uos Philippus, ascitis istis nefarijs adiutoribus, circumuenerit.

Insolentia Aeschinis. Omnino autem operæ precium est, perpendere & spectare fraudem uniuersam. Ab initio cum pacem expeteret, latronibus eius regnum diripientibus, & clausis mercatibus, ut nullis omnino suis bonis frui posset: misit huc qui humana ipsius uerba renunciarẽt, Neoptolemum, Aristodemũ, Ctesiphontem. Ut autem nos legati uenimus, statim istum cõduxit, ut defenderet, & adiuuaret nefarium Philocratem: & nos qui iusta agere institueremus, superaret. Scripsit & epistolam ad uos, qua se uel in primis pacem impetraturum putauit: nihilo magis tamẽ etiam sic ei quicquam gerere magnum contra uos licebat, nisi Phocenses perdidisset. Id uerò expeditum non erat. Contractæ enim eius res erant tanquam fato quodã in hunc modum, ut aut nihil eorum quæ uellet, posset consequi: aut necesse haberet mentiri, peierare, & testes suæ improbitatis facere omnes Græcos & Barbaros. Si enim Phocenses socios recepisset, & uobiscum eis iusiurandum dedisset: Thebanis et Thessalis datum iusiurandum statim uiolare coactus esset: quorum se illis Bœotiam subacturum, his se Pylæam redditurum iurauerat. Sin non recepisset, * sicut non admittebat: non permissuros uos sibi, ut progrediretur, putabat, sed auxilia missuros ad Pylas: idq; nisi decepti essetis, fecissetis. Quod si fieret, satis uidebat sibi aditum esse interclusum. neq; id ei erat ex alijs cognoscendum, sed ipsemet eius rei sibi testis erat. Ut enim primum Phocenses subegerat Philippus, et milites eorum occiderat, & ducem atq; imperatorem Onomarchum: tũ, si mortalium omnium nemo neque Græcus neq; Barbarus opem tulisset Phocensibus, præter uos: non modò non penetrasset, aut ingressus eorum quæ uoluit perpetrasset quicquam, sed nec propè accedere potuisset. Satis autem illud norat, opinor, se tum, cum inter Thessalos, & se non optimè conueniret,

Narratio:
Quo pacto
Philippus A-
thenenses cir-
cũuenerit, ad
coarguendam
Aeschinis pro-
ditionem perti-
nens.
Nuncijs.
Legati corru-
pti. Literæ.
Difficultates
Philippi.

ὁμοῦ δὲ πρὸ
ἀέτο

ret, & Pheræi primùm militiam detrectarent, & Thebani succubuissent, prælioq; uicti essent, & tropæum de eis erectum: non penetrare posse, si uos opem ferretis: nec, si armis conaretur, quicquam perfecturum, nisi dolus accessisset. Quo pacto igitur nec apertè mentiar, & sine periurij infamia, omnia quæ uolo, consequar: quomodo? Sic: si quos Athenienses inuenero, qui Athenienses decipiant, id enim probrum iam meum non erit. Inde factum est, ut eius legati uobis antè dicerent, Phocenses à Philippo in societatem non recipi. Isti autem successère, atq; ita concionati sunt: palàm non sanè commodum esse Philippo, in societatem recipere Phocenses, propter Thebanos & Thessalos. Sed si summa rerum potiretur, & pacem impetraret, quæ nunc eum pacisci postulemus, tum facturum. Pacem igitur his pollicitationibus & dolis & illecebris à uobis sine Phocensibus impetrarunt. Post, prohibendum erat, ne ad Pylas auxilia mitterentur, cuius rei gratia L triremes in propinquo in ancoris stabant, ut si proficisceretur Philippus, uos prohiberetis. Quid igitur: quæ iterū fraus hic excogitabitur? Tempora uobis eripienda erant, & negotium ita ducendū, ut subito ingrueret, ac uos nec si uelletis, possitis egredi: itaq; istos fecisse constat. Ego uerò, ut iā sepius audistis, non prius abire potui: sed & naue cōducta, sum retētus. Iā opus erat, ut etiā fidē haberēt Philippo Phocēses, seq; ultro dederēt, ne res differret, ne ue contrariū à uobis senatusconsultū ederet. Proinde ab Atheniensiuū legatis nunciandū fuit, Phocenses conseruatū iri, ut tamen aliquis mihi diffidat, illorū promissis fretus, se mihi tradat. Athenienses autem ipsos accersemus nos, ut omnia quæ uolunt, sibi parata esse existimantes, nihil contrarium decernant. Illi autem à nobis talia nunciabunt & promittēt, ut, quicquid tandē fiat, nō commoueantur. Ad hūc modum & talib. technis, ab istis perditissimis hominibus, omnes res sunt perditæ. Itaq; statim, non Thespias & Platæas instaurari uidistis ut decebat, sed Coroneam & Orchomenum euerfas esse audiuidistis. non Thebas depressas, nec insolentiam Thebanorum & ferociam cohibitam: sed Phocensium, sociorum uestrorū, mœnia diruta, eaq; diruta à Thebanis, quorum urbem Aeschinis uerba in pagos redegerunt scilicet. non uobis Eubœa tradita est pro Amphipoli, sed Philippus in Eubœa præsidia munit ad bellum uobis inde inferendum: & Gerasto & Megaris insidiari non desistit: nō nobis Oropus restituitur, sed de Drymo, & agro ad Panactum armis dimicamus: quod, saluis Phocensibus, nunquam fecimus. non patrij ritus in templo Delphico obseruantur, non Apollini pecunia redigitur: sed genuini Amphictyones exulant & exterminantur, & eorū regio uastata est: qui uerò antè nunquam fuerunt Amphictyones, Barbari Macedones, nunc ui Amphictyones esse uolunt. At si quis de sacra pecunia mentionem fecerit, de saxo deiecitur, & urbi nostræ oraculi prærogatiua est erepta, & totum negotium reipublice nostræ factum est ænigmatis instar. ille & nihil mentitus est, & quæ uoluit confecit omnia: uos cum ea quibus optari meliora nequeant, speraueritis, eorum contraria fieri uidistis: & cum in pace uiuere uideamini, acerbiora perpessi estis, quàm si bellum gereritis. Isti pecuniam habent, & in hunc usque diem pœnas non dederunt.

Hæc

*μύμητος**Pollicitationes legatorū.**Mora interposita, quo minus Phocensibus auxilia mitterentur.**Spe salutis decepti Phocenses.**μυμητικός hæc sub persona Philippi dicuntur.**Euentus consiliorū Philippi, et proditiōnis legatorum.**Mirabiles ambages rerum.*

Iterum cōfir-
mat, proditio-
ne legatorum
hæc confecta
esse omnia.
Ut Athenien-
ses, sic etiã Phi-
lippum nemini
largiri quic-
quam, nisi de
ipso benemeri-
to.

Hegesippus.
Xenocides.

Refutatio: Nō
audiendū Ae-
schinem, si cul-
pam in Chare-
tem trāsferre
uelit.

Repetit capita
accusationis.

Hæc autem omnino confecta esse largitionibus, & precium eorum omni-
um habere istos, iam dudum uobis multifariam declaratum esse arbitror:
& uereor, ne contra quàm uolo faciam, & dum id accuratè conor ostende-
re, uobis molestus sim, rei iam dudum gnaris: sed tamen et hoc audite. Est ne
legatorum aliquis, quos Philippus huc miserit, cui uos æream in foro sta-
tuam decerneretis? quid uerò? an uictum in Prytaneo daretis? aut aliquid
aliud præmium, quibus honoratis bene meritos? Equidem non opinor.
cur? neque enim uos ingrati estis, neque homines iniurijs, neque mali: sed eò uos
facturos negaretis (idque uerè & rectè) quòd pro Philippo omnia, pro uo-
bis nihil prorsus egissent. Cum uos igitur ita sentiatis, putatis aliter Philip-
pum esse animatum, atque istis tot & tanta largiri munera propterea, quòd
pro uobis legationem rectè & uerè obierint: fieri non potest. Hegesippum
enim, & collegatos eius uidetis ut acceperit. Cætera taceo. Sed Xenocli-
dem poetam istum egit in exilium, quòd eos, ciues suos hospitio excepe-
rat. Sic cum illis agit, qui uerè & ex animo causam uestram agunt. Qui ue-
rò seipsos uendiderunt, eos tractat, ut istos. Hæc igitur testes, hæc aliqua
maiora argumenta requirunt: Hæc quisquam uobis extorquebit? Dudum
autem ante curiam quidam uenit, & mihi rem dixit omnium absurdissi-
mam: instituisse eum Charetem accusare, atque eo modo & ijs uerbis decipi
posse uos, sperare. Ego uerò si accusetur Chares, inuētum iri eum fideliter
& beneuolè modis omnibus pro uobis egisse, quicquid in ipso fuerit: pro-
pter eos autem qui suis corruptelis negocia corrumpent, tanto fuisse in-
feriorem, non magnopere contēdo. sed nimium isti largiar. Esto, uerè Ae-
schines de eo dicat omnia: etiam sic tamen admodum ridiculum erit, eum
ab isto accusari. Ego enim nihil quod in bello commissum est, Aeschini im-
puto (id enim à ducibus requirendum est) neque pacem factam à republica:
sed hætenus condono omnia. Quid igitur dico? unde accusare incipio?
Quòd, dum pacem respublica faceret, Philocrati suffragatus est, nō ijs qui
suadebant optima: quòd munera accepit: quòd deinde in posteriore lega-
tione tēpora consumpsit, & nihil eorū quæ uos mandaueratis, fecit: quòd
fucum fecit reipublicæ: & excitata spe, quæ uellemus nos Philippum
esse facturum, omnia perdidit: quòd postea, cum alij præmonerent, cauē-
dum esse eum qui uos tot iniurijs affecisset, ipse eum defendit. Hæc accu-
so, hæc meminertis. Nam iustam pacem & æquam homines item incor-
rupte fidei, & post nihil mentitos, etiam laudassem, et corona donari iussis-
sem. Si quis autem uos dux affecit iniurijs, id ad præsentem reddendæ ra-
tionis causam nihil attinet. Quis enim dux Alum? quis Phocenses per-
didit? quis Doriscum? quis Cersobleptem? quis Sacrum montem? quis Py-
las? quis effecit, ut per socios & amicos usque ad Atticam Philippo esset iter?
quis Coroneam? quis Orchomenum? quis Eubœam alienauit? quis Me-
gara paulo antè? quis Thebanos firmauit? Quæ quanquam tot tantaque
sunt, nihil tamen eorum, culpa ducum perijt, neque uestro consensu con-
cessum in pace, Philippus tenet: sed ea per istos perierunt, eorumque corrupte-
las. Quod si hæc fugerit, & errarit, & quiduis potius dixerit, sic ei occurri-
te: non de duce iudicium facimus: non horum criminum reus es: ne dic, e-
tiam

tiam aliam causam præbuisse Phocensium excidio, sed te in fontem esse ostēdito. Quid igitur, si quid deliquit * Demosthenes, nunc narras, & non, cum rationem redderet, accusabas? Nam propter hoc ipsum dignus es exitio. Ne dic quàm res bona sit pax atq; utilis. Nemo enim pacis à republica factę autorem te esse dicit: sed non turpiter, & flagitiose pòst multis in rebus nos esse deceptos, non omnia perijisse, id dicito. Horum enim omnium te esse autorem, id nobis est ostensum. * Cur uerò hæcenus eum qui talia designauit, laudas? Si sic ab eo caueritis, nihil habebit quod respondeat, sed frustra uocem hic acuet, & declamabit. Sed fortassis & de uoce necessariò dicendum est. Nam ea quoq; magnopere fretus esse fertur, ut actionis uehementia uos debellaturus. Facturi autem estis, mea quidem opinione, omnium ineptissimè, si, quem Thyestis & Troiani bellī mala repræsentantem eiecistis & exhibastis è theatris, & tantum non lapidibus obruistis, usq; adeò donec à tertiarum actione partium dimouistis: eum, postquam non in scena, sed in republica & maximis negocijs ciuitatis infinita scelera perpetravit, tum demū ut bellè sonantem attentè audietis. Minimè uerò, absit à uobis ea stultitia: cum præco approbandus est, id spectandum esse ducite, an sit uocalis. Legatum autem & reipublicæ gubernatorem, tum uirum esse bonum, tum magnum pro uobis & æquum erga uos animum habere oportet. Sicut ego Philippum non sum admiratus, sed captiuos admiratus seruauī, neq; dissimulauī quicquam. At iste & ante illum procidebat, & pæanas cantabat, & uos despiciebat. Ad hæc siue eloquentia, siue claritate uocis, siue alio quopiã commodo bonum uirum & uestri studiosum, præditum uideritis: congratulari omnes et excolere debetis. Id enim bonū uobis omnibus sit commune. Sin hominem corruptum, & improbum, quiq; omni lucello uincitur, excludere, & acerbè atq; hostiliter aduersari. Improbitas enim facultatis apud uos adepta opinionem, reipublicæ perniciosa est. Videte quibus laudibus ille floret, eæ in quæ negocia rempublicam coniecerint? Ac cæterę quidem facultates suis ipse uiribus nituntur: sed eloquentia, si auditorū studijs destituitur, intercidit. Sic igitur audite istum ut improbum, ut corruptum, ut nihil ueri dicturum. Iam non propter cætera duntaxat negocia, sed propter illa ipsa etiã, quæ cum Philippo uobis sunt, omnino esse utile ut condēnetur, spectate. Siue enim aliquando in necessitatem ueniet, ut præstet aliquid reipublicę quod debet, mutabit ingenium (nunc enim instituit populum decipere, & paucos colere: at si eos perisse audierit, populo & uobis, pænes quos summa rerum est, cætera præstare uolet.) Sin eandem, qua nunc utitur, licentiam & petulantiam retinebit: eos è ciuitate qui ad nutum illi parati essent, sustuleritis, si istos sustuleritis. Si enim, cum putarēt se pœnas daturos, talia commiserunt: eos, sublato uestri metu, quid facturos putatis? Quem Euthycratem? quem Lasthenem? quem proditorem non superaturos? Quem reliquorum ciuium non deteriolem fore? qui uideat ijs qui uēdiderūt omnia, pecuniam, autoritatē, opes, Philippi hospitium suppeteret: ijs autem qui se bonos uiros præbuerunt, & insuper etiã sumptus fecerunt, molestias, inimicitias, inuidiam superesse apud nonnullos? Absit hoc, absit. neq; enim ad gloriam, neq; ad pietatem, neq; ad securitatem, neq; ad quicquam

Fortasse Charres.

καὶ τὴν δὴ μὲν
χρὶ νυνὶ τὸν τοῦ
τοῦ αὐτοῦ πρὸς τοῦ
πρὸς τοῦ ἐπιπέ-
ναι.

Scōma in ma-
gnam uocē Ae-
schinis.

In præcone
uox, in magi-
stratu spectā-
dus animus.

Nō ipse dotes,
sed boni uiri
dotibus prædi-
ti, magni faci-
endi.

Eloquentiæ uis
pendet ab au-
ditoribus.

Esse è republi-
ca, ut pœnas
det Aeschines.

Nn quam

quam aliud uobis prodest, istum ut absoluatis: sed ut eum in exemplū om-
nium & ciuium & aliorum Græcorum puniatis.

ARGUMENTVM LIBANII IN ORATIONEM
contra Leptinem, de immunitate.

Atheniensē benē de republica meritos honorabant cū alijs rebus, tum publicorum munerum immuni-
tate. Qua cum multi donarentur, et qui munera obirent, defuturi uiderentur: Leptines rogationem tu-
lit, ne quis esset immunis, ne ue populo in posterū liceret, cuiquā immunitatē dare: et quisquis eam petiisset, ut ex-
tremo supplicio afficeretur. Huic legi intercesserunt cū alijs prius (inter quos etiam Bathippus, qui tamen ab
actione destitit, siue largitionibus corruptus, siue morbo impeditus) tum nūc Phormio et Ctesippus, Chabriæ
filius, & alij quidam cum ipsis, quibus Demosthenes patrocinatur. Ac Leptines utilitatis loco præualet: præ-
tendit enim necessitatem. Demosthenes uerò nititur glorioso & iusto. Ac iusto quidē, quod æquum sit beneme-
ritis referre gratiam: & eos qui rectē aliquid consecuti sint, non spoliari datis. Glorioso autem, quod cum alios
dedebeat, ea quæ dederint, eripere, tum uerò Atheniensēs in primis, qui magnitudine animi excellere uideantur
tanquam peculiari quadam nota. Præterea ostendit, Leptinem etiam contra leges eam tulisse legem. Recitat e-
nim legem quæ iubet in primis abrogare legem contrariam, & tum demum ferre ac substituere aliam, ut ne le-
ges inter sese contrariæ reperiantur.

ALITER.

Inscriptio Oratio ad Leptinem, ita inscribitur, quod præterito eo tempore, in quo legis autor iudicio & pœnæ ob-
noxius erat, Leptines extra periculū esse uidebatur: unde ad eum, nō contra eum orationi titulus est. Argumen-
tum autem est huiusmodi: Atheniensium ciuitati cum primis familiare fuit, afficere benē meritos multis & ua-
rijs honoribus, atq; etiam immunitate. Quam multis & hospitibus & ciuibus consecutis, deerant qui munera
obirent: eaq; de causa oneribus in pauperes ferē inclinatis, Leptines unus ex magistratibus, uir non contemnen-
dus, legem rogauit in hanc sententiam: Ut ditissimi munera obeant, nemo esto immunis, præter Harmodij et Ari-
stogitonis posteros, & nouem uiros: neq; in posterum ius esto populo, si petatur, dandæ immunitatis. Si quis
autem petiisse conuictus fuerit, ignominiosus ipse esto, & genus & eius familia: & tum uiolata reipub. accu-
sator, tum ut infamis defertor. Quod si reus peragetur, eadem luito pœnas, quas ij qui multa reipublicæ non
soluta ius dicunt. Cum igitur lex ita se haberet, primum Bathippus Leptinem accusauit, isq; antequam causa in
foro ageretur, obiit: & postea tritū est tempus, & Leptines factus indemnis. Lex enim erat, ut autor legis post
annū esset indemnis. Tamen quoniā et sic ex lege licebat accusare, tametsi autores legis indēnes essent: post an-
nū accusauit Aphepsion Bathippi filius, Phormione oratore, & Ctesippus Chabriæ F. Demosthene aduocato.
Bathippus. Hi igitur accusatores actionē contra legem instituerunt. Status negotialis est, scripto cōstans. Capita oratio-
nis sunt, legitimum, utile, iustum. Sed necesse est, utriusq; partis argumenta ut explicemus. Leptines igitur utili-
tatis nititur, quod eos qui munera obeant, reipublicæ comparet, atq; etiam iusto: non æquum esse, ut alij diuitias se-
curē teneant: alij munera obeantes, perpetua miseria confluctentur. Accusatoris firmamenta sunt, legitimum,
iustū, & utile: ac legitimum duplex est, partim in persona positum, partim in re. In persona, ex eo quod quæ faciē-
da fuissent, non fecerit, thesmo uiolato. Thesmos autem lex est, ferendarum legum rationem præscribens. Scri-
ptam enim legem eum ante statuas Heroum, à quibus cognomina tribus acceperunt, proponere, & apud legum
latores confirmare oportebat: id quod non fecit. In re, quod ea lex ueterem legem uiolarit, qua populi donatio-
nes rata esse iubeantur. Hæc igitur lex illi contraria est, cum illa iubeat, quæ dona populus dederit, rata esse:
Hæc, ea quæ data sunt, ut eripere studeat. Iusto sic utitur: nō eripiēda esse dona benē meritis. Vili porro trifariā
nititur. Primum inutile, inquit, uobis futurum est, si patiēmini benē meritis dona eripi. neq; enim amplius Leucō
ē Bosphoro frumentum uobis mittet. Deinde inutile erit, quia nemo benē de republica mereri uolet, cum alios
dono spoliatos uiderit. Postremò ignominia subibitis: uidebimini enim ingrati esse. Est autem hæc secūdo loco
habita oratio. Nam Aphepsion, ut natu maior, primas causæ partes egit. Leptines itaq; præcipuē utili nititur,
asserens deesse reipublicæ, qui munera obeant. secundo iusto, idq; ex æqualitate spectatur. Nequaquā enim, in-
quit, ferendū est, ut aliqui arrepta immunitate opibus abundēt: reipub. autē qui munera obeant, desint. Et si autē
oratori legis accusatio proposita esse uidetur, illud tamen etiā interim agit, ut suā legem etiā tractet et cōfirmet.
Nam eius in legitimo capite fundamēta iacit, ex aduerso legendo, & opponendo utramq; legē, & quantū inter-
sūt ostendendo. Ne uerò subito & inconueniēter leges ingereret, eam rē multo antē instruxit. Ac prima quidē
orationis obiectio uidetur à Leptine oriri, sed reuera inuenta est ad Demosthenis utilitatē, ut uideatur aduersā
rūs, eius sancire legē. Quid enim uult Demosthenis lex? ut dona quæ populus dedit, rata sint: ea uerò qui cōsecu-
ti sunt, in ius uocētur, ut si digni sint, teneāt: sin immeritò tenere uideantur, conuictis adimantur. Ipse igitur Lepti-
nes Demosthenis legē cōfirmauit. Nam quod statim inuitò queritur, multos immeritò esse donatos: habet Demo-
sthenis legē, indignos secernentē * et hac de causa id per omnia sparsum est. Multa enim ea de re uerba facit, idq;
eō, ut assuesciat iudices recitationi legis paulo post secuturæ. Cum autē uidisset eam orationem Leptinæ esse
uili-

προς Λεπτι-
νῶν, non κτλ
πρὸς Λεπ-
τινῶν.
Argumētum.
Leptinæ lex.

Bathippus.

Aphepsion &
alij legis accu-
satores.
ἡ δὲ λέξις πρὸς
μαθητὴν ἔγ-
ρατος.
νεφελίαι
τῶ λόγῳ.
αὶ δικαιοσύ-
νη μὲν τῶν
δεσποτῶν
ἐμπροσθεν
τῶν ἐπιτιμῶ-
νων.
εἰ νομοθετοῦ-
σιν περὶ λα-
γίας.

καὶ ἀπὸ τοῦ
το πέντων κα-
τὰ τὰς τοῦ

validissimam, ut ditissimi munera obeant, neminem esse oportere immunem: non hanc posuit principalem ob-
 iectionē, sed eam quæ sibi conducibilis, & ferendæ a se legi patrocinatoria esset. Cum enim dicit, & ea ratio-
 ne plurimum utetur, decipit auditores. Neq; enim de indignis multa uerba faciet, sed de eo nimirum, deesse rei-
 publicæ qui munera obeant: & esse è republica, ut à pauperibus onera in diuites transferantur. Genus oratio-
 nis iudiciale quidem est, cum de lege iudicium fiat: sed uniuersa materia est duplex, partim iudicialis, partim sua-
 soria. Inuenias etiam demonstratiui generis non expertem esse orationē, ubi singulos qui bene meriti sunt, or-
 nare studet. Etenim hic reperies laudes dignas illis uiris, & uerba illorum rebus gestis congruenter tempera-
 ta. ueluti, cum se in Cononis & Chabriæ rebus gestis iactitat, & Epicerdis, & Thasiolorum et Corinthiorum,
 & Leuconis. Accedendum autem est ad dispositionem orationis. Omnis deuterologia minus occupata est in
 sententijs exordiorum. Ferè enim incommoda remouentur per eos qui primum dicendi locum sortiuntur. Deu-
 terologiarum autē non unū est genus. Nam aliæ sunt perorationes dūtaxat, ut illæ contra Aristogitonē, in pri-
 ma uelut acie confligente Lycurgo, atq; adeò nihil oratori quod ad rerum demonstrationem attineret, relin-
 quente. Aliæ minus illæ quidem in confirmando uersantur, ut oratio contra Androcionem, quòd eloquētiæ opi-
 nione Diodoro non multū Euctemon antecellebat. Ea uerò deuterologia, qua de nunc agimus, maximè ferè
 necessaria causæ capita complectitur, ut ex tractatione appar et. Quapropter quantumuis breue sit exordium,
 innuit tamen duo maximè necessaria capita, utile & iustum, quæ etiam nominauit. * Iustum autem defensio-
 ne Chabriæ filij ostendit, atq; etiam in eodem legitimi facit mentionem. Ac per legem, legitimum: per utile, uti-
 litatem reipublicæ: per Chabriæ, filium iustum innuit.

Mixtum causæ
 sã genus.

δὲ τοὺς λόγους
 ὡς διαφαστά.

Videtur prior
 Periodi pars
 abesse, cuius-
 modi sit: ac ut
 le quidem, di-
 cendo, quod
 è republica
 esse iudicauit.

ORATIO DEMOSTHENIS ADVER-
 SVS LEPTINEM, DE IMMUNITATIBVS,
 Hieronymo Vuolfio interprete.

GO, Iudices, tum quòd è republica esse iudicauit, ut ista lex
 abrogaretur, tum propter Chabriæ filiū, recepi, me hisce,
 pro uirili parte, patrocinatorum. Neq; uerò obscurū est,
 Athenienses, Leptinem, aut si quis alius legem tuebitur,
 iusti nihil de ea dicturum. Illud quidem prætexet, indi-
 gnos quosdam homines immunitatē cōsecutos, excussisse
 onus publicorum munerum, ac in ea oratione potissimum sese iactabit. E-
 nim uero ne dicam quātopere cum omni æquitate pugnet, ut, dum unum
 accusas, omnes suis donis spoliatos uelis: (nam hoc prius etiam partim di-
 ctum est, & fortasse uobis probatum) illud libenter admodū ex ipso quæ-
 rere uelim, si maximè non pauci aliqui, sed in uniuersum omnes, indigni ho-
 noribus essent, cur etiā uos uelut in ordinē cogendos iudicasset? Cum enim
 scripsit, Neminē oportere immunē esse: immunitatē consecutos suo præmio
 spoliavit. Dum uerò adijcit, in posterū nō licere uobis id honoris cuiquam
 tribuere: munificentiæ ius uobis ademit. Nec enim est, ut illud dicat, se, quem
 admodū illos dono spoliavit, qui eo fruebātur, quòd indignos iudicauit: sic
 populum Atheniensem indignū censuisse, penes quem esset, liberalitate uti
 erga quem ei uideretur. At illud ad hæc fortassè respondebit, quia populus
 facile decipiatur, propterea legem se ita tulisse. Quid igitur obstat, quo mi-
 nus omnia uobis eripiantur, & ipsa deniq; administrandæ reipublicæ fun-
 ctio, ista quidem ratione? Nec enim quicquam est rerum omnium, in quo
 uobis hoc usu non uenerit: sed sæpe decepti, multa senatusconsulta uestris
 suffragijs comprobastis: atq; aliquando adducti estis ut, omisissis potentio-
 ribus, societatem cum his, quorum minores opes essent, coiretis. Et quidē

Orditur ab
 ἀπολογία.

Auersario-
 rum præsidia
 eleuat.

Refutatio:
 Iniquum, pro-
 pter fontes in-
 noxios plecti.

Populum auto-
 ritate sua non
 spoliandum.

Populus muni-
 endus contra
 imposturas, nō
 cogendus in
 ordinem.

in tanta mole negotiorum propè necesse est etiam tale aliquid uobis usu uenire. An uerò propterea legem feremus, ut deinceps neq; senatui, neq; populo liceat, uel decernere, uel iubere quicquam? Equidem non opinor: nec enim æquum est, ut quibus in rebus decepti sumus, illæ nobis eripiantur. Illud quidem decet, moneri nos ne posthac in eandem fraudē incidamus: legemq; ferri, non quæ muneris ius nobis adimat, sed talem cuius auxilio puniamus impostores. Quòd si quis, his omisissis, illud saltem accuratè perpendat, utrum præstet, ut penes uos sit ius largiendi, & ut aliquando decepti, etiam indigno alicui honorem hunc habeatis: an uerò prorsus amissa auctoritate uestra, ne illum quidem honore uobis afficere liceat, qui dignus uideatur: prius illud longè præstare comperiētis. Quãobrem? quia dum honoratis plures quàm decuerat, multi ad benefaciendum uobis inuitantur. At si aduersus neminem, etiam si mereatur, liberalitate utemini: omnes deterebitis à studio benè de uobis merendi. Præterea qui indigno alicui honorem habent, fortassis ut simplices reprehenduntur. At qui benè meritis parem gratiam non referunt, ingrati animi crimen incurrunt. Quanto igitur simplicem quàm ingrati uideri præstat, tanto etiam præstabilius est hanc legem abrogari quàm perferri. Mihi porrò cogitanti, ne illud quidem consentaneum uidetur, Athenienses, ut dum certos quosdam criminatur ob accepta munera, etiam eos honoribus spoliet, qui reipublicæ profuerunt. Nam si manentibus hisce præmijs improbi & indigni quidã (id quod ipse iactat) extiterunt: quid quæso tum expectandū erit, quando hi, qui præclarè sese gerunt, nullum omnino uirtutis suæ præmiū ferent? Præterea illud etiam uobis considerandum est, quod ex legum, quibus etiam hodie utimur, quæq; per multos annos uiguerūt, instituto, quas ne iste ipse quidem præclaras esse negare ausit, singuli altero quoq; anno munera obeunt. Quare dimidiam temporis partem immunes sunt. Quo igitur commodo dimidia ex parte fruuntur etiam hi, qui nihil in nos contulerunt, id benè meritis, cum ipsi antea dederimus, iterum eripiemus? Minimè uerò. Nam cum per se turpe fuerit, tum nobis indecorum. Nam honestū esse quæ potest, Athenienses, forēsibus in negotijs, quibus si qua fraus aut impostura intercesserit, Respublica nihil detrimenti capiet, legem de uitando mendacio esse latam: in publico autem, ciuitatem eam, quæ priuatis ipsa id imperarit, illa ipsa lege non uti, sed benè de se meritos circūscribere: idq; cū magno damno suo. Nec enim hoc solum cōsiderandum est, an iacturam pecuniæ nullā faciatis: sed habenda etiam ratio bonæ existimationis, quæ uobis est multo quàm opes potior & antiquior. Neq; id uobis solum, sed maioribus quoque uestris: quod inde haud dubiè perspicitur, quòd cum olim maximas opes coaceruassent, easdem uniuersas honoris studio insumpserūt, tantiq; fecerunt gloriam, ut nullum unquam periculum ob eam detrectarint, sed etiam priuatim de suo conferre non destiterint. Iam ista lex bonam urbis existimationē tollit, & in illius locum malā reponit, neq; maioribus uestris neque uobis dignam. Tribus enim probris, quæ grauissima sunt, uos cōtaminat, ut inuidi, ut promissa & cōuenta nō seruantes, ut ingrati esse uideamini. Omnino autē Athenienses à moribus uestris alienū esse, ut talem legem

Præstat indignis honorem haberi, quàm dignos negligi

Inuersio.

Extenuatio immunitatum.

Turpe est eripere quæ dederis.

Fama pecunijs potior.

Tria probra.

gem

gem ratâ habeatis, id quoque paucis demonstrare conabor, si unum prius nostræ urbis exemplum attulero. Dicuntur triginta tyranni à Lacedæmonijs mutuo accepisse pecuniam, contra eos qui in Piræum secesserant. Reconciliatis autem inter se ciuibus, eoque tumultu sopito, Lacedæmonijs pecuniam illam per legatos repetierunt: tum orta disputatione, cum hi eos qui in urbe manserant, & æs alienum conflant, idem etiam dissoluere iuberent, illi commniter Lacedæmonijs satisfaciendum censerent, quo id primum concordie pignus esset: aiunt populum non recusasse, de suo contribuere, & sumptuum partem in se reclinare, ne quid ex ijs quæ conuenerant, uiolaretur. An non igitur absurdum fuerit, Athenienses, uos tum ne mentiremini, conferre pecuniam in eorum usum, qui uos affecerant iniuria, uoluisse: nunc uerò, cum liceat abrogata lege, sine sumptu ius suum tribuere his qui bene meriti sunt, malle fallere: hoc mihi quidem esse uidetur indignissimum. Ac mores nostræ ciuitatis, Athenienses, cum ex multis alijs, tum ex his ipsis quæ recensui, perspicitur potest esse tales, ut ea à mendacijs abhorreat, & humana sit: ut non id solum spectet, quibus rationibus ærarium locupletetur, sed etiam quid factu sit honestum. At legislator iste, quo nam alijs in rebus ingenio sit, equidem nescio, neque quicquam improbum (nihil enim illi tale conscius sum) de eo dico: sed legem eius intuens, uideo mores eius à moribus ciuitatis multum dissidere. Quod si me audietis, longè præstabilius uidebitur, ut is in abroganda lege, uestram auctoritatem ualere patiat, quàm ut eam uestris suffragijs perferat. Etenim cum ipsi, tum reipublice conducibilius erit, ut Leptines à republica exemplum petat, quàm ut nostram ciuitatem ipse sui similem esse uelit. Nam etiam si optimus sit (qualis fanè non obsto quo minus perhibeatur) eius tamen mores publicis institutis non erunt anteferendi. Verùm ego, Iudices, rectius uos de præsentis negotio deliberaturos arbitror, si consideraueritis, quæ causa est, cur honores qui aliquibus à libera ciuitate habentur, pluris fiant, quàm qui à cæteris imperijs: eam ipsam hac lege tolli. Nam si accipientis compendium, & utilitates spectentur, cum tyrannis & oligarchijs nemo liberalitate certauerit, cum eis in promptu sit mox quemcunque uoluerint locupletare. At liberarum ciuitatum honores, longe plus & dignitatis & constantie habere censendi sunt: quia & illud præclarum est, nullo cum dedecore, aut assentationis suspitione accipere: sed inter eos cum quibus æquo & pari iure uiuas, ob uirtutis præstantiam magni fieri, & equalibus ultrò admirationi esse. id quod longe præstantius est, quàm à domino quiduis accepisse. Nam ut apud illos impendentium periculorum metus, uincit præsentis beneficii magnitudinem: sic apud nos quicquid tandem aliquis accepisset, securè tenere, superiore quidè tempore licuit. Lex igitur ista, quæ huiusmodi donationum fidem & securitatē tollit, id ipsum tollit, quo à nobis concessa dona cæteris antecelere uidebantur. Enim uero si ex uniuersis, quocumque tandem regantur imperio, ciuitatibus morem illum & uetus institutum sustuleris, ne bene uolentibus & præsentis status conseruandi studiosis gratia referatur: maximè earum præsidium unà sustuleris. At illud fortassè iam Leptines apprehendere conabitur, & ut uos ab his ueris & iustis causis aliò seducat, dicet, onera

Exemplum liberalitatis & fidei Atheniensem.

Perstringit ad uersarium.

Lex ciuitati si dem derogat. Quid intersit inter dona rei publicæ & tyranni.

Remuneratio reipub. præsidium.

Refutatio: Etiam perlata Leptinæ legem, parum consultum fore tenuioribus.

*Pauci immu-
nes.*

*Magis esse è
republica, ut si
des populo ha
beatur, quàm
ut multi mune
ra obeant.*

*Præstare col-
lationibus æ-
dilitia mune-
ra fieri, quàm
eripi immuni-
tates.*

Obiectio.

publicorum munerum nunc in tenues homines inclinata esse, quæ, si sua lex rata habeatur, ad opulentissimos reditura sint. Plausibiliter quidem hoc & speciosè dicitur: sed si penitius introspiciatis, inane uidebitur ac tralaticium. Duo enim omnino munerum genera recepta sunt apud nos, unum inquilinorum, alterum id quod à ciuibus obiri solet. Quorum utriusq; dari potest ea, quàm iste eripit, benè meritis immunitas. Nam quæ tributa in belli necessitatibus exiguntur, salutemq; reipublicæ continent (ex quo genere triremium apparatus & instructiones sunt) eorum tributorum recto ueterum legū et iusto instituto, nemini datur ulla immunitas, ne illis ipsis quidē quos Leptines excepit, ex Harmodij & Aristogitonis familia oriundis. Videamus igitur, quomodo expleat munera illa, quibusq; præbitoribus: & quot' nam (si ipsi non auscultauerimus) sit immunes dimissurus. Ditissimi quicq; igitur semper occupati triremibus instruendis, nulla parandi ludos necessitate tenentur. Tenuiores, cum ab eis ob inopiam exigì nihil possit, extra hunc numerum sunt. Quare neutri propter hanc legē, uestras opes augebunt. At enim inquilini suppeditare multa cogentur? Verum si quinq; ex illis demonstrauerit, ego non recuso, quo minus delirare dicar. Verum ut concedam aliter hoc se habere, & longè maiorem inquilinorum esse numerum, qui lege perlata, perpetuò munera obituri sint: neq; triremium instructionem cuiquam fore præsidio, quo magis immunis sit: age consideremus quàm felix & faustum hoc futurum sit reipublicæ, si commune iugum hi omnes sustinebunt? Ita' ne dignum id erit, quod tanto dedecore pensetur? Enimvero nihil absurdius fieri potest. Idq; in hunc modum expendite. Immunes ex hospitibus sint, decem sanè, quanquam equidem (id quod modò dicebam) quinq; esse non opinor. Ciuuū certè non quinq; aut sex reperientur. Quare si tam ciues quàm inquilinos uno quasi fasce complectaris, sedecim erunt. Verum uiginti numerentur, aut triginta etiam, si uultis. Quot' nam tandem sunt, qui munera quotannis in urbem redeuntia curent, siue ædiles, siue gymnasiarchi, siue conuiuatores? Sexaginta circiter, aut paulo plures uniuersi hi. Isto pacto igitur, ut triginta homines, in omne deinceps aũ munera nobis obeant: id uenabimur, ut nemo posthac fidem nobis habere aufit? Sed illud obscurū profectò nemini est, fore qui munera obeant, incolu mi ciuitate, satis multos, neq; illorum ullam fore penuriam. At qui uobis benefactū uelit, ubi perspexerit iniuriam ipsam factam, qui bene de Repub. meriti fuerunt, nemo reperietur. Sed missa hæc faciamus, et iam illud uideamus, si maximè obituri munera deessent, utrū quæso præstaret, ædilitia munera collationibus, quemadmodum instructiones triremium, fieri: an de republica bene meritis, illa eripi quæ dedissemus? Equidem alterum illud præstabilius ego censuerim. Siquidem nunc quo tempore horum quisq; ædilitia munera curaret, illis cessatio tantum quædam concederetur, post sumptus pro se cuiq; nihilo minores facturis. Tum uerò parua duntaxat collatione à singulis de re sua familiari facta, nemo est qui meritò se grauari quereretur, quantumuis re tenui esset. Enimvero Athenienses, tanta est quorundam incogitantia, ut hæc quæ diximus, surdis uelut auribus prætereant, & alia nescio quæ inculcēt. Perabsurdum (inquiunt) fuerit, magnas esse immunitatū

malè

malè parto beneficio, priuatorū opes, & copias, ærario exhausto & uacuo. Verūm utrūq; hoc nulla cū ratione aut iure dicitur. Nam si quis re lauta est, sine cuiusquā iniuria & detrimento reipub. nō profectò est illi inuidendū. si peculatus arguūt, aut crimini dant, nō rectè & iurè possidere quæ habeat, legū uindiciæ præstò sunt ad supplicium exigendū: quam isti rationē si defugerint, nequaquā ferendum est, ut ita petulanter et temerè nugentur. Iam quod ad illud attinet de exhausto ærario, cogitare debetis uos nihilo copiosiores fore abrogatis immunitatibus. Nec enim isti sumptus cum publicis uectigalib. cōmune quicquā habent. Præterea cum nunc respub. duobus præcipue bonis floreat, opibus & fide apud omnes: maius illud est, quod de fide nostra nemo dubitat. Si quis autē in ea est opinione, ut existimet, quia pecunia nobis desit, etiā gloriā & honestā famā esse negligendā: is longè fallitur. Nam ego quidē à dijs immortalib. præcor, ut etiā ærarium habeamus locuples: quod si fieri nequit, ut illud saltē retineamus, ut fidem constantiāq; nostram magni faciant, & prædicent uniuersi. Age uerò quod isti dicunt, magnas esse copias eorū qui immunes sint, has ipsas demōstremus in cōmodū cedere reip. Nec enim uobis ignotū est, teneri omnes, et ad triremes instruendas, & ad tributa belli temporib. conferenda, nec ullā eius esse rei immunitatē. Quare iste opibus abundās, quisquis tandē sit, fieri omnino aliter nō potest, quin multum ad eas res conferat. Esse autem necesse, ut respub. maxima harum rerum subsidia habeat, confitebunt omnes. Nam quæ ex apparatione popularium munerū delinitio spectatorum oritur, ad breue exiguumq; tempus durat. At copię bellicæ perpetuò toti reipub. sunt salutares. Quare quicquid hic detrimenti capitis, id illic lucro longè uberiore pensatur, & per honoris speciē ea tribuitis, quæ ultrò sibi sumere ac usurpare possunt hi, quorū tantæ facultates sunt, ut triremibus instruendis pares sint. Ut autem illo munere constet uacare neminē, etsi plerisque uestrūm id antea fatis scire arbitror, tamē ipsam legē recitandā curabo. Cape legē trierarchicā, & eis recita. **VERBA LEGIS** Triremis instruendæ nemo sit immunis, nouēuiris duntaxat exceptis. Videtis Athenienses, quæ perspicuis uerbis lege sit cautū, ne quis instruendarū triremiū immunis sit, nouēuiris duntaxat exceptis. Vnde apparet, quorū opes & copię minores sint, quæ ut armandis nauibus sint pares, eos alioqui tributa cōferre ad bellū: qui uerò locupletiores sunt, ad utrūq; uobis fore usui, et remp. cū nauibus, tum alijs tributis adiutoros. Quæ sunt igitur, Leptine, legis tuæ commoditates, quibus tantum onus à ceruicibus tenuiorum amoliri te dicitas, si unius atq; alterius tribus unū aliquem præbitorem constitueris, qui pro alio quopiam semel ædilitio munere functus, nihil amplius cum ea re negocij habiturus est. Equidem nihil eiusmodi uideo. At ista ratione, uniuersa ciuitas, perfidiæ crimine ignominiosè passim traducetur. Hæc cum ita sint, & ex ista lege plus malorum quàm commodi oriatur: mea quidem sententiā primo quoq; tempore per hos abroganda est. Præterea, Iudices, ista lege ita permista & confusa sunt omnia, ut magnas inde absurditates sequi necesse sit. Nam cum clarè ponat, neminē neq; ciuium, neq; municipum, neq; peregrinorū esse oportere immunem: neq; interim declaret cuius rei immunem, utrum ædilitij an alicuius

Refutatio:
Diuitibus nō
inuidendū, sed
peculatores
puniendi.

Immunitatum
ereptione pu-
blicas opes nō
augeri, sed di-
gnitatem im-
minui.

Priuatorum
opes reipubli-
cæ utiles.

Immunitas tri-
erarchijs &
collationibus
pensatur.

Lex pernicio-
sior quàm uti-
lior abrogāda

Legem confu-
sam absurdi-
tates sequuntur.

alicuius

Leuconis Bosporitanibeneficia inremp. Atheniensiu.

alicuius alterius muneris, sed planè neminem esse immunem, exceptis Har-
 modij & Aristogitonis posteris: dum neminem ait, omnes comprehendit
 cæteros: dum peregrinorum adiicit, non distinguendo inter eos qui Athe-
 nis habitant, etiam Leuconem Bospori principem, & liberos eius donata
 à uobis immunitate spoliat. Est enim Leucon (quod satis constat) genere
 peregrinus, uestro autem beneficio in ciuitatem adscriptus. At si legem istā
 amplectemur, neutrum istorum ei proderit ad immunitatem obtinendam.
 Enimuero alij bene meriti, ad tempus aliquod quisq; uobis commodarunt:
 hunc uerò, si consideretis, apparebit nunquam in uos conferre beneficia de-
 stitisse: & eius generis beneficia, quæ Reipublicæ maximè sunt necessaria.
 Nec enim hoc uobis obscurum est, nos aliunde importato frumento omni
 um mortalium uti plurimo. Quod si, quicquid frumenti ex alijs emporijs
 omnibus aduehitur, in unum conferatur, non tamen æquabit eas copias
 quæ ex Ponto aduehuntur. Neq; uerò id mirum est. Fit enim non ideò so-
 lum, quia locus ille frumētī feracissimus est: sed hac quoq; de causa, quòd
 eius loci dominus eos qui frumentū Athenas aduehunt, immunitate dona-
 uit, edicicq; iussit, ut primis ipsis onerare naues concederetur. Nam qua im-
 munitate ipse cum liberis suis fruitur: eam uobis omnibus impertijt. Iam
 quantum hoc sit, considerate. Ille ab eis qui frumentum inde exportant, tri-
 cesimam pro uectigali partem exigit. at frumenti myriades, quæ ab illo huc
 perueniunt, sunt circiter quadraginta: id quod è commentarijs eorum qui
 rei frumentariæ præfunt, omnibus euidentis est. Quare de triginta myriadi-
 bus decies mille medimnos largitur nobis: de decē uerò myriadibus, circiter
 tria millia medimnūm. Tantum autem abest, ut hoc Reipublicæ nostræ be-
 neficium eripiat, ut nouo Theudosiaë emporio instituto, quod negotiato-
 res Bosporo nulla re cedere affirmant, etiam illic immunitatem nobis
 concesserit. Ac quæ alia beneficia uir ille, maioresq; eius in uos contulerint,
 cum multa cōmemorare possem, taceo. Illud prætereundum non est, quòd
 abhinc triennium, cum ubiq; annonæ penuria laboraretur, non modò quā-
 tum satis esset, frumenti huc misit: sed tantam copiam, ut quindecim talenta
 quæ à Callisthene tractabantur, superessent. Quid igitur creditis, Athenien-
 ses, eum cuius tanta in uos munificentia extitit, ubi audierit immunitatē sibi
 lege per uos ereptā, quam ne mutata quidem sententia per aliud senatuscon-
 sultū restituere liceat, facturum esse? An dubium uobis est, quin eadem ista
 lex, si perlata fuerit, & illum sit spoliatura, & uestros ciues immunitate, qui
 ab eo frumentum aduehunt? Nec enim quisquam est tam puerili sententia,
 ut existimet illum æquo animo laturum esse, uestra sibi munera eripi: sua ue-
 rò munera uobis non erepturū. Quare præter multa incommoda, quæ ista
 lex in posterum pariet, iam de præsentibus utilitatibus aufert ac diminuit
 aliquid. Et uos tamen de ea abroganda deliberatis adhuc, non iam olim de-
 liberaistis? ipsa decreta de Leucone cape, & recita. **DECRETA.**

Leuconem erepta sibi immunitate, etiā Atheniensib. immunitates erepturum.

Immunitas Leuconis publicis monimentis testata.

E' decretis igitur perspicuum est, Iudices, Leuconem iurè ac meritò im-
 munitatem à uobis esse consecutum. Ac earum rerum omnium colum-
 nas eiusdem sententiæ, & uos & ille erexistis, aliam in Bosporo, aliam in
 Pirgeo, aliam ad templum Argonautarum. Considerate igitur, in quàm im-
 mensam

menſum dedecus lex iſta uos conijciat, quæ efficit, ut minus fidei in toto populo quàm in uno uiro eſſe uideatur. Nec enim putandũ eſt, ſtare adhuc uobis eas colũnas, aut pactiões de rebus, quas tũm dediftis, tũ accepiftis eſſe ratas, ſi Leucõ illas ſanctè ſeruarit, uosq; alijs atq; alijs ſubinde beneficijs cumulare ſtuderit: uos uerò erectas & ſtãtes adhuc colũnas, irritas feceritis. id quod longè grauius eſt, quàm ſi demoliremini. Nam hæ ſic ſtãtes, approbabunt eorũ conuicia, & testimoniũ illis dicent, qui uobis maledicunt. Age uerò, ſi Leucon miſiſis huc legatis, uobiſcũ expoſtularit, quod' nã ob crimen aut delictũ ſe immunitate ſpoliaueritis: quid' nam, per deos immortales, reſpondebimus: aut quid' nam is, qui ſenatuſconſultũ pro uobis faciet, prætexet: illud ſcilicet, quosdã indignos frui immunitatibus: At ſi ad hoc ille reſponderit: Fortaſſis etiã Athenienſiũ nonnullos eſſe parũ frugi, ſe tamen propterea non pati, ut bonis uiris id fraudi ſit: ſed quia populũ Athenieſem bonũ putet, nemini quicquã eripere: an non equiora dicet quàm uos: omnino, mea quidem ſententia. Apud omnes enim homines uſitatũ eſt, propter benè meritos etiã alios quosdam, quorũ nulla uirtus aut uſus eſt afficere beneficijs, quàm propter improbos eripere, quæ conſeſſa fuerunt his, qui citra controuerſiã digni ſunt beneficio. Præterea, ſi quis fortè uoluerit Leuconẽ ad permutationẽ facultatũ adigere: quomodo id cauere poſſit, nõ reperio. Semper enim opes illius aliquæ apud uos ſunt. Hac igitur lege, ſi quis eas in uafert: aut illis ſpoliabitur, aut obire publica munera cogetur. Neq; uerò de ſumptibus Leucon magnopere laborabit, ſed id demum moleſtè feret, ſibi conſeſſum à uobis donum eripi. Neq; Athenienſes, hoc ſolum prouidendũ eſt, ut ne iniuria Leucon afficiatur, qui non tam aliqua neceſſitate, quàm ſui honoris cauſa, immunitatem à uobis impetrare ſtudit: ſed id quoq; conſiderari debet, ne is qui ſecundis ſuis rebus in uos beneficus extitit, nunc demum, cum remuneratione liberalitatis ipſi opus eſt, immunitate ſpolie- tur. Iſte igitur quis eſt: Epicerdes Cyrenæus, qui certè, ſi quiſquam alius, iurè ac meritò iſto honore dignatus eſt. Non quòd magna quædam aut admiranda præſtiterit, ſed quòd tali tempore ueſtro, benefacere uobis ſtudit, quo difficile erat eorum aliquẽ inuenire, qui magnis beneficijs affectus, memor & gratus eſſe uellet. Nam iſte uir, ut ſenatuſconſultum, quod tum eius cauſa factum eſt, indicat, ciuibus eo tempore in Sicilia captiuis, & tanta calamitate circumuentis, centum minas dedit: qua re unus maximè cauit, ne fame perirent uniuerſi. Deinde, data illi propterea immunitate à uobis, uidẽs

* in bello paulo ante triginta tyrãnos geſto, populo de eſſe pecuniam, ultrò talentum obtulit. Conſiderate igitur obſecro Athenienſes, quod' nam euidentius beneuolentiæ erga uos ſpecimen quiſquam præbere poſſit, quẽ me minus affici deceat iniuria, quàm eum, qui primũ cum cladi urbis interuiſſet, calamitoſos, & eorum, quæcunq; tandem futura eſſet, gratiam, illis qui eo tempore uicerant, & apud quos erat, prætulit. Deinde, qui alia neceſſitate animaduerſa, pecuniam largitus eſt, non de ſuis priuatis opibus conſeruãdis ſolicitus: ſed de eo ut quantũ in ſe eſſet, uos nulla penuria laboraretis. Eum igitur qui reiſpa miſerrimis temporibus opes ſuas Athenienſi populo ita communes eſſe uoluit, & uerbo tenuis, ac honoris tantum

O o cauſa

Leuconi expoſtulari nihil poſſe reſponderi.

Leuconi periculum eſſe de permutatione opum.

Epicerdis Cyrenenſis in re pub. beneficia

Lectio uaria eſt, et fortãſſe nulla ſyncera

*Amplificatio
beneficij à cir-
cumstantijs.*

*Eripere poste-
ros à maiori-
bus data non
debet.*

*Cogitandum,
uiu venire pos-
se, ut beneficij
aliorum indige-
amus.*

*Leges noxiae.
Iisdem rationi-
bus & paran-
da & retinen-
da felicitas.*

*Corinthiorū
exulum studiū
in Atheniēsis.*

causa immunitatē à uobis habet: non immunitate spoliabitis, qua eum ne u-
sum quidē esse constat: sed id efficietis, ut nemo uobis fidere ausit, quo quid
queat esse turpius? Sed ipsum senatusconsultū, quod tum huius uiri causa
factū est, uobis recitabitur: ut uideatis, Athenienses, quot senatuscōsulta lex
ista irrita faciat, & quot homines fraudet, eosq; qui cū maximē necessarium
fuit, uobis benefecerūt. Inuenietis enim eos lædi, quos minimē oportebat.
Recita. SENATVSCONSVLTA. Beneficia quib. Epicerdes immunitatē
meruit, ē senatusconsultis, Iudices, audiuistis. Ne uerò id spectate, qd primū
centū minas, deinde talentū dedit (nam ne eos quidē, qui acceperūt, pecunie
numerū admiratos esse arbitror) sed hoc intuemini, quod alacri animo, qd
non rogatus ultrò, quod illis temporib. dedit. Etenim referenda gratia est,
cū bene meritis omnibus, tum uerò ijs qui tēpestiue beneficia dederunt.
Quorū unū hunc uirū esse ostensum est. Non ne igitur nos pudeat, Atheni-
enses, talis uiri liberos, quib. nihil obijcere possumus, nulla harū rerū habita-
ratiōe, immunitate spoliare: nec enim propterea id minus turpe futurū est,
quod alij fuerūt, qui tum ab eo seruati sunt, atq; immunitatē ei dederūt: alij
uos estis, qui nunc eā eripitis: sed hoc ipsum est, quod indignationē moueat.
Nam si illi, qui sciuerūt, et acceperūt beneficia, tali remuneratiōe digna ea cē
fuerūt: nos uerò qui dūtaxat audiuius, ea dona tanq; indignis eripiemus:
an nō id erit indignissimū? Eadē etiā de illis dico, qui quadringentorū tyran-
nidē destruxerūt: & de illis, qui cum secessisset populus, bonā operā nau-
runt. Omnib. enim illis insignē iniuriā fieri crediderim, si quicquā eis tū con-
cessum, nūc eriperetur. Si quis aut̄ uestrū persuasum habet, longē abesse,
ut ciuitati nostrę talis aliqua necessitas ingruat: is uota quidē dijs faciat, idq;
ego unā faciā. Primū uerò cōsideret, de lege ferēda esse suffragia: qua cōpro-
bata, utendū erit. Deinde malas leges etiā florentib. rebus pub. nocere. Nul-
læ enim rerū uicissitudines essent, nisi cōstitutos in periculis, bonæ tū actio-
nes, tum leges, tū boni uiri, & accurata ratio rerū omnium erigerent, & pro-
ueherēt: ijs uerò qui felicissimi uident, omnia hæc neglecta, paulatim efflue-
rent. Nā pleriq; mortaliū, rectis cōsilijs, & uigilātia minimis etiā in rebus, o-
pes parant, sed eas iisdem rationib. tueri nolunt. Quod ne nūc uobis usu ue-
niat, cauendū est: neq; existimandū, talem legem ferendam esse, quæ nostrā
urbē et reb. secundis infamia repleat, & mutata fortuna efficiat, ne quisquā
sit qui nobis benefactū uelit. Neq; uerò id solū cauendū est, ne iniuria ledan-
tur, qui priuatim uobis benefacere uoluerūt, & se talib. & tantis temporib.
utiles præbuerūt, qualia paulo antè Phormio recēsuit, & ego modò dixi: sed
multi etiā alij, qui totas ciuitates, patrias suas, in bello Lacedæmonio, socie-
tate nobiscū coniunxerunt, tum dicendo quæ reipub. uestræ prodesent, tū
agendo, quorū aliqui ob beneuolentiā erga uos, patria carent. Ac inter illos
Corinthiorū exules primi occurrūt. Cogor aut̄ ea dicere apud uos, quæ ipse
ē natu maiorib. inter uos audiui: ac cetera in quib. nobis utiliter inseruierūt,
omittā. Sed cum magnum illud cum Lacedæmonijs prælium ad Corinthū
cōmitteretur, deliberantibus his qui in urbe erāt, post pugnam de militibus
intra mœnia non recipiendis, sed caduceatorib. ad Lacedæmonios mitten-
dis; uidentes hi nostrā urbem aduersa fortuna usam, & Lacedæmonios iter
inter-

interclusisse, nostros non prodiderunt, neq; seorsim de sua salute consuluerunt: sed quanquam uniuersi Peloponneses armati in propinquo erāt, portas nobis, inuita et repugnante multitudine, aperuerunt: ac præoptarūt potius cum uestris, qui eo tempore militarunt, quicquid tandem accideret, perpe- ti, quàm sine uobis incolumēs euadere: & exercitu in urbē introducto, tum uos, tum socios cōseruarūt. Deinde pace cum Lacedæmonijs facta, duce Antalcida, ob hæc facta in exilium acti sunt à Lacedæmonijs. Vos uerò susceptis illis, bonorum uirorum functi estis officio. Decreuistis enim eis omnia quibus indigebant. Nunc uerò an ea rata esse debeant, deliberamus: Sed isthæc ipsa deliberatio turpis uobis futura est, ubicunq; auditum fuerit, Athenienses consultare, utrum reliquenda sint ea quæ bene meritis data fuerint. Iam olim enim hæc meditata & decreta esse oportebat. Sed hoc quoq; senatusconsultum recita. SENATVSCONSULTVM. Quæ Corinthijs, propter uos in exilium actis decreuistis, iudices, hæc sunt. At si quis illa tempora intuens, siue ipse interfuisset, siue aliquem rei gnarum, commemorantem audiuiisset: nunc legem hanc, illis temporibus data dona eripientem audiret: quantæ malitiæ legis istius approbatores condemnaret? Qui urgente necessitate, tam humani essemus, ac nihil non ageremus: post uerò uotorum omnium facti compotes, ita ingrati & malitiosi deprehenderemur, ut non contenti spoliassent eos qui dona accepissent, etiam legem tulissemus, ne cui honorem habere liceret: Haud iniuria nimirum. Nam indigni quidam donis fruebantur. hoc enim in oratione sua passim inculcabunt. Age uerò num nos illud ignorare dicemus, de dignitate, tum cum damus, esse iudicandum, nō longo post temporis interuallo. Nam initio aliquid non tribuere, prudentum hominum est: at habentes spoliare, inuidētium. Quam opinionem à nobis amotā esse decet. Præterea de iudicio dignitatis, ne illud quidē apud uos dicere uerebor, aliam eius esse considerationem apud ciuitatē, aliā apud hominē priuatum. Priuatim enim quisq; cōsideramus, quis affinis, aut ad alias necessitudines sit deligendus. quæ res & legibus & opinionibus definitæ sunt. Publicè uerò, ciuitas & populus id spectat, à quo nam beneficijs afficiatur, & conseruetur. De eo, non genere, aut opinione, sed ex ipso facto iudicari solet. Cum igitur beneficijs indigebimus, neminē impediemus, quo minus nobis beneficiat: acceptis iam beneficijs, tum demum de dignitate eius qui ea dedit, disputabimus: Non ne præclarum consilium hoc erit? An uerò hi soli id patientur, & de his solis uerba facio: Minimè uerò, immò ne conari quidē ausim eos omnes inquirere, qui cum benefici in uos fuerint, lege hac, si perlata fuerit, suis præmijs spoliabuntur. Proferam tamen unum duntaxat adhuc, aut alterum senatusconsultum, post de hisce uerba facere desinam. Primum igitur Thasios, qui Ecphantum secuti sunt, an non afficietis iniuria, immunitate erepta? qui Thaso uobis tradita, & præsidio Lacedæmoniorum, armis eiecto, ac introducto Thrasylulo, & patriæ suæ amicitia uobis conciliata, in causa fuerunt, ut se & finitimi Thraces uobiscum cōiungerent. Deinde Archebium & Heraclidem, qui cum Byzantium Thrasylulo tradidissent, uos Helleponti dominos effecerūt, ita ut decimas uenderetis, & magna pecunia coacta, Lacedæmonios cogeretis, talem pacem

Turpe in calamitatibus esse liberalem, rebus secundis ingratum.

De dignitate accipientis, antequam detur præmium, non post iudicandum.

Duplex dignitatis consideratio.

Thasiorum beneficia.

Archebius. Heraclides.

ut si uobis de-
fictio. Tur-
pe, non eodem
esse animo
post, quo ante
acceptum be-
neficium.
Pydna.
Potidea.

Monimenta gra-
titudinis relin-
quenda.

Beneficia po-
tius quam cala-
mitates rata ef-
se debent.

Summæ ciuita-
tis opes, abun-
dare præstan-
tibus uiris.

Cononis me-
rita.

facere, qualis uobis expediebat. Quibus deinde eiectis, decreuistis ea quæ decerni par est uiris bene meritis, qui propter uos exulabant, hospitiū, beneficium, rerum omnium immunitatē. Eos igitur qui propter uos patria carent & iurē aliquid à uobis impetrarūt, spoliari sinemus, cum nihil sit in quo eos accusemus? Turpe id quidem fuerit. Id quæ sic rectissimè perspicietis, si apud animos uestros cōsiderabitis, si eorū aliqui, qui iam Pydnam, aut Potydæā, aut aliā aliquam urbē, quæ nunc Philippo paret, uobis inimica est, eodē modo quo tum Thasus & Byzantiū, cōiuncta cum Lacedæmonijs à uobis aliena erant, se tradituros pollicerētur, si eadē dona ipsis daretis, quæ Ecphāto Thasio, & Archebio Byzantio dedistis: & istorū aliqui illis aduersarentur, hæc dictitantes, non esse ferendū, si qui soli ex alijs inquilinis munera ædilitia nō obirēt: quomodo quæso erga illos qui ea dicerent, affecti essetis? non dubiū est, uos eos tanquā calūniatores exhibilatos. Turpe igitur fuerit, si, cum accipiēda beneficia essent, pro calūniatoribus haberetis eos qui talia dicerēt: ac iisdē, cum disputant, olim bene meritos nunc esse spoliandos, aures præberetis. Age uerò illud etiā cōsideremus, qui Pydnā ceterasque urbes Philippo prodiderunt, quibus tandē rebus impulsī, nos affecerūt iniuria? An ulli dubium est, expectatione magnorum à Philippo munerum id esse factum? Vtrū igitur Leptine te magis decuit, hostibus, si potes, suadere, ne honorem habeant proditoribus, qui eo ipso, quo nos læserunt, benefici in hostes nostros extiterunt: an legem hanc nobis ferre, quæ data bene meritis de nobis præmia eripiat, aut imminuat? Ego quidem illud potius esse censeo. Verum ne longius ab instituto digrediar, cape senatusconsulta, quæ Thasijs & Byzantijs scripta sunt. **RECITA. SENATVSCONSULTA.** Senatusconsulta quidem, Iudices, audiuiſtis. Fortassis autem ex istis nonnulli obierunt. At res gestæ adhuc extant, postquam semel gestæ sunt. Columnas igitur eas in perpetuum ratas esse sinite, ut ne dum ulli superstitēs fuerint, iniuria per uos afficiantur: & ut postquam obierint, moris ciuitatis nostræ monumentum sint, & tanquam exempla proposita, bene de nobis mereri cupientibus, nostrā urbē nolle se uinci beneficijs. Atque illud etiā, Athenienses, uos ne lateat, turpissimum esse, cum omnes homines tum uideant, tum audiant calamitates, in quas isti uiri inciderūt, omni tempore ratas illis mansisse: præmia, quæ pro illis acceperunt, à uobis irrita esse facta. Multo enim conuenientius erat, manentibus donationibus, infortunia minuere: quàm eripere præmia, calamitates relinquere. Nam quis est, Deum immortalem, qui uobis benefacere uelit, si conatus non successerint, mox hostibus pœnas daturus: sin successerint, dubiam à uobis gratiam initurus? Molestissimum uerò, Iudices, mihi fuerit, si hoc nomine duntaxat legem iurè accusarem, quod multis bene meritis immunitatem eripiat: ciuium uerò neminem proferre possem, cui meritò is honos contigisset. Nam cum aliarum opum maximā apud uos esse copiam optarim, tum præstantissimos uiros, ac plurimos de republica benemeritos, ciues esse. Primum igitur Cononem intuemini, uirum æquum sit, uel illum uirum, uel res ab eo gestas reprehendi, ac donationes illi factas abrogari. Ille uir enim, ut è uestro quibusdā, qui æquales illi fuerunt, audire licet, post populi e Piræeo reditum, urbe nostra infirma,

& nullam

& nullam omnino nauem possidente, cum regi Persarum exercitum duceret, ac à uobis nulla re prorsus adiuuaretur, nauali prælio Lacedæmonios superauit: & qui prius alijs imperare assueuerant, eos uobis parère docuit, & Laconum magistratus ex insulis expulit: ac deinde huc profectus, mœnia restituit: & primus effecit, ut nostra urbs rursus de principatu cum Lacedæmonijs disputaret. In sola enim ipsius ex omnibus columna scriptum est, his uerbis: **POST QVAM CONON SOCIOS ATHENIENSIVM LIBERAVIT.** Est autem illa inscriptio, ludices, illi quidē apud uos honorifica, uobis uerò apud Græcos uniuersos. Nam quisquis nostrum in alios beneficia confert, eius facti gloria nomen ciuitatis fruitur. Quapropter illi tum non tantum immunitas decreta est, sed primus fuit, cui, quem admodum Harmodio & Aristogitoni, ærea statua decerneretur. Putabāt enim, eum qui Lacedæmoniorum imperium euertisset, non paruam tyrannidem destruxisse. Vt igitur maius apud uos pōdus sit orationis meæ, ipsa senatus consulta, quæ tum Cononi facta sunt, uobis legentur. Recita. **SENATVS CONSVLTA.** Neq; uerò à uobis solum Conon, Athenienses, tum honoratus est, illis rebus gestis, quas recensui: sed à multis etiam alijs, qui iurè putabant, gratiam illi pro acceptis beneficijs esse referendā. Quare turpe est, Athenienses, honores ab alijs ei habitos ratos esse, uestrum uerò solum ei eripi. Nec illud honestum, uiuentem eum tanti fecisse, ut ita, quem admodum auditum est, ornaretis: postquam uerò mortuus est, oblitos eorum omnium, aliquid ex illis quæ tum ei data sunt, eripere. Multa enim ab eo laude digna gesta sunt, propter quæ omnia non conuenit datas illi donationes tollere. Omnium uerò pulcherrimum est, instauratio mœnium: id quod inde cernitur, si quis conferat, quomodo Themistocles, uir omnium suæ ætatis celeberrimus, illud ipsum perfecit. Eum igitur ferunt edixisse ciuibus, ut mœnia struerent, & si quis Lacedæmone uenisset, ut detineretur: ipsum ad Lacedæmonios legatum abijisse. Cum uerò illic uerba fierent, & quidam nunciarent, Athenienses mœnia struere, negasse: ut legatos rei explorandæ causa mitterent, iussisse. Illis uerò non reuertentibus, monuisse ut alios mitterēt. Sed omnes fortassis audiuistis, quomodo Lacedæmonios decepisse dicatur. Ego igitur aio Athenienses (quæso autē ne quis ex inuidia hoc dici putet, sed id spectet, an uerum sit) quāto aliquid apertè quàm clam, & uictoria quàm fraude perficere, præclarior est: tanto pulchrius, Cononē condidisse mœnia, quàm Themistoclem. Hic enim ignorantibus, ille uictis illis qui prohibitori erant, istuc ipsum effecit. Non igitur decet, talem uirum iniuriā à uobis affici, aut minus apud uos ualere quàm oratores qui nobis persuadere uolunt, aliquid auferendum esse, quod illi concessum sit. An uerò permittemus, ut Chabriæ filio immunitas eripiatur, quam ei pater iure à uobis acceptam, reliquit? Sed neminem sanę mentis hominem fore existimo, qui id rectum esse cēseat. Scitis fortassis, etiam sine mea oratione, præstantem uirum fuisse Chabriam: nihil tamen prohibet, me quoq; res eius gestas breuiter attingere. Quem igitur admodum, cum uos eius ductu militaretis, ad Thebas cum uniuersis Pelopōnensibus dimicarit, quo pacto Gorgopam in Aegina occiderit, quot in Cypro tropæa erexerit, & deinceps in

Oo 3 Aegypto,

Exteri honorē
Cononi ha-
buerunt.
Viuentem or-
nare, mortuum
negligere.

Mœnium in-
stauratio a
Themistocle
& Conone fa-
cta cōparatio.
Themistocles
dolo usus.

Conon palam
rem perfecit.

Chabriæ en-
comium et res
felicissime ge-
stæ.

Aegypto, & uniuersa terra propè dixerim, peragrata, nusquam neq; nomi-
 ni ciuitatis nostræ, neq; sibi ipsi dedecori fuerit: neq; omnino facile est pro
 dignitate dicere, & magnū dedecus fuerit, me hæc commemorante, minora
 uideri ea opinione, quam apud animos quisque uestros de eo concepistis.
 Quæ uerò me dicendo nequaquam extenuaturum puto, ea uobis in memo-
 riam redigere conabor. Prælio igitur nauali uicit Lacedæmonios, & unde-
 quinquaginta triremes captiuas abduxit. Cepit autem insularum harū ple-
 rasq; & eas nobis amicas reddidit, cum prius infestæ essent. Ter mille capti-
 ua corpora huc misit, & amplius decem & centum talenta è præda redegit.
 Quarum rerum omnium, uestrū quidam natu maximi testimonium mi-
 hi perhibebunt. Præter hæc, alias triremes ultra uiginti cepit, singulis uel bi-
 nis potitus, quas uniuersas in uestros portus perduxit. Vnus deniq; omniū
 imperatorum, non urbem, nō castellum, non nauem, non militem unum a-
 misit, dum uobis imperaret. Nec ullus uestrorum hostium ullum tropæum
 de uobis & illo erexit: uos multa de multis, illo duce. Ne autem dicēdo præ-
 teream ullum eius præclarum facinus, de scripto uobis recitabuntur & na-
 ues quas cepit, & quo loco singulas, & urbium numerus, & pecuniæ multi-
 tudo, & tropæorū, quo quodq; loco sit erectum. Recita. RES GESTÆ
 CHABRIÆ. Num dignus uobis uideat, Athenienses, is qui tot urbes ce-
 pit, tot hostium triremes nauali prælio uicit, Reipublicæ tantam gloriam
 & foelicitatem peperit, nūquam ullam maculam asperit, ut immunitate spo-
 lietur, quam à uobis cōsecutus est, & filio reliquit: Ego quidem nō opinor.
 Etenim absurdum esset, una urbe, & decem nauibus duntaxat amissis, eum
 ab istis proditionis accusandum: & conuictum, in perpetuum fuisse peri-
 turum. Quū uerò urbes sedecim, naues septuaginta caperit, & ter mille ca-
 ptiuos, & decem & centū talenta redegerit, ac tot tropæa erexerit: nunc ta-
 men de his, quæ ob ista facinora accepit, illi facefsi negotium? Equidem, A-
 theniēses, tum uiuus pro uestris cōmodis omnia fecit Chabrias, tum nō aliā
 ob rem mortem oppetiit. Quare non tantum ob res ab eo uiuente gestas,
 filio eius fauere debetis, sed etiam propter obitum. Iam illud quoque A-
 thenienses, prouidendum est, ne gratitudine à Chīs superemur. Nam si
 illi, quos armis hostiliter inuasit, nihil illi nunc, quod olim dederant, ade-
 merunt, sed plus ualere passī sunt uetera beneficia, quàm recentes offen-
 sas: uos uerò, pro quibus apud illos occubuit, tantum abest ut propterea
 maiores honores illi decernatis, ut etiam ob uetera beneficia factas illi dona-
 tiones eripiatis: an' non iure optimo uituperabimini? Quin ea quoq; de cau-
 sa iniquè agetur cum Chabriæ filio, si dono spoliabitur, quòd, cum sæpe du-
 xerit exercitū Chabrias, propter eū neminis uestrū filius pupillus factus
 est: ipse uerò in prima ætate patre orbatus est, propter eius insigne studiū
 erga uos. Nam quàm charam rempublicam habuerit, uerissimè cōstantissi-
 meq; ex eo posse intelligi puto, quòd cum & haberetur, & esset dux omniū
 cautissimus, neq; quicquam temerè aggrediretur: ea solertia, cum nobis im-
 peraret, pro uobis usus est. pro se ipso autē, cum suum cornu periclitaretur,
 neglexit: ac occūbere maluit, quàm honores sibi à uobis decretos dedecora-
 re. Et pro quibus ille uel oppetendū, uel uincendum esse censuit, ea nos eius
 filio

Chij quod de-
 derunt Cha-
 briæ, ratum ha-
 bent.

Chabrias pro
 republica mor-
 tem oppetiit.

filio eripiemus? Ecquid dicemus Athenienses, cum tropæa, uniuersis hominibus in conspectu erunt, quæ ille, dum uester imperator esset, erexit: & præmiorum quæ propterea illi data sunt, aliquid auferetur? An non illud considerabitis & perpendetis, Athenienses, non nunc de lege iudicium fieri, utrum ea ualere, an abrogari debeat: sed de uobis, utrum in posterum uobis benefieri debeat, nec ne? Age, cape & senatusconsultum quod Chabriæ factum est: uide ac circumspice, nam id hic alicubi esse oportet. Ego uerò etiam hoc amplius pro Chabriâ dicam. Vos, Athenienses, cum quodam tempore Iphicratem honoraretis, non eum solum honorastis, sed etiam propter illum, Strabacem & Polystratum. Ac iterum cum donum daretis Timotheo, propter illum etiam Clearchum, et quosdam alios ciuitate donastis. Chabrias uerò ipse apud uos honoratus est solus. Si tum igitur cum donum consecutus est, perisset à uobis, ut quemadmodum propter Iphicratem & Timotheum, quibusdam benefecistis, sic & sua causa benefaceretis aliquibus, qui immunitatem consecuti, nunc ab istis ita exagitantur, ut propter eos immunitatem iubeant omnibus eripi: an non similiter illi in eo gratificati essetis? Ego quidem id arbitror. Quibus igitur propter ipsum, donum hoc dedissetis, propter eos nunc illum ipsum immunitate spoliabitis? Absurdum id est. Nec enim de uobis sic existimari conuenit, ut dum recentia & in conspectu adhuc sunt beneficia, promptissimè non tantum ipsos beneficiorum autores, sed & eorum amicos honoretis: paulo post uerò etiam ea quæ ipsis dedistis, eripiatis. **SENATVSCONSULTA DE CHABRIÆ HONORIBVS.** Quos igitur, nisi legem istam abrogabitis, afficietis iniuria, præter alia multa quæ audiuiſtis, hi sunt, Iudices. Considerate autem apud uosmet ipsos, si qui ex hisce defunctis, aliquo pacto quid in præsentia ageretur, cognoscerent, quàm iusta indignatione mouerentur? Nam quæ unusquisque re ipsa in uos beneficia contulit, de illis è sermone si fit iudicium, & res ab illis præclare gestæ, si apud uos malè narrentur, frustra ab illis susceptæ, magnisque laboribus confectæ sunt: an non iniquissimè cum illis agitur? Ut autem uideatis, Athenienses, nos reuera nihil iniqui oratione nostra complecti, neque quicquã dicere ut fucum uobis faciamus: recitabitur uobis ea lex, quam illius loco, quam repudiandam dicimus, substituendam censemus. Ex hac enim cognoscetis, curæ nobis esse, tum ne quid uos admittere turpe uideamini: tum, ut si quis immunem aliquem insimulat, adductum in iudicium apud uos, si æquum sit mulctet: tum ut potestas concedendi immunitatem, uestra sit, quod æquum esse nemo negabit: tum ut bene meriti suis præmijs secure fruantur. Nec horum quicquam nostrum est, nuper à nobis excogitatum: sed antiqua lex, quam iste uiolat, sic leges ferre iubet. Primum, si qua recepta lex mala uideatur, eam ut accuset: deinde, illa abrogata, ut ipse aliam substituatur, uos uerò potiozem præferatis. Nec enim Solon, à quo hæc ferendarum legum ratio proposita est, censuit sexuiros, qui legum gratia creantur, inire magistratum oportere, non prius quàm bis probati essent, cum in senatu, tum apud uos in iudicio: leges uerò ipsas, ad quarum præscriptum, & eis magistratum gerere, & alijs in republica uersari conuenit, impræmeditato & temerè ac fortuito latas, priusquàm examinentur, raras esse oportere. Nam illis

Translatio.

Olim in gratiam præstantium uirorum etiam peregrini honorati.

Manibus iniuriam fieri.

Substitutio legis alterius pro abroganda lege.
Commendatio suæ legis.
Lex Solonis.
Leges non temerè ferendæ.

Temeritas cum mulandarum legum.

illis

Ἰων. 9. 7. 6.

*Leptinem legi
Solonis fraude
fecisse.*

*Commedatio
Demostheni
ca legis.*

Obiectio.

illis temporibus, hæc ratio erat, ut latis antè legibus uterentur: nouas uerò nullas ferrent. Postquã uerò quidam è magistratibus, * qui magnas opes habebant (ut ego quidem audio) perfecerunt, ut ipsis leges ferre liceret, quandoquẽ & quocunq; modo libitum esset: tot inter se contrariæ leges extiterunt, ut uos deligatis aliquos, qui iam diu nihil aliud agant, nisi ut contrarias seligant, & rei huius nihilo tamẽ magis exitus aliquis reperitur, neq; quicquam prorsus à senatusconsultis leges differunt: adeò ut leges, ad quarum præscriptum senatusconsulta scribi debent, ipsis senatusconsultis sint recentiores. Ut igitur non tantum uerba afferam, sed legem ipsam, de qua loquor, ostendam, cape legem, qua quondam legumlatores constituebantur. Recita. LEX. Intelligitis Athenienses, quo pacto & quam præclare leges ferre Solon iubeat: primum apud uos, qui iurati estis, apud quos etiam alia confirmantur. Deinde contrarijs legibus abrogatis, ut singulis de rebus leges singule sint, neq; homines imperitos id ipsum turbet, & efficiat ut deteriore conditione sint, quam qui uniuersas cognitatas & perceptas habent, sed ut iura simplicia & perspicua legere & intelligere liceat omnibus. Quin etiã ante hæc, iussit ante statuas herou, à quibus cognominatę trib. sunt, proponere, et scribere tradere, qui eam in concionibus legeret, ut unusquisq; uestrum sæpe audita, et per oculum considerata, ea quæ iusta essent & utilia, suis suffragijs comprobaret. Quamuis igitur tot iura in promptu sint, Leptines tamen nihil horum fecit (nec enim uobis unquam persuasum esset, ut arbitror, ut legem hanc probaretis) nos uerò omnia, & substituimus legem multo præstantiorem, & æquiorẽ: id quod audita re cognoscetis. Cape et recita primum quę in istius lege accusauimus, deinde quæ illorum loco poni debere asserimus. Recita. LEX. Hæc sunt quæ in ista lege damnemus, tanquam non conuenientia. Recita etiam ea quæ sequuntur, quæ istis potiora dicimus. Animaduerte, Iudices, dum hæc leguntur, diligenter. Recita. LEX. Desine. Hoc igitur est in receptis legibus, ò Athenienses, pulchrum, & perspicuum: ut dona quæ populus concessit, rata sint: iustum hoc est omnino, mediis fidijs. Decuisset igitur, Leptinem non prius suam ferre legem, quam ueterem hanc accusatam abrogasset. Nunc uerò eam, ceu testimonium, contra semetipsum relinquens, leges à se uiolarit nihilominus istam legem tulit, idq; cum alia lex iubeat, ob hoc ipsum, accusationi obnoxiam esse, si ueteribus legibus aduersetur. Cape ipsam legem. LEX. Quare contrarium est Athenienses, rata esse dona, quæ populus dederit: & neminem eorum immunem esse, quibus populus id dederit, euidenter utique. nequaquam uerò in hac lege quę iam substituitur, idem usu uenit: sed tum ea quæ uos dedistis, rata sunt, tum iusta in eos actio relinquit, qui uel fraude aliquid impetrarunt, uel deinceps iniuste agunt, uel in uniuersum indigni sunt: qua actione cuiuscunq; uobis uisum erit, donum eripietis. Recita legem. LEX. Auditis Athenienses, & intelligitis, cautum hic esse, ut & digni, quæ data sunt, teneant: & qui tales iudicati non fuerint, si quid iniuste acceperunt, eo priuentur: & deinceps in uestra manu sit, sicut equum est, quælibet uel dare, uel non dare, Legem hanc igitur non præclarã & æquã esse, nec dicturum arbitror Leptinẽ: nec si dixerit, posse demonstrare. Quæ uerò apud sexuiros dixit, ea fortassis hic repens,

petens, u
gem hanc
perlatum
has locor
in nobis h
faciat. Sed
rem esse h
do sit perf
tumenter
ego. Phic
legem esse
ut iudiciu
Securi scri
quam
magis e
uoluntate
hoc dicit, n
quam uos a
commentu
rekaris, n
git, aut ne
gummi liber
re proximo
pedita effice
lites autor
quomodo q
efficias, nec
bus nullam
lens lex est
mus à liberis
moris ben
est dicitur
lens & sent
quidam nun
quid tandem
hoc repul
norm decer
trinos. Mil
um mouend
pium al
ut nos, nec
illud ipsum q
Lazdemoni
vident. Min
republica

petens, uos circumducere conabitur. Aiebat enim, imposturæ gratia legem hanc esse substitutam: si uerò ea quam ipse tulerit, abrogetur, non perlatum iri. Ego uerò ista lege uestris suffragiis abrogata, substitutam illius loco ratam esse, antiqua lege perspicuè iuberi, secundum quam Sexuiri nobis hanc substituerunt, omittam, ne quis mihi controuersiam ea dere faciat. Sed illuc uenio: cum hæc dicit, nimirum cõfitetur, meliorem & equiorem esse hanc legem ea, quam ipse tulerit: de eo uerò uerba facit, quomodo sit perferenda. Primum igitur, multæ illi uiaë propositæ sunt, quibus substituentem, si nolit, cogat ad ferendam alteram legem. Deinde spondemus ego & Phormio, nos alteram, si uoluerit, legem laturos esse. Constat autem legem esse apud uos, si quis aliquid pollicitus, uel populum, uel senatum, uel iudicium deceperit, ut capite mulctetur. Spondemus, pollicemur, Sexuiri scribunto hæc: His conditionibus res peragatur. Sic neque uos quicquam uobis indignum facietis, neque, si quis dono, quod consecutus, indignus est, id tenebit: sed seorsim lege hac in iudicium adducetur. Si uerò uerba hæc & nugas esse dicet, illæ certe nuge non sunt, ipse legem ferat: neque hoc dicat, nos eam laturos non esse. Præclarius profectò est, ut eam legem quam uos approbaueritis, ferat, quàm ut ea ualeat, quàm ipse sua autoritate commentus est. Mihi uerò uidetur Athenienses (sed quæso te ne mihi irascaris, nam mali de te nihil dicam) Leptines leges Solonis, aut non legisse, aut non intellexisse. Nam cum legem Solon tulerit, licere illi cui legitimi liberi non sint, quem libitum sit, hæredem instituere: non ut genere proximos, iure propinquitatis fraudaret, sed ut utilitate in medium proposita efficeret, ut homines inter se certarent beneficijs: tu contra non dubites autor esse, ne quicquam populo de suis opibus, liceat alijs impertiri: quomodo quisquam dixerit, te Solonis leges uel legisse, uel intellexisse: cum efficias, ne quis populo studeat, dum prædicis & ostendis, bene merentibus nullam omnino sperandam esse remunerationem. Quin illa etiam Solonis lex est è laudatarum numero: Mortuo nemini maledicendum, etiam si quis à liberis eius incessatur maledictis. tu uerò non maledicis, sed malefacis mortuis bene meritis, illum, nescio quem, reprehendens, & illum indignum esse dictitans: id quod ad illos planè nihil attinet. An non igitur à mente Solonis & sententia longissimè recedis? Ecce autem festinanter & serio mihi quidam nunciauit, pro defensione eius, ne quicquam cuiquam detur, quicquid tandem præstiterit, eos dicere paratos esse, neque Lacedæmonios qui bene rempublicam gerant, neque Thebanos, cuiquam è suis, ullum talem honorem decernere, cum uerisimile sit etiam apud illos præclaros aliquos esse uiros. Mihi uerò uidentur ista uerba, Athenienses, ualere illa quidem ad uos mouendos, & eò adducendos, ut immunitates tollatis, sed à iustitia plurimum abhorrere. Nec enim hoc ignoro, Thebanos & Lacedæmonios & nos, neque legibus isdem, nec institutis uti, nec forma reipublice. Nam illud ipsum quod nunc isti facient, si hæc dicturi sunt, interdictum est apud Lacedæmonios, ne uel Atheniensium, uel aliorum quorundam instituta laudent. Minimè profectò id conceditur. Sed quæ ipsorum in administranda republica rationi consentiunt, & conducunt, ea cum laudare, tum facere

Refutatio.
Demostheni-
cam legem per-
latum iri.

Lex de impo-
stura.

Leptina legē
hoc efficere, ne
quis de Athe-
niensibus bene
mereri uelit.

Non maledicē
dum, ergo mul-
to minus male
faciendum mor-
tuis.

Exempla pere-
grina non esse
in Atheniensium
republicam transfe-
renda.

Alia ratio A-
theniensis, alia
Thebanæ &
Spartanæ rei
publicæ.

Honores apud Spartanos. necesse est. Deinde Lacedæmonij et si à talibus institutis abhorrent, alij tamen quidam honores apud eos in usu sunt, quos hic recipi, populus in uniuersum abominetur. Qui sunt igitur illi? Singulos equidem non commemorabo, sed unum tantum proferam, qui cæteros in se continet. Cum aliquis spectata uirtute, in senatū allectus fuerit, dominus est multitudinis. Nā illic uirtutis præmium est, cum æqualibus in potestate ciuitatem habere. Apud uos autē, reipub. dominus est populus: et magistratus, et leges, et cautiones sunt, ne quis alius ea potiatur: & præstantibus uiris præmia sunt proposita, coronæ, immunitates, uictus in curia, & eius generis alia. Et utraq; hæc, tum quæ ibi, tum quæ hic fiunt, benè constituta sunt. Quamobrem? Quia oligarchias id ad concordiam prouehit, si omnes reipublicæ domini eodem iure sunt. At populorum libertatem custodiunt præstantium uihorum certamina, quæ inter se propter honores, qui à populo haberi solent, suscipiunt. Iam quod ad Thebanos attinet, qui neminem honorēt, illud uerè mihi dicturus uideor: maiori laudi, Athenienses, Thebani sibi ducunt crudelitatem & improbitatem, quàm uos humanitatem & iustitiam uobis. Neque igitur illi (si quid optandum est) unquam desinant de se benè meritos, neque honorare, neque admirari, & cognatos suos (scitis enim quomodo cū Orchomenijs egerint) sic tractare: neq; uos his contraria studio habere, ut & bene meritis honorem habeatis, & ius uestrum à ciuibus, facta dicendi potestate, secundum legum decreta consequamini. Deniq; tum demum leges & instituta aliorū laudanda censeo, & nostratia reprehendēda, cum demonstrari poterit illos uobis esse feliciores. Quamdiu autem uos benignitate deū magis quàm illi floretis, siue cōmunes actiones spectentur, siue cōcordia, siue cætera omnia: quæ causa est, cur uestris institutis neglectis, illa persequamini? Nam tamen illa, si ratio spectetur, meliora uideretur, at fortunæ certè causa, quam hisce usi, propitiam habuistis, nostra retinere conueniebat. Quod si omisissis his omnibus, id dicendū est, quod ego iustū esse arbitror, sic ego dixerim: Non iustum est Athenienses, Lacedæmoniorū, aut Thebanorū leges prædicare, ad nostras hæc labefactandas. Neq; cōsentaneum est, ut eum qui tale aliquid apud uos machinaretur, per quæ illi (oligarchiā dico, & dominationem) magni sunt, interemptum uelletis: & tamē uocem eius sustineatis, qui ea tolli & aboleri iubet, in quibus populi felicitas posita est. In promptu illis est etiam alia ratio: apud nos, maiorum quoque nostrorum temporibus, quosdam præclare se gessisse, quibus tale nihil delatum sit, sed eos boni consuluisse inscriptionem aliquam in statu mercuialibus, & hæc fortasse uobis inscriptio recitabitur. Ego uerò Athenienses, multis de causis hæc reipublicæ inutiliter ac insuper iniuste censeo dici. Nam si quis illos quoq; honore indignos fuisse dixerit, dicat quis dignus sit, si neque ante illos, neque post quisquam? Quod si neminem omnino dicet, equidem urbis nostræ uicem doleo, neminem omnibus seculis beneficio dignum extitisse. At si præstantes uiros eos fuisse fatebitur, & nihil tamen esse consecutos ostendet: ciuitatem utiq; accusat ingratitudinis. Plurimum uerò abest, ut hæc ita sint: sed si quis malitiosè ac fraudulenter orationem in res non conuenientes transtulerit, aliter opinor fieri non potest, quin molesta

Approbatio.

Thebanorum barbariem dānat.

Vtendum ijs institutis, quæ fortuna comprobant.

Athenienses olim etiam bene meritis honorem habuerunt.

Dilemma.

Calūniæ peruersitas.

molesta
dicam. Fu
publica n
us aratis c
tur hoc de
non im
temporis,
constru
quæmas
tam extat,
gro abund
uandum
maniani p
culum
marum c
fenticon
alud quide
dini quicq
eire, eos q
non dederu
uiderant, e
firare pote
quo minus
tum ellet.
re possit, cu
les, quoq; e
dicum ueni
toque apu
getia spolia
datis, ut ex a
tu. Recte. C
miles æqu
æquam,
pithac facit
fille negan
beneficis aff
feditram
impingu
atque quam
Leporem dō
quæ acceperin
fuerit: sed lic
quid prætere
ner, quæ ci
impugnam erip

molesta & absurda uideatur. Ego uerò, quod æquū & uerum est, id ad uos dicam. Fuerunt superiori ætate multi uiri præstantes, & eos etiam tum res publica nostra honorauit. Honores igitur & cætera omnia fiebant, pro illius ætatis consuetudine: nunc uerò nostro more geruntur eadem. Qua igitur hoc de causa dico? quia dixerim ego, illos nihil quod uoluissent, à ciuitate non impetrasse. Quo argumento id colligo? quia Lysimacho uni illius temporis, qui reipublicæ præfuerat, centum in Eubœa iugera arboribus consiti soli, totidemq; nudi dederunt: ac præterea centum argenti minas, & quaternas drachmas in dies singulos. Ac de his Alcibiadis senatusconsultum extat, in quo hæc scripta sunt. Tunc enim nostra urbs & pecunijs & agro abundabat, nunc uerò abundabit. Sic enim loquendum est, & non conuiciandum. Enimuero quem non putatis nunc, tertiam illorum partem imunitati prælaturum? Ut autem hæc à me uerè dici appareat, cape senatusconsultum istud. **SENATVSCONSULTVM.** Fuisse igitur maiorum quoq; nostrorum moris, Athenienses, ut bonos honorarent, hoc senatusconsultum indicat. Si uerò nō h̄sdem rebus quibus nos nunc, id iam aliud quiddam est. Quod si concederemus, neq; Lysimacho, neq; cuiquam alteri quicquam à maioribus nostris fuisse concessum: propterea ne iustum esset, eos quibus nos aliquid nunc dedimus, eo spoliari? Nec enim qui non dederunt, quod uisum eis nō est, accusandi sunt: sed hi, qui quod antea dederant, deinde sine iusta causa rursus eripuerunt. Si quis enim demonstrare potest, etiam illos aliquid quod dederant, ulli eripuisse, non obsto, quo minus etiam nos id exemplum imitemur. Quanquam id equè inhonestum esset. Si uerò nemo est, qui ullo tempore factum id esse demonstrare possit, cur nos primi talis exempli autores erimus? Illud autem, Athenienses, quoq; considerandum est, & in conspectu habendum, quòd iurati ad iudicium uenistis, non legibus Lacedæmoniorum aut Thebanorum, neque h̄s quæ apud maiores nostros in usu fuerunt: sed h̄s quibus illi, quos iste lege sua spoliare nititur, dona consecuti sunt: & quarū rerū leges nullæ sunt de h̄s, ut ex æquo & bono quàm uerissimè sanctissimèq; fieri potest, iudicetis. Rectè. Conferte igitur æquū & bonum cum uniuersa lege. Est ne Athenienses æquum, ut honos bene meritis habeatur: æquum. Quid porro? est ne æquum, ut quæ semel quis dederit, habere sinat: æquū. Vos igitur tum ipsi hæc facite, ut iurisiurandi religionē seruetis: tum illis qui maiores hæc fecisse negant, succensete: tum istos qui talia exempla recensent, eos magnis beneficijs affectos nemini honorem habuisse: & improbos, & inurbanos esse arbitramini. Improbos, quòd maioribus uestris falso crimen ingratitude nis impingunt: inurbanos, quòd si maximè uerum id esset, negari potius id ab eis, quàm commemorari eorum officij fuisset. Arbitror autem etiam hoc Leptinem dicturum, lege sua nec imagines, nec uictum in curia eripi illis qui acceperint, nec ciuitati facultatem adimi honorandi eos quos dignos esse fuerit: sed licere, ut & æreas statuas decernatis, & uictum in curia, & quicquid præterea uolueritis, hoc uno dūtaxat excepto. Ego uerò, quod ad ea at tinet, quæ ciuitati relinquere dicit, tantum respondeo: si quid prius datum cuiquam eripueritis, efficietis, ne quisquam etiam de ullis reliquis donationibus

Alijs temporibus alia conueniunt.

Lysimacho data munera.

Maiores nemini quicquam datum eripuisse.

Admonet iudices iurisiurandi.

Ab æquo & bono.

Maleuoli. Inciuiles.

Obiectio.

Refutatio. Quamuis donationem incertam futuram.

*Cauendam ta-
lem necessita-
tē, quā uel in-
gratū esse, uel
maxima dare
præmia sit ne-
cesse.*

*Relinquenda
potius antè da-
ta, quā noua
excogitanda.*

Obiectio.

*Refutatio.
Inanem et fee-
leratum esse
prætextū fal-
sæ religionis.*

*Alia sacrorū,
alia publicorū
munerum im-
munitas.*

nibus securus esse possit. Nam quæ maior fiducia esse debet de imagine, de uictu, quàm de immunitate, quam prius quibusdam datam eripueritis? Quod si nihil ea in re incommodi inesset, tamē ne illud quidem consultum mihi uideretur, eam ciuitati nostræ necessitatem imponi, qua uel minima beneficia æquare maximis, uel, nisi id fecisset, ingrata in aliquos esse cogere- tur. Iam magnorū beneficiorū sæpe occasionem incidere, neq; uobis expe- dit, neq; ea fortasse conferre facile est: sed pro mediocribus, & quæ in pace tranquillâq; republica liceat assequi, cuiusmodi sunt, beneuolentiâ, iustitia, cura, pro talibus inquam, & expedire mihi uidetur, & debere honorem ha- beri. Quare etiam donationum distinctam rationem esse oportet, ut qua quisq; dignus uidebitur, eam à populo accipiat. Quod uerò se relinquere ait consecutis honores: alij simpliciter prorsus & iustè responderint, sibi ea relinquenda esse omnia, quæ propter accepta beneficia dederitis: alij, esse im- postorem eum, qui dicat ipsis aliquid relinqui. Nam qui beneficijs suis im- munitatem meruisse uidetur, & eum honorem à uobis adeptus est solum, siue sit hospes, siue etiam ciuis: postquam is ei ereptus fuerit, quam donatio- nem reliquam habet Leptine? Nullam profectò. Ne igitur eò quòd alios ut improbos accusas, illos spolia: neq; rursus eo quòd illis relinquere te dicis, id eripe quod solum habent. Vt autē simpliciter dicā, non tam illud grauius ferendū est, si ex omnibus aliquem, siue parua siue magna iniuria afficiemus, quàm si honores, quibus aliquos benè meritos remunerabimur, dubios & incertos efficiemus. Neq; ego de immunitate potissimum laboro, sed de eo, ne ista lex prauam consuetudinem introducat: & talem, ut propter eam om- nia quæ populus dederit, incerta sint. Ne uerò per incuriā decipiāmini, for- tasse præstat, ut id uobis indicemus, quo tanq; calidissimo et nobis maximè cōtrario inuento nitunt, ut uobis persuadeāt, immunitates esse tollēdas. Di- cturi enim sunt, sumptus hos omnes, ut sunt ædilitia munera & gymnasiar- chis, ad sacra pertinere: ac proinde minimè ferendū esse, ut cuiquā sacrorum immunitas detur. Ego uerò, ut aliqui sint immunes, quib. hoc à populo cō- cessum est, æquum esse puto. Quod uerò isti nunc facturi sunt (si modò ista dicent) id non ferendum esse puto. Si enim, quæ nullo alio pacto demōstra- re possunt, æquū esse ut eripiatis, ea prætextu religionis perficere moliuntur, an non facinus impijssimū & atrocissimum suscipient? Decet enim mea qui- dē sententiā, quæcūq; interposito diuino nomine aguntur, talia uideri, ut nec ab homine facta improbarent. Aliud autē esse, immunitatem habere sacro- rū, aliud publicorū munerū, et istos, dum publicorū munerū nomē ad sacra- transferunt, uos decipere studere: Leptinē ipsum testem uobis adducam. Nam legis initio scribit: Leptines censet, ut ditissimi publica munera obeāt, neminē debere immunem esse, exceptis Harmodij & Aristogitonis familijs. Enim uerò si idem est, sacrorum & publicorum munerum immunem esse, quid in mentem illi uenit, ut hoc adscriberet? Nec enim istis sacrorum im- munitas data est. Vt autem sciatis hæc ita se habere, cape primum exemplū statuæ, deinde principium legis Leptinæ. **EXEMPLVM STATVÆ.** Au- ditis Atheniēses exemplū statuæ, eos quod immunes esse iubet, sacris exce- ptis? Recita igitur principium legis Leptinianæ, **LEX.** Bene, desine. Cum scripisset,

scripsisset, ut ditissimi obirent munera, ascripsit, exceptis Harmodij & Aristogitonis posteris. Quod si ita esset, ut ipse uideri uult, qua de causa: si quidem obire munera ad sacra pertinet? Nam si hæc dixerit, statuæ contraria scripsisse conuincetur. Libenter autem ego, Leptine, interrogarim, cuius rei immunitatem, aut tu nunc illis te reliquisse dicas, aut maiores nostros olim dedisse: ædilitia munera, si ad sacra pertinere dixeris: nam ueterum legum autoritate, tributorum, quæ ad bellum pertinent omnium, & instruendarum triremium non sunt immunes. Immunitatem porro ædilitiorum munerum, siquidem illa ad sacra pertinent, non habent. Et tamen scriptum est, immunes eos esse. Cuius igitur rei? Num tributi quod inquilini soluunt: hoc enim reliquum est. Non certè. Sed eorum munerum, quæ in orbem redeunt, quem admodum & statua indicat, & tu initio legis definisti, & omnia superiora tempora testantur: quæ cum longissima intercesserint, neque tribus unquam ulla quenquam ex illorum familia ædilem decernere ausa fuit: neque si quis decretus fuit, ad permutationem facultatum eos prouocare. Quare auscultandum illi non est, si his contraria proferre ausus fuerit. Præterea fortassis etiam hoc exagitabunt, quosdam qui se Megaræses & Messenios esse dicant, quorum maxima sit multitudo, immunes esse, et alios quosdam seruos, et uerberones, ut Lycidam & Dionysium. nam eius generis homines elegerunt. Si igitur hoc dicent, iubete eos, si sibi à uobis fidem haberi uelint, senatusconsulta ostendere, in quibus isti immunes sint. Nec enim quisquam apud uos immunis est, nisi ei sit immunitas uel senatusconsulto, uel lege data. Hospites quidem publici, et procuratores, tales apud uos per magistratus facti sunt, quorum unus est Lycidas. Sed aliud est hospitem esse, aliud habere immunitatem. Ne igitur uos seducant, nec quia seruus Lycidas & Dionysius, & alius forsitan aliquis, per eos qui mercede conducti, talia scribunt, facile hospites facti sunt: propterea alios dignos & liberos et optimè pro meritis, donationibus, quas iurè à uobis acceperunt, spoliare studeant. Nam etiam hac ratione cum Chabria iniquissimè ageretur, si isti, qui rempublicam in hunc modum gerunt, non contenti seruum eius Lycidam, uestrum hospitem fecisse: etiã propter illud, aliquid ipsi concessum, rursus eripuerint, falsam præsertim causam prætexentes. Nec enim uel iste, uel quisquam alius, etiam si hospes sit, propterea immunis est, nisi cui claris uerbis populus immunitatem dederit. Isti uerò non dedit, nec id demonstrare poterunt. At si impudenter affirmabunt, nihil præclari facient, aut laude dignum. Iam quod omnium maximè cauendum uobis est, id adiiciam. Nam si quis omnia quæ Leptines de lege dicet, & quibus ostendet eam rectè latam esse, concedat uerè ab eo dici: una tamen etiam si promouerit aliquid, turpitudine non tollitur, quæ lege ista approbata, reipublicæ omnino usu ueniet. Quæ igitur illa est: quòd bene meritos decepisse uidebitur. Nemo autè opinor, erit, quin fateatur id esse turpe. Quanto uerò uobis turpius, quam alijs, me audite. Est uobis antiqua lex è probatarum numero, si quis aliquid pollicitus, populo uerba dederit, ut adducatur in iudicium: conuictus, ut morte mulctetur. Vos igitur non pudebit, Athenienses, ipsos ea palam committere, quæ in alijs capitali uindicta supplicio censuistis: Cum omnia cauenda & fugienda sunt, tam quæ turpia

Leptinem omnes immunitates tollere.

Obiectio.

Inficiatio.

Non præstare quæ promiseris, apud Athenienses capitale sancitum

Cauendum dedecus.

re uera sunt, quàm quæ uidentur inhonesta: tum uerò ea potissimū, quæ in alijs molestè feras. Nec enim ulla controuersia relinquitur, quin ea facienda non sint, quæ ipse antea turpia iudicaris. Ad hæc illud quoq; cauendum, ne quid publicè admittatis, quod priuatim uitaretis. Vestrum autē nemo est, qui quod dedisset alicui, rursus auferret: imò ne conaretur quidem. Quare neq; publicè hoc feceritis. Iubete potius patronos istius legis, si quem, qui consecutus est hoc donum, indignum esse aiunt, siue quòd id teneat, cum non ea fecerit, propter quæ sit datum, siue ob aliud aliquod crimen: ut eum accusent ex lege, quam nos modò substituimus, siue nos eam tulerimus (id quod nos facturos esse spòdemus & pollicemur) siue ipsi tulerint, * cum primum creati fuerint legumlatores. Sunt autem cuiq; eorum aliqui inimici, alijs Diophantus, alijs Eubulus, alijs alius aliquis. Quod si hoc detrectabunt, & facere nolent, considerate Athenienses, quàm uobis honorificum futurum sit, uos bene meritis ea eripuisse, quæ istorum nemo inimicis eripere non uereatur: & eos qui uobis benefecerunt, quibus nemo quicquam obijcere potest, quæ data fuerant, per uos amisisse uniuersa, cum fieri potuisset, si quis sanè indignus est, siue unus, siue duo, aut plures, ut ab istis accusati, & uiritim adducti in iudicium, pœnas dedissent: Equidem ista nec laudo, nec digna uobis esse censeo: cuius ego rei etiã rationē habeo. Iam nec illa ratio prætereunda est, de dignitate eorum quibus dedimus, tum æquū fuisse iudicari, cum nemo ex istis cetrò adixit: deinceps uerò missos eos fieri, nisi ab eis affecti sitis post iniuria. Quod si isti affirmabunt (demonstrare nãque non poterunt) hoc requiritur, ut ostendatur, eos mox admisis delictis pœnas dedisse. Si uerò tali re nulla prolata, legem approbabitis, uidebimini non ob ullum delictum, sed ex inuidia immunitates sustulisse. Cùm autem Athenienses, probra, ut breuiter dicam, fugienda sunt omnia, tum uerò hoc maximè omnium. Quare? Quia inuidia omnino prauitati naturę tribuitur, nec ulla causa est ob quam inuidus ueniam mereatur. Deinde nullū uitium est, à quo nostra urbs tam aliena uideatur, ut ab inuidia: quãuis ab omni alia turpitudine abhorreat. Cuius rei quanta sint argumēta, uidete. Primū soli ex uniuerso genere mortaliū, eos qui pro patria in bellis occubuerunt, sepelitis publicè, ac funebribus orationib. ornatis facta fortiū uirorū. Hoc uerò eiusmodi est, ut indicet homines qui uirtutē magnifaciant, non qui uirtutis honorib. inuideant. Deinde ab omni æuo, maximos honores habetis uictoribus gymnīcorū certaminū, in quibus coronę tribui solēt: & non propterea, quia natura fert, ut eo honore pauci potiant, eam felicitatē adeptis inuidetis, neq; honores diminuitis. Præter ea quæ diximus, nemo uidet unquã uestrā urbem uicisse beneficentia: tanta est eius in remunerando liberalitas, & magnificentia. Sunt autem hæc uniuersa iustitiæ, uirtutis, magnanimitatis indicia. Ne igitur ea nunc tollite, propter quæ nostra urbs omnibus seculis celebrata est: nec ut Leptines priuatim nonnullis, quibus infensus est, insultet, præclaram existimationem, qua perpetuò floruitis, abijcite: neq; existimate aliam rem agi nunc, quàm dignitatem & existimationem ciuitatis, utrum eam conseruatā & priori similē esse oporteat, an uerò abolitā & imminutā. Cum autem multa sint in hac lege, quę in Leptine mira mihi uideantur, unū

hoc ma-

Nihil publicè
faciendum,
quod priuatim
fecisse pude-
ret.

ὅτι τὴν πρῶτον
ἔγνωσαν τοὺς νό-
μοὺς τῆς πόλεως.

Nemo nisi cō-
uictus, punien-
dus.

Inuidiæ crimē
omnium tur-
pissimum.

Athenienses
omnium mini-
mè inuidi.

Sepulturæ pu-
blicæ.

Gymnica cer-
tamina.

Athenienses
nunquam ui-
cti beneficijs.

Perstringit
aduersarum,
ut reipublicæ
non amicam.

hoc maximè sum miratus, an ignorarit, quemadmodū is qui atrocissimas pœnas malefactis constituit, nihil malefacturus esse uideatur: sic eum qui bene meritorum honores tollit, non eo animo esse credi, ut reipublicæ benefacere studeat. Vtrum igitur hoc ignorarit (fieri enim potest) mox ostēdet. Vobis enim tollere concedet id, in quo ipse deceptus fuit. Sin rem urgebit, & omni ui in legem stabiliendā incumbet: ego sanè quī eum laudem non inuenio, uituperare autē nolo. Ne igitur cōtenderis Leptine, necq; uiolēter quicquam tale constituere uelis, quo nec tibi, nec illis qui tibi paruerint, uirtutis & bonitatis opinio augebitur. Præsertim cum ex hoc iudicio nihil tibi periculi metuendum sit. Quia enim Bathippus Aphepsionis huius pater obiit, qui istum dum adhuc obnoxius esset, accusarat, exierunt iudicij tempora: nunc omnis est de lege disputatio, isti uerò periculi nihil est. Sed audio te paratum esse dicere, cum tres te prius accusarint, eorum neminē actionem esse persecutum. Quos si ob id culpas, quod tibi creare periculū noluerūt, omnium hominum es audacissimus. Sin ita probari censes causæ tuæ bonitatem, ineptè facis. An enim propterea lex tua melior est, si quis accusatorū, priusquam ueniretur in iudicium, uel obiit, uel à te corruptus, ab actione destitit, uel deniq; à te subornatus fuit: sed ista ne dici quidem merentur. Delecti sunt autē, qui legi patrocinentur, eloquentissimi uiri, Leodamas Acharnensis, & Aristophon Axeniēsis, & Cephisodotus Ceramēsis, & Dinias Erchientis. De quibus, quid uos sentire deceat, audite quæso. Et cōsiderate, an uobis iustum uideatur. Ac primum Leodamas Chabriæ donationē accusauit (est autē etiam immunitas inter alia, quæ illi concessa sunt) & apud uos iudicio uictus est. Leges autē uetant, ne bis cum eodē iisdem de rebus, ullo iudicio aut ratione agi liceat. Fuerit autē omnium absurdissimū, cum Chabriæ facinora tum plus ualuerint quàm eloquētia Leodamātis: nunc demū, cum & illa manent, & aliorum facta, qui bene de Republica meriti sunt, accesserunt, istius eloquentia uniuersa superari. At in Aristophontem puto me habere multa, quæ iurè dicam. Is donationem à uobis consecutus est, qua etiā immunitas continetur: nec id ego reprehendo. Penes uos enim esse decet, ut uestra, quibuscunq; uisum uobis fuerit, detis: sed illud iniquum esse dico, quod eam commoditatem sibi tribui, æquissimo animo passus, nunc demū postquam eadem alijs concessa est, indignatur, & uobis suadet, ut eos spoliētis. Et quidem hic autor fuit, ut Gelarcho quinq; talenta numerarentur, quod is ea commodasset illis è populo, qui in Piræeum secesserāt: nec id ego reprehendo, sed potius recte factum esse censeo. Ne igitur cum tu ea dederis prætextu populi, quæ teste nullo probabantur, suadeas ut hæc eripiantur, quorum ipse populus testimonia, inscriptionibus templorum, crexit, et omnes conscij sunt. Nec qui debita reddenda esse decreuisti, idem hortēris ut aliquis illis spoliētur, quæ populo accepta retulit. Iam Cephisodoto tantū responsum esse uolo. Is, Athenienses, cum eloquentia nemini oratorū cedat, plus laudis mereretur, si eam facultatem ad exigendum à fontibus supplicium, quàm ad lædendos bene meritos conuerteret. Nam si aliquorum odia suscipienda sunt, eorum inimicitia subeunda sunt, qui lædunt populum, non qui illi benefaciunt, mea quidem sententia. Dinias porrò fortassis

commemo-

Monet aduersarium.

Refutatio.
Non ideo meliorem esse legem, quod actione nemo persecutus sit.
Dilemma.

In patronos legis.

In Leodamantem.
ἐπὶ δίκῃ, ἢ πρὸς δίκῃ, ἢ πρὸς δίκῃ, ἢ πρὸς δίκῃ.

In Aristophontem.

In Diniam.

Vniuerse in
subscriptores
omnes simul.

Legib. de præ
mijs et suppli-
cijs, statu rei
publicæ conti-
neri.

Exagitat pœ-
nas à Leptinæ
decretas.

Verba Lepti-
nianæ legis,
cum interpre-
tatione Demo-
sthenica.

Præmium pe-
tenti grauior
pœna proposi-
ta, quàm homi-
cidæ.

commemorabit, se triremes instruxisse, & ædilitiâ munera exhibuisse. Ego uerò si Dinias, id quod ego existimo, bene de republica meritus est, potius ei suaferim, ut muneris aliquid à uobis peteret, quàm ut iuberet eos qui prius accepissent, spoliari. Nam boni uiri hoc potius officium est, ut pro suis beneficijs gratiam exigat, quàm ut habitos honores alijs inuideat. Quod uerò omnium maximum est, & in genere contra istos omnes aduocatos facit: Vnusquisq; eorum sæpe prius quibusdam in causis subscripsit. Est autem præclara lex apud uos, non ob huiusmodi uiros lata, sed ideo ne ea res quæstui esset sycophantis quibusdam, ne liceat populi suffragijs delecto plus quàm semel subscribere. Decet autem patronos legis alicuius, quam uobis, ut æquam, persuadere student, ipsos ueteribus legibus obtemperare. Quod si negligunt, ridiculum est eos dum legi patrocinantur, aliam legem interim uiolare. cape legem de qua dico, ac eis recita. **LEX.** Hæc Athenienses & uetusta & præclara lex est, quam isti, si sapiunt, non uiolabunt. Ego uerò ubi pauca addidero, descendam. Studio & magnæ curæ uobis esse debet, Athenienses, cum ut omnes leges uestræ præclarissimæ sint, tum uerò hæc imprimis, quæ ciuitatem aut magnam aut paruam efficere possunt. Eæ uerò quæ sunt: Hæ nimirum, quæ & bene meritis honorē habent, & improbos supplicijs coercent. Nam si omnes pœnarum metu, quæ legibus sancitæ sunt, maleficijs omnibus abstineant, & omnes præmijs beneficiorum inuitati, officium facere studeant: quid obstat, quo minus ciuitas florentissima efficiatur, & boni sint omnes, malus nemo? At ista Leptinæ lex, non id solum Athenienses, mali habet, quòd sublatis bene meritorum præmijs, efficit, ne qui sui erga uos studiij & beneuolentiæ fructum percipiant: sed illud etiam, quod nostræ ciuitati turpissimam uiolatarum legum opinionem conciliat. Necq; enim uos profectò præterit, ea lege unam tantum pœnam esse constitutam illis etiam qui grauissimè in uos deliquerunt, qua sancitum est, unius iudicij non plus una æstimatione esse debere, utra in foro decreta fuerit, uel luenda esse, uel soluenda. Vtrasque uerò non licere. Hac uerò mensura iste non usus est: sed si quis gratiam referri sibi postulat, infamis, inquit, esto, & opes eius publicentur. Binæ pœnæ hæc sunt: Liceat porro & deferre, & in carcerem abducere. Quod si conuictus fuerit, obnoxius esto legi, quæ lata est contra ærarios, si magistratus gesserint: mortem dicit, nam id eius rei supplicium est. Tres igitur pœnæ sunt hæc. An non igitur miserandum & acerbum est, Athenienses, si grauius apud uos uidebitur, gratiam pro beneficio repetere, quàm grauissimi sceleris reum peragi. Turpis lex est, Athenienses, & minimè probanda, & inuidiæ ac æmulationi cuidam similis, ne plura dicam. Et quidem his affectibus laborare uideatur autor illius. Vobis uerò non conuenit talia imitari, neque uirtute uestra indigna committere. Quid enim obsecro est, quod maximè abominemur omnes, & quid in omnibus legibus accuratissimè cautum est? Ne mutuæ cædes fiant, cuius rei custos eximius senatus Areopagiticus est constitutus. In legibus igitur Draco quæ de homicidijs latæ sunt, cum maximum terrorem incutere omnibus uellet, ne quis iugularet alterum, scripsit homicidam arcendum esse à purgationibus, libationibus, crateribus, fanis, foro,

foro, & cetera commemorauit omnia quibus se homines maxime repressu-
rum opinatus est, ne quid tale auderent. nec tamen iuris ordinem sustulit,
sed definiuit propter quæ liceret eadem facere: & si quis eo modo eadem
fecisset, purum fore pronunciauit. Occidere igitur iure, uestris quidem legi-
bus licebit: gratiam repetere, neque iure, nec ullo modo licebit, per istius le-
gem. Minimè uerò Athenienses, minimè de uobis eam opinionem subori-
ri patiamini, ut hoc maiori studio uobis fuisse uideatur, ne cui gratia refera-
tur, quàm ne qua cædes in urbe uestra fiat: sed recordati eorum temporum,
quibus affecti beneficijs, gratiam retulistis, immunitate data, & Diophanti
statuæ, de qua Phormio dixit, in qua scriptum & iureiurando confirmatum
est, si quis pro conseruanda libertate populi aliquid passus fuerit, eadē uos
illi præmia duros, quæ Harmodio & Aristogitoni: condemnate legem
istam, quod nisi factum fuerit, iurisiurandi uestri religionem uiolabitis. Præ-
ter hæc omnia, etiam hoc audite. Fieri nequit, ut ea lex commodè lata sit, quæ
de præteritis & futuris non eadem dicit. Neminem ait immunem esse debe-
re, exceptis Harmodij & Aristogitonis posteris, bene. Nec deinceps dare li-
cere. Ne tum quidem, Leptine, si tales aliqui extiterint: Si antea non re-
prehendis, cur nõ futurorum etiam rationem habuisti? Ob id scilicet, inqui-
es, quia tale nihil metuendum uobis est. Vtinam ita sit, Athenienses, sed cum
homines simus, ea tum dicenda, tum legibus fancienda sunt, quæ nemo iu-
rè culparit. Et bona quidem expectanda, & uotis à dijs exoptanda sunt: sed
nihil humani tamen alienum à nobis existimare debemus. Nec enim Lace-
dæmonij unquam sperarunt ita secum actum iri, neque fortè Syracusani, po-
pulari olim usi republica, & tributa à Chartaginensibus exigentes, & finiti-
mis omnibus imperantes, cum nos nauali prælio superassent, ab uno, qui
scriba, ut aiunt, & minister fuit, se tyrannide oppressum iri timuerunt. Neque
Dionysius qui adhuc superstes est, unquam fortassis opinatus est, fore ut à
Dione rotunda naue, & paucis cum militibus aduersus se profecto, impe-
rio spoliaretur, qui triremes multas & milites & urbes possideret. Sed, mea
sententia, quid futurum sit, omnibus hominibus obscurum est, & parue oc-
casionis magnos motus & mutationes pariunt. Quare modus in rebus secū-
dis seruandus est, & prouidendum quid accidere possit. Multa dici et cō-
memorati possent ad istā legem euertendā, ut quæ nec probanda, nec uobis
profutura sit: sed ut id paucis intelligatis, et ego tandē dicendi finē faciam, sic
agite. Conferte inter se, & cogitate cum animis uestris, quid uobis euenturū
sit, si legē istam dāaueritis: quid, si approbaueritis. Deinde tenete & memē-
tote, quæ ex utraq; re uobis fore uidebunt, ut potiora præferatis. Si igitur eā
dānabit, ut nos iubemus, & digni ius suum à uobis consequentur: & si quis
indignus est (sicut esto sanè aliquis) præterquā quod dono priuabitur, ex ani-
mi uestri sententia etiā à uobis punietur ex lege à uobis substituta: & nostra
ciuitas fidelis, iusta, uerax erga omnes uidebitur. Sin approbabit (quod
absit ut faciatis) & boni propter improbos afficientur iniuria, & indigni ca-
lamitatis alijs autores erunt: nostraque ciuitas, cōtrā quā dixi modò, ut per-
fida, ut infida, ut mēdax apud omnes traduceat. Quare minime committendū
est, Athenienses, tantam ignominiam ut adsciscatis, præclaris & uobis con-

Qq uenientibus

Diophanti sta-
tuæ.

Lex de præte-
ritis & futuris
eadem statuatur.

Quicquid o-
lim factum, eti-
am deinceps
metuendum.

Lacedæmonij
Syracusani.

Dionysius iu-
nior.
Fortuna muta-
bilis.
Moderatio.

Peroratio.
Damnata le-
ge, quid expe-
ctandum.
Quid legis ap-
probationē se-
cuturum sit.

Famæ habentia
ratio.

Oratorū impu-
dentia resistē-
dum.

Adulteratio ci-
uitatis.

uenientibus bonis repudiatis. Nam quisq; uestrum opinionis de publicis decretis partem capiet. Non enim quisquam ignorat, uel circumstantium uel caeterorum, Leptinem in iudicio nobiscum contendere: sed in singulorum iudicium animis, humanitati cum inuidia, iustitiae cum improbitate, denique uirtutibus omnibus cum uitijs certamen esse. Si igitur melioribus obtemperantes, nobis assensi fueritis: tum ipsi quae decet decreuisse uidebimini, tum quae reipublicae honestissima erunt statuetis: tum, si quod forte incidere tempus, non deerunt qui pro uobis adire pericula sustineant. Haec igitur uniuersa curae uobis opinor, ac studio esse debent: ac diligenter prouidendum, ne ui ad delinquendum adigamini. Saepe enim factum est, Athenienses, ut multa uobis probata & persuasa non sint, sed erepta & extorta oratorum clamoribus & uiolentia et impudentia. Id quod nunc uos committere indignissimum fuerit. Sed quae iusta esse intelligitis, ea tenete ac recordamini, ut in pronunciando ferendisq; suffragijs, quemadmodum iurisiurandi religio postulat, consultores improbos condemnetis. Miror autem, eos qui monetam adulterant, capite mulctari apud uos: illis uero, qui totam ciuitatem adulterina & infidam reddunt, dicendi fieri potestatem. Nescio, mediusfidius, quorsum attineat plura dicere. Arbitror enim uos omnia quae diximus, fatis intellexisse.

LIBANII ARGUMENTVM IN ORATIONEM
contra Midiam de alapa.

Ἐποπιήσε-
ως

Festum Bacchi celebrabant Athenienses, quod a deo illo Bacchanalia nominabant. In eo festo tragici & comici & tibicinum cœtus inter sese certabant. Hi cœtus constituebantur a tribubus, quae numero decem erant: & eligebatur praeceptor ex unaquaque tribu, qui cœtui sumptus suppeditaret. Quare Demosthenes sua tribus Pandioniae ultro praeceptor esse uoluit. Cum autem haberet inimicum Midiam, hominem locupletem, ab eo in aedilitate, cum alijs malis se affectum esse queritur, tum postremo in orchestra, in conspectu omnium spectatorum, pugnis caesus est. Quamobrem Midiam apud populum accusat impietatis, qui festum & Bacchum uoluerit. Vocabatur autem talis actio πλοβία. Populus Midiam impietatis condemnat: nunc in iudicio contendunt de populi Midiae condemnatione. Nam cum populus aliquem condemnat, necesse erat causam in iudicio retractari. Certamen igitur est * de mulcta. Neq; enim Midias se iniuste fecisse negat, sed de litis aestimatione controversia est, utrum contumeliae an uero impietatis sit reus. Proinde finitui status est oratio, cum Midias dicat, id facinus esse contumeliam, quod hominem liberum uerberarit: contra Demosthenes, impietatem, tum quod aedilem, tum quod Bacchanalibus, tum quod in theatro uerberarit. His enim etiam impie fecisse Midiam ait. Ut ita definitio duplex sit per comprehensionem, ea ratione, dum et nomen ab aduersario introductum admittimus, & aliud eidem copulamus: ut quum hoc loco Demosthenes, fatente Midia se contumeliose fecisse: reijcit ille ne contumeliam quidem, sed eidem etiam impietatem adiungit.

ALIUD ARGUMENTVM.

Videtur deesse aliquid.
ὡ τῶν λυγρῶν.

Varia apud Athenienses festa agebantur, in quibus erant Panathenaea tum parua, tum magna, quorum haec quinto, illa tertio quoque anno celebrabantur. Ac in magnis quidem exercitationes quaedam fiebant, & in singulis tribubus unus gymnasiarchus decernebatur, eiq; dabatur pecunia ad exercendos eos qui festum peracturi erant, & earum rerum sumptus suis tribulibus suppeditandos. Agebantur apud eos etiam Bacchanalia, eaq; duplicia, & parua * & magna, tertio quoque anno * in torcularibus, in quibus decernebatur aedilis a singulis tribubus, qui cœtus & puerorum & uirorum aleret, & ad eam rem pecunia ei dabatur. Festo autem iam praesente, certabant & contendebant inter se aediles, carminibus in Bacchi laudem cantandis. Victori tripas praemium erat. Nam eundem & Solem & Apollinem & Bacchum putabant. Peracto festo, primo mense decernebantur praecipuos futuri festi. Quum autem eo tempore singularum tribuum aediles promulgati essent, Pandionia Demosthenis tribus praecipuos carebat, eam que rem primo & secundo & tertio anno neglexerat. Moris autem erat, ut praetor uno mense ante festum, omnium tribuum praecipuos conuocatis, tibicines sortiri iuberet: & quum singularum tribuum praecipuos adessent, excepto eo qui e Pandionia desiderabatur: uide-
dens

dens Demosthenes suæ tribui dedecori esse apud omnes, quod præbitorem non haberet: ultrò iubente nemine, suo ipse suffragio, se præbitorè obtulit, atq; ob id factū ab omnib; laudatus est. Quū uerò tibicines sortiretur, alacritatē & studium eius fortuna adiunxit, & Telephanes tibicinū præstantissimus ei obuēnit. Volens igitur suū cætū ornare præter cæteros, coronas aureas eis imposuit. At Midias, unus è ciuitatis gubernatoribus, uir opib; abundās, et magnæ autoritatis, insensus Demostheni ob eas causas, quas paulo post ipse in oratione dicet, cum sæpe aliās ei obturbarat et insultarat, tum uerò id quoque affirmat Demosthenes, iurantibus iudicibus se uictoriam illi duros qui præclare cecinisset: Midiam eos uellicantem dixisse, Demosthene excepto. Quamobrè Demosthenes exclamauit, eumq; arguit. Tandem in eam uenit insaniam Midias, ut ei alapam impingeret, & uellem dilaceraret. Ea re populus uisa, Midiam exhibat: quæ antiquitus iræ nota erat, & uituperationis. Demosthenes igitur digressus, & præsentem orationem meditatus, eum publici criminis reum facit: in qua Midiam etiam criminatur, quod ex coronis aureis unam sit aurifici suffuratus. Orator igitur eum in iudicium adducit, magno impetu et loco uehementi adhibito. Nam Midia persona, & ipsa rerum gestarum proteruitas exagitationem aduersarij iuuant. Status finitiuus est. Proprium enim criminis nomen quæritur, quod crimē Midias priuatū, orator publicū esse contendit. Finitio enim est eius rei, cuius pars una facta est, altera deest, quo minus rei nomen imponi queat: ut in illo exemplo, ubi is qui cenotaphiū effregerat, sepulchri uiolati sit reus. hic enim de fossione constat: id uerò ambigitur, an sepulchrum sit effossum. Reus enim, effodi inquit, sed non sepulchrum. nam cadauer non inueni. at accusator obiicit, Ego cenotaphij perfossionem, sepulchri uiolationem uoco. nec enim tu sciebas id esse cenotaphiū, sed cum foderis tanquam sepulchrum, nunc postquam id cenotaphiū esse constat, impunè abire studes. Eadem etiam hic ratio est, constat enim uapulasse Demosthenem: sed in controuersia est, utrum is qui ultrò sese obtulit, ædilis sit uocandus. Nam Demosthenes ait, ædilem uerberasti: at Midias, non uerberaui ædilem (nam tuo suffragio es creatus) sed priuatū. hoc uerò non est crimen publicum. Duplex autem est finitio eius generis quod cōprehensione constat. Est autem comprehensio, quum actor suam intentionem, & rei defensionem in unum contrahit. Cum enim non alterum eijcit, alterum accipit, sed utrumq; coniungit & complectitur: id huic generi subiicimus. Facit autem hoc noster orator in multis partibus, & se & una se cum ciuitatem ait iniurijs & contumelijs affici. Ac capita in oratione ordine posita, hæc sunt. Principia uerò impetuosa sunt, habentia crebram * complexione, et circumstantiarū amplificationē. Id quod hoc, An nō aduersus omnes: et, nō contra me solū: item, petulantia semper meditata: et, non semel fortuito deliquisse, ostendunt. Capita orationis sunt hæc: definitio, contraria definitio, sententia legislatoris, ratiocinatio, magnitudo, * una è numero cōtentionū, quam sequitur translatio, & absoluta defensio. Ibi orator quatuor definitionib; accusationē implicat, ut ostendat, Midiam publicū crimē admisisse. Est autē hæc prima definitio: qui in festo delinquit, publicum crimen admittunt: altera definitio, præsertim si ædiles læduntur. tertia, omnis contumelia est crimen publicum. Decipit autem hic per homonymiam uocabuli ὕβρις, siue enim flagitium committatur, siue aliquis uerbis siue uerberibus lædatur, ὕβρις dici potest. Publicum autem crimen arbitrabantur * flagitiū: homonymia igitur, ut dixi, decipiendi causa est usus. quarta finitio: qui semper studet insultare omnibus, in rempublicam peccat. Nam si respublica ex omnibus constat, ergo publicum hoc crimen est. Ponit autem sparsim in exordio quatuor hæc finitiones, è quibus in confirmatione sunt tres. Quartam in digressionem inserit, bono consilio, quū enim dicat omnes ab eo lædi, ac ideo rempublicam uiolari: digreditur in superioris eius uitæ cōmemorationem. Habet oratio hæc duo exordia: prius ex aduersarij calumnia, & ex commendatione suæ personæ, atq; ex attentione. Est autē propositio bipertita, ac prior quidē pars confirmatione caret. Posterius autem & ipsum bipertitum, & eo utrumq; confirmat. Deinde infert conclusionem, in qua est attentio. * Finitio per comprehensionem. Dicitur autem sic, quando reo nomen criminis aliud ponente, actor eum & hoc & altero nomine teneri affirmat. Duplex igitur est, quum duo crimina complectatur. Exempli gratia. Dux qui puellæ à legato suæ mādātæ fidei stuprum intulerat, publici criminis accusatus: respondet, se non commississe in rempublicam, sed uim puellæ fecisse: at legatus utrumq; crimen in eo hæerere contendit. Exordium ducit accusator ex opinione hominum de reo. Qua de re Hermogenes: Opiniones, inquit, excitantur, uel bonæ, uel malæ. In accusando igitur & malas, quæ natura in re sunt, confirmabimus: & bonas refutabimus. Hoc loco igitur orator malas confirmat, bonarum non meminit, sed posito hoc tanquam confesso apud omnes, confirmationem necessariò omisit. nec enim dubitabant. Acre autem & uehemens est exordium, ut eius qui de iniuria & contumelia Midia doleat. Quæri autem potest, cur contumeliæ meminerit in iudicio publico: Ad hoc respondendum est, uelle eum ostendere, cum omnem contumeliam pertinere ad rempublicam, tum uerò Midianam. Nam si singulatim omnes cōtumeliose tractat, è singulis autem coniunctis ciuitas constituitur, ex eo efficitur, eum in rempublicam committere. Usus autem est impetuosa oratione propter Midia personam, opulenti hominis, & superbi. Atqui tales uulgo sunt maiores, & ut uiolenti male audiunt. Quamobrem etiam dixit eum contumeliose insultare omnibus, id in eo criminans, quod est proprium tyrannorum. Quidam dicunt, eum nouum nomen nobis attulisse, & ἀ-

Status finitiuus.

διπλῆς ὄρος εἶδ' ἔς τῆ κ' σύλλυψιν.

πῶς ἔολλυ, uel ἰπὸρ ὀλλυ, excessum.

* μία τῶν ἀντιτεπιων. ἰ ἀντιληπτικόν. * ἀιχρηστικόν

Defunt uerba Demosthenis

πρὸ οἰμιον εἰς ἑσπληνέως

Selge hæc in insulas Fortunatas est translata, & in eius extructa fundamentis Poneropolis.

124. *σελαγιαν* hic accepisse pro flagitio. Afferimus autem nos quoque, dici *αελαγιαν* illum, qui tum iustitiæ, & tum omnium virtutis sit expers. Selge enim est quoddam Pamphylia oppidum, in quo omnes iusti fuerunt, & uirtute referuntur. *αελαγιαν*, igitur qui Selges expers est.

E PLUTARCHO.

Constat Demosthenem instituisse orationem habere in Midiam anno ætatis secundo & trigésimo, cum nondum in repub. potentiam & autoritatem obtineret. Cuius rei metus mihi potissima esse causa uidetur, cur accepta pecunia cum inimico rediret in gratiam.

Non etenim uir suavis erat, nec pectore blando: sed acer, & in persequendis inimicitijs uehemens. Cum autem uideret non paruum esse, neque suarum uirium opus, hominem & opibus & eloquentia & amicis probè munitum prostrernere Midiam, cessit ijs qui pro eo intercedebant. Alioqui tria millia drachmarum, mea quidem opinione, Demosthenis acerbiter non mitigassent, si spem et facultatem uictoriæ habuisset.

DEMOSTHENIS IN MIDIAM

ORATIO, DE ALAPA, HIERONYMO Vuolfio interprete.

Se iniurijs aduersarij coactum, & ciuium cohortationibus adductum, accusare Midiam.

Fiducia Demosthenis.

Implorat opem iudicum.

VA petulantia, ludices, & contumelia semper in omnes uatur Midias, neminem neque uestrum, neque reliquorum ciuium ignorare arbitror. Ego uero quod unusquisque uestrum affectus contumelia, faciendum sibi censuisset, id & ipse feci, & publicè conquestus sum, istum uiolare festum, non modò acceptis ab eo plagis, Bacchanalibus, sed & multa alia & uiolenta perpessus ab eo, toto tempore ædilitatis. Postquam uero populus uniuersus, boni & æqui ratione habita, sic excanduit & concitatus fuit, tantèque curæ habuit eam iniuriam, qua me sciebat affectum esse, ut quamuis iste nihil non faceret, & alij quidam pro eo uehementer laborarent, tamen non paruerit, neque istorum opes aut pollicitationes respexerit, sed consentientibus suffragijs eum cõdemnarit: multi ad me accessere, ludices, tum è uobis, qui nunc in iudicio adestis, tum è reliquis ciuibus, qui suaderent, & hortarentur, ut ius meum persequerer, atque istum ad uos adducerem: mea quidem profectò sententia, ob utraq; hæc, o Athenienses, quòd & me insignem accepisse iniuriam putabant, & simul de isto pœnas sumere optabãt, quem aliàs etiam (qua est audacia & furore, nec coerceri iam potest) plurima petulanter admisisse cognorant. Quæ quum ita sint, quæ à me obseruari cõueniebat, ea iustè uobis omnia reseruata sunt: & ad accusandum, si quis actionem dederit, adsum, ut uideatis: quum quidem, Athenienses, & magnam pecuniam ne accusarem mihi promissam, repudiarim, & multas deprecationes & gratias, imò etiam comminationes contempserim, & quæ deinceps apud uos reliqua sunt, experiri uoluerim. Nam quanto plures iste sollicitauit & prehensauit (uidi enim modò quæ nam ante prætoriam actitaret) tanto magis me ius cõsecuturum puto. Neque enim de ullo uestrum tam malè existimo, ut uerear, ne uel prius erga me uestrum studiũ deposituri, uel, ut Midias deinceps impunè & secure ciuibus insultet, neglecta iurisiurandi religione quicquam aliud iudicaturi sitis, quàm quod æquum esse & iustum celsueritis. Quod si, Athenienses, eum uiolatarum legum, aut falsæ legationis, aut de alio quopiam simili crimine accusaturus essem, nullis mihi precibus utendum apud uos existimassem. Siquidem id statuo tantum esse accusatoris, ut crimen

men probet: rei, ut etiā deprecetur. Sed cum iste tunc & iudices corruperit, & propterea meæ tribui per iniuriā tripos sit ereptus, atq; ego non modò uerberibus, sed ijs etiam contumelijs sim affectus, quibus haud scio an ullus ædilis unquam: non dubito in hoc iudicio, quod nunc demum, postquam aduersarius iusta indignatione et suffragijs populi damnatus est, subeo, etiā precibus uti. Nam si hoc dicere liceat, ego nunc reus sum, si qua modo calamitas est, iniurijs & contumelijs agitatum, non posse ullo modò ius suum adipisci. Oro igitur uos omnes, iudices, & supplico, primùm ut me dicentē benignè audiatis. Deinde si ostendero Midiam istum, non mihi tantum, sed uobis etiam & legibus, & cæteris omnibus insultasse: ut cum mihi, tum uobismetipsis opem feratis. Sic enim res ferè habet, Athenienses: Ego sum contumelijs affectus, & meum corpus ignominiose tractatum est tunc: ea uerò res in iudicio uersatur nunc, & de hoc certamen est, utrum licere debeat huïusmodi facinora committere, & uestrum quemlibet impunè exagitare, an non? Quod si quis fortè uestrum superiori tempore, causam hanc esse priuatam putauit, is nunc cogitans, esse è republica ne cuiquam quicquam tale committere liceat: sic auscultet, tanquam publicum crimen agatur: & quæ sibi iustissima uidebuntur, ea decernat. In primis autem uobis lex recitabitur, qua queri licet apud populum. Deinde uos de reliquis etiam docere conabor. Recita legem. **LEX.** Magistratus concionem habentò in æde Bacchi postridiè Iouialia: in ea concione primùm de sacris respondēto: post de querimonijs pompæ causa factis, aut propter ludos in Bacchanalibus, si quæ nondum transactæ fuerint. Lex, Athenienses, qua publicè queri licet, hæc est: quæ iubet, ut audiuitis, haberi concionem in æde Bacchi post Iouialia: in qua postquam principes de administratione prætoris responderint, etiam iniurias in festo, aut alia cōtra leges facta, tractari. Præclaram uti lemq; esse hanc legē, ipsa res ostendit, Athenienses. Quum enim tanto metu impendēte, tamen proterui quidā existāt: quid ab isto genere hominū expectandū erit, sublato iudicio, periculiq; metu? Legam uobis etiā sequētem legem hanc, ex qua perspicietis, & aliorū ciuū uestramq; uerecundiā, & istius confidentiam. Recita legem. **LEX.** Euegorus dixit, quum Bacchi festiuitas in Piræo est, & comœdi & tragœdi: & cum Lenæa pōpa est, & tragœdi & comœdi: & cum urbanis Bacchanalibus pompa est, & pueri & cœtus, & comœdi et tragœdi, & * aprilis in pompa & ludo: ne liceat uel pigno-

Cōmunicat causam cum iudicibus.

Amplificat in iuriam recitatione legū de Bacchanalibus.

Παρηγοριαν.

tè in festo, restitueritis. Tanta igitur Athenienses uestra omnium est & humanitas & pietas, ut hisce diebus de iniurijs prius factis poenas sumi uerueritis. At Midias his ipsis diebus ea perpetrasse ostendetur, quæ ultimum supplicium meruerunt. Volo autem, ubi ab initio singula quæ passus sum, exposuero, etiam de uerberibus plura dicere, quibus me postremò affecit. Nam ex omnibus eius facinoribus, ne unum quidem est ob quod interfici non mereatur. Quum Pandionia tribus tertio abhinc anno præbitorem nõ haberet, conuocataq; concione, in qua prætorem lex iubet choris tibicines fortitò dare, uerba & iurgia intercederēt (prætor enim curatores tribus, hi prætorem accusabant) ego me ultrò sumptus suppeditaturum sum pollicitus: & cū fortitione facta mihi obuēisset prima tibicinis electio, uos Athenienses uniuersi utrumque summopere comprobastis, & pollicitationem meam, & fortunæ benignitatem: & strepitum plausumq; talem, qualis laudantium & gratulantium solet esse, excitastis. At Midias iste solus, ut apparet, omnium indoluit, & me toto ædilitatis tempore continenter conuicijs est infectatus, et interturbauit, tam paruis quàm maioribus in rebus. Quæ topere autem, nobis aduersandi studio, aut saltatores, quos dimitti à saltatione postulabat, uexarit, aut quàm molestus fuerit * laceffendo, et iubendo se Bacchanalium curatorem decerni, aut cætera quæcunq; generis eiusdem sunt, omittam. Nec enim hoc ignoro, me, qui tum istius insultus & contumelias tolerabam, ad tantam iracundiam singulis istorum concitari, quantâ ullum atrocissimum facinus commouere potuisset: uobis autem ceteris, ad quos ea nihil atinebāt, non perinde fortasse per sese digna uideri, ut propterea in iudicium ueniat. Sed ea dicam, quibus auditis, æquæ omnes iurè indignemini. Omnem enim modum excedunt, quæ deinceps dicam. Ac ne accusare quidem eum ego nunc instituissem, nisi tum etiam statim in populi conuentu coarguissem. Sacram uestem (nam sacram ego esse puto, quamcunq; festi gratia pararis, quamdiu ea utare) aureasq; coronas, quas ad ornamenta chori curaueram faciendas, per insidias, Athenienses, mihi perdere conatus est, noctu aurificis ædes aggressus. ac perdidit ille quidē, non tamē omnes: nec enim potuit. Quanquam autem nemo est, qui se dicat in hac ciuitate unquā de quoq; audiuisse, qui tale facinus ausus fuerit ac perpetrarit: iste tamen hoc non contentus, etiam chori mei magistrum, Athenienses, corrupit. Quod nisi Thelephanes tibicen, tum singulari probitate mihi optimè consultum uoluisset, fraudeq; animaduersa, homine illo repulso, instruendum sibi docendumq; chorum censuisset: ne certare quidem licuisset, Athenienses, sed chorus rudis & imparatus introiisset, cum ignominia nostra maxima. Neq; uerò hic suæ improbitati modum fecit, sed tam infinita fuit eius poteruitas, ut coronatum principem corruerit: ædiles contra me concitarit, clamitans, minitans, iurantibus iudicibus astās, scenæ aditus obstruens, clauis defigens: ipse homo priuatus, mihi uim publicam facere, & infandis molestijs afficere non destiterit. Harum rerū, quæ quidem in præsentia populi, aut apud iudices in theatro actæ sunt, uos mihi, iudices, omnes testes estis. Enim uero æquissima censenda est ea dicentis

oratio,

Narratio de
ædilitate De-
mosthenis.

Importunitas
Midie & πα
ράλας. 14.

περὶ ἀλλόμα
vos.
Tu si hic sis, a-
liter sentias.

Insidie Midie
æ sacrum orna-
tum perdituri.

Chori magi-
ster corruptus
à Midia.

Proteruitas
Midie in ipsa
scena.

Iudicum testi-
monium.

oratio, cuius ueritas ipsorum assessorum testimonio comprobatur. Præterea corruptis illis, qui de certamine ludorum inter actores iudicaturi erant, duo hæc tanquam fastigia quædam, omnibus suis præclaris factis imposuit, quod & meum corpus contumeliose uexauit, & tribui meæ, quæ in certamine superior erat, in primis causa fuit, ne uictoria potiretur. In me igitur & tribules meos proteruè, atq; in festum nefariè cõmissa per istum, Athenienses, quibus ego commotus, eum apud populū accusaui, hæc sunt, & alia multa: è quibus quæcunq; potero, statim uobis commemorabo. Possum autem & alias infinitas eius iniurias & contumelias multis uestrum factas, & facinora impuri istius multa & atrocia narrare: quæ alij, Iudices, metu istius, & eius confidentiæ, & sodalium & opum & insolentiæ, ac reliquarum rerum quibus iste pollet, attoniti, suo dolore dissimulato, quieuerunt: alij ulcisci iudicio conati, nihil effecerunt. Sunt etiam qui præstare id atq; expedire sibi fortasse rati, cum eo transegerint. Quod qui facere non recusarunt, illis quidem ipsis est satisfactum: at eius uindictæ, quæ legibus debetur, propter iniurias & illis & nunc mihi cæterisq; omnibus ab isto factas, ad uos redijt hæc reditas. Ea igitur omnia in unum collecta, tanti æstimate, quanti uobis æquum uidebitur. Executiam autem & coarguam ordine, primum ea in quibus ego sum uiolatus, deinde iniurias uobis factas, postea in reliquam eius omnem uitam inquiram, ac ostendam, non unam eum mortem commeruisse, sed multas. Cape primum aurificis testimonium, ac recita. **TESTIMONIVM.** Pammenes Pammenis filius, præses, qui aurificinam in foro habeo, in qua & uersor, & aurificinam facio: quum mihi Demosthenes, cui dico testimonium, auream coronam parandam, & auratam uestem faciendam locasset, ut in eis Bacchanalium festiuitatem celebraret, egoq; confecissem omnia, & penes me parata haberem: Midias, is qui nunc à Demosthene accusatur, noctu in ædes meas impetu facto cum alijs, quos secum adduxerat, coronam & uestem perdere conatus est: & quædam sanè læsit, non omnia tamen potuit, interuentu meo prohibitus. Possum præterea de his quoq; Athenienses, multa dicere, ut initio huius orationis dixi, quæ in alios admittit, ac contumelias & improba eius facinora tot collegi, quot mox audietis. fuit autem collectio facilis. Nam hi quibus insultarat, ipsi me accesserunt. Volo autem priusquam ad illa ueniam, ea dicere, quæ decipiendi uestri causa eum afferre instituisse audio. Nam ut mihi dictum summè necessarium, sic auditu uobis utilissimum esse puto, ut illæ rationes in primis aperiantur. quapropter: hæc oratio, qua cauebitur ne decipiāmini, erit in causa, ut sicut ius et iurisdictionis religio postulat, pronuncietis. Omnium igitur maximè uobis hæc oratio diligenter audienda & infigenda memoriæ est, & singulis istius cauillationibus occurrendum. Iam primum omnium non est obscurum, ex his quæ ipse apud quosdam, ut mihi nunciatum est, commemorauit, eum hoc dicturum: me, si omnino passus essem hæc quæ dicam, decuisse, ut se actione priuata accusarem. Nam quod ad uestium & aurearum coronarum perditionem attineat, & uniuersam uiolentiā in chorum admissam, actionem damni dati fuisse instituendam. Deinde quod meum corpus læsum esse querar, iniuriarum, nequaquam uerò publici criminis reum faciendum, & hanc litis æstima-

Corruptela in
dicis.
Verbera.

Alijs factæ in
iniuriæ à Midia,

Propositio tri
partita.

* ἐπελογεῖται

Refutatio
defensionum
Midias.

1 Publico iudi
cio fuisse accu
sandum Midias

æstima-

*Reorū est, si-
gere iudicium,
fontes coher-
cere.*

*Cardo rei te-
nendus.*

Inuersio.

*2 Non propter
Demosthenē,
sed propter in-
iurias plecten-
dum esse Mi-
diam.*

Legū æquitas.

*3 Non Demo-
sthenem tan-
tū, sed etiam
ædilē esse uio-
latum.*

æstimationem intentandam, quid sit luendum aut soluendum. Ego uero u-
 num illud satis scio, idque uobis etiam tenendum est, nisi populum appella-
 sem, sed in ius ipsum uocassem, contrariā statim rationē obijci mihi potuis-
 se: si quid horū esset uerum, me publicē conqueri, & in re presenti supplicium
 de iniurijs exposcere debuisse. nam & chorū fuisse ciuitatis, & uestem om-
 nem causa festi paratam, & me, qui illa essem passus, ædilem. Quis igitur a-
 liam uindictam ei prætulisset, quæ legibus in eos datur, qui festum uiola-
 runt: Hæc omnia compertum habeo, istum tum fuisse dicturum. Rei enim,
 opinor, & fontis est, presentem iudicij modum, quo minus pœnas det, de-
 tractando, dictitare, eum fuisse modum usurpandum, qui nullus est. At sa-
 pientes iudices decet, & hæc non audire, & quemcūque petulāter delinquen-
 tem deprehēderint, supplicio coercere. Ne igitur eum dicere sinatis, priua-
 ta etiam iudicia mihi lege concedi, & actionem iniuriarum (conceduntur
 enim) sed uel non fecisse se ea de quibus accusatur, uel ijs factis, festum non
 polluisse, hoc ostendat. De hoc enim & ego sum cōquestus, & uos nunc sen-
 tentiam feretis. Quod si ego priuatorū iudiciorum prerogatiua ommissa, rei-
 pub. uindictā relinquo, & id certamen de legi, unde nihil ad me lucri redit:
 æquum fuerit utique mihi gratiam potius haberi à uobis, quàm damnum in-
 fligi. Scio etiam eum hoc subinde inculcaturū: Ne me tradite Demostheni,
 neque me propter Demosthenē è medio tollite: ideo ne me interficietis, quia
 cum isto bellum gero: Talia sepe, scio, clamitabit, ut me hisce uerbis inuidio-
 sum apud omnes faciat. Absit autē, & multū absit, ut hæc ita se habeāt. Nemi-
 nē enim fontem uos cuiquā accusatori traditis. Nec enim ubi quis affectus
 iniuria fuerit, tale supplicium delinquenti infligitis, quale is qui læsus est, infli-
 gendum esse persuadere uobis studet: sed contrā, tulistis leges ante iniurias,
 quū & delicta in incerto essent, & delicturi æquē in incerto. Quæ uero ha-
 rum legum uis est? Pollicentur omnibus ciuibus, si cui fiat iniuria, ei se ulci-
 scendi suo præsidio copiam facturam. Si quem igitur leges uiolantem puni-
 tis, eum non accusatorib. traditis, sed leges uestras cōfirmatis. Iam ad illud
 quum, Demosthenes, inquiet, læsus est: iusta & communis, & ad omniū se-
 curitatē pertinēs responsio est, illo die non me Demosthenē tantū esse exagi-
 tatum, sed etiam ædilē uestrum. Quod quantū ualeat, hinc cognoscetis: sci-
 tis è Sexuiris istis nemini esse nomē Sexuir, sed quodcūque tandē unicuique. Si
 quē igitur eorū, dum priuatus est, uel mulctarit, uel cōuicijs incesserit, iniu-
 riarū & cōuicij postulabitur. Sin Sexuirū, ignominia sine dubio notabitur.
 Quapropter quisquis id facit, is iam etiā leges contumelia afficit, & uestram
 communē coronā, & nomen ciuitatis. Nam Sexuir nullius hominis est no-
 men, sed ciuitatis. Eadē est & prætoris ratio, quē si quis coronatū uerberaue-
 rit, aut cōuicijs incesserit, infamis est: sin priuatū, priuato iudicio est obnoxius.
 Nec horū tantū ea ratio est, sed omniū quib. publicē aliqua securitas, aut
 coronæ ius, aut alius quispiā honos cōceditur. Ita etiā, si Midias alijs quibus-
 dam diebus, me ut personam priuatam, in hunc modum læsisset: priuatim
 etiam pœnas eum dare oporteret. At si ædilem uestrum, solenni die nouilu-
 nij his omnibus iniurijs & contumelijs affectum ab eo esse constat: æquum
 eum est publicam indignationē et ultionem experiri. Nam cum Demosthe-
 ne simul

ne simul etiam ædilis uiolabatur. hoc uerò nomen publicum est. id quæ his diebus, quibus est legibus interdictum. Sunt autem leges quando feruntur, considerandæ, quæ nam & cuiusmodi sint. quum uerò receptæ fuerint, custodiendæ et usurpandæ. Nam hoc iurisiurandi uestri religio, & equitas alioqui postulat. Olim habuistis legem dani dati: habuistis uerberationis, habuistis contumeliæ. Iam si eos qui Bacchanalibus horum aliquid admisissent, hisce legibus fuisset satis puniri: superuacanea fuisset hæc lex. sed non est satis: eius rei signum hoc est. Sacram legem constituistis ipsi deo de nouilunij solennitate. Si quis igitur illis etiam ueteribus legibus, & hac post illas lata, & reliquis omnibus est reus: is propterea ne impune feret sua scelera, an potius merito grauius multabitur? Equidem existimo grauius multandum. Nunciauit mihi porro quidam, eum circumeuntem colligere ac sciscitari, quibus nam usuuenerit, ut contumelijs afficerentur, eosque uobis dicturum, & commemoraturum esse: ueluti, Athenienses, principem quem aliquando ferunt a Polyzelo uerberatum, & Sexuirum qui nuper plagas accepit, in tибicina afferenda, & alios quosdam eius generis. Quasi uerò si multos alios multa & acerba perpeffos ostenderit, uos æquioribus animis factas mihi iniurias laturi sitis. Mihi uerò, Athenienses, contrarium iure potius faciendum uidetur, si quam modò publicæ utilitatis rationem habere debeatis. Quis enim uestrum ignorat, ut huiusmodi multa fiant, impunitatem in causa esse: ut uerò deinceps nemo petulanter agere ausit, id hac sola ratione posse perfici, si quicumque deprehensus fuerit, meritum supplicium luat? Si igitur alios ab huiusmodi facinoribus deterreri expedit, ea quoque de causa iste puniendus est: eoque magis, quo plura eius & atrociora facinora extant. Sin ad licentiam aperienda fenestra est, & iste & alij omnes sunt impune dimittendi. Iam non similem habere istum, & alios impetrandæ ueniæ causam inueniemus. Nam primum is qui Sexuirum uerberauit, tres habuit excusationes, ebrietatem, amorem, ignorantiam, propterea quòd noctu & in tenebris res gesta est. Deinde Polyzelus iracundia, & subito impulsu animi, qui deliberandi spacium negat, se peccasse dixit: nec enim hostis fuerat, neque contumeliæ causa fecerat. Midia uerò nihil horum est quod dicat. Nam & inimicus mihi erat, & interdum sciens contumeliam faciebat. Nec in hoc solum, sed in omnibus rebus apparet, illi fuisse propositum, me contumelijs afficere. nec item simile quicquam ab illis & à me factum esse uideo. Nam Sexuirum illum nec uestri nec legum rationem habuisse, aut grauius tulisse constat: sed priuatim argenti summa nescio quanta delinitum, ab actione destitisse. Deinde is qui a Polyzelo uerberatus fuit, de ea ipsa re, priuata transactione facta, & legibus & uobis pro nihilo habitis, ne in iudicium quidem Polyzelum adduxit. Si quis igitur illos accusare in præsentia uult, hæc dicenda erunt. Sin crimina ista per me obiecta refutare, quiduis potius quam hæc erit adducendum. Nam hæc negocia cum illis ut quæ maximè pugnāt. Me enim nec accepisse quicquam, nec accipere instituisse cognoscetur: sed eam ultionem, quæ tum pro legibus, tum pro Deo, tum pro uobis exigenda est, ita uti decet, reseruatam, nunc uobis reddidisse. Ne igitur sinatis eum talia dicere, neque etiam si per uim ingesserit, tanquam aliquid æqui dicenti auscultetis. Nam si hæc sic apud uos decreta fuerint, non ullam defensionem habebit. Quæ causa enim, humana sal

Rr tem,

Vtendum receptis legibus.

4 Non si etiam alijs facta est iniuria, propterea Midia parandum.

περὸς τοὺς θεοὺς.
 δημοδότης.
 πῶς ἀλλοτρίως
 δὲ ἀφαιρῆσθαι
 vos.

Inuersio.
 Maxima peccandi illecebra, impunitatis spes.

Iniuriam Midia per collationem et à circumstantijs amplificat.

Alia proedri et thesmotheta, quam Demosthenis ratio.

Consulto factis Midia iniurijs non danda uenia.

tem, quæ mediocris excusatio facinorū illius proferetur: iracundia nimirū, nam hoc fortasse dicet. At quæ aliquis subito, non expectato consilio mētis facere impulsus fuerit, etiamsi id contumeliose fecerit, per iram tamen esse factū, dicere potest. Quæ uerò diu antè præmeditatus, cōtinenter per multos dies contra leges facere palàm deprehenditur: nō modò abest ab eo, ut iratus fecerit, sed nemini iam dubiū esse debet, quin de industria dataq̃ opera talis homo contumeliā fecerit. Enimvero quū de quib. eum accuso, ea & fecisse & cōtumeliā fecisse cōuincitur. Iudices: leges de cætero sunt consulēdę, ex quarū præscripto uos iudicaturos esse, iurastis: et considerandū, quanto seuerius & grauius puniendos statuerint eos, qui data opera, & per contumeliā delinquunt, quàm reliquos, qui alio quopiā modo peccāt. Primum de dato damno hæ leges omnes (ut ab his ordiar) si quis uolens damnū dederit, duplum: si inuitus, simplum pro dato damno soluere iubent. meritò, æquum enim est, ut læsus ut ut factum sit, adiuuetur. at fonti nō eandem pœnam statuit, siue uolens siue inuitus fecerit. Deinde leges capitalium facinorum, cædes consilio factas, morte perpetuoq̃ exilio & publicatione bonorum puniunt. at qui fortuitò cædem fecerunt, cum his multo remissius & humanius esse agendum, sanxerunt. Nec in his tantum hominibus petulantibus & proteruis, sed etiam in omnibus leges iratas esse cernitur. Nam que causa est, si quis iudicatum solui, non soluerit: cur lex actionem unde uis, non priuatam fecerit, sed ad crimina publica referri oportere statuerit: ac rursus quæ causa est, si quis uolens à uolente talentis singulis uel binis, uel denis etiam acceptis defraudarit: cur ei nihil cum republica negocij sit. Sin aliquid exigui omnino precij ceperis, idq̃ uis eripueris: tantundem conuictum ærario debere, quātum homini priuato leges iubent. quamobrem: quia que cunq̃ uis geruntur, cōmunes esse iniurias etiā ijs ad quos illud negotiū nihil attineret, legislator censuit: Robur corporis paucorum, leges uniuersorum esse: eum qui transegerit, sibi cui uis facta sit, reipublicæ uelle satisfactum. Quapropter etiam ipsius contumeliæ accusationes cuiuis liberas, litis æstimationē totam publicā fecit: quòd putaret, ab eo qui contumeliose agere institueret, non eum tantum cui facta esset iniuria, sed etiam rempublicam lædi, & læso animaduersione satisfieri, non autem decere eum iniuriam sibi factā uēdere pecunia: & rem usq̃ adeò exaggerauit, ut tametsi uel seruo cōtumelia facta fuerit, non minus in ea causa publicam actionem dederit. Nec enim putauit respiciendum, quis nam esset qui pateretur, sed cuiusmodi res esset quæ fieret: quam quum dedecere reperisset, sanxit & uetuit, ne uel in seruum, uel omnino in quenquā committeretur. Non enim est, non est Athenienses, quicquam rerum omnium intolerabilius contumelia, aut maiore uobis indignatione uindicandum. Sed cape istam legem de contumelia, & recita. Nihil enim præstabilius est, quàm ipsam legem audire. **LEX.** Si quis aliquē contumelia affecerit, siue puerum, siue mulierē, siue uirum, ingenuos aut seruos, aut aliquid legibus interdictum in horum aliquem admitterit, eum quicumq̃ uolet Atheniensium, cui id licet, deferat apud Sexuiros. At Sexuiri actionem dent intra dies triginta apud Heliæam, ab eo die quores in iudicium allata fuerit, nisi publicum aliquid impediatur. Sin minus, cum

primum

Gravius uindicta
cantur legibus
cōsulto, quam
impetua ut ca-
su facta.

Omnis uiolen-
tia publicè uin-
dicanda.

Contumelia
intolerabilis.

primum fieri poterit. Qui uero damnatus fuerit, illi Helicæ statim crimen
 gestimet, quid luere aut soluere debere uideatur. Qui uero priuata iudicia di-
 ctarint ex lege hac, si quis non persecutus fuerit actionem, aut persecutus,
 quintam suffragiorum partem non tulerit, is mille drachmas multam æra-
 rio soluat. Sin contumelia pecunijs æstimata fuerit, uinciatur, si ingenuum
 affecerit contumelia, donec soluerit. Auditis Athenienses, humanitatē legis,
 quæ nec seruos affici contumelijs finit. Quid igitur, per deos, si quis lege hæc
 ad Barbaros perlata, unde mancipia in Græciā adducuntur, uos laudans &
 de uestra urbe commemorans, ad eos dixerit: esse quosdam Græcos homi-
 nes ita mansuetis & humanis moribus præditos, ut multis iniurijs ab eis af-
 fecti, & paternis inimicitijs in eos quasi naturæ instinctu propagatis: tamen
 ne illos quidem uexari contumeliose patiantur, quos precio numerato ad
 seruitutem emerint: sed legem publicè sanxerint hanc, quæ talia uetaret, &
 multos iam ob eam legem uiolatam capite multarint. Hæc inquam, si audi-
 uissent, percepissentque Barbari, an non arbitramini eos publicè ius hospitij
 nobiscum omnibus inituros: Eam legem igitur non tantum apud Græcos
 celebrem, sed Barbarorum etiam approbatione dignam, is qui uiolat, quò-
 niam supplicio sit afficiendus cōsiderate, ut satis graues pœnas dederit. Quod
 si ego, Athenienses, quū sic tractarer à Midia, non ædilis fuissē: cōtumeliæ
 tantum eius facinora damnari potuissent. Nunc si quis eum uiolatæ religio-
 nis damnet, rectè mihi facturum uidebitur. Neque enim certè hoc ignoratis,
 uos istos choros uniuersos & hymnos, in Bacchi honorem instituere, non
 modò ex legibus Bacchanalibus, sed etiam ex oraculis, in quibus uniuersis
 nostræ urbi diuinitus hoc esse promulgatum inuenietis, nō minus Delphis
 quàm Dodonæ, ut choros instituat ritu patrio, & uicos lustret, & coronas
 gestet. Sed cape ipsa oracula, & recita.

ORACULA.

Impero Erechthidis, Pandionis urbis alumnis,
 Qui patrio serias agitatis sacræq; cultu,
 Ut Bacchi memores, amplis regionibus urbis
 Festiuos * Bromio celebretis in ordine cœtus,
 Sacra aris fiant, coma sit redimita coronis.

Sacra pro sanitate fiant, & uota, Ioui supremo, & Herculi: Apollini præ-
 fidi, pro bona fortuna. Apollini compitalitio, Latonæ, Dianæ: item in com-
 pitis crateres statuendi sunt, & chori ducendi, & coronæ gestandæ ritu pa-
 trio: sublatis * proprijs manibus dexteris & sinistris, ad diuos diuasque cœle-
 stes omnes, & donorum recordandum. ALIVD. Oracula Dodonæ
 populo Atheniensi data: Iouis filius significat, sacra non in tempore esse fa-
 cta, iubetque delectos nouem sacrificulos ad solennitatem mitti, qui Ioui Do-
 donæo celeriter * aratores boues, & cum singulis binas bucculas offerant.
 Dionæ porrò bouem & alias uictimas, & æream mensam, atque insuper id
 donarium, quod populus Atheniensium dedicauit. ALIVD. Iouis
 filius Dodonæ significat: Baccho * populari uictimam integram immolan-
 dam, & craterem miscendum, & choros ducendos. Apollini malorum de-
 pulsori maclandum bouem, coronas gestandas tam seruis, quàm ingenu-

Commendatio
 legis ab eueit
 uet. ὑπόθε-
 σιν, ad ampli-
 cādum Midia
 scelus.

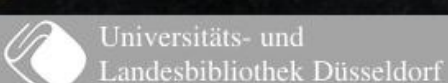
Amplificatio
 Posse Midia
 tiam impieta-
 tis accusari.

* ἱστέναυ ἄρα
 ὠν βρομίου χα-
 ριν ἀμμιγα
 πάντας.

ἰδίοσ. fortasse
 ὀσίωσ, puras, re-
 ligiosas.

* deesse uide-
 tur numerus
 ἔ uerbum.

* δημότελει.

* κλησίου. q. d. possessorio.

132

is, & misericordiae rationem habendam, uno die * opulento Ioui bouem album immolandum.

Bacchanales
cœtus pertine
re ad repub.

Sunt, Athenienses, & hæc & alia multa in urbe præclara oracula: Quid igitur inde uobis colligendum est: hoc nimirum: reliqua sacra dijs, qui in singulis oraculis nominatim exprimuntur, fieri iubet. At choros ducere, patrioque ritu gestare coronas, reliquis omnibus uaticinationibus tanquam appendicem addunt. Choros igitur omnes qui conueniunt, & nos ædiles constat, illis diebus, quibus ad ludum conuenimus, ex hisce oraculis pro uobis ipsis ornari coronis, nec minus eum qui uictor, quam qui postremus omnium futurus est. At parta iam uictoria, is qui sacrificat, tum demum pro sese coronatur. Qui igitur in aliquem è choro, aut ædilem, odio impellente, impetum facit, in ipso certamine præsertim & Dei templo: eum ne aliud quam uiolasse religionem dicemus: Illud etiã scitis, uos, quanquam uelit, ne quis peregrinus in certamen descendat, omnino tamen ædiliũ nulli permisisse, ut actores ad magistratus rapiat, eosque dispiciat: sed si citarit, quinquaginta drachmas: si sedere iusserit, mille pro multa soluere iussisse. Cur uero: ne coronatum aliquem, & sacris operantem, illo die uocet, molestia uel aut contumelia afficiat quisquam de industria. Is igitur qui uel actorem citarit, lege indemnus non erit: qui uero ædilem ipsum contra leges omnes conciderit adeo manifeste, poenas non dabit. Atqui nulla erit legum humanarum & popularium utilitas, si contemptoribus et uiolatoribus earum, uestra, qui singulis temporibus cum autoritate estis, iracundia non erit metuenda. Agite uero, per deos immortales, illud etiam considerate. Oratos autem uolo uos, ne mihi succenseatis, si quorundam quibus res aduersæ acciderunt, nominatim meminero, nec enim (deos testor) id à me fiet, ut cuiquam quicquam obijciam: sed ut ostendã, uos ceteri omnes, uim aut contumeliam et alia eiusdem generis facere quantopere fugiatis. Est Sannio quidã qui tragicos choros docet, is desertæ militiæ reus est peractus, ac aduersiore fortuna usus. Hunc post eam calamitatem, quidã præbitor, tragœdorũ opinor, æmulandi studio cõduxit Theodotides. Ac primum eius in ædilitate æmuli indignabantur, seque prohibuitos minabantur. Ut uero theatro pleno populũ ad spectandos ludos conuenisse uidere: ueriti sunt, permiserunt, nemo attigit. Sed tantã in uno quoque uestrum religionis fuisse reuerentiã uidere est, ut omne deinceps reliquum tempus choros doceat, neque ex priuatis eius inimicis quisquam prohibeat, nedum ædili manus afferat. Alius est Aristides è tribu Oeneia, simili ferè & ipse calamitate conflictatus, qui iam & consenuit, & in cœtu ludionum minus est fortasse celebris, sed aliquando dux & princeps tribus fuit. Scitis autem hoc utique, si quis ducem sustulerit, reliquum chorum perire, sed tamen cum ædiles inter se se multi ambiciose contenderent, nullus unquam prerogatiuam hanc animaduertit, aut ausus est eum educere ac prohibere. Nam quia id facere necesse erat, eo manu præhenso, nec licebat citare ad prætorẽ, sicuti, si quis educere peregrinum uoluisset: nemo fuit omnium, qui id tam petulans facinus in conspectu populi committere non erubesceret. Est ne ferendum igitur, Athenienses, ac non potius grauissimè uindicandum, cum ædiliũ qui in ea re positam esse uictoriam putarent, & sæpe omnes opes suas in hæc munera effudissent, ne-

A minori.

Collatione
modestiae alio
rum ædiliũ,
Midiae petulantiam
amplificat.
Sannio desertor,
ob religionem
inuiolatus.

Aristides histrio.

mo un-

mo unquam fuerit ausus uel eos attingere, quos legibus licet: sed ita religio-
 sis, ita uerecundis, ita moderatis fuisse ingenijs, ut, quanquam & sumptus
 faciebant, & æstuabant, tamen sibi tēperarent, & cū uestras uoluntates, tū
 festi studium considerarent: à Midia homine priuato, qui nihil insumpsisset,
 propterea quòd cuidam infensus erat atq; inimicus, illum sumptus facien-
 tem, & dilem, nulla ignominia notatum, impudenter inuadi & uerberari, &
 neq; festi, neq; legum, neq; sermonum uestrorum, neq; Dei rationem habe-
 ri. Etsi autem Athenienses, inimicitia inter multos intercesserunt, non mo-
 dò priuatis, sed publicis etiam de causis: nullus unquam tamen eò uenit im-
 pudentiæ, ut tale quicquam facere fuerit ausus. Nam Iphicratem olim illum
 ferūt à Diocle Pithēsi capitali odio dissensisse, prætereaq; sic euenisse, ut Ti-
 sias Iphicratis frater in ædilitate cū Diocle cōponeretur. Sed tamē, quamuis
 & multos amicos & magnas opes haberet Iphicrates, tātaq; esset animi ma-
 gnitudine, quanta esse consentaneū est uirū & gloriā & eos honores assecu-
 tū, quib. ille à uobis ornatus fuerat: nō noctu aurificū officinas inuasit, neq;
 ad festū parata uestimenta dilacerauit, neq; chori magistrū corrupit, neq;
 chorū discere prohibuit, aut quicquā tale, qualia iste perpetravit, designauit:
 sed & legum & uestrarum uoluntatum habita ratione, inimicum suum ui-
 ctorem & coronatum spectare sustinuit: merito. Nam in qua ipse republica
 se beatum esse factū sciebat, ei talibus in rebus concedendum putabat. Præ-
 terea Philostratus Colonæus, ut scimus omnes, Chabriam, cum dies illi ca-
 pitis de Oropo dicta esset, accusauit, & quidem omnium accusatorum fuit
 acerrimus, ac postea pueris sumptus ad Bacchanalia suppeditauit, & uicit:
 nec illi tamen alapas dedit Chabrias, neq; coronam eripuit, nec omnino ad
 illum accessit, ubi nō oportebat. Quanquam autem complures habeo, qui
 multis de causis inter se inimici fuerunt: nullum tamen audiui unquam, aut
 uidi, qui eò contumeliæ uenerit, ut tale aliquid designaret. Ac ne illud quidē
 quenquam uestrum scio meminisse prius factum, ut quisquam siue priua-
 tim siue publicè susceptis inimicitijs, aut quū iudices uocarent, astitisset: aut
 dum iurarent, eosdē iurisiurandi religione soluisset: aut deniq; ulla tali re ho-
 stile odiū præ se tulisset, atq; effudisset. Nam hæc omnia, & eius generis alia,
 Athenienses, æmulatione adductū aliquē qui sit ædilis, facere, nonnihil ex-
 cusationis habet: at ex maleuolētia consultò aliquē in reb. omnibus exagita-
 re, suamq; potentiā et uolentiā ostētare, tanquā legib. superiorē, graue est
 mehercule, et iniquū, neq; utile uobis. Nam si quisq; ædiliū hoc sibi certò
 esse propositū sciret: Si mihi ille nescio quis, siue Midias, siue quispiā alius,
 confidēs, itaq; diues, inimicus fuerit, primū et uictoria priuabor, etiā si præ-
 clarius aliquo me gessero: deinde reb. omnibus ero inferior, & perpetuò cō-
 tumelijs onerabor: quis ita incōsideratus, aut ita deplorati animi est, qui (ul-
 trò quidē) unicā à se drachmā insumptā uelit: nemo profectò. Sed illud opi-
 nor est quod studia & cupiditatē omniū excitat, ut nullis sumptib. parcere
 uelint, quòd in populari rep. pari equoq; iure cum ceteris, omnes licere sibi
 uiuere arbitrantur. Sed hæc, Athenienses, per istū contingere mihi non po-
 tuerunt, sed præter acceptā contumeliā, insuper uictoria quoq; sum fraudat-
 us. Atqui uobis omnibus illud ego perspicuè demōstrabo, licuisse Midie,

Iphicrates.

Chabrias.

Midie impuni-
tatem fore pe-
riculosam rei-
publicæ.

Aequalitas.

Liberalitate
debuisset Mi-
diam certare
cum Demo-
sthene.

nihil improbè molienti, neq; contumeliã facienti, neq; uerberanti: & exhibere mihi molestiam, & laudem à uobis, cõcessu legum, adipisci, sic ut ego nũc de eo ne hiscere quidem auderem. Decuisset enim eum, Athenienses, quum ego publicè Pandionix trib. ædilitatẽ suscepì, tum ipsum ædilẽ Erechtheix suæ tribus se fore profiteri, æquatoq; mecũ periculo, sua re familiari exẽplo meo infumenda, sic demũ eripere mihi uictoriã: sic uerò insultare & uerberare ne tum quidẽ. Nunc id quidẽ non fecit, quo populo honorẽ habere potuisset, neq; ullũ tale suæ generositatis specimẽ edidit. Sed me, qui, siue quis, Athenienses, infaniã eam existimare uult (est enim fortasse infanix, niti supra uires) siue studium honoris, ædilitatẽ ultro subij: adeò palãm & nefariẽ insultãs, affectatus est, ut neq; à sacris uestibus, neq; à choro, neq; deniq; à corpore meo manus abstineret. Si quis autẽ uestrũ, Atheniẽses, Midix quidẽ irascitur, non adeò tamẽ ut eum morte mulctandum existimet, is non rectẽ sentit. Nec enim equum est, aut conuenit, ut eius qui læsus est uerecundia, illi qui omnes contumeliã suã habenas laxauit, ad salutem quicquam opituletur. sed is quidem sic est puniendus, ut per quem non steterit, quo minus atrocissima quęque perpetrarentur. at accusatori, promptè opem ferendo gratiam referri decet. Nec enim hoc profectò dici potest, me, cum ex huiusmodi rebus nihil unquam atrocitatis extiterit, nunc exaggerare hoc factũ, & terribile facere. Longè quidem se res aliter habet, quum norint omnes, aut plerique saltem, Euthynum, qui olim palęstrita fuit, adolescentulum illum, & Sophilum pancratiastem (fuit is homo robustus, niger) satis scio intelligere uestrum aliquos quẽ dicã, hunc, Sami in congressu quodã familiaricq; colloquio, quòd is qui eum uerberabat, se contumeliã ei facere putabat, sic in illum uindicasse, ut etiam occideret. Norunt, ab Euæone multi Leodamantis fratre occisum esse Bœotũ in cœna & congressu communi, ob unam plagam. Nec enim plaga excitarat iracundiam, sed ignominia. neque uerba ingenuis sunt acerba, quanquam acerba sunt: sed contumeliã causa uerberari, est acerbum. Multa enim is qui uerberat, Athenienses, fecerit: quorum quædam is qui passus est, alijs nec referre possit: gestu, obtutu, uoce, quũ ut insultans, quum ut inimicus, quum pugno, quum in mala: hæc commouent, hæc ad infaniã adigunt homines, ferendis contumelijs non assuetos, neq; est, Athenienses, qui hæc referens, acerbicatem rei gestę auditoribus sic repræsentare possit, sicut reuera, ipsoq; factò, patienti & spectatoribus, euidẽs apparet contumeliã. Considerate igitur per Iouem & deos, Athenienses, & cogitate uobiscum, quanto maiore iracundia me inflammari conuenerit à Midia talia patiẽtem, quàm tunc Euæonẽ illum qui Bœotũ interfecit: Nam is à familiari, eocq; ebrío, coram sex aut septem hominibus, atq; illis ipsis familiaribus, uapulauit: qui alterum ob ea quæ fecerat uituperaturi, alterum, si equo tulisset animo iniuriam, iracq; imperasset, deinde laudaturi erant, præfertim ad cœnam in ædes ingressum, quò nec accedere ipsi licebat. Ego uerò ab inimico sobrio, manẽ, contumeliã causa, non per ebrietatem id faciente, in conspectu multorum & hospitem & ciuium, sum contumelijs affectus, atque insuper in templo, quò mihi munus ædilitatis sustinenti magna eundi necessitas incumbibat. Ac me quidẽ, Athenienses, prudenter

Amplificat Midix contumeliã à consequentibus.

Euthynus.
Sophilus.

Euæon.
Ἐὐᾶωνὸς
hominis uerberantis.

Collatio iniuriæ Midix & Bœoti.

clenter aut feliciter potius existimo fecisse, tum qui eo tempore iniuriam dissimularim, tum qui per iracundiam non sum ad atrox aliquod facinus impulsus. Sed Euæoni tamen, & omnibus, si quis illi dum contumeliam pateretur, opem tulit, omnino ignosco: idemque meo quidem iudicio, etiam iudicum plerique tum fecerunt. Nam eum uno tantum suffragio esse damnatum audio, idque quum neque fleuisset, neque ullum iudicem deprecatus esset, neque ullum humanitatis apud iudices uel paruum uel magnum signum dedisset. Ponamus igitur sic. Eos qui eum damnauerunt, non damnasse propterea, quod se ultus sit, sed quod eo modo, ut etiam occideret: qui absoluerunt, etiam hanc immodicam ultionem illi cuius corpus esset uiolatum, largitos esse. Quid igitur? mihi qui ita diligenter caui, ne quid grauius committeretur, ut nec uim ui repulerim, a quo tandem ultionis iniuriarum exigendæ copia fieri debet? Equidem a uobis arbitror & legibus, & exemplum statui omnibus, contumeliosos omnes & petulantes neminem ipsum ulcisci per iracundiam, sed ad uos adducere debere, ut qui confirmetis & reseruetis his qui læsi sunt, legum præsidia contra iniurios. Credo autem quosdam uestrum audire uelle, iudices, quæ causæ inimicitiarum inter nos intercesserint, quæ existimetis mortalium neminem ita insolenter, & uiolenter in ullum ciuem debacchaturum, nisi contra quem grauisimas irarum causas haberet. Volo igitur & de hoc simultatis initio referre, & commemorare, ut intelligatis, eum iure propter illud etiam pœnas fuisse daturum. Absoluam autem narrationem hanc breuiter, etiam si altius repetere uidebor. Cum admodum adolescentulus, tutores meos male administrati mei patrimonij accusarem, atque istum adeo non nossem, ut nec an natus esset, scirem (atque utinam eum nunc quoque non nossem) tum quum mihi actio danda esset in diem circiter quartum aut quintum, impetum fecerunt in ædes meas, istius frater & iste, triarchiæ nomine opes mecum permutaturi: ac nomen quidem ille accommodabat, & erat is qui opes permutaret Thrasylochus. Res uero ipsa & totius rei administratio istius erat, ac primum fores ædium, ut quæ iam iuris ipsorum, ratione permutationis factæ essent, diffiderunt. deinde cum soror mea tum adhuc intus esset, puella adhuc, coram uirguncula obscœna loquuti sunt, & talia, qualia id genus hominum solet (nec enim ego me unquam adduci sinam, ut quicquam tum dictum apud uos referam) ac matrem & omnes nos infandis conuicijs prosciderunt. Quod uero grauisimum est, & iam non dictum, sed factum, quasi ipsorum negocium ageretur, tutores iudicio liberarunt. Hæc quanquam uetera, quosdam tamen è uobis recordari puto. Totam enim ciuitas illam permutationem, & illius temporis insidias, & petulantiam istorum cognouit. Atque ego tum omnino destitutus ope amicorum, & admodum adolescentulus, ut ne his quæ apud curatores habebam, priuauer, expectans me recepturum non tantillum, quantum recuperare potui, sed tam multa quam multis me fraudatum esse noram: do istis uiginti minas, quanti Trierarchiam elocarant. Ac illorum illius temporis in me iniuriæ, hæc sunt. Postea uero, dicta illi die ob maledicta, absentem damnaui. nec enim ad iudicium uenit: cumque iudicatum non soluisset, nihil rerum eius, quod mihi licebat, unquam attigi. Rursus dicta illi die unde ui, nunquam

Causæ inimicitiarum inter Midiam et Demosthenem.

Antidosis.

Iudicium.

hactenus

hactenus uel hodie impetrare actionem potui. Tot technis & causis subinde inuentis: iste tergiuersatur. Ac ego quidem ita uerecundè, iudicio, legibus, omnia mihi cenfeo facienda. At iste, ut uos auditis, petulàter non mihi tantū & meis, sed & tribulibus meis insultandum putauit propter me. Hæc ut à me uerè dici constet, uoca mihi testes: ut sciatis, priusquam auctoritate legū ueteres eius iniurias ulcisci possem, me alijs ab eo, quales audistis, esse contumelijs oneratum. **TESTES.** Callisthenes Sphettius, Diognetus Theoriscus, Mnesitheus Alopecensis: Scimus Demosthenem, cui testimonium dicimus, Midie diem dixisse unde uis, ei qui nunc ab eo publico crimine accusatur. & iam octo annos illud iudicium elusisse Midiam, ac totius huius moræ causam extitisse, semper tergiuersantē & procrastinātem. De iudicio igitur, quod scelus, Athenienses, commiserit, audite, & spectate in singulis eius contumeliam & insolētiam. Nam eius iudicij (hoc dico quo eum conuici) fuit mihi arbiter Strato Phalereus, homo pauper ille quidem & quietus, sed alioqui non improbus, ac potius omnino bonus. id quod miserum, non rectè, imò perquam flagitiose, neq; iurè perdidit. Eo Stratone nobis arbitrante, cum tandem aduenisset status dies, ac omnia constituta legibus peracta essent, ut dilationes, ut exceptiones, neq; quicquam restaret amplius: primū me precatur, ut arbitrium differrem. Deinde ut in posterum diem reiicerem. Tandem, quod nec ego consentirem, neq; se iste sisteret, & iam aduersa spera sceret: Midiam damnauit. Crepusculo autem, & tenebris ingruentibus, uenit iste Midias ad prætorium, & prætores exeuntes deprehendit, Stratoneque abeuntem, qui iam in reum absentem pronunciarat: ut ego è quodam, qui interfuit, comperi. Primū igitur per suadere Stratoni conatur, ut sententiam damnatoriam in absolutoriam conuerteret. utq; prætores scripturam mutarent, & quinquaginta drachmas se illis daturum paciscitur. Qui cum eam rem molestè ferrent, ac neutri eò se adduci paterentur: comminatus, multisq; conuicijs eos insectatus, digressus inde quid facit: operæ præcium est spectare eius malitiam * quum arbitri sententiam dicta die rescindere uellet, iusiurandum non dedit, sed contra se ratam fieri siuit, * & iniuratus in senatū uenit: & quia uolebat deinceps latere, obseruato arbitratorum die ultimo, qui mense Aprili aut Maio est, ad quem arbitratorum alius uenit, alius non uenit, consuli persuasit ut sententiam ferret: contraq; omnes leges, nullo uiatore adscripto, nullis accusantibus, præsentem nemine, loco mouet, atq; ignominia notat arbitrum. Et nunc unus Atheniensium, quia Midias ob desertum uadimonium damnatus est, totius reipublicæ commodis spoliatus, ac omni dignitate priuatus est. Sic nec accepta iniuria diem dicere, nec arbitrum esse Midie, deniq; nec eadem ire uia, ut apparet, tutum est. Sic autem hoc negocium uobis considerandū est, animoq; reputandum, quid tandem sit, qua tam atroci affectus iniuria Midias, ab homine ciue tantum exigere pro factis supplicium studuerit, ac si reuera quid intolerabile atque immane fuerit, ueniā meretur: sin tale nihil, spectate scelus & crudelitātē, qua in omnes obuios grassatur. Quid est igitur quod sit passus: magno scilicet iudicio dānatus erat, & tanto, ut tota re familiaris priuaret: at mille drachmarū dūtaxat lis erat. Omnino, sed mordet etiā hoc,

Strato arbiter
à Midia igno-
minia notatus.

* ἐπιλαχών
πῶ δ' αὖτε.

* ἀνώμοτος ὁ
πινέχθην.

Extenuatione
multæ, Midie
iniquitatē ex-
aggerat.

hoc,

hoc, inquiet aliquis, quum per iniuriam iudicatum soluēdum est. An usu ei uenit, ut die præterito ignoraret se affectū esse iniuria: imò illo ipso die cognouit: idēq; maximo argumēto est, hominem illum nihil iniuste fecisse. iste uerò drachmam nondum ullam soluit. Sed de hoc posterius. Atqui licebat * ei profectò referre causam ad iudices, & defendere, iudiciū esse nullum, ac mecū experiri, cū quo ab initio res ei fuerat. Sed hoc noluit, & ne Midias definito legibus decem minarum iudicio periclitaretur, cui se non stitit, (quod factū oportuit, quò, si deliquisset, pœnas daret: sin minus, absolueretur) ciuem Atheniensem dignitate spoliari oportet, negata omni uenia, omni defensione, omni æquitate, quæ etiam palàm conuictis iniuriarum, conceduntur omnia. Postquam autem in ordinem coegit, quem uoluit, & uos hoc ei condonastis, suumq; impudentem animum, quo talia consilia nectit, expleuit: num illud fecit, ut iudicatum solueret, propter quod hominē perdidit: at nec obolum in hunc usq; diem, potiusq; actione unde ui postulari sustinet. Alter igitur ignominia notatus propter nostras rixas, perijt: alteri mali nihil quicquam accidit, sed sursum ac deorsum, leges, arbitros, omnia quæ libido tulerit, uersat, ac sententiam latam in arbitrum, quam reo non uocato per insidias elicit, ipse sibi ratam fecit: qua uerò ipse mihi tenebatur, uocatus, sciens, uadimonium deferens, irritam facit. Atqui si iste tanta pœna dignos iudicat eos, à quibus absens damnatur, quas pœnas istum dare uobis oportebit, ita manifestè leges uestras per contumeliam uiolantem: nam si ignominia tum legum, tum iudiciorum, rerum deniq; omnium priuatio, illius iniuriæ digna pœna est: contumeliæ certè, parua erit, meo quidem iudicio, mors. Ut autem uera me dicere constet, uoca mihi harum rerum testes, & arbitrorum recita legem. **TESTES.** Nicostratus Myrhinusius, Phanius Aphidnæus: Scimus Demosthenem, cui testimonium dicimus: & Midiam, qui à Demosthene accusatur, quum ob maledicta diem illi dixisset, sumpsisse arbitrum Stratonem: & quū uadimonij dies lege præfinita adesset, Midiam apud arbitrum se non stitisse, sed deseruisse uadimonium. Damnatum igitur Midiam absentem, scimus conatum esse persuadere Stratonem arbitro & nobis, qui temporibus illis nouemuii eramus, ut arbitriū rescinderemus, drachmis quinquaginta promissis. Quod ubi recusa uimus, nobis minitatu insuper, discessisse. ob hanc causam scimus Stratonē à Midia insidiosè circumuentū, & contra omne ius & æquitatē ignominia notatum esse. Recita etiam arbitrorum legem. **LEX.** Si qui de priuatis cōtractibus litigarint, & arbitriū sumere uoluerint quemcunq; eis liceat sumere quemcunq; uoluerint arbitrum. Quod si communiter uoluerint, acquiescant eius sententiæ, neque amplius ob hoc in aliud iudicium eadem crimina deferant, sed ab arbitrio iudicata rata sint. Age uoca etiam Stratonem ipsum, eum qui talia passus est. stare enim ei profectò licebit. Hic Athenienses, pauper fortassis est, improbus non est. Qui cum ciuis sit, & omnes expeditiones iuuenis obierit, neq; sceleris quicquā admiserit: nunc tacitus astat, non alijs modò communibus bonis spoliatus, sed etiam loquendi lamentandiq; potestate: ac iusta, an iniusta sit passus, ne id quidem apud uos audet exponere. & hæc à Midia passus est, & à Midia opibus atq; insolētia,

* τὴν μὴ ὄσσει
οὐ πλάττει

Stratonem ad
ducit, ad impe
trandam ei mi
sericordiam et
inuidiā Midia
conflandam.

S s ob pauper

ob paupertatem solitudinemque suam, atque ordinem plebeium: qui, si uiolatis legibus, quinquaginta drachmis ab isto acceptis, damnatoriam sententiam in absolutoriam mutasset: iam honoribus fungeretur, & sine ullo malo æquo iure cum reliquis ciuibus frueretur. Sed quia iustitiam pluris fecit quàm Midiam, & leges magis timuit, quàm istius minas: ob hæc in tantam & talem calamitatem ab isto est coniectus. Vos igitur hominem ita crudellem, ita inhumanum, tantum supplicium pro his exigentem, in quibus iniuriam sibi esse factam duntaxat dicit (nec enim facta illi fuit iniuria) hunc inquam in ciuium aliquem contumeliose insultantem deprehensum, absoluetis: & neque festi, neque sacrorum, neque legis, nec alterius rei ullius rationem habentem, non cõdemnabitis: non in eo exemplum statuētis: Ecquid dicetis Iudices: Quam, obsecro uos, æquam excusationem habituri estis, aut honestam: eam scilicet, esse petulantem et improbum: Nam hæc certè uera sunt. Sed odio prosequendi, Iudices, uobis sunt potius tales, quàm seruandi: Num quia diues: at hanc ferè causam esse iniuriarum eius & petulantiæ reperiētis. Quare occasio hæc & facultas, propter quam ita insolescit & grassatur, adimatur ei potius, quàm ut propter eandem conseruetur. Magnam enim pecuniam in hominis confidentis & improbi manu relinquere, id est ensẽ illi porrigere, quo iugulemini. Quid restat igitur: ut uos eius misere-scat scilicet: nam filiolos adducet, & lamentabitur, & eorum precibus se donari petet. hoc enim est reliquum. Atqui nostis hoc profectò, qui indignè malo aliquo conflictantur, cui ferendo sint impares, eorum moueri misericordia oportere, non istorum qui perpetratorum scelerum pœnas dant. Ecquem isti iurè mouerent, qui uideat istum huius filijs nihil esse motum, qui præter mala cætera, calamitati patris nullam adhiberi posse medicinam sciunt. nec enim inflicta illi mulcta est, qua dissoluta pristinam ei recuperare dignitatem liceat: sed ita simpliciter impetu iracundiæ & contumeliæ Midianæ est ignominia notatus. Quis igitur ferocire desinet: cui tandẽ opes, propter quas iste hæc facit, eripientur: siquidem isti tanquam calamitoso uos misericordiã tribuetis: Sin pauper aliquis, scelere nullo obligatus, in summas ab isto miseras per iniuriam est coniectus, huius uicẽ nihil irascemini: Absit. Neminis enim miserendum est, qui nemini miseret: neque quicquid illi uenire dandũ, qui nemini dat ueniam. Nam ego quidem existimo, omnes homines in hac sententia esse, ut existiment, oportere unumquemque ex tota sua uiuendi ratione quasi stipem quandam ad uitam colligere. non eam tantum quam colligunt, & quam explent aliqui: sed aliam etiam, qualẽ ego. Ea quæ est: æquum me comemque præbeo erga omnes, sum misericors, beneficus in multos. Omnes decet tali hæc tanquam tributum pendere, si quando uel occasio uel necessitas inciderit. Alter iste quis: uiolentus, qui tum nemini miseretur, tum neminem hominem esse putat. Eadem hæc uectigalia isti apud singulos reposita esse decet. Tu igitur qui talem collectam expleueris, dignus es qui ipse nunc eandem recipias. Arbitror equidem, Athenienses, et si nihil amplius accusandum in Midia haberem, nec quæ dicenda restant, superiorum criminum atrocitatem superarẽt: iurè uos ex his quæ diximus eum condemnatos, & capite litem æstimatos, non tamen hic rei finis fuit,

Hortatur iudices ut Midiam puniant.

Nulla misericordia Midianæ tribuenda.

Par pari referendum.

Stips, seu collecta uitæ.

Demosthenes falsis criminibus à Midia oppugnatus.

fuit, neq; mihi plura, quæ subijciam, de futura sunt. Tantam iste mihi accusandi sui copiam suppeditauit. Quod igitur desertorum ordinum actionē contra me machinatus est, & qui id faceret, mercede conduxit, inquinatum illum, & nimis expeditum * pluma leuiorem hominem, Euctenionem, prætermitto. Nec enim sycophanta ille mihi negocium face sit, nec iste ullā ob aliā causam conduxit, nisi ut ante statuas heroum extaret, omnesq; uiderēt: Euctemon Lusienſis accusauit Demosthenem Pæaniensem desertorum ordinū: ac mihi uidetur illud, si quo modo licuisset, libenter ascripturus, se à Midia conductū accusare. sed hæc omitto. Nam quo ipse iudicio, actione omiſſa, infamē sese reddidit, de eo mihi non opus est alio iudicio, sed hac ultione sum cōtentus. Id uerò Athenienses, quod & acerbū, & miserandū, & cōmune, mihi quidē, piaculū non scelus admissum esse uidetur, id iam dicam. Nam afflicto & ærumnoso Aristarcho Moschi filio, quū malū & graue crimē obijceretur: primū Athenienses, in foro obambulans, impios & non ferendos de me sermones spargere audebat, me illius facinoris esse autorē. quibus rebus cum nihil proficeret, accedens ad eos qui illum cædis eius inſimulabant, perempti necessarios, pecuniam illis pollicebatur, si me illius criminis arceſſerent, nec ab eo conatu, uel religio, uel ius & fas, uel quicquā eum aliud deterruit, nec illorū puduit, à quib. ista petebat, si tale ac tantum crimen in aliquem inſontem conijceret: sed cum hunc unum sibi quasi limitem præfinisset, ut me tolleret è medio, nihil prætermittendum esse duxit. Quasi uerò oporteat, qui cōtumelijs et iniurijs ab eo oneratus, ultionem flagitat, nec reticet: cum exterminatum tolli è medio, nec usquam respirare: quin & desertorum ordinum reum peragi, & cædis accusari, ac tantum nō palo affigi. Quod si hæc fecisse conuincetur, præter ea quibus in ædilitate me exagitauit, quam iure misericordiam à uobis, quam ueniam consequetur: Nam ego quidem his machinationibus interfectorem meum extitisse illum iudico, ac tum quidem Bacchanalibus ornatum, et corpus sumptusq; meos læſiſſe: nunc uerò his quæ moliebatur & struebat, tum illa, tum urbē, tum familiam, tum ius honorum, tum fortunas, tum spes. Nam si unæ eius insidiæ successum habuissent, omnibus fuissem spoliatus ego, nec domi sepeliri mihi licuisset. Quamobrem Iudices? Quod, si quis contra omnes leges iniurijs & contumelijs agitatus à Midia, opem iudicum & fidem implorat, hæc & huiusmodi alia perpetienda erunt: adorare iniurios & contumeliosos, quemadmodum fit apud Barbaros, non ulcisci, consultissimū fuerit. Atq; ut me uera dicere, & hæc ab infano, & impudente isto cæteris esse facinoribus adiecta constet, uoca mihi harum rerum testes. TESTES. Dionysius Aphydnæus, Antiphilus Pæaniensis: sublatō Nicodemo familiari nostro uiolenta morte ab Aristarcho Moschi filio, reum cædis agebamus Aristarchum. Ea re Midias animaduersa, qui nunc accusatur à Demosthene, cui nos testimonium dicimus, nos data pecunia tentabat, ut omiſſo & liberato Aristarcho, Demostheni iudicium cædis intentaremus. Cape mihi iam etiam legem de muneribus. Interim uerò, Athenienses, dum iste legem profert, uolo pauca ad uos dicere: precatus à uobis omnibus per Iouem, & deos, Iudices, ut omnia quæ audietis,

Desertionis
calumnia

* ἄνυ κωνιοῦ
τόν.

Demosthenes
à Midia cædis
accusatus.

ἀναισθησίας
Quid iudices
in simili causa
faciendum sibi
censerent.

sic audiatis, ut cum animis uestris cogitetis, quid nam uestrum aliquis talia perpeffus fecisset, quantacq; indignatione factam sibi iniuriam uindicandam cēsuisset. Nam ego grauius tuli equidē cōtumelias in munere obeundo mihi factas: sed multo etiam grauius, Athenienses, ea quæ secuta sunt, maioreque cum indignatione tuli. Quem enim omnino finem esse dixeris improbitatis, aut etiam summæ impudentiæ & crudelitatis & contumeliæ: si quis, postquam aliquem multis hercule non ferendis iniurijs agitarit, illas adeo nō emendet, mutatasq; uelit, ut multo etiam atrociora insuper designet, nec opibus ad ea utatur, quibus sine cuiusquam offensa suis ipse commodis consulat: sed ad contraria magis, per quæ aliquo iniuste eiecto, & contumelijs onerato, copijs & abundantia diuitiarum ipse beatus uideatur. At hæc, Athenienses, isthic in me omnia designauit: quem & falso crimine cædis reum fecit, quod in me non caderet, ut res ipsa declarauit: & desertorum ordinum accusauit, tribus ipse ordinibus desertis: & rerum Euboicarum (nam hoc penè omissem) à Plutarcho istius hospite atq; amico gestarum culpam in me transferre molitus est, antequam constaret inter omnes, Plutarchum auctore esse. ac deniq; cum sortitò mihi senatorius ordo decerneretur, & de me censura fieret, accusauit ita, ut in summas angustias redigeret. Nā non modò atroces iniurias mihi factas ulcisci non licebat: sed periculū etiam erat, ne alienorum scelerum pœnas darem. Quæ cum ego paterer, & hoc quo recenseo modo agitarer, quāquam nec omnium desertissimus, neque nimis pauper, atq; inops: quid agere debeam, Athenienses, non inuenio. Si quid enim etiam hac de re iam dicendum est: non parī æquoq; iure, Athenienses, uiuimus cum opulentis nos tenuiores. nō uiuimus, non. sed et dilationes sistendi se in iudicio, quas ipsi uolunt, eis conceduntur, & iniuriæ istorum obsoletæ iam & frigidæ ad uos perueniūt. at nos reliquum uulgus, si quid contigit, recentibus adhuc delictis, in iudicium adducimur, & testes istis in promptu sunt, et aduocati omnes expediti contra nos. Mihi uerò nec uera testari uelle quosdā cernitis. & hæc quidem cum lachrymis dixerit aliquis opinor. Sed legem mihi recita, quemadmodum cœperam. Recita.

L E X. Si quis Atheniensium ab aliquo acceperit, aut ipse alteri dederit, aut pollicitis aliquos corruperit, ad nocendum populo, atq; etiam, si idem per ciuem aliquem modo machinatione ue quacuncq; fecerit: ignominiosus esto, tum ipse, tum liberi, tum quicquid eius est. At iste tam est homo impius & pollutus, & qui tum dicere, tum facere quiduis, pensi nihil habet, uerum sit an falsum, amicum oppugnet an inimicum, & si qua sunt alia eiusmodi, minime distinguit: ut me homicidij criminatus, & tanto scelere mihi obiecto, nihilominus me pro feliciore senatus ingressu rem diuinam facere, & sacrificare, & uictimas ferire siuerit pro uobis totaq; republica: idēq; nō prohibuerit, quo minus spectaculi princeps, in honorem Nemij Iouis commune pro republica spectaculum celebrarem: prætereaq; permiserit, ut sacerdos uenerandis deabus deligerer ex omnibus Atheniensibus cum duobus collegis, uictimasq; ferirem. Nunquid igitur, si punctum duntaxat aut umbram eorum quæ in me machinabatur, ostendere potuisset, hæc concessisset: ego quidem non opinor. Itaq; his euidenter conuincitur, id eū sibi studio

Euboicum crimen.

Oppugnatio dignitatis.

In locupletum impotentiam.

Leuitas Midae in accusando, et non arcendo à sacris Demosthene.

studio habuisse, ut me per libidinē & petulātiā patriā eijceret. Sed cum id facinus, quoquò se uerteret, nullo modo in me deriuare posset: apertè iā, * me relicto, Aristarchū criminabatur. atq; ut cætera taceā, senatu ea de re coacto et deliberante, iste progressus: Ignoratis, inquit, rei ueritatem ō senatores: & cum homicidam habeatis (Aristarchum intelligens) tempus teritis, & inquiritis, & nugas agitis. non eum occiditis: non in ædes facietis impetum: nō comprehenditis. Hęc dicebat scelerosum istud caput, & impudēs, quum pridie fuisset ab Aristarcho egressus, itaq; eius consuetudine ut alius quispiam usus: quum ille rebus suis secundis, omnium acerrimè à me contēdisset, ut cum isto redirem in gratiam, atq; transigerem. Quæ si eorum aliquid, propter quæ periit, designasse existimans Aristarchum, dicebat, fidemq; uerbis accusatorum adhibebat, ne tum quidem sic decuisset. Modè rata enim pœna ab amicis hæc est, si quid atrocius designasse uideantur, ab illorum consuetudine deinceps te segregare. at ulcisci & persequi, læsis atq; inimicis relinquitur. Sed condonemus hoc. Sin autem collocutum cum eo, & sub eodem tecto uersatum, tanquam omnis criminis experte constabit, illa uerò dixisse atq; obiecisse calumniandi mei causa: non ne decies, uel decies millies potius interfici mereatur? Atqui me uera dicere, & pridie quàm hæc loqueretur, istum accessisse, & sermonem contulisse, postridieq; iterū (quid uerò ad summam istam impuritatem addi potest Athenienses:) domum ad illum ingressum, & iuxta assidentem, dextra iniecta, præsentibus multis, post ista uerba in senatu, quibus Aristarchum ut homicidam detulerat, grauissimèq; criminatus fuerat: adiurantem, exitiū ipsum sibi imprecatū, si quid de illo mali dixisset, nihilq; duxisse se peierare, quamuis rei consci adessent: ac per eum studuisse redire mecum in gratiam, uti constat: etiā horum, eos qui interfuere, testes uobis cito. **TESTES.** Non ne uerò indignum est, Athenienses, ac potius impium, asserere homicidam esse eundem: ac rursus id se non dixisse, eiurare? ac cui eadem obiecerit, cum illo sub eodem tecto uersari? Quod si ego istum dimisero, uestro de isto præiudicio deserto, nihil delinquo, si dijs placet: sin ius meum persequor, deserui ordinem, cæde sum pollutus, me tolli oportet è medio: Ego uerò contrà sentio: si istum dimissem, me relicturnum fuisse iustitiæ ordinem, mihiq; iurè diem homicidij dicendum, nam id si fecissem, non utiq; uiuere me decuisset. Ut igitur hæc quoq; uerè à me dici cōstet, etiam horū uoca mihi testes, **TESTES.** Demea Suniensis, Chiares Thoricius, Philemō Sphettius, Moschus Pæaniensis: quibus temporibus Aristarchus Moschi filius apud senatum est delatus de occiso Nicodemo: scimus Midiam, qui à Demosthene, cui testimonium dicimus, accusatur, ad senatum ingressum, dicere, non alium ullum esse Nicodemi interfectorem quàm Aristarchum, qui id facinus suis manibus perpetrasset: consiliūq; dedisse senatui, ut in Aristarchi ædes facto impetu, eum comprehenderent. Hęc autem ad senatum dicebat, quum pridie cum Aristarcho & nobiscum esset cœnatus. Scimus porrò Midiam, ut a senatu recesserat, & ea uerba dixerat, denuò ad Aristarchum ingressum, illiq; * iniecta dextra, cum deuotione sui capitis iurasse, se nihil in senatu mali de eo dixisse, atq; ab Aristarcho petiisse, ut sibi Demosthenē recōciliaret.

Midie leuitas
in accusando
Aristarcho.
* ἠδὲ μετ' ἐ-
μὴ. legitur etiā
am δὲ μὴ, pro
pter me.

Amici ut pun-
endi.

* ὧς

Homines pro-
terui propter
publicam tran-
quillitatem pu-
mendi.

ἡ πόλις φησὶ
ad Midiam es-
se uidentur.

Iterum incul-
cat, Midiam
commisisse in
republicam.

Midia in alios
ciues Atheni-
enses iniuria.

Quid igitur addi potest: quæ istius similis fuit, aut fieri potest improbitas? qui hominem calamitosum, & à quo minimè læsus fuerat (omitto amicum) simul & calumniandum censuit, & orandum, ut se apud me in gratia poneret: eaque egit, & sumptus fecit in hoc, ut unà cum illo me quoque per iniuriam eijceret ciuitate. Istum igitur talem morem & machinationem, Athenienses, ut qui sibi factas iniurias iure ulciscuntur, pluribus etiam afficiantur malis, non quidem grauius & iniquo animo ferre me, uos autem reliquos negligere decet. Minimè quidem id committendum est, sed pariter omnes irasci debetis: illud reputantes, & considerantes, iniurijs accipiendis, ô Athenienses, maximè opportunos esse nostrum pauperrimos quosque & infirmisimos. At inferendis, sic ut non modò facinorum poenas ipsi non dent, sed etiam aliquos mercede conducant, qui uicissim negocia facessant accusatoribus, paratissimos & expeditissimos esse, homines petulantes & pecuniosos. Non igitur negligi talia debent, neque is qui metu sui & terrore prohibet, quo minus à se iniuriarum, quæ alicui nostrum factæ fuerint, poenæ expetantur, aliud facere censendus est, quàm æqualitatis & libertatis societatem nobis ereptum ire. Nam ego quidem fortassis atque alius quispiam falsum crimen atque calumniam repulerimus, non statim cõsternati & afflicti. At uos reliqui è populo quid facietis, nisi exemplum statuetis quo deterreantur omnes à diuitijs in tales abusus conuertendis? Vbi rationem reddideris, iudiciumque subieris, quibus de rebus accusaris, tum uindicandum in eos qui falsum in te crimen iecerint: ac tum, si quis te deliquisse uiderit, non est tollendus è medio: neque ubi falsa crimina obieceris, conandum, ut sine iudicio absoluaris: aut poenas infligi tibi, ægrè ferendum: sed antè cauendum est, ne petulanter quicquam committas. Quas igitur iniurias & cõtumelias, tum corpore meo, tum in edilitate perpeffus, quibus & quàm uarijs insidijs appetitus, quibus malis oneratus, tandem euaserim, audiuitis, Athenienses: quanquam multa præterij. Nec enim explicari facile fortassis omnia queant. Sic autem se res habet: Nullum est facinorum omnium, quod ad me solum attineat. Nam in ijs per que chorus uiolatus est, tribus nostra, decima uestrum pars, unà est uiolata: iniurijs & insidijs mihi factis, leges, quarum præsidio unusquisque uestrum saluus est. præter hæc omnia uerò, deus ille, cuius ego ædilis eram, & religionis, quæ cunctis tandè est maiestas & diuinitas, unà læsa est. Decet igitur eos qui pro atrocitate facinorum de isto poenas sumere uolunt, non ita modò irasci, quasi de nobis tantum agatur: sed quasi eadem opera et leges, & deus & respublica, & ego, omnes uiolati simus, sic exigere supplicium. Istius porro adiutores & aduocatos non patronos esse tantum, sed approbatores etiam facinorum istius existimabitis. Quòd si, Athenienses, sobrium & moderatum erga alios Midias se gessisset, neque reliquorum ciuium ullum læsisset, atque in me solum ad eò petulans & uiolentus extitisset: primùm equidem id infelicitati meæ tribuiffem: deinde uererer, ne iste reliquæ suæ uitæ moderatione & humanitate ostensa, ea re id consequeretur, ut impune ferret iniurias mihi factas. Nunc tot eius extant in multos uestrum edita facinora, & talia, ut hac sollicitudine liberatus, contrà magis timeam, ne ubi audieritis alios ab eo multa & atrocia

atrocia esse perpeſſos, talis aliqua cogitatio uobis incidat: Quid tu igitur, non grauiora quam alij paſſus, indignaris? Omnia quidem iſtius facinora neque ego uobis exponere queam, neque uos audire ſuſtineatis, etiamſi nobis aqua geminetur, & iſtius, ad eam qua mihi data eſt, addatur: non tamen ſufficeret. Quae uero maxima ſunt, & euidentiffima, haec dicam: uel illud potius faciam, legam uobis quos mihi ipſi confeci omnes commentariolos. Dicam uero primum id, quod uobis audire placuerit: deinceps alterum, & reliqua eodem modo, quoad audire uolueritis. Sunt haec omnis generis, & iniuriae contumeliaeque multae, & in familiares maleficia, & commiſſa in deos piacula: neque locus ullus eſt, in quo iſtu non morte digna commiſiſſe multa, inuenturi ſitis. **COMMENTARIUM FACINORVM MEDIUM.** Quam multa igitur, Athenieſes, perpetuo in obuium quemque commiſerit, haec ſunt, aliaque multa quae praeterij. Nec enim ſemel quiſquam referre queat, ea quae iſte petulanter atque aſiduè longo totius uitae tempore perpetravit. Eſt et opere precium uidere quantos animos iam conceperit, eo quod haec omnia impunè tulit. Nec enim putauit, ut mihi uideretur, illuſtre aut animoſum, aut morte dignum eſſe, quicquid unus aliquis cum uno egerit: ſed niſi totam tribum & ſenatum & gentem probris affeciſſet, & multos ueſtrum ſimul exagitaſſet, uitam ſibi acerbam fore putauit. Ac caetera quidem, cum infinita dicenda haberem, taceo. ſed de equitibus, qui Arguræ expeditionis commilitones ei fuerunt: ſcitis utique omnes quales conciones apud uos habuerit Chalcide reuerſus, quum accuſaret, ac diceret, illum exercitum cum ignominia reipublicae exiſſe: & quibus conuictis propter eos Cratinum, qui nunc ei, ut audio, patrocinabitur, propterea fuerit infectatus, meminiftis. Eum igitur qui tam multorum ciuium ſimul tantas inimicitias & odia ſuſcipere de nihilo, non dubitat, quanta improbitate & confidentia haec agere putandum? Atqui utrum o Medium dedecori ſunt ciuitati, qui acie inſtructa et armis, quibus oportebat eos qui hoſtibus occuſuri eſſent, ornari, transfretarunt, & ſe cum ſociis coniunxerunt, an uero tu, qui in ſortitione uota faciebas, ne tibi militandum eſſet: ac thorace nunquam induto, mulo uectus ex Argura Euboeae, lœnas & cymbia & cados habens, quae publicani pignerabant? haec enim ad nos legionarios, qui non ad eundem cum iſtis locum peruenimus, perferebantur. Ita ſi te propter haec deriſit Archetion, aut aliquis alius, omnes agitaſti. Nam ſi illa feciſti quae de te ſocij equites iactabant, & tu deſte dici querebaris, iurè malè audiebas. Etenim & illos, & hos, & totam ciuitatē iniurijs & probris afficiebas. Sin te tale nihil deſignante quidam conſinxerunt, de te mentientes, reliquique milites illos non obiurgabant, ſed tua infamia lætabantur: perſpicuum eſt, te uiſum eſſe propter relique tuae uitae petulantiam talia maledicta comeruiffe. Maius igitur habere modestiae ſtudiū te decuiſſet, non illos calumniari. Tu uero minitaris omnibus, exagitas omnes, poſtulas ut alij quid tu uelis conſideret, ipſe quid ſine moleſtijs aliorum facere poſſis, non conſideras. Iam quod indigniſſimū, et maximū, meo quidē iudicio, petulantiae ſignū, tot homines, o nefariū caput, tu ſimul in concione accuſabas, quod quis alius non horruiffet? Iam caeteris hominibus, in iudiciū adductis, Iudices, unum atque alterum crimen obijci uideo, atque illis tales excuſationes abundè ſuppeterere:

Contumelia
Medium in equi-
tes Arguros.

Mollicies Medium
dia.

* eis αὐτῶν.

Dilemma.

Medium nullam
penitus reliquiam
eſſe excuſationem.

suppetere: quis uestrum talis noxe mihi conscius est? quis uestrum talia me facere uidit? Non ita est, sed in me isti ex inimicitijs mentiuntur: falsis testimonijs oppugnor: & eius generis alia. at isti contrario modo res sese habent. Vos omnes enim scire arbitror mores eius & petulantiam, uitæque insolentiam: & iam dudum plerisque mirari existimo, cur quædam, quæ ipsi norunt, nunc ex me non audierint. multos etiam iniurijs oneratos, nec pro testimonio dicere uelle omnia uideo, quæ ab isto sunt perpessi, uolentiâ istius, et impunitatem uidentes, atque opes, quæ potentem et metuendum, nefarium istum efficiunt. Nam quod autoritate diuitijsque pollens improbus est, & petulans: eo quasi propugnaculum quoddam habet contra subitos uindictæ insultus. At si ei res familiaris adimatur, fortasse fiet in posterum modestior, posteaque minoris putabitur quam omnium minimus apud uos. frustra enim conuiciabitur & clamitabit. Si quid admiserit, * eadem qua nostrum aliquis poena afficietur. Nunc praesidijs eum niti uidemus Polyucti, Timocratis, Euctemonis nequissimi hominis. Tales quosdam satellites secum habet. & praeter hos alios, testium constitutam sodalitatem, aperte quidem non aduersantium nobis, sed tacite mendacia facilimè nutu comprobantium: quos mediusfidius nihil ab isto emolumenti capere puto. sed in hoc artificio exercitissimè sunt, Athenienses, * ut corrupti largitionibus diuitum, adsint, & testimonium dicant. Sunt autem ista omnia, opinor, terribilia ceteris uobis, per sese rerum suarum, ut quisque potest, satagentibus. Qua etiam de causa uos conuenitis, ut quibus singulatim unusquisque uestrum est inferior, siue amicis, siue opibus, aut aliqua re simili, ut illorum singulis congregati sitis superiores, eorumque ferociam coherceatis. Iam fortasse talis etiam ad uos aliqua ratio perferet: Quid igitur, si ille hæc et hæc passus est? cur me non ultus est? aut cur iterum? alio fortasse quopiam à læsis nominato. Ego uero quibus de causis optulari sibi quisque negligat, omnes uos scire arbitror. Nam & occupationes, & studium tranquillitatis, & infantia, & inopia, causæ denique infinitæ sunt: non tamē decere arbitror, istum talia nunc afferre, sed ab obiectis criminibus alienum & purum esse sese ostendere: quod si nequeat, propterea multo magis exitio esse dignum. Nam si tam potens est, ut talibus factis, nemo nostrum iudicio cum eo agere, aut eius iniurias ulcisci possit: nunc uindicta publica, postquam constrictus tenetur, ab omnibus nomine omnium est puniendus, tanquam communis hostis reipublicæ. Fertur aliquando fuisse in hac urbe, ueteris illius felicitatis temporibus, Alcibiades. Qui quibus et quantis in populum beneficijs collatis, considerate quaeso, quomodo à maioribus uestris fuerit tractatus, postquam omnem grassandi licentiam sibi sumendam censuit? neque hæc eò dico, quod Alcibiadi Midiam comparatum uelim, non ita sum demens, nec attonitus ego. sed ut sciatis uos, Athenienses, & statuatis, nullam neque esse neque futuram esse uel familiam, uel opulentiam, uel potentiam, quæ populo, coniuncta cum insolentia & iniuria, sit ferenda. Nam is paternum genus ab Alcmaeonidis ducere perhibetur: quos aiunt mota pro libertate populi contra tyrannos seditione, actos esse in exilium, & pecuniam Delphis mutuatos, liberasse ciuitatem, et Pisistrati filios eiecisse: maternum ab Hipponico, quæ familia & ipsa optime de populo sepe numero merita est.

Regina pecuniam uis.

* δὴ καὶ τοῖς ἄλλοις ἡμῶν ἐξ ἴσου δῶσει. potest etiam sic uerti: æquo iure poenas dabit nobis cæteris. Gregales Midia.

ἐξ ὧν εἶναι esse uideatur.

* φέρει καὶ πρὸς, uel παρὰ τὸς πλεονεξίας, uel ut cum diuitibus se coniungant.

Resutatio.

Non si à paucis accusetur Midias, signum id eius esse innocentiae.

Inuersio.

Exempla clarorum ciuium, quorum petulantia punita est.

Alcibiades.

Alcmaeonidae maiores Alcibiadis.

rita est. Neque ille hæc à maioribus duntaxat acceperat, sed & ipse pro populo, correptis armis, bis Sami, tertio in hac ipsa urbe, corpore suam beneuolentiam, non pecunijs, aut uerbis patriæ approbavit. Præterea equestribus Olympiæ certaminibus & uictorijs atque coronis ornatus fuit: optimus item imperator, & summus, ut aiunt, orator habebatur. Sed nihilominus illis temporibus maiores nostri ob nihil horum se ab illo uexari contumeliose passi sunt, sed exilio mulctatum eiecerunt. Et quamuis Lacedæmoniorum opes magnæ tum essent, tamen & Deceleam contra semuniri, & naues intercipi, omnia denique sustinuerunt, quiduis inuitos pati præstabilius esse putantes, quam uolentes concedere ut uexarentur. At quæ tandem illius tanta fuit iniuria, quætarum iste nunc est conuictus? Taureæ ædili alapam dedit: Sit ita sanè, sed ædilis ædili id fecit: nondum hac lege (nam eo tempore lata nondum erat) uiolata, Scribam Agatharchum in uincula coniecit: (nam & hæc dicunt) at delinquentem eum deprehenderat, ut aiunt: id quod ne criminis quidem obijci loco debet. Mercuriales statuas mutilauit: omnia quidem impia facta, eadem opinor seueritate sunt uindicanda. sed sacram uestem profus abolere, est in quo à mutilatione statuarum differat. Atqui iste facinoris huius conuictus est. Conferamus igitur quis iste sit, & quibus ista fecerit. Proinde præterquam quod inhonestum est, neque licitum, Iudices, neque fas esse uobis, talium uirorum posteri cum sitis, existimate, ut hominem improbum, & uiolentum, & contumeliosum, & * omnis dignitatis expertem, postea quæ uestræ potestati subiectus est, quisquæ aliqua uenia uel humanitate uel misericordia dignetur. Id enim qua de causa fieret: propter gesta imperia: at ne per se quidem miles est ullius precij, nedum aliorum imperator. Eloquætiæ gratia: qui publicè nihil unquam boni dixit, priuatim omnes homines maledictis infectatur. Ob nobilitatè generis medijsfidius: & quis uestrum nescit, secretos tanquam in tragœdia illa istius natales: cui duo maximè contraria contigerunt. Nam uera mater quæ eum pepererat, omnium mortalium sapientissima: quæ esse uidebatur & adscititia, mulierum omnium stolidissima fuit. Illud argumento est, quod illa statim natum uendidit: hæc cum eodem precio meliorem parare licuisset, istum emit. Proinde propter hoc, bonis ad se nihil attinentibus, potitus, & patriam consecutus, quæ maximè ciuitatum omnium legibus regitur, nullo certè modo has ferre, neque hisce uti potest: sed natura uerè Barbarica & dijs inimica, trahit & cogit, & prodit eum, presentibus tanquam alienis (sicut illi reuera sunt) utentem. Quum autem facinorator et tanta in istius furiosi & impudentis uita emineant: quidam me aggressi, Iudices, ex familiaribus eius, hortati sunt, ut desisterem, atque actionem ommitterem. Quum uerò id mihi non persuaderent, istum multa & atrociter commisisse, suorum que facinorum iure quasuis pœnas non daturum, dicere non audebant: sed huc sese recipiebant: Esto, sit iam conuictus, & condemnatus. quam ei mulctam irrogaturos esse iudices putas? non uides eum abundare opibus, instructasque triremes, aliaque munera obita allaturum? Prouideto, ne hisce sese redimat, & longè minore in ærarium coniecta pecunia, quam quantam tibi pollicetur, te derideat. Ego uerò primum nihil putidum & abiectum à uobis expecto, nec existimo uos litem illi minoris estimaturos, quam qua

T t multa

Extenuatione iniuriarum Alcibiadis Midianas exaggerat

Nulla esse causam cur ignoscatur Midianæ.
 καὶ μὴδὲ νε
 μηδ' αὐτὸν.

Natales Midianæ.

Extenuatio Midianæ liberalitatis in re publicam.

1 Iudicium officium.

2 Arrogantia
Midiæ.

Collatio De-
mosthenis &
Midiæ.

Trierarchia.

συνηλεις.

τα πλεονεξια
ματα.

Aedilitas.

Luxus.

multa iste soluta, contumeliosus esse desinat: quæ præstantissima fuerit, mors: proxima, bonorum omnium publicatio. Deinde quod ad obita munera et triremium instructionem, atque eiusmodi sermones attinet, sic sentio: si hoc, Athenienses, est seruire reipublicæ, apud uos in omnibus concionibus atque ubique locorum inculcare: nos hi sumus qui obeamus munera, nos primi uobis tributa pendimus, nos diuitijs abundamus: hæc inquam dicere, si est seruire reipublicæ, fateor extitisse Midiam omnium ciuium splendidissimam. Occidit enim fastidio in concionibus omnibus, & aures obtundit hisce ingerendis. At si considerandum est, quæ reuera illa munera sint quæ iste obit, ego uobis exponam. Videte igitur quanta æquitate sim cum eo acturus, ad me facta collatione. Iste, Athenienses, natus annos quinquaginta, circiter, aut paulo minus: nihilo plus uobis præstitit quam ego, qui annum ago alterum & trigessimum. ac ego illis fui temporibus trierarchus, statim pueritiam egressus, quibus bini triremem instruebamus, & sumptus omnes e priuatis ædibus promebantur, & naues ipsi complebamus. At iste cum id ætatis esset, qua ego nunc, nondum quicquam reipublicæ præstare cœperat: sed tum demum rem attigit, cum primum uos ducentos & mille attributos fecistis: à quibus talentum exigentes, talento trierarchias locant isti. Deinde milites reipublica suppeditat, & armamenta præbet. Quare illorum quidam tam bona conditione sunt, ut cum reuera nihil impenderint, multum præstitisse uideantur, & à reliquis oneribus facti sint immunes. Age uerò, quid aliud? Tragœdis iste aliquando sumptus præbuit: ego uerò tibicinibus. et hanc impensam illo sumptu multo esse maiorem, nemo profecto ignorat. Ac ego quidem nunc ultro, ille uerò tunc ædilitate ob iudicium permutationis suscepta. pro quo nemo illi quicquam utique debet. Quid præterea? tribui epulum ego præbui, & Panathenæa instruxi: iste neutrum fecit. Classis ego uobis in tributo conferendo princeps decennium fui, æquè ut Phormio, ut Lyfithides, ut Callischrus, & ditissimi quique, munificus non de opibus quas habeo (nam à tutoribus, his fraudatus fui) sed de opinione relictæ mihi patrimonij, quod, sumpta uirili toga, restitui mihi decuisset. Ac ego quidem sic egi uobiscum. Midias uerò quomodo? nondum uel hodie classis princeps factus est, patrimonij nulla parte à quoquam fraudatus, sed à patre multis opibus acceptis. Quis igitur est splendor? aut quæ nam obita munera, & præclara istius munificentia? Equidem non uideo, nisi quis ea spectet: ædes Eleusine tantas exædificauit, ut omnibus illius loci domibus tenebras offundat: suamque mulierem ad initia uehit, & si quò alio libuit, albis bigis Sicyonijs: & ipse cum tribus pedisequis aut quatuor per forum insolenter incedit, cymbia, rorantia pocula & phialas ita nominans, ut prætereuntes audiant. Ego uerò, quæ priuati luxus gratia et copiarum parat Midias, haud scio quid populo profint. At insolentiam illius, cuius hæc res ei causa sunt, in multos & proximos quosque uestrum redundare uideo. Quare talia non semper honoranda sunt, neque admirationi uobis esse debent, neque splendorem hinc æstimari conuenit, si quis magnifice ædificat, aut ancillas multas possidet, aut lautam suppellectilem. Sed is magnificendus est, qui talibus in rebus splendidus est & magnificus, quarum utilitas ad uniuersos redit: quale

pleracq̄ ipsi conscij estis, testes uocabo tamen. TESTES. Cleon Sunien-
 sis, Aristocles Pæaniensis, Pamphilus, Niceratus Acherdusius, Euctemon
 Sphettius: quo tēpore cum tota classe è Styris huc renaugabamus: trierar-
 chi eramus & ipsi, & Midias, qui à Demosthene nūc accusatur, cui nos testi-
 monium dicimus. Quumq̄ tota classis ordine incederet, & trierarchis mā-
 datū esset, ne segregarēt sese donec huc appulsemus: Midias classe relicta,
 & naue lignis & uallis & pecudibus alijsq̄ rebus quibusdam onerata, in Pi-
 ræum appulit solus biduo post, nec sua presentia cum alijs trierarchis clas-
 sem ornauit. Etsi autem reuera, Athenienses, quæcunque proferet, atque
 statim apud uos insolenter iactitabit, ad eum modum ab eo impensa reipu-
 blicæ & administrata essent, & non ita, ut ego demonstro: ne sic quidē ei li-
 centia, & iniuriarū, quibus me affecit, propter merita in rempublicam, dan-
 da esset impunitas. Nam ego noui multos, qui complura in uos & Midiaē
 beneficijs multo ampliora contulerunt: alij classe uictis hostibus, alij urbi-
 bus captis, alij multis & præclaris reipublicæ triumphis partis. Nulli tamē
 horum unquam eam potestatem dedistis (& absit ut detis) ut eorum cuiquā
 liceret priuatis inimicis insultare, quando uellet, & quo modo posset. Nam
 si quis Harmodij & Aristogitonis (his enim maxima dona pro maximis be-
 neficijs à uobis data sunt) statuæ adscripsisset, Liceat porro eis etiam lædere
 quemcunq̄ uoluerint: minimè id tulissetis, quia ob hoc ipsum reliqua dona
 acceperant, quòd aliorū iniurias cōpescuissent. Iam relatam ei quoq̄ à uobis
 esse gratiam, non tantum eius meritis (quæ parua omnino esset) sed maxi-
 mis etiam beneficijs dignam: id quoq̄ ostendam, ne debere uos aliquid ho-
 mini spurcissimo putetis. Vos Athenienses, istum, qualis qualis est, Parali
 quæstorem creastis: & rursus magistrum equitum, cum quidem in festiuita-
 tibus equo per forū incedere nō posset, & mysteriorum curatorē, & aliquā
 do regem sacrificulum, boumīq̄ emptorem, & si quæ sunt eius generis aliæ
 dignitates. Eius igitur ingenij peruersitatem & ignauiam & improbitatem,
 uestris magistratibus et honoribus et suffragijs emendare, paruum creditis
 esse munus atq̄ remunerationem. Atqui si quis ei isthæc ipsa sustulerit, Fui
 magister equitum, Parali quæsturam gessi: cuius precij tandem ille fuerit?
 Illud etiam scitis, eum Parali quæstorem, amplius quinque talenta Cyzice-
 nis rapuisse, ac ne repetūdarum postularetur, modis omnibus homines ue-
 xando, & exagitando, & tesseras conturbando, reipublicæ nostræ illius ur-
 bis inimicitias procurasse, pecuniam ipsum sibi retinuisse. Magister equitū
 factus, uestrum equitatum læsit, talibus legibus latis, ut eas à se esse latas ipse
 postea negaret. ac tum Parali quæstor, cum in Eubœam uos contra Theba-
 nos proficisceremini, ac ipse in mandatis haberet, ut duodecim ex ærario ta-
 lenta dispensaret, petentibus uobis ut nauigaret, deduceretq̄ milites: non
 adiuuit, sed iam factis per Dioclē inducijs cum Thebanis, uenit, ac tum à pri-
 uata quadam triremi nauigando uincebatur, adeò præclare sacram triremē
 pararat. Dum uerò magister equitum esset (quid putatis de reliquis?) splen-
 didus iste atque copiosus, nec equum proprium emere fuit ausus: sed alie-
 no equo uehens, qui Philomeli Pæaniensis erat, pompas ducebat. Atq̄ hæc
 norunt omnes equites qui militarunt. Et ut hæc à me uerè dici cōstet, uoca-
 mibi

Etiam si multū
 reipublicæ cō-
 tulisset Midi-
 as, nō tamen ei
 dandam esse
 grassandi licē-
 tiam.

Relatam esse
 Midiaē gratiā.

Midiaē in magi-
 stratibus im-
 probitas.

mihī harum retum testes. TESTES. Volo iam Athenienses, etiā quos hactenus ex populi praeiudicio de uiolatis ferijs, uos condemnastis, commemorare atq; ostendere, ob quae facta illorum nonnulli, quibus supplicijs sint affecti, ut ea cum istius facinoribus conferatis. primum igitur (ut postremam condemnationem primo loco dicam) Euandrum uiolasse mysteria populi praeiudicio statutum est, deferente eum Thespiense Menippo, homine Care. Est autem eadem lex de Mysterijs, quae de Bacchanalibus: & haec lata recentius, quam illa. Ob quod factum igitur Euandrum damnaueritis, hoc audite. quod Menippum a se actione mercatoria damnatum, quū prius (ut aiebat) apprehendere nusquam potuisset, in Mysterijs hominem nactus arripuit. Ob hoc igitur eum condemnastis, nullius alterius criminis reū. In iudicio deinde, capite mulctare uoluistis. sed accusatore placato, totā illi cōdonare mulctā, cuius prius damnatus erat (fuit autē illa duorum talentū) coegistis. adiecistis etiā accusatori damnū, quo se propter expectationē iudicij affectum querebatur apud uos. Vnus igitur hic homo ex priuata causa cum nulla cōtumelia cōiuncta, propter ipsam legis uiolationē tātas poenas dedit: neq; id iniuria. Nam hoc est, quod uos custodire oportet, leges, iusurandū: haec habetis uos Iudices, semper ab alijs tanquā depositū, quod omnibus qui iustitia freti ad uos ueniunt, sartū tectū prestandū est. Alius cōmississe uobis aliquādo uisus est in Bacchanalia, eumq; filio suo, tum praetori, asidentē condēnastis, quod quendā locum occupantē, attingēs, teatro exegisset. erat autē is optimi Chariclidæ, uiri praetorijs, pater. cuius accusator magnam hanc et iustam causam uobis habere uidebatur, cum diceret, Heus tu, si in occupando loco, id quod tu mihi obijcis, praconijs non parui: quid tibi, atq; ipsi adeo praetori leges licere uolūt? ut ministris eijcere me iubeas. Si ne tum quidē parērē, mulctā mihi esset indicēda: & quiduis potius agendū, modo ipse manu me nō attingeres. multa enim sancita sunt legib. contra uexationes corporum. haec ab illo dicta uos ita probastis, ut alterum damnaretis. non tamen hic in iudicium uenit, sed morte praeventus est. Alium porro tum populus damnauit uniuersus, ut qui festum uiolaret: tum uos pro tribunali morte mulctastis, Ctesiclem dico. Cur uerō eum occidistis? quod scuticā gestans pompae intererat, qua ebrius quēdam suū inimicū uerberabat. Videbat enim ex petulantia, nō per ebrietatē uerberare: sed pompae ac ebrietatis praetextu arrepto, grassari, & hominib. ingenuis perinde ac seruis insultare. Enim uero his omnibus, quorū alter (* quanquā ab actione destitisset) reū dānauit, alter capite mulctatus est: longē atrociora cōfessione omnium facinora Midiae uideri, satis scio. Neq; enim pompam celebrans, neq; iudicio uictor, neq; praetoris assessor, nec ullam aliam causam habens praeter petulantiam, talia commisit, qualia illorum nullus. Age uerō hisce ommissis ad Pyrrhum ueniamus, Athenienses, Erebutadem illum, qui delatus, quod ius diceret, cum esset in aëriarios relatus, uestrū quibusdam commuisse mortem, uisus est, uestrisq; sententijs damnatus perijt, at qui lucellū istud is sectatus est non petulanter, sed inopia coactus. Multos commemorare possem, quorum alij interfecti, alij infamia notati sunt, ob delicta his longē leuiora. Et uos, Athenienses, Smicroni decem talentis, & Sciton,

Exempla seueritatis iudicium in eos edita, qui populi praeiudicio dānati fuerunt.

Euander.

Iudicium officium.

Chariclidæ pater.

Ctesicles.

* εἰλεν ἀποστῆσαι.

Pyrrhus.

Smicron, Sciton.

* τὸ αὐτὸν ἴσον
ἴσων.

Amplificatio.
Dicta factis
leniora.

Diuites aequè
puniendi, ac
pauperes.

Maxima pec-
cādi illecebra
impunitatis
spes.
Repetit supe-
riorem locum
de collectis
uitæ.

Lamentatione
Midiæ moue-
ri neminem o-
portere.

Leges liberis
Midiæ oppo-
nendæ.

Legum bene-
ficia.

toni * totidem, litem æstimastis, quòd contraria legibus promulgare uide-
batur. ac neque liberi, nec amici, nec cognati, nulli deniq; illorum aduocati
uos mouerunt. Ne uerò, si quis legibus contraria dixerit, tantopere i-
rascamini: si uerò fecerit, non dixerit, æquis animis feratis. Nullum e-
nim uerbum, aut dictum, tam graue populo & uobis est, quàm ea sunt,
quæ à petulantibus hominibus in obuios quosque uestrùm perpetrantur.
Ne igitur ipsi tale in uosmetipsos exemplum statuite, Athenienses, uos
aliquem hominem moderatum & popularem in quocunq; crimine de-
prehensum, nulla uel misericordia uel uenia dignaturos: sed uel occisuros,
uel ignominia notaturos. Sin quis opulentus quæuis per libidinem perpe-
trarit, daturus esse ueniam, absit. Nec enim æquum est: sed sine discrimine
personarum, delicta omnia pari uobis seueritate uindicanda sunt. Iam quæ
nullo eorum minus quæ diximus uobis explicatu necessaria esse puto, illis
expositis, & breui adhuc de illis disputatione adiecta, descēdam. Magnam,
Athenienses, ad peccandum fenestram facinorosis omnibus aperit huma-
nitas uestra, & clementia: quæ cur nulla sit impertiendia Midia, id ex me
auditote. Ego Athenienses, omnes homines existimo sua uiuendi ratione
quasi stipem sibi colligere, non eam modò, quam nonnulli & colligunt, &
conferunt, sed aliam quoq;: ueluti est nostrùm aliquis moderatus, & huma-
nus, & in multos misericors: huic æquū fuerit eadē officia uicissim præstari
ab omnibus, si quādo necessitas eius & tēpora postularint. Alius quispiā, ut
iste, impudēs, & in multos iniurius, qui quidē alios quisquiliis, alios mendi-
cos, alios nihil esse putet: isti tributa eadem, quæ ipse pendit alijs, sunt refer-
uanda. Iam si uobis rem rectè æstimare uisum fuerit, hanc contulisse stipem
Midiā, non illam alteram, reperietis. Non ignoro autem, eum & liberos
suos lamentaturum, & multa supplici uoce dicturum, lachrymantem, & se-
se maximè miserabilem ostendentem. At quanto nunc abiectionem se gesse-
rit, tanto maiore odio dignus erit, Athenienses. Quamobrem? quia si nulla
ratione ferociā suam domare potuisset, quin ita importunus et uiolentus es-
set, tempore uitæ superiore: naturæ & fortunæ, quæ talem eum reddidissent,
ratione habitans, onnihil de seueritate supplicij remitti fortasse decuisset. Sin
quamuis submisisse modesteq; sese gerere, cum uellet, posset, contrarium ui-
tæ institutum potius, quàm hoc sequi, præoptauit: non sanè obscurum est
hoc, si nunc suis artificijs pœnas subterfugerit, eum rursus eundem, quem
scitis uos, futurum esse. Non igitur eius humili specie moueri debetis, nec
præsens tēporis simulationi, fictoq; uultui plus adhibere fidei, aut firmita-
tis inesse putare, quàm reliquo tempori omni, quo quæ uita eius, qui mo-
res fuerint, ipsi perspexistis. Ego liberos non habeo, quibus in conspectum
uestrùm productis eiulare possim, ac deplorare iniurias mihi factas. Num
igitur propterea ipse contumeliose tractatus, deteriore, apud uos conditio-
ne ero, quàm is qui iniuriam mihi fecit: nō utiq;. sed quando iste productis
liberis supplicabit, ut illis iudicium condonetis: tum uos me leges habentē
propè assistere putate, & iusiurandum, quod dedistis: postulantem, &
supplicantem, ut hæc in ferendis sententijs respiciatis: à quibus uos longè iu-
stius quàm ab isto stabitis. Nam et iurastis, Athenienses, uos legibus obtem-
peraturos,

peraturos: & legibus acceptū ferre debetis par & equū ius quo fruimini, & quicquid bonorū habetis, id beneficio legū habetis, nō Midie, aut eius librorū. Orator etiā iste, forsitā inquiet, me dicēs, est. Ego uerò, si is orator est, qui id consulit, quod uobis profuturū putat, idē ea modestia, ut neq; uos obtundat, neq; cogat: nō sanē fugerim, neq; negauerim hoc nomē. At si orator est, quales concionantiū nōnullos ego, atq; uos ipsi uidetis, impudētes, et uestris opib. locupletatos: is ego nō fuerim. nihil enim quicquā à uobis accepi, sed meā rem familiarē, omnino paucis exceptis, omnem uobis impēdi. Et si autē illorū quoq; omniū essem improbissimus, legibus à me pœna sumenda esset, non in obeundo munere publico mihi insultandum. Oratorū præterea nemo mihi suffragatur, neq; id uitio cuiquam uerto: quia nec ipse unquam quicquam apud uos in eorum gratiam dixi, sed simpliciter pro me tum dicere, tum agere decreui, quicquid è republica fore duco. Cum isto autem statim uidebitis oratores omnes ordine in procinctu stare. An uerò decet nomen hoc probri loco mihi obijcere, cum ipse in iisdem illis uiris proram et puppim salutis suę collocet? Fortassis autem etiam talia dicet, me nunc omnia meditata & præparata afferre. Ego uerò, Athenienses, meditatū esse me affirmo, et haud negauerim summū in cogitando studiū posuisse. Væcors enim essem, si talia passus & patiēs, quid apud uos ijs de reb. dicturus essem, pensi nihil habuissem. Ipsam tamē orationē Midias mihi dicta uit. nā qui res, de quib. uerba fiunt, suppeditauit, illi iure optimo id tribuetur, non ei qui meditatus est, sollicitēq; laborauit, ut causam suā in re præsentis, ita ut equū est, proponeret. Ego uerò me hoc facere solere, etiā ipse confiteor, Athenienses. At Midia nihil unquā in omni uita iusti esse meditatū apparet, cui si uel paululum talia cogitare in mentem uenisset, non ita toto cœlo à re aberrasset. Arbitror porrò eum non dubitaturum esse, populum etiam accusare, & concionem, & quæ tum dicere audebat, quum de eo quereretur, eadem nunc quoq; dicturum: quibus exeundum fuisset, eos remansisse: & qui præsidia deseruerint, eos interfuisse concioni: ac ludiones, & peregrinos, & eius generis homines fuisse, à quibus fuerit condemnatus. Nam tanta, ludices, fuit eius confidentia & impudentia, ut norunt è uobis qui interfuerunt, ut maledicens, et minitans, et subinde intuens in tumultuantē concionis locum, se terrorem incussurum putaret omni populo. Quamobrem haud profectò iniuria ridiculę iam eius uidebuntur lachrymæ. Quid ais ó nefarium caput? Tu'ne ab hisce postules, ut liberū tuorum, aut tui miserentur, tuis uel rationib. studeant, à te publicè contempti & ludibrio habiti? Tu'ne solus mortalium omnium, quem apertissimè constat, in uita tanta superbia & omnium hominum despectu esse refertum, ut etiam illi, cum quibus tibi nihil est negocij, tuam confidentiam & uocem, & tumultum, & tuos ministros, & opulentiam & ferociam sine dolore spectare nō possint, in iudicio misericordiam statim consequeris? Magnum quidem principatum, uel potius artē inueneris, si duas res inter sese maximè contrarias tã paulo momento tibi ipsi circundare posses: inuidiā ex uitæ insolentia, misericordiā ex impostura. Nulla tibi ratione tribui potest misericordia, quicquid tan dē intueamur: sed cōtrā, odiū & inuidia & iracundiā. Hęc enim mereris. Sed illuc

Qualis orator Demosthenes.

Nemini propter professionem insultandum.

Oratorū cum Midia coniunctio.

Demosthenes nō negat se meditatū dicere.

σὺ ὁ μὲν, Midiam nihil facere meditatū. Querelā Midie, de iniquo populi præiudicio, repudiandam.

Insolentiā Midie nō esse posse miserabilē.

Inuidia. Misericordiā. Midie maledicentia.

illuc

illuc redeo, ad eius accusationem populi, & concionis. Quod ubi faciet, cogitate uobiscum Iudices, istum equites, commilitones suos, cum Olynthū iuissent, ad uos in concionem progressum, accusasse. * nunc rursus apud eos qui foris militant, occasione expectata, populum accusaturum. Vtrū igitur uos siue māseritis, siue exiueritis, tales perhiberi nō recusabitis, quales Midias facit: an contra potius iste semper & ubicq; dijs inuisus & execrandus? Ego quidem opinor istum talem. Nam quem non equites, nō collegæ, non amici ferre possunt, quid de eo dicendū est? Iouē testor, & Apollinē atq; Minervam (dicetur enim, siue profuturū, siue nociturū sit) cum iste se trāsegisse mecum fabularetur, apparebat quosdā, * qui blandē omnino cum eo solent colloqui, molestē ferre: idēq; medijsfidius ipsis minimē uitio uertendū. Nec enim ferri potest homo, sed & solus diues est, & eloquēs solus, & omnes ei sunt quisquiliæ & mēdici, ac ne homines quidē. Eum igitur, qui nunc tanto fastu turget, si absoluitur, quid facturum putatis? Id quo pacto cognoscere possitis, ego dicam: si ē signis, quæ secuta sunt populi præiudicium, rem æstimetis. Quis enim est, qui præiudicio damnatus, uiolati festi præsertim, etiamsi nullum aliud periculum aut discrimen subesset, non ob illud ipsum domi se abstruderet, modestumq; præberet ad iudicij saltem, si non in omne tēpus: nemo est, quin id faceret. Aliter uerò Midias. Nam inde ab eo die concionatur, cōuiciatur, clamitat. Legitur magistratus aliquis: Midias Anagyra sius in campū descendit: Plutarchi procuratorē agit, eius secreta nouit. Ciuitas eum nō capit. & hæc omnia facit, non in aliud profectō, nisi ut ostendat, populi sibi præiudiciū nihil nocuisse, neq; metuere aut formidare se futurū iudiciū. Qui igit, Atheniēses, uos pertimescere turpe putat, uos uerò nihil facere præclarū: non hunc decies interfectū oportebat? nec enim uos habituros, quod de se statuatis, putat. Diues, confidēs, inflatus, magniloquus, uiolētus, inuerecundus: ubi cōprehendetur, si nunc astu subterfugerit? Ego uerò tametsi ob nihil aliud, uel ob crebras & importunas cōciones, maximo supplicio censerē afficiendū. Nostis enim hoc profectō, si res bene gestæ nūciantur urbi, & tale aliquid quo exhilarentur omnes: nusquam unquam inter eos esse Midiam inuentum, qui cum populo gaudent, quicq; congratulantur. Sin quid aduersi, quod deprecentur omnes, primum inter alios statim surgere & concionari, insultantē temporibus, silentioq; fruētē, quod uos propter aduersæ fortunæ tristitiam tenetis. Tales enim estis Atheniēses. neq; enim egredimini, neq; tributum conferendum censetis: & miramini malē uobiscū agi: me putatis uobis tributa collaturum, uos illis fruituros: me putatis triremes instructurū, uobis ociose domi sedētibus? Tali petulantia utens, & animi sui acerbitatē ac maleuolentiā, quam obscurē contra populū apud semetipsum gerit, per occasionem detegens, obambulat. Oportet igitur, Atheniēses, uos etiā sic nunc, quando iste per fraudem & imposturā lamentabitur, & plorabit, & supplicabit, hæc illi subiicere: Talis es Midias: homo enim contumeliosus es, neq; uis manus apud te comprimere: & miraris te, malus cum sis, male periturum: sed putas nos te toleraturos, ipsum uerò te uerberaturū: nos te absoluturos, nullum statuentem improbitati tuæ modum? Oratores quidem istum defendent, non tam medijsfidius ut isti gratifi-

ἄν πάλιν μέ
νας πρὸς τὸς
ἐξελλυθῶτας
τῆ δ' ἑμοῦ κα
πιγορήσει.
Αἰρογῆτια Μι
δίας.

ἄν πάλιν
τὸ τῶ λα
λόντων ἡδ' ἑως

Importunæ cō
ciones Midias.

Retorquet uer
ba Midias in
eum.

In patronos
Midias.

gratificent, quam ut ægrè mihi faciant ob priuatas inimicitias, quas iste sibi mecum, siue affirmè, siue pernegè, intercedere dicitur, & ui extorquet. In quo non rectè sentit. Sed ita ferè fit, ut nimia felicitas homines aliquando reddat intolerabiles. Nam quum ego, nec acceptis iniurijs, eum inimicum mihi esse profitear, ipse tamen me dimittentem non dimittit, sed in alienis causis semet ingerit: et nunc prodibit, ut nec commune legum præsidium mihi impertiamini, postulaturus. Talis igitur non ne iam grauis est, & maior quàm unicuique nostrum expediat? Adhæc adfuit, Athenienses, & sedit Eubulus in theatro, quum populus Midiam damnauit: & nominatim citatus, orante isto & contendente, uti uos nostis, non surrexit. Atqui si Midiam insonstem delatum esse credidit apud populum, officium amici utique fuisset, ei patrocinari & opitulari. Sin, quia tunc sentiebat eum iniuste facere, ideo adesse noluit, nunc quia mihi inimicus est, ideo istum liberare studet: uobis præclarum non fuerit, illi gratificari. Absit ut in republica populari quisquam tantus existat, cuius intercessione alter acceptam iniuriam ferre cogatur, alter factam impunè ferat. Quod si mihi malefacere studeas Eubule (quanquam ego deos testor, haud scio, quo merito meo) potes id quidem, & rempublicam geris: sed legibus quoduis à me supplicium exigito. Vltione tamen iniuriarum & contumeliarum, quibus ego sum contra leges affectus, noli me spoliare. Sin illo modo mihi te posse malefacere diffidis: iam hoc quoque signum fuerit meæ probitatis, te, qui alios facile accusare soleas, nihil in me reperire quod crimineris. Audio porrò & Philippidem & Mnearchidem & Diotimum Euonymum, ac tales quosdam diuites et trierarchos, intercedere pro eo uelle, & deprecatorios à uobis ut ipsis id beneficium præstetur. De quibus nihil dixerim apud uos malum, ego etenim insanirem: sed quæ spectanda uobis, cum isti precabuntur, sint, & consideranda: hæc dicam. Cogitate ludices, si (quod dii omen auertat, neque fiet) isti nunc cum Midia, & hominibus Midia similibus, rempublicam occuparent, & uestrum aliquis è uulgo & plebeijs hominibus, in istorum quempiam commisisset, non talia qualia Midias in me, sed quiduis aliud, atque in iudicium talibus hominibus refertum ingrederetur: quid uenientiae aut misericordiae impetraturum crederetis? Fortasse gratificarentur? Non certè plebeium quenquam intercedentem audirent, sed statim intonerent: Huncce inuidum, hunc pestilentem, hunc demum ita esse petulantem: ac efferrè animis, cui uita licere frui abundè esse oportebat. Ne igitur, Athenienses, in eos qui ita uobiscum agerent, aliter uos animati sitis: neque autoritatem istorum admiremini, sed uosmetipsos. Multa illis bona sunt, quæ possidere nemo eos prohibet. Ne igitur ipsi quoque uos libertatem, quam uobis communem possessionem leges præstant, possidere prohibeatis. Nihil acerbum aut graue Midias patietur, si eius facultates plebeiorum opibus, quos nunc infectatur, quos mendicos nominat, æquabuntur: & quæ nunc eum passim incedentem ad ferociam incitant, adimentur. Neque istos scilicet decet à uobis hæc precari: Ne secundum leges ferte sententiam, ludices, ne opitulamini indigna passo, ne curate iusiurandum: in nostram gratiam hoc facite. Hæc enim, si quid precabuntur, pro isto precabuntur, tametsi non eadem uerba usurparint. At si amici sunt, nec ferendum,

Eubulus De
mosthenis ini-
micus.

Dilemma in
Eubulum.

ἔργον φησὶ ad
Eubulum.

In reliquos Mi-
diae defenso-
res.

Diuitum inso-
lentia.

Inuidiosa exa-
gitatio depre-
cationum.

V u si Midias

De suo quisq;
liberalis.

A' minori.

Defendi se pe
tit contra po
tentum factio
nem.

Commonesfa
cit iudices præ
iudicij.

ὁς τῶν ἐκεί
νων.

Non posse Mi
diam absolui
sine iudicium
ignominia.

Iniuriā Midia
nam pertinere
ad omnes infir
miores.

si Midias diues non sit, esse putant: ipsi cum primis pollent opibus, idq; ne
mo eis inuidet. pecuniam igitur illi de suo largiantur, ut & uos, quibus de
rebus iurati sedetis iudices, illis de rebus ita pronuncietis, ut iustitia postu
lat: & isti de semetipsis, non cum ignominia uestra, largiantur. At si diuites
isti pecuniam negligere aut amittere nolunt, qua fronte uos iurisiurandi re
ligionem negligetis? Opulenti multi, conspiratione inita, Athenienses, opi
nionis etiam & autoritatis aliquid propter diuitias consecuti, procedunt
uos rogaturi. Horum nulli me, ô Athenienses, condonetis: sed quemadmo
dum isti, suis quisque commodis & Midia student: ita uos uobis ipsis & le
gibus, & mihi ad uos confugienti, studete, & hanc sententiam, in qua nunc
estis, retinete. Nam siquidem, Athenienses, tunc cum ego quererem, re audi
dita populus Midiam absoluisset: non perinde graue uideretur. Nam &
non esse factas illas iniurias, & nihil ad festum attinere, & multis alijs modis
quispiam se cōsolari potuisset. nunc hoc etiam omnium acerbissimum mihi
accideret, si uos omnes, qui statim admissis delictis, tantam iracundiam &
acerbitatem atq; molestiam præ uobis tulissetis: ut Neoptolemo & Mne
farchide & Philippide, & quibusdam ex isto ualde locupletum grege, & à
me & à uobis cōtendentibus, clamaretis, uos non condonaturos, & aggres
so me Blepæo mensario, ita exclamaueritis, * quasi ab eo pecuniam acceptu
rus essem, ut ego, Athenienses, pallium uestro tumultu perterritus, abijce
rem, & propemodum nudus in tunica astarem, dum illum, qui me trahe
bat, fugiebam: & deinde obuiam euntes, Vide sis, ut persequaris iudicio ne
farium istum, neque cum eo transigas: obseruabunt te Athenienses quid fa
cturus sis, & eius generis alia, dictitantes. Postquam igitur suffragio de
cretum est, id factum esse contumeliā, & in templo, qui huic cognitioni sunt
præfecti, sedentes pronunciarunt, tum demum uos absoluetis: Minimè gē
tium. Turpissima enim omnia, in re insunt. Neq; uerò ego sum ita meritis
de uobis, cum præsertim, Athenienses, hominem accusem, qui est & ui
detur uiolentus, & contumeliosus, qui in celebri ludorum conuentu petu
lanter deliquit, qui contumeliæ suæ testes fecit non modò uos, sed Græcos
etiam omnes qui spectatum aduenerant. Audiuit populus istius facinora.
Quid igitur: præiudicio damnatum uobis tradidit. Quare uestra cognitio
nec in obscuro fieri, nec latere potest, aut effugere disquisitionē hominum,
quid nam re apud uos actitata decreueritis. Quod si pœnas infligetis, uide
bimini prudentes & boni uiri, & improbis infesti: sin dimiseritis, aliqua alia
re superati. Neq; enim ob ciuile aliquod delictum, nec ut Aristophon, coro
nis redditis accusationem dissoluit, sed propter contumeliam, & quia nihil
eorum quæ fecit, corrigere potest, in iudicio uersatur. Vtrum igitur hoc fa
cto præstabat eum statim, an uerò nunc puniri: equidem nunc arbitror. cō
mune enim est hoc iudicium, & omnia facinora de quibus accusatur, com
munia sunt. Præterea non me uerberabat, Athenienses, solum iste, neque
contumelijs impetebat, animo & cogitatione sua, tum cum faceret ea quæ
faciebat: sed omnes quotquot putet aliquis, se minus quàm ego me, ulcisci
posse. Nam quod non omnes uerberibus aut contumelijs afficiebamini in
ædilitate, hoc utiq; nostis, uos nec ædiles omnes simul esse, neq; posse quen
quam uos simul omnes una manu malè tractare. Sed cum unus, cui facta in
iuria

iuria est, poenas non sumperit: tū unūquemq; expectare oportet, se proximum fore ipsum qui sit iniurijs afficiendus. ac proinde talia non negligenda sunt, nec expectandum eò usque dum simili clade prematur, sed longè antè præcauendum. Odit Midias fortasse me. Vestrum uerò quencq; alius quispiam. Num igitur concesseritis, ut infestus ille, quisquis sit, pro libidine sua uestrum quemuis ita tractet, quemadmodum iste me tractauit: equidem non opinor. Proinde me quoq; ab istius insolentia defendite. Saltem hoc uidete, iam statim ubi iudicium surrexerit, unusquisque uestrum, alius fortasse maturius, alius serius domum reuertitur. nulla re sollicitus, neque respectans aut metuens quicquam, siue amicus sibi, siue inimicus obuiam detur: neque porro utrum magnus an paruus, robustus an imbecillis, neque denique tale quicquam. Cur uerò isthuc? quia hoc, animo suo nouit, hoc fidit, atque fretus est republica, se à nemine trahendum, aut exagitandum, aut uerberandum esse. Ad quam igitur securitatem itis ipsi, non prius ea mihi confirmata, uadetis? Qua spe igitur aut expectatione talia passum superesse ac uiuere oportebit, si nunc uos me negligetis? Ac hercule, dicet aliquis, bono animo es: nihil enim in posterum tale tibi fiet. quid uerò si fiet? tum irascemini, cum æquis animis nunc feratis? Nequaquam, Athenienses: ne destituite neque me, neque uosmetipsos, neque leges. Nam illud ipsum si considerare & indagare uoletis, quare qui è uobis, suis quique temporibus ius dicitis, sacrosancti sint, & omnes ciues in sua potestate habeant, siue ducenti siue mille, siue quocunque tandem iudices publice sint delecti: reperietis, non id eo fieri, quod soli, ex reliquis, armis insignes & instructi, aut coporibus lectissimis & ualentissimis præditi sint iudices, aut ætate florentissimi, aut ulla re denique simili: sed quòd legibus ualent. At legum uis in quo est? Vtrum in eo, si quis uestrum affectus iniurijs exclamarit, ut ipsæ accurrant, & præsentia sua opitulentur? non. literæ enim sunt, & scriptura constant, neq; hoc facere possunt. In quo igitur earū uis est? Si uos eas confirmabitis, & semper ratas exhibebitis omnibus earū opem implorantibus. Ita & leges per uos firmæ sunt, & uos per leges. Hæ igitur ita sunt defendendæ, ut seipsum unusquisq; defensum ab iniuria uelit. Legumq; uiolationes pertinere ad omnes sunt existimandæ, in quocunque tandem deprehendantur. neq; obita munera, neq; homo ullus, neque calliditas ulla reperiri, aut quicquā aliud debet, quod legum uiolatorē à dandis poenis eripiat. Qui è uobis istum Bacchanalibus in theatrū ingredientē spectabatis, exhibebatis, quamuis nihil adhuc è me de eo audissetis: id tamē quod est odij signū, faciebatis. Priusquā igitur factū coargueretur, irascebamini: læsum ad iniuriam ulciscēdam hortabamini: applaudebatis, cum eum apud populum deferrē. Postquam uerò conuictus est, & cōfessu populi in templo factō, præiudicio damnatus, & alia nefarij istius facinora insuper sunt in lucem producta, & uos sorte ad iudicium estis delecti, & in manu uestra est, ut solo suffragio conficiatis omnia, nunc dubitabitis mihi opitulari, populo gratificari, cæteros modestiores facere, & id consequi, ut ipsi deinceps extra omnem periculi metum securè uiuatis, edito in istum exemplo, quo reliqui moueantur? Itaque cum propter omnia suprà dicta, tum ue-

Custodiēda securitas.

Iudicium auctoritas sita in legibus.

Legum auctoritas posita in se ueritate iudicium.

Præiudicium populi denuo incultat.

ro maximè propter deum, cuius iste festum nefario scelere polluit, sancta & iusta sententia lata, istum condemnate.

LIBANII ARGUMENTVM ORATIONIS IN ANDROTIONEM, VIOLATARUM LEGUM REVM.

Dvo fuerunt Athenis senatus: alter perpetuus, Areopagiticus, qui de cædibus uoluntarijs, et uulneribus, & alijs similibus rebus iudicaret: alter, qui rempublicam administraret. is quotannis mutabatur, ex quingentis uiris constans, qui essent ætate senatoria. Lege autem quadam ei senatui mandabatur, ut nouas triremes fabricaretur. quod ni fecisset, eos donum à populo petere, eadem lex uetabat. Nunc igitur cum senatus triremes non fecisset, Androtion, qui plebiscito senatum corona donari iusserat, uiolatarum legum reus agitur. Nam duo eum inimici accusant, Euctemon et Diodorus: quorum ille primas causæ partes, hic posteriores agit, & perorat causam hac oratione. Dicunt autem accusatores, primum sine autoritate senatus factum esse decretum. Cum enim lex iuberet, ne prius ad populum ferretur decretum, quam senatui probatum esset: Androtionem contra eam legem, sine consilij iussu decretum hos ad populum retulisse. Deinde legi illi esse contrarium, quæ uetet senatum, non factis triremibus, petere præmium. Si enim petere sit interdictum, constare, nec dare concessum esse. Atq; hæc leges ad rem attinent. Afferunt autem & contra personam duas, unam de impudicitia, alteram de ærijs: & asserunt, Androtionem utraq; ignominiosum esse. Nam & prostituisse corpus suum, & patrio ære alieno esse obstructum reipublicæ.

ALIUD ARGUMENTVM.

Varij fuere magistratus apud Athenienses, quorum alij sorte, alij suffragio, alij delectu creabantur. Sortes, qui sortitio legebantur, ut iudices: suffragio, qui populo suffragante, ut imperatores: delectu, qui deligi solebāt, ut ædiles. Senatus igitur quingentorum ex his erat qui sorte legebantur. Quingentorum autem diximus ad discrimen Areopagitarum. Qui tribus à se inuicem rebus maxime distinguuntur: eaq; primum, quod quingenti publica negocia curabant: Areopagite capitalia duntaxat. Quod si quis dicat, etiam Areopagitas curasse publica: respondemus, cum maxima necessitas incidisset, eos publicis de rebus cõuenisse. Alterum discriminẽ est: quod senatus quingentorum sub certum numerum cadit, Areopagitarum incertus est. Ut enim quidam oratores dicunt, quotannis nouẽ uiros (quos Græci τὸς ἐννέα ἀρχοντας nominant) ijs addebantur ut alij, sex uiri duntaxat, qui Thesmothetæ à græcis dicti, de impudicitia iudicabant, erant & alij tres, unus Eponymus, cuius nomine fasti signabatur: alter rex, qui curæ pupillorum præerat, & uiolatam religionem uindicabat: tertius Polemarchus, qui rem bellicam administrabat. Thesmothetæ annu duntaxat magistratu fungebantur, quæ prorsus iniret, in omnẽ eorum uitã anteactã inquirebatur: qui si in omnibus integri cõperiebantur, eum annu imperabant. Post finito anno, iteru de eis iudiciu fiebat. Quod si cõstabat, eos eo quoq; tẽpore probe sanctos officio, in senatu allegebantur Areopagitaru, quoru hac de causa certus non erat numerus: sin malè se gessissent, eijciebatur. Tertiu discriminẽ est, quod quingentoru senatui quotannis succedebatur: Areopagitis successores non dabantur. Nisi quis enim grauitè deliquisset, non eijciebatur. Quia uerò propositu nobis est, non de Areopagitis, sed de quingentis differere: cognoscendũ est, quo pacto imperarunt. Sciendũ, non supputatos esse menses ab Atheniesib. ad cursum solis, ut à nobis, sed ad lunæ cursum. Nam si solẽ spectes, habet annus dies CCC LXXV. Vnde fit ut mēsis habeat dies tricenos et trientẽ. Decies enim XXX, faciunt CCC. bis XXX faciunt LXX. Restat V. Triens duodenarij est quaternio. Reliquus est unus dies * unus diei pars duodecima est duodecim. sed ad lunæ cursum annus habet CCC LIII dies. Vnde fit, ut mēsis cõstet dieb. uicẽis nouenis et semisse. Decies enim uiginti sunt CCC. bis uiginti XL. Decies nouẽ XC. bis nouẽ XVIII. semissis duodenarij est senio. Itaq; in uniuersum sunt dies CCC LIII. ad cursum aut solis desunt dies XI. quos Athenieses tertio quoq; anno coniungentes, mēsem faciunt intercalare tricenu triu dieu. Cõtinet igitur annus ad Lunæ cursum CCC LIII dies, ac duos dies. Attici uocabant ἀρχαιεργίω, hoc est comitiales, * quib. interregnu erat in Attica, & magistratus designabantur. Quingenti igitur illi CCC LIII dies in magistratu erant. Sed quia multi erant, & negocia nõ expedite succedebat, decuriarunt sese pro tribuũ numero, ut singulæ decuriæ quinquagenos contineret. Hos enim unaquæque trib. designabat. Vnde fiebat, ut quinquageni illi tricenos quinos dies reliquis imperarent. Hi enim XXV dies sunt decima anni pars. decies enim XXX sunt CCC. decies V sunt L. Cum aut ipsi etiã quinquageni plures essent, quã ut commodè simul magistratu fungeretur: illi * decem sortitio unũ septidui diem: similiter & reliqui suum quisq; diem imperabant, donec septem illi dies completerentur. Ita fiebat, ut tres è numero magistratuum non imperarent. Vnusquisq; autem magistratus uno die uocabatur ἐπιστάτης, hoc est, præfectus. Cur uerò uno tantum die imperabat? Quia clauis arcis ei credebatur, & omnis pecunia ciuitatis. Ne igitur regnum

Triplicis ratio creandorum magistratuũ. Senatus Areopagiticus & quingentoru.

τῶν πολεμικῶν, fortasse legendum μετοικῶν, qui curabat inquilinos. Δεσμότηται. Attici anni ratio.

δωδηνάτων (legitur et δώδεκα) δὲ τῶν μῆσες δώδεκά ἐστι. ἐν αἷς ἀναρροῦν ἢ ἀπικῶν. Distributio & ratio imperandi senatus quingentoru οἱ δὲ καὶ κληρονομίαις τῶν ἐπιτά.

DE Nam eu...

Parricidij crimen. itius imposturis fidem habuissetis. Criminatus enim me est eius facinoris, quod nemo etiam æquo animo dicat, nisi istius per similis: patrem meum esse à meipso interfectum. & in iudicium adduxit, atq; impietatis reum fecit non me, sed patruū meum, in hanc sentētiā: eum impiè facere, qui mecum cōgrederetur, tali scelere constricto. Qui si tum fortè damnatus esset, quis crudelius ab isto quàm ego tractari potuisset? Quis enim uel amicus, uel hospes meam consuetudinem non refugisset? Quæ ciuitas uspiam habitare secum passā esset hominem, in opinione tam nefarij sceleris perpetrati?

Absolutio. nulla profectò. Ego autem quemadmodum in ea causa non paucis sententijs, sed ita luculentè sum à uobis absolutus, ut quintam iste partem suffragiorum non ferret: sic istum uestro præsidio, & nunc, & in omne deinceps tempus ulcisci conabor. Ac de priuatis negocijs cum dicere longè plura possem, omitam. Quibus autem de rebus & actis eius in republica nunc sententiam feretis, per quæ iste uobis non parum nocuit, quæq; mihi prætermisisse uisus est Euctemon, quæq; audiri à uobis præstat: ea paucis ut explicem, operā dabo. Ego, si obiecta crimina simplici aliqua ratione ab isto excusari posse apud uos uiderem, de ea nullam facerem mentionem. Nunc satis scio, nihil eum simplex aut æquum posse afferre: sed daturum operam, ut quibusdam præstigijs crimina eludat, & callidis atq; improbis rationibus deceptos uos à causā abducat. Est enim, Athenienses, dicendi artifex, et omnem in eo studio ætatem consumpsit. Ne igitur decepti eò adducamini, ut & contrā quàm iurisiurandi religio postulat, pronuncietis: & istū, quē multari multis nominibus æquum est, absoluatis: attentè audite orationem meam, ut de singulis istius effugijs, me audito, rectè statuere possitis. Vna ratio ei est, quam artificiosam esse putat, de decreto sine senatus autoritate promulgato. Lex, inquit, est, si senatus ita suū munus administrarit, ut præmio dignus esse uideatur: præmium id à populo senatui esse dandum. Hoc rogauit, inquit, præfectus, populus suffragia tulit, uisum est: nihil, inquit, hic opus est senatusconsulto. Ex lege enim illa fiebant. Ego uerò contrarium esse uerum sentio, & uos mihi assensuros arbitror: de his rebus senatusconsulta proferenda esse solis, quæ iubentur legibus. Nam ijs de rebus, de quibus leges nullæ extant, prorsus nihil est discernendum. Dicit autem, omnem, qui ullo unquam tempore fuerit, senatum, ad hunc modum accepisse præmia, qui unquam à uobis acceperit, nec de ullo unquam factum esse senatusconsultum. Ego uerò eum haud uera prædicare arbitror, ac potius compertum habeo. sed ut maximè hoc uerum sit, si lex contrarium iubet, non utiq; quia prius sæpe peccatum est, propterea uetera peccata nouis nunc cumulanda sunt: sed contrā, nunc à te primo est auspicandum, ut alij iussu legum talia facere cogantur. Tu igitur ne dicas hoc, sæpe esse factum: sed illud, decuisse ita fieri. Neq; enim, si quid unquam aliter quàm leges iubent, factum est, idq; tu incitatus es, propterea iurè absoluèris: sed potius condemnaberis. Vt enim si quis illorum olim damnatus esset, tu ista nō scripsisses: ita si tu nunc pœnas dederis, alius non scribet. De lege autem quæ manifestè uetat, ne senatus triremibus nō factis, præmium petat: operæ precium est audire, quid loco excusationis sit allaturus, et spectare hominis impudentiam

1 Refutatio.
 De corona sine senatus autoritate, senatus decreti.

Inuersio.

Legū autoritas prauitati consuetudinis anteferenda.

2 Refutatio de lege uetante petere præmum.

prudentiam ex ijs quæ dicere instituet. Lex, inquit, non sinit senatum petere
 præmium, nisi fecerit triremes: Fateor. Nusquam autem uetat populum da
 re. Ego uerò si dedissem postulanti, legi fraudẽ fecissem. at si nullam in toto
 decreto de nauib. feci mentionẽ, sed alia quædam recenseo, propter quæ se
 natum corona donem: quo pacto legem uiolauit: Neq; uerò difficile uobis
 est, illa iustis rationibus refutare: primùm præfides senatus, & qui senten
 tias comprobat, præfectum, rogasse, & dicendæ sententiæ ius fecisse cui nã
 uideret senatus ita munere suo functus, ut ei honos haberi deberet, cui nō.
 Atqui de ijs qui non petunt, nec accipere postulant, prorsus ne rogari qui
 dem conueniebat. Præterea cum quibusdam de rebus Midias accusaret se
 natum, & alios quosdam, surrexerunt senatores, & precati sunt, ne sibi præ
 mium eriperet, & hæc uobis iudicibus ex me audire nihil est opus, cum ipsi
 coram uideritis, quid apud populum actum fuerit. Quare si senatum petijs,
 se negarit, sic occurrite. Iam illud etiam ostendam, non permittere legem, ut
 populus præmium det senatui triremibus non factis. Hac de causa, Atheni
 enses, ad hunc modũ lata lex est, ne senatui liceat triremibus nō factis postu
 lare munus, ut ne populo persuaderi, aut fucus fieri possit. Neq; enim legis
 lator in potestate oratorum rem esse oportere censuit, sed quod tribui & iu
 stum & populo utile esset, lege definitum esse oportere. Triremes non feci
 sti: ne igitur postula præmium. Cum autem petere non sinat, non ne dari
 uehementer uetat: Iam illud etiam excutiendum est, Athenienses, cur tan
 dem, etiamsi cæteris in rebus omnibus senatus præclarè se gesserit, neq; de
 eo queri quisquam possit, triremes autem non fecerit, præmium non liceat
 postulare: Inuenietis enim hoc in populi esse præsidium institutum. Arbi
 tror enim refragaturum esse neminem, quin quicquid uel bonum uel diuer
 sum (ne quid ominosum dicam) reipublicæ cõtigerit, aut nunc etiam sit: tri
 remium uel copia, uel inopia contigisse, cuius generis multa referri possent
 & uetera & recentia. Quod uerò est omnibus audiẽtibus notissimum, eos
 qui propylæa illa & Parthenonẽ extruxerunt, & fana cætera omnia è spo
 lijs Barbarorum exornarunt, quæ omnes laudi nobis ducimus, meritò: hos
 inquam audiuistis profectò deserta urbe, et in Salamine conclusos, eo quòd
 triremes haberent, & omnes suas opes, parta nauali uictoria, atque rempu
 blicam conseruasse, & in cæteros Græcos multa & magna beneficia contu
 lisse, quorum memoriam nulla uetustas obliterabit. Sed illa quidẽ antiqua
 & uetera. Quod autẽ uidistis omnes, id dicam. Scitis uos nuper Eubœeni
 bus intra triduum opem tulisse, & Thebanis ic̄to fœdere abeundi fecisse
 potestatem. Nunquid autem id tanta celeritate confecissetis, nisi naues re
 centes habuissetis, quibus opem tulissetis: ne potuissetis quidem. Multa cõ
 moda commemorari possent, quæ reipublicæ è recta triremium instructio
 ne contigerunt. Iam è neglecta quantæ calamitates: Ac cætera omittam.
 In Decelico autem bello, (ex antiquitate enim unum exemplũ quod uobis
 omnibus quàm mihi notius est, proferam) cum respublica multas, & ma
 gnas clades accepisset, maiores nostri deditioem non antè fecerunt, quàm
 classẽ amisissent, & quorsum attinet recẽsere uetera: Prostromo enim bel
 lo Lacedæmonio, cum naues posse mittere nō uideremini, scitis ut animata
 fuerit

Petere.
Dare.

Non licere da
re senatui præ
mium, non fa
ctis triremi
bus.

Quantum mo
menti sit in tri
remibus.

Salaminia ui
ctoria.

Euboica uicto
ria.

Decelica cla
des.

Pax Laconica

fuerit

fuerit ciuitas: scitis ut eruum uenale fuerit. ut autem misistis, eam uos impetrasse pacem, quam uoluistis. Iurè igitur Athenienses, cum in utramque partem triremes tantum momenti habeant, hunc terminum senatui statuistis, utrum is debeat accipere præmium nec ne? Nam si res cæteras omnes rectè administrasset, per quas autem res ab initio illas & paruimus, & nunc tuemur, eas non fecisset, triremes dico: nihil illæ prodesse. Summa rerum enim populo in primis, et incolumitas facta tecta præstanda est. At iste eò uenit, ut licere sibi existimet, & dicere et scribere quicquid libitum fuerit: ut senatum, qui & cæteris in rebus ita se gessit, ut auditis, & triremes non fecit, præmio affici decreto iusserit. Atque hæc non pugnare cum lege, nec ipse dicet, nec uos credetis. Sed audio eum huiusmodi quiddam apud uos dicturum, non stetisse per senatum quo minus triremes conficerentur, sed quaestorem naualium fabricum fugam cæpisse quatuor talentis cum dimidio ablatis, atque ita calamitatem fuisse in causa. Ego uerò illud ipsum demiror, primum, si postulat ut propter aduersum casum, senatus corona ornatur. Nam rebus prosperè gestis, huiusmodi honores putauit esse propositos. Deinde illud etiam uobis dicam: Nego esse iustum utrumque dici, non contra legem donum esse datum: & non stetisse per senatum quo minus triremes curarentur. Nam si præmium senatui etiam non factis triremibus est dandum, quorsum illud dicere attinet, per quæ steterit, quo minus factæ sint? Sin non licet, quæ magis siue per hunc, siue per aliū steterit, senatui accipere coronam decuit? Præterea, istiusmodi uerba, ut mihi uidetur, uobis optionem dant, utrum existimetis excusationes & uerba uobis esse audienda hominum in nos iniuriosum, an naues possidendæ? Nam si uobis iste ita satisfaciet, per spicuum erit cuilibet senatui, probabilem causam esse ad uos afferendam, non triremes faciendas. Eo pacto & pecunia consumetur, et uos naues non habebitis. At si, ut lex iubet, & uestrum iusiurandum postulat, acriter et in uniuersum causas sustuleritis, & propter non factas triremes præmium negaueritis: omnes, Athenienses, factas triremes uobis tradent, ubi uiderint cætera omnia fuisse apud uos lege infirmiora. Neminem autem mortalium alium in causa esse, quo minus triremes factæ sint, id quoque perspicuè ostendam. Senatus enim lege sublata, istum sibi patronum creauit. Iam quod ad impudicitiam attinet, respondebit, nos esse iniuriosos, & falsa in se maledicta iacere ait: nobis, si uera esse illa consideremus, ad Sexuiros fuisse ueniendum, ut ibi de mille drachmis periclitaremur, si calumniari uideremur. nunc nos fucum facere, qui crimina & inania maledicta conquiramus, & uos obtundamus, ad quos ea cognitio non pertineat. Ego uerò censo illud primum cum animis uestris esse cogitandum, multo maximū esse discrimen inter conuiciū atque crimen, et probationem. Crimen enim est, si quis nudis uerbis usus, orationi suæ nullis argumentis fidem facit: probatio, si quæ dicit, ea etiam uera esse ostendit. Necesse igitur est eos qui probant, aut argumentis niti, per quæ rei ueritatem uobis declarent: aut coniecturas afferre, aut producere testes. Neque enim in quibusdam fieri causis potest, ut in rem præsentem ducamini: sed si quis eius generis aliquid ostenderit, semper uos iustam ueritatis habere probationem iurè creditis. Nos igitur non probabilibus uer-

3 Refutatio,
de fuga quaestoris.

4 Refutatio,
de impudicitia.

ἔλεγχος δὲ
πικρῶν ἐ-
κόντων, μαρ-
τυριῶν.

bis, aut

bis, aut argumentis, sed à quo maximè pœnæ expeti possunt, eo ostēdimus: uirumq; adducimus, qui tabellā nobis exhibuit, qua istius antea cta uita cōtinet, qui suo periculo testimoniū dicit. Itaq; si hæc conuiciū & crimē esse dicit, uos probationē esse putabitis: quæ uerò iste facit, conuiciū & crimen. Cū autē ad Sexuiros rem fuisse deferendā dicit, sic existimabitis: nos & id factu

ros, & nūc hac de lege cōuenienter loqui. Nā si te alterius criminis reū, hoc nomine accusaremus, causa tibi esset cur egrè ferres. Sed si in hoc iudicio de uiolatione legū agitur, leges autē istis moribus præditos nec legitima decernere patiuntur: nosq; ostendimus, istum non dixisse tantū contra leges, sed uixisse etiam aliter quàm leges sinunt: ea ne de lege nihil dicetur, per quam hæc probantur. Illud etiā cognoscendum uobis est, Solonē harū legū autorem, & aliarū ferè omnium, longè alium, quàm iste sit, legislatorem, non uno modo scelerū pœnas ijs qui uolūt, expetere permisisse à facinorosis, sed multifariā. Norat is nimirū, non posse fieri, ut omnes ciues ex æquo essent aut eloquētes, aut cōfidentes, aut moderati. Quod si ita sanxisset leges, ut moderatis sumpsisse pœnas satis esset: multos impunè fore improbos censuit. si uerò ut confidentib. & eloquētibus: fore ut homines imperiti & rudes, non possent eodē quo illi modo, pœnas sumere. Aequū autē esse censuit, ne cui, pro sua cuiusq; facultate, exigendæ pœnæ ius negaretur. Id autē fieri quā potuit: si multas uias per leges muniret, ad facinorosos inuadendos. Veluti in furto: firmus es, & te ipso fretus: abduc in carcerem. sed mille drachmis periclitaris. Infimior es: Nouemuiris indica, illi facient. Id quoq; formidas: accusa. Non tibi fidis, & pauperior es quàm qui mille drachmas soluas: furti age apud arbitrum, & extra periculum eris. Neutrum horum placet: accusa. Etiam hoc reformidas: defer. hæc omnia diuersa sunt. Eodem modo & in causa uiolata religionis licet abducere in carcerem, accusare publicè, causam apud Eumolpidas agere, proponere apud Regem. Eodem modo in cæteris ferè uniuersis. Si quis igitur maleficum esse se non diffiteatur, aut impium, aut cuiuscunque tandem criminis de quo accusetur fontem: sed propterea se absolui postulet, ac si in carcerem abductus fuerit, dicat, diem apud arbitrum dici licuisse, & accusari se decuisse: Si apud arbitrum reus fuerit, in carcerem se fuisse abducendum, ut accusator mille drachmis periclitaretur: ridicula res illa profectò fuerit. Nam qui aliquid non fecit, ei non de forma iudicij est disputandum, sed in fontem esse se, ostendendum. Eodem modo & tu Androtion, ne propterea pœnas dare recuses, si prostituta pudicitia decretum facis, quod nobis & apud Sexuiros in te datur actio: sed aut non fecisse te ostende, aut pœnas da, qui moribus istis aliquid decreueris. Neque enim tibi fas est. Quod si te non ijs omnibus, quæ legibus conceduntur, rationibus ulciscimur, gratiam habeto nobis de ijs quas prætermittimus: nō propterea te prorsus in fontem haberi postulato. Operæ precium porro est, Athenienses, diligenter inquirere & spectare, quantæ curæ Soloni fuerit, huius legis autori, in omnib. quas sanxit legibus, Respublica: & quāto de hac, quàm ijs de rebus quæ legibus continentur, magis sollicitus fuerit. Quod cum ex alijs multis legibus perspicit, tum uerò ex hac, qua uetat, ne ij qui se prostituuerunt, in publico uel dicant, uel decernant. Illud enim uidebat, cum

De Sexuiros.

Variæ ulciscē
di facinorosos
rationes.Amplificatio
criminis impu
dicitia.

multis è populo dicere liceret, eos tamen non dicere. Quare id graue nõ ducebat. alioqui multa potuisset, si punire uoluisset istos, grauiora cõstituere, sed non hoc ei fuit propositum: sed hæc propter uos & rempublicam interdixit. Norat enim, norat, flagitiosæ uitæ hominibus eam rempublicam esse aduersissimam, in qua omnibus eorum proferre probra liceret. Ea uerò quæ est: popularis. Non igitur tutum putauit, si quando accidisset ut istis dem temporibus multi existerent homines cum eloquentes & confidetes, tum talibus probris & malis referti. Fieri enim posse, ut illorum impulsu populus multum delinqueret, atq; adeò aut ipsi popularem abrogare omnino statum conarentur, (nam in oligarchijs, etsi aliqui multo flagitiosius Androtione uixerint, magistratibus maledicere nõ licet) aut ad summam improbitatem impellerent populum, ut ipsorum esset quàm similimus. Prorsus igitur istud hominum genus à consilijs exclusit, ut ne populus ab eis deceptus delinqueret. Quibus bonus iste uir neglectis, sibi non tantum dicendum & decernendum esse censuit, cum non liceret: sed & contra leges ea esse facienda. Iam quod ad eam legem attinet, qua quod pater eius fuit ærarius, & multam reipublicæ non soluit, isti nec habere conciones, nec facere decreta licet: sic ei respondere poteritis, si dicet, nomen suum à nobis fuisse deferendum: Tum nos id esse facturos, non mehercule nunc, cum ei aliorum facinorū ratio reddenda erit, & cum id ex lege conueniet. Atq; adeò nunc ostēdimus, nec ea quæ alijs licent, permissu legis tibi licere decernere. aut igitur patrem tuum non fuisse ærarium, id ostēdito: aut è carcere nõ profugisse, sed soluisse pecuniã. Quæ si ostendere nõ poteris: lege prohibente, fecisti decretum. hæredem enim te lex constituit paternæ ignominie. Cum autem ignominiosus sis, nec uerba facere, nec decernere tibi licet. Ac de legibus, quas in medium attulimus, si quid afferre fuci, uosq; seducere instituet: hæc uobis esse tenenda, quæ recensui, arbitror. Sunt autem ei & de cæteris orationes, ad uos decipiendos bellè comparatæ: de quibus uos prius audire præstat. quarum una talis est, ne Quingentos uestrorum ciuium præmio spoliatis, aut ignominia afficiatis: illorum agi causam, non suam. Ego uerò, si illis duntaxat spoliaturi, reipublicæ autem nihil commodaturi essetis: non uobis autor essem, ut magnopere contenderetis. sed si eo facto ciues amplius decies mille meliores facturi estis: quanto puchrius est efficere ut tam multi boni sint, quàm iniuste gratificari quingentis? Dicere autem possum negocium hoc non esse totius senatus, sed quorundam qui sunt autores malorū, & Androtionis. Cui enim opprobrium est, si tacente ipso, & nihil scribente, ac fortassis nec curiam frequentante, senatus coronam non acceperit? nemi nisi sanè: sed eius qui decernit, te res administrat, et quæuis senatui persuadet. propter hos enim in obeundo munere senatorio se corona indignos præbuerunt. Sed tamen ut maximè totius senatus causa agatur, quanto uobis eum cõdemnare sit utilius, quàm non, spectate. Nam si absoluetis, in manu oratorum erit senatus: sin damnaueritis, in populi potestate. Nam si multitudo uiderit, hunc senatum propter improbitatem oratorum, corona esse priuatum: non illorum libidini negocia committent, sed ipsi ea suadebunt quæ sunt ultissima. Quod si fiet, uosq; à uetere illa factione & con-

g Refutatio de
multa non so
luta.

g Non si quin
gēti peccarint,
propterea eis
parcendum es
se.

Translatio cul
pæ à senatu
in Androtio
nem.

Collatio, quã
to præstet dã
nari senatum
quàm absolui.

spiratione

spiratione oratorum recesseritis: uidebitis Athenienses, omnia fieri quæ oportet. Quare ut nullam ob aliam, hac certè de causa sunt condemnandi. Iam illud alterum, quod uos latere non oportet, audite. Prohibet fortassis, & senatum defendet Philippus & Antigenes, & * rescriptor, & quidam alij qui illic unà cum isto, sua senatum autoritate rexerunt, & horum malorum sunt autores. Omnes igitur uos intelligere debetis, eis prætextum esse defensionis, adiuuare senatum: sed reuera de se laboraturos, & de rationibus rerum gestarum, quæ ipsis reddendæ erunt. Sic enim habet: si reos istos absolueritis, omnes rem factam habebunt, & nemo eorum pœnas ullas dabit. Quis enim porro damnet illos, si uos senatum, cuius illi patroni fuerunt, corona donaueritis? Sin damnaueritis, primùm è iurisiurandi religione pronuntiabit. deinde, in referendis rationibus istorum singulos prehensos, si quis uobis deliquisse uidebitur, eum punietis: qui non, eum tum absoluetis. Ne igitur sic eos audite, ut qui senatus & populi causam agant: sed irascimini, ut ijs qui suæ impunitatis gratia uos decipiât. Archiam præterea Chologensem existimo (nam & is anno superiore senatorè egit) ut hominem lenem, deprecaturum, & eis patrocinatorum. Ego uerò in hunc ferè modum Archiam audiendum esse censeo: interrogetur, an quæ senatui crimini dantur, rectè esse facta putet, an perperam? Si responderit, bene, non iam ut uir bonus erit audiendus: sin male, cur ad ea conniuere uoluerit, quum se bonum esse uirum profiteatur? Rursus eum interrogate, Quod si se aduersatum esse, neminem autem auscultasse dicet: absurdum profectò erit, nunc eum ab eo defendi senatum, qui optimis eius monitis non obtemperarit. sin tacuisse: an non iniurius est, si cum à peccatis detertere liceret, non deteruit: nunc autem dicere non dubitat, eos corona donandos, qui tot mala perpetrarunt? Arbitror autem Androtionem nec illud omissurum: hæc omnia sibi propter tributa accidere, quæ se uestro nomine à paucis exegisse dicet, qui magnum ex alienum impudenter retinuerint: & eos accusabit (quod quid est factu facilius?) qui tributa non pependunt: & dicet, omnem impunitatem propositum iri ijs qui tributa non pendant, si ipse cõdemnetur. Vos autem primùm illud, Athenienses, cogitate, uos non de illa re sententiam laturos: sed de eo, an decretum legibus consentaneum fecerit. Deinde, nullo esse modo ferendum, ut quiritetur ipse à nonnullis iniuriam reipublicæ fieri, atq; ipse maiores iniurias sibi condonari postulet. Longè enim haud dubiè facinus est grauius decreto uiolare leges, quàm non pendere tributum. Verùm tametsi constaret, isto condemnato, neminem aut collaturum aut exacturum esse tributum, ne sic quidem esse absoluendum, hinc cognoscetis. Vobis à tributis Nausinico prætore imperatis, quæ circiter trecentorum talentum, aut paulo plus fuerunt: quatuordecim talenta defuere: quorū iste septem redegit, sed ego pono, redegisse omnia. Ad eos igitur qui ultro numerant, non egetis Androzione: sed ad cessatores. Diligenter igitur uobis est nunc considerandum, tantumne æstimetis reipublicæ statum, & receptas leges, & iurisiurandi religionem. Nam si istum absoluetis, qui ad eò manifestè legibus contraria decreuit, omnium opinione pecuniam illam legibus & iurijurando prætuleritis: quæ nec si quis eam de suo

Xx 2 largiretur,

7 Aduocati nõ audiendi.

Philippus.
Antigenes.
ὁ αὐτὸς γὰρ
φθὶς.

Archias.
Δίλημμοι.

8 Nihil detri-
menti capturã
republicanã
etsi damnetur
Androtion.

Extenuatio
operæ nauatæ
ab Andro-
tione.

Infectatio mor-
tum & actio-
nū Androtio-
nis.

Exactio tri-
butorum An-
drotioniana.

Non exactio,
sed crudelitas
uituperatur.
τὸν ἀλλων ἔ-
νεκα fortassis
ἀδωαίων, pro-
pter inopes.
Democratia
in omnibus re-
bus lenior.
Collatio An-
drotionis cum
XXX tyrānis

ἐπιτύπω-
σις.

largiretur, accipienda esset, nedum exigenda ab alijs. Proinde cum hæc dix-
erit, mementote iurisiurandi, et cogitate, accusationem nunc de exigendo tri-
buto non esse institutam, sed de eo, utrum legum inuiolata esse debeat au-
toritas. Ac de his quidē, quo pacto uos à lege abducendo decipere sit cona-
turus, & quid ad eius cauillationes repudiandas in promptu uos habere o-
porteat, cum multo etiam plura referre possem, quod & hæc sufficere arbi-
tror, cetera prætermittam. Inquiram autem & in publicas istius boni (si dijs
placet) uiri actiones, in quibus nullū non crudelitatis genus exercuit. Nam
& impudentem, & audacem, & peculatorem, & superbum, & ad quiduis
potius quàm ad rempublicam in imperio populari gerendam esse aptum,
demonstrabo. Ac, quam sibi maximè laudi ducit, pecunię exactiōnem eius,
uideamus, nihil istius arrogantia moti: sed rem ipsam qualis fuerit, uerè esti-
mantes. Is Euctemonem tributa uestra habere, se quæ id aut conuicturū cum
dixisset, aut de suo pecuniam numeraturum pollicitus esset: per decretum
magistratu, qui sorte dabatur, abrogato, ea specie ad exactiōnem obrepfit.
& concione posthabita, trium uobis rerum optionem dari: aut solennia ua-
sa pomparum consecranda, aut tributum denuò conferendum, aut à deben-
tibus tributa exigenda: cum, ut par erat, uos malletis æs alienum redigi: pol-
licitationibus detinens, & propter rationem temporis magnam potentiam
nactus: ueteribus legibus in ea re sibi non esse utendum censuit: nec si eas fa-
tis esse non putabat, nouas ferendas: sed decreta pro concione referebat a-
trocia & contraria legibus, per quæ præuaricatus, & multum uobis furatus
est, cum Vndecimuiros sequi se iuberet, eosque secum ad ciuium ædes addu-
ceret. Ac Euctemonem, à quo se redacturum, aut ipsum de suo numeratu-
rum pecuniā profitebatur, nullo modo eius rei conuincere potuit: sed à uo-
bis exegit, tanquam non Euctemonis, sed uestri odio id negocium suscepis-
set. Neque quisquā dicere me putet, à debentibus nihil fuisse exigendū. Fuit e-
nim exigendum: sed quomodo? ut lex iubet, * aliorum causa, id enim popu-
lare est. Neque enim Athenienses, tantilla pecunia eum ad modum redacta,
tantum fructus accepistis: quantam iacturam fecistis, talibus institutis inue-
ctis in rempublicam. Nam si quærat, qua gratia uideatur optabilibus in
populari degere imperio, quàm in paucorum dominatu: hoc potissimū esse
in promptu reperietis, quod in libera republica omnia sunt clementiora. I-
stum autem se, quàm in ulla usquam oligarchia, gessisse insolentius, præte-
reo: sed in uestra urbe quando summa crudelitas uiguit? Sub triginta tyran-
nis, omnes dicetis. Atqui tum (ut accepimus) nemini uita eripiebatur, qui
se domi abdidisset. Illud autem crimini dabamus triginta tyrannis, quod è
foro ciues in carcerem per iniuriā abducebāt. Ille autē sua proteruitate usque
adeo illos superauit, ut in populari repub. suam cuique domū carcerem con-
stitueret, Vndecimuiris ad gdes adducēdis. Quid uerò putatis Atheniēses,
si quis homo pauper, aut etiam diues, sumptibus exhaustis, & fortasse non
omnino temerè præsentē pecunia destitutus, siue per tectum ad uicinos
transcendit, & sub lecto se occultauit, ne deprehensus in carcerem trahere-
tur, siue aliud dedecus subijt, quæ seruilia sunt, non ingenuorum homi-
nū: eaque aspiciente uxore fecit, quæ ei ut ingenuo desponsa fuit, & ciui Athe-
nienſi:

nienſi: eius autem rei cauſa fuit Androtion, cuius ea uita, ea facta extiterunt, ut ei nec ſuas priuatas inimicitias perſequi liceat, nedum aliquid agere nomine publico: Quod ſi quis eum roget, tributa corpora ne debeant, an prædia: prædia reſpondebit, ſi uerum fateri uolet: de his enim tributa pendimus. Cur igitur omiſſa prædiorum & ædium publicatione & proſcriptione, uinciebas, & contumelijs afficiebas homines ciues, & ærumnoſos inquilinos, quos ignominioſius quàm ſeruos tuos tractaſti: Quod ſi conſiderare uultis inter ſeruitutem & libertatem quid interſit, hoc potiſſimum reperiatis, quòd ſeruis omnia ſcelera corpore ſunt luenda: ingenuis autem, tametſi maxima in ſe facinora admiferint, corpus tamen tueri licet. His enim pleaque delicta, pecuniaria mulcta luenda ſunt, at iſte contra, in corpora tanquam mancipiorum eſt graſſatus, atque ita flagitoſum & uiolentum erga uos ſe præbuit, ut patrem ſuum publicè uinctum propter æs alienum in carcere, eo ære neque ſoluto, neq; cauſa dicta, putarit effugere oportere: ſi quis autem alorum ciuium quod debebat, numerare non poſſet, domo in carcerem trahendum eſſe. Deinde poſt hæc tanquam quiduis agendi poſteſtas eſſet, Sinopæ manus iniecit, & Phanoſtratę mulierculis uulгато corpore, non tamen tributū debentibus. Quod ſi quibus illæ maximè dignę uideant, cum quibus ſic agatur, ipſa res tamē indigna fuit quę fieret: ut eò inſolentię propter tempus ueniret quiſquā ut eades inuaderet, et ſupellectilē diriperet, hominū qui nihil deberēt. Multos enim uideas, qui quiduis pati mereantur & patiantur: uerūm non ita iubent leges, non ita inſtituta ciuitatis, quæ uobis cuſtodienda ſunt: locus datur miſericordiæ, uenię, omni officio apud ingenuos, quorū iſte meritò expers eſt omniū & natura & diſciplina. Multis enim iniurijs, multis cōtumelijs affectus fuit, dum cum hominibus uiueret, à quibus non amabatur, ſed qui mercedē numerare poterant: quarum rerū iracundia tibi non in proximū quęq; ciuium effundenda eſt, nec in eiufdem quęſtus æmulas meretrices, ſed in patrē qui te ad iſtum modum educarit. Hęc quin grauiā ſint, & omnibus contraria legibus, iſte negare nō poterit: ſed aded eſt impudēs, ut præiudicia huius iudicij apud populū perpetuò ſibi præpararit, ac dicere fuerit auſus, ſe pro uobis & propter uos, ſuſcepſiſſe inimicitias, & nunc in extremis eſſe periculis. Ego uerò uobis oſtendā, Athenieſes, iſtū nihil quicquam mali eſſe paſſum, aut paſſurum eſſe propter ea quæ pro uobis egit: ſed propter importunitatē ſuam, & dijs inuiſas ſordes, hæcenus quidē paſſum eſſe nihil: paſſurū autē eſſe, ſi fungi uos officio uolueritis. Sic enim cōſiderate: quid tandē iſte uobis recepit, et quòd nam uos mādasti ei munus: ut pecuniā redigeret: præter hoc non ei quicquid mādasti. Agite uerò ſingulatim, uobis exactiōnem in memoriā redigā. Exegit iſte à Leptine Cæleo quatuor & xxx drachmas: à Theoxeno Alopæcē ſe, & Teleſti adoleſcētulo (nomē enim non occurrit) & ferē à quib. exegit (ne ſingula proſequar) haud ſcio an ultra minā ab ullo ex omnib. exegerit. Vtrū igit putatis horū quęq; egrē tuliffe, & hoſtē ei factū propter tributū illud: an aliū eorū, quòd uobis omnib. audiētib. ſeruū eū appellarit, et ſeruis prognatū, et debere eū ſextantē bonorū pēdere cum inquilinis: aliū quòd è ſcorto ſuſcepſiſſe liberos: aliū quòd patrē eius proſtituiſſe pudicitia, aliū, quod matrē

XX 3 eius

Corpora, non prædia pignorat.

Ingenui & ſerui diſcrimen.

Pater Androtionis.

Meretriculas pignorat.

Nō quid quiſque mereatur, ſed quid leges iubeant, ſpectandum.

Flagitioſa exactio Androtionis.

Non propter exactiōnem, ſed propter importunitatem inuiſum eſſe Androtionem.

Nemini male-
dicendum.

Exēplo Saty-
ri ostēdit, An-
drotionē suo
uitio esse inui-
sum.

Reipublicæ
mores imitan-
di.

Androtion pe-
culator, & pe-
culatorum so-
cius.

eius quæstum fecisse dixit: alium recensere iussit, quid ex peculatu corra-
sit, in alios alia maledicta iecit, omnes denique ordine fandis infandisque pro-
bris & conuicijs lacepsit. Nam ego sane scio omnes in quos iste est debac-
chatus, tributum necessarium esse sumptum existimasse: sed ad eum mo-
dum contumeliam sibi factam, ægrè tulisse. Quin & illud scio, isti mandatū
fuisse à uobis, ut pecuniam exigeret, non ut sua cuique mala obijceret et op-
probraret. Quæ seu uera fuerunt, tacenda tibi fuerant (multa enim omni-
bus nobis aliter eueniunt quàm uellemus) sin falso comminiscbare, non
ne quouis supplicio dignus es? Iam ex his quæ sequuntur, euidentius intelli-
getis, inuisum istum esse omnibus non propter exactiōem, sed propter
factam singulis cōtumeliam & debacchationem. Satyrus enim naualiū cura-
tor, nō septem talēta uobis exegit, sed quatuor & triginta ab hōsdem illis ho-
minibus, unde armamēta suppeditauit nauibus quæ ablegatæ sunt: & ea de
causa nec ille sibi quenquā dicit esse inimicum, neque eorū à quibus exegit il-
le, quisquam ei bellum indixit. Nimirum is, quod mādatum fuerat, egit. Tu
uerò tuæ petulantia & audacię licentia parta, homines sumptibus reipubli-
cæ collatis exhaustos, & te meliores, & melioribus ortos natalibus, falsis &
atrocibus probris incessere uoluisti. Credent igitur iudices, te sui studio fe-
cisse ista, & tuæ impudentiæ & improbitatis facinora in semetipsos trāsmo-
uebunt: sed equius te oderint propterea, quàm conseruabunt. Qui enim a-
liquid agit pro republica, reipublicæ mores imitari debet: quod qui faciūt,
eos tueri, Athenienses: istius autem similes qui sunt, odisse debetis. Illud e-
nim scientibus fortasse uobis, sed tamen dicam: Qualescunque amari à uobis
& defendi cōstabit, ijs similes esse uidebimini. Atque adeo eum æs alienū ne
quidē redegisse pro uobis, id quoque statim ostendā. Si quis enim eum roget,
utri ei nocentiores esse ciuitati uideantur, agricolę ne & parci, qui propter
alendos liberos & domesticos sumptus & alia munera obita, tributa deser-
uerunt: an qui ultrò collatam pecuniā cum ab alijs, tum à socijs furantur &
perdunt? non eò nimirum, quantumuis frontem perfricauerit, impudentiæ
ueniet, ut dicat eos qui sua non conferunt, esse nocentiores ijs qui ærarium
depeculantur. Quia igitur tandem de causa, ô scelestè, cum plures sint annis
triginta, ex quo uersaris in republica, atque interiecto tempore multi & du-
ces rempublicam læserint, & oratores, qui apud hos causam dixerūt, & par-
tim sua scelera morte luerint, alij arrepta fuga in exilium abierint: neminem
unquam accusasti? nec præ te indignationem tulisti propter factas reipu-
blicæ iniurias, in tanta confidentia tua & eloquentia: sed ibi demum te cura-
torem es professus, ubi multi lædendi fuerunt? Vultis Athenienses, eius rei
à me causam uobis explicari? quia & socij sunt iniuriarum quas uobis qui-
dam faciunt, & de exactiōibus suffurantur: & ut insatiabilis est eorū cupi-
ditas bifariam republica fruuntur. Neque enim tutius est multorum & leui-
ter delinquentiū suscipere inimicitias, quàm paucorum & grauius: neque
uerò popularius, multitudinis animaduertere peccata, quàm paucorum.
sed hoc in causa est, quod ego dico: Ex facinorosis illis se unum esse nouit,
uos autem nihili fecit, eoque ad illum modum uos tractauit. Nam si manci-
piorum urbem esse hanc, non autem eorum qui aliorum imperio digni ha-
bentur,

bentur, esse constaret: non toleranda fuisset istius, qua in foro utebatur, insolentia, cum simul inquilinos, Athenienses, uinciret, abriperet in carcerem, uociferaretur in concionibus, pro suggesto seruos è seruis oriundos appellaret se meliores, & ortos melioribus: percontando an frustra carcer esset edificatus? Equidem id haud negauerim: siquidem pater tuus inde, cum ipsis compedibus, in ipsa Bacchanalium pompa exiijt. Alias autem eius contumelias, nemo unus percensuerit: tanta est earum multitudo. Pro quibus hodie uniuersis poenae sumendae sunt, & exemplum in eum edendum, quo fiant alij moderatiores. At uerò in his actis publicis est talis, in alijs autē quibusdam bene se gessit? Imò in cæteris omnibus talem se præbuit erga uos, ut in ijs quæ audistis, minimè odio sit dignus. Quid enim uultis dicam? solentium uasorum recōcinnationem, et coronarum destructionem, aut phialarum factionem illam præclaram. Sed uel propter hæc, & si nulla alia rem publicam iniuria affecisset, ter, nō semel duntaxat iurè occideretur. Nam & sacrilegij & impietatis & peculatus, & omnium grauissimorum scelerum reus est. Ac pleraq; eius uerba, quibus fucum uobis faciebat, præteribo: cū uerò dixisset folia defluere de coronis, & eas uetustate computruisse, quasi uiolaceæ essent, aut rosaceæ, non aut aureæ: uobis autor fuit ut conflagrēt. Postea in tributis exigendis adesse ministrum publicum iussit, ut uir bonus quæ singuli qui ea pependerant, inscripturi erant: in coronis autem quas cōcidebat, iustitiam illam non adhibuit, sed ipse orator, aurifusor, quæstor, inscriptor extitit. Atqui si in omnibus, quæ publico agebas nomine, haberi tibi fidem postulasses, furta tua minus essent deprehensa. Nunc, in tributis, ut æquū est, nō habendam tibi esse fidem cum sanxeris, sed seruis publicis: cum autem aliud quiddā & res sacras moueres, quarum plerq; neq; ætate nostra dedicatę sunt, eandem cautionem non adhibueris, quam in tributis: nonne palam est, cur ita feceris? equidē, opinor. Atq; illud cōsiderate Athenienses, quàm præclaras & admirabiles ad omnem posteritatem inscriptiones, reipublicæ sustulerit, quàm impias & intolerabiles reposuerit? Arbitror enim uidisse omnes uos, in coronarū modiolis subtus inscriptum fuisse, Socij populum fortitudinis ergò & iustitię: aut, Socij dono Mineruæ ex manubijs: aut oppidatim: Illi populum, conseruati à populo. ueluti, Eubœenses liberati corona donarunt populum. Rursus alicubi fuit inscriptum, Conon ex nauali uictoria parta de Lacedæmonijs. Tales enim fuerunt coronarum inscriptiones. Quę igitur et admirationis multum & honoris, uobis ferebāt, abolitę sunt, coronis destructis. Phialis autē, quas earū loco uobis iste fecit impudicus, Androtione curatore factę sunt, inscriptum est: & cuius pollutū libidinibus corpus leges ingredi fana non sinunt, eius nomen in fanis, phialis inscriptum, est conferendum scilicet (non fanè) ueteribus illis inscriptionibus: & idem uobis, si dijs placet, honoris ferens? Sic tria eos atrocissima commisisse perspicitur. Nam & Mineruam coronis spoliarunt: & reipublicæ admirationem sustulerunt, quæ ex ijs factis exitebat, quorū coronæ illæ monimenta fuerunt: & ijs à quibus consecratę fuerant, gloriā nō paruā ademerūt, opinionis eius, qua grati animi memoriā testari uoluerūt. Etsi autem tot & tanta facinora designarunt, eò simul stuporis & ignauię sunt

2 Concise coronarum, & phialarum facta.

Coronæ.

Minister.

Inscriptiones coronarum.

uia sunt

uia sunt progressi, ut hæc tanquam re bene gesta, celebrent. Itaque iste se putat propter istos conseruatum iri: alius alsidet, neque se abdit propter facinora. Usque adeò autem non modò pecuniæ auidus, sed & stupidus est, ut ignoret illud, coronas uirtutis signū esse: phialas autem & eius generis alia, diuitiarum: & quamlibet coronam, etsi parua fuerit, æquè esse honorificā ut magnam: pocula autem & turibula, si magna sit eorum multitudo, opulentie quandam excitare opinionem possessoribus. Sin paruis & paucis gloriari, tantum abesse ut honori sint, ut etiam ineptus esse uidearis. At iste glorie possessionibus abolitis, opulentie substituit paruas, & nō dignas uobis. Ac ne illud quidem animaduertit, pecuniæ cumulandæ nūquam studuisse populum: gloriæ autem, quàm ulli rei magis, argumento est, quòd, cum aliquando plurimum pecuniæ haberet inter omnes Græcos, eam omnem honoris studio impendit: & pecunia de suo conferenda, nullū unquam periculum recusauit, unde possessiones immortales esse consecutus, tum rerum gestarum memoriam, tum donariorū propter illas consecratorū elegantiam, Propylæa illa, ædem Mineruæ, porticus, naualia: non urceolos duos, neque aurea uascula tria, quatuor uel, libræ singula pondere, quæ cum uisum tibi fuerit, iterum constanda esse decernes. Neque enim decimis à ciuibus exigendis, neque ijs quæ hostes imprecarentur, faciendis, & tributis geminis cōminiscendis, ea dedicarūt, neque talibus utentes consiliarijs qualis tu es, rem publicam gesserūt: sed hostibus uincendis, & quod omnibus cordatis opabile est, concordia inter ciues cōcilianda, immortalē sui nominis gloriam reliquerunt. Eos autem qui tuis studijs delectabuntur, foro prohibuerūt. Vos autē Athenienses, eò adducti estis socordie & negligentie, ut talia exēpla cum habeatis, nō tamen imitemini: sed Androtion sit uobis solenniū uerbum forum instaurator, Androtion, o dii immortales: & hoc impium facinus alio ducatis leuius. Nam ego quidem existimo, eum qui fana ingressurus, et lauacra & sportas attracturus sit, & rerum diuinarum curationi præfuturus: non tantum certum dierum numerum castum esse oportere, sed per totam uitam à talibus studijs, qualis istius uita est, fuisse alienum.

Athenienses gloria quam pecuniæ cupidiores.

Collatio ueterum Atheniensium cum presentibus.

γνώμη
Sanctitas sacerdotum.

LIBANII ARGUMENTVM ORATIONIS
in Aristocratem.

Charidemum Oritam, peregrini militis ducem, & Cersobleptis Thraciæ regis imperatorem, ciuitate donarant Athenienses, partim quòd utilem reipublicæ operam nauasset, partim quòd plura ab eo beneficio expectarent. De hoc senatusconsultum fecit Aristocrates huiusmodi: Si quis Charidemum occiderit, comprehendi eum ius fasque, esto in omni ditione coniuncta cum Atheniensibus. quod si quis comprehensum asseruerit, siue ciuis, siue priuatus, fœderū expers esto. Hoc senatusconsultū accusat Euthycles, Demosthenis usus oratione. & ait, primum senatusconsultū esse cōtra leges, quia cognitionem & iudicia tollat, & uindictā ante crimen contineat scriptam. Deinde non esse e, re Atheniensium, tale Charidemo decernere præmiū, per quod Chersonefus amittenda sit. quod quo pacto sit futurum, ipsa ostendet oratio. Examinat etiam personæ qualitatem: affirmans, non meruisse præmia Charidemum, talia præsertim.

ALIUD ARGUMENTVM.

δ: πλῆν. for Duplex est hæc oratio, quemadmodum & altera contra Timocratem. habet enim uiolatarum legum * duxisse legendū plex argumentū: id quod accusatur, habet et alterū adsciticiū de Cherroneso. Orationi de corona quasi contrariam & aduersam esse hanc orationem, propè dicere liceat. Nam illic dignum esse corona Demosthenem contendit Ctesiphon: hic Euthycles Aristocratem accusat, asserens legibus contrarium esse decretū, et Charidemum non

mum non dignum esse praeio. Apparet statum esse negocialem, qui scripto constat: oporteat ne approbari decretum. Suntque orationis tria praecipua argumenta: iustum, legitimum, utile. Ac iustum quidem et legitimum, proprie incidit ex materia negotiorum: at utile, ex inuentione oratoris. Accusat igitur legitimo in hunc modum: eum uiolasse decem leges, septem capitales, tres ciues. Iusto: a Charidemo saepe laesam esse rempublicam, neque recte illi decerni tale praemium. Insuper etiam utile, ex oratoris inuentione, sic: Considerate quo pacto sit occupata Cherronesus, quo pacto data sit. Constat autem occupatam esse regnante Cory: datam esse, regno inter tres distributo. Nunc igitur uobis Charidemo tale praemium concedentibus, si Cersobleptes caeteris regibus inferre bellum uoluerit, non habebit qui aduersetur. Nam Athenodorus, cum sit Atheniensis, Charidemum occidere nolet propter Athenienses. Rursus, Simon & Bianor socij nostri, uel potius ciues, nec ipsi Charidemum peremptum uolent. At hi si Cersobleptae, ducente illi Charidemo exercitum, aduersati non fuerint, destitutis alijs regibus & occisis, Cersobleptes imperio solus potietur: neque eum quicquam impedit quo minus Cherronesum occupet. Non igitur hoc argumentum e rerum materia proprie ducitur, sed eius est qui accusatur, dicentis: Expedi uobis potiri Amphipoli, & multa huius generis. Hoc autem argumentum de oratoris exitu se diligentia, perspicuum est ex Aeschinis oratione in Ctesiphontem. Nam cum ibi quoque tale argumentum esset, Aeschines ob inopiam ingenij, & eloquentiae penuriam, non in promptu habuit locum utilitatis quem poneret. Orationis exordia sunt tria. Primum a re: Se, quum magnam reipublicae iniuriam fieri uideret, causam hanc agendam suscepisse, in quo inimicitias cum Charidemo sibi intercedentes occultit, sed cum Aristocrate male sibi conuenire ostendit: id quod ei nihil incommodat. Nam manifesta contentio erat cum Aristocrate, sed occulta cum Charidemo. Quapropter occultas tanquam alteram non suspectam, de manifesta disputat. Secundum a persona dicentis est sumptum: Cum ego, inquit, homo indoctus, rem tantam ostensurum esse me profitear, par et aequum est, me a uobis omnibus adiuuari, hoc uero ait, quia reformidat, homo ipse rudis & priuatus, cum magistratibus & imperatore contendere. Nam e longinquo suspicionem remouet, ac simplicitatis opinionem sibi conciliat. Tertium a persona Charidemi, propter quem instituitur haec oratio. Traditum enim nobis praecipuum est, soluendas esse obiectiones omnes quae a dignitate proficiantur, cum contra illustrem personam uerba facimus: quod & Aristides in Pericle fecit. Est autem in tertio exordio medio, * congeries quaedam argumetosa: Siquidem hoc maximum Aristocrates, & caetera. Postquam enim orationis initio existimationem Charidemi labefactauit, ueritus est ne id quod erat consequens, simultatis ostensionem requireret auditor, eaque soluit: nunc ad Cherronesum festinare se simulans, simultateque deinceps ostensurum pollicitus. Quia uero mirum uideri sentiebat auditori, quam obrem in accusatione decreti contrarij legibus, sub contentione Cherronesi meminere: in * constitutione in primis auditorem sic informat, ut existimet Cherronesi mentionem cum causa esse coniectam: totam actionem eo pacto criminans, et suspectam faciens, et est haec ueluti * prima confirmatio utilitatis. Constitutio autem sumitur alias a sententia, alias a narratione. Cum autem audita Cherroneso, requisiturus esset auditor pleniore probationes: id ipse ita fugiens, ut fugam tamen dissimulet: optionem dat, utrum legitimum audire uelint primum, an iustum, an uero credibile. Nam cum pro se legitimum firmum haberet, & causae coniunctius: propterea censuit eo in primis utendum. * Sic quidem agit, quasi auditor non fuerit aduersatus, aut quasi requisierit ex promisso accusationis: De legitimo, inquit, uultis audire primum? hoc dicemus. Et quoniam ex lege obijciendum erat, hospitem esse Charidemum, proptereaque illi honorem aliquem peculiarem in senatusconsulto esse perscriptum (nam capitalium legum sanctio ad ciues spectare uidebatur) propterea necessaria illi fuit ad refutandas obiectiones antegressa confirmatio, qua doceret auditorem, Charidemum esse ciuem, & de ciue agi haec oratione.

Aeschinis dicendi inopia.

Exordia.

συνοψη.

τη καταστασιν.

πεινατα σκευη.

εγγιμαγην

DEMOSTHENIS ORATIO CONTRA ARISTOCRATEM, HIERONYMO Vuolfio interprete.

MEMO uestrum, Athenienses, putet, me uel ullo priuato oratio adductum, uenire ad Aristocratem istum accusandum: uel quod paruum aliquod & leue delictum uideam propter illud paratum esse, ad inimicitias suscipiendas. Sed (si modo meum me iudicium non fallit) in hoc omnia mea studia incumbunt, ut Cherronesum secure teneatis: neque phaleratis decepti uerbis, rursus ea spoliemini. Decet igitur omnes uos, si haec recte cognoscere uultis, & e praescripto legum controuersiam uere

Aristocratem accusari propter utilitatem reipublicae.

Non uerba, sed consilia impostorum spectanda.

ΥΥ διjudι

dijudicare: non tantum scripta in senatusconsulto uerba considerare, sed etiam quid euenturum inde sit, prouidere. Nam si re statim audita, callidæ machinationes animaduerti potuissent, principio fortasse decepti non essetis. Quia uero hoc non minimum artificium est quorundam, ita & dicere & scribere, ut uos latentes insidias minimè perspiciatis, aut caueatis: non adeò mirū uideri debet, si etiā hoc decretum nos ita scriptum ostēdemus, ut cum Charidemi salutis & incolumitati consulere uideatur: re uera Chersonesum, qua reipublicæ salus & incolumitas continetur, nobis eripiat. Iure autem, Athenienses, mihi operam hanc dabitis, ut me dicentem cum bene uolentia audiatis. Quia enim ego non unus ex illorū numero qui uobis ob- turbant, neq; rursus horum qui in gerēda reipublica magnam apud uos habent auctoritatem, rem tantam esse actam ostensurum esse me profiteor: uos si me, quod in uobis est, iuueritis, attēteq; audieritis, tum hanc ipsam rem in integrum restituetis: tum animos addetis cæteris, ut si quid etiam nostrū aliquis se reipublicæ prodesse posse putarit, facere id non grauetur. Putabit autem, si audientiam impetrare à uobis non esse difficile existimauerit. Nunc istius rei metu multis, minus fortasse difertis, sed melioribus certè uiris, quàm eloquentes isti sunt, ne cogitare quidem quicquam de reipublica in mentem uenit. Ego sanè omnes adiuro deos (idēq; uobis dubiū esse nō debet) ipse quoq; ab accusatiōe hac abhorruissem, nisi turpissimū iudicassem, nunc quiescere & silere, dum quosdam homines rem ciuitati non conducibilem struere uideo: cum prius quo tempore trierarchus in Hellepontum ieram, uerba fecerim, & accusarim nonnullos, à quibus in uos delinqui iudicabam. Non ignoro autem esse, quibus Charidemus de reipublica bene meritus esse uideatur. Ego uerò, si que uolo, et scio ab illo perpetrata esse, apud uos exponere potero: confido me ostensurū, illum adeò nō esse bene meritum, ut nemo omnium hominum reipublicæ peius uelit, & longè aliam de eo conceptam quàm conueniat opinionem. Quod si, Athenienses, summa hæc esset Aristocratis iniuria, quòd Charidemi, qui talis est qualem eum ego esse uobis me ostensurum dico, tantam in decreto rationem habet: ut si quid ei accidisset, peculiarem, legibus contrariam ultionem sit largitus, id iā uobis exponere instituissem: ut intelligeretis longè abesse, ut tali senatusconsulto ornari mereatur. Nunc per ipsum senatusconsultum aliud grauius delictum committitur, quod uobis prius & cognoscendū est et præcauendū. In primis autem explicare necesse est, atque ostendere, quid nam sit illud, quod effecit ut Chersoneso securè potiremini. Quo cognito, eam etiam, quam dico, iniuriam, perspicuè cernetis. Hoc autem, Athenienses, sic habet. Coty defuncto, Berisades et Amadocus et Cersobleptes, tres pro uno Thraciæ reges facti sunt. Qua ex re id contigit, ut ipsi inter sese dissentientes, ad uos se conferrent, uosq; colerent. Hoc igitur Athenienses, quidam dum repellere uolunt, & reliquis regibus abrogatis, summam totius imperij ad Cersobleptem deuoluere: callidè hoc senatusconsultum extorserunt, si uerba spectentur, seiunctum à talis conatus opinione: re ipsa maxime ad hoc accommodatum, ut ego docebo. Nam cum defuncto regum uno Berisade, neglecto iureiurando & fœdere, quod uobiscū fecerat, Cersobleptes bellum &

Petit attentio-
nem.

Perstringit
Charidemū.

Narratio, per
insidias hoc a-
gi, ut stabili-
tate Cersobleptis
tyrannide,
Chersonesi
possessio peri-
clitetur.

Berisadæ

Berisadæ liberis & Amadoco intulisset, constabat, Berisadæ liberis Athenodorum opitulaturum: Amadoco, Simonem & Bianorem. Nam ille Berisadæ affinis, hi Amadoci fuerunt. Cogitantes igitur, quo nam modo hi compefci, atque illis desertis Charidemus, qui regnum Cerfobleptæ stabilire nititur, citra periculum subuertere posset omnia: id fieri posse repererunt, primum decreto à uobis impetrato, si quis eum occidisset, ut liceret illi iniicere manus. Deinde, si Charidemus à uobis imperator designaretur. Neque enim contra imperatorem uestrum arma temerè laturus esse, Simonem & Bianorem à uobis ciuitate donatos, & alioqui uestri studiosos: & natura ciuem uestrum Athenodorum, ne in animum quidem id esse inducturum, neque id crimen subiturum, ut senatusconsulto aduersatus uideretur, quod sine ulla dubitatione eis impingeretur, si quid Charidemo accidisset. Hac ratione, alteris auxilio destitutis, istis tanta impunitate data, facile posse illos eijci, se imperium obtinere. Et hanc illorum fuisse mentem, hæc consilia illos concinnasse, ipsa facta clamitant. Nam simul & bellum mouebant, et ad uos ab eis legatus ueniebat Aristomachus iste Alopæcensis: qui cum alia apud uos in concione dicebat, tum in honorifica prædicatione & proluxa Cerfobleptæ & Charidemi, eorum erga uos beneuolentiam & studiū celebrabat: solum omnium hominum Charidemum uobis Amphipolim donare posse: utque eum imperatorem crearetis, hortabatur. Paratum autem eis iam antè hoc senatusconsultum, & antè dispositum erat, ut si acquiesceretis pollicitationibus & spei, quam ostentabat Aristomachus, statim populus decretum comprobaret, & nihil impediret. At quam nam callidior em aut astutiorem rationem quisquam inire posset, ut regum alij pellerentur: unus, qui eis placuisset, omne occuparet imperium: aut ut ij qui duobus reliquis opitulati alioqui essent, metu calumniæ quiescerent: quam consentaneum erat expectare illos in se redundaturam per id senatusconsultum, si quid Charidemo accidisset: utque illi, qui uni duntaxat imperium tradere studebat, qui omnia uestris rationibus contraria moliebatur, tantam licentiam darent impune & secure illa faciendi: Neque uerò hinc solum constat, propter hæc que dico senatusconsultum istud esse factum, sed ex ipso senatusconsulto, amplum quoddam testimoniū suppetit. Cum enim scripserit, Si quis Charidemum occiderit: nec adiecerit, quid nam agentem, utrum uobis utilia, an contra: subiūxit: Statim è ditione sociorum posse in uincula abripi. Neque uerò hostium nostrorum æquè, atque illius, unquam ullus ad nostros ueniet socios, siue occiderit, siue non occiderit. Non igitur in hostes eam poenam constituit. At nostrorum amicorum: illius (si quid reipublicæ nostræ perniciosum conaretur) inimicorum: horum istud inquam aliquis senatusconsultum pertimescet, & cauebit ne uobiscum inimicitias suscipere cogatur. Est autem hic Athenodorus, Simon, Bianor, Thraciæ reges, & quicumque alius de uobis bene merendi studiosus, illum uobis aduersari molientem compescuisset. Quibus igitur de causis per scriptum sit senatusconsultum, ut id à populo comprobaretur decepto, & quapropter nos causam hanc susceperimus ad conatus illorum prohibendos, hæc sunt, Athenienses. Aequum autem fortasse est, me pollicitum tria ostensurum: unum, senatusconsultum contra leges esse factum: alte

Probabile facit narratione Aristomachus legatus.

Verba senatus consulti.

Transitio.

Propositio tripartita.

Y y 2 rum, id

πεκατάλη
 ρις, præiudi
 cii de Charide
 mo esse repudi
 andum.

2 Pars.
 Senatus consul
 tum contrariū
 esse legibus.

εὐτιολογία
 legis.

rum, id non esse è republica: tertium, indignum eum esse, cui ea quæ per-
 scripta sunt, tribuantur: horum omnium optionem dare uobis audituris,
 quid primo, quid secundo, aut postremo loco audire præoptetis. Proinde
 uidete quid nam uelitis, ut id primùm uobis dicam. De uiolatis legibus uul-
 tis primùm: hoc igitur dicemus. Oro autem & postulo à uobis ea, quæ (ut
 mihi persuadeo) æqua omnino sunt. Nemo uestrum, Athenienses, propte-
 rea quòd Charidemum ignorat, & de republica bene meritum putat, qua-
 dam animi pertinacia inductus, nostros de legibus sermones, iniquioribus
 auribus accipiat: neque propter id uel seipsum defraudet, quo minus pro
 iurisiurandi religione sententiã ferat, uel me impediat in ijs explicandis quæ
 uos edocere decreui: sed ita auscultet, ut consideret quàm equa dicã. Ac ubi
 legum meminero, omissa cogitatione propter quem aut qualem senatus con-
 sultum sit factum: id solū, nec quicquid aliud quicquid consideret, contra ne an secun-
 dum leges sit factum. Quum uerò res ab eo gestas excussero, atque recē sue-
 ro, quo pacto sitis ab eo decepti: cogitet, utrum res factas, an emētitas dicã.
 Vbi porrò disquisiuero, utrum è republica sit, uel contra rempublicam, hæc
 decernere: omisis cæteris omnibus, rationes de his allatas inspiciat, utrum
 illæ rectè sese habeant, an secus. Nam si me his animis audietis, tum ipsi opti-
 mē, quæ deceat, intelligetis, singulis seorsim cōsideratis, & non simul omnia
 confertim obtuentes: tum ego quæ uolo facili mē potero dicere. Paucis autē
 absoluentur omnia. Cape igitur leges ipsas, & recita, ut per eas ostendam,
 quàm isti legum nullam rationem habuerint. E' capitalibus legibus Areo-
 pagi. **LEX.** Senatus Areopagiticus de cæde, & uulnere consultò factò,
 & incendio, & uenenis, quibus porrectis aliquis hominem occiderit, iudi-
 cet. Define. Audistis tam legem, quàm decretū, Athenienses. Quemad-
 modū autē mihi uideamini, rationes ipsas de uiolatis legibus facili mē cogni-
 turi, hoc uobis dicã. Si consideretis, cuius tandem ordinis sit is pro quo sena-
 tus consultum factum est: an peregrinus: an inquilinus: an ciuis sit: quem si
 dicemus inquilinum, mentiemur. Rursus si hospitem, iniuriam ei faciemus,
 populi enim beneficium, quo ciuitate est donatus, ratum illi manere iure de-
 bet. Relinquitur, sicut de ciue, esse de eo loquendum. Obsecro autem ut spe-
 ctetis quàm simplici & iusta ratione utar, qui in hunc ordinem eum collocē,
 in quo maximū honorē consequatur. Quæ uerò uobis natura ciuibus nega-
 ta sunt, nec illi opinor contra leges sunt concedenda. Quæ sunt igitur ea: quæ
 iste modò scripsit. Nam lege quidem cauetur, ut senatus iudicet de cæde, &
 uulnere consultò factò, & incendio, & uenenis, quibus datis aliquis alium
 enecauerit, atq; is qui legem tulit, adiecta hac clausula, Quibus enecauerit:
 causæ dictionem dedit. non prius tamen quid maleficum pati conueniat, de-
 clarauit: in quo, Athenienses, pietati totius urbis probè prospexit. Quomo-
 do: Nemo nostrum omnium scire potest, quis sit qui cædem fecerit. Atqui
 talia sine iudicio credere, si quis aliquem criminatus fuerit, esse iniquum pu-
 tauit, oportere igitur censuit, si læso factas iniurias persecuturi si mus, fidem
 fieri uobis: & uos edoctos ab accusatoribus, cognoscere fontem eum esse.
 Tum demum enim, cum res percognita fuerit, ius & fas esse pœnas sumi,
 prius

prius non. Præterea reputabat, omnia talia nomina, ueluti si quis sacrilegiū fecerit, si quis prodiderit, & eius generis omnia, priusquā iudiciū exerceat, criminū esse appellationes: postquā iudicio sis cōuictus, tum demū fieri scelera. Non igit̄ censuit nomini criminis supplicium adscribendū, sed iudicium. proptereaquē si quis cēdē fecerit, senatū cognoscere iussit: nō dixit, quę conuictō pœna luēda sit. Ac legislator quidē sic. At senatuscōsulti autor quomodo, si quis occiderit, inquit, Charidemū: nomen facinoris idē posuit, cum scripsit, si quis occiderit, quod legislator: in sequentib. uerō nō eadē, sed sublata clausula de iudicio subeundo, statim licere in uincula abripi scripsit, neglecta quē per legē designata curia, reū criminatōrib. indicta causā pro libidine tractandū permisit, quāquam nondū utrū fecerit nec ne, manifestū. Licebit igit̄ eis illū cōprehensum torquere, excarnificare, pecunia mulctare. Atqui hæc omnia uetuit apertē et euidenter subscripta lex, talia nec in cōuictos et declaratos homicidas licere. Lege eis ipsam sequētē legē. **LEX.** Homicidas liceat occidere in nostro territorio, et in carcerē ducere, * ut in decemuirali tabula promulgat̄: excruciare, aut pecuniā ab eis extorquere, nō liceat: alioqui duplū dati dāni luendū. actionē uerō prætores danto cuius eorū criminū, quorum quicquid sunt iudices, at cognitio penes sit Helixiā. Legē audiuitis: contēplamini quęso quē præclarē ac supra modum religiose constituerit legislator. Homicidas, inquit: primū igit̄ homicidā eum dicit, qui iudiciū sententiā iam sit dānatus. Nec enim hac appellatione quisquē continetur, priusquā cōuictus damnet̄. id ubi significat̄: tum in priore lege, tum in hac. Nam in illa scripsit, si quis cēdē fecerit, senatus iudicet: in hac, homicidā nominās, quæ pati oporteat, dixit. Quo enim in loco, res crimē adhuc erat, iudiciū nominauit: ubi uerō dānatus huic appellationi iā obnoxius erat, pœnā scripsit. de dānatis igit̄ loquit̄. Quid uerō loquit̄: licere occidere, et abducere. Nūquid ad sese, aut ut alicui libitū fuerit? Minimē id quidē. At quomodo? Ut in decemuirali tabula, inquit, promulgatū est. Illud uerō quid est? Id quod uos omnes scitis, Sexuiri qui propter cēdē solū uerterūt, ius habēt morte mulctādi, anno quē superiore uidistis omnes ē concione illū ab eis abductū. Ad hos igit̄ abducere iubet. Hoc uerō quid ab illo differt, si quis ad se domū abduceret? Quia quæ abducit, Atheniēses, ad Sexuiros, legū potestati facinorosum subijcit: qui ad se ducit, suę. Illo modo pœnas dare licet, ut lex sancit: hoc, ut illi qui cæpit, libitū est. Plurimū aut̄ profectō interest, utrū irrogādę mulctę ius penes legē sit, an uerō in potestate inimici. Excarnificare, inquit, ne liceat, nequē pecuniā extorquere. Nō excarnificare quid sit, omnib. uobis notū esse scio: nō flagellare, nō uincire, nihil denique facere eius generis. * Habet etiā alterū legis uerbū nihil obfcuritatis. Ac lex quidē homicida, et iā dānatus, quomodo puniendus sit, & ubi: cæsi patria nominata, in hunc modū cavit, et nō alio modo quē hoc, nequē alibi quē hic, apertē dixit. At senatuscōsulti autor, multū certē abest ut quicquid cauerit, quū omnia his cōtraria dixerit. Scripsit em̄, Si quis occiderit Charidemū, abduci eum liceat undecunquē. Quid ais? quum leges nec damnatos abducere permittant, nisi in nostro territorio: tu scribis, sine iudicio abduci posse aliquem ex omni ditione sociorum: quū nec in nostra leges ducere iubeāt, tu permittis undecunquē ducere? Præterea dum abducendi potestati facis:

Crimina.
Maleficia.

Collatio legis
cum senatuscō
sulto.

ὅς ἐστι τῶ ἀξίον
ἀγορεύει.

Enarratio le-
gis.

Fuit hic à uer-
bis recedendū,
ut in Annota-
tionibus indi-
cābimus.

Collatio legis
et senatuscon-
sulti.

omnia quæ lex uetuit, dedisti, multare pecunia, excarnificare uiuentem, affligere, penes se detinere, atque interficere. Et quæ euidentius dixisse contraria legibus quisquam conuincetur, aut iniquiora scripsisse, quam in hunc modum: qui quum duo nomina proposita haberet, contra reos criminis, si quis occiderit: contra damnatos, si quis homicida fuerit: in appellatione, eius qui criminis reus est, nomē usurpasti: supplicium uerò quod nec in cōuictos permittunt leges, id tu in eos de quibus nondum iudicium factum est, statuisti, & horum medium repudiasti. Interiectum enim est inter crimen, eiusdemque probationem, iudicium, id quod nusquam iste scripsit in senatusconsulto. Recita sequentes leges. LEX. Si quis autem homicidam ceciderit, aut cædis ei causa fuerit: is abstineat foro collimitio, & ludis et sacris Amphictyonis, perinde ac si Atheniensem occidisset, eodemque crimine teneatur, sed iudicatio capitalium causarum iudicibus referuetur. Cognoscendum uobis est, Athenienses, quid huius legis autor sibi uoluerit. Videbitis enim eum uerecundè omnia & legitimè distinxisse. Si quis, inquit, occiderit homicidam, aut cædis ei causa fuerit, is abstineat foro collimitio, & ludis & sacris Amphictyonis, perinde ac si Atheniensem occidisset, eodemque crimine teneatur, sed iudicatio capitalium causarum iudicibus referuetur. Quid hic audio? Ille censuit, cædis reum factum & conuictum, si semel effugerit atque euaserit, iustum quidem esse, ut ex interfecti patria exterminetur: occidi ubicunque esse nefas. Quid spectauit? quod, si nos eos qui alio se receperunt, occideremus, alij perempturi essent eos qui huc confugerent. Quod si fieret, fore ut una reliqua calamitosis omnibus, salus tolleretur. Ea quæ est: ut eorum quos læserint, patria cedant: in aliorum ditionem, quibus nullam fecerint iniuriam, habitatum tutò commigrent. Id igitur ne accideret, neque infinita calamitatum supplicia existerent, scripsit: Si quis homicidam occiderit, abstineat foro collimitio: quid ea uox sibi uult? finibus regionis, ibi enim (ut mihi uideatur) antiquis temporibus, conueniebant finitimi, & à uobis, & ab urbi uicinis: unde appellauit forum collimitium. & rursus, sacris Amphictyonis, quamobrem & ab his exclusit homicidam, ut quarumcunque rerum occisus particeps fuerat, illis cædis autorem prohiberet. Primum, patria, & omnibus quæ in ea sunt, solennitatibus & sacris: & collimitium forum pro termino designauit, quo prohibendum eum dicit. Deinde sacris Amphictyonis. Nam & horum (modò Græcus esset occisus) particeps fuerat: & ludis, quamobrem: quia communes sunt omnibus qui celebrantur in Græcia ludi: à quibus, quia nemo excludebatur, illorum etiam particeps fuerat occisus ille. Etiam his igitur abstineat, & his quidem homicidam prohibet. Si uerò extra hæc occiderit eum aliquis, aut alicubi alibi, idem in eum supplicium constituit, quod, si Atheniensem occidisset. Nam exuli nomen ciuitatis non impertit, cuius expers est: sed facinoris, quo ille semetipsum obligauit, proptereaque, si quis occiderit, inquit, homicidam: deinde ubi adiecit quibus rebus sit interdictum, ut supplicium ratione legitima infligatur, ciuitatis nomen posuit his uerbis, Perinde ac si Atheniensem occidisset: ualde, ualde dissimilis, Athenienses, est legislator huius senatusconsulti, autori. An uerò non crudele est, si quis hos quibus lex concessit (modò interdictis

Interpretatio
legis.

ἀγορὰ ἐφ'
εία.

Collatio legis
& senatuscon-
sulti.

locis

locis & rebus abstineant) in exilio securè uiuere, omnium uolentiae exposi-
 tos esse iubet, & uenig clementiam tollit, quam calamitosis prestari par est ab
 his qui extra crimina sunt: cum, cui tandem omnium illa in tanta rerum futurarum ob-
 scuritate reseruetur, incertum sit. Nunc igitur etiam interfectorem Charidemi, reue-
 ra, si modò id factum fuerit, si qui uicissim occiderint, nacti proscriptionem, exulanti-
 am, & aqua & igni interdictum, cum ipsi capitalibus iudicijs obnoxij erunt,
 tum uerò tu quoque. Etenim, Si quis in causa fuerit, scriptum est. eris autem
 in causa, illa que in senatusconsulto est, causa suppeditata. Proinde ubi accide-
 rint illa, si uos omiserimus, pollutorum consuetudine utemur. Sin persequer-
 mur ea quae decreuimus, ipsi rescindere cogemur. Nunquid igitur parua
 aut leuis causa est, propter quam uos decretum abrogare oportet? Age, recita
 etiam sequentem legem. **LEX.** Si quis aliquem homicidam, qui excessit,
 cuius pecunia non ignominiosa est, ultra terminos agitarit, uexarit, spolia
 uerit ue, quocumque modo id fiat, eandem multam debet, quam, si in ditione
 nostra eadem commisisset. Alia haec, Athenienses lex est, humana & praecleara,
 quam istum equè neglexisse apparebit. Si quis, inquit, homicidam aliquem,
 qui excessit, cuius pecunia non est ignominiosa: de his loquitur, qui ob ca-
 dem fortuitam cesserunt. unde id perspicitur? quod qui excessit, inquit, non
 exulans: quod distinguit, cuius pecunia non est ignominiosa. Nam qui con-
 sultò eadem fecerunt, illorum opes omnes publicant. De fortuitis igitur cedib.
 loquitur. quid autem loquitur? Si ultra terminum, inquit, agitarit, uexauerit, spolia
 uerit ue, quocumque modo id fiat. Id uerò quod est, ultra terminum? Terminus est
 homicidis omnibus, interfecti patria prohiberi. Ex ea igitur, concedit et pellere
 & deperdari. Ultra uerò, neutrum horum concedit. Sin quis aliquid secus fecerit,
 eadem poena sanxit, quasi manentem laesisset domi, quia scripsit, iisdem teneri, quib.
 si domi uiolasset. Si quis igitur Aristocratem istum roget (ne uerò ineptam interro-
 gationem esse putate) utrum satis sciat, fore ut aliquis Charidemum interficiat,
 an uerò ipse diem suum alio quopiam modo sit obiturus? Haud opinor se
 scire dicet. Ponamus autem, fore qui eum interficiat: rursus, nosti ne, uolens
 an inuitus id sit facturum? hospes, an uerò ciuis? scire te, dicere nullo mo-
 do potes. Proinde sic scribere conueniebat, siquidem omnino scribere de-
 creueras: Si quis occiderit, inuitus aut uolens, iure aut iniuria, hospes aut ciuis:
 ut quisquis tandem, aut quocumque modo facinus commisisset, illi iura consti-
 tuta legibus parata essent: non autem declarato nomine culpae, comprehendere
 liceat, adscribere. Nam quem tu terminum reliquisti scripto isto, cum lex
 manifestè sic dicat, non ultra terminos exagitandum, cum undecumque abri-
 piendi facultatem concedas: at lex non modo non exagitare non sinit ultra
 terminum, sed nec arripere. Et tuo autem decreto cuiuslibet libitum fuerit,
 is eum qui eadem inuitus fecerit, proscriptionem nactus, per uim abducat in
 patriam interfecti. An non igitur confundis iura humana omnia, & eam cau-
 sam tollis, cum qua quaecumque facta uel honesta uel turpia sunt? Videtis enim
 in omnibus, non capitalibus tantum legibus, ita esse scriptum: Si quis, in-
 quit, pulsarit quempiam, non laceffitus iniuria nimirum. quod si se defende-
 rit, non peccet. Si quis conuicia dixerit: falso, adiecit. quod si uerè, licue-
 rit. Si quis occiderit, consultò, quod si inuitus, aliud iam sit. Si quis dam-
 num

Senatusconsultum ipsi autori et iudicibus periculosum.

Interpretatio legis.

ἐπεὶ οὐκ ἔστιν ἄδικοι ἀριστοκράται.

Iniuria à causa estimantur.

num

nam alicui dederit uolens, per iniuriam; ubiq; deniq; rem causa confirma-
 ri inueniemus. Apud te uerò aliter. In uniuersum enim, si quis Charidemū
 occiderit, abripiatur, siue inuitus, siue iure, siue se defendens, siue ob ea quæ
 legib. iubentur, siue quocuncq; modo. Lege sequentem legem. LEX. Cæ-
 dis actiones ne sunt o usquam, in eos qui exules deferunt, si quis eo redeat
 quò non licet. Lex hæc Draconis est, Athenienses, & reliquæ quas è capita-
 libus adscripsi. Considerāda sunt autē ea quæ dicit: In eos qui exules, eò quò
 nō licet, redeūtes, indicant, actiones cædis ne sunt o. Hic duo iura significat,
 contra quæ utraq; iste senatusconsultū fecit. Nam ea & deferre homicidam
 pmittit, & nō finit ab ullo priuata autoritate, si proscriptū nactus sit, abripi:
 idēq; tum demū, si quis redeat quò nō licet: & illud ipsum permittit, non ubi
 cuncq; uoluerit aliquis. Vbi uerò nō licet: qua quis exularit urbe. Quo: etiā
 hoc ualde perspicuè ostēdit: Si quis redierit, inquit, hoc uerò nō aliò referri
 potest, quàm ad eam urbem, qua quis exularit. Nam cuius ciuitatis ius ali-
 quis prorsus non amisit, in eam utiq; restitui non potest. Lex igitur deferē-
 di ius dedit: idēq; si redeat quò nō licet, at iste, Arripi liceat, inquit, inde etiā,
 ubi exulare lex nulla prohibet. Recita legē. LEX. Si quis occiderit in ludis
 inuitus, aut in itinere prostrauerit, aut in bello imprudēs, aut deprehensum
 apud uxorē, aut apud matrem, aut apud sororem, aut apud filiam, aut apud
 concubinam, aut eam quam propter ingenuos liberos suscipiendos habe-
 at: ob hæc qui cædem fecerit, ne exulato. Cum multæ leges sint, Athenien-
 ses, contra quas decretum istuc factum est: nulli tamen magis aduersatur,
 quàm huic modò recitatae. Quanquam enim lex ita palàm ea concedit & di-
 cit, ob quæ liceat occidere: iste illa neglexit omnia, & scripsit, sine ulla adie-
 ctione de occidendi modo, supplicii. Atqui considerate quàm & præclare
 singula distinxerit is, qui primūm hæc percensuit: Si quis in ludis aliquē oc-
 ciderit, hunc in fontem esse definiit. quamobrem? non euentum considera-
 uit, sed eius qui fecerat, animum. Is uerò qui fuit? ut uiuentem superaret,
 non ut occideret. Quod si ille infirmior fuit, quàm qui ferre posset eum
 quem uictoria requirit laborem: ipsum eius mali sibi causam extitisse censu-
 it. quapropter eius necem ulcisci noluit. Rursus: Si in bello, inquit, impru-
 dens: & hunc esse purū, præclare. Si enim ego, hostē esse ratus, quempiā occi-
 dero: non dare pœnas, sed ueniam impetrare debeo. Si apud uxorē, inquit,
 aut sororem, aut apud filiam, aut apud cōcubinam, aut eam quam ingenuæ
 sobolis procreādæ causa quis apud se habuerit: eum etiam qui propter hæc
 aliquem occiderit, indemnem facit: & omnium quidem iustissimè, Atheniē-
 ses, hunc dimittit. quamobrem tandem? quia, pro quibus cum hostibus di-
 micamus, ad eos ab omni contumelia & iniuria uindicandos: pro iisdem
 etiam amicos, si quam contra leges iniuriam aut contumeliam eis fecerint,
 occidere cōcessit. Cum enim non genus aliquod sit amicorum & hostium,
 sed è factis horū utrumq; censeatur: eos qui hostilia faciūt, pro hoste ulcisci
 lex liberū fecit. Proinde periniquū fuerit, tot rebus exceptis, ob quas alios
 occidere liceat, solū illū ex omnibus mortalibus, neq; ob hæc occidi licere.
 Age uerò, si tale quid euenerit, quale iam fortassis etiam alij cuipiā, ut Thra-
 cia relicta, huc profectus in urbe alicubi habitet, non amplius ea potestate
 præditus,

Interpretatio
legis.

Interpretatio
legis.

Amici & ho-
stes è factis &
sumandi.

Aristocratis
senatusconsulto
tyrannicā
Charidemo
cōcedi licen-
tiam.

præditus, qua fretus multa designat interdicta legibus: & pro sua consuetudine cupiditatibus indulgens, eadem factitare instituat: quid aliud agendum erit, nisi ut Charidemum impunè agere pro libidine quiduis patiamur? Nec enim tutum erit illum occidere, aut eas de illo pœnas sumere, quas lex concedit, ob istius senatuscōsultum. Atqui si quis ita putat & obicit: ubi nam ista fierent? quid me quoque dicere uetat, quis nam occiderit Charidemum? Verum non hoc considerandum est, sed quoniam decretum quod oppugnatur, ob rem nondum factam scriptum est, sed talè quæ utrum aliquando futura sit, nec ne, haud quisquam nouit: illa de futuris disputatio cōmunis utrinque relinquatur. & nos (quæ rerum humanarum conditio est) spes nostras ad ea sic dirigamus, et statuamus, fortasse, casu aliquo, tam hæc quàm illa usu euenire posse. Quod si decretum tolletis: si quid illi fortè acciderit: definitæ legibus ad necem eius uindicandam pœnæ, & sancitæ sunt. Sin confirmabitis: pallsis iniuriam, si quos ille uiuens uiolarit, præsidia legum eripiètur. Itaque decretum hoc & omni modo legibus contrarium est, & conducibile ut abrogetur. Lege sequentem legem. **LEX.** Quod si quem hostiliter per uim & iniuriã grassantem statim suæ causa defensionis occiderit: impunè occisum esse iubet. Sed hoc ob ea, propter quæ occidere licet: si quæ hostiliter per uim & iniuriam grassantem, statim suæ causa defensionis occiderit: impunè occisum esse iubet. Videte quæso quàm bene. Quod enim cum exposuisset, ob quæ occidere liceret, adscripsit, Statim: sustulit mali aliquid consulendi tempus. & quia scripsit, suæ causa defensionis: significat se læso dare potestatem, non alij cuiquam. Lex igitur hæc, hisce de causis ulciscenti statim, occidendi licentiam dedit. At iste nihil adiecit, sed in uniuersum dixit, si quis occiderit, siue iure, siue ut leges permittunt. At hercule nos rem per calumnias exaggeramus. In quæ enim hostiliter grassabitur ui, iniuste, Charidemus? In omnes homines. Nostis enim hoc ab omnibus qui habent exercitum, eos quibus se putant esse fortiores, inuadi solere & exagitari, ut pecuniam extorqueant. An non igitur, o dii immortales, iniquum est, & legibus manifestè contrarium, neque solum scriptæ, sed & communi mortalium omnium legi, qui meas opes hostili more deprædatur, eum non licere mihi ulcisci: siquidem ne hoc quidè modo licebit Charidemum occidere, sed si per iniuriam ui auferat & abducat, & res alterius deprædetur, qui eum occiderit, proscribetur: lege largiente, si propter hæc id fiat, impunitatem? Recita sequentem legem. **LEX.** Quicumque magistratus, aut priuatus, autor fuerit huius instituti confundendi, id uel mutauerit: is ignominia notetur, tum ipse, tum liberi, tum res eius. Audistis Athenienses, legem planè dicentem: Qui magistratus, aut priuatus in causa fuerit, ut hoc institutum confundatur, id uel mutauerit, ignominia notandum tum ipsum, tum liberos eius, tum quæ illius sunt. Num igitur parum aut leuiter cauisse uidetur legislator, ut lex hæc rata esset, utque neque confunderetur, neque mutaretur? At Aristocrates iste parum ea curata mutat, & confundit. Nam quid aliud est * mutare, quàm cum, extra ordinaria iudicia, & limites quibus homicidam prohiberi oportet, supplicia concesserit aliquis, & causæ dictione adempta proscripserit? Quid porro aliud est * confundere, quàm si quis ordine sic omnibus quæ

Cōsilia tutissimè
maineunda.

Militum grassationes.

Accommodatio
legis cōtra Aristocratem.
μεταποιέν.

συγγένε

Zz legibus

Peroratio pri-
mæ partis de
uiolatione le-
gum.

προκατάλη-
ψις.

Digressio in
laudē iudicio-
rum, amplificā-
di criminis &
delectandi au-
ditoris causa
instituta.

1 Areopagus.

Alirrothius.
Orestes.

Iusiurandū ac-
cusantis in A-
reopago.

Ceremonia
mirabilis

legibus continentur, contraria scripserit: Non solum igitur hæc leges, Athenienses, uiolauit: sed alias quoque plurimas, quas uitandi fastidij causa non adscripsimus. Sed in summa sic dico: quæcunque leges ad rerum capitalium iudicia pertinent, ac uel citari, uel testem esse, uel reos iusiurandum dare, uel quiduis aliud præstare iubent: eas omnes uiolauit, & contra eas omnes hoc decretum fecit. Nam ubi non citatio, non iudicium, non testimonia consciorum, non calumniæ iuramentum, sed à crimine statim poena per scripta est, eaque interdicta legibus: quid nam aliud quispiam dicat? Atqui hæc omnia in quinque prætorijs fiunt, mandata legibus. At enim, dixerit aliquis, Ista uero nullius præcij sunt, neque rectè excogitata. Nunquid uero quæ iste scripsit, iusta & præclara sunt? imò contra potius: an decreto isto apud uos unquam quicquam sit factum iniustius, haud scio. His uero iudicijs inter omnia quæ in terris sunt, nullum neque grauius, neque iustius reperietur. Breuiter autem ea dicam, quorū commemoratio nostræ ciuitati laudis aliquid et honoris pariat, et quibus, auditis uos oblectemini: inde ducto exordio, unde uos rectissimè rem intelligetis: & repetam id quod Charidemo datum est, præmium. Nos, Athenienses, Charidemum ciuem fecimus, atque per id beneficium eum in societatem recepimus, sacrorum, solennitatum, institutorum, rerum denique omnium quibus ipsi fruimur. Sunt autem apud nos eius generis complura, quæ nusquam alibi. Vnum uero maximè proprium, & inter cætera nobilissimum, Areopagi iudicium, de quo uobis tot præclaræ narrationes, tum fabulosæ, tum quæ nostris testimonijs confirmari possint, suppetunt, quot de nullo alio iudicio. Et quibus unam atque alteram, ueluti ad specimen exhibendum, audire fuerit operæ præcium. Primum igitur de antiquis, ut ea nobis tradita sunt, in hoc solo iudicio dii, ius de cæde dare & accipere uoluerunt, & disceptatores sibi esse inter sese, ut ferunt, dissentientibus. Neptunū à Marte poenas exegisse interfecti Alirrothij filij: & furij ac Orestis ius dixisse duodecim deos. Ac uetera quidem hæc sunt. deinceps autem, solum hoc iudicium, non tyrannus, non paucorū dominatus, non populi autoritas, capitalibus causis dijudicandis spoliare sustinuit. Sed omnes sese de hisce controuersijs minus graue ius, quam ab his inuentum esset, excogituros crediderunt. Quæ cum ita sint, insuper hoc etiam accedit, quod hic nemo unquam uel reus damnatus, uel actor superatus, ostendere potuit, sententiam perperam esse latam. Hoc igitur præsidium ciuitatis, & in eo legitimas ultiones, neglexit istius decreti scriptor, & Charidemo uiuenti licentiam dedit faciendi quicquid eius libido tulerit. Sin quid ei accidisset, necessarijs eius calumniarum ansas suppeditauit. Sic autem considerate. Scitis, hoc nimirum omnes, in Areopago, ubi lex de cæde agendi & potestatem & mandatum dat, primum, iusiurandum dare & exitium (si calumniatur) tum sibi ipsi, tum genti, tum familiæ suæ imprecari cogitur is, qui aliquid talis alicuius facinoris criminatur. Deinde non uulgare aliquod iusiurandum dare cogitur, sed quale nemo in ulla re alia iurat, insistens consecratis carnibus apri & arietis & tauri. hisque mactatis, tum à quibus oportet, tum illis diebus, quibus conuenit, ut ita quæ & spacio temporis, & rerum quæ adhibentur solennitate, perfici ius fasque est, omnia præstentur. Quanquam autem se tali

se tali sacramento obligarit, nondum tamen habetur illi fides: sed si mendacij conuictus fuerit, nihil aliud consequitur, nisi ut liberos suos & omnem familiam nefario & exitioso periurij scelere cōtaminarit. Sin iure accusasse uideatur, & reum cædis perpetratae conuicerit: ne sic quidem damnatum in sua potestate habet, sed infligendi supplicij ius & autoritas penes leges est, & eos quibus executio sententiæ est mandata. At huic interesse spectaculo supplicij, quod damnatum ex lege sequitur, licet, nec præter id quicquam amplius. & hæc sunt quæ ad accusatorem pertineant. Reus autem calumniæ iuramentum eodem modo præstat. Licet quæ, ut oratione priore loco dicta, cedat è medio, salutis quæ suæ consulat: quod nec accusator, neque iudices, neque aliorum hominum quisquam prohibere potest. Quamobrem tandem, Athenienses, hæc sic administrantur? Quia qui hæc instituta primi sic ordinarunt, quicumque tandem fuerint, siue heroes, siue dii, non insultarunt fortuitis casibus, sed humaniter, quoad eius honestè fieri potuit, subleuarunt calamitates. Atqui hæc omnia tam præclare & sanctè constituta, istius decreti scriptorem uiolasse constat. Nam nec una uel minima talium conditionum in eo continetur. Ac primum contra unum hoc iudicium, & contra leges scriptas, tum non scripta instituta, decretum hoc factum est. Deinde iudicium aliud de cædibus fortuitis pronunciare solitum, illud ad Palladium inquam, & leges ibi receptas, confundit. Nam ibi quoque usitatum est in primis calumniæ iuramentum, mox oratio, postremò cognitio iudicium, quorū in istius decreto nihil est. Sin quis damnatur, & commisisse facinus uideatur, neque accusator, neque quisquam alius, in facinorosum ius habet, nisi lex. Quid igitur lex iubet fortuite cædis damnatum? ad certum tempus, certo quopiam interuallo abesse & exulare: dum aliquem è perempti familia exorarit. Tum uerò redire concessit, certo quodam ritu, minime quæ fortuito, aut temerè. sed & rem diuinam facere, & expiari, & alia quædam ordine ac diligenter sancita, præstare iussit lex, rectè quidem, Athenienses, hæc omnia. Nam & non uoluntariarum rerum minorè pœnam, quàm de industria commissarum, sancire iustum est: & concedere discedendi impunitatem, non exulare iubere, rectè est prouisum: & ab exilio redeuntem expiare, & purgare certis ritibus, & omnem autoritatè penes leges esse: etiam hæc omnia præclare constituta sunt. Quæ iste uniuersa tanta æquitate à primis legislatoribus descripta, decreto isto scribendo neglexit. Hæc igitur duo tanta & talia iudicia atque instituta, iam inde ab omni memoria recepta, tam impudenter transiuit. Quin præter hæc tertiū etiā, inter hæc omnium augustissimum, maximeque terroris, si quis occidisse fateatur, id tamen secundum leges fecisse se dicat: est autè hoc de quo dico, prætorium ad Delphiniū. Nam mihi quidem uidentur, Athenienses, hi qui primum hisce de rebus iura sanxere, præ omnibus alijs hoc spectasse: utrum nullam cædem esse licitam, an uerò aliquam cædem facere fas esse, sit existimandum. Considerantes igitur, Orestè interfecta matre, id quæ haud negantem, deos iudices nactum, cædis absolutum stauisse, cædem aliquam esse iustam: nec enim deos iniuste quicquam pronunciaturos. Proinde quia sic senserunt, iam scribere, & aperte diffinire instituerunt, quibus de causis occidere liceret. At iste nihil quicquam dempsit, sed

Clementia erga reum.

2 Iudicium ad Palladium.

Pœna fortuitæ cædis.

3 Iudicium ad Delphinium.

De rerū ac-
cessiones.

4 Iudiciū in
Prytaneo.

5 Phreattæū
iudiciū,

A minore.
καταμείνον
uel, ut hi ho-
micide, de
quib. iam fa-
ctum est iudi-
cium.

Sexta ulciscē-
di homicidæ
ratio.

in uniuersum, Si quis occiderit, inquit, Charidemum, siue id iure fiat, siue ut leges permittunt, proscribit. Enimuero tum actiones, tum orationes omnes, duas habent appendices, unā iuris, alteram iniuriæ, quas simul eadem actio nulla potest habere, nec ulla item oratio. Nam quæ simul eadem & iusta & iniusta esse queant: sed cum alterutra causa cōiuncta quælibet, explorantur. quæ causa si iniqua appareat, ipsa res improba iudicatur: si iusta, bona & honesta. Tu uerò neutram apposuisti, cum scriberes, Si quis hunc occiderit: sed crimine ipso, sine ullo additamento nominato, postea statim subiecisti, proscriptum esse. Tertium igitur hoc iudiciū, & huius instituta te uiolasse constat. Iam ad hæc, quartum etiam, illud ad Prytaneum. Id uerò cuiusmodi est: Si lapis, aut lignum, aut ferrū, aut tale quippiā delapsum, percusserit, atq; aliquis, à quo id coniectum sit, ignoret, ipse uerò norit & habeat telum quo cædes facta est: his rebus in hoc loco iudiciū dicitur. quod si res inanimatas, sensusq; & rationis prorsus expertes hoc crimine reas, nefas habetur non adducere in iudiciū: multo certè magis eum qui nihil fortasse deliquerit (ponam deliquisse) at hominem tamen, & deū uoluntate, communis nostræ naturæ participem, nefas & iniquum fuerit, indicta causa, & absq; iudicio, talis criminis gratia proscribere. Iam porrò quale aliud quintum iudiciū uiolarit, spectatè, Phreattæum: in quo causam dicere lege iubetur, si quis ob cædem fortuitam in exilium profectus, nondum conciliatis illi cæsi propinquis, alterius uoluntariæ cædis insimuletur. Neq; uerò, quia illi huc uenire non est integrum, eum neglexit is qui hæc singula ordinauit: neq; propterea, quòd prius etiam tale quid designarit, simile crimē in eo satis esse probatū censuit: sed eam rationem inuenit, qua & pietati consulere, & illum nec defensione nec iudicio priuaret. Quid igitur fecit? Iudices illò adduxit, quò illi accedere fas erat. designato quodam regionis nostræ maritimo loco, qui ad Phreattam appellatur. Post, ille naue accedens, uerba facit terra nō contacta, illi in terra auscultant & iudicant. quod si conuincitur, pœnas luit cædi uoluntariæ constitutas: idq; meritò. Sin absoluitur, indemnus eius criminis abit, & exilium ob priorem cædem indictum sustinet. Qua igitur gratia tanto studio tractata sunt hæc omnia? Paris impietatis harum sanctionum autor esse censuit, uel ad facinora conuiuere, uel in fontem proscribere. Enimuero si tantum studium adhibetur, ut hi qui iam homicidæ iudicati sunt, de criminibus post obiectis se purgare, uenire in iudiciū, & omnem æquitatem consequi possint: iniquissimum profectò fuerit, de nondum conuictò, re nondum explorata, utrū fecerit, nec ne: item utrum inuitus an uolens fecerit, scribere, dedendum eum esse ante iudiciū, ipsis accusatoribus. Sexta porrò ulciscendi ratio restat præter has omnes. qua itidem præterita, decretum hoc scripsit iste: si quis hæc ignorauit omnia, si tempora quibus hæc singula facienda fuissent, præteriere: si alia quam de causa tali modo suum ius persequi non uult, & homicidam tum in templis, tum per forum obambulantem uidet: abducere illum licet in carcerem, non domum, neque quò cuique libitum est, id quod tu concessisti: eoq; coniectus, ante latam sententiam, nihil omnino patietur, conuictus quidem morte mulctabitur: sed si accusator, quintam suffragiorum partem non tulerit,

tulerit, mille drachmas ipse insuper soluet. At non hoc modo iste scripsit, sed et insontem criminandum, & indemnatum statim dedendum esse. Quod si quis hominum, aut tota etiam hæc ciuitas tot legibus & institutis à me enumeratis ne destruantur (quæ & ostensa diuinitus, & ab omni æuo à mortalibus usurpata fuerunt) opituletur, & eum qui per iniuriam & contra legum interdicta uioletur, eripiat, foederibus exclusum esse scripsit, & huic insuper neque defensionis neque iudicij copiam fecit, sed et hunc statim sine iudicio punit. Quod nam decretum isto crudelius aut iniquius excogitari queat? Est ne adhuc nobis aliqua lex reliqua? Heus tu ostende. Recita hanc. **LEX.** Si quis uiolenta morte occubuerit, in eius ultionem necessarijs corpora pignerare liceat, donec aut cædis causam dixerint, aut homicidas dediderint. Capiendis autem corporum pignoribus ad tertium usque progrediantur: ultra, nefas esto. Cum leges, Athenienses, præclaræ multæ sint: haud scio an ulla huic uel præstantia uel equitate sit preferenda. Considerate queso, quanta æquitate & humanitate sit condita. Si quis, inquit, uiolenta morte occubuerit. Primum igitur quia adscripsit, uiolenta, significare uoluit, si periniuriam sit occisus: cognatis pignora capere licere, donec aut cædis causam dixerint, aut homicidas dediderint. Considerate quàm bene prius causam dici uelit. Quod si nolint, post dedi imperauit. Sin horum utrumque detrectent, pignora licere capi usque ad tres, non ultra. Contra totam igitur legem hanc decretum factum est. Primum enim, si quis occiderit, scribendo, non adscripsit iniuste aut uiolenter, nihil omnino denique. Deinde priusque causam dici iusserit, statim scripsit, licere abduci. Præterea, lex, si neque causam dixerint hi apud quos facta cædes est, neque fontes dediderint, contra hos pignorum captionem ad tres usque concedit. At iste hos omni crimine liberauit, nulla prorsus eorum facta mentione, sed iam exulante (quanquam natura et omnium mortalium communi suffragio comprobata lege, constitutum sit, ut exul admittatur) Si qui susceperint, societate foederum excludit, supplicem ni dediderint. Proinde tum quia non apposuit modum cædis, tum quia iudicium non nominat, tum quia poenas exigi non iubet, tum quia dat undique comprehendendi facultatem: tum quia eos qui receperint, non eos apud quos facta cædes fuerit, puniri iubet, & ut in summa dicam rebus omnibus: hæc quoque legem decreto suo uiolauit. Age sequentem recita. **LEX.** Neque fas esto legem de uno uiro ferre, nisi eadem ad omnes Athenienses pertineat. Hæc lex modo recitata, Iudices, non iam & ipsa est rerum capitalium: nihilominus tamen, ut si qua alia, præclara. Nam ut reliqui iuris ciuitatis, ita legum quoque omnibus, æquam partem esse tribuendam censuit legislator. propterea et scripsit, nefas esse ferre legem uno de uiro, nisi eadem ad omnes quoque Athenienses pertinere queat. Quando igitur in confessio est, decreta secundum omnes leges scribi oportere: qui Charidemo tale quippiam priuatim decernit, quod non uobis omnibus, ex æquo tribui potest: is haud dubie legem hæc uiolat. Nec enim profecto que sanciri legibus, est nefas, ea inscripsisse decretis concedere. Recita sequentem legem, qua iste omnes continent. **LEX.** Decretum nullum neque senatus, neque populi autoritati præferat. Depone. Breui omnino et facile oratione mihi opus esse puto, ut ostendam hæc quoque legem isto decreto esse uiolatam. Nam qui legibus omnibus, quarum tanta multitudo est, uiolatis, de-

Peroratio, siue digressionis siue amplificationis.

Redit ad legum explanationem.

Collaudatio et explicatio legis.

Collatio legis cum decreto.

ἢ ἴστοι πλείους εἶσιν.

creto inscripfit, & inclusit rem quampiã peculiarẽ, eum quid aliud facere statuendũ est, quã postulare ut decretũ lege potius habeat. Ostendã autẽ uobis unũ atq; alterũ senatusconsultũ, quibus uiri de repub. uerẽ bene meriti sunt ornati: ut intelligatis, facile esse æqua scribere, cum ob illud ipsum scribitur, ut alicui honos habeatur, utq; is in uestri iuris societate recipiatur: & nõ per speciem talium honorum, aliquid improbi conari & malefacere studeat. Lege senatusconsulta hæc, sed ne prolixitas auscultationis molesta uobis esset, è singulis senatusconsultis id est electum, in quo istũ accuso. Lege

E SENATVSCONSULTIS. Videtis omnes, Athenienses, eodẽ scripsisse modo. Eadẽ, inquit, afficiat pœna, qua, si Atheniensem occidissent: ualere illi receptas leges uestras sinũt, easdẽq; magnificiunt, cum honorificũ esse existiment, earundem alicui ius impertiri. Aliter Aristocrates, qui has quocunque modo potest, contemnit. Sic certẽ, quasi hæ nullius precij sint, peculiare aliquid scribere instituit: atque illud quoq; munus, quo ciuitate Charidemum donastis, extenuat. Nam qui sic, quasi uos hoc ei tribuisse nõ contenti, plura etiã debeatis, illud quoq; adiecit, oportere insuper prouidere uos, ut illi quicquid libet, impunẽ liceat: non ne id molitur quod ego dico? Neque uerò ignoro, Athenienses, decretum hoc legibus non palã esse contrariũ, haudquaquam ostensurum esse Aristocratem: sed quod est omnium iniquissimum, quod in toto decreto causã dicendã in tali crimine potestatem nusquam dedit: hoc intercidere, & hac uia elabi conabitur. de quo ego multa mihi uerba esse facienda non puto, cum ex ipsius decreto euidenter possim ostendere, ne ipsum quidem istum existimare, ullam huius criminis reo, dari causã dicendã potestatem. Scripsit enim: Si quis occiderit Charidemum, eum abduci liceat: quem si quis eripuerit, siue ciuis, siue priuatus, foederibus excludatur: non si ereptum, iudicio non stiterit: sed omnino statim. Atqui si causã dictionem daret, aut saltem non tolleret: tum pœnam in assertores statuisset, cum quẽ eripuissent, iudicio non stitissent. Arbitror præterea, eum illud quoque dicturum, & hac parte obnixẽ daturum operam, ut fucum uobis faciat: irritum esse decretum, quod senatusconsultum sit. Legem autem iubere, senatusconsulta esse annua. Itaq; tametsi nunc ipse absoluator, decretum tamen hoc nihil incommodaturum reipublicã. Ego uerò uobis illud contra hoc opponendum esse statuo, hoc decretum ab isto esse scriptum, nõ ut eo irritum manente, nihil uos incommodi sentiretis (licuisset enim ei ab initio nihil scribere, si spectasset quid nã esset è republica) sed ut uobis deceptis, quidam ea quæ cum uestris utilitatibus pugnant, consequerentur. Qui autem accusarint, & rem distulerint, & effecerint ne ratum esset decretum, hi nos sumus. Absurdum igitur fuerit, quarum rerum gratia nobis debetur, eas istis saluti esse. Deinde neque ita simplex istuc est, ut aliquis existimet. Nam si nemo esset alius, istius exemplo, neglecta utilitate uestra, scripturus: minus fortasse graue foret. Nunc quia tales non pauci sunt, uestri officij non est, decretũ istud tolerare. Quis enim non securo animo denuò scribet, si hoc fuerit absolutũ: quis nõ approbabit? quis uerò accusabit? Non igitur hoc spectari debet, an hoc sit temporib. irritũ: sed illud intuendũ est, uos, si uestro suffragio decretum hoc nũc absolueritis: his qui de

Refutatio.
Aristocratem
tollere causã
dictionem.

ἢ καὶ μὴ ἀφύ
γᾶτο.

Alia refutatio
Non quantum
ualeat decre-
tum, sed uolun-
tatem scripto-
ris spectandã
esse.

Vel exempli
causa condem-
nandum decre-
tum.

nuò

nuò nocere uobis uolent, impunitatem duros. Neque illud etiam me la-
 tet, Athenienses, Aristocratem simplicem & ueram defensionem nullam ha-
 bere, sed talia quædam effugia quæsiturum: decreta huius generis multa iam
 et multis esse facta. Id uerò, Athenienses, nullo argumento est, istum consen-
 tanea decreuisse legibus. Multæ res enim sunt, quibus fit ut uos decipiami-
 ni. ueluti, Si quod è damnatis decretis apud uos non fuisset accusatum, ra-
 rum utiq; fuisset, quanquam contra leges factum: nec minus, si quod accusa-
 tum est, & tamen uel præuaricatis accusatoribus, uel eloquentia destitutis,
 ad suam causam explicandam, est absolutum: etiam hoc legibus esse contra-
 rium, nihil prohibet. Num igitur, qui de eo sententiam dixere, iusiurandum
 nõ seruauerunt: imò, quomodo? id ego docebo. Se animo religiosissimo pro-
 nunciaturus iurarunt: at animi opinio, ex his quæ audierint, exoritur. eam in
 iudicando cum sequuntur, piè faciunt. Quisquis enim neque odio, neq; be-
 neuolentia, neque alia iniusta causa commotus, contra sui animi senten-
 tiam non pronunciat, religiose facit. Neque enim qui ab oratore deceptus,
 aliquid ignorauit, ignorantia pœnas dare debet: sed qui uolens & sciens per-
 peram pronunciat, is execrationi est obnoxius. Quapropter in singulis cõ-
 cionib. præco diris deuouet nõ deceptos, sed illos qui phaleratis uerbis uel
 senatum, uel populum, uel Helixæam decipiunt. Non igitur ei concedatis ut
 dicat, hoc esse factum, sed iuste esse factum: nec, ab alijs ea iudicibus esse con-
 firmata, sed uos edoceri iubete, se ea de re quàm nos æquiora dicere. Quod
 si facere non poterunt, absurdum esse statuo, aliorum deceptionem uestrae
 cognitioni anteferri. Præterea, mihi quidẽ per quàm esse impudens illa uide-
 tur oratio: prius etiã alijs talia decreta esse facta. Nec enim, si quid unquam
 non secundum leges factum est, idcõ tu es imitatus, propterea te absolui de-
 cet: sed contrã, tanto damnari magis propterea. Sicut enim, si quis illorum
 damnatus fuisset, tu ista non scripsisses: ita, si tu nunc damnaberis, alius non
 scribet. Hoc decretum igitur se non manifestè contra omnes fecisse leges,
 nec ipsum posse negare Aristocratem arbitror. Sed accidit, ut quædam uio-
 latarum legum reum uiderim: qui cum legibus damnaretur, se cõducibilia
 uobis scripsisse, dicere institueret, & uehementer contenderet: stulta quidẽ
 prorsus opinor, uel impudenti potius oratione. Tametsi enim ea quæ cen-
 suisset, in cæteris ab omni parte utilia essent: & à uobis tamen, qui uos ex-
 præscripto legum pronunciaturos iurastis, ea confirmari postularet, quæ
 nec ipse iuste scripta esse posset ostendere, pro inutilibus habenda fuerint,
 si modò iurisiurandi religio maximi omnibus facienda est. Habet fortasse
 tamen illa impudẽtia nonnihil excusationis. Isti autem nec ea causa relinqui-
 tur apud uos. Cum enim decretũ eius summopere legibus aduersetur: per-
 niciosius etiam est, quàm iniquius, atque id ipsum quoq; demonstrabo uo-
 bis. Ut autem id quod uolo uerbis paucissimis ostendam, notum uobis om-
 nibus exemplum recensebo. Scitis è republica nostra esse, ut neq; Thebani,
 neque Lacedæmoniũ sint potentes: sed ut illi Phocenses, hi alios quospiã ad-
 uersarios habeant. Nam tali rerum statu, uos summam potentiam securi, &
 extra omne positi periculum tenere potestis. Hoc ipsum igitur consimili
 ratione ciuibus nostris qui in Chersoneso cõsedere, prodesse putetis, ut ne
 quis

Non quid fa-
 ctum sit, sed
 quid fieri debe-
 at, spectandũ.

Occupatio,
 posse etiam re-
 ligiosum iudi-
 cem prauè iu-
 dicare.

Inuersio.

Transitio ad
 secundam par-
 tem orationis:
 Decretũ Ari-
 stocratis nõ es-
 se è republica.
 Nihil contra-
 rium legibus,
 posse esse utile

Cherronesita-
 rum, ut & A-
 theniensium se-
 curitate positã
 esse in imbecil-
 litate finitimo-
 rum.

quis

quis Thracum magnas opes habeat. Nam illorū tumultus inter ipsos, mutuaēq; suspiciones & similtates summa sunt omnium firmissimaq; Chersonesi praesidia. Decretum uerò istud, quo ut Cersobleptæ summi ducis securitati consulitur, sic cæterorum regum praefectis metus & terror, ne in crimen aliquod ueniant, incutitur: hos infirmos, unum illum potentem facit. Ne uerò miremini decreta uestra tantum habere ponderis & momenti: rē factam & notam uobis omnibus, in memoriam redigam. Quum Miltocythes à Coty defecisset, bellumq; diu traheretur, & Ergophilo successor datus Autocles, classe profecturus esset: factum quoddam apud uos huiusmodi decretū fuit, quo Miltocythes perterritus abiit, existimans uos à se abalienatos: Cotys autem & sacri montis, & thesauris est potitus. Atqui deinceps, Athenienses, Autocles accusabatur, quasi Miltocythem perdidisset: iamq; tempus accusandi autorem decreti illius exierat: & nostra ciuitas rebus infectis & perditis desistere cogebatur. Omnino igitur scitote, nūc etiā, nisi decretum hoc solueritis: & reges ipsos, & eorum duces mirabiliter animis trepidaturos. Putabunt enim se prorsus esse despectos, & ad Cersobleptem uos inclinare. Qui si ob eam opinionem, à Cersoblepte per occasionē aliquam oppugnati, regnis cesserint: rursus ex ea re quid futurum sit, uideate. Age uerò, per deos immortales, si uos Cersobleptes læserit (id quod, si sperarit duntaxat facturum eum potius, quàm, si potuerit, esse omisurum, est probabilius) non ad illos ibimus, illorumque opibus huius potentiam infirmare moliemur? Ad quæ si uobis illi sic responderint, uos Athenienses, nobis affectis iniuriā, opem non modò non tulistis, sed in metum, si nos ipsos defenderemus, ingentem coniecistis, decreto facto, si quis illum & uestris & nostris utilitatibus, tum uerbis, tum rebus aduersantem, occidisset, abduci eum licere. Non igitur uos decet, auxilium à nobis petere ad ea in integrum restituenda, quæ & in uos & nos male consulentes, amissistis. hæc inquam si responderint, quæso uos, an non ipsorum æquior futura est quàm nostra oratio? ego quidem opinor. Quin illud etiā dici non poterit: uos probabiliter circumuentos esse, & deceptos. Nam si nihil aliud cogitare potuissetis, nec ipsi prudentia ualeretis ad huiusmodi res intelligendas: exemplum Olynthiorum uidere licuisset, qui quibus accepti modis à Philippo, quam illi gratiam retulerunt: Is Potidæam illis, non tum restituit, cum tueri diutius nō posset, quemadmodum uobis Cersobleptes Chersonesum: sed bellum uobiscum gerens, magnis sumptibus factis, ui expugnatam, cum ipse, si uellet, retinere potuisset, tradidit, ac ne conatus quidem est facere quicquam aliud. Ipsi tamen, quoad eum tantum esse uidebant, ut magnitudini eius fides haberi posset, & socij eius erant, & propter illum nos oppugnabant. Sed cum uideant eum ita creuisse, ut eius potentia sibi metuenda sit: tantum absunt à decernendo, si quis aliquē ex illis, per quos eius imperium auctum & firmatum est, occiderit, eum è sociorum ditione abduci licere: ut nostram, quos sciunt præ omnibus alijs, cum amicos eius, tum ipsum Philippum, summa cum uoluptate occisuros, amicitiam expetiuerint, societatem item nostram, ut ferunt, expetituri. Quod si Olynthij futura prospicere norūt, uos, qui Athenienses estis, illud ipsum non facietis:

Magna uis de
cretorū Athe
niensium.
Miltocythes.
Cotys.

Thraciæ re-
ges decreto
Aristocratis
alienatum iri.

Ab exemplo
ut Olynthijs
Philippi, sic
Atheniensib.
Cersobleptæ
magnitudinē
esse metuendā

facietis: An non turpissimum fuerit, uos, qui consilij capiendi de rebus gerendis scientia præstare uideamini: quid expediat, minus prudenter quam Olynthios animaduertisse? Audio porrò istum idem allaturum esse, quod ab Aristomacho semel pro concione dictum est: nunquam Cersobleptem, Chersoneso uobis eripienda, uestras inimicitias suscepturum. Nec enim si cæperit atque obtineat, illi commodaturam, cuius pacatæ redditus & uectigalia, triginta talenta non excedant. Sin bello infestetur, nullus omnino sit fructus: quum ex emporijs (quæ belli tempore clauderentur) amplius ducentorum talentum redditus percipiat. Quare si parui lucelli spe adductus, hostis esse malit, cum plura possit, amicitia nostra munitus, obtinere, mirari sese dictitabunt. Mihi uerò non deessent complura dicenda, in quæ si quis intueatur, magis illum formidandum putet: quàm hac cogitatione concedendum, ut eius opes augeantur. Id solum tamen, quod in promptu maxime mihi est, dicam. Nostis utiq; Philippum, Athenienses, Macedonem istum, cui nimirum multo magis expediebat, redditus è tota Macedonia securè percipere, quàm cū periculis ex Amphipoli: & optabilius ac præstabilius erat amicitiam uestram, quam à patre per manus traditam acceperat, tueri, quàm Thessalorum, à quibus pater eius regno pulsus fuerat, ambire societatem. Nam præter hoc, illud etiam uideri est: uos nunquam, Athenienses, ullum amicum deseruistis: Thessali, neminem unquam constanter defenderunt. Quæ quanquam ita sunt, parua emolumenta, & incertos amicos, & pericula, uidetis eum uitæ securitati prætulisse. Cum, Athenienses, in rebus humanis maximæ sint duæ res, altera princeps maximaq; omnium felicitas: altera ut hac minor, sic inter cæteras summa, consilij capiendi prudentia: nō simul contingit utriusque possessio mortalibus, neque quisquā felix terminū aut finem ullum habet infinitæ augendarum opum cupiditatis. Proinde multi maiorum emolumentorum desiderio præsentia perdiderunt. Et quid necesse est de Philippo dicere, aut alio quopiam? Cum ipse Cotys Cersobleptæ pater, si qua ei exorta esset seditio aut dissensio, missis ad nos legatis, se facturum omnia fuerit pollicitatus, & tum senserit, quàm suis rationibus esset incommodum, nostræ ciuitati bellum facere. Sed Thracia subacta urbes occupabat, ebrius iniurias faciebat: debacchabat in primis in semetipsum, deinde in nos etiam, nostram ditionem inuadebat: res erat inexplicabilis. Nam si qui propter explendas iniustas cupiditates ea suscipiunt, quæ minime oportebat: hi non difficilima quæque cogitare solent, sed prosperi successus emolumenta. Ego uerò uobis ea deliberanda censeo, quibus Cersobleptæ, si in ea sententia manserit, qua eum esse decet, nulla fiat per uos iniuria. Sin temere uos laceßere conetur, non sit maior, quàm ut eum ulcisci queatis. Legam autem uobis epistolam, quã Cotys, post Miltocythæ defectiōnem huc misit, & qua, toto imperio potitus, Timomacho missa, uestras urbes euertit. **EPISTOLA.** Hoc exemplum, Athenienses, cum uideritis, & illud sciatis, Philippum dum Amphipolim obsidebat, ideo se eam oppugnare dixisse, ut uobis traderet: postquam cæperat, etiam Potidæam eripuisse: hanc (si me quidem audietis) Cersobleptæ fidem habebitis, quam Iphicrates Ephialtæ F. olim à Lacedæmonijs stipulatus est. Quem autem fraudem

Refutatio. Nō haberi posse Cersobleptæ fidē de Chersoneso.

Ab exemplo Philippi.

Thessali. Athenienses.

Prudentia raro cum felicitate coniuncta.

Ab exemplo Cotys.

Animus cupiditate cæcus.

Tuta consilia sequenda.

Tutissimè ijs creditur, qui nocere nō possunt.

Philippus. Iphicrates

Non esse prudentium hominum id decernere, cuius poenitere possit.

Cotys.
Python.
Heraclides.

Alexander
Thessalus.

Philippus
Macedo.

Oderis tanquam amaturus, amatur tanquam osurus

Latius manaturum exemplum.

in re quapiam neſtentibus Lacedæmonijs, oſtendentibus tamen, ſe quamuis illi fidem daturus dixiſſe: non alia fide data ſe poſſe acquieſcere, quam ſi probarent, ſe, etiã ſi uellent, nocere non poſſe. Sibi enim non eſſe dubium, quin uellēt. Quoad igitur poſſent, fidem illis haberi non poſſe. Hanc fidem igitur, ſi meis uti conſilijs placet, aduerſus Thracem iſtum ſeruabitis, nec experiri uoletis, quo animo, tota Thracia potitus, erga uos futurus ſit. Iam nec ſanorum hominũ eſſe talia decreta ſcribere, & aliquib. talia dare præmia, id quoq; de multis rebus facile intelligitur. Scitis enim omnes æquẽ mecum, Athenienſes, uos Cotyn quondã illum feciſſe ciuem, haud dubiẽ bene uelle uobis illo tempore atq; amicum eſſe exiſtimantes. Quin & aureas ei coronas decreuiſtis, non utiq; facturi, ſi hoſtem putaretis. Veruntamen, cum ſceleratus & dijs inimicus fieret, & uos magnis iniurijs afficeret, interfectores eius Pythonem et Heraclidem Ænios, ut bene meritos, in ciuitatem aſcriptos, aureis coronis ornatiſtis. Si tunc igitur, quando familiaris uobis Cotys eſſe uidebatur, aliquis ſcripiſſet, Si quis Cotyn occiderit, fœderibus exceptus eſto: utrũ Pythonem cum fratre dedidiſſetis, an contra decretũ illud, ciuitate donatos, ut bene meritos ornatiſſetis? Quid uerò de Alexãdro Theſſalo, cum Pelopidã captũ in uinculis haberet, & Thebanorum hoſtis eſſet accerrimus, uobis uerò ita familiaris ut & ducem à uobis peteret, & uos illum iuuaretis, omnia deniq; eſſet Alexãder: obſecro uos, ſi quis ſcripiſſet, Si q; occiderit Alexandrum, eum abduci liceat: num tutum fuiſſet conari poſtea iniurias eius & contumelias ulciſci? Quorſum uerò attinet cætera huius generis recensere? Saltem Philippus iſte, qui ueſter inimicus inſenſiſſimus habetur, ſi tum, cum ueſtrorum ciuium quosdam Argeum reſtituentes, deprehensos, non ipſos modò dimiſit, ſed & omnia quę perdiderant eis reddidit, et miſiſis inſuper ad uos literis, ſe paratũ eſſe oſtendit, uobiſcum facere ſocietatem, & paternam amicitiam renouare: ſi tum hæc ei tribui poſtulatiſſet aliquis, ex his qui ab eo dimiſi fuerãt, & ſcripiſſet, Si quis occiderit Philippũ, eum abduci liceat: non ne ioculariam in contumeliam incidiſſemus? Nunquid uidetis & intelligitis, Athenienſes, ex his ſingulis: ſi tale quippiam decreuiſſetis, quantæ id ueſtræ dementiæ tribueretur? Non enim ſanæ mētis hominum eſſe puto, uel quando aliquem amicũ eſſe putarint, ſic illi fidere, ut, etiã ſi cœperit eſſe iniurius, facultate ultionis ipſi ſe ſpolient: uel, ſi quẽ pro inimico habeant, ſic odiſſe, ut, ſi depositis odijs in gratiam redire uelit, prohibeant, quo minus hæc facere liceat. ſed tantisper mea quidem ſententia, tum odijs, tum amicitijs eſt progrediendum, ut harum occaſionum neutra prætereatur. Illud porrò etiã ego perſpicere nequeo, cur non omnes homines eadem ſibi tribui poſtulaturi ſint, quicunq; paruulum quippiam in uos contuliſſe uidebũtur, ſi hæc Charidemo conſeſſeritis: ueluti, ſi uultis, Simon, Bianor, Athenodorus, inſiniti alij. Quod ſi omnibus eadem decernemus, eò tandem profectò deueniemus, ut mercenariorum militum munus obeuntes, horum ſingulorum ſalutem, ſatellitum inſtar, tueamur. Sin his tribuemus, illis non item: fraudati, iurẽ uobiſcum expoſtulabunt. Agite uerò, ſi & Menestratus Eretrienſis eadem decerni ſibi petet, aut Phaylus Phoceniſis, aut alius quiſpiam princeps: (iungimus autẽ adducti ſæpe temporibus

poribus, cum multis amicitias) utrum decernemus omnibus an non? Decernemus nimirum? Atqui, Athenienses, qua specie probabili id faciemus, qui principatum sustinere nos ad asserendam Græcorum libertatem profitemur, si eos qui priuatam potentiam cum oppressione multitudinis obtinent, custodire uidebimur? Equidem non uideo. Nam si quid tale cui piã largiendum est, id quod ego nego, conferri debet primùm in eum, qui nos nulla unquam iniuria affecit. Deinde in eum, qui ne quidem si uelit, possit ledere. Postremò, de quo palàm constet omnibus, eum hæc accipere pro defensione suæ salutis, non ad impunitatem & licentiam alienæ salutis oppugnandæ. At Charidemum nec nihil in uos deliquisse, nec donum istuc accipere, ut ne quid mali patiatur, prætereo. sed nec fidem ei habendam esse in posterum, ex me audite: atque considerate, num rectam inuestigandæ rei uiam insistere uidear. Ego sic existimo, Athenienses, qui uestrorum institutorum & legum desiderio, ius ciuitatis adipisci studuerunt: eos simul & uoti compotes fieri, & apud uos habitare, & rerum desideratarum frui cõmunitate. Qui uerò neutrum horum uel desiderant, uel admirantur, sed solum emolumentum spectant, quo propter uestri honoris opinionem fruuntur: eos arbitror, uel satis scio potius, sicubi maioris alicuius emolumentum spem prospexerint, uobis prorsus neglectis, illã adoraturos. Veluti (quo & uos intelligatis, qua gratia hæc ego dixerim) Python hic cum primùm occiso Coty, non quouis abire sibi tutũ esse putauit, ad nos uenit, et ius ciuitatis petijt, & uos primos omnium fecit. Postquã uerò censet Philippi opes magis è re sua esse: nulla uestrũ habita ratione, cũ illo facit. Non enim est, non est, Athenienses, apud istos, quorum omnia studia, cogitationes omnes ad auaritiam referuntur, quicquam uel firmi, uel sancti. Sed oportet, ut quisquis cordatus est, talem hominem cautione diligenti superet, non accepto demum damno, datisq; credulitatis pœnis, conqueratur. Quod si demus, Athenienses, (id quod minimè uerum est) ipsum Charidemum, functum erga uos esse officio, & fungi, & facturum idem in posterum, neq; alio animo unquam futurum: nihilo magis decuerit ei talia decerni. Nam siquidẽ prærogatiua hæc ob aliud quippiam, quã ad stabilendum Cersobleptæ regnum tribueretur, æquiore id animo ferri posset. Nunc eum in cuius usum præmij commoditate abuteretur, quo magis magisque cogito, eo minus inuenio talem, cui uel ab illo, uel à uobis sit fides adhibenda. Ego considero, Cotym Iphicratis fuisse socerum, eodem modo quo est Cersobleptes Charidemi. Sic autem cogitemus: Scitis hoc utiq; Athenienses, quanquam Iphicrates & æream statuam, & uictum in Prytaneo, & præmia, & honores alios quibus beatus ille fuit, obtinuisset: tamen ad tuendum Cotyos imperiũ, bello nauali cum uestris decernere ducibus non dubitasse, illiusq; salutẽ pluris fecisse quã honores à uobis tributos. Quòd ni maior uestra fuisset in iracũdia cohibẽda moderatio, quã illius temeritas: nihil obstitisset quo minus omnium mortalium fieret infelicissimus. Tamen Cotys tum ab illo conseruatus, & re ipsa eius amicitia comprobata: postquam extra omne periculum se positum arbitrabatur, non modo referre illi gratiã non studuit, nec illius causã in uos ulla humanitate usus est, ut ueniã genero impetraret: sed

Non tyrannis, sed bonis uiris honorẽ habendum esse.

Charidemum nõ fidum esse reipublicæ.

Simulatio studij erga Athenienses.

Python.

Vt bonus sit Charidemus, tamen propter Cersobleptem ei non tantum esse tribuendum.

Cotys. Iphicrates.

contra magis ab eo postulauit, ut ad oppida uestra reliqua oppugnanda ad-
 iutor esset. Quod cum ille recusasset, barbaricis copijs acceptis, & collecto
 ab illo exercitu, & Charidemo isto mercenario imperatore conducto, ue-
 stra oppida inuasit, & Iphicratem in eas redegit angustias, ut discedens ab il-
 lo, Antissam primùm, mox Dryn habitatum se conferret: existimans, nec de-
 cere se ad uos redire, quibus Thracem anteposuisset et Barbarum: nec apud
 illum tutò posse manere, què suæ salutis ita cerneret esse negligentē. Si igitur,
 ô Athenienses, etiam Cerfobleptes, ista securitate quæ Charidemo nunc
 comparatur, auctus, & ipsum neglexerit, & contra uos machinatus ali-
 quid molitusq; fuerit: num satis id uobis erit, decepto Charidemo, Thracis
 contra uosmetipsos constabilisse potentiam: equidem non opinor. Etenim
 illud æquum esse puto, si sentit & prospicit talia Charidemus, & tamen tali-
 bus potiri decretis studet, eius insidijs ut resistatur. Sin haud animaduertit:
 quo quis eum beneuolentior esse putat, eo magis & suæ & illius securita-
 ti ut prospiciat. Nam ueræ amicitij munus est, his quibus bene cupias, non
 in ijs gratificari rebus, quæ & in tuum & illorum cedere detrimentum pos-
 sint: in his quidem, quæ utrisq; commodare queant, adiutandi sunt. At quæ
 ipse melius illo prouideas: ea ritè administres, neq; presentis obsequij dulce
 dinem totius reliqui temporis utilitati anteponas. Neq; illud etiam cogitan-
 ti mihi probabile uidetur, Cerfobleptem cum & Barbarus sit, & perfidus,
 curaturum tamen ne tantis afficiat iniurijs Charidemum. Nam rursus cum
 inquiri, quantis bonis Iphicratem Cotys spoliaturus, nihil ea re sit commo-
 tus penitus: istum utique crediderim suscipere deq; laturum esse, quicquid tan-
 dem perierit Charidemo. Nam Cotys Iphicratem, honoribus, uictu publi-
 co, statuis, patria quæ nomē eius illustrarat, rebus propè dixerim omnibus,
 sine quibus acerbam esse uitam Iphicrati par erat, se spoliare prospiciens: ta-
 men eius rationē non habuit. Istum uerò quid obsecro tandē moueret, aut
 qua re spoliare Charidemū cōtaretur? nulla prorsus. Habet enim apud uos
 non liberos, non imagines, non cognatos, non aliud quicquā deniq;. Enim-
 uero si neq; natura fidus est Cerfobleptes, & propter ea quæ prius acta sunt
 iurè suspectus, neque quicquam in rebus inest, propter quod & præter in-
 genium & contra uoluntatem suam, Charidemi rationem haberet: quæ cau-
 sa est cur simpliciter, adeoq; præter omnem rationē ad libidinem suam ex-
 plendam, illum adiutemus: præsertim cum tota res in detrimentum nostrū
 cessura sit? Equidem nullam uideo. Præterquàm igitur, quòd decretū hoc
 non est ex usu reipublicæ: existimationi quoque nostræ ciuitatis tale quic-
 quam decreuisse aduersatur. idq; cognoscendum uobis est. Si enim, Athe-
 nienses, in urbe habitanti, & legibus obnoxio scriptum esset decretum: etsi
 tum etiam iniquum, minus turpe tamen haberetur. Nunc Charidemo scri-
 ptum est, qui nulla in urbe habitat: & regi, homini Thraci, ducit exercitum,
 cuius regno & opibus fretus, multis iniuriā facit. Scitis enim hoc profectò,
 omnes istos qui peregrinis præsunt exercitibus, Græcas urbes occupare, &
 imperiū in eas sibi uendicare, & omniū qui in patria uiuere student, liberta-
 te fruentes, omnes regiones peruagari, (si fas est uerum dicere) communes
 hostes. Num igitur honestum uobis, aut decorum erit, Athenienses, illi, qui
 explendæ

δίκημα.

Non indulgen-
dum, sed uere
consulendum
amicis.

Cerfobleptæ,
ut Barbaro,
nō habendam
esse fidem.

Decretum tur-
pe esse Reipub-
licæ.

Militum con-
suetudo.

explicendæ suæ auaritiæ causa, quibusuis in quos inciderit insidiabitur, talem custodiam decreuisse: illis uerò qui suam libertatem asserturi sunt, uestra societate interdixisse? Ego certè hoc neque honestum, nec è dignitate uestra esse censeo. Quàm enim turpe fuerit accusare Lacedæmonios, quòd in fœdera retulerunt, licere Persarum regi Græcos Asiam incolentes arbitratu suo tractare: si nos ipsi interim Cerfobleptæ eos dedamus, qui Europam incolunt, atq; adeò illos omnes, quibus se Charidemus superiorem fore confidet: Neq; enim alia decreti uis est, cum illius duci præscriptum non sit, quid agendum, quid non agendum: & omnibus, si quis se defenderit, tantus metus impendat. Libet, Athenienses, etiam rem gestam uobis recitare, quo magis perspiciatis, quanto opere decretum hoc sit abrogandum. Vos aliquando certis de causis ciuem fecistis Ariobarzanem, & propter illum, Philiscum: ut nunc in Cerfobleptæ gratiam, Charidemum. Quum uerò ille eodem præditus animo, quo iste, Ariobarzanis utens exercitu Græcas urbes occuparet, atque in eas ingressus, multa & crudelia facinora ederet, ingenuis pueris uiolandis, & matronis stuprandis: nihil denique non faceret, quæ homo nullis legibus, nullis ullius reipublicæ honestis institutis & disciplina educatus, principatum nactus designare queat: Lampfaci tandem duo quidam homines extiterunt, alteri Therfagoras nomen fuit, Excectus alteri, qui idem quod laudati illi uestri tyrannicidæ statuente, Philiscum occiderunt. haud iniuria, quòd patriæ libertatem asserendam esse existimarent. Quod si quis Philisci studiosus, tum cum Perinthijs militibus stipendia solueret, totam Hellepontum teneret, omnium præsidum esset, amplissimus: scripsisset, quemadmodum iste nunc, si quis occiderit Philiscum, abduci eum è ditione sociorum liceat: per deos immortales uidete, in quantam ignominiam ciuitatem coniecisset? Venerunt enim Therfagoras & Excectus Lesbum, & illic habitauerunt. Quòd si quis è Philisci liberis aut amicis, manū eis iniecisset, dediti uestro senatusconsulto fuissent. Quantum igitur dedecus atque flagitium, Athenienses, publicè susceptum & admissum esset, cum eos qui apud uos tale facinus ediderunt, & æreis stautis & summis honoribus ornaueritis, si illos qui alio quopiam in loco idem quod hi, de patria sua senserunt, deditione damnassetis? Ac illius quidem tempore feliciter sanè, non accidit, ut decepti dedecus aliquod susceperetis. In hoc uerò, si mihi parebitis, ne id usu ueniat prospicietis. Cum enim excepto nemine, in uniuersum scriptum sit, si quis occiderit Charidemum: fieri queat ut casu etiam tale quippiam eueniret. Nunc deinceps in facta Charidemi breuiter inquiram, & summam eorum impudentiam, à quibus laudatur, ostendam. Vnum autem uobis illud polliceor, (neque uerò quisquam pollicitationem meam ægrè ferat) me non illud modò ostensurum, indignum eum esse custodia ab isto decreta: sed grauissimum etiam supplicium meruisse: si modò maleuoli uobis, & impoltores, & continenter aduersantes, iurè puniuntur. Fortassis autem uestrum quibusdam, considerantibus, primùm ciuem eum esse factum: dein de rursus, aureis coronis tanquam de republica bene meritum, decoratum: mirari subit, uos tantis in rebus tam facile esse deceptos. Ne uerò dubite,

Exempla militaris insolentiæ. Ariobarzanes. Philiscus.

Therfagoras. Excectus.

111. Pars. Facta Charidemi, non talè custodiam, sed supplicium merita. $\pi\epsilon\omicron\kappa\alpha\tau\acute{\alpha}\lambda\eta\varsigma$. Charidemum fraude ciuem esse factū, & coronis ornatum.

Oratores om-
niū esse impro-
bissimos cum
sciant Atheni-
enses, ijs tamē
fidem habent.

πρὸ ἀλλοτρίων.

Necessitas.
Inopia.

Amphipolitis
obsides redditi

Defectio ad
Cotym.

τελευτήσας
30 τερῶν.

Captus ab A-
theniensibus.

tis uos esse deceptos. Cur autem id uobis accidere consentaneū sit, exponā. Vos, Athenienses, cum multa rectè intelligatis, iisdem parum constanter, quum usus postulat, insistitis. Cuiusmodi est quod dico: Si quis uos roget, quod nam genus hominum ex omnibus mortalibus in ciuitate improbissimum putetis: nec agricolas, nec mercatores, nec metallicos, aut quicquā tale responderitis. Sed si quis eos qui mercede conducti concionantur, & decreta faciunt, nomet: illi uos omnes assensuros minimè dubito. Haftenus igitur rectè sentitis, deinceps nō item. Nam quos omnium improbissimos ipsi putatis, his creditis, quando iudicandum est, qualis unusquisque sit existimandus. Hi uerò, prout eis bonum & commodum est, non ut æquitas & rei ueritas postulat, unumquēque uel probum uel improbum esse dictitant, id quod & de Charidemo isto perpetuò fecerūt oratores. quemadmodum & ipsi fatebimini, si ex me facta illius audiueritis. Quæ igitur miles adhuc, dum funditoris initio et uelitis munere fungeretur, contra nostram rē pub. bello fecit, non inter iniurias numero. nec illud etiam, quod myoparonem piraticū nactus, uestros socios deprædatus fuit: sed omitto hæc. quā obrem: quia necessitatis uis & inopia insuperabilis, cogitationes quid ex officio sit, quid contra officium, tollit uniuersas. Quare iniqui censoris fuerit, hæc omnia nimis accuratè ad calculos reuocare. Sed cū iam auspicatus preesse mercenarijs, & quosdam milites sub se habens, uos læsit, hæc ex me audite. Iste primū omniū conductus ab Iphicrate, cum plus quā triennium sub eo stipēdia fecisset, postquā imperiū Iphicrati abrogastis, & Timotheū cum imperio aduersus Amphipolim & Chersonesum ablegastis: primū Amphipolitanos obsides, quos ei ad custodiendum Iphicrates acceptos ab Harpalo tradiderat, quicquid ex uestro senatuscōsulto ad uos mittendū erant: Amphipolitis restituit. quæ res obstitit, ut ne Amphipolis caperet. Deinde, cū Timotheus eū denuò, cum eius exercitu conducere uellet: ei suā operā locare noluit, sed cū uestris nauibus ad Cotym profectus est, quæ uobis omniū hominū inimicissimū esse certissimò sciebat. Postea cum Timotheo uisum esset, bellū Amphipolitanū prius conficere, quā Chersonesum aggredi, neque ibi lædere uos posset: denuò suā operā Olynthijs locat, inimicis uestris, & his qui tū Amphipolim obtinebant. quò dū nauigat, Cardia cum nauibus egressus, ut cōtra uos arma ferret: à uestris triremibus captus est. Sed quia temporis illius ratio postulabat, & militibus ad Amphipolitanum bellum egebatis: cū plectendus esset, tum quod uobis obsides non tradidisset, tum quòd ad Cotym hostem uestrum cum uestris nauibus transfugisset: fide data & accepta, uobiscum militauit. Pro quibus igitur rebus equum erat, eū uobis cōfiteri gratiā, quia crucē merito peperceratis: pro his ipsis nostra ciuitas, uelut affecta beneficijs, coronas ei et ius ciuitatis, & ea quæ scitis omnes, largita est. Ac ut appareat hæc à me uerè dici, & decretum de obsidibus & Iphicratis literæ, itemque Timothei, & deinde hoc testimonium legetur. Videbitis enim me nō nugas agere, aut falsa crimina cōminisci, sed uera ea esse quæ cōmemoro. Recita literas. LITERAE, DECRETVM TESTIMONIVM. Eum igitur eò primū suam operam & fidem addixisse atque obstrinxisse, ubi se uobiscum belligeraturum sperabat, cū alibi

palsim

palsim uariæ conditiones illi præsto essent: Deinde postquam ibi uos lædere non potuit, rursus huc se cōtulisse, ubi aduersari posset reipublice, & quominus Amphipoli potiremini, unum omnium maxime obstitisse: & ex literis & decreto, & testimonio audiistis. Ac principia quidem facinorū Charidemi talia sunt, iam alia cōtemplamini: paruo spacio temporis interiecto, belloq; Cotyco iam gliscente, mittit literas ad uos, imò nō ad uos, sed ad Cephsodotum potius. Vsq; adeo à sese urbem ne decipi quidem posse putabat, suarum machinationum conscius. In illis literis se reipub. nostræ Chersonesum uelle restituere pollicebatur, cum diuersum facere decreuisset. Est autem uobis cognoscendum quæ illius epistolæ mittendæ occasiones fuerint, idq; paucis: & considerandum ingenium hominis, ut sciatis quomodo is ab initio uobiscū egerit. Cum enim dimissus esset à Timotheo: tum Amphipoli discedens, in Asiam transit: & quia opem Artabazo tulerat Autophradates, & exercitum & semetipsum generis Artabazi locat: fideq; data & accepta, neglecto et uiolato iureiurando, quum prouinciales, qui ab amico nihil sibi metuebant, nullas excubias agerent, tres eorum urbes Scepsin & Cebrena & Ilium occupat. His urbibus potitus, imprudens in eam necessitatem incidit, quam non modò is qui se imperatorem profitetur, sed nec è populo quisquam ignorare atq; admittere debuisset. Quum enim nullum maritimum locum teneret, aut alium unde com meatum suppeditare militibus potuisset, nec in ipsis oppidis frumentum haberet: intra mœnia substitit, neq; direptis urbibus abiit, postquam omnino sceleratè agere decreuerat. Vt uerò Artabazus dimissus ab Autophradate, collectis copijs aderat: isq; superiore Phrygia & Lydia & Paphlagonia coniunctis secum regionibus, abundè com meatum habebat, Charidemo uerò nihil præter obsidionē supererat. Cum autem animaduerneret in quantis esset malis, et cogitatione suscepta intelligeret, se in hostium manus uenturum, si nulla re alia, fame saltem subactum: prospexit, siue admonitus ab alio, siue cōsilio à semetipso petito, eam spē salutis solā restare sibi, quæ omnes conseruare soleret. Ea uerò quæ est: Nostra, ô Athenienses, siue dicenda est humanitas, siue quod nomē aliud meretur. Quod ubi statuerat, uobis mittit epistolā, quam audire ope ræprecium fuerit: ut, ostentata spe Chersonesi recuperandæ, & quia de Cephsodoti, qui Cotyis & Iphicratis putabatur inimicus, cōsilio agere uidebatur, triremibus à uobis suppeditatis, citra periculum ex Asia aufugeret. Interea quid fit, unde res ipsa palàm deprehensa est: Memnon & Mentor homines adolescētuli, inexpectatam nacti felicitatem, affinitatem Artabazi, cupidi statim exercēdi imperij, et potiundi honorib. non gerēdi belli aut periclitandi: Artabazo instant, ut ultione Charidemi omisla, belloq; composito, per inducias eum dimitteret: docētes, etiamsi ipse nollet, uos eum transporturos, nec ipsum id posse prohibere. Vt autem Charidemus præter omnē rationem & insperatò sic incolumis euadit: suo Marte propter inducias in Chersonesum traiectus, tantum abfuit ut Cotym, quem suum impetum nō toleraturum scripserat, inuaderet, aut ad Chersonesum recuperandam uobis adiumento esset: ut denuò sua opera Cotyi mercede locata, reliquas uestras urbes Critotham et Eleuntem obsideret. Eum autem hæc, dum adhuc in Asia

Literæ Charidemi ad Cephsodotum facta.

Tres Phrygiæ urbes occupatæ à Charidemo. Stultitia cum iniuria.

Memnon. Mentor.

Cotyis mercedarius.

in Asia erat, & epistolam ad uos mittebat, cum contrariū facere decreuisset, per fraudē ad uos decipiendos iactasse, ex eius ex Asia traiectu cognoscetis. Nam Abydo urbe perpetuò uobis inimica, & unde erāt hi qui Sestum occuparant, Sestum transijt, quam Cotys tenebat. Ne uerò putetis uel Abydenos eum fuisse recepturos, uel Sestios, missa ad uos illa epistola, nisi ipsi conscij fuissent, tum eum egisse fraude: & illius imposturam ipsi adiuuissent, id studentes, ut transmittendi exercitus securitatem uos ei suppeditaretis. Vbi uerò transisset, id quod accidit, facta illi per Artabazum discedendi potestate, ut ipsi fruerentur commoditatibus. Hęc ita se habere, ex epistolis intelligit, tum ea quam ille misit, tum ijs quas principes Chersonesitani. Recita.

EPISTOLAE. Cogitate unde transierit: Abydo Sestum. Nunquid putatis Abydenos aut Sestios eum fuisse recepturos, nisi fraudis adiutores fuissent, cum ad uos epistolam mitteret? Recita eis epistolā ipsam. Vos uerò, Athenienses, spectate, quā immensa de sese ad uos ipse scripserit, se collaudās, & alia se fecisse dictitans, alia facturū promittens. Recita. **EPISTOLA.** Præclara certè. Nonne Athenienses, ea quæ scripsit, si uera essent, magnam gratiam merebantur? Tunc uerò, cum nulla spes fœderis esset, ad uos decipiendos illa scripsit. Postquam uerò factum fuit fœdus, recita quæ fecerit.

TESTIMONIUM FACTORVM. Cum igitur Charidemus se uobis amissa oppida restituere uelle sit pollicitus: princeps Critihotes asserit, eo traiecto, grauioribus se periculis fortunarum omnium conflictatos esse, quā prius. Lege ex alia epistola, & ostende. **EPISTOLA.** Videtis rem ab omni parte cōfirmari, eum transmissio Hellesponto, non contra Cotym, sed contra uos cum illo esse profectum? Age lege mihi hanc solam epistolam, reliquis omisis. Iam enim perspicitis nimirum, quomodo uobis fucum fecerit. Recita. **EPISTOLA.** Satis. Cogitate, cum scripsisset se uobis Chersonesum redditurum, locata uestris inimicis opera, eripere cætera conatum esse: item Alexandri legatos à se repudiatos, cum eum constet, cum eius prædonibus conspirasse, atq; eadem factitasse. Bene uult uobis scilicet, cum quibus ita simpliciter egit, nec ullum mendacium scripsit, neq; uobis fucum fecit? Nondum autem hunc constet, quanquam ita palām cōstat, nihil esse fide dignū, quicquid tandē se studio reipub. nostræ factitare dicit & simulat: sed ex infecutis factis, id erit euidentius. Nā Cotym, bono cōsilio (hostis enim uester & sceleratus homo fuerat) Python occidit. At Cersoblepres, qui nūc regnat, adolescētulus erat, & omnes Cotyos liberi. Summa rerū autē, tum quia præsens erat, tum quia secū habebat exercitū, penes Charidemum erat. Venit Cephisodotus imperator, ad quem ille miserat epistolā illam: & triremes, cum uita eius in dubio esset, Artabazo adhuc infesto, eum liberaturæ. Quid igitur, Athenienses, ex officio faciundum fuisset homini fraudis experti atq; amico, imperatore præsentem, nō eo quē inuidere sibi dixisset quicquam, sed illo cuius in uestra urbe amicitia prætulerat omnibus, & ad quem literas miserat: Coty defuncto, omni autoritate in ipsum collata? Non statim reddenda uobis regio? non uestro communi consilio rex Thraciæ designandus? non tanta occasione oblata, sua in uos probanda beneuolētia? Omnino, si quid ego modò uideo. Num uerò tale quicquā fecit?

Plurimum

Ingratus animus Charidemi erga Cephisodotum.

Plurimum certe abest, sed toto reliquo semestri tempore uobis in mora fu-
it gerendo bello, nec dissimulatis inimicitijs, nec ullum humanum uerbum
prolocutus. Nam initio cum nos decem solum nauibus ad Perinthum appu-
lissimus, quonia ipse propè adesse ferebatur, ut nos cum eo coniungeremus,
hisce de rebus cum eo collocuturi: cum obseruasset nostros milites apparā-
do prandio intentos, conatus est naues nostras intercipere, multosq; ex eis
occidit: & quia equites nonnullos & uelites habebat, ad mare compulit uni-
uersos. Deinde nobis nullum Thracie locum aut oppidum petentibus (nec
enim hoc mediisfidius dixerit quisquam. uim enim ui repulisset, & lesisset
ne legeretur: non ita est) nec enim usquam in Thraciam uenimus, sed in Alo-
peconesum cogitabamus, quæ & ad Chersonesum pertinet, & nostra fuit, et
promontorium aduersus Imbrum eminens longissimè à Thracia remotū,
quæ prædonibus & piratis referta erat: huc igitur cum uenissimus, & latro-
nes obsideremus, profectus per omnem uestram Chersonesum, & impe-
tum in nos faciebat, & prædonibus & piratis opitulabatur: neq; prius nos
oppugnare destitit, quàm ducem uestrum adduxisset, & coegisset non ea
facere quæ maximè uobis expedirent: neque ab eo persuaderi sibi passus
est, ut quæ professus & pollicitus erat, ex ulla parte præstaret. Proinde tale
cum Cephisodoto fœdus fecit, quod uos ita grauius & iniquis tulistis ani-
mis, ut duci imperium abrogaretis, multa quinque talentorum insuper ad-
iacta: & per tria tantum suffragia steterit, quo minus capitis damnaretur.
Enimvero, Athenienses, quàm abhorret ab omni ratione, alium ob facta ea
dem tanquam maleficum tam acerbè puniri, alium ut benemeritum, etiam-
num honoribus affici. Hæc quæ de casibus imperatoris dicta sunt, uerè à
me dici, uos ipsi testes estis. Nam uos & iudicabatis, et indignabamini. Qua-
re ignorare hæc non potestis. De rebus autè ad Perinthum & Alopecone-
sum gestis, trierarchi testimonium dicent. TRIERARCHI TESTES.

Postea, cum Cephisodoto abrogatū esset imperiū, uobisq; fœdus cum eo
factum minimè probandum uideretur: Miltocythem perpetuum uestrum
amicum, à Smicythione proditum nactus: quia Thracum instituto nefas ha-
betur alium occidi ab alio: sciens eum incolumem euasurum, si ad Cerfoble-
ptè duceretur, bonus iste Charidemus, Cardianis, uestris hostibus, tradit:
qui illum & filium eius comprehensum, in pelagus nauigio subuectum, &
filium in conspectu eius occiderunt, & ipsum post filij cædem submerserunt.
Eam crudelitatem Thracibus omnibus ægrè ferentibus, & Berisade & A-
madoco conspirantibus: Athenodorus hac occasione animaduersa, in itaq;
cū illis societate, bellū gerere potuit. Perterrito autem Cerfoblepte, fœdus
scribit Athenodorus, quo Cerfobleptem iurare cogit, & uobis & regibus:
ut Thraciæ imperium inter tres diuisum commune esset, & ut simul omnes
Chersonesum uobis restituerent. Ut uerò in comitijs uos ei bello Chabriā
præfecistis, & Athenodoro usu uenit, ut pecunijs à uobis non suppeditatis
& omni gerendi belli facultate destitutus, exercitum dimitteret, Chabrias
item una sola naue hinc solueret: quid de integro facit iste Charidemus? Fœ-
dus, quod Athenodoro iurarat, negat: & ut idem neget, etiam Cerfoblepte
persuadet: & aliud cum Chabriā conscribit, multo quàm illud cum Cephis-
odoto,

Cephisodoti
exercitus ue-
xatus à Cha-
ridemo, & ini-
quum fœdus
extortum.

Miltocythes
Cardianis
ad necem tra-
ditus.

Fœdus Athe-
nodori.

Charidemi
perfidia.

Chabriæ fœ-
dus.

sodoto iniquius: quo ille, ut nullo munitus exercitu, acquiescere cogebatur. His uos publicè auditis, & multis uerbis ultrò citroq; factis, & foedere pro concione recitato, neque Chabriæ autoritatem, neq; patronorum eius quenquam ueriti, etiam id foedus denuò improbastis: & senatusconsulto, quod Glaucone referente factum est, decem legatos è ciuibus uestris delectos, decreuistis: qui, si facto cum Athenodoro foedere acquiesceret Cersobleptes, iusiurandum ab eo rursus exigerent: sin minus, à duobus regibus fidem acciperet, & quo pacto ille bello petendus esset, deliberaret. Profectis porrò iam legatis, cum iam isti * tergiuersarentur, & nihil uobis facere uellent quod simplex aut iustū esset: sic euenit, ut res eò usq; procrastinarētur, dum Eubœam auxilia mitteremus: & Chares imperator adducēs secum peregrinos milites adueniret, atque à uobis dictator creatus, in Chersonesum nauigaret. Sic denuò foedus cum Charete facit, qui cum se Athenodorus et duo reges coniunxerant, id quod est omnium optimum, & æquissimum, sic ipsis factis sese coarguit, se contra nostram urbem occasiones captare, neque simplex aut æquum quicquam cogitare. Quem igitur temporibus adductum, uobis amicū esse cernitis, & pro eo ac uos posse putat, beneuolentiam in uos gerere: huius ne potentiam augendam esse existimatis, atque adeò per uos amplificandam: nō rectè existimatis. Ut igitur sciatis hæc à me uerè dici: proferetur epistola, post, primum foedus huc missum: deinde & Berisadæ epistola. Nam eo pacto rem optimè intelligetis. **EPISTOLA.** Recita etiam Berisadæ epistolā. **EPISTOLA.** Societas igitur duorum regū abolito iam fraudulēto foedere cum Cephisodoto facto, constituta est Miltocythe iam sublato, & Charidemo re ipsa testato, se nostrę ciuitatis esse inimicum. Qui enim quem sciebat omnium uobis esse coniunctissimum: hūc in potestatem suam redactum, insensissimis uestris hostibus Cardianis tradere non dubitauit: nonne satis euidentis exhibuit hostilis animi argumentum? Quod igitur imminentis à Thracibus et Athenodoro belli metu, foedus fecit, & postea Cersobleptes, recita. **FOEDVS.** Is porrò qui hæc scripsit & pepigit, & iusiurandum quod uos audistis, dedit, postquam dimissas Athenodori copias uidit, & una solum triremi Chabriā ueniētem: neq; Iphiadæ filiū uobis tradidit, neq; quicquā eorū quæ iurarat, fecit, sed & reliqua per scripta in foedere negat: & tale foedus scribit, cuius exemplū audietis. Recita. **FOEDVS.** Cogitate eum & uectigalia & decimas postulare se sibi pendit: & rursus ita fecisse uerba, quasi sua esset regio, uolēs suos decumanos ius & arbitriū uectigaliū habere, & obsidē Iphiadæ filiū, quē à Sestis acceptū, Athenodoro se traditurū iurarat: se iam ne daturū quidē ait. Cape senatuscōsultū, quod uos postea fecistis. Lege. **SENATVSCONSULTVM.** Deinde cū in Thraciā legati nostri uenissent, Cersobleptes ad nos ita scribit, neq; quicquā æqui promittit: reliqui, hæc. Recita eis. **EPISTOLA.** Recita etiā regū literas, & cōsiderate an nihil de uobis conqueri uideantur. **LITERAE.** Nunquid uidetis & intelligitis, Athenienses, hominis improbitatē & perfidiam, ut sursum deorsum Cephisodotum primū iniurijs agitarit: ut rursus Athenodori metu destiterit: ut denuò Chabriam læserit, ut iterū cum Charete pacē fecerit, sursum deorsum miscens omnia, nihil simpliciter, nihil iurè

Legati Atheniensium.

τερότων, fortasse τεν φόντων, insulescerent. Charetis foedus.

Insidiatoris ope non augetur.

Perfidia Charidemi.

iurè agens, ut deinde, quamdiu uestre copix in Hellesponto aderant, uobis assentari & fucum facere nunquam destiterit: ut cum primùm Hellespontum exercitu uacuum uidit, statim duos reges oppugnare cœperit, & de imperio deicere sit conatus, & totum regnũ occupare: ipso euẽtu edoctus, nõ licere sibi prius ullũ factũ uobiscũ foederis caput uiolare, quàm hos exterminasset. Quod ut quàm facilimè cõficeret, ut tale decretũ à uobis impetrarit, quo (id quod factũ esset, nisi nostra intercessio & accusatio obstitisset) cõprobato, manifesta facta esset iniuria duob. regibus: & illorũ duces, Bianor, Simõ, Athenodorus, calumniã ex eo senatusconsulto impendentẽ, formidãtes, quieuisent: & ipse illa potentia fretus, & totius regni potitus, potẽs uobis inimicus extitisset. Habet autẽ omni tempore tãquam arcem & asylũ suis occasionibus paratam Cardianorum urbem, quam in omnibus foederib. sibi exemptam uoluit, ac deniq; palãm à uobis eripuit. At nisi uobis malè cogitarent, si citra omnem fucum & ex animo uestram amicitiam colere decreuissent: quorsum attinebat, eos sibi stationem referuare, ad uos oppugnandos conducibilem. Nostis enim hoc uos, qui illic fuistis, certò: cæteri ab his edocti: cum ita sit in nos animata Cardianorum ciuitas, ut est: Cersobleptæ, Thracijs negocijs cõfectis, singulis diebus licere Chersonesum tuto inuadere. Nam qui Chalcidis in Eubœa situs est ad Bœotiam, sic sita est in Chersoneso Cardianorum ciuitas ad Thraciam comparata. quæ quo loco posita sit, quisquis uestrũ nouit, idem ignorare nõ potest, ad quam occasionem illã retineat: & tantopere contenderit, ne uobis traderet. Neq; uerò ipsi debetis hostiũ promouere cõmoda, quò uos facilius oppugnẽt: sed quantũ fieri potest, prohibere, ac prouidere, ne illis contra uos detur opportunitas. Nã se nulli occasione defuturũ, declarauit. Cũ enim Philippus Maroneã uenisset, Apollonide misso, fidẽ ei & Pãmeni dedit. Quod ni Amadocus, qui regionem præsijs tenebat, interdixisset Philippo, ne accederet: nihil obstitisset quo minus uos nunc cum Cardianis & Cersoblepte bello conflictaremini. Hæc à me non fingi, è Charetis epistola cognoscetis. **EPISTOLA.** In hæc igitur intuentes, diffidere debetis, neq; spe uana inflati, eum loco amici colere. Nam si necessitate coactus aliquando se uobis amicum esse simulat, ea re gratiam haberi non est æquum Cersobleptæ: neq; si Charidemus priuatim paucula ducibus & oratoribus uestris largiendo, talia conficit, propterea laudibus est ornandus: sed pro eo potius, quòd, quotiescunq; potestas ei data fuit agendi quicquid ipse uellet, ubiuis uobis nocere conatus est: multò magis irasci uos ei decet. Cum enim alij omnes quibus aliquid unquam à republica nostra tributum est, pro datis beneficijs honorati sint: unus iste, solus è cæteris uniuersis, ob iniurias quas nobis facere molitus, ad exitum perducere non potuit. Quanquam autem ita merito, magni muneris instar esse concessa scelerum debebat impunitas, quorum iurè pœnas dedisset: tamen hoc oratoribus non est satis, nisi habeatur ciuis, bene meritus: nisi coronæ & præmia decernantur propter corruptelas munerum, quæ ipsi pruatim ab eo accipiunt, cum reliqui afsideatis circumscripti, admirabundi, ignari ueritatis. Postremò, nunc uos induxissent isto senatusconsulto, ut satellitum apud eum uice fungeremini, nisi nos actione hac

Cardia in fraudem Atheniensium occupata à Charidemo.

Coniunctio Charidemi cum Philippo.

Nihil honoris habendũ Charidemo.

*παραλαβῆς.
Cur nunc de-
mum Charide-
mo aduersetur*

1 Imbecillitas.

*2 Candor et se-
curitas.*

*Refutatio,
Charidemum
& Cerseble-
ptem, etsi ami-
ci essent, non
in immensum
attollendos.*

*Aliud est inco-
lunitas, aliud
impunitas.*

*Amicus no-
cens.*

intercessissemus: et res publica nostra mercenarij & ministri apud illum mu-
nus obiret, custodiret Charidemum: præclare scilicet. Quid ni uerò, pro-
diuùm atq; hominum fidem, is qui olim ipse mercenarius uestrorum hosti-
um stipator fuit, uestro senatusconsulto custodiatur? Iam illud me fortasse
quispiam interrogabit, cur ego tandem, qui hæc ita comperta habeam, &
plerasque iniurias quasi per uestigia sim affectatus: me non opposuerim,
non cum ciuitate donaretis, obstiterim: non cum laudaretur, non denique
priusquam hoc decretum fieret, uerbum ullum fecerim. Ego uerò, Atheni-
enses, fatebor apud uos omnem ueritatem. Nam & honoribus indignum
esse sciebam, & cum hæc illi ornamenta tribuerentur, aderam, & non sum re-
fragatus: fateor. Quamobrem? Quòd Athenienses, primum imbecillio-
rem fore putabam multis apud uos confidenter mentientibus, me unum uera
dicentem. Deinde nihil eorum, quæ ille per fraudem consequbatur, lo-
uem deos que omnes testor, unquam in mentem mihi uenit illi inuidere:
neque uos insignem aliquam cladem accepturos uidebam, si quem de
uobis malè meritum, impune dimissum prouocaretis, ut uel deinceps uo-
bis bene facere uellet. Nam in donato iure ciuitatis, & coronis decretis, ho-
rum utrumque inerat. Sed postquam eum insuper tale quippiam machi-
nari uideo, quo fieret (si modò eos qui sua gratia uos decepturi sint, hic in-
struxerit) ut eorum amicorum, quos peregre habetis, qui de uobis bene
mereri student, qui illius conatus contra uos hostiles prohibitori essent: ue-
luti sunt Athenodorus, Simon, Bianor, Archebius Byzantius, duo illi
Thraciæ reges: ut inquam horum nullus ei uel aduersari, uel impedimen-
to esse auderet, tum demum uenio accusatum: existimans, illa impedi-
re, quibus acceptis reipublicæ parum nociturus esset, uel priuatim ab eo læ-
si, uel calumniatoris esse, at his aduersari, per quæ magnū nostræ ciuitati ma-
lum struebatur, boni & uiri & ciuis esse officium. Hæc sunt, propter quæ
tum nihil dixi, nunc dico. Restat eis talis adhuc oratio, qua se uobis fucum
facturos putant, Cersebleptem & Charidemum aduersatos esse fortasse
reipublicæ tum, cum hostes essent: nūc uerò, cum sint amici, & in ciuitatem
nostram officiosi: ueteres offensas esse obliuione delendas. Nec enim,
cum Lacedæmonios tueremur, nos iniuriarum, quibus belli temporibus
ab eis affecti essemus, fuisse recordatos: nec, cum Thebanos, & postremò
nunc cum Eubœenses defenderemus. Ego uerò censeo, si eo tempore
quo Cersebleptæ & Charidemo auxilia decreta essent, nos obsisteremus,
tum demum hanc orationem locum habituram. Sed cum tale nihil agatur
aut scriptum sit, atque eò tendant omnia, ut Cersebleptæ duces potentiores
fiant, uestris muniti custodijs, quàm oporteat: grauius peccare istos arbi-
tror. Nec enim æquum est, cum tali oratione utantur, qualis eos deceat qui
saluti & incolumitati suæ consultum uelint, interim id moliri, ut impune
in alios grassari eis liceat. Præterea si Charidemus hostis adhuc, nocuisset,
postquam uerò amicus uideri uult, mutatus esset, audiri fortassis hæc potu-
issent. At quia se res non ita habet (nam ex quo se uobis amicum esse si-
mulat, ex eo uos sæpissimè decepit) si non propter illa est odio prosequen-
dus, propter hæc tamen nulla ei fides adhibenda est. Iam quod ad iniuria-
rum

rum obliuionem attinet, sic respondeo: qui nocendi causa talia examinat, im placabilis est. qui uerò ut ne quid mali patiat, præcauere studet, uiri prudentis officio fungitur. Fortassis autem talem quandam suspicionem proferent: nos uirum illum nostram amicitiam uehementer expetentem, & de repub. bene merendi studiosum, affecturos tristitia decreto abrogato: & effecturos, ut malè de nobis suspicetur. Audite quæso, Athenienses, quid ea de re ego sentiam. Si uerè & citra fucum nobis amicus esset, imò si summa in uos beneficia collaturus esset: ne sic quidem istam orationem audiendã putarem. Non enim puto ullum cuiusquam tantum esse posse beneficium, propter què sit iurisiurãdi religio uiolãda, & aliter quàm iustum uideatur, pronunciandum. Cum uerò constet, eum & impostorem esse, & simulatorem, nihilq; synceri agitare: alterutrum è condemnatione decreti commodum percipietis. nam aut imposturam facere desinet, ubi se tandem cognosci uiderit: aut, si uestram necessitudinem ex animo & citra fraudem desiderat: uerum aliquod in uos beneficium conferet, sciens, se simulatione sua nihil profecturum. Quamobrem, si non ob aliud quicquam, uel propter hoc tollendum fuerit. Operæ precium porrò erit, Athenienses, illud quoq; considerare, quam rationem in dandis honoribus & præmijs nostri maiores sint secuti, siue illa in ciues, siue in hospites, reuera bene meritos, conferrentur. Quare si uideritis illos fuisse rectius usos, imitari eos par fuerit. Sin uos, arbitrato uestro agetis. Primùm igitur Themistoclem, qui nauali ad Salaminem prælio uicerat, & Miltiadem Marathonix pugnx ducem, & reliquos qui longè maiora quàm isti nostri duces gesserant, non æreis statuis decorabant, neq; immodicè deamabant. Non igitur de se bene meritis gratiam habebant: ac magnam quidem, Athenienses, & referebant tum se tum illis dignam. Qui cum ipsi omnes præstantes uiri essent, illos sibi delegerunt imperatores, prælatos cæteris. Est autem moderatis hominibus, & rem recta uia reputantibus longè maior honos, præstantium uirorũ præstantissimum esse iudicatũ, quàm græca statua esse possit. Neq; uerò ullius facinoris gloria se priuabant, neq; quisquã erat, qui nauale prælium ad Salaminem Themistoclis esse diceret, sed Atheniensium: neq; Marathonium præliũ Miltiadis, sed ciuitatis. Nunc uulgo ita dicunt, Timotheus Corcyram cepit, legionẽ Iphicrates concidit, Chabrias ad Naxũ nauali prælio uicit. Nam dum tam immenses honores ob horum singula decernitis, uidemini quasi concedere de gloria gestarum rerum. Ciuilia igitur præmia illi tam & pulchrè & utiliter largiebantur, & uos non rectè. Sed hospitalia quomodo? Illi Menoni Pharsalio, duodecim argenti talenta in bellum ad Eionem, quæ Amphipoli uicina est, largito, & trecentis suis equitibus Penestis, opitulato: non decuerunt, si quis eum occidisset, abduci illũ licere: sed ciuitate donarunt, existimantes eum honorẽ esse abundè magnũ. Rursum Perdiccæ, Barbarici belli temporibus, in Macedonia regnanti: qui Barbaros Plataeis recedentes ceciderat, effeceratq; ut regis Persarũ clades integra esset, non decreuerunt abduci licere eum, si quis Perdiccã, qui in uestrã gratiã inimicitias regis Persarũ susceperat, occidisset: sed tantũ ciuitate donarunt. Nam illis temporibus, cõsensu mortaliũ omnium tantus honos putabatur, Atheniẽsis ciuitatis ius adipisci, ut pro

Offensio.
Cautio.
Alia refutatio
Suspicionem
Charidemi esse negligendã.

Exemplo ueterum docet, restrictiorem esse debere liberalitatem.
Miltiadis & Themistoclis præmia.

Verus honos uirtutis præcellentia.

Menon.

Perdiccas.

Ciuitas Atheniẽsis magnus olim honos.

Inmediata in
improbos ora-
tores.

Ariobarzanes.

Philiscus.

Agauus.

Timotheus.

Phrastrides.

Polysthenes.

Cerfobleptes.

Charidemus.

Eudercus.

Accusatio fo-
cordiae & ne-
gligentiae Athe-
nienſium.

Impunitas ſce-
lerum certissi-
mum ſignum
periturae reipu-
blica.

Themistocles.
Cimon.

Reſpublica at-
tenuata, priua-
torum opes in-
gentes.

eo conſequendo, tanta in nos beneficia conferre uellent. Nunc idem ita con-
temnitur, ut hoc honore ornati multi, pluribus uos malis affecerint, quam
aperti hoſtes. Neque uerò hoc ſolum munus noſtræ urbis abiectum & ui-
le factum eſt, ſed & cætera omnia propter execrabiliū & nefariorum ora-
torum, qui talia temerè ſcribunt, improbitatem. Quorum auaritia & ſordes
in tam immenſum excreuerunt, ut honores & præmia ueſtratia, tanquam
qui minuta & ſupra modum uilia ſub haſtam ſubiiciunt & auctantur,
ſic uendant de precio detrahentes, & multis ob eadem illa lucella ſcriptitan-
tes quicquid omnino optauerint. Primū enim, ut à poſtremis ordiamur,
Ariobarzanem illum, non ipſum tantū & eius filios numero tres, omnibus
dignati ſunt quæcunq; uoluerunt: ſed & duos Abydenos, infeſtiſſimos A-
thenienſium hoſtes, homines improbiſſimos, ei adiunxerunt, Philicum &
Agauū. Rurſus, cum Timotheus officio functus erga uos uideretur, & rem
bene geſiſſe, præterquam quòd ei ſumma omnia dederant: adiecerunt illi
auctarij uice duos, Phraſtridem & Polyſthenem, homines (neq; enim inge-
nui ſunt) perditos, & talibus facinoribus opertos, à quorum commemora-
tione homo cordatus abhorreat. Nunc poſtremò, poſtquam Cerfobleptē
his dignati ſunt, quæ ipſis uidebantur, & ea res ſummis ſtudijs agebatur, du-
os ei adiungunt: alterum, qui tanta mala fecit, quanta audiuiſtis: alterum, quē
prorſus nemo hominum nouit quis nam ſit, Eudercen nomine. Proinde
dum ita ſit, quæ magna olim habebantur, nunc parui æſtimantur, & res in-
dies uagatur longius, neq; amplius hæc ſufficiunt. Quod niſi hæc ſingula ca-
uebitis, ſatis apparet fore ut illorum preciū et gratia omnis exoleſcat. Quòd
uerò ad tantam turpitudinem res prolapſæ ſunt, nemo magis in culpa eſt
quam uos ipſi Athenienſes, ſi ueritas liberè dicenda eſt. Nam delinquentes
non amplius punire uultis, ſed etiam ſupplicia ciuitate emigrarunt. Atqui
conſiderate quo pacto noſtri maiores eos uli ſint, à quibus iniuria afficie-
bantur: num eodem modo quo uos? Illi Themistoclem animis elatiorem
quam in libera ciuitate ferri poſſet, Medicæ proditionis damnatum, urbe
eiecerunt. Cimon, quòd patriam reipublicæ formam in ſe tranſmoueret, tri-
bus tantum calculis pœnam capitis effugit, quinquaginta talentis mulcta-
tus eſt. Hoc modo tractabant uiros de ſe tam præclare meritos. Haud iniu-
ria. Nec enim eis uendebant ſuam libertatem, & magnitudine animorum
partam gloriam: ſed & dum boni erant, eos honorabant, & improbis eorū
conatibus obſiſtebant. At uos, Athenienſes, grauiſſimorum ſclerum reos
& conuictos palàm, ſi unum atque alterum facetum dictum protulerint, &
à tribulibus aliquot delecti aduocati deprecentur, abſoluitis. Sin damnatis
aliquem, æſtimatio litis eſt xxv drachmarum. Atqui tum ærarium copio-
ſum erat, & magnus reipublicæ ſplendor: priuatim nemo ſupra uulguſ emi-
nebat. Id quod hinc clariffimè cernitur. Nam Miltiadis & Themistoclis, a-
liorumq; illius ætatis illuſtrium uirorum ædes, ſi quiſpiam ueſtrū uidit,
cuiuſmodi ſint, reliquis nihilo eſſe ſplendidiores uidet. ſed ædificia publica
& ſubſtructiones tantæ & tales, ut ad eorum excellentiam poſteritas nihil
addere poſſe uideatur: ut propylæa hæc, naualia, porticus, Piræus, & reli-
qua, quibus urbem adornatam conſpiciſtis. Nunc priuatæ ſingulorum rem-
publicam

publicam gerentium tantæ opes sunt, ut aliæ ædes multis publicis ædificijs magnificentiores habeant: agros alijs plures coemerint, quàm uos omnes qui in iudicio assidetis. Quæ uos autem publicè struitis, & tectorio inducitis: turpe dictu est quàm sint tenuia, & sordida. Nunquid dicere potestis, uos communiter quæsitam et partam relicturos esse, sicut illi fecerunt, Chersonesum, Amphipolim, gloriam rerum gestarum: quam cum istius generis ciues omni modo absument, non tamen obscurare possunt, Athenienses. Meritè. Nam Aristidis, qui suo arbitratu ordinandi uectigalia potestatem habuit, opes, ne una quidem drachma sunt auctæ, quin & eius mortui funus publicis sumptibus est elatum. At uobis sicubi egebatis, in ærario pecunia maxima erat inter omnes Græcos, ut quamdiu uos foris militaturos decreueratis, tamdiu sumptus haberetis. Nunc, qui rempublicam administrant, ex inopia peruenerunt ad opes, & longi temporis commeatu sunt instructi: uos publicè nec unius diei habetis alimoniam: sed accidit, ut simul aliquid faciendum sit, simul unde id suppetat, uos nihil habeatis. Tum enim magistratum dominus erat populus: nunc uerò est minister. In causa autem sunt isti, qui talia scribunt, & uos assuefaciunt, ut uosmetipsum asperneminus: unum atque alterum hominem admiremini. Sic fit, ut isti uestre glorie, uestreque felicitatis hereditatem cernant, uos re nulla fruamini, sed testes sitis alienorum bonorum, nullius alterius rei participes, nisi fraudum, quibus circumscribimini. At quantos gemitus, quanta suspiria ederent illi uiri, qui pro gloria & libertate mortem oppetiuerunt, & plurima honestissimorum facinorum monimenta reliquerunt: si scirent, nunc urbem ad ministri habitum & conditionem redactam, an Charidemus custodiendus sit, deliberare: Charidemus, hei mihi. Sed non hoc est graue, non hoc, nos maioribus nostris, qui uirtute omnibus præstiterunt, imprudētius cōsulere: sed illud, neminem nobis esse imprudentiorē. An uerò pudendum non est, cum Aginetæ isti, in insula tam parua habitantes, et nihil habentes quod eis animos facere iure posset: Lampidē, quo in tota Græcia non est nauicularius opulentior, qui & urbem & mercatum eis instruxit, nondum in hunc usque diem ciuem fecerint, sed uix immunitatem tributi, quod inquilini pendunt, concesserint: cum Megarēses isti execrandi, tam studiose suam dignitatem exaggerent, ut, cum missis legatis iuberent Lacedæmonij, ut Hermonē gubernatorem, qui cum Lyfandro triremes ducentas ceperat, postquam nos ad Ægospotamos aduersam fortunam experti sumus, ciuem facerent, responderint, Si prius uidissent ipsos eum Spartiatam fecisse, tum & se illum Megarensem facturos: cum Oritæ illi quartam Euboeæ partem incolentes, istum ipsum Charidemum, cuius mater ciuis illic est, pater uerò, non dicam quæ, aut unde (nec enim necesse habeo inquirere in eum accuratius) mediā tamē ei partem generis conferat, medietate in hunc usque diem nondum illum dignati sunt, sed illic in tribu nothorum censet, quemadmodum olim hic in Cynosarges nothi conueniebant. Vos uerò, Athenienses, qui totius illi ius ciuitatis impertistis, & alios honores habuistis, insuper etiā hoc ei adijcietis: Quāobrem tandem? Quas naues uobis cepit, propter quas ei ab his qui illas amiserunt, insidiæ struunt: quam urbem à se captam uobis tradidit: in quæ discrimina capitis propter uos sese coniecit: quorum inimicitias, communes uobiscum suscepit: Nemo est qui possit dicere.

Sed

Aristidis ab-
stinentia.πλ. 3 os in
degenerem po-
steritatem.Aginetæ.
Lampis.Megarēses,
Hermon.Oritæ.
Charidemus.

Peroratio con-
stās enūmera-
tione legū po-
tissimum.

Sed ubi de legibus, quas adduximus, pauca differuero, quorum uos recor-
datos, cautiore fore puto, si isti uos seducere atq; in fraudē illicere studue-
rint, descendam. Prima lex apertē iubet, si quis aliquem occiderit, senatum
iudicare: iste, si quis occiderit, statim scripsit abducere licere. hoc custodite
I & memineritis, nihil posse iudicio fieri contrarium magis, quā sine iudi-
II cio proscribere aliquem. Non finit postea secunda lex, etiam damnatum cæ-
dis excarnificari, aut mulctari pecunia: at iste, dū eum abduci permittit, hæc
omnia concessit. Nam in illorum, qui aliquem comprehenderit, manu fu-
III turum est, de eo statuere quicquid libitū fuerit. Abducere iubet lex ad Sex-
uuiros, idēq; si quis homicidam in interfecti patria deprehenderit. At iste ipsi
accusatori abducēdi potestatem facit in suas ædes, etiam si in aliena terra de-
prehēderit. Sunt iniurię quædā, propter quas aliquē occidendi licentiā lex
IIII dedit: at iste non adiecit, etiā si propter illas aliquis occiderit: sed eū proscri-
V bit, quem leges indemnem & infontem dimittūt. Si cui tale quid usu uenit,
ius primum postulare lex iubet: iste contrā, nullum iudiciū nec ipse designa-
uit, neq; a quibus pœnas exigit, petijt: sed statim scripsit, eum abducere lice-
VI re, quē si quis asseruerit, è uestigio fœderibus excludit. Pignora capere illic
ubi homicida fuerit, nisi ius dare uelint, iubet lex usque ad tres licere. Iste, si
VII quis reum asserat à uiolenta abductione, uolens ut ante iudicium dedatur,
statim eum fœderibus excludit. Non finit lex aliquam legem, nisi eadem pa-
riter ad omnes pertineat, promulgare: iste ob unū uirum, peculiare decretū
scribit. Non finit lex decretū lege plus ualere: iste cum tot sint leges, decretū
VIII ratum facit, leges tollit. Hæc cauete, atq; in hoc confessu nolite obliuisci, &
quicquid isti effugiorum quæritabunt, contemnite & repudiate. Iubete po-
tius, ut ostendat, ubi iudicij mentionem fecerit: aut ubi scripserit, si quis cæ-
dis conuictus fuerit, ut de eo pœnæ sumantur? Nam si aut alicubi alibi dā-
& conuictum, puniendum esse scripsit, aut ipse iudicandum esse scri-
psit, utrum reus cædem fecerit nec ne? item, iurēne an iniuria occiderit: ni-
hil reliquit. Si uerò criminis duntaxat mentione facta, Si quis occiderit, in-
quiens, præterito hoc, Si cædis conuictus fuerit: item illo, Si occidisse uide-
bitur: nec minus illo, pœnas det homicidij: item, idem de eo supplicium su-
matur, ac si Atheniensem occidisset. si denique omnino iure præterito &
neglecto, abduci licere scripsit: ne decipiāmini, sed haud dubiè teneatis, nul-
lo unquam decreto leges usq; adeò fuisse uiolatas.

LIBANII ARGUMENTVM ORATIONIS
in Timocratem.

Lex Timocra-
tiana.

Accusationis
occafio.

Diodorus etiam hic accusator est, & criminatur legem ualde humanam. Quapropter à causa & consi-
lio scriptoris eam conuellere nititur. Est autem lex Timocratis huiusmodi: Si quis Atheniensium ob de-
bitum publicum uinculis damnatus est, aut deinceps damnabitur: ei liceat, aut alteri eius nomine, ubi pro se ua-
des constituerit, à populo comprobatos: se ad certum tempus mulctam bona fide soluturū, uinculis liberari. Sin
ad dictā diem debitum solutum non fuerit: & is qui per sponsores liberatus fuerat, in uincula conijciatur, &
bona uadium publicentur. Hanc legem criminatur accusator, non ex usu reipublicæ, sed pro Androtione &
Glaucia et Melanopo esse scriptam. Hi enim legati in Cariam missi, et in triremi nauigantes, cum in Naucra-
titas quosdam, homines mercatores, incidissent, pecunias eis eripuerunt. Naucratis Athenas profecti, popu-
lo supplicāt. At populus decernit, eam pecuniam hostilem esse, nec reddi mercatoribus oportere. His ita factis,
Archebius

Archebius, & Lysihides trierarchi & domini eius navis, qua Androtion cum collegatis uectus fuerat, de pecunia postulatur. Quam cum illos non habere constaret, sed legati se habere faterentur, & aut omnis pecunia numeranda, aut legibus teneri necesse esset, quæ in ærarios lata sunt: Propterea, inquit, Timocrates, legem hanc ad illos subleuandos tulit. Respondet Timocrates, Androtionem & collegas soluisse pecuniam, atque inde constare, non in illorum gratiam legem hanc esse obrogatam. Sed Diodorus etiam aliud in lege accusat. Nam & latam esse contra leges, & antiquis aduersari legibus ait, & perniciosam esse reipublicæ ostendit.

ALIUD ARGUMENTUM.

Quo tempore bellum erat inter Athenienses & regem Persarum, decretum factum est, * ut hostium naues prædæ essent, et æstimationes furtorum publicæ fierent. Nam cum Mausolus Caria satrapa ultiores insulas uexaret, ij qui lædebantur, quiritari, & Atheniensium opem implorare. Visum igitur est, interim dum bellum parabatur, per legatos Carum esse incusandum. Itaque mittunt Androtionem, & Melanopum, & Glauciam ad principem Mausolum, Artemisia maritum & fratrem, conquesturos de insularum iniurijs: eum in regis Persarum gratiam, Græcis malefacere. Hi cum in nauem Naucraticam Aegyptijs mercibus oneratam incidissent (uehebant autem legatos Archebius & Lysihides trierarchi) nauem interceptam in Piræeum appellerunt. Aegyptij etsi uerba faciunt apud populum, et supplicat, nihilominus tamen decernitur, res illas esse publicas, quod Aegyptij hostes essent. Iubente autem lege, ut qui publicæ pecunia per integrum annum usus esset, eandem duplam restitueret: legati isti quod nouem talenta, & triginta minas, diuenditis ex naue illa mercibus, redactas, retinuisent, obnoxij ærario & duplo persoluendo fiunt. Quum autem res publica pecuniæ inopia laborerat, Aristophon unus è magistratibus decretum facit, ut inquisitores deligantur eorum qui ærario deberent, et latere studerent, utque illos deserant. Indicat Euctemon (qui dudum cum Androtione litigarat, nunc cum Timocrate) habere Archebium & Lysihidem ex Aegypcia naue oneraria talenta nouem & minas triginta. Scripsit autem sic, eo quod aperto Marte cum Androtione confligere uerebatur: & trierarchorum facta mentione, nihilominus eidem insidiabatur. Re disceptata inter legatos & trierarchos, legati uicti, pecuniam soluere iubentur. Sed quia lege sancitum erat, qui secundo anno deberet, ut in uinculis haberetur, donec soluisset: etiam legati in uincula coniiciendi erant. Eo tempore, cum alter annus inciperet, quo etiam uinciri legatos oportebat, Timocrates talem legem scripsit: Si quis ob debitum publicum uinculis sit damnatus, siue ex lege, siue ex senatusconsulto, aut in posterum demnetur: licere ei tribus uadibus datis, approbatis à populo, se bona fide satisfacturum reipublicæ, exire uinculis. Si uero non satisfecerit, uel ipse, uel uades: eum qui per sponsores liberatus fuerat, in uinculis habendum, uadium uero bona publicanda. Hanc legem Diodorus & Euctemon, ut legibus contrariam, ut iniustam, ut perniciosam detulerunt. Cum autem Androtion, Glaucias & Melanopus animaduertent, accusatione hanc sua causa esse factam, nouem talenta & triginta minas numerant: fortasse non numeraturi, nisi accusatores legi intercessissent. sed numerant tamen. Diodorus & Euctemon accusare pergunt, perinde ac si lex propter legatos scripta sit. Etsi enim interiecto tempore numerarint, id factum esse tamen accusatione iam instituta. Quare consilium legislatoris esse culpandum. Nec minus interim legem examinat orator, ut quæ etiam alio modo sit improbanda. Nam & contra quam leges præscribant esse latam, & alijs legibus aduersari, & per ea quæ iubeat, nocere & iniuriam facere reipublicæ. Quamobrem et orationis argumenta & fundamenta bina sunt: alterum, in gratiam legatorum esse scriptam: alterum, aduersari legibus, & perniciosam & iniustam esse legem. Proinde, tametsi crimen illud propter legatos lata legis effugere potuisset Timocrates: hoc tamen non effugiet, legem esse improbam. Poterat enim accusare legislatorem Diodorus, eum improbam scripsisse legem, & legibus contrariam: idque satis ei firmamenti fuisset. Nunc etiam legatorum calumniam adsumpsit. Argumentum igitur causæ, propter quam legem tulerit, est in coniectura positum. Queritur enim, utrum propter legatos lata sit, nec ne? Illud uero quo leges examinantur, negociabile est. Nam in uniuersum omnis accusatio scripti, negociabilem efficit constitutionem. Scripti autem dico, non eius in quo quippiam aliud queritur, ut in coniectura: neque eius quod refertur ad * artem & facultatē ut sit in * translatione. Illic enim de rebus factis est iudicium, in negociabili de futuris: ac scriptum tum in lege, tum senatusconsultis contineri debet. Sunt igitur huius orationis capita quatuor. Vnum legitimum, idque bifariam diuiditur, in personam & rem, hoc est, in ipsam legem quomodo contraria sit legibus: alterum, iustum: tertium, utile: quartum, possibile: eam iubere quæ fieri nequeant. Controversia igitur quæ uenit in iudicium, in his argumentis consistit. Nam tractationem illā contra legatos, in constitutione & digressionem posuit, criminationis causa nimirum. Quia enim lex humanissima uidetur, quod uinculis ciues liberet: propterea opposuit cum alia plura, tum uero duo hæc: alterum argumentum de legatis, ut ea suspitione ingesta, persuadeat auditori, aduersarium corruptum largitionibus, oratorum & magistratuum reipublicam depeculantium, sordibus & rapacitati consultum uoluisse: alterum, perniciosum, quo ostendit ea lege ciuitatem omnis æris alieni solutione spoliari. Præterea impossibile: etiā si uellemus, fieri tamen haud posset. Tolluntur enim regulæ & instituta ciuitatis. Non autem ignorare debe

* πλοῖα οὐ
λα πολεμίας
ἀνέβαινόν γί-
νεσθαι τὰ
τιμωρίας
τῆς κλοπῶν
δυσία.

Legis crimi-
natio.

* τέχνη.
* ἀντιλήψις.
Capita oratio-
nis.

TIO NIS

Quæ propter...
Si quis...
alteri...
de soluta...
ierat, in...
publicæ...
remi nauis...
ueritate...
catoribus...

mus, legale caput perfectissime tractatū: iustum, et utile, & possibile, inter sese implexa esse: atq; inter ea principem tenere locū utile, quod & iusto & iniusto, & impossibili confirmetur. Nam quicquid iniustum, idem etiam noxium est. Eandem rationem etiam ad locum ab impossibili detorquere studet. Quicquid enim impossibile sit, idem etiam inutile esse dicit. & quoniam Timocrates legis humanitatem subinde inculcat, ea uerò ad iustum meritò referretur: propterea Demosthenes inutili passum utitur, ostendens eam legem detrimens, & perniciosam esse reipublicæ.

DEMOSTHENIS ORATIO CON-

TRA TIMOCRATEM, HIERO-
nymo Vuolfio interprete.

Orditur à reprehensione ipsius legis, & consilio legislatoris.

A periculo suo.

Attentio talis est, apud Ifo-
cratem in ora-
tione de pace.

Talis occupa-
tio est in Ar-
chidamo Ifo-
cratis.
Repetit cau-
sas inimicitia-
rum ex An-
drotioniana.

Ræsentis huius discriminis, in quo uersatur, Athenienses, causam, nec ipsum Timocratē arbitror in quenquam alium transferre, quàm in semetipsum. Dum enim rempublicam fraudare pecunia non parua studet: contra omnes leges legem rogauit nec idoneā, nec iustam, Iudices. Quæ quantum alijs rebus incommodatura, & reipublicæ statum labefactura sit, si perferatur: fortassis, ubi ex me singula audieritis, cognoscetis. Vnum uerò quod habeo maximum & expeditissimum, dicere apud uos non dubitabo: uestram sententiam, quam iurati de omnibus fertis, tolli, omniq; autoritate spoliari lege istius: non ut communitati ciuū quicquam commodet, (nam id quod fieri queat, cum iudicijs, quæ rempublicam cōtinere uidentur, litium æstimationes, quæ quantæ singulis iniurijs debeantur, legibus definitum est, eripiat:) sed ut nonnulli qui iam longo tempore uestris opibus abusi sunt, & multa uestra diripuerunt: nec per manifestum ablata peculatum, restituant. Tanto autem procliuius est priuatim quosdam colere, quàm uestra iura tueri: ut iste ab illis argentum acceperit, & non prius hanc pro eis legem tulerit: ego uestra causa de mille drachmis pericliter, tantū abest ut à uobis aliquid accipiam. Quanquam autem ferè omnes, qui publicum aliquod negocium administrare instituunt, dicere solent, summo uestro studio, & animaduersione digna esse ea, de quibus ipsi uerba faciant: ego tamen si quis alius unquam hoc exordio conuenienter usus est, id etiam mihi nunc dictū decorum esse puto. Siquidem ad felicitatem reipublicæ & populi libertatem in ulla re alia plus esse uirium & momenti, quàm in legum autoritate: id ego neminem dicturū puto. At uerò nunc de hac ipsa re deliberandū est, utrum cæteras leges, quibus iniuriæ ciuitati factæ ut coherceantur, à nobis scriptæ, abrogandæ sint, atq; isthæc perferenda: an contrà potius ista tollenda, cæteræ suo loco relinquendæ sint. Res igitur qua de uobis nunc iudicandum est, si quis paucissimis complecti uelit, hæc est. Ne quis uerò uestrum miretur, quamobrem ego tandem, reliquo ætatis tempore (ut mihi quidem persuadeo) moderatè transacto, nunc in iudicijs & accusationibus publicis uerser: apud uos pauca præfari uolo, quæ à re aliena non erunt. Ego, Athenienses, suscepi inimicitias cum homine improbo & odioso, & dijs inuiso, cui tandem tota quoq; ciuitas inimica facta est: Androtionē dico. tantoq; sum grauioribus ab eo iniurijs affectus quàm Euctemon, ut hic pecuniæ nonnullam iacturam fecerit: ego uerò, si conatus illius aduersus me improbi successum habuissent: non modò fortunis omnibus, sed uita etiam essem spoliatus. imò nec id

nec id quod commune est omnibus, excedere uita mihi facile fuisset. Nam ea crimina, quæ uir prudens etiam inuitus nominet, contra me commentus, ut qui patrem occidissem, & dica impietatis impacta, me reum fecit. in quo iudicio, quod quintâ suffragiorum partem non tulisset, mille drachmis est damnatus: ego uerò sicuti iustum fuit, in primis ope deorum immortalium, dein de uestro etiam iudicum auxilio, incolumis euasi. Eum igitur, à quo talibus essem insidijs appetitus, hostem mihi irreconciliabilem arbitrabar. Cum uerò uiderem, ab eo cōmuniter totam ciuitatem esse læsam, tum exigendis tributis, tum sacris uasis conficiendis: magnamq; pecuniam partim Mineruæ, partim heroum, partim ciuitatis, habere, quam non reddebat: unà cum Euctemone sum eum aggressus, existimans occasionem mihi datam, & reipublicæ defendendæ, & mihi factas iniurias uindicandi. Vellem autem & me uoti fieri compotem, & istum ea luere quæ meruisset. Cum uerò res non amplius controuersa, sed primùm à senatu damnata: deinde à populo unus totus dies in his ipsis consumptus esset, prætereaq; duo iudicia, uiri mille & unus numero, sententias dixissent: neque reo iam ullum patèret effugium, quo minus uestram pecuniã uos haberetis: Timocrates iste hæc quæ inter-

Lex Timocratis.

Narratio.

cesserunt omnia, usque adeo neglexit, ut legem eam ferat, qua sacra pecunia deos spoliet, sancta instituta ciuitatis abroget, decreta tum senatus, tum populi, tum iudiciorum euertat, impunitatem denique depeculari ærarium cupientibus proponat. Quæ cum ita sint omnia, hoc unū præsidium reliquum esse uidemus: ut legem accusatã, & uestris sententijs subiectam, refutare conemur. Ab initio igitur rem gestam uobis breuiter exponam, ut iniurias quæ in ista lege insunt, facilius discatis, & assequamini. Decretum fecit apud uos Aristophon, deligendos esse inquisitores. Si quis uerò sciat aliquem, qui aliquid pecuniæ habeat, siue sacre, siue publicæ ciuitatis: ut illum apud uos deferat. Post hæc retulit Euctemon, habere Archebium & Lysithidem trierachia functos, pecuniã Naucraticam æstimatione nouem talentorum & triginta minarum: accessit ad senatum, senatusconsultum scriptum est. Deinde conuocata concione, accusator est datus. Euctemon consensu suggestu, cum alia multa dixit, tum apud uos recensuit à triremi, qua Melanopus & Glaucetes, & Androtion legati ad Mausolum uecti sint, captam esse nauem illam: homines, quorum pecunia fuerit, supplicasse: decreuisse uos eam pro hostili habendam. Tum uos admonuit earum legum, quæ uobis lectæ fuerunt, quarum decreto, rebus ad eum modum administratis, pecunia illa publicanda esset. Videbatur æqua dicere uobis omnibus. Confestim surgit Androtion, Glaucetes & Melanopus (considerate an uera dicã) clamitant, indignantur, conuiciantur, absoluunt trierarchos, ipsi apud se habere fatentur, quæri pecuniam postulant. His auditis, ubi tandem isti tumultuari destiterunt, sententiam dixit Euctemon quàm fieri potest æquissimam, ut à trierarchis uos exigeretis, & ut eis liceret omnem rem eam in illos qui pecuniam haberent, transferre. Sin dissensionis aliquid oriretur, ut sententia iudicum intercederet, atq; ut uictus, deberet ærario. Accusant decretum, ad uos perlatum (ut in pauca rem conferam) uisum est secundum leges esse factum, & absolutum. Iam fieri quid oportebat: reipublice pecunia restituenda erat, &

Ccc 2 peculator

Lex Timocratis.

Ratio ferendarum legum.

Propositio: leges à Timocrate esse uiolatas.

peculator puniendus, lege uerò nulla prorsus ad hoc quidem negociū erat opus. Hactenus nulla facta uobis est à Timocrate iniuria. Post hæc uerò in se unū recepit & transtulit omnia supra cōmemorata, ut nihil quo uos læderet, omisisse uideatur. Quod enim illorum artificijs & aucupijs, se conducendum locauit, ministrumq; præbuit: se ipse reū fecit illarū iniuriarū, ut ego uobis manifestè ostendam: sed ante omnia necesse est, uos admonere de temporibus, & eo articulo quo legem tulit. Nam insuper uobis insolēter insultauit, & illulit. Fuit Maius mēsis, quo illi ab Euctemone iudicio superati sunt. Conducto aut̄ isto, ac ne cogitantes quidem uobis satisfacere: nugigerulos quosdam in forū dimiserunt, qui rumorem spargerent: paratos eos esse, simplam pecuniam numerare, duplam uerò non posse. Hæc uerò insidiæ erant cum ludibrio, & machina quædā, ut interim hæc lex, aduertente nemine perferret̄. idq; ita esse, res ipsa testat̄. Pecuniæ em̄, illis tēporibus nec obolū uobis numerarūt, una uerò lege plures iam receptas fecerunt irritas, eaq; legū omniū que unquā apud uos latē sunt, turpissima & iniquissima. Volo sanè, pauca de uisitatatis legibus præfatus, quibus tales actiones dan̄: statim de lege quā accuso, dicere. His enim prius auditis, reliqua facilius percipietis. Habetis, Athenienses, receptis & approbatis uestris legibus, accuratè & euidenter descripta omnia quæ facienda sint in legibus posthac constituendis. Ac primū omnium, tempus inscriptum est, quo legem ferri oporteat. Deinde neque sic unicuique quidlibet agere permisit legislator, sed iubet autorem legis eam ante statuas herouū scriptā proponere, ut à uolentibus considerari possit. Deinde uult eandem legem ad omnes pertinere. Postea, contrarias abrogari, deniq; alia, quæ ad institutum nostrum fortasse nihil attinent. Quòd si quis horum unum uiolarit, cuius dat accusandi potestatem. Quòd si nō omnibus his Timocrates teneret̄, neq; contra hæc omnia legem rogasset: unū quippiam in eo accusari potuisset. Nunc necesse est, singulis distinctis, seorsim de singulis explicari. Primū igitur, in quo primū deliquit, id dicā: eum contra omnes leges tulisse legē. Deinceps ordine cætera, prout uobis audire unum quodq; uisum fuerit. Cape leges istas, & recita. Constat enim eum horum nihil fecisse. Attendite, Iudices, dum leges recitantur. **IVSSIO LEGVM.** Primo senatus conuentu, die undecimo, postquam uota in populo peracta fuerint à præcone, sciscantur leges, primū de senatorijs rebus, deinde de communibus, deinde de his quæ nouemuiris latæ sunt, mox de reliquis magistratibus. Prima sit autem dijudicatio, cui satis esse uideantur leges senatoriæ, cui non uideantur. Deinde rerum cōmunium eodem modo. Sed legū comprobatio fiat secundū leges receptas. Quòd si quæ receptæ leges improbatæ fuerint, senatores, in quorū administratione rogatio facta fuerit, de improbatas legibus postremam trium concionum indicant. Præsides uerò, qui in ea concione præsiderint, necessariò respondeāt: primū post sacra de legumlatoribus, quibus conditionibus sedere debeant: & de argento, unde legumlatoribus sit soluendum. Legumlatores autem ex ijs deligant̄, qui Heliasticum iusiurandum dederunt. Sin senatores non ad hoc præscriptum concionem habuerint, aut præsides non ad hoc præscriptum responderint: mulctabit̄ senatorū unusquisq; mille drachmis Mineruæ sacris. At præsidiū unusquisq; quadraginta

quadraginta drachmas debeat Mineruæ sacras. Liceat etiam eos apud sex-
 uiros ea actione postulari, qua in ærarium agitur, qui magistratum gesserit.
 Sexuiri autem delatos introducant in iudicium ex lege, aut ne ascendant in
 Areopagum, ut qui legum emendationem abrogent. Antequam uero concio sit
 indicta, quicumque Atheniensium legem ferre uoluerit: ante statuas heroũ scri-
 ptas, eas leges quas fert proponito, ut pro multitudine propositarum legũ,
 statuat populus de tempore legumlatoribus concedendo. Is uero qui nouam
 legẽ fert, in albũ relatã proponat ante statuas heroũ quotidie, donec concio
 indicat. Deligantur autẽ e municipijs, legib. patrocinatori, quæ apud legumla-
 tores abrogant, quinq; uiri ex omnib. Atheniensibus, tertio idus mēsis Iunij.
 Hæ leges omnes longo iam tempore sunt receptæ, & sæpe sui specimen præ
 buerunt, se prodesse uobis: neq; hæctenus quisquam extitit, qui præclaras eas
 esse negaret. meritò. Nihil enim crudele, nihil uiolentum, aut libertati cõtra-
 rium imperant: sed contra potius humaniter omnia, & populariter fieri iu-
 bent. ac primũ iudiciũ penes uos esse uoluerũt, num roganda sit etiã noua
 lex, an satis esse ueteres putandum? Deinceps, si decreueritis, esse rogandam,
 non statim eam ferri iubent, sed in tertiam concionem distulerunt. nec in ea
 ferri concesserunt, sed considerare iusserunt, quibus conditionibus legumla-
 tores constituere uelitis. Interiecto autẽ tempore, mandarunt legem rogare
 uolentibus, ut leges exponant ante statuas heroũ, ut quilibet eas consideret,
 ac si quid inutile uobis perspexerit, indicet, atq; per ociũ refutet. Horum, que
 tam multa sunt, nihil fecit Timocrates iste. Nec enim legem proposuit, neq;
 copiam fecit, si quis eam lectã uellet, refutandi: neq; ullum tempus definitum
 legibus obseruauit. Sed cum concio, qua leges diiudicatis, tertio idus Iunij
 celebraret, postridie statim pridie idus legẽ tulit, eamq; Saturnalibus: proptẽ
 reaq; senatu dimisso, per eos obtinuit, qui uobis insidiant, ut senatusconsulto
 legumlatores constituerentur per speciem Panathenæorũ. Volo autem uo-
 bis ipsum senatusconsultum recitare, quod ratum habitũ est: ut intelligatis,
 ea omnia per conspirationẽ ab istis esse facta, nihilq; fortuitò accidisse. Cape
 senatusconsultum hoc, & lege eis tu. s. c. Præsidente tribu Pandionia, unde
 cimo senatus confessu & die: Timocrates dixit: ut & sacris operari liceat, &
 sumptuum copia sit: & si quid ad Panathenæa defuerit, ut suppedietur: ut
 senatores Pandionix tribus, in crastinũ legumlatores creent: legumlatores
 autem sint unus & mille numero, e iuratis. Leges autem unã ferat etiam se-
 natus. Nunquid animaduertistis inter legendum senatusconsultum, quã
 callidẽ autor eius per speciem administrationis, & urgentis festi necessitatis,
 sublato legitimo tempore, ipse scripserit, perendie leges ferendas esse? Non
 medijsfidius, non inquã ut aliquid in festo pulcherrimẽ administretur. Ne-
 que enim reliquum aut præteritum erat quicquam: sed ut nemine hominum
 prius animaduertente, aut refragante, ferret & sanciretur istis ea lex, qua de
 nunc agitur. Id quod hinc perspicitur: sedentibus legumlatorib. de his quæ
 de administratione & Panathenæis scripta sunt, neq; meliorem legem, neq;
 deteriore quiscuã tulit. At quibus de rebus neq; decretũ iubebat, & leges
 uetant, Timocrates iste ociosẽ leges tulit: plus autoritatis habere ratus sena-
 tusconsulto q̃ legibus præfinitũ tempus, nihilq; metuens, si uobis omnibus

Collaudatio
legum.

Decretum Ti-
mocratis.

Lex alieno la-
ta tempore.

festum celebrantibus, legeque lata, ne eo tempore uel priuatim, uel publice alij alij iniurias faciant, uel quicquam decernatur, nisi ad festum pertineat: ipse non unum aliquem e populo, sed totam ciuitatem laedere uideretur. An uero ferendum est, eum scientem leges omnes, quas paulo ante audiistis, esse ratas: scientem item, easdem non sinere ullum decretum aliud, tamen si legitimum fuerit, plus habere autoritatis: scribere & ferre uobis legem ex decreto, quod ipsum etiam sciebat contra leges esse factum? An non indignum est, cum ipsa ciuitas unicuique nostrum securitatem praestiterit, ne quid insuauae aut acerbum pateretur, hoc tempore festo instituto: ipsam a Timocrate, securitatem eandem non impetrasse, sed maximis in ipso festo iniurijs esse affectam? Quod enim maius scelus admittere priuatus homo possit, quam si leges publicas, quarum praesidia ciuitatem continent, uiolarit? Eum igitur nihil eorum quae oportuerat & leges iubent, fecisse, supra dicta intuentes, cognoscere potestis. Eum autem non hac modo re peccare, quod neglecto legibus praefinito tempore, ereptaque uobis prorsus omni de his deliberandi facultate, dum festum ageretur, legem tulit: sed ob illud etiam, quod eam omnibus receptis legibus contrariam obrogauit: statim euidenter cognoscetis. Age lege mihi primum hanc legem, quae aperte uetat, ne qua contraria lex sanciat. Sin quis rogarit, accusari iubet. **LEGE.** Receptarum uero legum nullam abrogare liceat, nisi apud legumlatores. Tum uero cuiuis Atheniensi liceat abrogare, si quid aliud in eius locum quod sustulit, tulerit. Praesides autem, de his legibus suffragia ferant, ac primum de uetere, apta ne uideatur Atheniensi populo, an uero secus? post de ea quae rogatur. Vtram uero legumlatores comprobarint, ea rata habetor. Contrariam uero ferre legem receptarum legum ulli, nemini liceat. Quod si quis abrogata lege aliqua uetere, aliam substituerit Atheniensi populo non opportunam, aut e receptis legibus alicui contrariam: eum accusari liceat ex lege quae in eos lata est, qui legem non idoneam tulerint. Audiistis legem. Cum autem nostra ciuitas multis praecclaris legibus sit munita: ea est huius legis praestantia, ut nulli postponenda uideatur. Considerate quae soepe iuste, quamque populariter lata sit. Non sinit receptis legibus rogare contrariam, nisi uetus fuerit abrogata. quamobrem? Primum, ut uobis iuste religioseque pronunciare liceat. Nam si quae duae contrariae leges extiterint, atque alij aduersarij apud uos contenderint siue publicis siue priuatis de rebus, & uterque uictoriam sibi uendicet, lege non eadem prolata: pro utroque ferre sententiam non utique licet. Qui enim id fieret: neque pro alterutro lata sententia, iurisiurandi religio seruatur. Sententiam enim alterutri legi, quae quidem perinde rata est atque altera, necesse est repugnare. Haec igitur legislator edixit, tum quia religioni uestrae cauere, tum etiam quia uos legum custodiae praesse uoluit. Sciebat enim hoc, alias earum custodias in scripta relatas, multis licere modis eludere: patronis quos deligitis, posset aliquis persuadere ut tacerent: proponi iubet igitur, ut praesciant omnes. Nam fieri fortasse queat, ut eos qui refragati fuissent, latret aliquid, si legem non prius cognitam habuissent: alij minus attentè fortasse legerent. Sic uero, quilibet eam accusare potest, id quod & ego nunc feci. Quod si quis eum qui hic se opponeret, amoueret: uerba data essent ciuitati. Quae igitur sola custodia est & iusta & firma legum? Vos populus. Nec enim uobis, quo minus statuatis & probe

Laudatio legis

Contrariam legem incommoda.

Populus defensor legum.

tis me-

tis meliora, id quisquam extorquere queat, neque si quem amouerit & corrupe-
 rit, persuadere, ut deteriore legem anteferatis meliori. Propter hæc omnia,
 omnes iniuriarū uias obstruit, repagula obijcit, & aditu eos qui uobis insidiantur
 prohibet. Hæc omnia Timocrates ita præclare iusteq; constituta sustulit,
 deleuit, quantum in ipso fuit, & legem rogauit, omnibus (ut paucis dicam) le-
 gibus contrariam, neque eam collatam cum alijs ex aduerso legit, nullam abro-
 gavit, non optionem dedit: non quicquam fecit, quod fuisset ex officio facien-
 dum. Eum igitur accusationi esse obnoxium, lege rogata quæ est contraria cæ-
 teris, omnes uos perspexisse arbitror. Ut autem sciat, quibus legibus uiolatis
 & repudiatis, qualem legem obtruserit iste, legetur uobis primum istius lex,
 deinde reliquæ quibus hæc est cōtraria. Recita. LEX. Pandionia tribu præ-
 sidente, duo decimo senatus die Timocrates retulit: si quis ærarius, siue ex lege,
 siue ex decreto, uinculis est damnatus: ei liceat, aut alij pro eo, constitutis uadi-
 bus à populo comprobatis, se bona fide argentum quo mulctatus est, solutur-
 um, carcerem egredi. Præsilibus uerò, si quis uades dare uoluerit, necesse sit
 ratos habere. Is uerò qui uades constituerit, si reddiderit ciuitati argentum, à
 uinculis immunis esto, eo nomine quòd uades dedit. Sin argentū haud nume-
 rarit, uel ipse uel uades, nono senatus conuentu: is qui per uades liberatus fue-
 rat, uinciatur, uadium uerò bona publicentur. De redemptoribus uerò uecti-
 galium & sponsoribus, & ea colligentibus, illis item qui mercede conducunt
 prædia, eorumq; sponsoribus: liceat ciuitati pensiones exigere secundum rece-
 ptas leges. Quòd si quis nono senatu mulctatus fuerit: sequentis anni nono se-
 natus aut decimo confessu soluat. Legem audiuitis: hoc uerò ex ea mihi pri-
 mum memineritis, quòd ait, si quis ærariorū uinculis est damnatus, aut in po-
 sterum damnabitur. Deinde quòd exceptis publicanis & redemptoribus, eo-
 rumq; sponsoribus, sua lege uti iubet. Omnino enim est omnibus contraria le-
 gibus, idq; ipsis legibus auditis, maximè cognoscetis. Recita. LEGES. Dio-
 cles iubet leges ante Euclidem latas in republica, & quæcunq; sub Euclide late
 sunt, & in tabulas relatae, ratas esse. Quæ uerò post Euclidem latae sunt, & dein-
 ceps ferentur singulae, nisi si cui adscriptum est tempus quod * debeat geri ma-
 gistratus. Ascribat autē nūc receptis scriba senatus, * intra triginta dies. In po-
 sterum, quicumque scribæ fungitur officio, statim ascribat, legem esse ratam
 ab eo die quo lata fuerit. Cum receptæ leges, Athenienses, præclaræ sint, hæc
 modò recitata lex, ueluti distinxit eas & confirmauit. Iubet enim unamquæq;
 ab eo die quo lata fuerit, esse ratam, nisi si cui adscriptum fuerit tempus. * huic
 uerò, scriptum imperare: quomobrem? quia multis legibus adscriptum fue-
 rat: lex hæc rata esto, tum demum ubi huic prætori alius successerit. Is uerò qui
 post eas, legem hanc tulit iam recitaram: non æquū censuit, easdem leges quæ
 iubentur posterius quàm latae sunt, ratae esse, referri ad eum diem à quo latae
 essent: neque prius habēdas esse ratas, quàm cuiusq; autor postulasset. Huic legi
 considerate quàm contraria sit ea, quam iste tulit. Nam illa iubet legem, siue à
 præfinito tempore, siue ab eo die quo lata fuerit, ratam esse. Iste uerò scripsit, &
 si quis damnatus fuerit: de præteritis loquēs, neque id ipsum definiūt, adscripto
 prætori à quo: sed fecit, non modò ab isto die quo legem tulit, ratā, sed etiam
 ab eo tempore, antequā nostrū quisquā nasceretur. Nam omne præteritum
 tempus,

* χρόνος ὅν τι
 να δ' ἄρχεν.
 * τριάντα
 ἡμερῶν.

* τὸ τὸ δ' ἐν
 γέγραμμένον
 ἄρχεν.

Collatio cum
 lege Timo-
 cratis.

tempus, quod infinitum est, unà comprehendit. Atqui te oportuit Timocrates, aut istam non sancire, aut illā abolere: & non, ut tuæ libidini satisfaceret, conturbare omnia. Lege aliam legem. LEX. Neq; de ignominiosis pristinam eis dignitatē restituendam esse, neq; de his qui diuis debent, aut ærario Atheniensium de remittēda mulcta, * aut ordine: nisi prius decreuerint Athenienses sex millibus nō pauciores, licere id: quibus occultē decernentibus ita fuerit uisum. Tum uerò domum referre liceat, quatenus senatui populoq; uisum fuerit. Alia hæc lex est, quæ de ignominiosis & ærarijs referre uetat, aut respondere, de ære alieno condonando, aut ordine, nisi potestas data fuerit, eaq; non pauciorū quàm sex millium decreto. Iste uerò palam scripsit, etiamsi quis ærarius ad uincula sit damnatus, remitti ei licere, si modò uades dederit: neq; de hisce quicquam addidit, quamuis ei potestas dicendi data nō sit. Cum autē lex nec impunitatem adepto licentiam det suo arbitrio quiduis decernēdi, sed ea duntaxat, quæ senatui populoq; probata fuerint: isti ne hæc quidem iniuria satis fuit, impunitate non data, dicere & legem ferre hisce de rebus, sed insuper etiam, nulla horum apud populum facta mentione, occultē, dimisso senatu, alijs propter festum ferias celebrantibus, clandestinē legem obrusit. Atqui oportebat te, Timocrates, quum legem, quam modò recitauī, scires, si ritē agere uelles, primum referre ad senatū. Deinde rogare populum: & sic, si omnibus Atheniensibus uideretur, scribere & legem ferre de istis, idq; sic tempore legitimo expectato: ut rebus in hunc modum administratis, etiamsi quis ostendere conaretur, eam legem non esse è republica: saltem non insidiosē egisse uidereris, sed opinionis errore deceptus, impegisse. Nunc, quoniam & clanculum, & subito, & contra leges, istam legem in cæteras intrusisti potius quàm tulisti: omnem tibi postulandæ ueniæ causam ademisti. Nam his qui peccant inuiti, uenia cōcedi debet: non his, qui de industria & ex insidijs delinquant. id quod te nunc facere constat. Sed enim de his mox dicam: iam uerò, sequentem recita legem. LEX. Si quis supplicarit in senatu, aut apud populū ijs de rebus, propter quas uel iudiciū, uel senatus, uel populus aliquē damnauit: si ipse ærarius, priusquā soluerit, supplicarit: actio in eū detur, perinde ac si quis ærarius in Helicā se ingerat. Sin quis alius pro ærario intercesserit, priusquā is soluerit, bona eius omnia publicent. Sin præsidum aliquis, * dederit alicui suffragiorū ius, siue ipsi ærario, siue alicui pro eo deprecanti, priusquam soluerit, ignominiosus esto. Difficile fuerit, Athenienses, de omnibus legibus, quibus iste contraria decreuit, differere. Si tamen de ulla dicere operæ precium est, de hac, quæ modò est recitata, fuerit in primis. Nam qui legem hanc, Athenienses, tulit, norat humanitatem & clementiam uestram, & propter hanc uidebat in multis rebus uos ultrò iam aliquando magna damna fecisse. Ne igitur ullā causam relinqueret, qua respublica læderet: eos qui conuicti legibus, sententia iudicioq; iniuriarū dānati essent, uestra facilitate frui noluit, arrepta occasione deprecādi, & uobis in malis supplicandi: sed in uniuersum interdixit, ne uel ipse, uel quisquā alius, pro talib. uel uerba faceret, uel intercederet: sed ut omnes, iusta quæ sunt, silētio exequerentur. Si quis igitur uos roget, utris potius obsequi malletis, quacunque tandem in re: supplicantibus, an imperantibus: Scio uos, supplicantibus, responsuros. hoc enim bonitatis est, illud ignauitæ. At leges omnes imperant,

* ἢ τὰς ἐξέως.

Collatio cum
lege Timo-
cratis.

Quid fieri o-
portuisset.

Ultrò peccan-
ti neganda
uenia.

* δὲ τῶν τῶν
ἰδιχρόνοιαν

Interpretatio
legis quæ uide-
tur esse acer-
bior.

A minori.
Supplicare.
Imperare.

rant quid faciendum sit: * at fordidati & oliuam prætendentes, supplicant. ** δι τιδέντες
δὲ τὰς ἰκετη-
ρίας, δέοντα.*

Quod si supplicare non licet, legem cum qua mandatum coniunctum est, inculare licebit. Equidem non opinor. Etenim turpe fuerit, quæ nec gratificandi studio condonanda censeatis: in his ipsis inuitis nobis, ea sinere confici, quæ quidam uolunt. Recita legem quæ hanc ordine sequitur. **LEX.** Quibus de rebus iudicium prius factum, aut rationes relatae, aut suffragia lata sunt, siue in iudicio, siue priuatim siue publicè: aut qua de re publicum decretum intercessit: de his ne actio detur in iudicio, neque nouemuirorum quisquã decernat, neque accusare sinant ea quæ leges interdiciunt. Timocrates uerò tanquam testimonium suarum iniuriarum scriberet, statim initio suæ legis his contraria tulit. Nam illa non concedit, quibus de rebus semel in iudicio sit lata sententia, de his denuò referre, aut respondere. Iste uerò scripsit, etiã si quis aut decreto damnatus fuerit, ut ei populus respondeat, ut & iudicio decreta tollantur: & ærarius uades det. ac lex quidem uetat, ne uel nouemuirorum quisquam, præter hæc quicquam decernat: iste uerò scripsit, præsidibus esse necesse, si quis uades dederit, eum producere. atque adscripsit, quandoque quis uoluerit. Aliam legem recita. **LEX.** Iudicia & arbitria, quæcunque legitima ratione facta sunt in libera republica, rata habentur. Negat hoc Timocrates, non utique, inquit, illis quidẽ qui uinculis sunt damnati. Recita. **LEX.** Quæcunque sub triginta tyrannis acta sunt, aut iudicia facta, siue priuatim, siue publicè, irrita sunt. Desine. Dicite mihi, quid nam omnes uos immanissimum diceretis? aut quid maximè abominemini? nõne id, ne talis rerum status ingrueret, qualis sub triginta tyrannis fuit? Ego quidem sic opinor. Hæc igitur lex, id, ut mihi uidetur, uerita, uetuit acta illorum temporum rata haberi. At iste quæ libera ciuitate gesta sunt, ea eiusdem iniquitatis condemnauit, cuius uos triginta tyrannos: æquè certè irrita facit. At quid dicemus Athenienses, si legem istam confirmabimus? utrum iudicia, quæ dum ciuitas à populo regitur, iuratis iudicibus complentur: eadem grassari uiolentiã, quæ sub triginta tyrannis fuit usitata? Est uerò id ferendum? An ritè sancita & decreta esse? Quamobrem igitur legem, qua illa abrogentur, nos ferre dicemus? nisi hoc aliquis dicat, ex infania. Aliud enim dici non potest. Recita aliam legem. **LEX.** Neque cuiquam in unius uiri gratiam legem ferre liceat, nisi eadem ad omnes Athenienses pertinere possit, decreto facto à non paucioribus quàm sex millibus, quibus id uisum fuerit clam decernentibus. Non admittit legem, nisi eadem ad omnes ciues pertineat, in quo rectè & populariter loquitur. Vt enim reliquarum rerum ciuitatis æquam partem omnibus tribui uult, sic etiã legum. Propter quos uerò iste legem hanc obtruserit, uos non minus quàm ego intelligitis: & ut hoc omittã, ipse confessus est, se non propter omnes legem eandẽ tulisse: cum ascripserit, lege hac utendum esse: publicanis & mancipibus & talium rerum sponsoribus exceptis. Quod si qui sunt quos segregas, non iam eandem legem tulisti omnibus. Atqui nec illud dicere queas, inter eos qui uinculis damnetur, plurima uel maxima esse delicta publicanorum: proinde illos ab hac lege solos excludi. Multo enim profectò magis iniurij sunt, qui publicum aliquod munus perfidè administrant, aut parentes malè tractant, aut pollutis manibus forum ingrediuntur:

D d d quibus

*Collatio cum
lege Timo-
cratis.**A Timocrate
iudicij senten-
tias tanquam
acta tyranno-
rum rescindi.*

quibus omnibus receptæ leges uincula minantur, tua impunitatem largitur. Hic iterum prodis, in quorum gratiam eam tuleris. Nam quia illi nō ob uectigaliū redemptionē, sed ex peculatu, uel rapina potius pecuniæ debent: ob id opinor publicani tibi curæ non fuerunt. Possunt præterea multæ & bonæ leges ostendi, quibus omnibus ista aduersatur. Sed ego fortassis, si de omnibus disputare uelim, temporis angustijs excludar, quo minus indicem, legem eam prorsus non esse è republica. Videri autē uobis æquē iniqua debet, si uni duntaxat receptorum legum aduersetur. Faciendum igitur uideatur, ut omiſſis alijs, ubi ea de lege quā iste ipse prius tulit, differuero, tandē ad illam accusationis partem accedam, qua ostendam legem istam, si confirmetur, magnas clades reipublicæ allaturam. Legem igitur, aliorū legibus contrariam obtruisse, iniquum est, uerūm alium accusatorem postulat. Sed legi ab isto ipso prius latæ, ferre contrariam: id uerò iam ipsum accusatorem sui facit. Quod ut fieri sciatis, legetur uobis ipsa lex, quam iste tulit, ego uerò tacebo. Recita. LEX. Timocrates retulit, quicumq; Atheniensium, ex delatione apud senatum, aut nunc in carcere sunt, aut deinceps eò conſcientur, quorum damnatio à scriba senatus Sexuiris ex delatoria lege tradita non fuerit: placeat sexuiris, undecimuiros intra trigesimalum diem in iudicium introducere, ex quo eos acceperint, nisi publicè aliquid impedierit. Sin minus, cū primū id fieri poterit, eos uerò accusato, quicumq; Atheniensium uoluerit, quibus id licet. Quod si conuictus fuerit, Heliæa litem illi æstimet, quid' nam uel luere uel soluere debere uideatur. Sin multa pecuniaria ei dicta fuerit, in uinculis teneatur, quoad id soluerit quanti condemnatus est. Auditis, Iudices: Recita eis hoc ipsum denuò. LEX. Sin multa pecuniaria ei dicta fuerit, in uinculis teneatur, quoad soluerit. Desine. Possit'ne quisquam duo magis contraria decernere, quàm, damnatos tenendos in uinculis, donec multam soluerint: & eosdem, datis uadibus, non uinciendos: Sic igitur Timocrates accusat Timocratem, non Diodorus, neque quisquā alius nostrūm in tanta multitudine. At à quibus sordibus & corruptelis uobis alienus uidebitur, aut quid lucri causa non subiturus: qui ipse legem suæ contrariam ferre non dubitarit, cum leges, etiam aliorum legibus ferre contrarias interdicerent: Nam mihi quidem, quæ eius impudentia est, quiduis suscepturus esse cupidè uidetur. Quemadmodum igitur alios facinorosos, qui scelera fatentur, sine iudicio puniri leges iubent: sic etiā iste, quando quidē leges malitiose rogare & abrogare deprehensus est, nō facta dicēdi potestate, nec eius excusationibus auditis, condemnandus erit. Nam illa altera priore lege factus est, se ista cōtraria ferēda, peccare. Ac eū & cōtra has leges, & cōtra supradictas, ac propè dixerim uniuersas, quibus in hac republica utimur, istam tulisse legem: uobis omnibus perspicuum esse puto. Miror autem quid' nam ad hæc dicturus sit. Neq; enim suam legem reliquis contrariam non esse, ostendere poterit: nec persuadere, se hominem rerum imperitum, errore & incitia peccasse. Iam olim enim omnes eum uiderūt mercede & scribere, & ferre leges. Neq; illud etiam habet, ut iniuste factum fateatur, sed ueniā tamen impetrare studeat. Nec enim inuitus, nec pro calamitosis, nec pro cognatis & necessarijs suis eum hanc legem tulisse constat: sed uolens in eorum commodum

καποδίαξισ.

Timocratis
lex alteri eius
legi contraria.

Puniendum
Timocratem.

Non dandam
ueniam Ti-
mocrati.

tulit,

tulit, qui magnis iniurijs uos affecerunt, nullaq; sibi necessitudine cōiunctis, nisi fortè illos se cognatorū habere loco dicet, à quibus mercedem accipiat. Nunc legem eius, nec uobis opportunam esse, neq; cōducibilem, ostendere conabor. Arbitror igitur confitendum esse omnibus, probam legem, et multitudini profuturam, primū simpliciter, & omnibus æquè apertè scriptam esse oportere, ne eam alius aliter interpretetur. Deinde fieri posse oportere ea quæ iubeat. Nam si præclarè constituta sit, sed aliquid tamen quod fieri nequeat, proponat: id uoti potius, quàm legis fuerit officium. Præterea oportere nemini delinquenti quicquam dare licentiæ. Nam si quis id esse populare putat, ut lenes sint leges: is id quoq; in eis cōsideret, quibus eas esse tales oporteat. Quod si rectè considerabit, inueniet, eam lenitatem ad reos, nō ad damnatos pertinere. Nam de illis incertum est, an sit alicui calumniā facta per iniuriam: his autem nulla ratio restat, quo minus se improbos esse fateantur. At horum, quæ ego nunc recensui, nihil omnino legem istam complecti palam est, sed ordine contraria omnia. idq; multis argumentis doceri queat, in primis uerò sic, si lex ipsa quam iste tulit, percenseatur. Non em̄ alia eius pars probanda est, alia improbanda: sed tota à prima syllaba usq; ad extremā, uos oppugnat. Cape scripturā hanc, & usq; ad primā partem, recita legem. Nam facillime sic tum ego docebo, tum uos mea dicta assequemini. LEX. Pandionia tribu præsidente, primo senatus conuentu, duodecima die præsidū, censuit Aristocles Mirrhynusius, Timocrates sententiā dixit. Tametsi aliquis ærarius siue legibus, siue senatusconsulto damnatus est, aut in posterū damnabitur: ei pro se, aut alij pro eo sponsores cōstituere liceat. Desine. mox em̄ singulatim omnia leges. Hoc omnium ferè iudices, quæ lege continentur, est indignissimū. Arbitror enim cæterorū hominū neminem aliū ausurū, dum legem ferret ad usum ciuū, conari, ut iudicia prius receptis legib. rata habita, labefactaret. At hoc iste Timocrates impudenter, neq; dissimulāter fecit. cū apertè scripserit, tametsi aliquis ærarius siue legib. siue senatusconsulto uinculis addictus est, siue in posterum addicetur. Ac de futuris quidem, si quid uobis utile suauisset, haud peccasset. At quibus de rebus iudicium statuit, ac controuersiam diffiniit, an non importunissimè agit, qui legem promulget, qua lege res illæ rescindant: id quod perinde est, ac si quis istius hac lege non abrogata, scriberet aliam, in hanc sententiā: Tametsi ærarij aliqui uinculis addicti, uades dederint istius lege: non tamen eis sponsio proffit, neque quenquam in posterum liberari sponsione fas esto. Sed neq; hæc quisquam sanæ mentis opinor faceret: & tu illis iudicijs abrogatis, ius uiolasti. Decuisset em̄ eum, si rem iustam esse censuisset, ferre legem de rebus in posterum futuris, & non in unū uelut aceruū coniectis futuris cum præteritis, & incertis cum perspicuis delictis, deinde sententiā eandem scribere de omnib. Quid uerò iniquius, quàm idem ius tribuisse his, qui conuicti sunt se prius læsisse rempublicam: & illis, de quibus obscurum est, an commissuri sint aliquid iudicio dignum? Inde etiam perspicitur, quàm peruersè egerit lege de præteritis ferenda, si consideretur, quid tandem sit quo lex à paucorum dominatu distinguitur: item, quid nam sit, cur hi qui legibus parère uolunt, modesti & boni ciues perhibeantur: qui oligarchijs, effœminati & serui? Reipsa com-

Legem Timocratis non esse e republica.

Lex debet esse perspicua, facilis, seuera.

I Lex Timocratis rescindit res iudicatas.

II Cōfundit præterita cum futuris.

III Oligarchia quam de mocratia conuenientior.

Ddd 2 perietur

perietur, expeditissimum hoc esse responsum, quod in oligarchijs unusquisque tum acta rescindendi, tum de futuris pro sua libidine statuendi habeat auctoritatem. At leges de futuris enunciant, quid faciendum sit, ita latae, ut populo simul etiam persuasum sit, profuturas esse eas his, qui eis uti uelint. Timocrates uerò cum in libera ciuitate leges ferret, oligarchiae iniquitatem in suam legem transtulit, de quibus praeteritis rebus plus sibi iuris arrogauit, quam iudices habuerint qui condemnarunt. Neque in hoc solo insolenter sese gessit, sed scripsit etiam, si quis in posterum quoque uinculis addicatur, licere ei datis uadibus, se bona fide reipublicae satisfacturum, carcere liberari. Atqui, si uinciri graue putabat, nemini sic aestimare litem debuit, ut uinculis liberaretur, qui uobis uades dedisset, nisi prius hoc distinxisset: Si uos eum uinculis damnassetis, & damnatus tamen non hostili in uos odio esset: tum demum sponcione liberandus fuit. Nunc, ueluti ostentaret, tametsi uobis uisum fuerit aliquem uinciri, eum se dimissurum: in hunc modum legem tulit. Num igitur talis lex est reipublica esse uidetur, quae plus auctoritatis sibi uendicat, quam iudicium? & iuratorum cognitiones soluere iniuratos iubet? Ego quidem non opinor. At istius lex horum utrumque complectitur. Proinde si uobis singulis reipublica & libertas curae est, & suam sententiam, quam iuratus dixerit, ratam esse oportere putat: abroganda huiusmodi lex, non perferenda nunc fuerit. Neque uerò satis habuit iudicij auctoritatem aestimandam litium ei ipuisse: sed quae iura ipse in lege descripsit, & aërijs imposuit: ne hæc ipsa quidem simpliciter aut citra fraudem scripsisse deprehendit: sed ut is qui uos est egregie decipere, & circumscribere studeat. Considerate quomodo scripserit: Timocrates retulit, inquit, Tametsi aliquis aërius, uel lege uel senatusconsulto sit uinculis damnatus, aut in posterum damnetur: ei liceat ipsi, aut alteri pro ipso, uades à populo comprobatos constituere: se bona fide soluturum. cogitate quomodo à iudicio & à damnatione fontem suffuratus, ad populum transilierit, atque extorserit, quo minus undecimuiris tradatur? Quis magistratus aërium tradet? Quis ex undecimuiris recipiet, cum lex ista iubeat, apud populum constituere sponsores: & fieri nequeat, ut uno eodemque die & concio & iudicium habeatur: & nusquam iste iubeat custodiri reum, donec sponsores constituerit? At quam de causa perspicue grauatus est ascribere: magistratus condemnatum interim custodiat, dum uades constituerit? An uerò iustum non est? Satis scio, uos omnes confessuros. Num alicui legi aduersatur? non, quin potius cum legibus consentit. Quid tandem fuit? nihil aliud inuenietis, nisi quod hoc spectauit, non ut multae à uobis inflictæ soluerentur, sed ut à uobis damnati, poenas non darent. Deinde quomodo scripsit, postea constituendos esse sponsores: se bona fide soluturum aë alienum quod debuerit. Hic iterum sacrae pecuniae decuplum publicæ, quæ legibus dupla solui iubetur, dimidiam partem sustulit. Id quomodo facit? pro AESTIMATIONE posuit ARGENTVM: pro eo QVOD ACCEDIT, QVANTVM DEBIT. Quid uerò interest? Siquidem scripsisset, constituendos sponsores, se bona fide litis aestimationem, quanti ea esset, cum accessionibus uelle soluere: unam comprehendisset leges, quibus alia debita decupla, alia dupla sunt. Hinc igitur necesse fuisset debitoribus, tum id quod esset scriptum, soluere, tum & legibus adiectas multas numerare. Nunc, cum

IIII Iudicij
auctoritate la-
befactat.

τίμημα
ἀργύριον.
τὸ γιγνόμενον.
ὃ δὲ φλεν.

V Multas o-
mnino tollit.

talem

talem uadium constitutionem decernat, qua promittat ærarius, se argentum quod debuerit, bona fide soluturum: ex accusatione & scriptis, quibus unusquisque in iudicium pertractus est, solutionem fieri iubet. In quibus omnibus id argentum, quod quisque debuit, simplum est perscriptum. Deinde tanta re, transpositione uerborum, sublata, adscripsit, necesse esse ut præsidēs comprobent, si quis uades dare uelit: contra omnes leges existimans cōseruandum esse fontem, & apud uos damnatum. Nam quum ei uadium cōstitutionē quolibet tēpore liberā fecerit, facultatem dedit, ne quid unquā soluat, neque tamen uinciat. Quis enim non inueniet uiles homines, quos, ubi uos improbaueritis, liberet: Nam si quis eum, ut qui uades nō dederit, in uincula postulat: se & dare, & daturū dicet, & istius legem proferet, quæ, cum ipse uelit, constituere uades iubeat, interim custodiri: & si uos uades improbetis, in uinculis esse, non iubeat. Sic ista lex re uera quoddam præsentissimū remediū est hominibus iniuriarū studiosis. Ei uerò qui uades constituit, si reddiderit ciuitati argentum, propter quod uades dedit, abire, inquit, liceat uinculis. rursus hic à malitia sua nō discessit, de qua paulo antè dixi: nec sui oblitus est, neque scripsit æstimationem litis cum accessione, sed ubi reddiderit argentū quod debuerat, ut uinculis liberet. Sin ar-

Clausula legis dolosa.

gentū non numerarit, uel ipse, uel uades, nono senatus cōuentu: ut is qui spon-

Constitutio uadium.

sione liberatus est, in uincula conijciat, uadium bona publicentur. In hoc extremo capite, ipse sese iniuriarū manifestè damnat. Non enim in uniuersum, quasi id turpe aut nefas existimaret, ullū ciuem uinciri uetuit: sed eam occasionē, qua fontem coram cōprehendere licebat, suffuratus, nomen supplicij sumendi uobis affectis iniuria, reliquit, rem ipsam sustulit: & his qui uestram pecuniam uident, impunitate proposita, tantum non adscripsit, licere illi diem dicere iudicibus, qui uinculis addixerint. Cum autem multa & intolerabilia sint, quæ

Legis Timocratis tota confundi rem publicam.

legi inseruit, id quod maximam indignationem meretur, iam uobis dicam. Nam quæ per totam legem dicit, ad eum pertinent omnia qui uades constituerit. Ei uerò qui non constituerit neque meliores, neque deteriores, ac denique nullam uestri rationem habuerit: nullam neque pœnā, neque ultionem adscripsit, sed tantam dedit impunitatem, quanta maxima dari potest. Nam & tempus uades constituenti diffiniuit, nonum senatus conuentum. idque inde potest intelligi: adscripsit, publicanda esse bona uadium, si quis non soluerit. Eius uerò qui uades non dedit, nulli utique uades esse possunt. ac præsidibus à uobis sorte delectis ad iudicandum, necessitatem imposuit, si quis dederit recipiendi: rempub. lædentibus. nullā adscripsit necessitatē, sed tanquā bene meritis optionem dedit, utrum dare pœnas debeāt, nec ne. Quæ nā igitur lex ista minus utilis, aut improbius excogitari queat: quæ primū de his qui antehac in iudiciū adducti fuerant, contraria uestris sententijs imperat. Deinde, quum ipsi qui in iudicium adducendi sunt, litem æstimare iubeat iuratos iudices: æstimationes facit irritas. præterea ærarijs aditū ad magistratus relinquit, ea quæ oportuisset, non solventibus: Eò denique uos redigit, ut frustra iurare, æstimare, iudicare, irasci, omnia facere, uos ostendat: Equidem existimo Critiam, qui fuit unus è triginta tyrannis, si quam ferre legem uellet, non aliam fuisse laturum. Iam totam confundi rempublicam, & omnia negocia destrui lege ista, & multa ornamenta nostræ ciuitatis aboleri: id quoque uos facile puto cognituros. Ne-

Ddd 3 que enim

que enim ignoratis, nostram urbem expeditionibus sæpe seruari tum naualibus, tum pedestribus: & uos multa memorabilia gessisse iam, alijs conseruandis, alijs puniendis, alijs reconciliandis. Hæc uerò quo pacto administranda sunt? per senatusconsulta & leges, ut alijs tributa pendere, alijs triremes instruere, alijs nauigare, alijs singula quæ opus sunt, præstare iubeantur. Quæ uti fiant, & in iudicijs frequentes adestis, & ad uincula damnatis ordinis perturbatores. Cõsiderate uerò præstantis istius uiri legem, quãtopere impediatur hæc, & corrumpatur. Scriptum est in eius lege, tametsi ærarius aliquis uinculis sit damnatus, aut etiam in posterum damnetur, ei licere, constitutis uadibus, se bona fide nono senatus cõuentu, argentum soluturum, exire uinculis. Vnde igitur commeatus suppetet? quo modo mittetur exercitus? quo pacto pecuniam exigemus, si unusquisq; debitor uades dabit ex istius lege, officium nemo fecerit? Nunquid dicemus Græcis: Timocratis lex est apud nos, proinde nonnum senatus conuentum expectatote, tum demum egrediemur? hoc enim reliquum est. Quòd si nostra ciuitas erit defendenda, num putatis hostes, improborum ciuium tergiuersiones & elusiones improbas expectaturos? si leges, quæ ipsam urbem impediunt, tuleritis, & rationi utilitatis repugnantes: nūquid officio ulla ex parte fungemini? Atqui præclare nobiscum agi putandum, si, cum omnia fuerint in officio, nec ulla talis lex inturbet, hostes superemus, & tum celeritatem, tum occasiones belli non deseramus unquam, sed pleno gradu consequamur. Quòd si eam te legem tulisse constat, qua tales res abolentur, quæ nostræ ciuitatis splendorem & maiestatem ubiq; auxerunt: an non quouis supplicio iure afficereris? Insuper, Athenienses, uectigalia tollit, tum sacra tum publica: quod quomodo fiat, ego dicam. Est uobis rata lex, & præclara, ut si qua alia, ut qui tam sacram, quàm publicam pecuniã tenent, eam in curia numerent. Sin minus, ut eam senatus exigat ijs legibus, quæ in publicanos latæ sunt. Per eam autem legem cõmunia administrant. Nam quæ in conciones, in sacrificia, in equites, aliasq; res infumunt: huius legis omnia beneficio cõparant, & suppediant. Cum em uectigaliũ redditus, sumptibus urbis haud sufficiant: * adiectiones quas uocamus, huius legis metu numerant. Qui poterit igit fieri, quin totius ciuitatis status labefactetur, cum & uectigaliũ redditus non sufficient sumptibus, multaq; nõ explebunt: et ne hos ipsos quidẽ, nisi sub anni exitũ, exigere licebit? & eos qui adiectiones non soluerint, neq; senatus neq; iudicium autoritas uinciet: quin ipsi sponsores constituent usq; ad nonnum senatus conuentum? at octo prioribus quid agemus? Age dic Timocrates: non conueniemus & consultabimus, si quid erit opus? Sin minus, num libertatem reipublicæ retinebimus? Non iudicia de criminibus, tum publicis, tum priuatis pronuntiabunt? qui porrò portus, quod confugium patebit, his quibus iniuriæ fiunt? Non conueniet senatus, neq; sancita legibus administrabit: & quid erit reliquũ nobis aliud, nisi ut seruitute opprimamur? At hercule hæc omnia faciemus gratis? Quid uerò iniquius, quã tu mercede conductus, legem istam tuleris, quã senatum, quàm populum, quã iudicia sua mercede fraudari? Nam tuæ legi, Timocrates, adscribendum fuit, id quod in publicanis & sponsores fecisti: exigenda esse debita receptis legibus. Quòd si contra quospiã alia quapiam lege aut decreto

τῆσδε τέρως κῆ
 ἡ δόσις διοικη-
 τῶσδε ἀνά-
 ρεσις.

* προσκατα-
 κλήματα.

Mercenarius
 legislator.

Clausula ascri-
 benda legi, or-
 missa.

decreto sancitum est, licere ab eis ea quæ debent exigì eodem modo, quo à publicanis: etiã ab ijs legibus receptis, ea esse exigenda. Nunc leges de publicanis unde quacq; fugitas: & quia decreto Euctemonis statutum est, ut ab ærarijs, debita ijs legibus reposcantur: propter hoc id caput non adscripsit. Ea machinatione, supplicium in eos constitutum, qui pecuniam publicam detinent, sustulit: & quia aliud non adscripsit, tollit uniuersa, populum, equites, senatum, sacra, profana. Pro quibus conatibus, si uos, Athenienses, sapietis, punitus, meritoq; supplicio affectus, exemplum alijs erit, ne leges huiusmodi rogent. Neque uerò iudicij tantum irrogandæ multæ potestatem eripit, sed rempublicam depeculantibus licentiam dat: expeditiones pro reipublicæ salute suscipiendas, corrumpit: uectigalia destruit: maleficis & parricidis, militiaq; desertoribus patrocinantem legem tulit: cum supplicia ueteribus, & nunc ratis legibus indicta tollat. Iubent leges, quas Solon tulit, nulla re similis isti legumlator: Si quis de peculatu conuictus, capitis tamen damnatus non fuerit, eum uinculis addici: si quis conuictus malæ parentum tractationis, in forum sese ingesserit, in carcerem conijci: si quis militiae desertor, idem sibi iuris arripet quod hi ciues habent, quorum saluum caput est, eum quoq; uinciri: Timocrates his omnibus impunitatem proposuit, constitutione uadium carcerem demolitus. Proinde, mea quidem sententia (tametsi enim dictum fortasse uidebitur insolentius, tamen eloquar, & non dissimulabo) uel ob hoc capite multandus fuerit, ut apud inferos, impijs legem istam ferat: nos uiuētes sanctis & iustis his in posterum uti patiatur. Recita istas leges. LEGES de furto, mala tractatione parentum, deserta militia. Quicquid aliquis amiserit, si id caperit, fur dupli damnetur: sin minus, decupli, unã cum adiutoribus. Vnoq; pede stringatur compede quinque dies, totidemq; noctes, si Helicæa id censuerit: censere uerò liceat unicuiq; dum de litis æstimatione agit. Quod si quis abductus fuerit, conuictus uel malæ tractationis parentum, uel desertæ militiae, uel contra legum interdictum eò fuerit ingressus, quod ei nefas est: undecimuiui eum uinciunt, & in Helicæam introducunt. Accuset autem ex his quibus id licet, quicumq; uoluerit. Damnatus si sit, æstimet Helicæa, quid eum luere oporteat, aut soluere. Quod si pecuniaria multa ei dicta fuerit, in uinculis teneatur, dum soluerit. Similis igitur Soloni, Athenienses, legislator est Timocrates: Ille probiores facit, tum eos qui sunt improbi, tum qui futuri sunt: iste etiã ijs qui iam se malè gesserunt, uiam ostendit ne pœnas dent: & ijs qui nunc sunt improbi, spem impunitatis proponit: & ijs qui futuri sunt. Ita omnes omnium temporum sceleratos fouet, atq; id agit, ut sint incolumes, & ab omnibus incommodis uindicentur. Enim uero quas tu pœnas satis graues dares, aut quæ ferres, ut ea ferres quæ meruisti: qui (omitto cætera) etiã præsidia senectutis tollis: leges inquam, quibus coguntur liberi & parentes uiuos alere, & defunctis iusta persoluere. An uerò te quisquã sceleratior inter mortales omnes existimari queat, qui, ò nefarium caput, pluris facere non dubites fures, facinorosos & desertores, quàm patriam, & propter istam sententiam hominum leges ferre perniciosas: Ostendam autem præstitisse me iam ea, quæ orationis initio facturum esse sum pollicitus. Professus enim sum, me ostensurum, istum per omnia teneri accusatione: primum quod contra leges legem

Congeries in
comodorum.

Collatio legum
Solonis.

Amplificatio,
Timocrates
lemurum legis-
lator.

Redit ad colla-
tionem legum.

Ab effectu
seu consequen-
tiis.

Cōclusio per
enumerationem
partium.

Concitat iudices in Timocratem.

Amplificatio criminis, à causa legis propter Androtionem latae.

Collatio Soloniae legis.

legem tulerit. deinde quòd reliquis legibus contraria scripserit. tertio, quòd talia, quibus respublica læderetur. Audiuiſtis autem legem, quid eum facere iubeat qui nouam legem roget: rursus uos docui, horum nihil prorsus istum præstitisse. Quin illas etiam leges audiuiſtis, quibus ab isto rogata lex, aduersatur: & hæc, priusquam illas abrogasset, eum tulisse scitis: non etiam esse è republica, audiuiſtis. iam primū enim ea de re uerba facere destiti. Proinde palam, nullis rebus exceptis, iniurius est: neque quicquā est in quo uestri rationem habuisse, aut uerecundari uideatur. Ac, mea quidem opinione, si quid præterea fuisset interdictum legibus, id quoque facturus fuit. Unde cunq; igitur apparet, eum hæc insidiosè scripsisse, & re deliberata, non opinionis errore deliquisse: inde uerò potissimum, quòd tota lex usque ad extremam syllabam talis est. Nam nec uel in uitis quicquam rectè statuit, aut quòd uobis profuturum esset. An non igitur odio prosequendus est, & puniendus is, qui læsi populi nullam rationem habuit, sed leges pro ijs tulit, qui & olim fecerunt, & posthac facturi sunt iniurias? Demiror autem, Iudices, eius impudentiam, qui cum Androtionis in magistratu collega esset, eadem hac clementia non sit usus erga uestratem populum, qui iam ita exhaustus erat exactiōibus, ut plura pendere non posset: postquam uerò Androtionem oportuit ea restituere, quibus iam olim rempublicam depeculatus fuit, & sacra & profana pecunia surrepta: tum uerò demum tulisse legem, ut multa dupli publicæ, decupli sacræ pecuniæ uos defraudaret: itaque cum uestram multitudinem tractarit, mox haud dubiè dicet, se legem istam populi gratia tulisse. Mihi quidem quouis supplicio dignus uidetur, quicunq; oportere putat, siue quis ædilis, siue præfectus urbis, siue iudex creatus legibus. peculatus in referendis rationibus sit conuictus, homo pauper & rudis, et multarum rerum imperitus, sortitoque magistratu functus, eum decupli damnari, cum nemo ullam legem ferat quæ talibus opituletur. Si qui uerò legati delecti à populo, homines copiosi, magnam pecuniam surripuerunt, aliam sacram, aliam publicam, eamque longo tempore detinuerunt: his demum expediri remedia summo artificio concinnata, ut ne quid uel legibus, uel decretis constitutum, patiantur. Atqui Solon, cui nec ipse Timocrates, se ferendarum legum scientia conferendum esse censeat, nusquam id egit, ut eius generis homines impune & securè grassari possent: sed in hoc potius intentus fuit, uel ut non delinquerent, uel ut delictorum poenas darent, legemque tulit. Recita legem. **LEX.** Si quis interdum supra quinquaginta drachmas furatus fuerit, abduci liceat ad undecimuiros. Si quis uerò noctu quodcunq; tandem surripuerit, eum & occidere, & inter persequendum uulnerare, & ad undecimuiros, si cui lubet, abducere fas esto. Conuicto autem eorum facinorum, propter quæ in uincula licet abripi, non liceat datis uadibus satisfacere pro furtis, sed mors poena esto. Ac si quis è Lyceo, aut ex Academia, aut Cynosarge ueste, aut lagunculā, aut quicquam aliud minimi precij, aut aliquod uasculum è gymnasijs aut portibus surripuerit, supra decem drachmas, etiam his morte poenas esse luendas constituit. Si quis uerò priuato iudicio furti conuictus fuerit, ei licere duplum soluere aestimatae litis: penes uerò iudices esse, furem propter argentum ad quinque dierum totidemque noctium uincula damnare, ut omnes eum uinctum esse uideant. Etiam has leges paulo prius audiuiſtis. Censuit enim flagitiosum hominem,

minem,

minem, non tantum rapinis restitutus, esse liberatum (quia magnum furum prouentum eo quidem pacto fore censuit, si celato furto fruerentur, deprehenso tantundem duntaxat soluerēt, quantum sustulissent) sed cum duplum oportere soluere, tum in uinculis habitum, supra mulctam hanc, quod uitæ reliquum fuerit, exigere cum infamia. Non ita Timocrates: sed hoc effecit, ut simpla soluantur, quæ dupla solui cōueniebat, neq; ad hæc ulla pœna adijciatur. Neque satis habuit tam iniustum facere decretum pro ijs qui peccaturi essent, nisi etiam ob delicta iam mulctatos, pœnis exemisset. Ego uerò credideram legislatoris id esse officium, ut de futuris rebus quæ fieri oporteret, & qualia singula esse, & quibus pœnis iniurias singulas coerceri deceret, his demum de rebus cōstitueret. Hoc enim est leges ferre, quæ pari æquitate omnes ciues comprehendant. At de præteritis scribere, id uerò non est ferre leges, sed fouere nocentes. Considerate uerò in hæc intuentes, quàm æquidicam. Nam si Euctemon uiolatarum legum damnatus esset, non tulisset legem istam Timocratis, neq; hac lege fuisset opus reipublicæ: sed satis ipsi habuissent peculatu suo frui, quicquid tandem de alijs fieret. Nunc, cum sit absolutus, uestram sententiam & iudicij suffragium, reliquasq; leges sine autoritate esse oportere, censent: suã & suæ legis autoritatē esse oportere magnã. Itaq; Timocratis leges quas pro firmis & ratis habemus, omnem suã autoritatem in hosce conferunt, illisq; potestatem dant, ut re audita, quale facinus iudicauerint, tali erga fontem etiam ira cōmoueantur: si magnum, magna: si paruum, parua. Nam cum in eo res est, quid sit uel luendum, uel soluendū: æstimationo mulctæ penes hos est. Tu uerò pœnas corporū sustulisti, uinculis remissis. Quibus uerò id? sacrilegis, parricidis, homicidis, emanforibus, ordinum desertorib. hos enim omnes ista lege tueris. Enimuero quisquis leges ferens in libera ciuitate, neq; sacrorū, neq; populi rationem habet, sed earū, quas dixi modò rerū: an non ultimum supplicium probè cōmeruit? Nec enim hoc dicet scilicet, quin & oporteat, & leges iubeant huius generis homines grauissimis pœnis coerceri: aut eos quibus ista lex patrocinetur, nō esse & fures, & sacrilegos, qui sacra, tum decimas Mineruæ, tum reliquorum deorum quinquagesimas diripuerunt: eaq; non reddunt, sed ipsi detinent: & publica quæ ad uos pertinebāt, suffurati sunt. Tanto autem grauius est eorum sacrilegium, quàm aliorū, ut quod factum oportuit, eam pecuniam prorsus in arcem nō retulerint. Quare (Iouem Olympiū testor) Iudices, non fortuito Androtioni petulantia istam, & insolentiam esse obortam, existimo, sed iradeæ inflictam. ut quemadmodum hi qui donaria uictoriæ causa consecrata, conciderunt, ipsi suis manibus perierunt: sic & isti collusionibus suis, & iudicij, quorum ipsi moderatores sunt, perirent: & aut duplum pecuniæ soluerent secundum leges, aut in neruum irent. Exponam autem uobis, quid interrim dum hæc dico, in mentē mihi uenerit de lege ab isto lata, absurdum certe atq; mirificissimum. Nam iste, Iudices, uectigaliū redemptoribus pœnas, secundum priores leges, si pecuniam non soluerent, scripsit esse infligendas: quibus & uincula, & dupli solutio continentur, in eos homines constituta, quibus ob acceptum in emptione damnum, non uolentes fraudaturi erant rempublicam. Eos uerò qui & ararium depeculant, & deam sacrilegis com-

Legislatoris
munus.

Iterum inculcat, Androtioni seruire legē Timocratis, et maleficis.

Androtion dicitur uinitus punitus.

δίκημα.

E e e pilant,

Inse Etatio ora
torum.

pilant, uinculis liberauit. Quod si istos minus tibi uideri dices iniurios, necesse erit, ut insanire te confitearis. Sin maiora, qualia sunt, istorum facinora, & tamen istis parcis, illos urges: quî negabis te totum negocium istis uendidisse? operæ precium porrò est, ut & hoc dicam, quantum uos magnitudine animorum oratores superetis. Vos etenim acerba supplicia in plebem constituta, ut siue quis bina stipendia mereat, siue relatus in ærarios cōcioni, aut confessui iudicum interfit, siue quippiam aliud agat legibus interdictū: non prohibetis, idq̃ cum sciatis coactum inopia facturum, si quis facturum sit tale quippiam, neq̃ tales leges fertis, ut eis delinquere liceat: imò contrà potius, ut ne liceat. Isti uerò in eo sunt, ut flagitiosissimi homines, grauisimisque constricti sceleribus, impune abeant: ac postea uos derident suis orationibus, dum sese pro bonis & præstantibus uiris uenditant, improborum & ingratorum seruulorū imitantes ingenia. Nam & illi, Iudices, cōsecuti libertatem, non ob manumissionem gratiam dominis habent, sed eos omnium infensissimè oderunt, utputa seruitutis suæ conscios. Sic etiam isti oratores, non contenti se ex administratione reipublicæ paupertate emerfos, & factos esse diuites: insultant etiã multitudini, quia unusquisq̃ è populo conscius est, quibus isti studijs in paupertate & adolescentia ætatem exegerint. At uerò turpe fuisse scilicet, Androtionem esse uinctum, aut Glaucetem, aut Melanopum? Non medijsfidius, Iudices, sed rempublicam iniurijs & contumelijs affectam, cum suo, tum deæ nomine non sumere pœnas, id uerò multo est turpius. Nam Androtioni quidem nōne patrium est, esse in uinculis? At scitis ipsi patrem eius multa quinquennia in carcere uersatū, effugisse tandem, non esse dimissum. Nunquid ob primæ ætatis studia? Verum ob ista nō minus eum uinciri decet, quàm propter peculatum. Nunquid ideo quòd in forum erumpebat sibi interdictū, & ex eo moderatæ uitæ homines ipse in carcerem abripiebat? sed facinus fortasse fuisset, si Melanopus nunc in uincula conijciendus esset? At de ipsius patre mali nihil dicam, quamuis eius furta fati materiae suppeditarēt: sed is per me talis esto sanè, qualis à Timocrate predicari queat. Si uerò probi patris filius, improbus ipse exitit, & prodicionis damnatus, tria talēta pependit: & eum collegæ iudices peculatus reum pegerunt, & decuplum ipse soluit, & legationem Ægyptiacā mala fide obiit, & suos fratres iniurijs affectit: nōne tanto magis eum uinciri oportuit, boni patris sobolem tam degenerem? Ego quidē opinor: si re uera uir bonus esset Laches, & bonus ciuis, illū, qui quidem sit talis, & tanto ipsum dedecore afficiat, ab eo ipso fuisse in uincula conijciendum. Et hūc sanè missum faciamus, Glaucetemq̃ spectemus. Non uerò hic is est, qui hinc Deceleam transfugit, atque inde progressus incursione facta, uos omni latrocinij genere est depre-datus? At qui hæc quæ dico, nostis omnes. Quicquid autem à uestris uxoribus & liberis eripuit, quicquid aliunde nactus est, horum omnium illic præfecto Laconico decimas bona fide annumerauit. Deam tamen nostram, decreto ei à uobis legationis honore, decimis hostilibus defraudauit: Questuram arcis adeptus, nostræ ciuitatis præmia & monimenta fortitudinis, quæ de Barbaris ceperat, ex arce surripuit: uidelicet sellam argenteis pedibus, & Acinacē Mardonij qui Daricos trecentos ualet. Et hæc ita sunt peruulgata, ut nemo

Androtion.

Melanopus.

Glaucetes.

ut nemo hominum ignoret. Ad alia ueniamus. Nonne est omnium hominum uolentissimus? Parcendum igitur illorū cuiquam est, ut propter istos uel de decimā negligantur, uel duplex solutio publicæ pecuniæ: an iste potius talium defensor puniendus? Ecquid uerò prohibet, quo minus omnes improbi sint, ubi tam lucrosa fuerit improbitas? Nihil, mea quidē opinione. Ne igitur ipsi doceatis, sed puniatis: neque sinite, ut indignentur, se ob rapinas opum uestrarum in uincula conijci, sed legibus eos subiicite. Neque enim peregrinitatis damnati, indignantur se in hoc esse domicilio, dum falsi testimonij causa agant, sed manent: neque putant, uadibus datis esse obambulandū. Visum enim est ciuitati, fidem eis non esse habendam: neque committendum, ut per speciem uadium constitutionis impunē elaberentur: sed ut ibi manerent, ubi ex alijs quoque ciuibus multi. Nam et ob pecunias multi iam uincti sunt, & propter iudicia: & tamen id non recusarunt. In suaue quidem fortassis est nominatim meminisse de aliquibus: sed idem necessarium tamē, illos cum istis comparare. Eos autem qui ante prætorem Euclidem fuerunt, omitto, & illos omnino ueteres. Qui quanquam, suis quique temporibus, præclarissimē sese gessisse antea cta ætate uiderentur: tamen ob admissa deinde facinora, uehementem populi iracundiam sunt experti. Non enim eos ciuitas ad tempus duntaxat oportere iustos esse putabat, deinde uerò peculatores: sed in administranda republica iustitiæ perpetuò obseruantes. Nam alioquin eius generis homo nō natura probus extitisse, sed insidiosē id egisse uideatur, ut fidem sibi præstruerit, quò postea maiore lucro iniquus esset. Sed post Euclidem prætorem, Iudices, primū Thrasylbulum Colyttensem omnes meministis bis in uincula coniectum, & utrumque id iudicium apud populum esse factum, quanquam is & unus ē Piræo & Phyle, ac uindex libertatis extitisset. Deinde Philepsium Lamprensem. Mox Argyrum Colyttensem, uirum humanum & popularem, plebisque commodorum studiosissimum: & tamen censuit eandem esse debere in se quoque legum seueritatem, quæ in tenuissimos homines & inopes ualeret, atque in domicilio plebis multos annos mansit, dum eam pecuniam, quam ciuitatis habere putabatur, dissoluisset. Neque uerò Callistratus potens in republica, & consobrinus eius, in eius gratiam leges tulit, & Myronides Archini filius, illius qui Phylen occupauit, & post deorum immortalium opem, unus maximē omnium autor fuit, ut populus in integrum restitueretur, & alia multa præclara gessit in republica, & exercitū sæpe ductauit: sed tamen hi omnes legibus acquieuerunt, & quæstores item, sub quibus ærarium conflagrauit, & cū Palladis, tum reliquorum deorum ministri ac sacerdotes, in hoc domicilio fuerunt, donec iudicium de eis esset factum: & qui rem frumentariam mala fide administrasse putabatur, alijque multi, Iudices, qui fuere omnes uiri Androtione meliores. Cum igitur his ueteres leges ratas esse oportuerit, & hi usitatis legibus pœnas dare sint coacti: Androtionis & Glaucetæ & Melanopi gratia, noua lex est sancienda: propter eos in quā qui damnati sunt, & ueteribus legibus iudicati, quos habere constat pecuniam tum sacram, tum publicam? Nonne publicè ridebitur nostra ciuitas, si legem tulerit, quæ sacrilegos tueatur? Ego quidem opinor. Ne sinatis igitur uos ipsos affici contumelijs, neque rempublicam: sed recordati uos Eudemum Cydatheneum, quòd legem perniciosam rogare uideret, non

Oratores illos
in uincula con
ijciendos.

Exempla seue
ritatis ueterū.

Thrasylbulus.

Archinus.

olim, sed Euandro prætorum occidisse: & Philippum Philippi nauicularij filium, propemodum occidisse, sed quia ipse magna pecuniæ summa sibi contra litem æstimarat, & paulo plura suffragia tulerat: ignominia notasse tamē. Eandem iracundiam etiam contra istum nunc cōcipite, illud super hæc omnia cogitantes, quid nam uobis accidisset, si iste unus homo legationem uobis obijisset. Nihil enim esse puto, quo abstinuisset. Videtis nimirum eius ingenium. Nam lex quam rogare fuit ausus, mores eius ostendit. Narrabo aut uobis, Iudices, quo pacto Locris leges ferre soleant. nihil enim uobis nocuerit exemplum aliquod audiuisse, tale præsertim, quo laudata respublica utitur. Nam illi usq; adeo censent ueteribus legibus utendum, & instituta patria ornanda esse, non ad cuiusuis libidinem & iniuriarū impunitatem leges ferendas: ut si quis legem nouā rogare uelit, collo in laqueum inserto id facere cogatur. Quæ lex si honesta & utilis uideat, autor eius uiuit, & abit: sin minus, perijt, constricto laqueo. Proinde nouas rogare leges non audent, sed ueteribus religiose utuntur. ac longissimo tempore, Iudices, una lex apud eos noua perlata esse fertur. Nam cum ibi receptum esset, si quis excussisset alteri oculum, ut & ipsi oculus excuteretur, nec id supplicium ulla redimi pecunia posset: quidam comminatus fertur inimicus inimico unum oculum habenti, se illi eum unum oculum excussurum. Eas minas Iusco ille ægrè ferēs, & sibi in cæcitate uitam morte acerbiores fore ratus, fertur ausus esse ferre legem: Si quis oculū Iusco excusserit, illi contra utrumq; eripiendum, ut pari calamitate utriq; conflictentur. & hanc solam legem tulisse feruntur Locrenses amplius quam ducentis annis. At uestri oratores, Iudices, primū singulis ferè mensibus, leges sibiipsis conducibiles ferunt. Deinde ipsi homines plebeios in carcerem ducunt, quando cum potestate sunt: idem ius in se ualere non patiuntur. Deniq; Solonis leges olim approbatas, quas maiores nostri sciuerūt, ipsi abrogant: suis, quæ lædendæ reipublicæ sunt, uos uti oportere censent. Nisi igitur istos punieritis, primo quoq; tēpore multitudo beluis istis seruire cogetur. Neq; uerò uos præterit, Iudices, si acriter animaduertatis, minus eos improbos futuros: sin minus, multos inuenturos petulantes, qui uestri studium & reipublicæ simulantes, uos ludificentur. Ut aut & de ea lege aliquid dicam, quam eum exempli uice allaturū audio, ac dicturum, se illam imitatum & secutum qua contineatur, Non uinciam ullum Atheniensem, qui uades dederit tres eiusdem census, nisi quis ad urbem prodendam, aut popularem statum abrogandum conspirauerit, aut emptor uetigalium, aut sponsor, aut collector, pecuniam non numerarit. Audite me de hac etiam. Non enim dicā ipsum Androtionem in carcerē ciues duxisse, & uinxisse, hac lege non abrogata: sed illud edocebo uos, quamobrem hæc lex lata sit. Est enim constituta, non in eorum gratiam de quibus iudicium factum est, qui causam in prætorio dixerunt, sed propter eos qui nondum in iudicium uenerunt, ne propter uincula suam causam incommodius agant, aut prorsus imparati circumueniantur. At iste eadem hæc quæ his qui causam non dixerunt, patrocinantur, quasi ad omnes pertinerent, apud uos dicturus est. Sic autem ego rem explicabo, ut me uera loqui, euidenter intelligatis. Nec enim si ita esset, Iudices, uobis liceret pronūciare: quid sit luendū, aut soluen-

Amplificatio temeritatis, à Locrensiū, ueterū legum obseruantia.

Iusca lex.

Oratorum petulantia in ferendis legib.

Refutatio legis quam se Timocrates imitatum esse proficitur.

ἡ ἀρά λειψίς.

Interpretatio legis.

aut soluendum. Nam luendi uerbo etiã uincula continent. Non igitur, inquã, licuisset, uinculorũ meminisse: neq; quos alicui licet deferre, aut abducere, in legibus adscriptum fuisset: Delatum uerò aut abductum uinciunto undecim uiri in catasta: si non licuisset alios, nisi qui ad prodendam urbem, aut ad popularem statum abrogandum conspirassent, aut uectigaliũ redemptores qui pecuniam non numerassent, uincire. Nunc hæc certissima uobis argumenta sint, licere uincire: quia alioqui multæ prorsus irritæ forent. Deinde scriptũ illud, Athenienses, ipsum per sese nõ est lex, Neq; uinciam ullum Atheniensium: sed in iureiurando senatorio continet, ut ne oratores in senatu, ciuem aliquem per conpirationem in uincula conijciant. Solon igitur, ut senatui uinciendi potestatem adimeret, hanc appendicem adiecit, ad senatorium, nõ ad uestrum iusiurandum pertinentem. Nam summam iudiciorũ uoluit esse auctoritatem: & quicq; ea decreuissent, id damnato esse perpetiendũ. & ob hoc ipsum uobis Heliastrũ iusiurandum recitabit. *Lege tu. IVS IURANDVM HELIASTRVM.* Pronunciabo secundũ leges & decreta populi Atheniensis, & senatus quingentorũ. Tyrannidem uerò, aut paucorũ dominatũ, mea sententia non comprobabo. neq; si quis populi Atheniensis libertatem oppresserit, aut quicumquam contra hæc dixerit, aut decreuerit, concedam. neq; nouas tabulas priuatim, neq; agrorum Atheniensium diuisionem, neq; ædium: neq; exules reuocabo, neq; capitũ damnatos: neq; eos qui manet, expellam contra leges receptas, & decreta populi Atheniensis & senatus: neque ipse ego, neq; alium sinã, neq; magistratum creabo, ut is imperet, antequam de alio gesto magistratu rationes retulerit, siue sit nouemuir, siue pontifex, siue quicumque cum nouemuiris eodem die creantur, siue præco, siue legatus, siue assessor: neq; bis eundem magistratum, eundem uirum, neq; binos magistratus eundem gerere sinã eodem anno: nec accipiã munera propter Heliam, uel ipse ego, uel quisquam alius mihi, uel alij me conscio, non fraude, non machinatione ulla, & natus sum annos non minus quã triginta, & audiam tum accusatorem, tum reum æquo animo ambos, & sententiam de eo feram quod est in controuersia positum. Adiuro Iouem, Neptunum, Cererem, & ipse mihi exitium imprecor & familiæ meæ, si quid horum neglexero & uiolaro. Sin bona fide præstitero, præclara mihi & bona multa eueniant. Hic uerò non inest, iudices, neq; uinciam ullum Atheniensium. Nam iudicia sunt quæ omnes causas iudicent, & his potestas datur, & uincula, & quamuis aliam multam infligendi. Licere igitur uobis damnare uinculis, per hæc ostendo. Res autem iudicatas rescindere, & iniquum & nefas esse, & status popularis euerisionem, inter omnes constare opinor. Nostra enim urbs, iudices, legibus & decretis regitur. Si quis autem ea quæ suffragio iudicata sunt, noua lege abrogarit, qui finis reperietur? Lex ea dicenda potius erit, an legum interitus? An nõ grauisimum supplicium talis legislator meretur? extremũ, mea quidem opinione. Non modò, quòd hæc legem tulit, sed quia uiam ostendit alijs & tollendi iudicia, & exules reuocandi, et atrocissima quæq; conficiendi. Quid enim prohibet, iudices, si nũc iste triumphas discesserit tali lege perlata, quo minus alius exoriatur, qui summum aliquod reipublicæ præsidium noua lege demoliatur? Equidem opinor nihil. Si quidem audio prius etiam sic popularem statum fuisse oppressum: cum primum uio-

Vinculorũ abrogatione abrogari rem publicam.

A' consequentibus.

*πεκαταλμη
his, principijs
obstandum.*

*Leges lege
abrogatae.*

*In aduocatos
Timocratis.*

*Ex oratione in
Androtionem
huc translata.*

*Euctemonis
accusatio.*

*Conciones
Androtionis.*

latarum legum accusationes sublatae essent, & perempta iudiciorum autori-
tas. Fortassis autem aliquis obiecerit, me, dissimili horum & illorum tempo-
rum statu, de oppressione libertatis loqui. Atqui, Iudices, etiam talium rerum
semina spargere in republica nemo debet, & si nunquam exoritura sint: sed
quisquis tale quicquam uel dicere, uel agere instituerit, puniendus est. Quam
callide autem uobis nocere decreuerit, operæ precium est audire. Nam cum
uideret omni tempore, & proceres & plebeios omnes sentire, leges causas
esse publicae felicitatis: secum meditatus est, qua ratione illas, animaduertente
nemine, destrueret. Quod si fecisse deprehenderet, ne tamen iniquè aut im-
pudenter admisisse quicquam uideretur. Id igitur facturum quod fecit, ratio-
nem inuenit eam, ut lege leges euerteret, ut eius iniuriæ beneficij, pernicijs sa-
lutis nomen adipiscerentur. Nam & quæ rem publicam conseruant, sunt le-
ges, & quam iste tulit, cum his nulla ex parte consentientem, lex. Nominis
igitur humanitatem, quæ uos maximè amplectimini, perspexit: idemque, quod
in experiundo contrariam uim esset habitura, despexit. Age uerò per deos,
est ne uel præses aliquis, uel senator, qui tale quid unquam approbarit, qua-
lia in ista lege continentur: ego neminem esse puto. Id igitur quomodo est suf-
furatus: Suis sceleleribus legis nomen imposuit. Nec enim stolidè, aut teme-
rè, sed sobrij & premeditati accedunt ad uos lædendos. atque hoc ipsum agunt
non isti solum, sed & multi magistratum: qui mox huc progressi, isti patro-
cinabuntur, non mediisfidius ut Timocrati gratificentur. Cur enim: sed quia
unusquisque legem hanc è re sua esse putabit. Quemadmodum igitur isti mu-
tuas tradunt operas, ut uos decipiant, sic & uos ad uestri defensionem con-
spirare debetis. Proinde cuidam interroganti, quamobrem talia scribere uo-
luisset, & periculosam huius iudicij aleam sibi uideri commemoranti: respon-
dit, delirare eum, qui illa diceret: se enim Androtionem defensorem habitu-
rum, atque per ocium tales orationes inuenisse de rebus omnibus, ut satis sci-
ret, actionem hanc sibi minimè fraudi futuram. Itaque miratus sum impuden-
tiam tum istius, tum illius: istius, si aduocat illum: illius, si uocatus accesserit,
& defendet. Nam ex eo palam apparebit, legem istam in eius commodum
esse latam, non propter ciuium communitatem. præstiterit tamen uos de il-
lius actis in republica quædam audisse: & ex illis ea, quorum socius iste fuit,
propter quæ iste non minore quam ille odio dignus est. Dicam autem nihilo
plura quam uos audiuidistis, nisi forte uestrum aliqui iudicij Euctemoni di-
ctatis non interfuerunt. ac primum, id quod ei maximos animos facit, eius pe-
cuniæ exactiorem excutiamus, qua uos omnes cum isto bono uiro diuexa-
uit. Nam accusato Euctemone, quasi is uestra tributa detineret, atque pollici-
tus, se id uel ostensurum, uel de suo depensurum: decreto magistratum qui
forte obuenerat, abrogauit, per eamque speciem ad exactiorem obrepfit, istumque
designauit, corporis infirmitatem causatus, ut, inquit, in administratione me
adiutet. Habitis deinde hisce de rebus concionibus, trium rerum uobis optio-
nem dari dixit: aut sacra uasa conflanda, aut denuò tributa pendenda, aut æs
alienum exigendum. Cum autem uobis placuisset, sicuti par erat, æs alienum
potius exigere: spe uos subducens, & autoritate fretus, quam illorum temporum
causa nactus erat, receptis legibus utendum sibi esse minimè censuit: aut, si quid
in his

in his desideraretur, alias rogandas; sed apud uos decreta fecit acerba, & legibus contraria, per quæ suo quæstui consulebat, isthoc sordium conciliatore usus, & multa uobis furabaï. Hoc adiutore undecimuiros & receptores, & ministros comitari se decreto iussit, deinde ijs satellitibus uestras ædes inuadebat. Et tu Timocrates solus è collegis, quorum numero decem erāt, eum affectabare. Neque uerò me quisquam putet dicere, non exigendum fuisse æs alienum. Fuit enim exigendum, sed quomodo? ut lex iubet, aliorum causa, nam hoc populare est. Neque enim tantum Athenienses, quinque talenta per istos extorta uobis profuerunt, quantum tales consuetudines in urbem introductæ nocuerunt. Nam si spectare uelitis, quamobrem aliquis in Democratia uiuere malit quàm in Oligarchia: hoc statim ante omnia in promptu erit, quòd in Democratia omnia sunt mansuetoria. Istos autem multo petulantiora & crudeliora designasse, quàm in ulla uspiam oligarchia fieri soleant, præteribo. sed quando unquam in urbe nostra maior inhumanitas grassata est? nec sub triginta tyrannis, omnes uos dicturos compertum habeo. Tum enim nemo fuit, cui non conseruare uitam licuerit, si sese domi abdidisset, sed ob hoc ipsum triginta tyrannos accusamus, quòd homines in foro, per iniuriam cõprehensos, uiolenter abducebant. At isti tanto illorum improbitatem interuallo superarunt, ut in Democratia rempublicam gerentes adductis undecimuiris, suas cuiq; ædes in carcerem conuerterent. Quid igitur animi habuisse censetis, iudices, hominē pauperem, atq; adeò diuitem, sumptibus exhaustum, imò etiam aliqua fortasse probabili de causa præsentem pecuniam non habentem: cum non modò in forum progredi non liceret, sed nec domi se tutò manere posse cerneret: earumq; rerum autor esset Androtion, quem sua facinora & anteaetæ uitæ ratio, nec sibi factas iniurias ulcisci iudicio, nedum nomine ciuitatis tributa colligere patiebant? Atqui si quis eum interrogaret, aut te Timocrates, laudatorem istorū & administrū, corporane tributa debeant, an possessiones? possessiones dicetis, si modò facteri uera uolueritis. Nā de hisce tributa pendimus, Cur igit̃ mortaliū omniū improbissimi, ommissa prædiorū & ædium publicatione, & taliū rerum inscriptione, uinciebatis, & cõtumelijs afficiebatis homines ciues, & miseros inquilinos: quibus uos libidinosis insultastis, quàm uestris mancipijs. Atqui si apud uos ipsi cõsideretis, iudices, quanti referat ingenuum esse an seruū: hoc maximum discrimen reperietis, quòd serui quicquid commiserunt, corpore luere coguntur: at ingenuis hoc ultimum puniri debet. Isti uerò contrà, pœnas corporibus ciuium, quasi mancipia essent, inflixerunt, ac tam iniquè, tam impotenter uobiscum egit Androtion, ut patrem suum æris alieni causa in carcere publicè uinctum, oportere censuerit eo nec dissoluto, nec iudicio liberatum, aufugere: reliquorum ciuium, si quis sua debita numerare non posset, eum ex ædibus suis in carcerem à se ductum uinciri. Et Timocrates à nemine prorsus nostri ordinis plebeio homine cum duplum extorqueret, uades accipere uoluit, nō modò non ad nonum senatus conuentum, sed ne ad unum quidem diem: sed aut dupla pecunia annumerāda erat, aut uinciri statim oportebat, atq; undecimuiris iste iudicio non conuictū eo tēpore tra-debat. Nūc uerò, ut quos damnaueritis hi liberi obambulent, legē ferre non dubitauit,

Decreta Androtionis.

προκατάληξις.

Non exactio-nem, sed iniquam exactio-nem reprehendi.

Democratiae humanitas.

Androtion crudelior triginta tyrannis.

Possessiones tributum debent, non corpora.

Ingenui et serui discrimen.

Timocratis exactio.

dubitauit, eamque cum suo periculo. Sed tamen & hæc & illa se uestri fecisse studio dicitabunt. Vos igitur concedetis in uestram gratiam ea esse facta, & audacia atque improba istorum facinora æquis animis feretis? Atqui odio uestro potius quam uita digni sunt istius generis homines. Nam qui aliquid publico nomine administrat, & uestram clementiam experiri studet: eum huius ciuitatis moribus præditum esse decet. non uero qui sunt? Imbecillum misereri, firmorum & potentum petulantiam coercere: non uero crudeliter grassari in plebem miseram, & semper adulari & colere potentiores. Id quod tu facis Timocrates, ob quæ merita hi merito ne audita quidem excusatione tua morte potius te mulctarēt, quam in gratiam Androtionis dimitterēt. Iam eos nec in exigendo aere alieno uestrum spectasse commodum, id quoque uobis statim declarabo. Si quis enim eos roget, utrum nocentiores reipublicæ putent, agricolas & parcos, qui propter educandam sobolem, domesticosque sumptus, & alia munera publica, tributa non præstiterunt: an uero, qui pecuniam eorum, qui conferre uoluerunt, & à socijs nostris acceptam, furantur & perdunt: non tanta futura est, quamuis frontem perfricauerint, eorum audacia, ut dicant magis esse iniurios qui sua retineant, quam illos qui rempublicam depeculentur. Qui sit igitur, o Timocrates & Androtion, cum amplius triginta sint anni, ex quo uestrum alter quidem in republica gerenda uersatur, & hoc spacio temporis multi duces urbem læferint, multi item oratores, qui apud hos causam dixerunt, quorum alij ob scelera interfecti sunt, alij uoluntario exilio, stimulante scelerum conscientia, sese imminenti exitio eripuerunt: ut neminem talem alteruter uestrum accusarit, aut saltem dolere se de iniurijs ciuitati factis ostenderit: Hic quidem uos nostri gessisse curam apparet, cum multi exagitandi fuerunt. Horum factorum causam requiritis, Athenienses: dicam uobis. Ex iniurijs, quibus uos quidam afficiunt, fructum ipsi unam capiunt, & de tributis suffurantur, & ob inexplebilem auaritiam bifariam fruuntur republica. Neque enim expeditius est multorum & minutis in rebus, quam paucorum & in magnis delinquentium suscipere inimicitias: neque popularius scilicet multitudinis, quam paucorum quorundam peccata cernere. sed in causa hoc est quod ego dico. Vos igitur his animaduersis, animoque infixis: quicumque peccarit, eum deprehensum punietis. neque quantum temporis intercesserit, considerabitis, sed utrum talia fecerint. Nam si nunc æquis feretis animis ea quæ tum ægre ferebatis: per iracundiam istos, non ob factas uobis iniurias mulctasse uidebimini. Nam iratorum est, eum à quo molestijs affecti sint, subito impetu ulcisci: læsorum, ut quandoque fontem nacti fuerint, tum eum ulciscantur. Non igitur decet, ut nunc delinuti, tum dato iureiurando neglecto, uobis ipsis præter ius & æquum gratificati esse uideamini. Odio prosequendi sunt, neque audienda uox est eorum qui rempub. hoc modo gesserunt. At hercule, in his solis functionibus tales sese præbuerunt alia uero iunt, quæ præclare administrarint: imò in alijs rebus tales in uos extiterunt, ut ob hæc quæ audiistis, minimo sint odio digni. Quid enim à me dici uultis: sacra uasa quomodo refecerint? & ut coronas destruxerint? aut elegantem illam phialarum confectionem? Nam uel ob hæc, si nulla re alia rempublicam læsissent, ter, non semel mihi commeruisse mortem uidentur. Nam & sacrilegij, & impietatis, & peculatus, et omnium atrocissimorum scelerum rei sunt. Multa igitur

Mores ciuitatis imitandi.

Androtionem & Timocratem in exactio-
ne non spectasse publicum commodum.

Dat ueniam coruis, uexat censura columbas.

Puniendi improbi.

Irati.
Læsi.

Sacra uasa con-
fisa ab Androtione.

igitur ex his orationibus, quibus uos decepit Androtion, prætermittam. sed folia coronarum fluxa esse, & uetustate putrefacta, dixit: quasi uerò uiolacea illa essent, aut rosacea, non aurea: uobisq; persuasit, ut eas conflaretis. Eo munere sibi credito, istum omnium scelerum sociū sibi allegit. Ac postea in exigendis tributis oportere ministrum publicum adesse censuit, ad abstinentiā suam ostentandā, cum unusquisq; illorum qui tributa pependerant, sibi ipse rescriptor futurus esset. at in coronis quas cōcidebat, idem ius nō adhibuit: sed ipse orator, aurifex, quæstor, rescriptor extitit. Enimvero si postulasses, ut tibi de omnibus publicis functionibus fides haberetur, tua furacitas non perinde fuisset deprehensa. Nunc postquā in exigendis tributis, id quod æquum fuit, definiisti non habendam esse tibi fidem à ciuitate, sed ministris publicis: quando aliud quippiam agens, & res sacras commouens, quarum ple ræq; nec ætate nostra consecratæ sunt: eadem cautione non adscripta, quam in tributis exigendis adhibuisti: nōne iam constat, quamobrem id feceris: ego quidem opinor. Atqui ô Athenienses, cōsiderate, quā præclaris, & ad omnem posteritatē honorificis inscriptionibus sublatis, quā impias & inhumanas reposuerit. Arbitror em̄ scire uos omnes, sub coronarum modio

lis scriptū fuisse, Socij populum Atheniensem fortitudinis ei gō coronarunt, & iustitiæ: aut, socij præmiū hoc Mineruæ consecrarunt: aut oppidatim, hi uel illi populū coronarunt, seruati à populo: ueluti, Eubœenses seruati & in libertatem asserti coronarunt populum. Alibi alicubi adscriptū fuit: Conon de nauali prælio cōtra Lacedæmonios: Chabrias de nauali prælio ad Naxū. Nam tales fuerunt coronarū inscriptiones. Ea igit quæ nobis honori dudum fuerunt, & admirationē pepererūt, destructis coronis sunt abolita. At phialis, quas iste ganeo uobis illorū loco procurauit, inscriptū est, Androtione curante factæ sunt. & cuius corpus stupris inquinatū, ingredi templum leges uetant, eius nomen in sacris templorum uasis est inscriptū. Quid' ni uerò simile istud esset, & æquè honorificū reipublicæ? Tria igit hinc constat eos maximè nefaria perpetrasse. Nam & deam coronis spoliarūt, & urbis illam facinorum celebritatem & admirationem, quarum coronæ monimenta fuerant, aboleuerunt: & his qui coronas dedicarant, non paruam gloriā sustulerunt, quo minus acceptorum beneficiorum memores ac grati uideantur. Quamuis igitur talia & tanta mala fecerint, tamē ita insignis eorum stupor est & impudentia, ut & iste propter illum se impunè speret abiturum: & ille absideat, nec intueri lucem uereatur his rebus gestis. Est autem nō ita modò impudens in pecunia rapiēda: sed etiam ita stultus, ut ignoret illud, coronas esse uirtutis signū: phialas uerò, & pocula, & eius generis alia, diuitiarū. & coronam quamuis, tametsi pusilla sit, æquè honorificā esse ut magnam: sed pocula aut acerras, aliāque generis eiusdem uasa, si permulta fuerint, quandam opulentiae gloriā possessoribus conciliare. Sin ob minuta superbieris, tantum abesse, ut propterea quicquam existimationi tuæ accedat, ut etiam ineptus esse uidearis. Iste igitur gloriæ possessiones sustulit, opulentiae reposuit, minutas, & uobis indignas. Ac ne illud quidem animaduertit, populum nunquam de pecunia cumulanda uehementer laborasse: de acquirenda uerò gloria sic, ut de nulla re alia. Id quod ex eo cernitur, quòd cum ali-

Furti suspicio.

Inscriptiones coronarum.

Inscriptiones phialarum.

Coronarū & phialarum cōparatio.

Athenienses gloriæ quā pecuniæ studiosiores.

Fff quando

quando maximam inter omnes Græcos pecuniam haberet, eam omnem honoris augendi studio insumpsit, ac gloriæ causa tributa conferre de suo uoluit, neque ullum periculum unquam detrectauit: unde possessiones immortales sibi comparauit, partim rerum gestarum memoriam, partim donariorum, quæ propter illas dedicata sunt, præstantiam, propylæa hæc, ædem Mineruæ, naualia, porticus: non urceolos duos, aut aureos caliculos quatuor aut tres, libræ pondere singulos, quos cum tibi uisum fuerit, denuò consilios esse decernes. Nec enim decimas à ciuibus exigendo, neque ea quæ hostes eis imprecari essent factitando, aut dupla tributa extorquendo, hæc consecrarunt, neque tui similibus consiliarijs utendo rem publicam gesserunt: sed hostibus superandis, & ijs rebus gerendis, quibus nec optari meliora possint: atque inter ciues concordia conciliata, immortalem sui memoriam reliquerunt. Eos uerò qui ita uixerant, ut tu hæc studio tibi habuisti, foro prohibuerunt. At uos, Athenienses, in eam adducti estis & facilitatem & ignauiam, ut exempla talia cum habeatis, ea tamen non imitemini, sed Androtion uobis est sacrorum uasorum refector. Androtion, o dii immortales: & hanc ulla impietate alia minorem ducitis? Ego enim arbitror, eum qui sacras ædes ingrediat, & maliuua, & canistros attingat, & curæ diuinarum rerum præficiatur: non modò ad certum aliquot dierum tempus castum esse debere, sed oportere per omne spacium ætatis ab istiusmodi studijs fuisse purum, in quibus ætatem iste consumpsit. Ac de his quidem per o-cium. Cum uerò de his quæ pro defensione Timocratis iste allaturus est, plura etiam dicenda haberem præter hæc, desinam. Etsi autem inutilem uobis hæc esse legem, & contra omnes leges inculcatam, & ab omni parte iniquam, eum negare non posse compertum habeo: dicere tamen audio, pecuniam illam soluuisse Androtionem, Glaucetem, & Melanopum. Proinde omnium iniquissimè secum actum iri, si nihilominus ipse damnetur, cum illi fecerint quicquid æquum est, pro quibus eum tulisse legem hanc criminemur. Mihi uerò nullo modo concedendum ei uidetur hoc effugium. Nam si fateris te pro istis tulisse legem, quos officio functos esse dicis: eo nomine te damnari aperte oportet, quòd receptæ leges, secundum quas hi se pronunciaturos iurarunt, omnino interdiciunt, ne qua lex nisi quæ ex æquo ad omnes ciues pertineat, feratur. Sin te bonum publicum specialle rogatione tua dices, noli solutionis istorum meminisse, quæ ab ista lege prorsus aliena est. Sed legem ipsam è republica esse, rectè esse latam, id docto. Nam hoc illud est, cuius gratia & tu te tulisse dicas, & ego qui contrarium de ea sentiam, accusarim, & hæc sententia ferenda sit. Quanquam autem id quoque ostendere possem, quiduis eos fecisse potius, quàm æs alienum, ita ut leges iubent, dissoluisset: quia tamen uos ea de re iudicaturi non estis, quorsum attinet me uobis eo commemorando nunc obturbare? Arbitror præterea fore, ut nec his sermonibus abstinere: cum ipse scripserit, ne quis Atheniensis uinciatur, iniquè secum actum iri, si mali quippiam ipse patiatur: & ut leges quàm lenissimæ sint & moderatissimæ, è re tenuissimorum esse in primis. Opera precium fuerit igitur, uos omnes, ut ne furo isto uerborum decipiãmini, prius aliquid audiuisse. Nam si dixerit, ut ne quis Atheniensium uinciatur, ne uos prætereat, eum mentiri. Neque enim hoc rogauit, sed illud, ut exigendæ multæ autoritas uobis adimeretur, utque suffragium, cum iu-

reiu-
ran.

Atheniensium
socradia.

Puritas sacer-
dotum.

Confutatio,
I. De soluta
pecunia.

δὴ λημνα.

II De huma-
nitate legis.

reiuurando, disceptatione & iudicio latum, irritum efficeret. Neque ea uerba e lege seligat, quæ sunt humanissima auditu: sed totam legem ordine ostendat, & quæ eam consecutura sunt, considerari patiatur. Rem enim ita se habere, ut ego dico, non ut iste, reperietis. Quod igitur ad legum lenitatem & moderationem, quæ plebi sit conducibilis, attinet, hæc cogitanda sunt. Duo habentur, Athenienses, genera rerum, propter quas in singulis urbibus legum adminicula requiruntur. Alterum, quo de consuetudine uitæ, de contractibus, de priuatis negocijs, atque adeò de confociatione & communitate inter nos ipsos, quid sit agendum, constituimus. Alterum, quo pacto unusquisque nostrum paratus & affectus esse debeat erga rempublicam, si eam administrare instituerit, seque curam suscepisse ciuitatis profiteatur. Illas igitur priuatorum contractuum leges, e re plebis est esse lenes & humanas. Contrà, quæcunque in magistratus latæ sunt, eas esse firmissimas, & seueras uobis expedit. Sic enim reipublicæ gubernatores uos minimè iniurijs afficient. Proinde cum istam causam adducet, sic ei occurrite: leges cum humanas reddere, non has quæ uobis defendendæ sint, sed illas, quæ terrorem magistratibus incutiant. Multa dicenda restarent, si quis ostendere uellet omnia, quæ istæ imposturæ, fuciisque faciendi causa, in medium allaturus est: sed maxima ego parte omissa, summam eorum quæ tenenda uobis sunt, recensebo. Considerate in uerbis eius omnibus quæcunque dixerit, nunquid afferre tale queat, quo doceat fas esse, ut legislator de præteritis eadem & iam antea absolutis fieri iubeat, atque de instantibus & futuris. Nam cum omnia in lege perscripta, turpia sint & iniqua: hoc omnium iniquissimum, & legibus inimicissimum, inseruit. Quod si neque iste, neque quisquam alius ostendere poterit: sciendum erit, minimèque dubitandum, uos decipi: atque cum animis uestris cogitandum, quamobrem isti tandem in hunc modum ferre legem in mentem uenerit? Non gratis nimirum, Timocrates, legem istam tulisti: non sanè gratis, neque parua utique mercede conductus. Neque enim ullam causam aliam ostendere queas, quæ te ad legem istam rogandam impulerit, nisi tuam dijs inuisam & flagitiosam avaritiam. Neque enim familiaris, neque cognatus, neque necessarius istorum quisquam tibi fuit. Neque illud dicere queas, te calamitosorum hominum uicem misertum, propterea illorum suscepisse defensionem. Neque enim quòd isti tribus damnati iudicij, uix tandem coacti debitam reipublicæ pecuniã soluerunt: id indigna patiu sum tibi est. Nam id quidem est indigna facere, ac tale, quod ira cundiam potius moueat, quàm ad misericordiam adhortet. Neque uerò tanta est tua præter cæteros humanitas & clementia, ut te unum omnium, calamitosorum potissimum, miserecat. Non enim eiusdem est ingenij misericordia moueri Androtionis, & Glaucetæ, & Melanopi, si furto ablata restituere cogant: cum uerò horum, aliorumque ciuium tanta esset multitudo, quorum ædes expugnabas tu, adductis undecim uiris & receptoribus atque licitoribus, neminis unquam esse misertum: sed & ianuas cõuellisse, et cubilia surripuisse, & si qua ministrã haberet, eã pignerasse. Quæ tu per annum continuũ factitare cum Androtione haud destitisti. * Multo enim perfectò grauius ea uos, iudices, ferebatis: & tu multo æquius misertus esses eorum, execrande, qui propter uos oratores deglubunt perpetuis exactionibus. neque id satis est, nisi etiã duplũ ab eis exigat, idque per te, & per Androtionem, qui nihil

Leges publicæ
seueræ, priuata
lenes esse
debent.

Generalis re-
solutio.

Mercenarius
legislator.

Inclementia
Timocratis.

* πολλὸν γὰρ
δὴ πρὸ χειρῶν
λιώτερον ἐσ
πέχεθ' ὅτι
μείν.

de qua.

*Infectio pri-
uata uitæ Ti-
mocratis.*

*Impius in pa-
trem.*

Soror uēdita.

*Puniendū esse
Timocratem.*

*Exaggeratio
per collatio-
nem.*

*Euersio legum
tyrannidis
principium.*

** πρώτου ἀ-
πάντων ἔλυ-
σαντες νό-
μους, πρότε-
ρον νόμῳ δι-
έμαρτίαν τι-
νὰ τῶν ἡν-
πέχοντες πῶ-
δίκην.*

unquā in ærariū de uestris opibus intulistis. Tanta uerò est istius hominis ar-
rogantia, ut se horum facinorū pœnas non esse daturū putet: solus quidem,
cum eius collegæ sint decem, cum Androtione communiter inscribere rati-
onem non dubitauit. Gratis enim uestra cum nullo suo fructu, Timocrates
odia quærit, & leges infert omnibus contrarias, postremò etiam suæ priori
legi aduersantes, quam equidem nec uos latere puto. Quod uerò mihi maxi-
ma uidetur iracundia dignum, id dicam, & nō dissimulabo: quòd, Athenien-
ses, cum argenti causa ista suscipiat, cumq; sibi reuera imperarit mercenarias
locare operas: non in ea, quibus auditis ueniam ei det aliquis, impendit. Cu-
iusmodi ea sunt: Pater istius, iudices, ærarius est (neq; id exprobrandi causa
dico, sed necessitate coactus) quem bonus iste uir negligit. At si is ad quem
illius ignominia reditura est hæreditas, si quid patri acciderit, tamen soluend-
dam esse multam nō censet: sed illius temporis quod pater uixerit, usuram
esse lucrificandam: qua tandem abstinere corruptela posse uideatur: Patris
quidem te nec miserecit, nec iniquè cum eo agi putas: si, te accipiente & col-
locupletato è tributis quæ exegisti, è decretis quæ scribis, è legibus quas ro-
gas: ipse iure ciuitatis spoliatur paruæ pecuniæ causa, & tamen aliorum quo-
rundam uicem dolere te ais. At sororis mediusfidius præclare curam gessit:
Imò, si nihil aliud deliquisset, uel ob id solum dignus esset exitio. Eam enim
uendidit, non elocauit. Vestrorum enim hostium uni, Corcyraeo cuidam,
urbis imperium nunc cum alijs obtinenti, qui apud istum diuertit, quoties
apud uos legatione fungitur, eamq; accipere uoluit (quo pacto autem præ-
termittam?) argenteo accepto tradidit. Proinde puella Corcyre nunc est. Eum
igitur, qui sororem peregrè abducendam elocasse sese dicit, reipsa uendidit:
suiq; parentis senectutem ita fouet, ac assentatur alijs, atq; mercede & leges
& decreta facit, & rempublicam administrat: eum uos nacti non perimetis?
Apparebit certè, Athenienses, iudicijs & negocijs uos delectari: non uelle
hominibus improbis liberari. Neq; uerò mihi dubium est, quin interrogati,
puniendos esse omnes improbos, fateamini: sed istum tali lege in plebis per-
niciem inculcata, grauissimū supplicium mereri, ego docere conabor. Furum
enim & grassatorum, & aliorū facinorosorū, primū illi nimirū duntaxat,
quisq; uocet, in quem fortè inciderit, neq; illorum quisquā omnes uel furto,
uel rapina spoliare possit: deinde suam duntaxat existimationem & uitam de-
decore commaculat. Si quis uerò legem rogat, qua perlata, quibusuis legē-
di uos omnis licentia & impunitas proponitur: is uniuersæ reipublicæ uim
& iniuriam facit. Flagitiosa enim lex, urbis eius in quam recipitur, est publi-
ca ignominia & dedecus, nocetq; omnibus his qui ea utuntur. Eum igitur,
qui & nocere uestris commodis, & uos infamia complere conatur, eum in-
quam uos nacti non punietis? Quid dicetis autem? Intelletur autem rectis-
simè, quantas res ista lege scribenda, quibus insidijs sit complexus, easq; rece-
pto statui ciuitatis quàm contrarias, si hoc consideretur, omnes qui liberta-
tem populi sunt oppressuri, cum nouas res moliuntur, hoc facere: * primū
omnium ueteres leges aliqua lege destruunt, ut ne legibus pœnas dare suo-
rum scelerum sit necesse. Nonne igitur, triplici, non una morte, si fieri posset,
multandus esset: qui cum sit unus, & uos utiq; non sit oppressurus, sed con-
trà ipf

trà ipse potius apud uos (modò, ut æquum est, officium facere uelitis) periturus, tamen id facinus imitatus est; & lege sua eos soluere uoluit, quos iudicia uinxerunt: cùm impudenter scripserit, si quis uinculis sit damnatus, aut in posterum damnandus, ut is dimittatur. Atqui si clamorem subito circa prætorium sublatum audiretis, atq; aliquis diceret, reclusum esse carcerem, uinctosq; aufugere: nemo ita neq; iuuenis, neq; senex, neq; socors est, qui nõ pro uiribus opitularet. Sin quis progressus diceret, istum esse, qui eos dimisisset, statim abreptus indicta causa haud dubie occideret. Nunc, Athenienses, habetis istum, qui hoc non clanculum fecit: sed per fucum uobis & imposturam, legem aperte obtrusit, que non modò aperit, sed etiam euertit carcerem, & iudicia etiam insuper est complexa. Quis enim uel horum, uel illius erit usus, si damnati uinculis, soluuntur: & si quem deinceps damnaueritis, nihil ea re proficietis: Illud igitur uobis etiam est considerandum, multos Græcorum sæpe decreuisse, uestris utendum esse legibus: id quod uobis laudi haud iniuria ducitis. Nam uerum illud mihi uidetur, quod quendam apud uos dixisse ferunt, omnes cordatos in ea esse sententia, ut leges nihil aliud esse putent q̃ mores ciuitatis. Danda igitur est opera, ut quàm optimè esse uideantur: & pœnas dent quicumq; illas labefactant, & peruertunt. Quod si negligetis, tum laus hæc uestra diminuet, tum urbi existimatio nõ bona conciliabit. Cum uerò Solonem & Draconem iure laudetis, quanq̃ neutrius publicum aliquod beneficium aliud extet, nisi quòd conducibiles & præclaras leges tulerunt: æquum profectò est, ut qui leges ferunt illorum legibus contrarias, illis irascamini, & pœnas irrogatis. Scio autem Timocratem legem istam tulisse, non minimam partem sui ipsius causa. Multa enim in gerenda republica se carcere digna admittere, ipse censuit. Illud etiam uobis recitabo, quòd Solonem aliquando dixisse ferunt apud iudices, in eo accusando qui legem perniciosam rogarat, in hanc sententiam: Receptum esse in uniuersum apud omnes ciuitates, qui monetam adulterant, morte mulctandum. Deinde interrogasse iudices, num eis ea lex iusta & laudabilis uideretur, qui cum uideri sibi respondissent, subiecisse: putare sese, argenti monetam priuatorum contractuum causa repertam inter ciues, sed leges monetam esse reipublice. Iudices igitur oportere, multo magis si quis eam quæ ciuitatis moneta sit, corrupat, odisse & punire, quàm si quis eam quæ sit hominum priuatorum. Atq; ut intelligerent, haud dubie maius esse delictum corrumpere leges, quàm adulterare monetam, addidisse: multas ciuitates haud dissimulanter argento, quod sit ære & plumbo contemptatum, utentes, tamen esse incolumes, nec ullum ex ea re capere detrimentum: at si qui perinde legibus adulterinis usi, receptas corrumpi siuerint, eorum nullos unquam non interuentione perisse. Huic igitur crimini etiam Timocrates nunc est obnoxius, & eam iure à uobis æstimationem nunc auferet, quam commeruit. Ac uerò irascendum est omnibus, qui leges turpes & improbas ferunt: tum uerò his imprimis, qui eas leges corrumpunt, à quibus uel magnitudo urbis, uel humilitas pendet. Hæ uerò que sunt: Tum que iniurios puniunt, tum quæ bonis & iustis honorem habent. Nam si omnes de republica bene mereri studeant, honoribus & præmijs, que propterea dantur, incitati: & omnes maleficijs & iniurijs abstineant, detrimenta & supplicia sce-

A' simili καὶ ὑπὸ θεοῖν.

Legum Atheniensium dignitas.

ἅπιο νόμοι ἢ ἅπιο τῶ πόλεως εἶσι.

Timocratem impunitati suæ consuluisse. Solonis dictum de lege perniciofa.

Lex moneta ciuitatis.

Timocratem puniendum.

Leges præmiorum, suppliciorum.

Leges uincula reipublice.

Seueritate re-
inetur auto-
ritas.

leribus constituta metuentes: quid prohibebit rempub. nostram esse amplissi-
mam & florentissimā: Nonne tot triremes, quot nulla alia Græca ciuitas possi-
det: non legiones: non equites: non reditus: non loca: non portus: Hæc uerò
omnia quæ res tuetur & continet: LEGES. Nam cum ciuitas legum præsi-
dijs administrat, hæc utilia sunt reipublicæ. Sin contrà fiat in republica, si bo-
nis uiris nulla uirtutis præmia sperare liceat, si facinorosorum tanta sit impuni-
tas, quantam eis lege sua Timocrates proposuit: quanta quæso uos perturba-
tio secutura est: Satis enim scitis harum quas modò recensui copiarū, ne si du-
plicentur quidem, ullam fore utilitatem. Quum autem iste lege sua uobis no-
cere conetur, qua fit, ut hi quibus in animo est malefacere, impuniti maneant:
propter hæc omnia quæ diximus, irascendum ei est, & supplicium infligen-
dum, ut eius exemplo alij sint ad iniuriā tardiores. Nam talibus leni animo par-
cere, aut, etsi damnetis, exiguā tamen eis multam irrogare: nō aliud est, quàm
consuefacere atq; instituire eō plurimos, ne uos iniurijs afficere uereantur.

LIBANII ARGUMENTVM ORATIONIS
contra Aristogitonem.

* εἰς τὸ ἱερὸν
κρυβύειον.

* ἢν ἀγνοῶν
ἀποδομῶν.
Dabito dele-
ctione. senten-
tia postulare
uidetur: cum
causam in iu-
diciū de-
duxisset.

Controuer-
sia de autore
harū oratio-
num.

Pythangelus & Scaphon, conspicati Hieroclem ferentem sacras uestes, quibus etiam aurea scriptura inea-
rat, eorum qui dedicarant, nomina significans: ad senatum abducunt, ut sacrilegū. Qui cum eum postri-
diē in concionē duxisset: ille se à sacrificula missum eas accepisse dicit uestes, ut ferret ad * sacrā uenationem.
Tum Aristogiton decretum facit, primum sine senatus autoritate: deinde atrocissimum, iubens, si fateretur se ue-
stes extulisse, eum interfici statim: sin negaret, iudiciū de eo fieri. Eius decreti ea uis erat, si fateretur uerum,
ut mox occideretur: sin iret inficias, ut paulo post idem pateretur. Id decretum ut contra leges factum, cum ac-
cusasset Phanostratus Hieroclis rei pater, socio Demosthene, condemnat, ut contra leges factum: iudices litent
æstimant Aristogitoni quinq; talentis. Hoc primum æs alienum contrahit Aristogiton. Deinde cum Hegemo-
nem accusasset, & * causam uendidisset: quinta suffragiorum parte non accepta, mille drachmis est multatus.
Cum autem multam intra præfinitum tempus non soluisset, ex lege duplicata sunt multa, & decem talenta
facta, & bis mille drachmæ. Pro hac pecunia suum quoddam prædium reipublicæ transcribit, idq; prædium
Eunomus emit, frater eius: spacio reddēdi æris alieni postulato, ut decē annis uniuersum dissolueret, quotannis
conuenienti parte numerata. Ac duos quidē terminos præstiti, talenta duo, et drachmas 400. Reliqua debentur
talenta octo, mille drachmæ et sexcentæ. Cum igitur Aristogiton dicendi habere sibi potestati uideretur, &
non iam ararius esse debitor pro se cōstituto reipublicæ: & accusabat multos, & concionabatur, legibus eum
qui arario deberet, antequā soluisset, ignominiosum facientibus. Quapropter eum Lycurgus reum fecit, ut qui
conciones haberet, cum id ei facere non liceret. Quia uerò nondum ex arce deletus erat Aristogiton, sed mul-
ta etiamnum inscripta, et tamen emptor prædij, debitor cōstitutus fuerat: oritur quæstio, utrum emptor præ-
dij duntaxat debeat, an uerò is etiam, qui primus æs alienum conflagit, eo usq; dum solutum id fuerit. Atq; hæc
de duplici debito controuersia est. Aiunt autem accusatores, eum & tertiam debere multam arario: id quod
Aristogiton non concedit, seq; per iniuriam inscriptum esse asserit, propterea q; diem Aristoni dixisse inscripto-
ri. Demosthenes autem & Lycurgus, iustā ne an iniusta fuerit inscriptio, in medio relinquunt: sed aiunt, si
Aristogiton Aristonem uicerit, tum Aristogitone expuncto, illum ex lege inscriptum iri: priusquam autem de
re iudiciū fiat, non decere eum in publico uerba facere, qui iure fortasse sit inscriptus, & falsò accuset Aristo-
nem. & hæc sunt quæstiones argumenti, de quibus conflixit Lycurgus, cum priores in dicendo partes obtine-
ret. Demosthenes autem breuiter eas omnino attingit, ut antè occupatas: sed tota eius oratio uitæ Aristogitonis
accusationem continet. Dionysius Halycarnassæus non recipit has orationes pro Demosthenicis, coniectura
ex genere dicendi capta. alij dicunt de industria oratorem tali forma esse usum, æmulatione Lycurgi gloria flo-
rentis apud Athenienses: alij, cum ratione ætatis primas in dicendo partes obtinisset Lycurgus, & omnibus
ipse argumentis fuisset abusus, Demosthenem deinceps necesse habuisse causam agere artificiosius, & circum-
ductionibus includere: alij, priorem ut Demosthenicam admittunt, posteriorem nequaquam, quòd nihil ha-
beat hoc oratore dignum.

DEMOSTHE-

DEMOSTHENIS IN ARISTOGI-

TONEM ORATIO PRIOR, HIERO

nymo Vuolfio interprete.

Amdudum, Athenienses, dum sederem, & accusantem audirem, ut uos, Lycurgum: cætera præclare cum dicere putavi, unum sum miratus, cum uehementer cõtendentem uiderem, an illud ignoraret, causæ huius æquitatē, neq; propter à se habitam, neq; propter à me habendam orationem, fore firmam: sed eius pendere uires ex cuiusq; uestrum uel odio, uel approbatione improbitatis. Ac ego sanè existimo accusationem uerborumq; copiã, propter consuetudinem, & uestram auscultationem esse adhibendã: sed huius negocij iudicium, pro suo quenq; ingenio, domo secum attulisse: & nunc si plures sitis, qui ametis improbos, & tueamini, perisse nobis omnia uerba quæ fecimus: sin oderitis, pœnas istum, si deus uoluerit, daturum esse. Cum autē multa uerba facta sint, eaq; præclare omnia: non tamen dicere dubitabo, quid mihi uideatur. Ego causam hanc nulla re prorsus cõuenire puto cum cæteris. quod ita esse, sic intelligetis. Ad omnia iudicia ueniunt iudices rem ex accusatore & reo cognituri, de qua erit pronuncianum: aduersarij, ostensurus uterq; se præsidia legum habere firmiora. Causæ autem huius quæ ratio est: Vos controversiæ disceptatores adestis, & magis q̃ nos accusatores, nostis & ærariū esse istum, & scriptum in arce, & non licere ei in publico dicere. Itaq; uestrum quicquæ accusatoris uicem obtinet, & causam tenet, neq; necesse habet eam cognoscere. Reus autem præsidij prorsus nihil habet ad incolumitatem, non iustam causæ defensionem, non uitam humaniter actam, non aliud boni quicquã, sed quæ etiam in fonti terrorem incuteret, per ea se fore incolumem arbitrat. Spem enim salutis suæ in insigni improbitate collocat. Quæ cū ita sint, rectè dici queat, opinor, reum esse nunc Aristogitonem: iudicium autē fieri de uobis, & estimationem agi uestram. Nam si iracundiam in adeò magnis et manifestis sceleribus declarabitis, & seueritatem uestram: ut iudices esse uos & legum custodes, ut estis, ingressos putabunt. Quod si quid aliud plus ualuerit, quod etsi nemo se fecisse fatebit, in suffragijs tamen apparebit: uereor, ne quouis eos tempore qui studeant esse improbi in republica, tanquam lanistæ exercere uelle uideamini. Omnes enim improbi per se infirmi sunt: quem uerò uos fouetis, sit potens: quod ut ei, cui hæc licentia contigit, quæstum & potentiam auget, ita uobis est eius licentiæ autoribus, opprobrio. Priusquã autem, Athenienses, de priuatis istius factis dicã, uos diligenter expendere uelim, & paucis, in quantum dedecus & ignominiam ciuitatem publicè coniecerint omnes istiusmodi belluæ, quarum medius & postremus & primus iste est. Qui, quæ alia designent prætereo, sed in conciones ascendunt, in quibus uos sententiæ dictionē, non improbitatis ostentationem oratoribus proponitis: audacia et uociferatione & falsis criminationibus, & calumnia, & impudentia, & omnibus eius generis rebus instructi, quæ deliberantibus omniū sunt inimicissimæ: & ijs probis omnem publicam honestatem superant, leges, præsides, promulgationem, disciplinam. Quæ si uos approbabit, si uestro consilio fiunt: pergere, non prohiberi debet. Sin ea corrigenda uel nunc esse ducitis, & quæ iam dicta sunt,

ἀποδίασις.
In hac causa,
plus referre
qui sint animi
auditorum, q̃
quæ accusato-
ris uehementia.

Reum ipsos iudices habere
accusatores.

Rei impudentia.

Iudicium estimationem
hic agi.

Insectatio calumniatorum.

Adhortatio iudicum.

multo

ἐνομιία.
Δίκη.

Δίκη.
Δίκασις.

Accusare im-
probos, peri-
culosum.

Propositio: Se
de iudicū offi-
cio conciona-
turum.

Vita natura
& legibus re-
gitur.

Legis defini-
tio.

Aristogitonē
uiolatis legib.
mulctandum
esse.

multo antè & longo iam tēpore turpiter ab istis & male diuexata, restituen-
da in integrum: omnia huius generis ingenia hodie negligenda, & uerè pro-
nunciandū est, & æquitatis amica legum sanctio maximi faciēda, quæ omnes
& urbes & regiones tuetur: & inexorabilis, & ueneranda iustitia, quā is qui
sacro sancta initia nobis monstrauit Orpheus, folio Iouis assidentem, omnia
facta hominum ait intueri. Eam unusquisq; in se defigere putet oculos, itaq;
pronunciet, ut caueat, & prouideat, ne eam pudefaciat, à qua cognomen ha-
betis singuli, qui forte iudices quoq; tempore delecti estis, ad omnium in re-
publica degentium honestatem, & ius, & utilitatem tuendam: & hodierno
die tanquam depositum iureiurando astricti, accepistis à legibus, & republi-
ca, & patria. Quòd ni ita eritis animati, sed pro solita facilitate ingressi sedebi-
tis, uereor ne res in diuersum uertat: & nos dū Aristogitonē accusamus, uos
accusare uideamur. Quo enim euidentius ostensam à nobis istius improbi-
tatem uos minus curaueritis, eo maius dedecus suscipietis. Ac de his hactē-
nus. Omnino autem, Athenienses, familiariter agam uobiscum, & uera dicā.
Ego in concionibus cum uiderem constitui me à uobis & deligi ad istius ac-
cusationē, ægrè tuli: & ita me dii deaq; omnes ament, abhorruī. Neq; enim
ignorabam, eum, qui tale munus apud uos obisset, non sine malo abiturum.
Quod si tantū non esset, ut statim sentiretur: at si sæpe fecisset, nec desisteret,
celeriter cogniturum. Necessse tamen esse duxi, uestris parère uoluntatibus.
Ac delationis quidem causas, et iura legum, ipsum, id quod fecit, Lycurgum,
euicturum putabam, eumq; testes improbitatis istius citare uidebam. Quæ
autem & cogitare eos qui super republica & legibus deliberant, conuenit, &
circumspicere decet: ea dicere institui, & ad illa explicanda nunc aggrediar.
Per deos aut̄ oro uos, date, Athenienses, & concedite mihi, ita ut natura mea
fert, utq; proposui, de illis rebus differendi facultatem. Etenim haud aliter
possim. Vniuersa uita mortalium, Athenienses, siue magnam urbem incol-
lant, siue paruam, natura & legibus regitur. Ac natura quidem confusa & in-
æqualis est, & à peculiari cuiusq; pendet ingenio: leges aut̄ cōmunes & ordi-
natæ sunt, & eadem uniuersis. Quod si praua natura fuerit, sæpe mala consi-
lia molitur, quare tales facile in delicta ruere liquet. Leges autem æqua & ho-
nesta & utilia spectant, & ad illa referuntur. Quæ inuenta si fuerint, cōmune
iam inde mandatum omnibus proponitur, par & æquabile. Atq; ea lex est,
cui parère omnes debēt, cum propter multa, tum hac de causa potissimum,
quòd omnis lex inuentum est, & donum deorum immortalium, decretum
hominum sapientū, regula delictorū quæ de industria & fortuito cōmittun-
tur, ciuitatis commune pactum, cui uiuere conuenienter, omnes qui sunt in
urbe, debent. Aristogitonem autem nunc omni iure accusationis esse conui-
ctum, neq; ullam ei restare probabilem excusationem: facile ostendi potest.
Cum enim res duæ sint, Athenienses, propter quas omnes feruntur leges, tum
ut ne quisquam iniusti aliquid agat: tum ut ijs qui ius uiolarunt, punitis, alij
meliores reddantur: utroq; nomine supplicium de isto sumendum esse appa-
rebit. Nam & propter leges uiolatas, ab initio mulctatus est: & quia mulctā
inlicitam negligit, eò nunc apud uos pœnæ de eo expetuntur. Itaq; nulla re-
liqua est defensio, propter quam ab ullo defendi possit. Neq; enim illud ne-
gari

gari potest, hoc hominum genus esse reipublice perniciosum. Nam hoc ego scio, omnes interciderere multas reipublicae, si cauillationes istius approbabitis: & si qui sorte ararij dimittendi sunt, humanissimos & optimos, & minime ob atrociam delicta multatos esse dimittendos, non hominem improbissimum & flagitijs coopertum, & iustissimè multatum, & ob grauissima scelera. Quid enim fieri possit calumnia & uiolatione legum, propter quarum utramque iste multatus est, atrocius? Neque iam dico, ut alijs omnibus condonetis, uim tamen facienti non dandam esse ueniam (ea enim contumelia est) & quae sunt eius generis alia, omnia praetereo. sed illud, omnem etiam reipublicae & legum ornatum conturbari & euertere, quantum in isto est: id ego me uobis euidenter ostensurum arbitror. Dicam autem neque nouum, neque superuacaneum, neque peculiare quicquam, sed ea quae nostis omnes aequè mecum. Si quis enim uestrum indagare uelit, quae tandem causa sit, quid uel moueat, ut senatus conueniat, ut populus in concionem ascendat, ut iudicia frequententur, ut ueteres magistratus nouis cedant, ut omnia per quae urbs regitur, & conseruatur, fiant: leges in causa esse, & quae legibus praestatur, obedientiam, inueniet. Quae si abrogentur, & pro sua cuiusque uiuendi libidine licentia detur: non reipublica duntaxat intereat, sed nihil etiam inter nostram & belluarum uitam interfit. Quid enim istum ipsum facturum putabitis abrogatis legibus, qui uigentibus illis, talis est? Cum autem in confesso sit, leges proximè & secundum deos, conseruatrices esse reipublicae: decet omnes uos, perinde ac si ad collectam complendam sederetis, obtemperantem illis, ut qui salutis stipem ferat integram patriae, honorare & laudare: contumacem punire. Collecta enim civilis & communis, ea sunt omnia, quae ex constitutione legum quisque facimus: quam qui negligit, Athenienses, multa & praecleara & splendida & magnifica uobis eripit, & quantum in se est, corrumpit. Quorum unum atque alterum, quae notissima uobis sunt, exempli gratia proferam: Quod senatus quingentorum, propter infirmos istos cancellos, secreto deliberandi potestatem habet, & uulgi interuentu non perturbatur. Quod senatus Areopagiticus, cum in porticu regia sedenti funiculus obtendit, tranquillo ocio & solitudine fruit, & omnes e medio excedunt: quod magistratus omnes, quos iugerunt e uobis, quibus illi sortito obtigerunt, simulac minister eos egredi foras iusserit, legum sunt compotes, per quas intromissi fuerant, & non importunissimi per uim se ingerunt: alia sexcenta, omnia denique praecleara & augusta, & ea per quae urbs ornatur & conseruat, legibus accepta sunt ferenda: modestia erga parietes, erga natu maiores adolescentiae uerecundia, ordo, disciplina, legum adiuuamento sunt flagitijs superiores, impudètia, audacia, contemptu. Nam temeraria res est improbitas, & audax, & uiolenta: contra, bonitas tranquilla & timida, & tarda, & damni patiens. Leges igitur tuendae sunt, & a uobis, qui quoque tempore iudicia exercetis, confirmandae. Harum enim praesidio boni sunt improbis superiores. Sin minus, dissipata, aperta, confusa sunt omnia: in perditissimorum & improbissimorum ciuium potestate est reipublica. Agite uero, deum immortalè, si omnes qui in urbe degunt, Aristogitonis sumpta audacia & impudentia, & ita ut iste secum cogitantes, licere & dicere & facere aliquandiu quicquid libeat in populari imperio: atque ij qui sic animum induxerint, existimem

Autoritas & uiolatio legum quantum ualeat

ἡράνε πολιτῶν καὶ ἀπὸ τῆς αἰσῆς

Exempla legum autoritatis.

Improbitas. Bonitas.

ἀντίθεσις. Incommoda legum euerfarum.

Ggg mationem

mationem suam negligant, & nemo in ullo facinore deprehensos statim occidat: si igitur ita quisque cogitet, & forte non delectus cum delecto, & non designatus cum designato, eadem esse dignitate & potestate studeat: si denique non senex, non iuuenis officio fugatur, sed omni ordine repudiato est uita, suam quisque libidinem pro lege, pro magistratu, pro summa rerum omnium habeat: ita si faciamus, nunquid urbs incoli porro poterit; nunquid ulla porro futura est legum autoritas? Quantum autem uolentiae & insolentiae, & iniquitatis, & conuiciorum quotidie fore putatis, loco eius quae nunc est, tranquillitatis & disciplinae? & quorsum dicere attinet, legibus & obseruantia legum ornari omnia: cum uos ipsi, modo omnibus Atheniensibus sortientibus, & quod satis scio, cupientibus omnibus huius iudicij ordinem adipisci, soli nobis ius dicatis: cur? quia fors uobis obtigit: quia sortito selecti estis: quia leges ita iubent. Qui igitur ipsi ex legibus estis in hunc ordinem asciti, nacti eum qui contra leges uel dicere aut agere aliquid instituit, dimitteretis? nec uestrum quisquam iram & indignationem suam declarabit contra nefarium & impudentis hominis uolentem legum abrogationem? Tunc impurissime omnium mortalium qui usquam sunt, cum effrenati tui oris audacia non cancellis, non foribus, quae clam aperiri fortasse queant, sed tot & tantis multis, hisque in fano Mineruae assignatis coherceatur: ultra haec penetras uel, & in ea te ingeris, a quibus te leges arcent? exclusus omnibus ciuitatis institutis, cognitione trium iudiciorum, accusatione Sexuitorum, accusatione exactorum, * accusatione senatorij ordinis, cui ipse praefuisti, & tantum non serrea catena ligatus: per haec omnia penetras, haec conuellis, & confingendis causis, & falsis criminibus componendis, te rempublicam euerfurum putas? Atqui magnum & perspicuum uobis dicam exemplum, cur ad ista nullo modo sit conuiuendum: si quis subito huc irrumpens dicat, est natum minimis, aut ditissimis, aut muneribus perfunctis, aut tali aliqua parte segregata, oratores esse eligendos: eum dubio procul interfecturi sitis, ut rempublicam euertentem: idque iure faceretis. At quiduis horum leuius est, quam si quis earum, ex quibus iste est, partium dicat, uel se ingerentibus, dicendi faciendam esse potestatem, aut est carcere elapsis, aut his quorum patres occidit populus, aut qui sortiti magistratum, improbatum sunt, aut qui reipublicae debent, aut in uersum ignominiosis, aut his qui improbissimi & sunt, & habentur. Haec enim in isto reperiuntur omnia, & his insunt qui eius referunt ingenium. Nam ego quidem, Athenienses, existimo eum ob haec etiam quae nunc facit, iure occisum iri: multo autem magis, aut nihilo certe minus, ob ea quae se facturum esse ostendit, si licentiam a uobis acceperit, & occasionem, quod dii prohibeant. Atque adeo mirandum fuerit quenquam ignorare uestrum, istum ad nullum honestum, aut utile, aut republica dignum adhiberi posse munus. Diis enim omnes, & Iupiter Opt. Max. prohibeat, ne respublica ea uirorum labore inopia, ut ab Aristogitone honesti aliquid sit administrandum. Quibus autem in rebus aliquis belluae istius usus esse possit, ea ne usu ueniant, est exoptandum: quae si forte eueniant, maior est reipublicae felicitas, eos qui scelus aliquod cogitant, facinororum carere ministro: quam istum absolutum, paratum inuenire. Quod enim facinus tam atrox, tam perniciosum est, Athenienses, quod fugiat homo perditus, et patrio in populum odio referretur? Quis alius rempublicam (quod absit) expeditius

Concitatio iudicium contra Aristogitonem.

ἀποστροφὴ ad Aristogitonem.

* Lectio uaria & incerta est, nec satis nota historia.

Amplificatio ab exemplo καὶ ὑπὸ δεσποιν. Aristogitonis facta per tinere ad euationem reipublicae.

περὶ κατὰ ληψίς. Nullum usum esse posse Aristogitonis in rebus bonis, in perniciosis magnum.

expeditius euertat, si consequatur auctoritatem & potentiam? Non ne uidetis eius ingenium & actiones, non ratione, non ulla uerecundia, sed desperatione gubernari: imò omnes eius actiones non esse aliud quàm desperationem: quæ cum ei maximo ipsi malo sit in quo est, tum acerba & grauis est omnibus, & rei publicæ intolerabilis. Omnis enim homo profligatus & semetipsum proijcit, & quæ consilio retineri potest, incolumitatem: sed admirabiliter & præter rationem, si fortè euaserit, conseruatur. Quis igitur homo cordatus semetipsum aut commoda reipublicæ isti commiserit: quis non quantum possit, ea præditum fugiat, & tollat è medio, ne quando inuitus in eum incideret? De salute rei publicæ deliberantibus, Athenienses, non quærendus is est, cuius desperationis loci sint ipsi: sed is potius, cuius mentē & ingenij bonitatem, & magnam prouidentiam imitentur. Nam hæc ad felicitatē perducunt mortales omnes: illa eò, quò istum abire decet, id quæ æstimate non è meis uerbis, sed in omnes hominum mores intuentes. Omnibus urbibus aræ sunt & fana deorū omnium, atq; inter eos etiam prouidæ Mineruæ, ut magnæ & præstantis deæ, & iuxta Apollinem Delphicum pulcherrima & maxima * ædes statim ubi templum ingressus fueris: qui cum & deus & uates sit, utraq; ratione nouit quid maxime expediat: nō Desperationis & Impudentiæ. Quin & iustitiæ, & æquitatis, & uerecundiæ mortalibus omnibus aræ sunt, aliæ pulcherrimæ, & sanctissimæ in animo cuiusq; & ingenio: aliæ, eaq; communes omnibus ad cultum propositæ: sed non Impudentiæ, aut Calumniæ, non Periurij, non Animi ingrati, quæ omnia isti insunt. Etsi autem scio istum rectam & ueram defensionis uiam declinatorum, & extrinsecus undiq; circuiturum conuiciantem & calumniantem, & pollicitantem se accusaturum, in ius adducturum, traditurum magistratui, & eius generis alia: tamen, si uos prudenter audietis, ea omnia nihil illi profutura sunt. Quid enim istorum non sæpe in omnibus quale esset, deprehensum est? ac præteribo cætera. Sed tu Aristogiton me septies maiestatis egisti reum, mercenarius eorum qui tum Philippi negocium agebāt, orator, & me rationes referentem bis accusasti. Ac ego quidem, qui homo sum, Adrastiam adoro: & habeo dijs immortalibus, & uniuersis uobis magnam gratiam, Athenienses, qui me conseruastis: tu autem nihil unquam dixisti ueri, sed mendacij semper es conuictus. Quòd si hi sopita legum auctoritate, hodie te absoluerint: nunc me reum perages? quo crimine? Sic enim considerate: Biennium iam iste uicōcionatur, quod ei facere non licet: sed concionatur tamen. Deinde interea miserum Phocidem, & fabrum illum ærarium Piræensem, & coriarium, & si quos alios apud uos accusauit, peccare in rempublicam uidit: me autē non uidit, oratorem in quem hostili fuit odio, nec Lycurgum, nec alios, de quibus plurima statim dicet. Atqui propter utrumq; dignus est exitio, tum quòd ostendere cū posset factam esse uobis aliquam per nos iniuriam: omisis nobis, homines rerum imperitos inuasit: tum si nihil potest, quòd hæc ad eludendos & decipiendos uos cōminiscent. Quod si fortè quis homo est in urbe tali ingenio, qui omnimodo requirat eum, qui accuset & calumnietur alios, quo iure quaq; iniuria nihil pensi habens: neminem minus utilem isto inueniet, cur? quia accusatorum rem aliorū, & omnium exagitatorem, ipsum omni crimine uacare oportet,

Desperatio fugienda in re publica.

Nulla desperationis aræ.

* uerò, fortasse Boeotus, altare.

Aræ uirtutum in animis & templis.

Refutatio criminationum Aristogitonis.

à se ipsa.

Aristogitonē nec ad accusandos alios esse aptum.

Ggg 2 ne propter

Canis.

ne propter eius improbitatem illi elabantur. Nemo autem huius urbis incolae, nec pluribus, nec maioribus quàm, iste peccatis est refertus. Quid igitur iste est? Canis mediusfidius, ut quidam aiunt, populi. Cuiusmodi? qui eos, quos ut lupos insimulat, non mordeat: quas uerò se tueri profitetur oues, ipse deuoret. Quem enim iste oratorum tanta clade affecit, quanta homines plebeios, quos passim exagitat? Quem, posteaquam nunc ab integro concilio, natur, oratorem accusauit: neminem, sed homines plebeios multos, in quos decretum cum scriberet, condemnatus est. Atqui dicunt, canes qui de ouibus gustent, esse iugulandos. Itaque primo quoque tempore è medio tollendus est. Nulla enim eius Athenienses, nisi in rebus quas iactat, est utilitas: sed iste rem perspexit nefariam, & impudentem. Nam cum in concionibus conuicia dicat, & petulanter omnes lacestat: quibus in rebus ea ratione uos uniuersos deceperit, earum, cum descendit, singulatim ab unoquoque uestrum poenas sumit, calumniando, postulando, nummos exigendo: non ita me dii ament, ab oratoribus (hi enim cum eo conflictari possunt) sed à plebeis & rerum imperitis, id quod icti qui sunt, nouerunt. At hercule hæc ita esse fatebimini, sed cum utile sit publicum esse accusatorem, neglectis his omnibus, conseruandum esse dicetis? Sed quæ re ipsa estis experti, Athenienses, ea nunquam ex uerbis aestimate. Iste in publicum non prodijt quinquennio, quo concionibus ei fuit interdictum. Quis igitur eum illo tempore desiderauit? quam reipublicæ partem neglectam uidit propter eius absentiam? Quid uerò, ex quo nunc concionatur, factum est melius? Mihi quidem contra uidetur: quo tempore non prodijt, refocillatam è malis esse rempublicam, quæ omnibus iste inferebat: ex quo rursus concionatur, obsideri, orationes seditiosas & turbulentas in omnibus concionibus semper habente isto. Nunc audacior em ingrediar orationem, & cum his agam, qui eum propter ista diligunt: qui quales putandi sint, ipsi considerate: ego uerò non dicam aliud, nisi eos non sapere, qui se cum eo coniungant. Ac uestrum qui in hoc confesso nunc adestis, iudices, talem arbitror esse neminem. Etenim & iustum est, Athenienses, & utile, me sic & loqui & sentire de uobis. E' reliquis autem ciuibus, ut maledictum ad quàm paucissimos pertineat, discipulum, aut si uultis, doctorem eius Philocratem Eleusinium illum, solum talem esse statuo, non quin plures sint (utinam enim nemo Aristogitonem delectaretur) sed quia, quod, ut uobis contumeliosum, dicere uereor, in eo neque alios à me ciues accusari publice decet. Deinde idem efficiet etiam in unum directa oratio. Ac quali eum esse præditum ingenio necesse sit, qui Aristogitone gaudeat: subtilius inquirere omittam, ne multis uti maledictis mihi sit necesse. Illud autem dico: si improbus est Aristogiton sine controuersia, & acerbus, & calumniator, & talis qualem se esse pollicetur: largior, concedo tibi Philocrates, talis cum sis, tui similem ut defendas. Nam si reliqui ciues omnes, et ita sunt affecti, ut oportet, et leges obseruant: nihil istuc reipublicæ incommodaturum arbitror. Sin caupo est improbitatis, & mango sordidissimus, et propola, & ea quæ unquam egit, tantum non statera & ponderibus adhibitis uendidit: quid istum, o inepte acuis? Neque enim mehercule coco ullus usus est cultri hebetis, neque ei qui per se uult negocia facessi, et mala dari omnibus, calumniator uenditurus omnia, quicquam

Non opus esse
reipublicæ ac-
cusatore Ari-
stogitone.

Infectatio ami-
corum Aristogitonis, nomi-
natum Philo-
cratis.

Mercenarij ca-
lumniatoris
cōductori nul-
lus usus.

Similitudo.

quicquam prodest. Talem autem esse istum, scienti tibi dicam. Meministi ut Hegemonem læsæ maiestatis reum fecerit: ut ab accusando Demade accepta pecunia destiterit: ut Agathonem oleariū missum fecerit: Cum enim dudum clamitaret & uociferaretur, proh diuūm atq; hominum fidem, & pro concione cœlū terræ misceret, quæstiones habendas: accepta quacuncq; mercede, quanquā præsens, cum is absolueretur, obmutuit. In accusando Democle perduellionis reo, accusationē quò reiecit: Alia infinita sunt, quorū mihi meminisse omnium laboriosum est, te autem etiā exempla illarū actionum habere scio, qui illi propter prædę societatem subseruias. Quis igitur est, qui talem tuetur: bonus an malus: malus, quamobrem: Nam & sui similiū est proditor, & honorū hostis natura & genere. Nisi quis calumniatoris & hominis improbi semen & radicem, ut agricola, relinquenda esse censeat reipublicæ. Quod nō est honestū, Athenienses: atq; ita me dii ament, nefas etiam esse existimo. Neque enim maiores uobis has curias ædificasse puto, ut istud hominum genus in eis tanquam uitulos saginaretis: sed contrā, ut coerceretis & puniretis, neq; quisquam æmularetur, aut appeteret improbitatem. Omnino autem id est improbitatis ingenium, ut sine magnis reprimi difficultatibus haud possit. Cum enim Aristogiton in manifestis iniurijs accusetur, & non olim perierit: quid faciendum est, aut dicendum: qui eò uenit improbitatis, ut iam accusatus, clamitare, calumniari, minitari non desisteret. Quibus enim uos res maximas credebatis ducibus, quia ei postulanti argentum non dabant, eis nec simeta committenda esse dicitabat: quibus uerbis non illos lædebat, non: licitum enim eis erat, paucis nummis datis, ea nō audire: sed uestra suffragia contemnebat, et suam improbitatem ostentabat, magistratus porrò qui sorte creantur, lacerabat, poscebat, argentū exigebat, quo malorum genere non uexabat: Postremò autem omnes in tumultum & seditionem conijcere studuit, falsis literis propositis: deniq; in omnium perniciem natus est, & talem se esse tota uita declarat. Ita enim rem perpendite: Athenienses in uniuersum uicies mille sunt. Horum unusquisq; uno saltem negotio occupatus, in foro obambulat, siue id sanè publicum sit, siue priuatum. Iste autem nihil quicquam ostendere possit rei moderatæ aut honestæ, in qua uersetur & uitam agat. nō publico aliquo bono animum occupatum habet: non arti, nō agriculturæ, nō ulli quæstui studet: cum nemine ullis humanitatis aut familiaritatis officijs est cōiunctus: sed per forum incedit instar serpentis, aut scorpionis, erecto aculeo, huc atq; illuc saltitās, circumspectans cui calamitate aut maledictō, aut malo aliquo oblato, quo in timorem coniecto, argentum extorqueat. nec ingreditur in ullam publicam tonstrinā, aut myropoleum, aut alias officinas, sed infociabilis, uagabundus, à congressib. abhorrens, non gratia, non amicitia, non ulla præditus est moderati hominis cogitatione: sed ijs comitibus stipatus, quos pictores lemurius adiungunt apud inferos, diris, & maledicentia, & inuidia, & seditione, & contentione stipatus incedit. Quē igitur ne infernales deos placatos habiturum uerisimile est, sed ad impios relegendū iri propter uitæ improbitatem: eum uos delinquentem nacti, non modò non punietis, sed maioribus etiam donis ornatum absoluetis tanquam bene meritum: Cui enim uos unquam concessi-

Offa iniecta
sopitus cerberus.

Extirpandi calumniatores.

Importunitas
Aristogitonis.

Aristogiton
in perniciem
civium natus.

εικὼν καλὴ
μνιαιτορις.

*Impius in pa-
rentes & so-
rorem.*

*Afflicta mu-
lier bene de eo
merita.*

stis, si reipublicæ debuit, ut multa non soluta pari iure uiueret cum cæteris: nemini. Quare nec isti nunc concedite, sed punite, & exemplum in eum edite. Operæ precium autem est, Athenienses, & cætera audire. Nam cum atrocitas sint quæ modò Lycurgum referentem audiuiſtis, atq; adeò ad eorū atrocitatem nihil adiungi possit: cætera paria illis, & ab eodem profecta esse ingenio reperientur. Præterquam enim quòd patrem in carcere desertū, Eretria digressus, ut ex Phædro audiuiſtis, mortuū impius iste & nefarius, non sepeliit, neq; ijs qui sepelierāt, sumptus funeris restituit, sed & diē dixit: præterq; quòd manus à matre non abstinuit, ut modò è testibus audiuiſtis: & sororem suam, nō quidem germanam, sed ex illa quocunq; modo susceptam (omitto enim hoc) sed sororem tamen, peregrè abducendam uendidit, ut asserit eius iudicij crimen, quo eum bonus ille frater, eius causa facinoris accusauit, qui nunc ei patrocinauit. Ad hæc quæ talia sunt, aliud nefarium, o dii immortales, facinus audietis. Cū enim perfosso carcere esset elapsus, ad mulierem quandā confugit nomine Zobiā, cum qua olim, ut apparet, cōsueuerat: ea primis eū diebus, quibus ab undecim uiris quærebat, & proclamabat, occultauit. Postea datis octo drachmis in uaticū, & tunica & pallio, Megaramisit. Eam mulierem tam bene de se meritā, ut prospero fortunæ flatu utebatur, & dignitatem apud uos obtinebat: aliquid de eo conquerentem, & eius beneficij memoriam refricantem, & gratiam sibi referri postulantem, primum alapa data, & minis additis ab ædibus ablegauit. Ut autem muliercula non desisteat, sed progressa (ut eius sexus est ingenium) apud familiares de eo querebatur: ipse eam suis manibus prehensam, ad forum inquilinorum abduxit: ac nisi tributum inquilinorum soluisset, uendita esset per eum, cui salutem ipsa contulisset. Hæc uerè à me dici ut constet, accersere mihi eum qui mercedem sepulti patris eius non recepit: & eius litis arbitrum, quam ei propter sororem uenundatam intendit iste, profer & accusationem: sed ante omnia uoca Zobię patronum, quæ eum suscepit, & uenditores, ad quos eam adduxit. At uos modò ægrè ferebatis, * si eos, qui ei collectā ad salutem conferrent, accusaret. Nefaria nefaria bellua est, Athenienses, & immanis. Recita testimonia. TESTIMONIA. Quod igitur satis magnum in eum, qui tot & tanta scelera perpetravit, supplicium statuatur: quæ digna pœna ab eo exigetur? Mors quidem parua mihi uidetur. Quod si unum adhuc ex priuatis eius sceleratè factis, recensuero, cætera omittam. Priusquam è carcere egrederetur, eò coniecto quodam homine Tanagræo, * ad satis dationem tabulas habente, congressus, & cum eo nescio quid colloquens, surripit tabulas. Cum autem homo quereretur, & grauiter ferret ac diceret, neminem alium surripuisse: eò dementiæ peruenit iste, ut eum uerberare aggrederetur. Is, ut nuper fallitus & recens, superat illum iam rancidum, & diu maceratum. Cum autem eò uentum esset, præmordet nasum hominis. ac tum quidem ea calamitate pressus ille, ab inuestigandis & quærendis tabulis destitit. Post inueniunt eas in arcula quadam, cuius iste clauem habebat. Deinde qui in carcere erant, huiusmodi decretum faciunt: non ignem, non lucernam, non potum, non cibum ullum cum eo esse communicandum: nec accipiendum ab eo, nec ei dandum esse quicquam. Hæc ut à me uerè dici constet,

* εἰ τῶν εὐ-
ρεῖν φερόν-
των εἰς πῶ-
σωπείαν ἀ-
τῶ κατηγο-
ρεῖ.

*Furtum tabula-
rum & nasus
cuidam præ-
toris.*

* πρὸς κα-
τεγγύν.

constet, ipsum mihi hominem uoca, cuius nasum nefarius iste præmorsum deuorauit. TESTIMONIUM. Egregiorum scilicet operum uobis orator iste artifex extitit. Operæ precium uerò est, ex tali ore aliquam orationem audire, aut consilium. Recita etiam præclarum illud decretum de eo factum. DECRETUM. Et non pudeat, Athenienses, cum homines propter improbitatem & fœdissima facinora coniecti in carcerem, tanto istum se improborem esse duxerint, ut aqua & igni interdixerint: si uos, expulsam eum legibus ex republica, in uestrum numerum recipietis: Quod eius facinus, quam uitæ rationem laudabitis, aut quid potius omnium non ægrè feretis? Nonne impius est? nonne crudelis? nonne impurus? nonne calumniator? & tamen talis cum sit, & talia designet, in omnibus semper concionibus clamitat: ego solus adhuc uobis bene cupio: omnes isti conspirarunt: proditi estis: sola mea beneuolentia est reliqua. Inquiram autem in uehementem istam eius & ingentem beneuolentiam, unde ea sit, & undere uera ortum duxerit: ut si est talis, ea utimini & freti sitis: sin minus, uti caueatis. Nunquid inde quòd patrem eius capitis damnastis, & matrem eius conuictam desertæ clientelæ uendidistis: propter hæc eum uobis bene uelle existimatis? at hoc ita me Iupiter, dijque omnes ament, absurdum est. Nam si illis bene cupit, & legem naturæ tuetur, quæ una & hominibus & feris ex æquo est sancita, ut parentes diligant: male uult ijs, qui illos peremerunt. apparet igitur eodem esse animo, & in leges, & in rem publicam illorū. Sin nullam horū rationē ducit, per quam scire uelim, quis eū, quem beneuolentiā in parētes abiectis uideret: ea esse præditū, qua se populū nunc prosequi iactat, crederet. Equidē credere nō possum, et dijs inuisum, nō modò hominibus eum esse puto, à quo parentes negligant. At hercule quòd eius delationes damnastis, quòd bis in carcerem cōiecit, & ipsum, & fratrem: propterea uobis bene cupit: sed & hoc absurdū est, an quod magistratum, qui ei forte obuenerat, abrogastis? an quod uiolatarū legū condemnastis? an quod quinq; talentis multastis? an quòd digitis eū monstratis, cū monstrare uultis omnium mortalium improbissimū? An quòd saluis legibus, & republica incolumi, hac ignominia liberari nullo modo potest? Cur tandē uobis iste benè cupit? quòd se impudentem esse fatetur? at impudens ex qua re alia nomen est sortitus, nisi quòd, quæ neque sunt, neque facta sunt, ea dicere audet, propter impudentiam: id quòd iste facit. Iam quæ in accusatione mihi prætermittere uisus est Lycurgus, ea uobis præstat exponere. Arbitror enim oportere uos, tanquā si de priuato aliquo debito uestro ageretur, sic in istum inquirere, & in huius iudicij iura. Si quis igitur pecuniam debere aliquem criminaret, is uerò negaret: si proferrentur tabulæ, & affixi essent libelli, inficiantem utique impudentem putaretis. Sin hæc sublata essent, postulantem. Sic natura comparatum est. Sunt igitur eorū quæ Aristogiton Reipublicæ debet, tabulæ, leges quibus inscribuntur omnes qui debent: libelli, tabella iuxta deam sita. Quod si hæc sublata sunt, & expunctū est debitū: nos nugas agimus, ac potius mentimur. sin restāt, & restabunt donec soluerit, & manēt: iste nihil ueri dicit, sed delinquit, & iniurius est, qui iura communia conetur abolere. Neque enim id nunc agitur in hoc iudicio & disceptatione, tantum ne debeat quantum multatus est, sed an debeat: alioqui periniquè ageretur cum ijs, qui ob solam accusationem sunt inscripti, si ipsi

Refutatio, Aristogitonem nō bene uelle rei publicæ.

Pater.
Mater.

Naturæ lex in diligendis parentibus.
δὲ λυμνα.

Ipsè Aristogiton cum fratre male tractatus ab Atheniensibus.

ἀναυδὲς.

πὸ δὲ τῶ ἀνδρῶν.

Integram multam fuisse soluentam.

propterea

* ἐν ἀπογραφῇ
Φῆπεπείνη.
Aristonis in-
scriptio.

Sursum deorsum
uertit omnia.

Nullā esse cau-
am cur uenia
detur Aristo-
gitori.

Pater.

Vita.

Merita.

Cognati.

Frater uenefi-
cus.

propterea quòd parum atque adeò nihil deliquerunt, ære alieno erunt obstri-
cti: alius magnis delictis admisisis, si unam atq; alteram pensionem soluerit, pri-
stinam dignitatem recuperabit. Tria sunt autem debita quæ inscripta sunt, &
propter quæ est accusatus. ac duo quidem * in cōmentariis relata sunt, unum
non est relatum, quòd iste falsæ inscriptionis Aristonem Alopæcensem accu-
sat. Næ, inquit: iniuste enim me inscripsit: pœna igitur tibi, ut par, sumēda est.
Sed & luenda primum, & ea rata habenda necessariò, quæ perpeffus es. Alio-
qui cuius rei pœnā fumes: Si tibi enim agere licet omnia quæ cæteris, quæ facta
tibi est iniuria: Agite per deos, illud etiam considerate: si Aristonem falsæ in-
scriptionis reum peregerit, quid fiet? expūgetur ipse mediis fidiis, & ille eius
loco inscribet. Sic enim leges iubent, præclare. Vtrum igitur ab eo die iste erit
ærarius, qui expunctus est: ille dignitatē retinebit, qui est illius loco inscriptus?
Ex istius certè postulatis nūc ista eueniunt. Si enim eo quod inscriptus est, non
debet: ubi expunctus fuerit, debet profectò. Sed hæc nō ita sunt, nō ita sunt.
Verum ubi deletus fuerit, tum non debet: nunc igitur debet. Quod si ille fu-
erit absolutus: à quo recipiet ea respublica, quæ nunc iste facit, cum ea facere ei
non liceat? Vnde, quos iste capitis arcessit, quos in uincola conijcit, passim in
iudicio circumiens: illi animas recipient, hi id consequentur, ne crudeliter tra-
ctati sint? Quem enim nec in æquali iuris & quotidiani societatem leges ad-
mittunt, is in immedicabilia mala cōijcit alios: quod fit nō rectè, nec ciuilitè,
neq; utilitè. Quæ ubi uideo, miror sursum deorsum uerti omnia. Quid enim
fore putatis, si terra sursum, astra deorsum cōuersa fuerint: hoc fieri neq; potest,
neq; debet. Tum uerò ita fit, cum ijs quibus nō licet legibus, uestra uoluntate li-
cet: cum improbitati honos habetur, uirtus abijci: cum ius & utilitas uincitur
ab inuidia: tunc sursum deorsum uersa esse omnia, est existimandum. Iam, reo-
rum quosdam uidi, qui cum ipsis rebus uincerentur, & se peccasse inficias ire
non possent: tamen quia alij ad uitæ moderationem & temperantiam, alij ad
res maiorum gestas & obita munera, alij ad eius generis alia confugiebant,
per ea iudices ad misericordiam & humanitatem flectebant. Isti autem ad loco-
rum illorum nullum, accessum esse uideo, sed omnia præcipitia, salebrofa, ba-
rathra. Quid enim re uera dicit? eorum aliquid quæ pater suus fecit scilicet?
Sed uos illum in hoc iudicio capite condemnastis, ut improbum nimirum, &
dignum qui occideretur. At hercule, si quod ad patrem attinet, in salebris hæsi-
tat, ad suam uitam confugiet ut temperantem, & moderatā: quam eam quam
non uixit: in ea enim quam uos uidistis omnes, non est talis. At heus tu, ad o-
bita munera se recipiet: quando illa, aut ubi: paterna: at nulla sunt. sua: delatio-
nes, abductiones, accusationes, non munera reperietis. At hercule, ut hæc nul-
la sint, cognati multi, ijsq; boni uiri, pro eo deprecabuntur: Sed neq; sunt, neq;
fuerunt unquam. Quis enim ei cognati sint, qui ne ingenuus quidem est: Vno
excepto fratre isto, qui ei nunc adest, & præclaram illam litem ei intendit. De
quo dicere cætera quorsum attinet: frater eius est germanus & uterinus, & præ-
ter cætera mala, gemellus. Is, cætera quidem taceo, sed propter quæ uos nefari-
am sacrificulam Lemniā, ueneficam, tum ipsam, tum uniuersam eius familiam
occidistis: ijs uenenis & incantamentis ab eius ancilla acceptis, quæ tum eam
detulit, ex qua fascinator iste liberos suscepit, imposturam & fucum facit, & co-
mitial

mitiali morbo laborantes se curaturū profitetur, cum ipse omni labore im-
 probitate. Is igitur pro eo ueneficus intercedet? homo pestilens? quem qui
 uiderit, abominetur potius, quàm alloquatur? qui ipse eum capitis arcessit,
 cum talem litem intenderet? Quid igitur restat, Athenienses? ea nimirū præ-
 fidia, quæ reis parata sunt, à reliquorum nostrūm natura, quæq; nemo eo-
 rum qui periclitatur, secū affert, sed unusquisq; uestrūm domo secum effert,
 misericordiam, ueniam, humanitatem? Sed hæc neq; ius neq; fas isti nefario
 impertiri. Cur? quia quam sibi quemq; legem natura sanxisset cōtra alios con-
 stat, eandem eum & ab alijs ferre est æquum. Quam igitur legem uobis, aut
 quam uoluntatem habere uideat Aristogiton in omnes? utrum ut eos flore-
 re uideat, & beatè gloriosèq; uiuere? Vnde autem uictitabit? Nam aliorum
 eum mala nutriunt. Proinde uolet iudicijs, certaminibus, atrocibus crimini-
 bus omnes conflictari. Hi eius fundi sunt, hi reditus. Quis uerò homo perdi-
 tissimus, Athenienses, ter execrabilis, communis hostis, omnium inimicus,
 cui nec terra frugem ferat, nec defuncto sepulturam præbeat, iurè appellabi-
 tur? nonne talis? Equidem opinor. Quam autem ueniam, aut quam miseri-
 cordiam, ij quos calumnijs exagitauit, ab eo impetrarunt? quos iste omnes
 capitis damnauit in hisce iudicijs: idq; priusquam prima suffragia ferrentur?
 cum in quos fascinator iste adeo crudelis & acerbus fuit, eos uos Athenien-
 ses, qui tum sortitò iudices eratis, ut æquum fuit, conseruastis, qui ab isto ca-
 lumnijs exagitabantur, & absoluiistis, & quintam isti suffragiorum partem
 nō dedistis. At istius acerbitas, et sanguinaria mens, et crudelitas præstò erat
 & in acie uersabatur: non puerulis, non matribus reorum, quarum pleræq;
 senes mulieres erant, astantes cum uideret, iste mouebat. Tibi ne ignoscen-
 dum? Vnde? aut à quo? aut tuorum liberorū misereri decet? Minimè uerò
 gentium. Tu misericordiam, quæ erga hos haberi solet, prodidisti Aristogi-
 ton, imò sustulisti in uniuersum. Ne igitur ad eos, quos tu ipse ruderibus im-
 pleuisti, & muricibus circumdedisti portus, appellito. Neq; enim iustū est.
 Quod si maledicta audietis, quæ in foro obambulans, in uos ingerit: magis
 etiam eum oderitis, & meritò. Ait enim multos debere ærario: eosq; omnes
 ipsius esse similes. Ego uerò multos esse calamitosos homines, etsi duo dun-
 taxat sunt, fateor. Omnino enim plures sunt quàm oportebat, & neminem
 alium obæratum esse oportebat. Non tamen, ita me dii bene ament, eos isti-
 us esse similes arbitror. neq; multis est opus. imò contrarium omnino est ue-
 rum, idq; ita intelligetis: neq; me Athenienses ita loqui uobiscum, ut qui de-
 beatis ærario, putabitis. neq; enim ita est, absit hoc, neq; ego ita esse existimo.
 sed si fortè quis est siue amicus, siue familiaris inter illos, quāto eius nomine
 istum odio prosequi debeat, uobis ostendam. Primum eò quòd homines æ-
 quos qui spondent pro alijs, qui humanitatis officia præstant, atq; ita priua-
 tum æs alienum contrahunt, quiq; in rempublicam nihil deliquerunt, sed
 fortuna parum prospera sunt usi, in eundem secum ordinem ducit, eodemq;
 conuicio inuoluit: non rectè, neq; conuenienter. Neq; enim idem est, Aristo-
 giton, neq; multis uerbis est opus: Tu quia tres ciues decreto facto, indicta
 causa, occidisti, condemnatus es uiolatarum legum. quod crimen cum tibi
 morte luendū fuisset, līs pecunia tibi est estimata: alius aliquis cū pro amico
 H h h sponderit,

Hominis nefarij nō miserendum.

Aristogitonis mesbris ex alienis malis.

Crudelitas.

Calamitosos ciues, Aristogitonis nō esse similes.

*Cōmunis hu-
manitas in dis-
simulendis ui-
tijijs & miserijijs
cuium.*

*Impudentia
Aristogitonis.*

** ἂν ἐχθρὸν
ἴνας ὁ εἰ-
πὼν τὸν ἐαυ-
τῷ, uidentur
nonnulla de-
esse.
Capitis dam-
nandus.
Diuersitas na-
turarum.
Optimi.
Verecundi.
Profligati.*

*Immedicabile
uulnus ense re-
cidendum.*

spoponderit, damnū inexpectatū ferre nō potest: nō idem est, nō. Deinde, cōmunem humanitatem, quam uos natura habetis alij in alios, istū tollere & perdere, quantum in ipso est, hinc perspicietis. Vos, Athenienses, natura insita, quod dixi, alij in alios humanitate utentes, quemadmodū cognati in iisdem aedibus habitāt, sic in urbe publicē habitatis. Quomodo igitur illi? Vbi pater est, & filij adulti, fortassis & horū liberi, ibi necesse est multas & nulla re similes existere uoluntates. Neq; enim eadem est adolescentiæ uel oratio, uel actio, quæ senectutis, sed tamen & adolescentes quicquid agunt, si moderati sunt, id ita faciunt, maximè ut prorsus clam habere studeant: sin minus, præ se ferunt tamen celandi studium. & natu maiores uicissim, si fortè uiderint aut sumptum, aut potationē, aut oblectationes immoderatas: ea ita uident, ut non uidisse uideant. Ita fit, ut omnia fiant quæ ingenia ferunt, & rectè fiant. Ad eundem igitur hūc modum & uos, Athenienses, in urbe habitatis, cognatorū instar, atq; humaniter: alij sic aspicientes calamitosorum mala, ut quod prouerbio dicitur, Videntes non uideatis, & audientes nō audiatis: illi ita ea agant quæ faciunt, ut eos appareat ea uere & uerecundari. Hinc communis illa & omnium bonorum causa reipublicæ manet, & constat cōcordia. Ea autem Aristogiton adeò præclare fixa natura, & institutis uestris, conuellit, & eruit, & traicit, & quæ omnes alij calamitosi absq; strepitu faciunt, ea is tantum non nolis suspensis peragit: non senator, non præco, non præses, non præsidens tribus eum coherere potest. Si quis igitur uestrum eius petulantia offensus, eum talia atq; alia dicat agere, cū debeat ærario: quid uerò, nōne & ille, inq; ærario debet: & hostē quisq; suum nominat, quare improbitas istius causa est maledictorum. Reliquum est, Athenienses, ijs qui isto liberari cupiunt, ut freti legum exemplo perspicuo & illustri, maximè capitis eum condemnent: Sin minus, tanta pecunia mulctent, quantā soluere nō poterit. aliter enim quieti per eū esse non poteritis: id certò scitote. Etenim, Athenienses, reliquorum hominum uideatis optimos & modestissimos naturæ instinctu, omni ultrò fungī officio: alios his deteriores, non adeò tamen, ut nimium uocentur improbi: metu uestri turpiumq; & uerborum & probrorum dolore cauere ne delinquāt. Improbissimos autē, & quos deploratos nominant, calamitatib. erudiri dicunt. At Aristogiton iste mortales omnes usq; adeò improbitate superat, ut nec acceptis malis sit factus emendatior: sed in iisdem sceleribus & iniurijs denuò sit deprehensus. Tanto igitur nūc ei grauius quàm olim est irascendum, quòd tum decreta duntaxat contraria legibus facienda esse putabat: nunc uerò hæc facit, in concione orationes habet ad populum, calumniatur, ducit in carcerem, maledicit, capitis arcescit, læsæ maiestatis reos agit, in homines honoratos inuehitur, cum ipse ærario debeat. Quo nihil est indignius. Ac admonere quidem istum, infamix fuerit. Qui enim tumultibus, quibus uniuersus populus sibi molestos monere solet, nunquā celsit, neq; commotus est: is unius scilicet hominis oratione mouebitur? Insanabile, Athenienses, illius est ingeniū. Oportet igitur, ut medici, cum cancrum, aut hulus erodens, aut aliud immedicabile malum uiderunt, aut urunt, aut refecāt penitus: ita uos omnes hanc bel-
luam exter-

luam exterminare, eijcere è ciuitate, tollere è medio, nec eò usq; expectare dum accipiatis malum: quod absit, ut sit reipublicæ perniciosum: sed matu-
 re præcauendum est. Sic enim considerate: Neminem fortasse uestrum unquam serpens momordit, aut araneus, & absit ut unquam mordeat: sed tamen eas animantes, ut uideritis, statim occidetis. Ad eundem igitur modum, Athenienses, etiam cum calumniatorem, & acerbum, & natura serpentina præditum hominem uideritis, ne dum uestrum singulos mordeat expectate, sed primus quisq;, qui in eum inciderit, ulciscat. Ac: Lycurgus Mineruam testatus est, & matrè deum, in quo rectè fecit: sed ego maiores uestros, & uirtutem illorum inuoco, quorū memoriam nulla æui longinquitas obliterauit: nec iniuria. Non enim ita rempublicam gerebāt, ut improbissimis & calumniatorib. se adiutores præberēt: neq; intra pomœria urbis mutua se inuidia cōficiabant, sed ut tum oratores, tum homines plebeios modestos & bonos honorabant, ita improbos & audaces oderant, & puniebant. Vnde omnes ueluti pugiles honestorū operum extiterunt. Vnum etiam ubi dixero, desinam. Exhibitis statim è curia: spectabit uos corona & hospitem & ciuium: & cum uirum singulos prætereuntes intuebuntur, ex uultu conijcient, qui nam absoluerint. Quid igitur dicetis Athenienses, si legibus neglectis exiueritis? quo uultu, aut quibus oculis illorum quencq; uicissim aspicietis? Quo pacto tabularium ingrediemini, si quid uoletis? Neq; enim profectò uestrum quisquam ingrediatur, quasi leges ratæ sint, nisi nunc confirmata illarū autoritate communiter omnes exiueritis. Quo pacto Calendis arcem ingressus quisq; precabitur deos, ut & reipublicæ & sibi sint propitij, si iste ibi fuerit inscriptus, & pater eius egregius: si uos contra iusiurandum, & sitam ibi scripturam pronunciaueritis? Aut quid dicetis Athenienses? quid dicetis, si quis uos roget, cognitis ijs qui absoluerunt? quid respondebitis? placere istum uobis? & quis id dicere non uerebitur? Quis est qui istius hæreditatem improbitatis, cum execratione & infamia cōiunctæ adire uelit, ac non potius ipse cōdemnare malit? Execramini igitur eos qui absoluerint, & unusquisq; eo ueluti pignore sanciat, ex illo se numero non futurum. Et quorsum attinet istuc facere, cum bene precari liceat, et omnibus omnia fausta & felicia optare, & uos ipsi uobis ipsis, & cæteri Athenienses uniuersi uobis: addā & hospites, & liberi, et uxores. Inuasit em̄, inuasit omnes istius nefaria curiositas: & omnes cupiūt istius improbitate liberari, & mulctatū eum uidere.

Calumniator, ut uenenata bestia, tollendus è medio.

Obtestatio ueluti per exempla maiorū

Infamiae metu deterreret iudices ab Aristogitone absoluen-
 uendo.

DEMOSTHENIS CONTRA ARISTOGITONEM SECUNDA

Oratio, eiusdem cum superiore argumenti, Hieronymo Vuolfio interprete.

Aristogitonem istum debere ærario, & capite diminutū, & legibus esse interdictum, ne tales in concionibus orationes habeant: euidenter ostensum est, Iudices. Sunt aut à uobis repellendi & coercendi, cum omnes legum uiolatores, tum uero in primis ij, qui magistratu funguntur, & in republica uersantur. Per hos enim & maximas reipublica clades accipit, si mali sint: & uicissim iuuatur plurimū, si sint boni uiri, & legum studiosi. Quod si rempublicam capeissentibus semel permi-

Magistratū delicta uindicanda grauius quam plebeiorum.

A periculo,

Hhh 2 seritis,

- A periculo. Similitudo.* feritis, ut leges uiolent, & recepta iura despiciant, necesse erit uniuersos qui in ciuitate degunt, improbitatis eorum poenas sustinere. Vt enim delictorum, quae in nauibus committuntur inter nauigandum, si quis nautarum deliquerit, paruum est damnum: si gubernator deceptus fuerit, aut aberrarit, communi calamitate uectores omnes inuoluit. Sic & plebeiorum peccata non in populi, sed in ipsorum damnum cedunt: sed magistratum, & rempublicam gubernantium peccata ad uos uniuersos pertinent. Quapropter & Solon plebeis tarda, magistratibus & populi gubernatoribus uelociter supplicia constituit: quod existimabat ab illis quouis tempore sumi posse poenas, hos moram ultionis non admittere. Oppressa enim libertate, qui poenas sumat fore neminem. Atque haec instituta nemo ita est uel impudens, uel uestri contemptor, qui refellere ausit: praeter istum Aristogitonem, & eius audaciam & improbitatem. Omnes enim magistratus, & claros in republica uiros inueniemus, si quid semel a uobis pronunciatum in eos fuerit, ratum habuisse. Nam & si quibus abrogatur magistratus, non statim deponunt munus, & coronas amittunt: & si qui in Sexuiris in Areopagum non admittuntur, omnia uiolentia, aequis animis uestra cognitione acquiescunt, & haec merito faciunt. Quemadmodum enim, cum in magistratu sunt, a plebeis obedientiam sibi deberi censent: eodem modo & ipsi deposito magistratu, legibus reipublicae moderatricibus iure obsequuntur. Praeter ea qui rempublicam administrarunt omnes, si e memoria uetustatis factum initio repetere uolueritis, uno modo omnes celsisse uestris institutis apparebit. Nam & Aristidem aiunt a maioribus relegatum, eodem usque in Aegina esse uersatum, donec eum populus reuocasset: & Miltiadem atque Periclem condemnatos, hunc triginta, illum quinquaginta talentis solutis, ita demum conciones habuisse. Quid igitur fieri posset iniquius, quam si is qui ut boni fecit nihil, ita innumera scelera designauit, tam expedite, praeter & utilitatem & iustitiam, licentiam a uobis uiolentiarum legum esset consecutus: quum istis qui multa & magna in uos beneficia contulerunt, ea potestas data non fuerit, ut eis aliquid contra leges apud uos receptas agere concederetur? Et quid de antiquis dicere attinet? nostrae aetatis homines considerate, an aliquis unquam ita extiterit impudens? Neminem reperietis, si accuratè quaesieritis. Huc illud accedit, si quis decretum aut legem apud Sexuiros accusat: quum lex aut decretum irritum est, tum legislator decretum uel autor nihil impudenter agere conatur, nihil uiolenter: sed quicquid uos decreueritis, eo acquiescit, et si uel eloquentiae facultate, uel rerum gerendarum dexteritate inter uos excellat. An uero absurdum non est, cum ea quae uos omnes in conuentu publico ex legibus decreuistis, sint irrita: Aristogitonis uoluntati in uiolando iure plusquam ipsis legibus tribui autoritatis? Rursus, si quis actionem persecutus, quintam suffragiorum partem non tulerit: cui rei legibus ea poena definita est, ne is de caetero accuset, ne in carcerem abducatur, ne deferat: eodem modo contra haec nemo agendum esse putat eorum qui in hunc modum mulctati sunt. Apud solum autem Aristogitonem ex omnibus, nullum neque iudicium, neque lex plus habet autoritatis libidine ipsius. Quae omnia sic obseruasse, neque uos, neque maiores uestros unquam poenituit. Est enim hoc status popularis

Ab autoritate Solonis.

Ab exemplo aliorum magistratum.

Ab aequo.

Aristides. Miltiades. Pericles.

A maiori.

Aliud exemplum.

Aliud exemplum.

Sententia de legum utilitate.

popularis munimentū, hostes uel cōsulendo, uel pugnādo superare: legibus siue uolentes siue coactos succumbere. Atq; hæc in hūc geri modū oportere, iste ipse etiā manifestè est cōfessus. Cum enim Hyperides decretū fecisset, postquam Græci cladem ad Charoneam acceperant, & nostræ ciuitati de ipso patriæ solo maximum periculum impendebat, ut ignominiosis erepta dignitas restitueretur, quo consentientes uniuersi pro libertate strenuè dimicarent, si quod tantū discrimen reipublicæ immineret: id decretum ut contra leges factum accusauit, & in iudicio causam egit. Quid uerò fieri possit iniquius, quàm cum Aristogiton iste ad patriæ defensionem nemini passus sit restitui dignitatem: eum ad suam iniquitatem confirmandam id sibi muneris à uobis omnibus tribui postulare: atqui decretū illud multo fuit æquius eo, quod tu tibi nunc à iudicibus decerni flagitas. Illud enim commune fuit & æquum ciuibus omnibus: istud iniquū, quod soli tibi ex omnibus ciuibus licentiam tribuat: illud ad prohibendam eam pacem, qua pace unus dominatu urbis potiretur: istud eò spectat, ut supra iudicum decreta et instituta perpetua serie à maioribus tradita, tibi soli potestas detur delinquēdi, & agendi quicquid libitum fuerit. Rogare autem eum cupio, utrum legitima & iusta ratione decretum illud accusarit: an contrā per iniuriā, & legibus uiolatis? Si enim inutiliter, & in populi fraudem, propterea iurè occidereris: Sin utiliter & è re multitudinis, cur nunc postulas, ut hi decreto tuo contraria decernant? Sed neque illa iusta, neq; hæc legitima sunt, aut utilia uobis. Ego uerò uos uideo, Iudices, ita & in uosmet ipsos esse animatos. Multos enim iam plebeios hominum delatos atque accusatos condemnastis. Nonne uerò iniquum est, contra uosmet ipsos ita legum esse obseruantes: in eos uerò qui curiosè superuacanei aliquid agunt, & publicè omnibus negocium facessunt, & supra alios sese efferunt, ita esse lenes & dissolutos? Neq; enim ulli uestrū, ita sentiūt, ita quidem ut ego dico fieri oportere: sed propter Aristogitonis bonitatem, & fructum quem ex eo capiatis, cōniendum, etsi paululum deflexerit à legibus. Nam eum esse improbum, et iniusto præditum ingenio, satis uobis, ut equidē arbitror, ijs que antè dicta sunt, Lycurgus ostendit. At nec esse utilem, ex eius actis in republica perspicitur. Quem enim adductum in iudicium, quorum criminum arguit, eorum conuicit accusando? Quem uobis reditum comparauit? Quod decretū fecit, quod uos secutos esse non pœnituerit? Nam præter cætera etiam ita uæcors est, & barbaro ingenio, ut si quibus uos iratiores esse uiderit, & ultra quæ par est concitatos, tum uestris uoluntatibus, ex iracundia æstimandis, occasionibus aduersetur. Decet autem eum qui uobis consultū uelit, non subitis affectibus, quibus animi uestri ad iracundiam concitati sunt, indulgere: sed rationi & negocijs, & præsentibus tēporibus obsequi. Nam illa subito interciderent: hæc permanere, & diuturniora esse. Quorum iste nihil cogitans, occulta reipublicæ uitia profert, ut cogatur eadem negocia, & rata habere, & irrita facere. At ideo fortassis quod in omnēs perpetuò studet conuicia dicere, & quiritatē, & orationes interrumpit: nunc eum conseruari conuenit. At ita

Ab exemplo
Aristogitonis.

Exaggeratio
à causa dissimili.

δίλημμα.

Ab exemplo
ipso iudicū.

A morib. Aristogitonis.

I Instigator
iratorum.

I I Maledicus.

Hhh 3 & propter

& propter istorum pro suggesto temeritatem & desperationem, ignominiosum habetur iam à bonis uiris è uestro numero, uersari in republica. Quod si nunc alicui uestrum ista uoluptati sunt: non deerit copia eorum qui talia factitent. Nam etiam nunc ijs refertum est suggestum. Neque enim difficile est reprehendere consilia, sed suadere aliquid, & persuadere uobis. ut ea quæ oportet decernatis. Ad hæc nisi prius etiam iisdem hisce uerbis utens, uos decepisset, cum primum reus esset factus: ne sic quidem æquum esset contra receptas leges aliquid concedere. Neque enim, si quibusdam uiolare leges conceditur: postulandum est, ut ex præscripto legum alij se gerant. sed tamen minus absurdum fuisset, ei fidem habere, & gratificari, & tali aliqua in re conuiuere. Quia uerò tunc eo absoluto propter spem emendationis: paulo post eundem istum, & dicentem & agentem ea quæ non essent è republica, denuò puniuitis: quæ uobis idonea, si nunc decipiemini, relinquetur excusatio: cum enim testimonia rerum adsint, quid uerbis est opus? Quæ autem ipsi apud animos uestros nondum satis comperta habetis, de ijs fortasse ex uerbis iudiciū est faciendum. Demiror autem eos, qui ita sentiunt, priuatas opes, ijs quos superiori tempore bonos uiros fuisse cognouerunt, esse credendas: Reipublicæ cōmunes, ijs quorum improbitas, nec ab ipsis negatur, & palàm deprehensa est, cōmittendas. Canem quidem ouili degenerem & ignauum custodiendo nemo præfecerit: reipublicæ autem gubernatoribus plerique dicunt, quoslibet esse præficiendos custodes: qui cum delinquentes, se deferre simulent: ipsi uel in primis custodiendi essent. Quæ, si sapietis, cogitantes, eos qui se ista ratione uestri amatores esse profitentur, ualere iubebitis: ipsique omni modo cauebitis, ne cui licentiã detis legum uiolandarum, præsertim cum uulgares etiam homines populi suscipere causam & dicendo, & decernendo non recusent. Nihil enim fieri queat absurdius, quàm cum maiores uestri pro defensione legum oppetere mortem non dubitarint: uos, nec punire uiolatores earum instituere: cum Soloni auctori legum æream in foro statuatam decreueritis, ipsas leges adeò manifestè negligere, propter quas eam tam eximium honorem habuistis. An uerò est rationi consentaneum, cum in ferendis legibus, improbis irascamini: in manifesto crimine deprehensos, indemnes dimittere? cū legislator homo unicus, propter uos omnium odia susceperit improborum, uos nec propter uosmetipsos, in cōmuni concilio declarare uestrum odium improborum, sed unius hominis succumbere improbitati: cum capite sanxeritis, ne quis legem cōmentitiam adducat: conuiuere, ut uerè leges in commenticiarum numero habeantur: Sic aut acutissimè perspicietis, receptis parère legibus, quantum bonum sit, & in despectu & neglectuearum quantum insit mali: si legum comoditates seorsim, et quæ ex uiolatione legum mala oriantur, ob oculos posita intueamini. Reperietis enim uiolationem legum, infania & intemperantia & auaritia esse referendam: leges prudentiæ & modestiæ et iustitiæ fungi officijs, idque minime dubium. Eas enim urbes maximè florere uidemus, in quibus legumlatores optimi extiterunt. Nam ut quæ in corporibus oriuntur infirmitates, medicorum inuentis curantur: sic animorum immanitas, legumlatorum prudentia

III Insanabilis.

Sententia: ut in priuatis, sic etiam publicis negocijs, optimos uiros esse præficiendos. Dissimile.

Adhortatio.

Ab exemplo. A maiori.

Ab absurdo.

Legum obseruatio boni, uiolatio mali quantum habeat.

Similitudo.

...etermin
...necimus
...& qu
...ab hoda fid
...ococies, op
...ualum u
...hime prom
A
...traoem n
...perfo
...licet
...suffr
...nere non
...estimato
...dece leg
...uorem
...herum
...gogent
...pauat. l
...
DEM
T
...a
...n
...a
...omni fac
...hac, qu
...impe
...Theor
...non licet
...oro & obr
...pat
...sum
...si ber
...Præter hæc
...dicentur
...idem apu
...promillen
...dierit. Qu
...adur
...que e

dentia exterminatur. Ac in uniuersum nihil honestum, nihil expetendum esse inuenimus, quod à lege sit alienum. Nam uniuersum etiā mundum, & numina, & quæ uocantur anni tempora, lege & ordine, si ijs quæ cernuntur adhibenda fides est, gubernari apparet. Excitatis igitur animis uestris, Athenienses, opem ferte legibus, cōdemnate eos qui religionem deorum immortalium uiolare instituunt. Quæ si facietis, & officio fungemini, & rectissimè pronuntiabit.

Conclusio.

ARGUMENTVM ORATIONIS CON-
tra Theocrinem.

Hanc orationem nescio qua ratione in priuatas pleriq; referunt, cum manifestè sit publica, quod ex ipso argumento perspicitur. Mercatores, aut nauicularios Athenienses, qui aliò quopiam quàm Athenas frumentum uexerant, licebat deferre. Lex autem erat, si quis aliquem detulisset, nec actionem persequeretur, aut persecutus, quintam suffragiorū partem non tulisset, ut mille drachmas aerario solueret: quas qui non soluisent, ijs conciones habere non liceret. * Tertia item lex erat, si quis aliquem per iniuriā asserere in libertatem uideretur, ut semissem æstimationis, aerario deberet. Epichares igitur Theocrinem defert, eū uerba in publico facere, quod ei per tres hasce leges non liceret. Miconem enim detulisse, ut aliò frumentum uehentem, & prauaricatum esse: & curatorem à tribulibus designatum, in rationibus referendis peculatus damnatum esse eius pecunia, quæ decem heroum sacra esset: tertio, Theocrinis patrem in libertatem asseruisse per iniuriam Cephisodori ancillam, & quingentis drachmis eam ob rem multatum. Harum igitur rerum delatio hic agitur, & causa manifestè publica est. Ipsam autem orationem Dinarchi esse pleriq; putant, quanquam Demosthenicis haud absimilem.

DEMOSTHENIS DELATIO CON-

TRA THEOCRINEM, HERO-
nymo Vuolsio interprete.

PATRE nostro, Iudices, per Theocrinem istum calamitate affecto apud ciuitatē, & decem talētis multato, eaq; multa conduplicata, ita ut nullam salutis spem reliquam habeamus: existimaui, eius uestro præsidio ulciscēdi gratia, nec ætatis, nec cuiuspiā alterius rei ratione habita, istum apud uos esse deferendum. Pater enim, Iudices, cuius auctoritate omnia facio, apud omnes familiares quiritabat, si ego prætermissa occasione hac, qua dum pater adhuc in uiuis est, inimicum ulcisci possem, excusatione imperitiæ atq; ætatis, & se fortunis omnibus spoliātū non curarem: & Theocrinem contra leges accusantem, & multos ciuium, quod ei facere non liceret calumniantē, non reprimerem. Vos igit omnes, Athenienses, oro & obtestor, ut me benignè audiat. Primum, quòd et patrem defendens, & patris auctoritati parens, in hoc iudiciū uenio: deinde, quòd & adolescens sum, & rerum imperitus. Quamobrem actum præclare mecum putabo, si beneuolentia uestra iuuante, facinora istius potero demonstrare. Præter hæc ob illud etiā, ô Iudices, quòd proditus sum (uera enim apud uos dicentur) ab hominib. qui, cum ob inimicitias, quas cū isto exercebant, fidem apud nos inuenissent, auditacq; re, subscriptionem & strenuā operā promississent, me nūc destituūt, & cum isto, in meo discrimine in gratiam redierūt. Quare nemo est q mihi uel patrocine: nisi me fortè necessarios aliquis adiuuerit. Ac multis quidē iste delationib. obnoxius fuit, omnesq; leges, quæ ea de re cauent, uiolauit. Recentissimū aut eius facinorū nauigij

Se patris impulsu Theocrinis ultum ire iniurias.

Beneuolentiā petit.

Destitutus ab amicis.

Accusatio.

nauigij

1. Theocrines
præuarius.

Testium cor-
ruptela.

Dilemma,
Theocrinem
aut calumnia-
rum esse, aut
præuariatū.

nauigij indicationē esse reperimus. Quapropter hæc in delatione per scri-
pta mihi pater dedit. Ac primū lex uobis recitabit illa de indicatib. & præ-
uaricantib. & contra leges cū aduersarijs transigentib. Hinc enim auspican-
dam esse mihi orationē cenſeo. Deinde indicatio ipſa, qua iſte Miconi ne-
gociū faceſſit. Recita. LEX. INDICATIO. Lex hæc, Iudices, inſtituentib.
aut publicè accuſare, aut indicare, aut quippiam aliud eorum facere quæ in
lege ſcripta ſunt, perſpicuè denunciât, quibus cōditionibus horum ſingu-
la faciendæ ſint. Hæc autem ſunt, ut ex ipſa lege audiuiſtis: Si quis actionem
perſecutus, quintam ſuffragiorum partem non tulerit, ut mille drachmas
ſoluat: Quod ſi non perſequatur, ô Theocrine, bis totidem: ut neq; calum-
niatorem agat quiſquã, neq; impunitate propoſita, præuaricetur aut con-
donet publica negocia. Affirmo igitur hac delatione teneri Theocrinem,
quod Miconē Chollidem indicari, nec ſit perſecutus, ſed accepta pecunia
negocium uendiderit. & hoc apertè demonſtrabo, ut ego arbitror. Quan-
quam enim Theocrines, ô Iudices, ſuicq; gregales, nihil non fecerunt, appel-
landis teſtibus, eis partim minitantes, partim pollicentes ne teſtimonium
dicant: tamē ſi uos pro officio me adiuueritis, eoſq; iuſſeritis, ac potius adi-
gente me uos unà adegeritis aut teſtari aut eiurare, neq; cauillari eos ſue-
ritis, uerum inuenietur. Recita igitur primū indicationem. Deinde teſti-
monia. INDICATIO. Hanc indicationem exhibuit iſte, Iudices, Mico-
nemq; prouocauit, eamq; ſcriba mercatuſcuratorum Euthyphemus acce-
pit, diuicq; ante concilium indicatio iacuit, quoad iſte accepta pecunia miſ-
ſam eam fecit: recenſentibus prætoribus, & uocantibus eum ad quæſtio-
nem. Hæc ut à me uerè dici conſtet, primū uoca qui magiſtratum ſcri-
ba tum fuit, Euthyphemum. TESTIMONIUM. Recita etiam eorum,
qui propoſitam eam uiderunt, teſtimonium. Recita. TESTIMONIUM.
Voca etiam mercatuſcuratores, ipſumq; Miconem, cuius indicauit nau-
gium, & teſtimonia lege. TESTIMONIA. Theocrinē igitur indicafſe
Miconis nauigium, Iudices, & indicationē diu fuiſſe propoſitam, & accer-
ſitum ad quæſtionem non paruifſe, neq; acceſſiſſe: eos teſtari audiuiſtis,
quos id in primis habere compertum conuenit. Eum uerò non modò mil-
le drachmas debere, ſed & in carcerē abducendū, & reliquis pœnis affici-
endum eſſe, quas hæc lex mercatores & nauicularios calumniantibus com-
minatur, ex ipſa lege facile cognofcetis. Cum enim uellet legiſlator, neq;
delinquentes mercatores indemnes eſſe, neq; inſontes uexari: in uniu-
ſum uetuit hoc hominum genus indicari, ni quis ipſe ſibi confidat, ſe oſten-
ſurum apud uos facta eſſe ea quæ indicat. Quod ſi quis calumniatorum
ſecus fecerit, licere eos deferri, & in carcerem abduci. Sed ipſam potius le-
gem recita, quæ id multò euidentius quàm ego, docebit. LEX. Auditis,
Iudices, leges quid calumniatorem luere iubeāt? Quare ſi quid eorū, quæ
in indicatione Miconem feciſſe ſcripſit Theocrines, fecit: præuaricatus eſt,
remq; cum eo tranſegit: uobis omnibus facit iniuriã, meritoq; mille drach-
mis mulctatur. Sin eò, quò decebat nauigante (utrum enim iſte uolet,
largiar) indicat & prouocat, & calumniatur nauicularios: legem non eam
ſolum quæ prius, ſed hanc etiã quæ modò recitata eſt, uiolauit, & ſuo ipſe
teſtimonio

testimonio confirmauit, se sani quicquā nec agere, nec dicere. Quis enim causā bonitate fretus, pecuniā partē ex lege accipere nolit, ac re transacta paruum lucellum malit? præsertim legibus eam ob rem pœnas daturus: cum liceret, quod modò dicebam, semissem indicatarum rerum accipere. Nemo, nemo inquam, Iudices, qui se calumniatorem non agere cōpertum haberet. Duę igitur hæc leges sunt, quas iste, uiolatarū legum alios reos agere solitus, uiolauit. Restat & tertia, quæ æquē iubet, & ærarios à quouis ciuium deferri, & si quis Mineruæ debeat, aut cæterorum deorum, aut heroum alicui: debere iste comperietur, & nō soluisse septingentas drachmas, quas in referendis rationibus debuit suæ tribus heroi. Age hanc ipsam legis partem recita. LEX. Desine. Audis hæc quid dicat? Si heroum alicui. Recita etiam tribulium testimoniū. TESTIMONIUM. Quis istum speret, Iudices, paucos homines curaturum, aut eos qui maximam ætatis partem nauigando, ut Micon, cōsumūt: qui tribules præsentis nec metuit, nec reueritus est, tum re ipsorū publica ita tractata, ut peculatus eum condemnarint: tum damnatus, & probè gnarus, legum interdicto se ab accusando remoueri, donec multam soluerit, uim facit, atq; existimat cæteros ærarios omni munere publico depelli oportere, se uerò superiorem esse legibus: Dicit, auum, non se esse in tabulam relatum, & de hoc multa uerba faciet, illum esse. Ego uerò uter sit, certò confirmare non possum. Sed ut ita sit, ut iste dicit: multò iustius à uobis cōdemnabitur, si res ita se habet. Nam si ærarius eius auus cum esset olim, & lex iubeat, illius quæ fuere ad istum hæreditario iure uenire, cum ei nec olim accusare liceret, accusarit, propterea q; se absoluendū putet, quòd à tertio inde generis gradu sit improbus: nihil æqui dicet, o Iudices. Ipsum autem Theocrinem cōfiteri eam durare multam, & tum pro se, tum pro fratre spondidisse tribulibus, nec seruata iurisiurandi religione, ac sine infamia delationem hanc posse absolui: decretum profer, quod in Scironidæ sententiam factum est inter tribules. DECRETUM. Accessit autē iste Theocrines, & se debere falsus est, & soluturum coram tribulibus recepit, postquam nos accedere animaduertit, & exempla eorū, quæ in tabulam relata erant, petituros. DECRETUM. Multo magis igitur, Athenienses, Leontidas laudaueritis, qui Theocrinem septem minas reddere coegerunt, quàm istum. Iam quarta etiam lex est (fa-teor em̄ me plurima facinora peruestigasse) qua Theocrines iste quingentas drachmas debet, à patre suo non redditas, quibus damnatus est, Cephisodori famula in libertatē asserta: sed intercessione & tractatione cum Ctesicle orationum scriptore, qui ab aduersa parte stabat, curatū est ut ea, multa neq; solueretur, neq; in arcem referretur: quam Theocrines nunc opinor nihilominus ex lege debet. Non enim si Ctesicles inquilinus iste concesserit improbus improbo, ne tradatur exactoribus is qui lege sit damnatus: propterea ciuitas fraudāda est multis à legibus irrogatis: sed decet aduersarios, in priuatis cōtractibus suo arbitratu inter se transigere: in publicis uerò negocijs ita ut leges iusserint. Ac legem mihi recita, quæ iubet semissem æstimationis debere ærario publico, eū qui per iniuriam asserere in libertatē uideat: & Cephisodori testimoniū. LEX. TESTIMONIUM.

I I Theocrinem accusasse cum esset ærarius.

A maiori.

Inuersio. Si auus Theocrinis debuerit, eū multo magis esse damnandum.

III Quingentæ drachmæ nō solutæ.

De suo sit quisq; liberalis, non de publico.

Iii Illam

*Effugia reorū
negligenda.*

*Non ignoscen-
dum leges de
industria uio-
lanti.*

*Conclusio, re-
petitione argu-
mentorū con-
stans.*

*Insectatio mo-
rum Theocri-
nis.
Frātris magi-
stratus.*

Illam etiam legem recita, quæ ab ea die debere iubet, qua sit damnatus: siue in scripta multa sit, siue non. LEX. Quo igitur alio pacto Iudices, æquo accusatori ostendendum est, Theocrinem istum recte esse delatū, & non propter mille drachmas duntaxat, propter quas delatus est, teneri delatione, sed multis etiam alijs multis: Equidem alio nullo puto. Neque enim expectandum profectò est, ut ipse Theocrines ærario uestro se debere fateatur, utque iurè delatum sese dicat. Imò contrarium fore, ut quiduis dicat potius, ut qualuis criminationes proferat, se factionibus opprimi, se propter legum defensionem exagitari. Nam qui causam ipsam tueri nequeunt, hoc reliquū habent, ut effugia, ut causas quærerent, quæ erepta ipsius causæ recordatione, in ijs uos detineāt, quæ ad ipsam causam nihil attinet. Ego uerò Iudices, si in lectis legibus scriptū uiderem: illa quæ de calumniatoribus sancta sunt, ita demū rata habēda, si Theocrines delatus, neque Thucydidem, neque Demosthenem, neque aliū quempiā uersantem in republica uirū incusaret, quicquid. Nunc excusationum illarū nullam uel momenti habere uideo quicquā, uel esse nouam: ut tanquā inaudita auscultationem mereatur, sed singulas à reis sexcentis inculcatas. Atque etiam è senioribus audio, Iudices, uiolatori legum nihil in uniuersum cuiquā esse ueniæ tribuendū. Sin quippiam fortè sit, non continenter improbis, propter sordidum questum leges aspernantibus (neque enim fas est) sed illis qui ex imperitia rerū scriptas alicubi leges inuiti neglexerint. Quorum istum esse Theocrinem, nemo dixerit: contraque in legum omnium cognitione uersatissimū. Quare cauendus est, neque uel ad mea, uel eius uerba respiciendum. Neque enim æquum est, ut qui pro legum defensione adsunt, prolixis fabulis & criminationibus præbeāt aures, sed ijs quæ facillè omnes assequamini. Quare perspicuis uerbis sic eum interrogate, ut omnibus ciuibus hanc delationē ita uti leges postulat, iudicasse uideamini. Quid ais Theocrine, uosque omnes iisdem constricti criminibus? Num postulatis, ut nos iurati secundum leges pronunciare, propter uestrā eloquentiam contra easdē decernamus? Nobis, Iudices, & Micon testimonium dixit, quem Theocrines iste indicatum, non est persecutus, istumque coarguit: & scriba fatetur, se ab isto indicationem accepisse: & recitatum paulo antè testimoniū, istum conuicit: & fori etiā curatores, ægrè illi quidē, sed tamen eadem quæ hi testificati sunt: & qui indicationem propositam uiderunt, quique ad prætores accesserunt, tale testimoniū dicunt, quale paulo antè audiuiſtis. Quid igitur fieri queat iniquius, Iudices, quàm si istum absolueretis? Nec enim profectò propter mores rei, uitamque antea, falsa esse iam lecta testimonia putabitis. Nam talem esse Theocrinē è moribus multo magis, quàm ex his quæ dicta sunt, elucet. Quid enim prætermisit iste, quod homo improbus, et calumniator facere possit? An nō propter istius improbitatem, frater eius, cum Sexuir esset, cumque istius consilijs uteretur, talis apud uos homo uisus est, ut non ipse solū repulsam tulerit, sed & uniuersum magistratum in eandem calamitatem coniecerit? Qui nisi orassent, & supplicassent, ac dixissent, Theocrinem non amplius accedere ad magistratū, uosque coronas eis restituissetis: collegæ eius summa ignominia essent affecti. Neque uerò testimonijs est

opus

opus apud uos. Scitis enim omnes, Sexuiros, qui Lycisco prætoris fuerunt, propter istum fuisse improbatos. Quibus in memoriã reuocatis, eundem istum esse nunc qui tum fuit, existimare debetis. Deinde nõ diu post repulsam, fratre eius uiolenta morte perempto, iste ita se erga illum gessit, ut & eos qui cædem fecerant, quæsierit: & compertos, accepta pecunia dimiserit. Ac magistratum quidem quo ille fungens (sacrificus autem fuerat) occupauit, contra leges iste gessit, neq; sortitione facta, neq; subfortitione. Illius uerò casum hæctenus indignè tulit, ut passim quiriraretur, seq; Democharem apud Areopagum delaturum profiteretur, donec cum ijs, quibus ea cædes crimini dabatur, transegisset. Bonus ne uir est, & alienus ab auaritia? Nec ipse dicere queat. Nec em̄ ei tam multis esse opus oportere dicunt, qui iuste & moderatè rempublicã sit gesturus: sed ea omnia posse contemnere, propter quæ largitiones in semetipsos infumant. Ac quæ de fratre suo egit, hæc sunt. Quæ uerò postquam ad rempublicam accessit, administrari (proximè enim & secundum domesticos uos à se diligi dicit) audire est operæ precium. Auspicabor autem ab ijs quæ in nos admisit. Patrem accusans, Iudices, cum uiolatarum legum reum eum faceret: insidias puero, de quo decretum scriptum erat, fieri dicebat, in quo pater uictum Charidemo Iliomachi filio decreuerat, asserens, si in paternas ædes redisset puer, omnes opes quas Æschylus, à quo erat adoptatus, ei dederat, amissurum: idq; falsum. Nemini enim unquam adoptato, Iudices, id accidit: & horum omnium autorem Polyuctum extitisse dicebat, qui pueri matrem haberet in matrimonio, atq; ipse pueri opes concupisceret. Irati autem Iudices ob ea dicta, & opinati, ipsum decretum & præmium secundum leges esse, re uera autem puerum pecunia fraudatum iri: patrem decem talentis mulctarunt, ut qui cum Polyucto hæc moliretur: isti, ut pueri defensori crediderunt. Ac quæ in iudicio acciderunt, hæc & huiusmodi fuerunt. Ut autem bonus iste uir homines iratos esse animaduertit, & sibi, ut non omnino nefario fidem haberi: accersito Polyucto diem apud prætorem dicit malæ tractationis, primamq; sortitionem dat Mnesarchidæ assessori. acceptis autem à Polyucto trecentis drachmis, & atrocibus illis criminibus paruo ære uenditis, ob quæ patrè decem talentis mulctarat, destitit, actionemq; pupillo prodito, sustulit. Age uoca mihi horum testes. TESTES. Quod si diues fuisset pater, & o Iudices, ei mille drachmas numerare potuisset: omnino crimine uiolatarum legum fuisset liberatus. Tantum enim iste ab eo postulat. Age uoca mihi Philippidem Pæaniensem, ad quem dixit hæc Theocrines iste, & cæteros qui sciunt hæc ab hoc esse dicta. TESTES. Theocrinem igitur, Iudices, si quis ei mille drachmas dedisset, accusationem patris fuisse aboliturum: omnes uos credituros, etsi nemo testificetur, arbitrator. Eundem autem multos alios arcessisse, & actione instituta præuariatum esse, paruaq; accepta mercede, recessisse: eos qui ei dederunt, ipsos uocabo: ne credatis ei, se obseruare legum uiolatores, glorianti: & uiolatarum legum sublati actionibus, corruere libertatem dictitanti. Hæc enim quæ omnia uendunt, dicere solent. Voca mihi Aristomachum Critodemi filium Alopæcensem: is em̄ dedit. Vel potius in eius ædibus datæ sunt isti incor-

Fratris cædes.

Frugalem magistratum esse decet.

Acta publica Theocrinis. Accusatoris pater damnatus.

Præuariatio nes & sordes in calumniandi studio.

ruptæ fidei uiro duæ minæ cum dimidia, pro decreto quod Automedon in gratiâ Tenediorū fecit. TESTIMONIA. Recita etiã cæterorū eiusdem generis ordine testimonia, & cū Hyperidis, tum Demosthenis. Insignis enim est auaritiæ, à quibus nemo accipere dignetur, istum libentissimè accipere, uendentem accusationes. TESTIMONIA. Iste igitur statim dicet, propterea se esse delatum, ut ab ea desistat actione, quam & contra Demosthenem, & Thucydidem instituerit. Callidus enim est mentiendi, & nugarū artifex. Nos uerò, Iudices, & hoc considerauimus, uobisq; demonstrabimus, nihil capere detrimenti rempublicam, siue, ita me amet Iupiter, ratum habeatur decretum Thucydidis, siue irritum. Quanquam autem huiusmodi defensiones apud eos qui se pronunciaturos iurarunt secundū leges, proferri iniustū est; tamen ex ipsa statim accusatione cognoscetis, ad eludendam hanc delationem, accusationem illam pertinere. Recita accusationes has. DECRETVM. ACCVSATIONES. Hæc decreta, Iudices, seu rata habeantur, seu damnentur (nam mea quidem id nihil interest) quid ciuitas aut lucri facit, aut damni? E quidem nihil arbitror. Tenedios enim aiunt nihil curare nostram ciuitatem, idq; per Theocrinem istum esse factum. Calumnijs enim per Theocrinem appetiti illis temporibus, quibus eorum alij Philippo, alij Atheniensibus studebant: & audientes iniquæ rogationis postulari decretum, quod Charinus ante decretū de tributo, Thucydide autore factū accusarat, nec ullum esse rerum exitum: sed cōcedere populum, ut Tenedij tantum tributi penderent, quantum Chareti duci promisissent, istum autem impurum hominem pollicitum Charino proditori suam operam: id quod è præsentibus malis fuit minimum, elegerunt. Quid uerò probabile fuit, eos nostratibus moueri decretis, quibus optabilius fuit præsidia recipere, & Barbaris parere, uestra societate relicta? Sed istius ferre improbitatē soli uos, opinor, potestis, alius nemo Græcorum. Non conuenire autem uel propter eas quæ recitatae sunt accusationes, uel ullam aliam ob causam uiolatis delationum legibus, absolui Theocrinem: ex his etiam quæ dicta sunt, fermè perspicitur. Ego uerò causas istorum, ô Iudices, & accusationes, & simulatas istas similtates, non latere uos existimo. Neque enim rarò uidistis eos in foro & rostris, præ se ferre inimicitias: priuatim autem colludere, partiriq; largitiones: atque aliquando conuiciari inter se, & extremis probris afficere: paulo post collegas eosdem esse in undecimuiratu, & sacra habere communia. Neque horum fortasse quicquam est miratu dignum. Nam & natura sunt improbi, & tales uelitationes uident à uobis approbari. Quare quid uetat, quo minus his artibus decipere uos instituant? Denique decere uos opinor, Iudices, illud spectare, si æqua dicam & consentanea legibus ipsa de re, ut opitulemini: neq; intueamini, an is qui accuset, non sit Demosthenes, sed adolescentulus: neque plus tribuatis autoritatis legibus, si quis eas ipsas uerbis exornatas uobis exhibeat, quàm si qui quomocunq; explicent, sed parem atque eandem. Tantoq; magis imperiti & adolescentes adiuuandi sunt, quanto minus uos deceperint. Nam contrariū esse factum, & non istum, sed me factio nibus pressum, & à quibusdam, pollicitis, se à mea parte staturos, propter istorum conspirationes esse proditū, non istum, perspicuū uobis erit. Vocet

Refutatio.
Non propter
eludendas ac-
cusationes, de-
latū esse Theo-
crinem.

Tenedij.

Oratorum si-
mulatae simul-
tates.

* Lectio ua-
riat.

Lex, non elo-
quentia spe-
ctanda.
Vide ut De-
mosthenes
Demosthe-
nem accuset.

præco

præco hic Demosthenem: non ascendet. Eius autem rei causa est non hæc, quod à quibusdã adductus, istum detuli: sed quòd iste, & is qui modò uocabat, inter se transfugerunt. Quod ut uerum esse cõstet, dicere testimoniũ cogam, & Clinomachum qui eos conciliauit, & Ebulidem qui in Cynofarge interfuit. Neq; uerò signum uobis hoc minus, sed maius proferam, unde constet hoc esse uerum, quo audito mihi omnes assentimini. Theocrines iste qui uiolatarum legum accusat impurũ illum, ut quamprimum dicet, & præsentium ei malorum autorẽ: palàm ei remisit id crimen, quod decem talentis aestimarat. Quis? nihil id quidem noui, sed idem facit quod alij quidam istius similes egerunt. Nam Demosthenem pronuntiata actio ne iurauit quidã ægrotare: cum is ambularet, atq; Aeschini cõuiciaretur. Eum uerò inimicum iste missum fecit, & neq; tunc iusiurandũ dedit, neq; deinceps ei denunciauit. Nõne euidenter isti fucum uobis faciunt, qui eos ut inter se inimicos audiatis? Recita testimonia. TESTIMONIA. Proinde iustum est, Iudices, ut neque uos eos audire uelitis, qui se Theocrini ex odio Demosthenis patrocinari profitentur: sed iubete, siquidẽ re uera inimici sint, ut eum illi accusent, neq; contraria legibus scribere patiantur. Sunt autem & ipsi eloquentes, & plus apud uos habent autoritatis, sed non facient hoc. Quamobrem? Quia se dicent inimicos esse, cum non sint inimici, sed istorum inimicitias uos mihi certius exposueritis, quàm ego uobis. Libens autem coram uobis Theocrinem percontari uelim, si mihi æqui ali quid responderet: quid nam faceret (quando id suum munus esse dicit, ut contraria legibus decernentes coherceat) si quis apud omnes ciues oratione habita & probata decerneret: licere ignominiosis & ærarijs accusare, indicare, deferre, ea deniq; agere quæ nũc leges eis interdiciunt: nunquid decreti autorem uiolatarum legum accusaret, nec ne? Nam si dicat, se non esse accusaturum, est ne habenda ei fides, se scribentes contraria legibus obseruare iactitanti? Sin accusaret, quid iniquius, quàm alio autore intercedere, ne id decretum, quo ea potestas detur omnibus, ratum fieret: & accusatione instituta, perspicuè ascribere rem esse legibus interdictam: nunc istum ipsum cum id neq; populo persuaferit, neq; rem publicè consulendã proposuerit, accusare, legibus id ipsum uetantibus? Statim autẽ dicet, iniquè secum agi, si hæc sibi facere non liceat, legumq; seueritatem quibus futurus sit obnoxius, si damnetur, commemorabit. Leges autem non curabit, sed tantam sibi dari à uobis licentiam postulabit, quantam nec postulare quisquam fuit ausus. Nam quod ad delationem attinet, neque Theocrinem, neque defensorum eius ullum, quicquam æqui allaturum, ferè omnes uos scire existimo. Fore autem arbitror, ut dicere instituant, nec licere deferri quenquam eorum quorum nomina in arcem non sint relata: neque conuenire ut debere putentur, quorum nomina nemo tradiderit exactoribus. quasi uerò uos legem ignoretis, quæ debere ab ea die iubet, à qua damnatus sit, siue legem, siue decretum uiolarit: aut non omnibus notum sit, multis modis deberi ærario, & eos qui legibus parere uelint, soluere: id quod ex ipsa lege perspicitur. Age denuò mihi cape legem hanc. LEX. Audis ne, tu impura bellua, à qua die debuerit, aut legem uiolarit?

*δίλιμμα in
Theocrinis
accusationes.*

*Refutatio. Etsi
Theocrinis no-
men in arcem
non sit relatu,
nihilominus ta-
men eum esse
ærarium.*

Sed eos illam quoque legem ostensuros esse uobis audio, quae delere iubet
 * Lectio suspe
 et in graeco,
 ἀγραφεῖς
 δ' ἐστίν.
 in scriptos, si multa soluta fuerit: & interrogaturos * quomodo multa eorum
 qui non inscripti sint, deleri possit? Quasi uero ea non de inscriptis lata sit:
 de non inscriptis & debentibus autem lex illa, quae iubet ex ea die debere,
 a qua multatus sit, legem uel aut decretum uiolarit? Quid igitur non ne-
 glectae scripturae, inquit, me accusas, debentem & non inscriptum? Quia
 lex non in debentes, & non inscriptos neglectae scripturae dat actionem, sed
 in eos, qui inscripti, & non soluta reipublicae multa, delati fuerint. Cape le-
 gem, ac recita. **LEX.** Auditis legem, Iudices, aperte dicere, si quis aëratio
 debentium, non soluto reipublicae debito deleatur, dari in eum actionem
 expunctionis apud Sexuiros, non in debentem & non inscriptum: sed de-
 ferri eum, & alijs poenis multari iubere? Sed quid tu me omnes ulciscendi
 inimicos uias edoces, ac non potius eam rationem qua es adductus in iudi-
 cium, refutas? Mærocles certe qui decretum in eos fecit, qui mercatores in-
 iuria afficiant, & non modo uobis, sed socijs etiam persuasit, ineundam esse ra-
 tionem, qua facinorosis resistatur: statim adeo contra decreta sua defende-
 re Theocrinem non erubescet, neque suadere uobis dubitabit, tam aperte con-
 uictum de iniustis mercatorum delationibus, ut absoluat, atque impune di-
 mittatis: non aliter quam si propterea censuisset piratarum grassationibus ob-
 stendum, ut nauigantes a mari conseruati, istis in portu pecuniam pende-
 rent: aut mercatorum aliquid interesset, uitato Macro in Theocrinem in-
 cidere. Ego uero quae inter nauigandum accidunt, non uobis, sed ducibus,
 longarumque nauium praefectis ascribenda censeo. Quae uero in Piræo, &
 apud magistratus, uobis, qui haec omnia in potestate habetis. Quare ma-
 gis cauendi sunt qui hic leges uiolant, quam qui foris decreta negligunt: ut ne
 ipsi aequis ferre animis ea quae fiunt, et scelerum horum esse conscijs uideamini.
 Nec enim cum a Melijs, o Mærocles, ex tuo decreto decem talenta ob rece-
 ptos piratas exigamus: istum absoluemus, qui & tuum decretum, & leges
 quae ciuium consociationem tuentur, uiolauit: cum insularium iniurias pro-
 hibeamus, qui ut iustitiam colant, classe missa cogendi sunt: uos nefarios,
 quibus hi in hoc confessu multam irrogare debent, absoluunt. Minime uero,
 si sapitis. Recita columnam. **COLUMNAM.** Ac de legibus, ipsaque re haud
 scio plura dicere quorsum attineat. Satis enim uos ea cognosse censeo. Volo
 autem aequa re pro me ipso & patre a uobis orata descendere, neque uobis
 faceffere negocium. Ego Iudices, patri opitulandum esse ratus, idque iustum exi-
 stimans, nomen istius detuli, ut dixi initio. Non ignoramus, & uituperare
 uolentibus suppetitura uerba, quibus aetatem meam calumniantur: & lauda-
 turis, qui me prudenter facere putabunt, qui ulcisci paternum hostem insti-
 tuerim. Verum haec, ut fortuna tulisset, sic apud auditores euentura existi-
 maui: mihi autem mandatum patris, iustum praesertim, esse exequendum.
 * ἀλοποιία.
 Solitudo.
 Quando enim ostenderem me ei opitulaturum? non cum uindicta legibus
 concedit, & ego sum particeps paternae calamitatis: & solus pater est dere-
 lictus. id quod modo accidit. Nam praeter alia infortunia nobis & hoc Iu-
 dices, euenit, ut cum omnes nos instigarint, nostram sortem miserati, & ini-
 que nobiscum esse actum dixerint, & istum delatione teneri affirmarint: eo-
 rum nemo

In Mæroclem
 patronum Theo-
 crinis.

Piratas euade-
 re, incidere in
 scyphantas.

Excusatio suae
 accusationis.

* ἀλοποιία.

Solitudo.

rum nemo uobis opitulari uelit, neque se uelle suscipere inimicitias, palam profiteant. Adeo plus apud plerosque ualet metus, quam iustitiae respectus. Cum autem, Iudices, propter istum Theocrinem multae nobis calamitates tempore haud exiguo datae sint: nulla maior est ea quae nunc accidit, quam facinora Theocrinis, legumque uiolationes, pater qui & laesus est & demonstrare posset, silentio tegerere necesse habet. leges enim ita praecipunt: mihi uero, cuius facultas hinc omnibus impar est, uerba facienda sunt. Ac alijs adolescentibus, patres operum ferunt, hic uero in me spem habet collocata. Tali igitur certamine conflictantes, uos precamur ut nobis opitulemini, & omnibus ostendatis, siue puer siue quacumque aetate quispiam ad uos confugerit, & ad leges, ei uestram iustitiam esse praesidio. Honestum est etenim, Iudices, neque uos neque leges in oratorum, sed illos in uestra esse potestate, discrimenque constitui inter eos qui bene et perspicue, & inter eos qui aequa dicunt: Nam de eare uos pronunciaturos, iurati estis. Neque enim quisquam uobis persuadebit, propterea defuturos istius generis oratores, aut propterea perius actum iri cum republica. Contra ego enim natu maioribus audio, tum floruisse maxime rempublicam, quum a modestis & prudentibus uiris regeretur. Nunquid enim consiliarios istos esse bonos inuenietis? At nihil populo dicunt: & illis qui populo consulunt, accusandis, locupletantur. idque admiratione dignum est, cum calumniando uitam sustentent, dicere eos, se nihil accipere a publico. qui antequam ad uos se contulissent, inopes: nunc ditati, nullam uobis gratiam habent, sed passim dicunt, quam inconstans sit populus, quam ingratus. perinde ac si uos per eos ditentur, non ipsi per populum. Atque iure adeo talia dicunt, cum uestram ignauiam uideant, qui neminem, ut eorum merebatur improbitas, punieritis. sed aures eis praebentis, dicentibus: populi salutem pendere ab accusatoribus & calumniatoribus, quibus non aliud genus est pestilentius. Quam enim ab istis praestari reipublicae utilitatem reperias? Delinquentes isti nimirum puniunt, & propter hos illi sunt pauciores: Non utique, Iudices, sed plures etiam. Nam qui facinus aliquod animis agunt, gnari istis etiam aliquid esse de praeda impertiendum, necessario plus alijs eripere instituunt, ut non sibi solum, sed istis etiam sumptus suppetant. Ac a caeteris quidem maleficis, qui obuijs nocent, res familiaris, custodibus adhibitis, seruari potest. Qui domi manet, noctu nihil mali patitur: alij sola uigilantia male cogitantium insidias uitare queunt. At quorsum abeas, ut ab istiusmodi calumniatorum metu immunis degas? Nam quod in alijs iniurijs confugimus, ad leges, ad iudicia, ad testes, ad conciliabula: haec illis quaestui sunt, in his uires suas ostentant, amicos existimantes qui numerant: hostes, homines quietos, & diuites. Recordamini igitur Iudices, & improbitatis istorum, & maiorum nostrorum. Quorum Epichares auus meus Olympiae pueros stadio uicit, coronamque reipublice retulit, & apud maiores uestros cum bona existimatione diem suum obiit. Nos uero propter istum dijs inuisum, hac ciuitate fraudamur, pro qua Aristocrates Scellij filius, auunculus Epicharis auus mei, cuius huic fratri meo nomen est inditum, multis & praclaris rebus gestis, bellum nostra urbe gerente cum Lacedaemonijs, euerfa Eetionea, in quam Critias cum caeteris tyrannis, Lacedaemonios recepturus fuit, castellum est quo

*Filius patris
defensor.*

*Non eloquentia,
sed aequitas spectanda.*

Insectatio calumniatorum.

*Contra mortuum calumniatoris, nihil re-
medij.*

Merita maiorum.

lum è quo oppugnabamur diruit, populumq; restituit: nō talia, qualia hæc sunt pericula subiens, sed eius generis, in quibus & mortem oppetere præclarum est, & conatus eorum qui uobis insidiabantur, cōpescuit. Propter quem, si Theocringē isti similes essemus, iure nos cōseruaretis: nedum, cum eo meliores simus, iustamq; causam habeamus. Neq; enim uos, his sæpe dicendis, obtundemus: sic enim iste nobiscū egit, ut quod & initiō dicebam, ne spes quidem ulla nobis sit reliqua, uel hospītib; concessē libertatis. Vt igitur si nihil aliud, uel hoc solatium habeamus, ut & istum coercitum uideamus, nos adiuuate. Miseremini eorū qui è nostra familia mortem pro republica oppetierunt. Cogite eum ad ipsam delationē respondere, & tales in eius causa uos præbete, Iudices, qualis iste nostri fuit accusator: q̄ deceptis iudicibus, mediocrem aliquam infligere mulctam patri noluit, me multum obtestato, & ante eius genua suppliciter prouoluto: sed tanquam pater rempublicā prodidisset, litem ei decem talentis æstimauit. Oramus igitur atq; obsecramus, ut iusta quæ sunt, decernatis. Heus tu, auxiliare nobis, si quid habes, & patrocinare. Ascende.

ARGUMENTVM ORATIONIS
contra Nearam.

EThanc orationem non putant esse Demosthenis, quod & supina sit, & multis in locis uel nostri oratoris tenuior. Argumentum autem tale habet. Lege iubente, si uiro Atheniensi mulier peregrina nupserit, ut ea uendatur: ex hac lege Nearam aggreditur Theomnestus, eam in matrimonio esse Stephani dicens: cū ancilla Nicaretæ fuerit, & antea quæstum meretriciū exercuerit. Nunc esse Stephani matrem familias, qui ex ea liberos suscepit. Quæ Stephanus haud fatetur, atq; eā apud se concubinā, nō uxoris esse loco dicit. Fit igitur status orationis coniecturalis. Nam de re est quæstio, & neq; de proprietate, neq; de qualitate. Ac primam orationis partem Theomnestus recitat. Deinde patronū Apollodorū uocat, affinem suum, eum qui actionem instituit.

DEMOSTHENIS ORATIO IN

NEARAM, HIERONYMO

Vuolfio interprete.

Se laceſſitum
iniurijs ueniſ-
ſe ad accuſan-
dum.

Narratio de
Stephani in-
iurijs.
Ciuitas.

Affinitas.

NULTA fuere quæ me hortarentur, Athenienses, ad Nearam hoc iudicio accusandā, & ueſtris ſententijs ſubiendā. Nam & à Stephano magnis iniurijs affecti ſumus, & in extrema discrimina per eū adducti, & affinis, & ego, & uxor mea. Quare in cauſa hac non à me laceſſitur, ſed propter exigendam ultionem accuſatur. Nam inimicitias iſte ipſe ultrò auſpicatus eſt, nullo unquam à nobis uel dicto, uel facto læſus. Antequam autem ad rem ueniā, quid ab eo perpēſi ſimus, ut mihi tanto plus uenię tribuatis ultionem expetenti, & ut in extrema pericula nos coniecerit, & patriæ & dignitatis amittendæ, uobis explicabo. Cum populus Athenienſis decreto feciſſet Athenienſem Paſionem, & poſteros eius, propter collata eius in rempublicam beneficia: pater quoq; meus populi donationem approbauit, & Apollodoro eius filio uxorem dedit, filiam ſuā, ſororem meam, è qua liberos Apollodorus ſuſcepit. Cum autem Apollodorus, & in ſororē, & nos omnes benignus eſſet, noſq; reuera neceſſarios, & domeſticos duceret, omniaq; inter nos eſſent cōmunia: & ego uxorem duxi,

duxi, Apollodori filiam, meam ex sorore neptem. Progressu temporis sena- *Decretum.*

toriam dignitatem sortitur Apollodorus. Approbatus igitur, legitimoque iure iurando dato : cum tale tempus & bellum reipublicae nostrae incidisset, in quo si uicissemus, maximis Graecorum nobis esse licebat, & citra controuersiam nostra recuperare, tum Philippum debellare : Sin opem ferre cessassemus, & socios deseruissemus propter inopiam pecuniae dissipato exercitu, ut metuendum esset, ne & hos amitteremus, & à caeteris Graecis perfidiae notaremur, & de reliquis, ut Lemno, ut Imbro, ut Scyro, ut Cherroneso, in periculum ueniremus: cumque uos omnibus ciuibus eductis, expeditionem & ad Olynthum, & in Euboeam instituissetis : scripsit decretum in senatu Apollodorus senator, & senatusconsultum ad populum retulit: ut suffragia ferret populus, placeret ne reliqua uectigalium pecuniam esse militarem, an theatralem? Nam & leges iubebant belli temporibus reliquias uectigalium esse militares: & penes populum esse oportere putabat, ut is de suis suo arbitrato statueret, & iuraret se optima suaturum esse populo Atheniensium, ut uos omnes eo tempore testati estis. Latis enim suffragiis, nemo refragatus est, quo minus pecunia in stipendia militum conferretur. atque hodie etiam, si quando mentio incidit, confitentur omnes, cum optima dixisset, iniquè cum eo esse actum. Illi igitur, qui

Cōdemnatio.

iudices uerbis circumuenit, irascendum est, non circumuentis. Nam Stephanus iste id decretum uiolatarum legum reum fecit, & calumniandi gratia forum ingressus, falsis testibus productis, & extra causam multa declamans, decretum damnauit. Quod si ei perficere uisum esset, non grauius ferremus,

*Aestimatio
litis.*

Sed cum litem aestimaturi, Iudices, calculos sumerent, orantibus nobis, ut ueniam daret, noluit: sed quindecim talentis litem aestimauit, ut honoribus priuaret ipsum & liberos eius, & sororem meam, & nos uniuersos ad extremam inopiam redigeret, & penuriam omnium rerum. Nam res ei non omnino trium talentorum erat, ut tantam multam posset soluere. Sin multa extremo senatus conuentu non solueretur, duplicabatur multa, & Apollodorus inscribendus erat triginta talentorum debitor. Quo inscripto in publicas tabulas, res Apollodori familiaris inscribenda fuit ut publicata. ea autem diuendita, ad extremam inopiam redacti essemus, & ipse et liberi eius, & uxor, nos denique omnes. Altera praeterea filia nuptum elocari haud potuisset. Quis enim ab aëario & egeno indotatam accepisset? In tanta igitur mala nos, nunquam laesus à nobis, coniciebat. Iudicibus autem qui tum ius dixerunt, hoc quidem nomine, magnam habeo gratiam, quod eum tolli è medio non siuerunt, sed litem talento aestimarunt, ut aegre posset soluere. Huic igitur iure parem referre gratiam instituimus. Nec enim hac parte duntaxat nos euertere studuit, sed & è patria hunc eicere uoluit. Impegit enim ei falsum crimen, eum debuisse aëario ab annis quinque & uiginti: profectumque aliquando Aphidnas ad fugitium ibi quaerendum, percussisse mulierem, quo ictu illa perierit: & aduocatis atque subornatis hominibus seruis, qui se Cyreneos esse dicerent, caedis ei diem dixit apud Palladium: causamque egit Stephanus iste, iure iurando dato, occidisse suis manibus Apollodorum eam mulierem, exitium imprecatus sibi & generi, & familiae, atque ob eam rem diris semetipsum deuouit, quae neque facta fuit, neque uisa ab eo, neque ex ullo mor-

Crimen caedis

Kkk talium

talium audita unquam. Deprehensus autem & in periurio & falso crimine intentato, cum etiam liqueret eum à Cephisophonte & Apollophane mercede esse conductum, ut aut eijceret Apollodorum, aut honoribus priuaret, accepto argēto: paucis suffragijs latis è quingētis uiris, abiit periurus, atq; improbitatis opinionem lucrificit. Cogitate igit̃ ipsi, Iudices, & apud uestros animos reputate, quo in loco res meas futuras fuisse credendum sit, si quid Apollodoro eorum luere accidisset, quæ Stephanus in eum instruxerat, uel in priore, uel posteriore iudicio? quod in dedecus, quam uel in calamitatem non incidissem? Cum me igitur hortarentur omnes seorsim, meq; cōuenirent, ut ad ultionem iniuriarum eius conuerteremur, & ut hominem omnium ignauissimum incesserent, si tam arcta cum his necessitudine cōiunctus, pœnas non exigere pro sorore & affinibus, & neptibus & uxore mea, neq; palam in deos impia, & in ciuitatē cōtumeliosa & legū cōtemptrice uestrarū, ad uos adducta, eiusq; scelerib. patefactis, eam uestre potestati subijcerem, ut uestro arbitratu de ea statueretis, & quemadmodū me Stephanus iste meis necessarijs contra leges & decreta spoliauit, sic et ego progressus, apud uos ostenderem, istum in matrimonio habere peregrinā mulierem, contra legem: & alienigenas liberos tum ad tribules tum ad populares adducere, & despondere aliorum filias pro suis, & sacra deorum immortalium polluisse, & populi auctoritatem tollere, si quem facere uelit ciuem. Quis enim posthac ciuitatis adipiscendæ cupidus, à populo beneficium hoc magnis sumptibus magnoq; negotio impetrandum censeat: cum idem à Stephano & minoris emere, & conditione liceat nihilo esse deteriore? Quibus ego igit̃ iniurijs prior à Stephano laesissus, actionem aduersus eum hanc instituerim, uobis exposui. Peregrinam autem esse Nearam istam, & Stephani istius esse matrem familias, & sæpe leges & instituta ciuitatis uiolasse: hæc uobis iam cognoscēda sunt. Petito igitur à uobis, Iudices, quæ peti æquum est, ut me & adolescentem, & dicendi imperitum, patronum huic causæ accersere iubeatis Apollodorum. Nam & natus maior est quàm ego, & legum peritior, & ab isto Stephano læsus, & magnum his rebus omnibus studium impendit. Quare nec inuidiosum ei est, eum ulcisci à quo sit laesissus. Vos autem decet ipsa ueritate ex accusatione & defensione perfectè cognita: sic demum ferre sententiam pro dñs, pro legibus, pro iustitia, pro uobis ipsis.

ADVOCATIO. Quibus affectus iniurijs, Athenienses, ab isto Stephano, accusaturus Nearam istam ascenderim, Theomnestus uobis exposuit. Peregrinam autem esse Nearam, & contra leges nupsisse Stephano, id uobis perspicuè demonstrabo. Ac primū lex uobis recitalitur, qua Theomnestus actionem hanc instituit, & causa hæc apud uos agitur.

LEX. Sin hospes mulierem ciuem duxerit, quacuncq; tandem arte aut machinatione, qui uis Atheniensium, cui id licet, eum apud Sexuiros accuset. Qui si damnatus fuerit, uenundetur tum ipse, tum res eius familiaris: & triens sit damnati. Similiter si, & peregrina ciui cuiquam nupsit: pari ratione is etiam qui peregrinitatis damnatam habuerit in matrimonio, mille drachmis mulctetur. Ac legem quidem, Iudices, audiūstis, quæ nec peregrinam

Cōclusio narrationis, et propositio per cōgeriem.

Petit Apollodorum aduocatum.

Propositio.

nam cui nubere, neq; cuiē mulierē peregrino, neq; suscipere ex ea liberos arte ulla aut machinatione sinit. Quę si quis uiolarit, actionē cōtra eos dedit apud Sexuiros, tam cōtra peregrinū q̄ cōtra peregrinā: q̄ si damnenē, eos uenūdari iubet. Iam peregrinā esse Neārā hāc, id uobis ab ipso primordio demonstrabo. Septē hęc puellas ab ipsa infantia emit Nicareta, Charisij Elei liberta, Hippie coqui eius uxor, gnara & perita perspiciedā uenuste paruulorū puerorū nature, & eos solerter educandi instituendiq; scia: ut quę artem eam exerceret, atq; ex ea re uictum collegisset. Filiarū autem eas nomine compellauit, ut quam maximas ab earū consuetudinem, tanquam ingenuarū, appetentibus, mercedes exigeret. Postquam florem ætatis earum magno cum quæstu prostituit: uno, ut ita dicam, fasce, corpora etiam earum, cum septem essent, uendidit: Antig, Stratole, Aristocleg, Metanire, Philæ, Isthmiadis, & Neære istius. Quam igitur unusquisq; earum emerit, & ut ab ijs, qui eas à Nicareta emerant, libertate donatę sint, progressu orationis, si audire uoletis, & aqua ego abunda uero, uobis explicabo. Nearam autem istam fuisse Nicarete, & corpore fecisse quæstum, morigeram omnibus cum ea congredi precio dato uolentibus: hoc uobis denū narrabo. Lysias sophista Metanire amator, uoluit præter alias impensas, quas in eam conferebat, eam etiam initiare, existimans reliquos sumptus dominam eius percipere. Quæ uerò in festum & Initia pro ea insumeret, ijs se ab ipsa muliere gratiam initurum. Precatus igitur est Nicaretam, ut ad initia ueniret, ac Metaniram secum adduceret, ut initiare, ipseq; se illam initiaturū est pollicitus. Quas, cum uenissent, in suas ædes Lysias non introduxit, ueritus cum uxorem quam habebat, Brachilli filiam, suam neptem, tum matrem suā natu grandem, & in iisdem ædibus habitantem. Sed ad Philostratum Coloneum, iuuenem adhuc & sibi amicum, deducit eas Lysias, tam Metaniram quā Nicaretam. Comitabatur eas etiam Neæra ista, iam quidem uulgato corpore, sed iunior, & ætate adhuc immatura. Ut igitur uera me dicere appareat, & fuisse Nicaretæ Nearam constet, & secutam illam, & mercedem numeranti cuiuis sui fecisse copiam: harum rerum uobis ipsum Philostratum uoco testem. **TESTIMONIUM.** Philostratus Dionysij filius, Coloneus, testatur scire se Nearam esse Nicaretæ, cuius & Metanira fuerit, & ad se esse deductā, cum ad Initia huc uenissent, Corinthi degentes: apud se autē esse collocatas à Lysia Cephalii filio, amico suo & familiari. Rursus, Athenienses, deinde Simus Theslalus cum Neæra ista ad Magna Panathenæa aduenit, comitante eos etiam Nicareta. Cum autem diuerterentur ad Ctesippum Glauconidæ filium: & computabat & concenabat coram multis Neæra, ista, tanquā meretrix: & ut uera me dicere constet, horum uobis testes uoco. Age accerse mihi Euphiletum Simonis F. Æxonensem, & Aristomachum Critodemi F. Alopæcensem. **TESTES.** Euphiletus Simonis filius Æxonensis, Aristomachus Critodemi F. Alopæcensis, testantur scire se, Simum Theslalum profectum esse Athenas ad Panathenæa magna, & cum eo Nicaretam & Nearam, nunc ream tanquam meretricem: cum etiam alij multi adessent, & cōpotarēt apud Ctesippum. Post hęc igitur, cum Corinthi palam quæstum

Narratio de
Neæra.

Lysias.

Simo Theslalus.

Xenoclidēs.
Hipparchus.

occepisset, ac nobilitata esset, tum alij eius amore capti sunt, tum poeta Xenoclidēs, & Hipparchus histrio, eamq̄ conductam habuerunt. Ac me uera dicere, Xenoclidēs testimonio uobis ostendere non possum. Leges enim eum dicere testimoniū non sinunt, quòd uobis Lacedæmonios defendentibus, Callistrato autore, tum refragatus illi defensionī pro rostris, mercatus frumenti quinquagesimā in pace: cumq̄ eū habito senatu precīū, in curia numerare oporteret, & ei legibus data esset immunitas in eā expeditionē nō progressus, & à Stephano isto desertæ militiæ accusatus, & apud iudices in odiū atq̄ inuidiā adductus, dānatus, ignominiaq̄ notatus est. An uerò nō iniquū esse putatis, cū natura ciues & legitima ratione ciuitatis participes, à Stephano ciuitate sint priuati: eos qui omnino alieni sunt, per uim pro Atheniensibus intrudi, contra omnes leges? Hipparchum autem uobis ipsum uoco, & cogam testari, aut eiurare secundum legem, aut citabo eū. Age uoca mihi Hipparchū. TESTIMONIUM. Hipparchus Athmonensis testat̄, Xenoclidem & se conduxisse Nearam Corinthi, eam quæ nunc rea sit, tanquā meretricem prostitutæ pudicitia, & Corinthi secum cōpotasse Nearā, & cū Xenoclide poeta. Post hæc eius amatores fiunt duo: Timanorides Corinthius, & Eucrates Leucadius: qui, quoniā sumptuosa erat Nicareta, & imperiosa, petebatq̄ ut quotidianas impensas omnes, ipsi subministrarent: precīū corporis eius triginta minas numerant Nicarete, & eam ab illa, more urbis, emerrunt, ut in uniuersum ancilla ipsorū esset: eamq̄ habuerunt, & usi sunt, quandiu uoluerunt. Ducturi aut̄ uxores, ei denunciant, se nolle eā, quæ sua amica fuisset, Corinthi uidere quæstū facientem, aut lenoni seruiētem: malle minus argenti ab ea recipere q̄ numerassent, & ipsam secundiore fortuna uidere uentem. Remittere igit̄ ei se dicebāt ad libertatem mille drachmas, quingētas utrunq̄: uiginti aut̄ minas, ipsam cōparare, sibiq̄ reddere iubebāt. Quæ, auditis his Eucratis & Timanoridæ uerbis: Corinthum accersit, & alios ueteres suos amatores, & Phrynionem Pæaniensem, Damonis filium, Democharis fratrem: uitā agentē luxuriosam, & sumptuosam, ut uelstrūm seniores meminuerunt. Profecto igit̄ ad eam Phrynione, orationem Eucratis & Timanoridæ ei refert, dat argentum, quod ab alijs amatoribus exegerat: collecta ad libertatem conquirenda, & si quid ipsa forte comparserat: eumq̄ rogat, ut reliquo adiecto quod deerat uiginti minis, pro se Eucrati, & Timanoridæ, quo liberaretur, numeraret. Quibus ille uerbis libenter auditis, acceptoq̄ argento quod mulieri à cæteris amatoribus collatum erat, & eo quod deerat de suo adiecto, uiginti minas, eius precium, Eucrati & Timanoridæ numerat pro libertate, eaq̄ cōditione ut ne Corinthi quæstū faceret. Et ut uera me dicere cognoscatis, hunc uobis qui interfuit, testē uocabo. Age uoca Philagrū Melitensem. TESTIMONIUM. Philager Melitensis testatur interfuisse se Corinthi, quum Phrynio Democharis frater, uiginti minas pro Neara, nunc rea, numeraret, Timanoridæ Corinthio, & Eucrati Leucadio: argentoque numerato, Nearam secum Athenas auheret. Profectus igitur huc, eam petulanter & proteruè habuit, & ad cœnas, & potationes quocunq̄ secum adduxit. semper igitur cum eo commessabatur, remq̄ cum ea palam ubicunq̄ erat libitum, habebat, quòd eam licentiam apud spectatores laudi sibi du-

Neara uendita xxx. minis.

Manumissio
Nearæ.

Consuetudo
Nearæ cum
Phrenione.

sibi duceret. Adducebat eam cōmessatū cū ad alios multos, tum ad Chabriam Æxonēsem, cū is, Socratide prætorē, quadrigis Pythia uicisset, quas emerat, à Mityis Agyrrii liberis, & Delphis rediēs epulas in Coliade præberet propter uictoriā. Ibi & alij multi cum ea ebria, dormiēte Phrynione, rem habuerūt, & ministri Chabrig qui mensam struxerant. Hæc à me uerè dici, ut intelligatis, testes uobis producam qui uiderunt, quiq; interfuerūt. Age uoca mihi Chionidem Xypetæonem, et Euthetionem Cydathenæensem. **TESTIMONIUM.** Chionides Xypetcon, Euthetion Cydathençensis, testant se uocatos fuisse ad cœnā, cum Chabrias ob uictoriā currulis certaminis epulum præberet, conuiuioq; in Coliade exceptos, scireq; se Phrynionem adfuisse in cœna illius, secum adducta Neæra, ea quæ nunc periclitetur, & se dormisse & Phrynionem, & Neæram: scq; sensisse noctu assurrexisse ad Neæram, & alios, & ministrorum quosdam, qui Chabriæ serui essent. Cum aut importunè & cōtumeliosè à Phrynione haberet, nō ut putarat, amaretur, neq; is ei ad uotum obsequeret: cōuasata eius supē lectile, & quæ is ei uestimenta compararat, aureisq; ornamentis, cum duabus ancillis Thratta & Cocalina, Megara aufugit. Id est eo tēpore factū, quo Astius præturā gessit Athenis, qua tempestate uos posteriū cū Lacedæmonijs bellum gerebatis. Cōmorata igitur Megaris est biennium, & Astij, & Alcisthenis prætoris annum: cum quidem ei quæstus corporis non satis magnas ad alendā familiā domumq; instruendā copias suppeditaret (sumptuosa enim erat) quod & ciues illiberales essent & tenaces, & hospites ibi non frequentes uersarent, propter bellū, & quia Megarenses cum Laconibus faciebāt, & uos mari imperabatis. Corinthum aut ei redire nō licebat, cum ea conditione dimissa esset ab Eucrate & Timanoride, ut ne Corinthi quæstū faceret. Vt igit pax, Phrasiclide prætorē facta est, & pugna in Leuctris a Thebanis & Lacedæmonijs cōmissa: Stephanus iste Megara profectus, apud eam ut meretricem diuersatus, & cum ea congressus est. Ibi illa expositis ei rebus omnib. & iniurijs Phrynionis, traditisq; pecunijs quas ab illo hinc abstulerat, cupida quidem huc redeundi, sed Phrynionem à se compilatum metuens, quem & sibi iratum, & uehementi esse ac uiolento sciret ingenio: Stephanum istum patronum adsciscit. Is uerò Megaris in spem erectam & uerbis inflatam eam, laturum infortunium Phrynionem dictitans, si eam attigisset, scq; ipsam uxorem ducturum, & liberos, quos tum haberet, ad tribules adducturum, ciuesq; faciurum tanquam suos, ne minemq; mortalium ei manus allaturum, pollicitus: huc eam secum Megaris adduxit, & pueros cum ea tres, Proxenū, & Aristonem, & filiam quam nunc Phanonē nominant: & cū ipsam, tum liberos in domunculā introduxit, quæ ei erat ad susurrionem Mercuriū, intra Dorothei Eleusinijs ædes & Clinomachi, quam nunc Spintharus ab eo mercatus est septem minis. Quare opes Stephani tū hæ erant, prætereaq; nihil ei erat. Duabus aut de causis eam adduxerat, ut et sine sumptu atq; immunis formosum scortū haberet, & mulier ad uictū necessaria quæreret, familiamq; sustentaret. Neq; enim iste ullos alios habebat reditus, nisi fortè quid per calumnias extorsisset. Phrynio uerò, ubi audiuisset eam in urbe esse, & apud istum diuersari,

Fuga Neæra
à Phrynione.

Stephanus patronus Neæra.

Stephanus &
leno, & patro-
nus Neæræ, et
calumniator.

Transactio
cum Phrynio-
ne.

assumptis secum adolescentibus, & ad ædes aggressus Stephani, eam duce-
bat: asserere autem eam Stephano secundum legem in libertatem, spon-
dit pro ea apud Belliducem. Ac ut me uera dicere constet, horum testem
eum ipsum qui tum Polemarchus fuit, adducā. TESTIMONIUM. Ætes
Ciriades testatur, se Belliduce, sponsione obligat Neæræ, nunc, ream à
Phrynione fratre Democharis, & Neæræ uades esse factos Stephanū, Eu-
ræadam, Glaucetem Cephisiensem, & Aristocratem Phalereum. Sponsio
ne per Stephanum liberata, & apud eum commorans, eundem quæstum
nihilominus, quem antea, factitabat: sed maiores mercedes exigebat, si
quis cum ea rem habere uellet, ut quæ iam prætextum haberet suæ turpitu-
dinis, & nupta esset. Calumnias & iste adiuuabat, si quem hospitem, igno-
tum, diuitem, eius amatorem deprehendisset, pro adultero intus includēs,
& argenti multum extorquēs. Nec iniuria. Nam res familiaris nec Step-
hano erat, nec Neæræ, unde quotidianos sumptus sustinere possent. Expen-
sæ aut crebræ erant, cum & istum & se & tres liberos, quos illa secum ad-
duxerat, & duas ancillas, & puerum ministrum alere oporteret: præsertim
quum bene uictitare didicisset, ab alijs sustentata prius. Neq; enim è repu-
blica reditus aliquo nomine dignos habebat Stephanus: nondum enim
orator erat, sed calumniator adhuc, ex eorum numero qui ad suggestum
acclamāt, & mercede accusant, & indicāt, & alienis sententijs subscribunt:
donec in clientelam Callistrati Aphidnæi se insinuauit. Quo uerò pacto,
& quam ob causam, id quoq; uobis narrabo, ubi primū de Neæræ hac
ostendero, eam esse peregrinam, magnisq; uos affecisse iniurijs, & in deos
impiam exitisse, ut cognoscatis istum ipsum quoq; dignū esse non mino-
ri supplicio, quàm Neæræ ipsam, sed multo etiam maiore: tantoq; magis,
quòd se Atheniensem esse cum dicat, usq; ad eò & leges contempsit, & uos,
& deos. Qui pudore & conscientia suorum scelerum nō est deterritus, ut
quiesceret: sed dum & alios & me calumniari nō dubitat, effecit, ut & ipse
& ista in id periculum adduceretur: ut & illa qualis sit exploretur, & istius
improbitas coarguatur. A Phrynione igitur uocatus in iudicium, ob Ne-
æræ istam in libertatem assertam, & ob ea quæ ista domo eius egressa ab-
stulisset, recepta: conuocatis eis familiares persuasere, ut sibi arbitrium de-
ferrent. Ac pro Phrynione sedit arbiter Satyrus Alopœcensis, frater Lace-
dæmonij: pro Stephano Sabrias Lamprensis: cōmunem aut sibi asciscunt
Diogitonem Acharnensem. Hi congressi in templo, audita re ex utroq; &
ex ipsa muliere, sententiam tulerunt, eamq; illi ratam habuerūt: mulierem
esse liberā, & ipsam sui iuris. Quæ uerò mulier à Phrynione egressa secum
extulisset, præter uestem, aurum & ancillas, quæ mulieri empta essent,
Phrynioni reddenda esse omnia: copiam uerò sui facere debere utriq; alter-
nis diebus. Sin aliter inter eos conueniret, id quoq; ratum esse oportere: ui-
ctum autem mulieri ab eo suppeditandum, qui eam quoq; tempore habe-
ret, ac de cætero inter se amicitiam uti colerent, abiecta memoria iniuria-
rum. Decreta igitur ab arbitris Phrynioni & Stephano de Neæræ ista re-
conciliatio, hæc est. Quæ uerè à me dici uti constet, horum uobis testimo-
nium recitabitur. **Voca mihi Satyrum Alopœcensem, Sabriam Lampren-
sem, Diogito-**

fem, Diogitonem Acharnensem. TESTIMONIUM. Satyrus Alopœ-
 censis, Sabrias Lamprensis, Diogiton Acharnensis, testantur à se arbitris
 reconciliatos esse Stephanum & Phrynionem, de Neæra nunc rea litigan-
 tes. Reconciliationis autem eas fuisse conditiones, quas exhibeat Apollo-
 dorus. RECONCILIATIO. His conditionibus reconciliarunt Phry-
 nionem & Stephanum: Neæra uterq; totidē dies mensis utatur, atq; apud
 se habeat, nisi ipsi mutuò aliud sibi concesserint. Vt autem inter eos conue-
 nerat: qui utriq; in arbitrio adfuerant, & controuersia, sicut ferē solet fieri
 perpetuò, præsertim cum de scorto ageretur, ad eam nā itarunt ad utrumq;
 eorum, cum Neæram haberent: ipsa & concœnante & computante, tan-
 quā meretrice. Quæ uerè à me dici ut constet, uoca mihi testes qui unà ad-
 fuerunt, Eubulum Probalisium, Diopithem Melitensem, Ctesonem è Ce-
 ramis. TESTIMONIUM. Eubulus Probalisius, Diopithes Meliten-
 sis, Cteson è Ceramis, testantur, postquam Phrynio & Stephanus de Ne-
 æra in gratiam redierint, sæpe se cōcœnasse eis & computasse cum Neæra
 nunc rea, tam cum apud Stephanum esset Neæra, quàm cum apud Phryni-
 onem. Eam igitur ab initio fuisse seruam, & uenditam bis, & quæstum fe-
 cisse corpore, ut meretricē, & à Phrynione Megara aufugisse, & reuersam
 uadimonio fuisse obligatam apud Belliducem, ut peregrinam: & oratione
 uobis demonstro, & testimonijs est probatum. Ostendam autē uobis, &
 ipsum Stephanū testificatū, eam esse peregrinam. Filiā enim Neære istius,
 quam ea secū adduxerat, Strybelen, ut erat, ita tum uocabāt, nūc Phanonē:
 elocat Stephanus iste pro sua filiā cuidā Atheniēsi, Phrastorei Ægiliensi, &
 dotem triginta minas addit. Vt autē ad Phrastorem uenit, hominem labo-
 riosum, quiq; rem familiarem accuratè instruxisset: non poterat illa Phra-
 storis delectari moribus, sed matris instituta requirebat, & eandem impu-
 nitatem, ut in tali licentia educata. Phrastor, qui eam neque modestam esse
 uideret, neq; sibi morigeram, simulq; seiscitatus esset & compertum habe-
 ret, eam non esse Stephani filiā, sed Neære, seq; primū deceptū, cum de-
 sponsam ut Stephani, non ut Neære filiā accepisset, quā suscepisse Step-
 hanus ex altera uxore, priusquā duxisset Neæra, diceretur: his omnibus ira
 commotus, seq; & contumelijs affectum & delusum esse ægrè ferens, eijcit
 mulierem, quam annū ferè apud sese habuerat, prægnantem, dote non red-
 dita. Cū uerò Stephanus ei diem dixisset apud Odeū, de dote ex lege quæ
 iubet: Si dimiserit uxorem, reddat dotem: sin minus, nouem obolos usurā
 pendat: & curatorī mulieris pro ea de uictu ad Odeum detur actio. Phra-
 stor Stephanum apud Sexuiros accusat, eum, cum sit Atheniensis, peregrini-
 næ filiā pro sua despondisse, ex lege hac. Age recita mihi legem. LEX. Si
 quis autem uiro Atheniensi peregrinam mulierem pro sua elocarit, igno-
 miniosus esto: & eius res familiaris publicetur: & triens esto eius qui eum
 conuicerit. accuset autem apud Sexuiros ex ijs quibus licet, quemadmodū
 peregrinitatis. Ac legē qua Stephanus iste à Phrastore est apud Sexuiros
 accusatus, audiuiſtis. Intelligens autem se conuictū de peregrinæ filia elo-
 cata, in summo discrimine uersaturum: paciscitur cum Phrastore, & dote
 cedit, & uictus iudiciū tollit. Phrastor item actionem apud Sexuiros. quæ
 ut uera

*Elocatio Stry-
 beles, seu Pha-
 nonis, filie
 Neære.*

*Phano repu-
 diata à Phra-
 store.*

*Accusatio
 Phrastoris
 Stephani.*

Transactio.

ut uera

ut uera esse constet, horum uobis ipsum Phrastorem citabo testem, & cogam testari secundum legem. Voca mihi Phrastorem Ægiliensem. TESTIMONIUM. Phrastor Ægiliensis testatur: postquam senserit Stephanum sibi Neæræ filiã despondisse pro sua, se aduersus eum actionem instituisse apud Sexuiros, & mulierem eiecisse domo, neq; amplius habere in matrimonio. Item, quã sibi Stephanus ad Odeum de uictu diem dixisset, secum transegisse Stephanũ, ut actio apud Sexuiros tolleretur, itemq; Stephanus actione de uictu contra se instituta desisteret. Age uerò uobis etiam alterum testimonium exhibeamus, & Phrastoris, & tribulium eius, & gentilium: unde constet, peregrinam esse Neæram istam. Non multò enim postquam ex ædibus ablegarat Phrastor Neæræ filiã, ægrotauit, pessimèq; habuit, & omnibus difficultatib. est conflictatus. Quia uerò cū cognatis suis ei uetus similtas erat & ira & odium, superq; ipse liberis orbus: delinitus est in morbo, cura & obsequio, tum à Neæra, tum ab eius filia. Itabã enim ad eum cum ægrotaret, neminemq; haberet à quo in morbo curaretur, oportuna ei malo remedia ferentes, & reuisentes. Neq; uerò ipsi ignoratis, quanti precij sit in morbis mulier, assidua apud hominem ægrotantẽ. deniq; persuasum ei est, puerulũ quem pepererat filia Neæræ istius, cum ablegata fuisset à Phrastore prægnans, cognito, non Stephani esse filiam, sed Neæræ, fucumq; sibi factum ægrè ferens: rursus adoptare, locoq; habere filij, humano, nec absurdo consilio: quum & ipse malè affectus esset, nec magnam uitę spem haberet: & ne sua hæreditate cognati potirent, ne'ue ipse orbus interiret, cauere uellet. Adoptauit igitur puerum, & ad sese recepit. Nam id quidem si ualuisset, nunquã facturum, magno ego & euidenti uobis argumento ostendam. Cum primũ enim ab illa infirmitate surrexit Phrastor, & recreatus est, ualitudinemq; confirmauit, ciuem uxorem, ut iubent leges, ducit, Satyri Melitensis filiam naturalem, Driphili sororem. Proinde nec uolentem eum recepisse puerum, sed & morbo, & orbitate, & mulierum obsequijs coactum, & cognatorum odio, ne sua illi hæreditate potirentur, si quid ei accidisset: hæc uobis argumẽta sunt, eademq; hæc que secuta sunt, magis declarabunt. Nam cum puerum Phrastor ad tribules introduceret in morbo, eum quem è Neæræ filia susceperat, & ad Brytiadas, quorum & ipse Phrastor est gentilis: gnari opinor gentiles mulier ea quæ nam esset, quam Phrastor primũ duxerat Neæræ filiã, & scientes repudium mulieris, eumq; morbo adductum ad puerum recipiendum: reñciunt puerum, inq; suum album non inscribunt. Cum uerò Phrastor eis diem dixisset ob non inscriptum suum filium, gentiles eum ad arbitrum prouocant, ut per integra sacra iuraret, omnino putare se, eum suũ esse filium è ciue muliere, & secundum leges desponsa susceptum. Hac prouocatione gentilium apud arbitrum facta, deseruit iusiurandum Phrastor, nec iurauit. Hæc uerè à me dici ut intelligatis, horum uobis testes, qui Brytiadarũ interfuerũt, exhibebo. TESTES. Timostratus Cephalensis, Xanthippus Euriades, Eualbes Phalereus, Euphranor Ægiliensis, Necippus Cephalensis: testantur & se & Phrastorem Ægiliensem esse è coetu gentiliũ, qui Brytiadæ nomen: & postulante Phrastore, ut suus filius in gentiles introduceretur,

Morbis Phra
storis.

Mulier ægroti
curatrix.

Filius Phano-
nis à Phrasto-
re adoptatus.

Phanonis fili-
us non inscri-
ptus.

ceretur, se, filium eum è Neæræ filia esse natum cōscios, prohibuisse Phra-
storem, ne filium introduceret. An' nō igitur euidenter demonstro uobis,
iplos etiam Neæræ cōiunctissimos, in eam ut peregrinam, dixisse testimo-
nium: tum Stephanū istum, qui eam nunc habet in matrimonio: tum Phra-
storem, qui filiam eius duxerat? Cum Stephanus filiam istius, à Phrastore
apud Sexuiros accusatus, quòd, qui Atheniensis esset, peregrinæ ei filiam
despondisset, defendere noluerit, sed dotem condonarit, eamq; non rece-
perit: & Phrastor Neæræ istius filiam eiecerit, eamq; nuptā, postquā au-
dierat eam non esse Stephani, dotemq; non reddiderit, ut autem postea &
infirmate sua & orbitate, & odio domesticorum commotus, adoptauit,
& introduxit ad gentiles, puero à gentilibus reiecto, iusiurandum ei defe-
rentibus, iurare noluerit, religioniq; suā cupiditatē posthabuerit, aliamq;
postea duxerit ciuem, ut iubent leges? Hæ enim res ita euidentes, magno
testimonio contra eos fuerunt, Neæram esse peregrinam. Sed considerate
& sordes Stephani istius, & improbitatē: ut ex ea quoq; perspiciatis, Neæ-
ram istam non esse ciuem: Epænetum Andrium, Neæræ istius ueterem a-
matorem, cui ea magno cōstitera, & diuerti ad istos, cum Athenas uenie-
bat, solitū, propter Neæræ amicitiam: Stephanus iste per insidias in agrū
tanquam ad rem diuinā accersitum, apud istius filiam pro mœcho cōpre-
hēdit, & terrore iniecto triginta ab eo minas extorquet: quarū sponforib.
acceptis Aristomacho, qui Sexuir erat, & Nausiphilo Nausinici uiri pre-
torij filio, missum eum facit tanquā argentum ab eo recepturus. Egressus
Epænetus, & sui iuris factus, de Stephano apud Sexuiros querit, per iniu-
riā se ab eo in uincula coniectū, ex lege quæ iubet: Si quis aliquē per iniuriā
pro adultero uinxerit, ut apud Sexuiros conquerat, se per iniuriā in uincu-
la esse coniectum. Quod si eum qui uinxit, uicerit, & per iniuriam insidijs
appetitus esse uideatur: ipsum indemnem esse, & sponsores sponsione solu-
ui. Sin mœchus esse uideatur, sponsores iubentur eum accusatori tradere,
cui, ense excepto, eum in pratorio suo arbitrato, ut adulterum tractare li-
ceat. Hac lege igitur eum accusat Epænetus, se usum esse muliere fatetur,
mœchū esse negat. Neq; enim Stephani esse filiam, sed Neæræ: matremq;
consciam esse ipsorum cōsuetudinis: seq; multum eis impendisse, totamq;
cum adsit, alere familiā: & legem exhibet, quæ uetat apud eas pro mœcho
arripi quenquam, quæ in taberna meritoria sedeant, aut in foro aliquid
manifestē uendant: tabernam esse eam ipsam Stephani domum dictitans:
& questum eas istum facere, & inde maximè locupletari. Quæ uerba cum
iactaret Epænetus, & actionem instituisset, intelligens Stephanus iste, se
ut & lenonem & calumniatorem coarguendum esse: arbitrium erga Epæ-
netum permittit ipsis sponforibus, ijs conditionibus, ut & sponsione Epæ-
netus, & iudicio ipse Stephanus liberaretur. Quas conditiones cum acce-
pisset Epænetus, actionemq; qua Stephanum persequabatur, sustulisset:
congressis eis, cum sponsores arbitri federēt, æqui dicere Stephanus nihil
poterat, sed postulabat, ut Epænetus aliquid ad elocandam Neæræ filiam
conferret: & inopiam suam, & inflētam à Phrastore mulieri calamitatem
commemorans, dotisq; iacturam, & inopiā eius denuò elocāda. Tu uerò,
LII inquit,

Epænetus à
Stephano pro
adultero com-
prehensus.

Epænetus Ste-
phanum in ius
uocat.

Transactio
Stephani cum
Epæneto.

inquit, & re n̄ habuisti cum muliere, & æquum est ut ei benēfacias. aliaq̄
 blanda uerba afferebat, quibus aliquis in mala uti causa precando possit.
 Arbitri utrisq̄ auditis, eos reconciliant: & Epæneto persuadent, ut mille
 drachmas ad elocandam Neærę filiam conferret. Et ut hæc omnia uerē à
 me dici constet, horum uobis testes, eos ipsos qui & sponsores & arbitri
 fuerunt, exhibebo. **TESTES.** Nausiphilus Cephaleus, Aristomachus
 Cephaleus, testantur se fuisse sponsores Epæneti Andrij, cum Stephanus
 se in adulterio deprehendisse diceret Epænetum: & cum Epænetus à Ste-
 phano abiisset sui iuris factus, accusasse Stephanum apud Sexuiros, se esse
 ab eo per iniuriã in uincula coniectum: & se factos sequestres reconciliasse
 Epænetum & Stephanum. **Pactionem** autem esse eam quam exhibeat A-
 pollodorus. **PACTIO.** His cōditionibus Stephanū & Epænetū seque-
 stres reconciliarūt: Eorum quę de carcere accidissent, memoriã abolendã:
 Epænetū autē Phanoni, quoniã ea sæpe usus esset, mille drachmas ad eloca-
 tionem dare oportere, Stephanum autem Epæneto, quoties huc uenisset,
 & cum ea congredi uellet, Phanonem exhibere oportere. Eam igit̄ etsi ni-
 mis euidenter cognitum est esse peregrinam, et apud eam iste adulterū de-
 prehendere ausus est: eò contumelię tamen Stephanus iste & Neęra pro-
 cesserunt, ut non contenti essent ipsam Neærã ciuem esse dicere, sed ubi
 animaduenterant Theogeni Cothicide sortitò obuēnisse, ut rex esset sacri-
 ficulus, homini ut nobili, sic pauperi, & rerum imperito, sese adiungit illi
 cum esset explorandus, subministrata impensarum parte magistratum in-
 eunti Stephanus iste, & fraude aggressus, et magistratum ab eo mercatus,
 assessor factus, uxorem ei mulierem dat Neærę filiã & despondet Step-
 hanus iste pro sua filia. Vsq̄ adeò & leges, et uos contempsit. Ita ea mulier uo-
 bis arcana illa sacra pro republica immolauit, & uidit, quę eam ut peregrin-
 nam uidere nefas, & cum talis esset, eò ingressa est, quò nemo alius Athe-
 nienſium, in tanta ciuū multitudine, ingredi audeat, præter regis uxorem:
 & expiauit mulieres sacris ministrantes, & elocata est Baccho uxor, & pa-
 trio ritu pro republica rem diuinam fecit, in qua multa fiunt & sacra et ar-
 cana. Quę uerò & audire nefas est, quĩ citra impietatem à qualibet admini-
 strari queant: tali muliere præsertim, talibusq̄ rebus gestis. Volo autē al-
 tius exorsus, uobis accuratius referre singula, ut uobis ultio maiori curæ
 sit: utq̄ sciatis, uos non modò pro uobis ipsis, et legibus sententiã laturus,
 sed & deorum immortalium religionem uiolatã uindicaturos, & pœnas
 sumpturos de consceleratis. Olim dominatu respublica regebatur, & re-
 gnum eorum erat quibusq̄ temporibus, qui præ cæteris eminebant, pro-
 pterea quòd indigenæ essent. Sacra autem rex obibat omnia: eorumq̄ re-
 ligiosissima & arcana, uxor eius curabat: meritò, cum regina esset. Postq̄
 autem Theseus ciues in unum cōgregauit, & urbs multitudine incolarum
 frequētari cœpit: populus nihilominus regem creabat, delectu è uiris præ-
 stantissimis habito. Vxorẽ autem eius lege sanxit esse ciuem, & non al-
 teri commistam uiro, sed uirginem ducendam, ut patrio ritu arcana sacra
 pro republica immolarentur, & iusta dijs piẽ soluerentur, & neque dese-
 reretur, nec innouaretur quicquam. Et hanc legem pilæ lapideæ inscri-
 ptam

Phano despon-
 sa Theogeni
 regi sacrificu-
 lo.

Digressio am-
 plificandi &
 delectandi
 gratia, de Re-
 gis sacrificuli
 origine.

ptam erexerunt in Bacchi templo iuxta aram in paludibus: eaq; pila etiam nunc extat obscuris literis Atticis inscripta. Quod populus testimonium esse uoluit suæ erga deum illum religionis, & tanquã depositũ relinquere posteritati: uxorem tibi dandam & sacra obituram talem esse uolumus. propterea in antiquissimo templo Bacchi in paludibus collocarunt: ut ne multi quæ inscripta sunt, cognoscerẽt. Quotannis enim semel aperitur, pri die idus nouembris. Propter igitur sancta & ueneranda sacra, quæ maiores uestri tam præclare splendent; curarunt, operæ precium est & uos suscipere curam, ò Athenienses: & qui petulanter sacra uestra contemnunt, qui deorum immortalium religionem nefariè uiolarunt, duabus de causis puniendi sunt, ut & hi pœnas dent scelerum, & cæteri caueant & formident, ne quid in deos & rempublicam delinquant. Vocabo autem uobis & sacrum præconem, qui regis uxori ministrat, cum lustrat ministras ad canistra & ad aram, priusquã sacra attingant: ut & iusiurandum & quæ dicuntur audiatis, quatenus audiri fas est, & cognoscatis quàm augusta & sacra & uetusta sint instituta. **IUSIURANDVM MINISTRARVM.** Pia & pura & munda sum à cæteris immundis, & à uiri congressu, & diuinum natalem & Iobacchea celebri Baccho patrio ritu, & legitimis temporibus. Iusiurandum igitur & instituta patria, quantum enunciari fas est, audiuitis: & eam item, quam Stephanus Theogeni regi sacrificulo despondit uxorem pro sua filia, sacra fecisse, & iusiurandum detulisse ministris: & nec ipsis inspiciẽtibus sacra hæc effari licere apud alios, cognouistis. Age uerò testimonium quoq; uobis exhibeamus, secretò illud quidem factum, sed rebus ipsis tamen id & perspicuum & uerum esse demonstrabo. Cum hæc sacra fierent, & nouemuir in uicum Martium legitimis diebus ascenderent: statim senatus Areopagiticus, qui in alijs quoq; religionibus tuendis multum reipublicæ commodat, inquit in ista Theogenis uxorem, quæ nam esset, eamq; coarguit, & sacrorũ curam suscipit, & Theogenem multat ita uti constitutum est, secretò tamen & cum modestia. Nec enim ea sunt præditi autoritate, ut quenquam Atheniensium pro sua libidine puniant. Factis autem uerbis, & senatu grauius ferente, Theogenemq; puniente, qui talem uxorem duxisset, eamq; arcana pro republica sacra facere permisisset: precabatur Theogenes, supplicans & obtestans, dicens nescisse se Nearæ esse filiam, sed deceptum à Stephano, pro germana eius duxisse filia, ex lege & propter imperitiam rerum suamq; simplicitatẽ istum assessorem sibi asciuisse, ut is magistratu fungeret, tanquam beneuolum, proptereaq; contraxisse cum eo affinitatem. Me uerò, inquit, non mentiri, magno & illustri uobis argumento probabo. Mulierem enim eiciam domo, quoniam non Stephani, sed Nearæ est filia. Quod ubi fecero, tum uerbis meis adhibete fidem, cum dico me deceptũ: Sin minus fecero, tum uerò me punite, ut improbũ, & in deos impium. Pollicito igitur hæc Theogene, & supplicante, partim misertus eius senatus Areopagiticus propter ingenij simplicitatem, partim etiam quòd à Stephano deceptum esse reuera putaret, moram interposuit. Ut uerò à uico Martio descendit Theogenes, statim & mulierem istius Nearæ filiam domo expellit, & Stephanum

Theogenes
propter uxorem
meretricem
multatus

Phano à Theogene
repudiata.

istum à quo deceptus fuerat, concilio mouet: & sic Areopagitæ Theogenem missum fecerūt, eiq; irasci destiterunt, ueniamq; decepto cōcesserunt. Et ut hæc à me uerè dici constet, horum uobis testem ipsum Theogenem uoco, & testari cogam. Voca mihi Theogenem Erchiensem. **TESTIMONIUM.** Theogenes Erchiensis testatur, se regem agentem duxisse Phanem pro Stephani filia. Cum uerò se deceptū esse animaduertisset, & mulierem eiecisse ac repudiasse, & Stephanum ab assensu repulisse, nec passum ut sibi diutius assideret. Age cape mihi legem hisce de rebus latam: & lege: ut sciatis, non decuisse tantū eam abstinere sacris his, quæ talis esset, taliq; patrasset, & nec uidere, nec immolare, nec facere quicquam pro patrio urbis ritu: sed cæteris etiam sacris Athenarum omnibus. Cum qua enim muliere deprehensus est adulter, ei in nullum templum populare licet ingredi. Cum in ea & peregrinis mulieribus, & ancillis liberum aditum præbuerint leges, tum spectandi, tum supplicandi gratia: solis istis mulieribus interdicitur leges ingressu publicorū fanorum, cum quibus adulter fuerit deprehensus. Sin ingressæ fuerint contemptis legibus, impunè quouis multari licere modo, uitæ modo parcatur: & multandi eas potestatem lex cuius obuiō dedit. Hac autē de causa, eis, etsi cæteris omnib. iniurijs exagitentur, morte excepta, negauit ultionem, ne fana polluantur, aut religio uiolatur: satis magno terrore mulieribus iniecto, ad colendam modestiam, & flagitia uitanda: easq; docēs, domū, sicut æquū est, custodire: quòd si quid tale in se admiserint, simul & ædibus mariti, & publicis urbis fanis sint eiciendæ. & hæc ita se habere, ipsa lege audita cognoscetis. Age cape legem. **LEX ADULTERII.** Postquam autē adulterū deprehenderit, ei qui deprehendit, porrò in matrimonio habere mulierem eam ne liceat. Quam si retinuerit, ignominiosus esto. Neq; mulieri liceat ingredi in fana publica, cū qua fuerit adulter deprehensus. Sin ingressæ fuerit, impunè patiatur quicquid patit, præter mortē. Exhibebo autē uobis Athenienses, etiā populi Atheniensis testimoniū, quantæ curæ hæc sacra habeat, quāta ea diligentia & studio complectatur. Populus enim Atheniensis, cuius summa est in rebus ad rempublicā pertinentibus omnib. autoritas, cuiq; facere quod uoluerit licet: ita præclarū et splendidum donū esse censuit Atheniensem fieri, ut ipse sibi leges præscriperit, quibus legibus faciendus sit, si quem donatum ciuitate uelint: quæ nunc proculcatæ sunt ab isto Stephano, & ijs qui sic matrimonia contraxerunt. Tamen auditis eis, iuuabimini: & cognoscetis, eos pulcherrima & splendidissima dona, de republica benè meritis tribui solita, contaminasse. Primū enim lata hæc populo lex est, ne quem facere liceat Atheniensem, nisi qui propter strenuam Atheniensi populo nauatam operam & fortitudinem, fieri ciuis mereatur. Deinde si persuasum populo fuerit, ut det id munus, ratam cooptationē esse haud sinit, nisi concione sequenti uiri amplius sex mille Athenienses, occultis suffragijs comprobauerint. Senatores autem iubet ea lex proponere capsulas, & calculos dare accedenti populo, priusquam hospites ingrediantur, & præmia tollantur, ut unusquisq; sui iuris adhuc, secum ipse deliberet, quem ciuem sit facturus: an eo munere sit dignus is qui accepturus sit? Post hæc uiolatarum

Adulteris mulieribus fanis interdictum.

Alia digressio: quantæ res sit, ciuitatis Atheniensis ius.

Ceremoniæ in donanda ciuitate.

* τὰ γένη αὐτοῦ ἐγγίν.

rum legum actionem cuius Atheniensium in eum dedit: licetq; ingresso in iudicium, reuincere, non dignum esse eum munere illo, sed contra leges Atheniensem factum. Et iam nonnullis usuuenit, ut dato munere per populum, flagitantium uerbis deceptū, falsę rogationis actione apud iudices proposita, is qui munus accepisset, conuinceretur munere indignus esse, eoq; sententia iudicum spoliaretur. Ac multos & ueteres commemorare operosum fuerit. Sed quæ omnes meministis, & Pytholam Theſſalum, & Apollonidem Olynthium ciuitate à populo donatos, eadem iudices spoliarunt. Nam hæc non ita olim facta sunt, ut à uobis ignorentur. His ita firmis & præclaris legibus cum respublica firmata sit, per quas fieri Atheniensem oporteat: alia post has omnes lex summæ autoritatis est sancita. Tantæ curæ populo fuit & ipse sibi, & dij immortales, ut sacra pro republica religioſe fierent. Nam quoscunq; populus Atheniensis ciues fecerit, eos lex apertè uetat in collegium nouemuirorum cooptari, aut ullius sacrificij esse participes. horum uerò liberis iam populus hæc omnia concessit: & addidit, si sint è muliere ciue suscepti, & legitime desponsa. & hæc me uerè dicere, magno & illustri ego testimonio uobis ostendam. Narra bo autem uobis, antequam ad rem ipsam ueniam, quo pacto ea lex lata, & propter quos promulgata sit, quam præstantes uiros, & constantes populi amicos. Ex his enim sciatis, omnibus, & populi beneficium bene merentibus repositum, proculcatum: & quantis uestris utilitatibus obſtentum Stephanus iste, tum cæteri qui eodem modo uel matrimonia contraxerunt, uel liberos susceperunt. Plataenses soli Græcorum omnium uobis, Athenienses, in Marathonem suppetias uenerunt, cum Datis Persarum regis imperator Eretria recedens, Eubœa subacta, in nostrū agrum cum ingentibus descendisset copijs, & populabundus uagaretur. Nam etiam hodie fortitudinis eorum in Varia porticu monimenta, pictura repræsentat. Quàm enim quisq; celerrimè potuit, statim accurens pictus est, canes illi Bœotias habentes. Atq; iterū Xerxe Græciam inuadente, & Thebanis cum Medo coniunctis, nostram deserere amicitiam ausi non fuerunt: sed soli de cæteris Bœotijs, partim cum Lacedæmonijs & Leonida in Thermopylis contra Barbarum instructi, unà perierunt: partim conscensis nostris triremibus, quòd proprias naues non haberent, sociâ nobiscum arma iunxerunt, & ad Artemisiū, & ad Salaminem, & ad Plataeas postrema pugna commissa cum Mardonio regis duce, uobiscum & cum cæteris libertatis assertoribus coniuncti, libertatem in commune cæteris Græcis deposuerunt. Sed Pausanias rex Lacedæmoniorum uobis insultare cœpit, non contentus imperio solis Lacedæmonijs à Græcis delato: & nostra urbs quanquam re uera dux & autor erat salutis Græcis, tamen honori Lacedæmoniorum non aduersata est, ut ne in sociorum inuidiam incurreret. His igitur rebus inflatus Pausanias, Delphico tripodi inscripsit, quem Græci, qui ad Plataeas depugnarant, & nauale ad Salamina prælium coniunctis uiribus commiserant, Apollini in Barbaricæ uictoriæ monumentum dedicarunt:

Pytholas.
Apollonides.

Plataensibus
quaratione
decreta ciuitas.
Marathonia
& Xerxis pugna.

Lacedæmonijs
ob Pausaniæ
insolentiam à
Plataensibus
accusati.

Græcorum ductor, Medos qui perdidit hostes,
Pausanias, Phœbo dedicat hoc spolum.

Perinde ac si ipsius esset id facinus & donarium, non cōmune sociorū. Iratis autem Græcis, Plataenses Lacedæmonios apud Amphictyonas ac-
culant nomine sociorum, et mille talentis multari petunt: eosq; coegerūt,
erasis uersiculis, inscribere urbes quæ rebus gestis interfuerāt. Quare uel
in primis odia Lacedæmoniorum susceperunt, regiaq; familiæ. ac in præ-
sentia non reperiebant Lacedæmonij, quo pacto eos ulciscerentur. Annis
autem pōst circiter quinquaginta, Archidamus Zeuxidami F. Lacedæmo-
niorum rex, tempore pacis, eorum urbe potiri instituit. idq; per Theba-
num Eurymachum, Leontiadæ F. Bœotiorū principem est conatus: quū
noctu portas Nauclides, & alij quidam corrupti largitionibus, aperuis-
sent. Plataenses, cognito intra mœnia esse Thebanos, & suā urbem tem-
pore pacis ex improviso captam: & ipsi ad arma concurrunt, & aciem in-
struunt. Vbi diluxit, & nō multos esse Thebanos uident, sed primores eo-
rum ingressos (ingens enim delata noctu pluuia, prohibuerat eos ne om-
nes intrarent: qua fluuius Asopus auctus exundabat, nec transiri facile po-
terat, noctu præsertim) ut igitur inquam Plataenses in urbe sua Theba-
nos uiderunt, nec adesse omnes cognouerunt, aggrediuntur, commissioq;
prælio superant, & cædunt priusquam cæteri opem ferre possent: & sta-
tim misso ad nos nuncio, significant rem gestam, suamq; uictoriam: & auxi-
lium petant, si Thebani agrum ipsorum uastarent. * Athenienses, re co-
gnita, celeriter auxilia Plataeas mittunt. Quod cum uidissent Thebani, A-
thenienses opem tulisse Plataensibus, domum redierunt. Vt igitur The-
bani frustrati sunt conatu suo, & Plataenses, quos hostium in prælio uiuos
ceperant, occiderunt: irati Lacedæmonij, iam sine ullo prætextu Plataeas
oppugnatū eunt, Peloponnensibus omnibus, præter Argiuos, mandato,
ut binas partes copiarum è singulis urbibus mitterent: Bœotijs uerò cate-
ris uniuersis, & Locrensibus, & Phocensibus, & Maliensibus, & Oetæis,
& Ænianibus, denunciato, ut omnes in armis adessent. Sic eorum murum
ingenti exercitu circumsedentes, sciscitabant, num urbem dedere uellent,
regionem autē tenere, & frui suis opibus, ac societatem Atheniensium de-
serere: Quod detrectantibus Plataensibus, & respondentibus, se sine au-
toritate Atheniensium nihil facturos: obsederunt eos decenniū, dupliciq;
muro circundederunt, nec intentatum quicquam reliquerunt. Cum uerò
fessi essent malis Plataenses, & omnium rerum penuria premerentur, de-
sperata salute, sortitione inter se facta, alij remanserunt, & obsidionem tole-
rarunt: alij expectata nocte & pluuia & uēto, egressi urbe, & hostium mu-
nitione superata, decepto exercitu, iugulatis custodibus, huc perueniunt,
miserabili habitu & inexpectato. Reliqui, ui capta urbe, omnes interfecti
sunt puberes, pueri & mulieres sub hasta uenditi, qui Lacedæmoniorum
aggressione non animaduersa, clam Athenas non aufugerant. Qui igitur
suam beneuolentiam ita euidenter erga rempublicam ostenderunt, & ami-
citiæ populi sua omnia & liberos & uxores posthabuerūt: rursus cōside-
rate, quo pacto eos in ciuitatē receperitis. E' decretis enim uestris, euidentis
omnibus

Plataea à The-
banis occupa-
ta.

*Videtur men-
dosus hic lo-
cus.

Obsidio &
excidium Pla-
tearum.

Exules Plata-
enses quo pa-
cto in ciuitatē
recepti.

omnib. erit ea ratio, & me uera dicere cognoscetis. Age cape decretū hōc; & lege eis. **DECRETVM DE PLATAEENSIBVS.** Hippocrates censuit: Plataenses esse Athenienses ab hac die, honoratos ut alios Athenienses: & ius habere eos, quorū Athenienses ius habent, omniū & sacrorū, & religionum. Præterquā si quod sacrificiū aut festū est gentilitiū, exceptis item Nouemuiris: eorū tamen liberis & hæc pateant. Plataenses aut in curias & tribus distribuant. Qui postquam distributi fuerint, posthac ne ulli Plataensium liceat fieri Atheniensem, nisi id ius populi beneficio consequatur. Videtis ne Athenienses, quā præclare & iustè orator ille pro populo Atheniensi scripserit & censuerit, Plataenses beneficium cōsecutos, primū in iudicio explorādos uiritim an quisq; sit Plataensis & populi amicus, ut ne eo pretextu multi in ciuitatem recipiantur. Deinde eos qui probati fuerint, lapideæ pilæ inscribi, & in arce statui iuxta Mineruam, iubet, ut beneficium id etiā posteris permaneat, probari q; possit, quis cui cognatus sit, & postea non licere sinit Atheniensem fieri eum, qui nunc non factus, & in iudicio non probatus fuerit: ut ne multi se Plataenses esse dictitantes, fraude in ciuitatem irreperent. Deinde legem etiā sancit erga eos in decreto statim, tum quantum ad rem publicā, tum quantum ad deos attinet: ne cuiquam eorum in sortitione Nouemuirorū, aut ullius sacrificij locus detur. Horū uerò liberis, si è muliere ciue suscepti sint, & legitime desponsa, licere. Inquisitum igitur fuerit erga uicinos, & extra controuersiam optimè omnium Græcorum de hac republica meritos, ita diligenter & accurate singula diffinire, quibus conditionibus hoc beneficio fruantur: eam uerò quæ palam & exquisitè uniuersam Græciā prostituto corpore peruagata est, ita flagitiose ac petulanter insultantem ciuitati, & sacra deosq; uiolantem, impunitam dimisisse: quam neq; parentes ciuem reliquerunt, neq; populus ciuitate donauit. Vbi enim corpore questum nō fecit: quò propter quotidianam mercedem non uentitauit? Nōne Peloponnesum totam, Thessaliam item & Magnesium, Symum Larissæum & Euridamantem Midiaë filium: nōne Chium, & maximam Ioniaë partem, Sotadem Cretensem secuta peragrauit: elocata mercede à Nicareta, dum illius esset. Eam uerò quæ alieng potestati subijcitur, & precium numerantem comitatur, quid facere putatis? Non omnibus eorum quibus familiaris est, obsequi uoluptatibus? Talem igitur, & eam, quæ ut constat inter omnes, orbem terrarum propter infamem quæstum peruagata est, ciuem esse discernetis? Quod igitur, interrogati, præclarum uos edidisse facinus respondebitis? quod uos suscepisse dedecus? quam uiolasse religionem negabitis? Priusquam enim accusaretur adducta in iudicium, omnes que audissent, & quæ sit, & quæ impiè fecerit: ipsi imputari scelera sua potuissent, negligentia ciuitati: uestrum que alij ignorassent, alij re audita uerbis indignati essent, re ipsa autem de ea nemine accusante, aut pronunciante pro tribunali, statuere nihil potuissent. Postquam autem & nostis omnes, & penes uos habetis, & eius puniendæ potestas datur: iam uestra erit illa in deos impietas, nisi eam puniueritis. Quid uerò uestrum quisque reuersus ad uxores, aut filias, aut matres dicetis, ista absoluta? Si

Concitat iudices ad poenas de Neera sumendas.

Mulierū metu extimulat iudices.

LIOS

uos rogarint, ubi fueritis, uosq; responderitis, ius dixisse: cui, rogabunt statim. Neareq; nimirum, dicetis. Quamobrem? quod & peregrina ciui nupsit contra legem, & filiam adulteram elocauit Theogeni regem agenti, quæ arcana pro republica sacra fecerit, & Baccho uxor data fuerit: cæteraq; commemorantes eius accusationem: quàm benè & memoriter, & accuratè fuerit de singulis accusata. Quibus illè auditis, quærèt, Quid igitur fecistis? Vos uerò dicetis, absoluiimus. Iam igitur matronè pudicissimè uobis irascentur, quod æquè secum istam republica & sacris dignati sitis.

* ἐπιθέκ-
ουοντ' ποιεῖν.

Scorta mul-
Etanda pro-
pter pauperū
filias.

Quæ autem amentes sunt, * palàm ostendent se facturas quicquid libeat, tanquam impunitate à uobis & legibus proposita. Nam si negligetis, & fuscq; decq; feretis, uidebimini & ipsi mores istius mulieris probare. Quare longè præstitisset, non fieri hoc iudicium, quàm eo factò istam absolui. Omnino enim iam scortis licentia dabitur, nubendi quibus uolent, suosq; liberos eius esse dicendi, qui in mentem eis uenerit: ac tum leges uestre future sunt irritæ, tum blanditiæ scortorum obtinere poterunt quicquid libebit. Quare & ciuium nostrarum habete rationem, ut ne pauperum filiarum nuptum collocari nequeant. Nunc enim tametsi aliqua paupercula est, doctem ei satis magnam confert lex, si mediocrem duntaxat à natura formam acceperit. Proculcata autè à uobis hac lege, & muliere ista absoluta, irrita facta: omnino iam scortorum quæstus ad ciuium filias deuoluetur, quæ propter inopiam non poterunt elocari: atq; ingenuarum mulierum dignitas ad meretrices, cum permissum eis fuerit suscipere liberos pro sua libidine, & festis & sacris & honoribus ex æquo frui ciuitatis. Quare singuli putate uos ferre suffragia aliis pro uxore, alius pro filia, alius pro matre, alius pro republica & legibus & sacris, ne illæ eodem haberi loco cum meretrice ista uideantur: ne ue in magna & præclara modestia, & cura, à parentibus & cognatis educatæ & elocatæ secundum leges: eadem conditione sint qua ista, quæ multis & impudicis modis sæpe cum multis eodem die rem habuit, ut unicuiq; fuit lubitum. Existimabitis autem, neq; me qui dicam, Apollodorū, neq; qui se defendent, quicq; illis patrocinauerint, ciues esse. Sed leges & Nearam istam de facinoribus inter se disceptare: cum in accusatione uersamini, leges ipsas auditis, per quas respublica est incolumis, & secundum quas uos pronunciaturos iurastis, quid iubeant, quid illa uiolarit: ubi autem ad defensionem peruentum erit, memores legum, accusationis & probationis eorum quæ dicta sunt, solaq; eius facie uisa, cogitate

Archiaæ poena.

* Diuinandū
hic fuit ob co-
dicem corrup-
tum & mu-
tilum.

duntaxat an Neæratia perpetrarit. Illud autè, Athenienses, recordatione dignum est, uos Archiam, cum pontificem ageret, conuictum in iudicio impietatis, ut qui nō patrio ritu sacra fecisset, puniuisse. Qui & de alijs rebus est accusatus, & Sinopæ meretrici uictimā adducenti, ad aram Eleusiniam maclasse ferebatur: cum non moris esset eo die maclare uictimas, neq; illius mulieris esset sacrificium, sed sacrificulæ. Quàm igitur iniquum fuerit, eum & ex genere Eumolpidarum, & claris ortū natalibus, & ciuem huius ciuitatis, propterea quod legum quippiam neglexisse uidebatur, dedisse poenas, neq; ei uel cognatorū uel amicorum deprecationem profuisse, neq; tum sua, tum maiorum suorum merita in rempublicam, neq; sa-

cerdotij

cerdotij reuerentiam, quo minus deliquisse uisus, multaretur: Neæram autem istam, quæ & eundem deum uiolarit, & leges: nec ipsam, nec eius filiam puniri à uobis? Equidem ualde miror, quid ad uos dicturi sint in defensione apud uos. Vtrum ciuem esse Neæram istam, & legibus istius matrem familiâs: Sed testatum est, & meretricem esse, & ancillam fuisse Nicaretæ. At non esse uxorem suam, sed pro cōcubina habere domi: Sed istius mulieris liberi, & ad curiales introducti à Stephano, & filia uiro Atheniensi elocata, manifestè ostendunt, eam pro uxore haberi. Non aut uera esse crimina eis obiecta, & testificationes: nec ipsum Stephanum arbitror, nec alium eius nomine quenquam negaturum, aut ostensurum, Neæram istam ciuem esse. Audio autem tale quippiam eum loco defensionis alaturum: habere se eam non uxoris, sed concubinæ loco: nec liberos esse istius, sed ex alia muliere ciue, quam prius duxerit, cognata sua susceptos. Aduersus igitur orationis istius impudentiam, & commentum defensionis, & eos qui dicere testimonium parati sunt, prouocatione æqua & accurata cum eo cōtendi, per quam uos simplicem ueritatem cognoscetis, ut traderet ancillas quæ tum apud Neæram assiduæ fuerunt, cum Megaris ad Stephanū uenit, Thrattam & Cocalinam, & quas postea in eius matrimonio cōparauit, Xennidem & Drosidem, quæ satis sciunt: & Proxenum defunctum, & Aristonem superstitem, & Antidoridem cursorem, & Phanonem cui Strybelæ nomen est, quæ Theogeni Regi sacrificulo nupserat, Neæræ esse liberos. Quod si è quæstionibus constabit, Stephanum istum ciuem duxisse uxorem, & liberos istos ex alia muliere ciue suscepisse, non è Neæra: uelle me ab hac actione desistere, & non uenire in iudicium. Nam habere in matrimonio hoc est, si quis liberos suscipit, & cum ad curiales, tum ad municipes introducit filios & filias pro suis nuptum elocat. Meretrices enim causa uoluptatis alimus: concubinas propter quotidiana ministeria, & curationem corporis: uxores propter ingenuos liberos suscipiendos, & fidelem rei familiaris administrationem & custodiam. Proinde si prius mulierem ciuem duxerat, & ex illa isti liberi sunt, non Neæræ: id ei certissimo licuit ostendere testimonio, traditis ancillis istis. Ut autem hæc illi conditionem me tulisse constet, & testimonium & ipsa uobis denunciatio legetur. Recita testimonium, deinde denunciationem. TESTIMONIUM. Hippocrates Hippocratis F. Probalisus, Demosthenes Demosthenis F. Pæaniensis, Diophanes Diophanis F. Alopæcensis, Diomenes Archelai F. Cydathenæensis, Dinias Phormidæ F. Cydanthides, Lysimachus Lysippi F. Ægialensis: testantur, se adfuisse in foro, cum Apollodorus Stephano conditionem ferret, ac peteret ut ad quæstionem daret ancillas: earum rerum causa, quarum de Neæra Stephanum accusabat: sed Stephanum noluisse ancillas tradere: denunciationem autem eam esse, quam exhibeat Apollodorus. Age recita ipsas condiciones quas Stephano tuli. DENUNCIATIO. Has condiciones tulit Apollodorus Stephano earum rerum causa, propter quas actionem aduersus eum instituerat: uidelicet, Neæram peregrinam esse, & ciui nupsisse, paratus accipere ancillas Neæræ, quas illa Megaris secū adduxit, Thrattā & Cocalinam, M m m & quas

Stephano & Neæræ nullā reliquā esse accusationem.

Refutatio. Liberos Neæræ esse, non alterius uxoris.

Meretrix. Concubina. Vxor.

& quas deinceps apud Stephanum cōparauit, Xennidem & Drosidem, quæ rem satis cognitam haberent de Neæræ liberis, eos nō Stephani esse, Proxenum defunctum, & Aristonem superstitem, & Antidoridem curso rem, & Phanonem: ad quæstionem. Quæ si faterentur, è Stephano & Neæra esse eos liberos, uendendam Neæram, ut iubeant leges, & liberos pro peregrinis habendos. Sin eos non ex ista, sed ex alia muliere ciue esse dicerent, desistere uoluit ab actione contra Neærā. Et si quid calamitatis in tormentis mulierculis accidisset, pensare damnum. Has ego condiciones, Iudices, quum Stephano tulerim, repudiāuit. Proinde iam ipse Stephanus suapte sententiā Neærā istam eorum criminū, quorum est à me accusata, cōdemnauit, & me uera dixisse apud uos, & testimonia uera exhibuisse, se uerò quæ dixerit omnia mētiri, & à se ipso cōuinci uanitatis cōfitei, postq̃ ancillas à me postulas, ad quæstionem dare noluit. Ego uerò, iudices, & deorū, quos isti uiolarūt, & meopte nomine pœnas exigens: istos in iudicium uocaui, uestręq̃ autoritati subieci. Decet aut̃ uos quoq̃ existimare, nō clam fore deos, in quos isti impij fuerunt, quid uestrū unusquisq̃ decernat, & ita pronunciare ut iustitia flagitat, ac ulcisci dijs maximè factam contumeliam, deinde uobis etiam ipsis. Quæ si feceritis, omnes uos hanc causam, qua ego Neæram peregrinam ciui nuptam accusaui, præclare & iuste dijudicasse existimabunt.

Peroratio.

ARGUMENTVM ORATIONIS

contra Eubulidem.

Scribitur lex apud Atheniēses, ut inquisitio fiat in eos omnes, qui sint in album ciuitatis inscripti, ciues ne germani sint, an non: & ut ij qui non & patre & matre ciue nati sint, deleantur: utq̃. municipes de omnibus sententiā ferant, & qui improbatu fuerint, & sententiā municipū ratam habuerint, deleti sint, & inter inquilinos censeantur. Iis uerò qui uellent, liceat appellare ad iudicium. Qui si etiam in iudicio conuincantur, uendendos: sin absoluantur, ciues esse. Ex hac lege, Alimusto populo iudicante, improbatu Euxius quidam. Is, cum se Eubulidis inimici factione oppressum esse diceret, appellauit iudices, & ostendit se & patre & matre ciue esse natum. Quod si mater mea, inquit, mercenarias operas fecit, ex inopia id fecit. Pater autem peregrinis locutus est, quod & captus & uenditus fuit. Neq̃, uerò calamitates exprobrandæ, sed genera exquirenda sunt.

DEMOSTHENIS APPELLATIO

CONTRA EUBULIDEM, HIERO

nymo Vuolfio interprete.

Insinuatio: Se quo maiore in periculo sit, eo maiore indigere beneuolentia.

Propter odiū improborum, plecti solent etiam insones.

VVM Eubulides multa falso nobis obiecerit, & conuicia neq̃ uera, neq̃ iusta fecerit: operam dabo, ut uera et iusta dicendo, Iudices, ostendam, & ius esse nobis ciuitatis, & indignè ab isto me tractatū esse. Oro autem uos omnes, Iudices, obsecro & obtestor, ut & magnitudine causæ huius considerata, & ignominia, cum qua, qui cōdemnantur, etiam pereunt, me quoq̃ tacitè audiatis: maximè, si fieri potest, maiore cum beneuolentia quàm istum (par enim est, ut in periculo constitutis melius cupiatis) sin minus, certè cum pari. Fit autē, Iudices, cum uos intueor, & ius ciuitatis habere me considero, ut securo animo sim, & magnā spem uictoriæ concipiam: sed tempora, & ciuitatis in cōdemnando iracundiam formidem. Nam cum ex omnib. municipijs iurè multi sint expulsi: eadem est de

est de nobis etiam, quos factiones oppressere, opinio: & propter illorum condemnationem, in maiore, quam pro se quisque, periculo uersamur. Quare fieri nequit aliter, quin magno in metu simus. Quæ quanquam ita sunt, ea tamen quæ in his ipsis æqua sunt, primum uobis dicam. Ego ijs qui per trinitatis cōuincunt, succensendum esse existimo: qui cum uobis neque persuaserint, neque exorarint, clam & ui, sacris & repub. uestra sunt usi. Sed calamitosi hominibus, seque ciues esse ostendentibus, opem salutemque ferendam: & cogitandum, cum in fontibus nobis miserrimè actū iri, si eū uestra quibusdam autoritate pœne meritò infligant, nos unà inter eos censeamur, & propter inuidiā ipsius rei, nos iniuriā patiamur. Equidem putabā, Iudices, decere Ebulidem, & omnes eos qui nunc in abrogādo iure ciuitatis accusationes factitant: ea quæ cōperta haberent dicere, neque ullum rumorem in tale iudiciū afferre. Id enim usque adeo iniustum esse olim etiā leges statuerunt, ut audita testificari leges sinant ne in leuibus quidem causis: meritò. Cum enim aliqui iam, qui se rem uidisse affirmarent, mendaces sint deprehensum illi habenda fides est, qui ea dicit quæ nec ipse nouit. Enim uero, cum ferendum non sit, ut quisquam etiam si obnoxium sese constituerit, per ea noceat, quæ se audisse dicit: quī conuenit, ut ei uos fidem habeatis, qui nullo suo periculo nos criminatur. Postquam igitur iste legum gnarus, idque magis quam conueniebat, iniuste atque superbè accusauit: necesse mihi est de ijs primum dicere iniurijs & contumelijs, quibus apud municipes sum affectus. Peto autem à uobis Athenienses, ne municipum sententiam pro argumento putetis, me ab hac republica esse alienum. Nā si municipes omnem æquitatem perspicere posse putassetis, appellationē uestri non dedissetis. Nunc ex æmulatione, ex inimicitijs, alijs item de causis, tale quid euenturum existimantes: affectis iniuria uestrum uelut asyllum aperuistis, quo laudabili instituto Athenienses, homines innocentes omnes conseruastis. Primum igitur uobis exponam, quo pacto apud populares sententia lata sit. Nam quæ ad rem faciant omnia dicere, id ego esse puto, si quis ostendat, quæ factionibus oppressus, contra decretum sit perpeffus. Ebulides iste, ut uestrum multi norunt, impietatis accusata sorore Lacedæmonij, quintam suffragiorum partem non tulit. Quod igitur in ea causa & uerum, & isti aduersum dixi testimonium: mecum exercet inimicitias, meque oppugnat. Qui cum & senator esset, & tum iusiurandum, tum album, ex quo populares intrò uocabat, in sua potestate haberet, quid facit? Primum cum municipes conuenissent, concionibus habendis & decretis scribendis, diem contriuit. Id uerò non forte fortuna factum est, sed circumscribendi mei causa, ut quam tardissimè de me pronunciaretur: idque perfecit. & municipes, qui iuraueramus, tres & septuaginta fuimus. Cœpimus autem ferre suffragia admodum serò. Proinde accidit, cum nomen meum citaret, ut iam tenebræ essent. Etenim peruentū iam erat ad sexagesimum, & uocatus sum, postremus omnium inter eos qui illo die sunt uocati, natu grandioribus inter municipes iam in agros digressis. cum enim municipium nostrum quinq; & triginta stadia distet ab urbe, & ibi plurimi habitent: plerique abierant, & reliqui erant non plures triginta. In quibus erant

παραδία
σολή.

Accusatoris
temeritas.

Præiudicium
populare.

Narratio.
Origo inimicitiarum inter
Euxitheū &
Ebulidem.

Insidiæ Ebulidis.

M m m 2 omnes

Reiectio Euxi
thei per factio
nem Eubu-
lidis.

omnes ij quos iste subornarat. Vt autem nomen meum citatū fuit, exiliens iste, statim in me multa maledicta cōgerebat, & magna uoce, ut nūc etiam, teste suarum criminationum nullo producto, neq; ex municipibus, neque ex reliquis ciuibus, hortabatur populares, ut me improbarent. Postulante autem me, ut in posterum diem differret, propter & tempus, & solitudinem meam, & casum ex improviso oblatum: ut & ipsi crimina quā multa uellet, adijcere liceret, & testes, si quos haberet, producere: & mihi potestas daretur causæ dicendæ apud omnes municipes & cognatos meos testes producendi, & pollicente quicquid illi decreuissent, id me ratum habiturum: iste, quæ ego offerebam, negligebat omnia, statimq; calculum ijs dabat qui aderāt ex municipibus, neq; mihi defendendi potestate facta, neq; ulla certa inquisitione habita. Istius autem gregales & cōiurati exilientes, suffragia ferebant. Et cum tenebræ essent, illorum singuli ab isto binos & ternos calculos acceptos in uasculū cōiecerunt. argumēto est, quod qui suffragia tulere, plures triginta non fuerunt, calculi autē numerati sunt amplius sexaginta, ut nos omnes obstupesceremus. Et hæc uerè à me dici, & neq; lata esse suffragia præsentib. omnib. & plures fuisse calculos q̄ suffragatores, testes uobis producā. Accidit autem, ut mihi de his amicorū aliorum ue Atheniensiuū testis nemo adfuerit, tum propter diei tempus, tum quod neminem aduocarā: sed ijs ipsis qui me læserunt, testibus utar. Quæ igitur inficias ire non poterunt, ea scripsi illis. **RECITA. TESTIMONIUM.** Quod si, Iudices, Alimusi illo die suffragia de omnib. municipibus tulissent, consentaneū fuisset eos usq; in noctem suffragia ferre, ut re cōfecta, uestrumq; decretum executi abirent. Cum autē amplius uiginti reliqui essent è municipibus, de quibus postridie suffragia ferenda erāt, & nihilominus necesse esset municipes conuenire, quid fuisset incommodi Eubulide, differre in diem posterū, & de me primo popularibus dare suffragium? Propterea, Iudices, quod Eubulides non ignorabat, si mihi causæ dicendæ potestas fieret, & mihi populares omnes præstò essent, & calculus iustè daretur, suos gregales nihil esse ualituros. Vnde autem ista conspiratio sit orta, cum de genere meo dixero, tum si uoletis exponam. Nunc autem quid iustum esse existimo, & quid facere sum paratus, Iudices? Ostendam uobis me esse Atheniensem: & à patre & à matre: & huius rei testes, quos ueraces esse dicetis, uobis exhibebo, & conuicia criminacq; refutabo: & à uobis, his auditis, petam, si uobis ciuis & factionibus oppressus uidebor, ut me seruetis: sin minus, ut id agatis, quod uobis pium esse uideat. Perstrinxerunt patrem meum peregrinitatis, & captum eum, sub Decelicum bellum ab hostibus, & Leucadem uenditum, cum in Leandrum histrionem incidisset, ad suos longè post esse reuersum incolumem, præterierunt: sed quasi nobis propter illa infortunia pereundū sit, peregrinitatis eum accusarunt. Ego uerò per hæc ipsa potissimum ostendam, eum Atheniensem fuisse, ac primū de eius & captiuitate & redemptione testes uobis producā. Deinde eum reuersum à patris facultatum partē accepisse. postea, nec in municipibus, nec in curialibus, nec alibi usquam ob sermonis peregrinitatem, ut peregrinum ab ullo esse accusatum. **Age cape testimonia.**

Propositio: Se
esse Athenien-
sem.

Pater Euxi-
thei captus ab
hostibus, &
uenditus.

TESTIMONIA. De captiuitate quidem & incolumi reditu in urbem, audistis. Eum autem uestrum fuisse ciuem (rei enim ueritas ita se habet) testes uoco ex cognatis patris mei qui sunt superstites. Primum autem Thucritidem mihi uoca, & Charisiadem. horū enim pater Charisius, frater fuit aui mei Thucritidæ, & Lysaretæ nutricis meæ, & patruus patris mei: fororem enim duxerat auus meus non uterinam. Deinde Niciadem. nam eius quoque pater Lysanias, frater fuit Thucritidæ & Lysaretæ: & patris mei patruus. Post, Nicostratū. nā eius quoque pater Niciades, nepos ex fratre fuit aui mei & nutricis, & consobrinus patri meo. Age uoca mihi hos omnes: tu uerò siste aquā. TESTES. Qui igitur à uiris patri meo cognati fuerunt, eos audiuistis, & testificantes & deierantes, patrem meum necessarium eis & cognatū fuisse, quorum utique nemo * productis ijs qui falsi testimonij ei cōscij essent, exitiū sibi imprecatus peierabit. Age cape & illorū qui patri à mulierib. cognati sunt, testimonia. TESTIMONIA. Qui igitur è cognatis mei patris, tam à uiris quā à mulieribus superstites sunt, eos testificātes audiuistis, eū utrinque fuisse Atheniensem, & meritò ius habuisse ciuitatis. Age uoca mihi & Curiales, & deinde * gētiles. TESTES. Cape et municipū testimonia, et cognatorū de Curialib. eos elegisse me curiæ principē. TESTIMONIA. Quæ igitur & cognati & curiales & municipes, & gentiles, quorū id officiū est, testificati sunt, audistis. Vnde uobis scire licet, ciuis ne an peregrinus fuerit is, cuius ea cōditio fuit. Si enim ad unū hominē atque alterū confugeremus, suspecti esse possemus, eos esse subornatos. Sed cū apud omnes eos, apud quos & uestrū unusquisque probatus fuit, & pater dum uixit, & ego qui nūc uerba facio, apud Curiales, cognatos, municipes, gentiles: fieri ne ullo modo potest, ut ij oēs mendaces & subornati sint? Quod si locuples fuisset pater, atque his pecunia data persuasisset, ut se cognatos eius esse dicerent: nō absurda suspicio fuisset, eū nō esse ciuem. Sin simul & pauper fuit, & eos exhibuit simul & cognatos, & de suo ei impertiētes: an non euidens est, eum reuera cognatū eis fuisse? neque enim profectò, si nemini coniūctus fuisset, isti adiecta pecunia eum in familiā recepissent: sed fuit, ut & ipsa res probauit, & testes uobis affirmarunt. præterea magistratus etiā fortitus est: & approbatus, eos gessit. Cape testimoniū. TESTIMONIVM. Pater Euxitheus uerò uestrū existimet permissuros fuisse municipes, ut ille peregrinus & non ciuis, apud ipsos magistratu fungeretur, ac non fuisse accusatorum: neque uerò quisque eū uel accusauit, uel criminatus est. Quin necessariò etiam suffragia tulerunt municipes sacris iuratis, cum eis album municipij periisset, Antiphilo patre Eubulidæ tribuno plebis, & quosdam è municipio repulerunt: de illo autē neque dixit, neque cōquestus ullus est tale quicquā. Atqui omnibus hominibus uitæ finis mors est: & qui uiuentes de genere accusantur, eorū filios æquum est ad reddendam rationem perpetuò esse paratos. Quibus autē in rebus nemo uiuentem ipsum criminatus fuit, de ijs an non iniquum est, liberos exagitari à quouis? Quod si de his nulla facta fuit inquisitio, demus id latuisse: sin facta est, & suffragia tulerunt, & nemo unquam quicquam est conquestus, nōne æquum est me propter illum Atheniensem esse, antequā ei de genere facta fuit controuersia? Hæc uerè

* τῶν ἀποσπασμένων
 μὲν τῶν
 σωματοῦν
 ἄλλων.

* τῶν γένων
 τῶν.

Pater Euxitheus
 magistratus
 tuus.

Prescriptio.

Mmm 3 à me

*Sepultura
ius.*

*Mater Euxi-
thei.*

*Quæstum in
foro.*

*Recriminatio
Eubulidis.*

Nutricæ esse.

à me dici ut constet, horum etiam uoca testes. **TESTES.** Præterea cum ei liberi quaterni essent nati, uterini mei fratres, & mortui: sepeliit eos in patrijs monumentis, quæ quotquot è familia sunt, participant: neq; istorum quisquam unquã uetuit aut prohibuit, neq; eum in ius uocauit. Quis uerò est, qui à familia alienos in patrijs sepeliri monumentis patiatur? Vt autem & hæc uerè à me dici constet, cape testimonium. **TESTIMONIUM.** De patre igitur, fuisse eum Atheniensem, hæc habeo quæ dicam, & testes produxi eos, quos isti ipsi ciues esse pronunciarunt, testificantes, eum suum fuisse consobrinum. Constat autem eum tot et tot annos hic uixisse, et nunquã usquã, ut hospitem esse deprehensum: sed ad hos cognatos suos cõfugisse, qui eum & receperunt, & facultates ei impertierunt, ut suorum uni. lis porrò temporibus natus fuit, ut etiamsi ex altera duntaxat parte fuisset ciuis, ciuem eum haberi conueniret: cum natus ante Euclidem fuerit. De matre autem mea (nam & hanc exagitarunt) dicam, & orationis meæ testes citabo. Atqui non modò cõtra decreta, forenses quæstum nobis obiecit Eubulides, sed etiam contra leges, quæ conuicij crimine teneri iubent eum, qui quæstum in foro ulli ciuium seu uiro, seu mulieri exprobrarit. Nos uerò fatemur nos & fascias uendere, & uictitare non uti uolumus. Quod si tibi argumento est, nos non esse ciues: ego tibi huius omnino contrarium probabo, non licere peregrino in foro quæstum facere. Age cape primùm ac lege mihi Solonis legem. **LEX.** Cape etiam Aristophontis legem. Is enim eam adeò rectè & populariter esse latam censuit, ut senatusconsulto renouandam esse decreuerit. **LEX.** Decet igitur uos tueri leges, neq; eos qui quæstum faciunt pro peregrinis ducere, sed calumniatores pro improbis. Est enim Eubulide, alia quoq; lex de ignauia, cui cum ipse obnoxius sis, nos qui opus facimus, exagitas. Verum nunc usq; adeò infelices sumus, ut isti liceat extra causam conuiciari, atq; omnia facere, ne meum mihi ius tribuatur. me autem fortasse obiurgabitis, si dixerò quemadmodum iste in urbe circumiens rem faciat, idq; merito. Quorsum enim attinet, uobis ea narrare quæ ipsi nostis? Considerate igitur. Quod nos in foro quæstum facimus, id in primis argumento esse puto, istum falsa nobis impingere crimina. Quam enim fasciarum uenditricem fuisse dicit, & manifestam omnibus, de ea par fuit utique testificari multos, qui ipsi eam nouissent, non qui nihil præter auditum referrent. Nam peregrina excutienda fuerunt uectigalia in foro, & num peregrinorum tributum pependerit inquirendum: & cuias fuerit ostendendum. Sin ancilla, in primis emptor: sin minus, uenditor producendus fuit in eam testificans: aut saltem alius quispiam, qui probaret eam uel seruitutem seruisse, uel esse manumissam. Nunc horum nihil ostendit, sed crimen obiecit, ut mihi uideretur, nullius momenti. Id enim est calumniatoris ingenium: criminari omnia, probare nihil. Deinde illud etiam in matrem dixit, eam nutricem fuisse. Nos uerò, cum nostra urbs cladem accepisset, & omnes rebus aduersis conflictarentur, non inficiamur hoc esse factum: quo pacto autem, & quibus de causis mammam præbuerit, ego perspicuè uobis ostendam. Neque uerò quisquam uestrum Athenienses, iniquo animo accipiat: etiam nunc ciues mu-

lieres

lieres multas inuenietis, quæ nutricum fungantur officijs. Quod si diuites essemus, neque tæniās uenderemus, neque deniq; inopes essemus. Sed quid ista cum genere consortij habent? equidem nihil opinor. Ne uerò, Iudices, pauperes aspernemini. satis enim eis est in ipsa paupertate mali: neq; eos etiam, qui quæritare uictum, & uiuere sine cuiusquã iniuria instituunt. Sed audita re, ubi uobis matris cognatos ostendero tales, quales ingenuorum hominum esse decet, si in eam talia crimina coniecerit, iurantes & testificantes, se scire eam esse ciuem, quos uos putatis esse fide dignos, eam nobis ferte sententiam, quam postulat æquitas. Mihi auus fuit, Atheniensis, matris pater, Damosstratus Melitensis. ei nascuntur quatuor liberi è priore quam habuit uxore, filia & filius, cui nomen fuit Amytheon: è posteriore Chærestrata, mater mea, & Timocrates. His porro liberi nascuntur, Amytheoniam Damosstratus, auum nomen referens, & Callistratus & Dexitheus. ac Dexitheus quidem ex eorum numero est qui in Sicilia & militarunt, & obierunt, & sepultus est in publicis monumentis, & hæc testes confirmabunt. Soror autem eius quæ Alænsi Diodoro nupta fuit, filium peperit Ctesibium. is Abydi obiit, cum Thrasybulo militans. Ex his uiuit Damosstratus Amytheonis filius, matris meæ fratris filius. Chærestratæ auicæ meæ sororem ducit Apollodorus Plothenis. ex his nascitur Olympichus: ex Olympicho Apollodorus, is uiuit. Proinde uoca mihi eos. **TESTES.** Hos igitur audiuistis testificantes, & deierantes. Vocabo etiam uterinum fratrem, & utriusque cognatum, & filios eius. Nam Timocrati matris meæ fratri germano & uterino, nascitur Euxitheus: Euxitheo tres filij, qui omnes uiuunt. Voca mihi ex eis qui domi sunt. **TESTES.** Cape etiam testimonia Curialium & cognatorum matris & municipum, & quorum eadem monumenta sunt. **TESTIMONIA.** Genus igitur maternum tale demonstro uobis, & eam ostendo à uiris & à mulieribus esse ciuem. Matri autem meæ nascitur, Iudices, primùm è Protomacho, cui eam Timocrates frater uterinus & germanus desponderat, filia. Deinde è patre meo, ego. Quo autem pacto patri meo nupserit, uobis est cognoscendum. Nam & quæ de Clinia criminatur, & de nutricio matris ministerio: illa etiam ego uobis omnia perspicuè narrabo. Protomachus pauper erat: cum autem pupilla locuples ad eum hæreditate uenisset, elocaturus matrem meam, Thucrito, patri meo, familiari suo persuadet, ut eam ducat. Sic despondet patri meo mater mea per Timocratem Melittensem, presentibus utrisque patris eius, & alijs testibus: & horum qui superstites sunt, nobis testimonium dicent. His factis, aliquanto post patre militante peregrè ductu & auspicijs Thrasybuli: ipsa inopia cõsistans, coacta est Cliniam Clidici filium lactare. quo facto, quod ad id periculum attinet, in quo nunc ego uersor, male mihi cõsuluit, fateor equidẽ. Nam ab ea lactatione omnia quæ in nos congerunt maledicta, oriuntur: sed tamen illius temporis inopiæ, & necessaria sanè fecit, & congruentia. Constat igitur patrem meum non primùm duxisse matrem meam, sed Protomachum, & liberos procreasse, & filiam elocasse: qui etsi mortuus

Pauperib. nõ
insultandum.

series mater-
ni generis.

Nuptiæ pa-
tris.

Lactatio Cli-
niæ.

* ἀσκήμι τῶ
λίτιν.

* ψφισαυῶ

Paupertatis
incomoda.

Euxitheus se
ciuem esse de-
monstrat ua-
rijs argumen-
tis.
Sacerdotium
Herculis.
Euxitheus
etiā ab aduer-
sarijs pro ciue
habitus.

est, ipsis tamen factis testatur, eam & *urbanam, & ciuem fuisse. Hæc me uerè dicere ut appareat, primùm mihi uoca Protomachi filios. Deinde eos qui sponsalibus patris interfuerunt, & è curialibus cognatos, quibus nuptiale munus contulit pro matre pater. Post Eunicum Cholargensem, qui sororem meam accepit à Protomacho. Deinde filium sororis. uoca hos. TESTES. An non igitur indignissimè omnium hominum ageretur mecum, Athenienses, cum tot cognati sint, hiq; & testificentur, & deierent, se mihi cognatos esse, & horum nemo in ius uocetur, quasi ciues non sint, si me *pronunciarint esse peregrinum? Age cape mihi & Clinia, & cognatorum eius testimonium, qui norunt haud dubiè, quæ nam mater mea fuerit, quæ mammã illi præbuit. Neq; enim id ab eis iurifiurandi religio postulat, ut quæ nos hodie dicimus, ea testificentur: sed ut ea quæ omni tempore comperta habuerunt, eam & ipsorū nutricem, & nostram fuisse matrem existimatã. Tametsi enim humile quiddam est nutricis uocabulum, ueritatem tamen non detrecto. Nõ enim si pauperes fuimus, cuiquam iniuriam fecimus, sed si ciues nõ fuimus. neq; in præsentis iudicio uel uita, uel pecunia nostra agitur, sed genus. Multas humiles & seruales operas ingenuos homines paupertas facere cogit, ob quas miseratione potius quàm internecionem merentur. Vt enim ego audio, multæ & nutrices, & mercenariæ, & uindemitrices factæ sunt, propter reipublicæ illorum temporum calamitates, ciues mulieres. Multæ autem ex pauperibus nunc locupletatæ sunt. Sed de his statim. nunc testes uoca. TESTES. Me igitur & à matre esse ciuem, & à patre, partim ex dictis testium modò cognouistis: partim ex ijs quæ prius de patre dicta sunt. Restat igitur, ut de me ipso apud uos dicam. Quod igitur simplicissimum est, & iustissimum, cum ex utrisque parentibus sim ciuis, & hæreditatem, & genus consecutus, me esse ciuem affirmo: sed tamen omnia quæ cõueniunt, à me esse præstita, probabo, testibus productis, ut introductus sim ad Curiales, ut in municipium sim adscriptus, ut ab istis ipsis delectus sim, ut inter nobilissimos de sacerdotio Herculis sortirer, ut magistratus gesserim approbatus. Age uoca mihi eos. TESTES. Quàm autem absurdum fuerit, Iudices, si ita mihi obuenisset sacerdotiũ, ut delectus fueram, oportuisse me pro istis sacrificare, & istos unà sacrificare mecum: nunc autem eosdem istos non permittere, ut ego unà cum eis sacra faciam? Constat igitur, Athenienses, me per omne reliquum tempus, apud omnes eos qui me nunc accusant, ciuem esse habitum. Neque enim peregrinum & inquilinum, ut nunc ait Eubulides, uel magistratus gerere, uel sacerdotium sortiri, secum delectum siuisset. Nam & ipse fuit è sortientibus & delectis. Neque etiam cum uetus mihi inimicus esset, in hoc usq; tempus distulisset, quod an unquam futurum esset, nemo præsciuit, si quid de me tale compertum habuisset: sed non compertum habuit. Quapropter per tempus omne reliquum, cum & municipium, & sortitionem mecum communem haberet, nihil horum perspexit. Postquam autem ciuitas uniuersa in eos qui se petulanter in municipia ingesserant, iracundè concitata fuit: tum insidias mihi comparauit. Fuiisset autem illud quidem tempus hominis ueritate freti.

freti. at id, quod nunc adest, inimici, & de industria calumniantis. Ego autem, Athenienses (neque, per deos oro, quisquam mihi obturbet, neque id quod dicturus sum, ægrè ferat) me Atheniensem esse duco, ut uestrum quilibet sese: et eam esse mihi matrem ab initio puto, quam apud uos ostendo, neque alterius sum: hanc autem mihi uendico, patrem eodem modo. At si in ijs, in quos inquiritur, eos quorum sunt, occultantibus, eorum autem esse sese, quorum non sunt, simulantibus, æquum est apud uos pro signo haberi esse eos peregrinos: de me contrarium utique sentiendum erit, ciuem esse me. Neque enim peregrinum & peregrinam parentes meos inscripsissem, & frui ciuitate instituissem: sed si quid tale mihi conscius essem, quaeritassem, quorum me filium esse dicerem. sed nihil eram conscius. Quapropter eos parentes, qui mihi sunt, ut æquum est, retinens, ciuis esse studeo. Iam pupillus relictus sum, & me dicunt esse locupletem: & testium quosdam propter emolumenta testificari, se mihi cognatos esse. Ita simul probra paupertatis & generis obscuritatem obijciunt, simul propter diuitias omnia mercari me dicunt. Proinde utrum eis credendum est? Licuisset nimirum eis, si peregrinus aut nothus ego essem, omnium mearum opum capere hæreditatem. Itane hi pauca accipere, & falsi testimonij actionem, & periculum expectare, & peierare malunt, quam tenere omnia, eaque securè, neque ullis se diris & deuotionibus obstringere? Non ita res habet nimirum, sed cognati cum sint, uni suorum, ut rectum est, opitulantur. Neque hæc nunc tantum impulsu meo faciunt: sed dum puerulus etiamnum fui, me statim ad Curiales duxerunt, in ædem Apollinis patrij duxerunt, in reliqua item templa. Neque uero ego dum puer fui, eis persuasi, ut illa facerent scilicet, argento dato. sed & pater dum uixit, legitimo iure citræ dato Curialibus, me ciuem introduxit, ex ciue desponsa sibi natum sciens, & hæc testes affirmarunt. Postea ego sum peregrinus? Vbi tributum inquilinorum pependi, aut ullus meorum unquam? quando ad alios municipes accessi, & quum eis, ut me reciperent, persuadere non potuissem, huc me inscripsi? Vbi? quibus rationibus? quibus illos qui germani ciues non sunt, uti constat? Nusquam. quomodo tandem? in eo municipio, in quo auus, patris mei pater, in quo pater meus uersatus, & me uersatum esse constat. & quo pacto nunc uobis euidentius quisquam probet, ius sibi esse ciuitatis? Cogitet enim unusquisque uestrum, Athenienses, de suis cognatis, quoniam alio modo posset eos ostendere testificantes, quomodo mihi testificati sunt, iurantes se olim ab initio eosdem esse. Quas ob res ego me ipso fretus, ad uos confugi, quod uideam, Athenienses, iudiciorum maiorem esse autoritatem non modo quam Alimusiurum qui me eiecerunt, sed etiam quam senatus & populi: nec iniuria. Quicquid enim spectet, sententia uestræ iustissimæ sunt. Cogitate illud etiam uos qui è magnis municipijs estis, nulla re priuare quenquam, nec accusatione, nec defensione. ac multa bona uobis eueniant, qui ea re rectè usi estis, qui ijs etiam qui moram petierunt, parandi se facultatem non ademitis. Quare & calumniatores, & eos qui propter similitudinem alijs insidiantur, conuincitis. Ac uos quidem laudandi estis, Athenienses. Qui autem re bona & iusta malè sunt abusi, uituperandi. In nullo autem municipio, quam in nostro, crudelius esse actum reperietis.

Parentes suos
se profiteri.

Testes à se non
esse conductos.

Iudiciorum laus.

Alimusiurum
iniquitas.

Auaritia Eubulideæ factionis.

Euxitheus quater cuius indicatus.

Tribunatus Euxitheï.

Conspirationis argumenta.

reperietis. In eo enim fratrum uterinorum & germanorū alios eiecerunt, alios non: & homines natu grandes, inopes, quorum filios retinuerunt: harum etiam rerum, si uultis, testimonia uobis exhibebo. Quodque omnium grauisimum est, factiosi id fecerunt. Neque per deos oro uos, in malam partem quisquam uestrum accipiat, si eos qui me læserunt, improbos esse ostendero. Eorum enim uobis improbitate demonstranda, ipsam calamitatem, quam accepi, narraturus mihi uideor. Isti, cum quidam homines peregrini, ciues fieri uellent, Anaximenes & Nicostratus communiter quinas quisque drachmas inter se distribuerunt. hoc scire se neque Ebulides, neque gregales eius eiurare audebunt, & nunc eos non eiecerunt. Quid autem eos priuatim non facturos putatis, qui publice hæc facere non dubitarunt? Multos, Athenienses, Ebulideæ factio & perdidit, & conseruauit, argenti gratia. Nam prius etiam (ad rem faciet quod dicam, Athenienses) cum tribunus plebis esset Ebulideæ pater, ut dixi, Antiphilus, commentum excogitat, ut à quibusdam argentum auferret, & ait, se commune album perdidisse. Quare persuasit Alimusius, ut inter sese suffragia ferrent, & accusatos decem municipales eiecit: & hoc seniores omnes norunt. multum certe abfuit, ut aliquos relinquerent, qui Athenienses non essent, cum germanos etiam ciues per factionem eijcerent, quos iudicium recepit. cumque patri meo tunc inimicus esset, non modo eum non accusauit, sed ne suffragium quidem tulit, quin esset Atheniensis. Vnde id constat? quod omnibus suffragijs ciuis est habitus. Et quid opus est de patribus dicere? cum ipse Ebulides, cum ego inscriberer, & municipales iurati iuste omnes suffragia de me ferret, neque accusarit, neque contrarium suffragium tulerit. Nam hic iterum omnes me municipem esse iudicarunt. Quod si mentiri me dicunt, in mea aqua, quisquis uoluerit, testificetur horum contraria. Si igitur, Athenienses, istorum id argumentum firmissimum esse uidebitur, quod municipales me iam eiecerunt: ego quater prius sancte, & sine conspiratione decreuisse eos ostendam, cum decreuerunt & me & patrem esse municipales suos. Primum, cum pater probatus fuit: deinde, cum ego: post, in prima disquisitione, cum isti album occultassent: postremo, cum inter nobilissimos me delegerunt ad sortitionem Herculani sacerdotij. Atque hæc omnia testimonijs comprobata sunt. Sin tribunatus mihi referendus, propter quem mihi quidam irascebantur, in quo inimicitias suscepi exigendo à multis conductiones lucorum, & alia que reipublicæ subtraxerant: ego quidem uos audire uelim, sed ea fortasse nihil ad rem facere existimabitis. Nam illud argumentum conspiracy eorum proferre possum, quod è iureiurando deleuerunt illud: Sententiam feram animo æquissimo, & nec gratiæ, nec odij causa: (nam id quoque deprehensum est) & quod arma per sacrilegium abstulerant (dicetur enim) quæ ego Mineruæ consecraram: & decretum exculpserunt, quod mihi municipales decreuerant. Coniurarunt isti contra me, à quibus que publice debebantur, redegi: eoque uenerunt impudentiæ, ut passim dicerent, ea me facere causa defensionis. Quis uero me uestrum tantæ condemnet infantiæ, Iudices, ut propter tantilla rei probandæ argumenta, facinus morte uindicandum auderem? & quæ mihi honorifica essent, ea abolerem: & quod omnium est grauisimum,

grauissimum, non dicent utiq; me aliquos subornasse. Cum primum enim mihi calamitas acciderat, statim istorū quidā, tanquā exul iam essem, et perissem, domunculam in agro noctu inuaserunt, atq; instrumentū & supellectilem auferre sunt conati. Vsq; adeo & uos & leges contempserunt, ac si uultis, huius rei conscios citabimus. Etsi autē multa haberem quæ isti perpetrarunt & ementiti sunt, cōmemoranda, libenterq; uobis exponerem: ea tamen cum præter rem esse putetis, omittam. Illa autem recordamini, & spectate quantis argumentis fretus ad uos accesserim. Vt enim uos in Sex

Peroratio 171
συναγωγῆς
σμιγ.

uiros inquiritis, ad eundem ego modum apud uos in me inquiram. Heus homo quis tibi pater fuit? mihi? Thucritus. Nunquid aliqui se cognatos eius esse testificantur? omnino. Primum consobrini quatuor, deinde sobrinus: post, qui consobrinas eius duxerunt. Curiales item, nec non Apollinis patrij, Iouis Hercei gentiles. Deinde ij quib. monumenta sunt eadem. Deinde municipes eum sæpe & probatum esse & magistratus gessisse, suis suffragijs ostenderunt. De patre igitur, quid uobis æquius aut sincerius afferre potuissem? uocabo autē uobis cognatos, si uultis. De matre porro audite: Mater mihi est Nicareta, filia Demonstrati Melitensis. Eius cognati qui testimonium dicunt? Primum patruelis filij duo, deinde consobrini matris. Post Protomachi filij, eius qui matrem meam prior habuit. Deinde qui sororem meam ex Protomacho duxit, Eunicus Cholargensis. Post filius sororis, quin & Curiones cognati matris & municipes idem sunt testificati. Quid igitur requiritis amplius? Nam & ex præscripto legum contraxisse matrimonium patrem, & nuptiale munus obtulisse Curialibus, testes confirmarunt. Ad hæc autem me ipsum quoq; ostendi participasse res omnes quæ decent ingenuos. Quapropter undiq; iure & conuenienter, dato pro nobis suffragio, religiose pronuntiabitis. Iam etiam, Iudices, Sex uiros interrogatis, an parentib. benefaciāt: ego uerò à patre pupillus sum relictus. Matrem autem obsecro uos & obtestor, ut in patrijs sepelire monumentis liceat, neq; me prohibete, neq; extorrem agite, neq; cognatis spoliare, quorum tanta multitudo est: ne deniq; me perditis. Potius enim

quàm eos deseram, si ab eis conseruari non potero, me ipsum interficiam, ut saltem ab eis in patria sepeliar.

TOMI SECUNDI FINIS.

Faint, illegible text, likely bleed-through from the reverse side of the page.

TOMI SECVNDI FINIS.

OMVS
TERT
rationes
Oratio de
Oratio in
Oratio in
Oratio ad
Oratio adu
Exceptio a
Exceptio a
Oratio adu
Aduersus L
Exceptio p
In Stephan
In Stephan
Exceptio ac
Exceptio a
Aduersus E
Aduersus E
Aduersus S
Aduersus F
Aduersus N
Aduersus L
In Emergun
In Olympic
Aduersus T
Aduersus P
De corona
Aduersus C
Aduersus N
In Conone
Aduersus C
In Dionysoc